کتاب شرح کافی

کتاب شرح کافی

۱

کتاب شرح [illegible] خلیل قزوینی [illegible]

رحمه الله علیه

کتاب الحج

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل الكعبة البيت الحرام قياما للناس و مثابة و امنا و الصلوة و السلام على محمد المفضل من بين ولد اسمعيل سكان البيت من آل ابرهيم و آل عمران المصطفين من الناس [illegible]
و بطهارته الطائفين و العاكفين و الركع السجود و على آله الذين اذهب الله عنهم الرجس و طهرهم تطهيرا اما بعد چون [illegible] الانفس [illegible]
اشرف اقدس [illegible] سلطان [illegible] العدل و الاحسان [illegible] الغازي [illegible] آل محمد عليهم السلم [illegible]
الصلوات و التسليمات الى يوم المحشر [illegible] العليه [illegible] دولت قاهره خليل بن الغازي القزويني را شرح كافى ابو جعفر محمد بن
يعقوب كليني رحمه الله تعالى بزبان فارسي و باتمام رسيد شرح كتاب العقل و كتاب التوحيد و كتاب الحجة و كتاب الايمان و الكفر و كتاب الدعاء و كتاب
فضل القرآن و كتاب العشرة و كتاب الطهارة و كتاب الحيض و كتاب الجنائز و كتاب الصلوة و كتاب الزكوة و كتاب الصيام شروع نموده در شرح كتاب
الحج كه كتاب چهارم است بتاريخ شعبان المعظم سنه اثنتين و سبعين و الف هجريه و على الله التوكل اصل كتاب الحج شرح [illegible]
[illegible] باب [illegible] شرح [illegible] كه كتاب [illegible]
[illegible] آن [illegible] كه كتاب [illegible]
[illegible] يوم الحج الاكبر چنانچه بيان [illegible] الحج الاكبر [illegible] تفصيل افعال عمره و حج تمتع [illegible]
[illegible] اول احرام است دوم تلبيات اربع است سيوم طواف [illegible] كعبه
[illegible] چهارم ركعتان طواف است نزد مقام ابراهيم پنجم سعى است ميان صفا و مروه [illegible] ششم تقصير است [illegible]
[illegible] اول احرام است [illegible] دوم تلبيات اربع است سيوم [illegible] عرفات است چهارم وقوف مشعر است پنجم التقاط
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ششم رمى جمره عقبه است [illegible] هفت سنگريزه [illegible] يوم النحر [illegible]
[illegible] هفتم قربان [illegible] هشتم حلق است [illegible]
[illegible]
[illegible] نهم طواف زيارت است [illegible] قول نفوس
[illegible] دهم ركعتان طواف زيارت است نزد مقام ابراهيم يازدهم سعى ميان صفا و مروه است [illegible] دوازدهم طواف نساء است [illegible]
[illegible] سيزدهم ركعتان طواف نساء است نزد مقام ابراهيم چهاردهم بيتوته [illegible]
[illegible] پانزدهم رمى [illegible] جمرات است [illegible]
[illegible] و باب [illegible] معوية بن عمار جميع افعال عمره و حج [illegible]
[illegible]

الف

الكفار روايت [illegible] ما الحج [illegible] آن [illegible] آيت سوره [illegible] الحج [illegible]
[illegible] كتاب الصيام [illegible] باب [illegible] سوره آل عمران
[illegible] الحج البيت [illegible] بيان [illegible] باب [illegible] الحجات يعنى اين كتاب احاديث [illegible] در اين
كتاب [illegible] اول باب [illegible] في [illegible] دوم باب [illegible] البيت الطواف سيوم باب [illegible]
من الارضين موضع البيت كيف كان اول من [illegible] چهارم باب في حج آدم [illegible] پنجم باب [illegible] ششم باب [illegible]
[illegible] هفتم باب حج ابراهيم و اسمعيل و بنائهما البيت و من ولى البيت بعدهما عليهم السلم هشتم باب حج الانبياء عليهم السلم نهم
باب [illegible] دهم باب [illegible]
يازدهم باب [illegible] دوازدهم باب [illegible] سيزدهم باب [illegible] چهاردهم باب الالحاد بمكة کلان
و الجنايات پانزدهم باب [illegible] شانزدهم باب [illegible] الكعبة هفدهم باب [illegible] البيت [illegible] هجدهم
باب [illegible] المقام بمكة نوزدهم باب [illegible] الحرم بيستم باب [illegible] في الحرم [illegible] بيست و يكم باب صيد الحرم و ما يجب فيه الكفارة بيست و دوم
باب لقطة الحرم بيست و سيوم باب فضل النظر الى الكعبة بيست و چهارم باب [illegible] في الحرم بيست و پنجم باب [illegible] الى الكعبة بيست و ششم باب [illegible]
[illegible] بيست و هفتم باب حج النبي صلى الله عليه و آله بيست و هشتم باب فضل الحج و العمرة و ثوابهما بيست و نهم باب فرض الحج و العمرة
سى ام باب استطاعة الحج سى و يكم باب [illegible] سى و دوم باب [illegible] سى و سيوم باب [illegible]
[illegible] سى و چهارم باب [illegible] سى و پنجم باب [illegible] سى و ششم باب [illegible]
[illegible] سى و هفتم باب [illegible] سى و هشتم باب [illegible] حجة الاسلام [illegible] سى و نهم باب [illegible]
چهلم باب [illegible] چهل و يكم باب الفضل في نفقة الحج چهل و دوم باب [illegible] في كل وقت چهل و سيوم
باب [illegible] چهل و چهارم باب المرأة [illegible] حجة الاسلام چهل و پنجم باب القول [illegible]
الصدقة چهل و ششم باب القول اذا خرج الرجل من بيته چهل و هفتم باب الوصية چهل و هشتم باب الدعاء في الطريق چهل و نهم باب
اشهر الحج پنجاهم باب الحج الاكبر و الاصغر پنجاه و يكم باب اصناف الحج پنجاه و دوم باب ما على المتمتع من الطواف و السعى پنجاه و سيوم باب کنج
صفة الاقران و ما يجب على القارن پنجاه و چهارم باب صفة الاشعار و التقليد پنجاه و پنجم باب الافراد پنجاه و ششم باب [illegible]
[illegible] پنجاه و هفتم باب حج المجاورين [illegible] پنجاه و هشتم باب حج الصبيان و المماليك پنجاه و نهم باب الرجل يموت صرورة او
[illegible] شصتم باب المرأة [illegible] شصت و يكم باب من يعطى حجة [illegible] الموضع الذي [illegible] شصت و دوم باب
من [illegible] شصت و سيوم باب الرجل [illegible] شصت و چهارم
باب الحج عن [illegible] شصت و پنجم باب [illegible] شصت و ششم باب [illegible] شصت و هفتم باب [illegible]
[illegible] شصت و هشتم باب [illegible] شصت و نهم باب [illegible] هفتادم باب الرجل يعطى الحج [illegible]
[illegible] هفتاد و يكم باب الطواف و الحج عن الائمة عليهم السلم هفتاد و دوم باب [illegible] قرائه
[illegible] هفتاد و سيوم باب [illegible] الحج و العمرة هفتاد و چهارم باب [illegible] الاحرام هفتاد و پنجم باب [illegible]
الوقت هفتاد و ششم باب من جاوز ميقات [illegible] احرام [illegible] هفتاد و هفتم باب ما يجب لعقد الاحرام هفتاد و هشتم
باب ما يجزى من غسل الاحرام و ما لا يجزى هفتاد و نهم باب [illegible] الطيب [illegible] هشتادم باب [illegible]

الاحرام وعقده والاشتراط فيه هشتاد و يكم باب التلبية هشتاد و دوم باب ما ينبغي تركه للمحرم من الجدال وغيره هشتاد و سوم باب
ما يلبس المحرم من الثياب وما يكره له لباسه هشتاد و چهارم باب المحرم يشد على وسطه الهميان والمنطقة هشتاد و پنجم باب ما يجوز للمحرمة ان
تلبس من الثياب والحلي وما يكره لها من ذلك هشتاد و ششم باب المحرم يضطر الى ما لا يجوز له لبسه هشتاد و هفتم باب ما يجب فيه الفداء من لبس
الثياب هشتاد و هشتم باب الرجل يحرم في قميص او يلبسه بعد ما يحرم هشتاد و نهم باب المحرم يغطي راسه او وجهه متعمدا او ناسيا نودم باب الظلال
للمحرم نود و يكم باب ان المحرم لا يرتمس في الماء نود و دوم باب الطيب للمحرم نود و سوم باب ما يكره من الزينة للمحرم نود و چهارم
باب العلاج للمحرم اذا مرض او اصابه جرح او خراج او علة نود و پنجم باب المحرم يحتجم او يقص ظفرا او شعرا او يستاك نود و ششم باب المحرم
يلقي الدواب عن نفسه نود و هفتم باب ما يجوز للمحرم قتله وما يجب عليه فيه الكفارة نود و هشتم باب المحرم يذبح ويحتش لدابته نود و نهم باب ادب المحرم
صدم باب المحرم يموت صد و يكم باب المحصور والمصدود وما عليهما من الكفارة صد و دوم باب المحرم يتزوج او يزوج ويطلق ويشتري الجواري صد و سوم
باب المحرم يواقع امراته قبل ان يقضي مناسكه او محل يقع على محرمة صد و چهارم باب المحرم يقبل امراته وينظر اليها بشهوة او غير شهوة او ينظر الى غيرها صد و پنجم
باب المحرم ياتي اهله وقد قضى بعض مناسكه صد و ششم ابواب الصيد باب النهي عن الصيد وما يصنع به اذا اصابه المحرم والمحل في الحل والحرم صد و هفتم
باب المحرم يضطر الى الصيد والميتة صد و هشتم باب المحرم يصيب الصيد مرارا صد و نهم باب كفارات ما اصاب المحرم من الوحش
صد و دهم باب كفارة ما اصاب المحرم من الطير والبيض صد و يازدهم باب القوم يجتمعون على الصيد وهم محرمون صد و دوازدهم باب فصل ما بين
صيد البر والبحر وما يحل للمحرم من ذلك صد و سيزدهم باب المحرم يصيب الصيد مرارا صد و چهاردهم باب المحرم يصيب الصيد في الحرم صد و پانزدهم
باب نوادر صد و شانزدهم باب دخول الحرم صد و هفدهم باب قطع تلبية المتمتع صد و هجدهم باب دخول مكة صد و نوزدهم باب
دخول المسجد الحرام صد و بيستم باب الدعاء عند استقبال الحجر واستلامه صد و بيست و يكم باب الاستلام والمسح صد و بيست و دوم باب الاشارة
على الحجر الاسود صد و بيست و سوم باب الطواف واستلام الاركان صد و بيست و چهارم باب الملتزم والدعاء عنده صد و بيست و پنجم
باب فضل الطواف صد و بيست و ششم باب صد و بيست و هفتم باب حد موضع الطواف صد و بيست و هشتم باب الرمل في الطواف
صد و بيست و نهم باب الرجل يطوف فتعرض له الحاجة او العلة صد و سيم باب الرجل يطوف فيعيي او تقام الصلاة او يدخل عليه وقت صلاة
صد و سی و يكم باب السهو في الطواف صد و سی و دوم باب الاقران بين الاسابيع صد و سی و سوم باب من طاف فاختصر في الحجر
صد و سی و چهارم باب من طاف على غير وضوء صد و سی و پنجم باب من بدا بالسعي قبل الطواف او طاف واخر السعي صد و سی و ششم باب
طواف المريض ومن يطاف به محمولا من غير علة صد و سی و هفتم باب كمية الطواف والقراءة فيه والدعاء صد و سی و هشتم باب السهو
في ركعتي الطواف صد و سی و نهم باب نوادر الطواف صد و چهلم باب استلام الحجر بعد الركعتين وشرب ماء زمزم قبل الخروج الى الصفا والمروة
صد و چهل و يكم باب الوقوف على الصفا والدعاء صد و چهل و دوم باب السعي بين الصفا والمروة وما يقال فيه صد و چهل و سوم باب من بدا
بالمروة قبل الصفا او سها في السعي بينهما صد و چهل و چهارم باب الاستراحة في السعي والركوب فيه صد و چهل و پنجم باب من قطع السعي للصلاة
وغيرها والسعي بغير وضوء صد و چهل و ششم باب تقصير المتمتع واحلاله صد و چهل و هفتم باب المتمتع ينسى ان يقصر حتى يهل بالحج او يحلق راسه
او يقع على اهله قبل ان يقصر صد و چهل و هشتم باب المتمتع تعرض له الحاجة خارجا من مكة بعد احلاله صد و چهل و نهم باب الوقت الذي يفوت
فيه المتعة صد و پنجاهم باب احرام الحائض والمستحاضة صد و پنجاه و يكم باب ما يجب على الحائض في اداء المناسك صد و پنجاه و دوم
باب المراة تحيض بعد ما دخلت في الطواف صد و پنجاه و سوم باب ان المستحاضة تطوف بالبيت صد و پنجاه و چهارم باب نادر صد و پنجاه و پنجم
باب علاج الحائض صد و پنجاه و ششم باب [illegible] صد و پنجاه و هفتم باب الاحرام يوم التروية صد و پنجاه و هشتم باب الحج ماشيا وانقطاع مشي الماشي

صد و پنجاه و نهم

صد و پنجاه و نهم باب تقديم طواف الحج للمتمتع قبل الخروج الى منى صد و شصتم باب تقديم الطواف للمفرد صد و شصت و يكم باب الخروج الى منى
صد و شصت و دوم باب نزول منى وحدودها صد و شصت و سوم باب الغدو الى عرفات وحدودها صد و شصت و چهارم باب قطع تلبية الحاج
صد و شصت و پنجم باب الوقوف بعرفة وحد الموقف صد و شصت و ششم باب الافاضة من عرفات صد و شصت و هفتم باب ليلة المزدلفة والوقوف
بالمشعر والافاضة منه وحدوده صد و شصت و هشتم باب السعي في وادي محسر صد و شصت و نهم باب من جهل ان يقف بالمشعر صد و هفتادم
باب من تعجل من المزدلفة قبل الفجر صد و هفتاد و يكم باب [illegible] الحج صد و هفتاد و دوم باب حصى الجمار من اين تؤخذ ومقدارها صد و هفتاد و سوم
باب يوم النحر ومبتدا الرمي وفضله صد و هفتاد و چهارم باب رمي الجمار في ايام التشريق صد و هفتاد و پنجم باب من خالف الرمي او زاد او نقص
صد و هفتاد و ششم باب من نسي رمي الجمار او جهل صد و هفتاد و هفتم باب الرمي عن العليل والصبيان والرمي راكبا صد و هفتاد و هشتم باب ايام
النحر صد و هفتاد و نهم باب ادنى ما يجزي من الهدي صد و هشتادم باب من يجب عليه الهدي واين يذبحه صد و هشتاد و يكم باب ما يستحب
من الهدي وما يجوز منه وما لا يجوز صد و هشتاد و دوم باب الهدي ينتج او يحلب او يركب صد و هشتاد و سوم باب الهدي يعطب او يهلك قبل
ان يبلغ محله والاكل منه صد و هشتاد و چهارم باب البدنة والبقرة عن كم تجزي صد و هشتاد و پنجم باب الذبح صد و هشتاد و ششم باب الاكل من
الهدي الواجب والصدقة منه واخراجه من منى صد و هشتاد و هفتم باب جلود الهدي صد و هشتاد و هشتم باب الحلق والتقصير صد و هشتاد و نهم
باب من قدم شيئا او اخره من مناسكه صد و نودم باب ما يحل للرجل من اللباس والطيب اذا حلق قبل ان يزور صد و نود و يكم باب صوم
المتمتع اذا لم يجد الهدي صد و نود و دوم باب الزيارة والغسل فيها صد و نود و سوم باب طواف النساء صد و نود و چهارم باب من بات
عن منى في لياليها صد و نود و پنجم باب اتيان مكة بعد الزيارة للطواف صد و نود و ششم باب التكبير ايام التشريق صد و نود و هفتم باب
الصلاة في مسجد منى ومن يجب عليه التقصير والتمام بمنى صد و نود و هشتم باب النفر من منى الاول والاخر صد و نود و نهم باب نزول المحصب دويستم
باب اتمام الصلاة في الحرمين دويست و يكم باب فضل الصلاة في المسجد الحرام وافضل بقعة فيه دويست و دوم باب دخول الكعبة
دويست و سوم باب وداع البيت دويست و چهارم باب ما يستحب من الصدقة عند الخروج من مكة دويست و پنجم باب ما يجزي
من العمرة المفروضة دويست و ششم باب العمرة المبتولة دويست و هفتم باب العمرة المبتولة في اشهر الحج دويست و هشتم باب الشهور
التي يستحب فيها العمرة ومن احرم في شهر واحل في آخر دويست و نهم باب قطع تلبية المحرم وما عليه من العمل دويست و دهم باب المعتمر يطا
اهله وهو محرم والكفارة في ذلك دويست و يازدهم باب الرجل يبعث بالهدي تطوعا ويقيم في اهله دويست و دوازدهم باب النوادر
دويست و سيزدهم ابواب الزيارة باب زيارة النبي صلى الله عليه وآله دويست و چهاردهم باب اتباع الحج بالزيارة دويست و پانزدهم باب فضل الرجوع
الى المدينة دويست و شانزدهم باب دخول المدينة وزيارة النبي صلى الله عليه وآله والدعاء عند قبره دويست و هفدهم باب المنبر والروضة ومقام
النبي عليه السلام دويست و هجدهم باب مقام جبرئيل عليه السلام دويست و نوزدهم باب فضل المقام بالمدينة والصوم والاعتكاف
عند الاساطين دويست و بيستم باب زيارة من بالبقيع دويست و بيست و يكم باب اتيان المشاهد وقبور الشهداء دويست و بيست و دوم باب
وداع قبر النبي صلى الله عليه وآله السلام دويست و بيست و سوم باب تحريم المدينة دويست و بيست و چهارم باب حرم النبي صلى الله عليه وآله
دويست و بيست و پنجم باب مسجد غدير خم دويست و بيست و ششم باب [illegible] دويست و بيست و هفتم باب ما يقال عند قبر امير المؤمنين عليه السلام دويست و بيست و هشتم
باب موضع راس الحسين عليه السلام دويست و بيست و نهم باب زيارة قبر ابي عبد الله الحسين بن علي عليهما السلام دويست و سيم باب القول عند قبر
ابي الحسن موسى عليه السلام وابي جعفر الثاني وابي الحسن الثالث وابي محمد عليهم السلام دويست و سی و يكم باب فضل الزيارات وثوابها دويست و
سی و دوم باب فضل زيارة ابي عبد الله الحسين عليه السلام دويست و سی و سوم باب فضل زيارة ابي الحسن موسى عليه السلام دويست و سی و چهارم

فصل

به زیارة ابی الحسن الرضا علیه السلم دویست و سی و پنجم باب دویست و سی و ششم ابتدا در باب بدو الحجر والعلة في استلامه

البدو بفتح با و سکون دال بی نقطه و واو و بعضی با و ضم دال و تشدید واو و بعضی با و ضم دال و سکون واو و همزه اول ظهور چیزی الاستلام

بتقدیم سین بر تا از باب افتعال دست مالیدن [illegible] یعنی این بیان اول ظهور حجر الاسود و بیان سبب در استلام است

در این باب سه حدیث است اول اصل عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله تبارك وتعالى

لما اخذ مواثيق العباد امر الحجر فالتقمها ولذلك يقال امانتي اديتها وميثاقي تعاهدته لتشهد لي

بالموافاة شرح روایت است معویه بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلم گفت که بدرستی که الله تبارک و تعالی چون فرا گرفت پیمانهای بندگان را

که مذکور است در آیت سوره اعراف که الست بربکم قالوا بلی و در سوره اعراف الم یؤخذ علیهم میثاق الکتاب ان لا یقولوا علی الله الا الحق امر

کرد حجر الاسود را پس فرو برد آنها را و برای آنست که گفته میشود نزد حجر الاسود که فریضه خود را بجا آوردم آنرا و پیمان خود را تازه کردم آنرا

تا گواهی دهی برای من بجا آوردن پیمان [illegible] بعضی فضلا در شرح حدیث اول باب [illegible] استقبال

الحجر و استلامه [illegible] از استلام [illegible] که آمدن نزد حجر برای تعظیم [illegible]

امامی که عالم بجمیع احکام باشد [illegible] ظاهر باشد در آنجا [illegible] ظالمان ظاهر نباشد [illegible]

حج برای تعلیم احکام دین است [illegible] برای تعلیم [illegible] و الذکر [illegible] از مسائل [illegible]

[illegible] در آنها [illegible] اقرار [illegible] ظاهر میشود [illegible]

[illegible] احکام دین [illegible]

غلامان خواب شود دوم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام لم جعل استلام الحجر فقال لان الله عز وجل

حيث اخذ ميثاق بني آدم دعا الحجر من الجنة فامره فالتقم الميثاق فهو يشهد لمن وافاه بالموافاة

شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلم را که چرا قرار داده شد استلام حجر الاسود پس گفت برای آنکه الله عز وجل هر جایی که فرا گرفت پیمان فرزندان

آدم را خواند حجر الاسود را از بهشت پس امر کرد آنرا پس فرو برد پیمان را پس آن گواهی میدهد برای کسی که آمد نزد آن برای رعایت پیمان آن آمدن

سیوم اصل عن بكير بن اعين قال سالت ابا عبد الله عليه السلام لاي علة وضع الله الحجر في الركن

الذي هو فيه ولم يوضع في غيره ولاي علة يقبل ولاي علة اخرج من الجنة ولاي علة وضع

ميثاق العباد والعهد فيه ولم يوضع في غيره وكيف السبب في ذلك تخبرني جعلني الله فداك

فان تفكري فيه لعجب قال فقال سالت واعضلت في المسألة واستقصيت فافهم الجواب و

فرغ قلبك واصغ سمعك اخبرك ان شاء الله شرح روایت است از بکیر بن اعین گفت که پرسیدم امام جعفر صادق

علیه السلم را که بچه سبب گذاشت الله تعالی حجر الاسود را در رکنی که آن در آن رکن است گذاشته شده و غیر آن رکن و بچه سبب بوسیده

میشود و بچه سبب بیرون آورده شد از بهشت و بچه سبب گذاشته شد پیمان بندگان و پیمان در آن سنگ و گذاشته

نشد در غیر آن [illegible] پرسیدی [illegible] و چه پرسیدی [illegible] سوال کردم [illegible]

عجب است [illegible] گفت [illegible] پرسیدی [illegible] سوال [illegible]

پرسیدی [illegible] اصل ان الله تبارك و

تعالى وضع الحجر الاسود وهي جوهرة اخرجت من الجنة الى آدم صلى الله عليه وآله فوضعت

في ذلك

في ذلك الركن لعلة الميثاق وذلك انه لما اخذ من بني آدم من ظهورهم ذريتهم حين اخذ الله

الركن — عليهم الميثاق في ذلك المكان وفي ذلك المكان تراءى لهم ومن ذلك المكان يهبط الطير على القائم

عليه السلام فاول من يبايعه ذلك الطير وهو والله جبرئيل عليه السلام شرح الله تبارك و تعالی وضع

اشارت است بآنکه وضع حجر در آن رکن [illegible] الله تعالی [illegible]

در وصف برای بیان [illegible] مرفوع و خبر مبتدا است [illegible]

[illegible] سوره اعراف که واذ اخذ ربك من بني آدم من ظهورهم ذريتهم

آخر و بیان [illegible] در کتاب الایمان والکفر در شرح حدیث چهارم باب فطرة الخلق علی التوحید [illegible] مجهول است [illegible]

مرفوع است [illegible] في ذلك المكان [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible] الله تبارک و تعالی گذاشت حجر الاسود را بر حالی که آن گوهر

بود که بیرون آورده شد از بهشت بسوی آدم صلی الله علیه و آله [illegible] گذاشته شد در آن رکن [illegible] آن گذاشتن در آن

رکن [illegible] اولاد آدم [illegible] ایشان از ظهر آدم [illegible] الله تعالی [illegible]

[illegible] در آن مکان الله تعالی [illegible] ایشان [illegible] در آن مکان

مرفوع — [illegible] قائم علیه السلم [illegible] قائم علیه السلم [illegible] جبرئیل علیه السلم است اصل

والى ذلك المقام يسند القائم ظهره وهو الحجة والدليل على القائم وهو الشاهد لمن وافى في ذلك

المكان والشاهد على من ادى اليه الميثاق والعهد الذي اخذ الله عز وجل على العباد شرح

[illegible] آن مکان حجر الاسود [illegible] قائم علیه السلم [illegible] حجر الاسود است [illegible]

علیه السلم و آن حجر الاسود است [illegible] در آن مکان [illegible] حجر الاسود [illegible]

[illegible] اصل فاما القبلة والاستلام فلعلة العهد تجديدا لذلك العهد والميثاق وتجديدا

للبيعة ليؤدوا اليه العهد الذي اخذ الله عليهم في الميثاق فياتوه في كل سنة ويؤدوا اليه ذلك

العهد والامانة اللذين اخذا عليهم الا ترى انك تقول امانتي اديتها وميثاقي تعاهدته لتشهد

لي بالموافاة ووالله ما يؤدي ذلك احد غير شيعتنا ولا حفظ ذلك العهد والميثاق احد غير

لياتونه — شيعتنا وانهم ليأتوه فيعرفهم ويصدقهم ويأتيه غيرهم فينكرهم ويكذبهم شرح [illegible]

[illegible] حجر الاسود [illegible] آن [illegible]

[illegible] حجر الاسود [illegible] الله تعالی [illegible] حجر الاسود [illegible]

[illegible] حجر الاسود [illegible]

[illegible]

[illegible] حجر الاسود [illegible] ایشان [illegible] ایشان [illegible]

[illegible] ایشان [illegible] ایشان [illegible]

اصل وذلك انه لحفظ ذلك العهد كم فلكم والله يشهد لكم وعليهم والله يشهد بالحفظ والجحود والكفر وهو الحجة البالغة
من الله عليهم يوم القيمة يجيء وله لسان ناطق وعينان في صورته الاولى يعرفه الخلق ولا ينكره يشهد
لمن وافاه وجدد العهد والميثاق عنده بحفظ العهد والميثاق واداء الامانة ويشهد على كل من انكر و
جحد ونسي الميثاق بالكفر والانكار شرح وآنچه مذکور شد برای این است که شان این است که [illegible] آن حجر را [illegible] اشارت است
با نکه [illegible] ربوبیت بزرگ [illegible] اختلاف [illegible] آن [illegible] احکام [illegible]
برای شما [illegible] گواهی دهد برایشان [illegible] گواهی دهد [illegible] عالم [illegible]
برایشان [illegible] روز قیامت [illegible] روز قیامت [illegible] در صورت [illegible]
دیگر [illegible] گواهی دهد برای [illegible] آن عهد و میثاق [illegible] گواهی دهد [illegible] که
[illegible] اصل فاما علة ما اخرجه الله من الجنة
فهل تدري ما كان الحجر قلت لا قال كان ملكا من عظماء الملائكة عند الله فلما اخذ الله من الملائكة الميثاق
كان اول من آمن به واقر ذلك الملك فاتخذه الله امينا على جميع خلقه فالقمه الميثاق واودعه
عنده واستعبد الخلق ان يجددوا عنده في كل سنة الاقرار بالميثاق والعهد الذي اخذه الله عز وجل
عليهم شرح [illegible] استفهام [illegible] استفهام
[illegible] استفهام [illegible] کان الحجر [illegible] استفهام
مقام [illegible] کان [illegible] اسم کان [illegible] ذلک الملک [illegible] است
یعنی [illegible] حجر اسود را [illegible] بهشت [illegible] آن حجر [illegible] فرشته [illegible]
نزد الله تعالی [illegible] فرشتگان [illegible] ربوبیت [illegible] اقرار [illegible] آن فرشته پس [illegible]
[illegible] اقرار
[illegible] اصل ثم جعله الله مع آدم عليه السلام في الجنة يذكره الميثاق و
يجدد عنده الاقرار في كل سنة فلما عصى آدم واخرج من الجنة انساه الله العهد والميثاق الذي
اخذ الله عز وجل عليه وعلى ولده لمحمد صلى الله عليه وآله ولوصيه عليه السلام وجعله تائها حيران
فلما تاب الله على آدم حول ذلك الملك في صورة درة بيضاء فرماه من الجنة الى آدم وهو بارض الهند
شرح [illegible] عصیان [illegible] در کتاب التوحید [illegible] حدیث [illegible] باب [illegible]
[illegible] اشارت است بتفسیر آیت سوره طه ولقد عهدنا الى آدم من قبل فنسي ولم نجد له عزما [illegible] در کتاب الحجة [illegible]
[illegible] در کتاب الایمان والکفر [illegible]
الایمان والنذور والکفارات [illegible] فی الیمین [illegible] اشارت است بتفسیر [illegible]
سوره طه وعصى آدم ربه فغوى یعنی [illegible] فرشته [illegible] آدم [illegible] بهشت [illegible] آدم [illegible]
نزد آن فرشته اقرار [illegible] عصیان [illegible] آدم [illegible] بهشت [illegible]
[illegible]

[illegible]

۵

پس [illegible] الله تعالی [illegible] آدم [illegible] آن فرشته [illegible] صورت [illegible] پس الله تعالی آن فرشته
[illegible] بهشت [illegible] آدم [illegible] اصل فلما نظر اليه آنس اليه وهو لا يعرفه باكثر من انه جوهرة
فانطقه الله عز وجل فقال له يا آدم اتعرفني قال لا قال اجل استحوذ عليك الشيطان فانساك ذكر ربك
ثم تحول الى صورته التي كان مع آدم في الجنة فقال لآدم اين العهد والميثاق فوثب اليه آدم وذكر الميثاق
وبكى وخضع له وقبله وجدد الاقرار بالعهد والميثاق شرح [illegible] یعنی پس [illegible] آدم [illegible]
آن آدم [illegible] آدم [illegible]
[illegible] شیطان [illegible] صلی الله علیه وآله [illegible] آدم [illegible]
[illegible] آن فرشته آدم [illegible]
[illegible] اصل ثم حوله الله عز وجل الى جوهرة الحجر درة بيضاء صافية تضيء فحمله آدم صلى الله عليه على
عاتقه اجلالا له وتعظيما فكان اذا اعيى حمله عنه جبرئيل عليه السلام حتى وافى به مكة فما زال يأنس
به بمكة ويجدد الاقرار له كل يوم وليلة شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] آدم صلی الله علیه [illegible]
آن [illegible]
[illegible] آدم [illegible] جبرئیل علیه السلام [illegible]
[illegible] اصل ثم ان الله عز وجل لما بنى الكعبة وضع الحجر في ذلك المكان لانه تبارك وتعالى حين
اخذ الميثاق من ولد آدم اخذه في ذلك المكان وفي ذلك المكان القم الملك الميثاق ولذلك وضع في ذلك
الركن شرح [illegible]
[illegible]
آن فرشته [illegible] اصل ونحى آدم من مكان البيت الى الصفا وحواء الى المروة ووضع
الحجر في ذلك الركن فلما نظر آدم من الصفا وقد وضع الحجر في الركن كبر الله وهلله ومجده فلذلك
جرت السنة بالتكبير واستقبال الركن الذي فيه الحجر من الصفا شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
آدم [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل فان الله اودعه الميثاق والعهد دون غيره
من الملائكة لان الله عز وجل لما اخذ الميثاق له بالربوبية ولمحمد صلى الله عليه وآله بالنبوة
ولعلي عليه السلام بالوصية اصطكت فرائص الملائكة فاول من اسرع الى الاقرار ذلك الملك ولم
يكن فيهم اشد حبا لمحمد وآل محمد صلى الله عليه وعليهم منه ولذلك اختاره الله تعالى من بينهم

وَالْقَمَهُ الْمِيثَاقَ وَهُوَ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَهُ لِسَانٌ نَاطِقٌ وَعَيْنٌ نَاظِرَةٌ يَشْهَدُ لِكُلِّ مَنْ وَافَاهُ إِلَى ذٰلِكَ الْمَكَانِ
وَحَفِظَ الْمِيثَاقَ **شرح** [illegible] بنقطه [illegible] بصیغه ماضی معلوم از باب افعال است [illegible]
[illegible]
در بیان [illegible] **یعنی** [illegible] آن فرشته [illegible]
[illegible] برای محمد صلی الله علیه وآله [illegible]
[illegible] فرشتگان [illegible]
[illegible] آل محمد صلی الله علیهم [illegible] آن فرشته [illegible]
[illegible] **باب دوم** [illegible] آمده
والطواف **شرح** این باب در بیان ابتدای خانه کعبه و طواف است و این باب دو حدیث است **اول اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ بَيْنَا أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَا فِي الطَّوَافِ إِذَا أَقْبَلَ رَجُلٌ شَرْجَبٌ مِنَ الرِّجَالِ فَقُلْتُ وَمَا الشَّرْجَبُ أَصْلَحَكَ
اللّٰهُ قَالَ الطَّوِيلُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَأَدْخَلَ رَأْسَهُ بَيْنِي وَبَيْنَ أَبِي قَالَ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ أَبِي وَأَنَا فَرَدَدْنَا
عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ أَسْأَلُكَ رَحِمَكَ اللّٰهُ فَقَالَ لَهُ أَبِي نَقْضِي طَوَافَنَا ثُمَّ تَسْأَلُنِي **شرح** [illegible]
[illegible]
یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَلَمَّا قَضَى أَبِي الطَّوَافَ دَخَلْنَا الْحِجْرَ فَصَلَّيْنَا الرَّكْعَتَيْنِ ثُمَّ الْتَفَتَ فَقَالَ أَيْنَ الرَّجُلُ يَا بُنَيَّ
فَإِذَا هُوَ وَرَاءَهُ قَدْ صَلَّى فَقَالَ مِمَّنِ الرَّجُلُ قَالَ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ فَقَالَ وَمِنْ أَيِّ أَهْلِ الشَّامِ فَقَالَ مِمَّنْ
يَسْكُنُ بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَقَالَ قَرَأْتَ الْكِتَابَيْنِ قَالَ نَعَمْ قَالَ سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَقَالَ
أَسْأَلُكَ عَنْ بَدْءِ هٰذَا الْبَيْتِ وَعَنْ قَوْلِهِ نۤ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ وَعَنْ قَوْلِهِ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ
لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ فَقَالَ يَا أَخَا أَهْلِ الشَّامِ اسْمَعْ حَدِيثَنَا وَلَا تَكْذِبْ عَلَيْنَا فَإِنَّهُ مَنْ كَذَبَ عَلَيْنَا فِي شَيْءٍ فَقَدْ
كَذَبَ عَلَى رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ عَذَّبَهُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ **شرح** [illegible]
یعنی [illegible] ابتدای ظهور این خانه [illegible] سوره معارج والذین فی اموالهم حق معلوم

على رسول الله صلى الله عليه وآله فقد كذب على الله ومن كذب

لسائل

۶

[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** أَمَّا بَدْءُ هٰذَا الْبَيْتِ فَإِنَّ اللّٰهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً فَرَدَّتِ
الْمَلَائِكَةُ عَلَى اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَتْ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ فَأَعْرَضَ عَنْهَا فَرَأَتْ أَنَّ ذٰلِكَ
مِنْ سَخَطِهِ فَلَاذَتْ بِعَرْشِهِ **شرح** ابتدای ظهور این خانه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَأَمَرَ اللّٰهُ مَلَكاً مِنَ الْمَلَائِكَةِ أَنْ يَجْعَلَ لَهُ بَيْتاً فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ يُسَمَّى الضُّرَاحَ
بِإِزَاءِ عَرْشِهِ فَصَيَّرَهُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ يَطُوفُ بِهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ لَا يَعُودُونَ وَيَسْتَغْفِرُونَ فَلَمَّا أَنْ
هَبَطَ آدَمُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا أَمَرَهُ بِمَرَمَّةِ هٰذَا الْبَيْتِ وَهُوَ بِإِزَاءِ ذٰلِكَ فَصَيَّرَهُ لِآدَمَ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَيَّرَ ذٰلِكَ
لِأَهْلِ السَّمَاءِ فَقَالَ صَدَقْتَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللّٰهِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]

آسمان ششم که آن خانه نامیده میشود ضراح در بار بخشش اشاره شاهی ابلیس که ابتدا آن خانه را برای اهل آسمان ششم طواف میکردند آن خانه هفتاد هزار فرشته در روز
شبی بر حالی که بر نمیگشتند یعنی که در روز و شبی دیگر هفتاد هزار فرشته از نو می آمدند که نوبتشان طواف جمیع آن فرشتگان با این ترتیب
نمیشد آن هفت سال است چنانچه در حدیث آینده و مطلب آن رسید که ... بس فرق که ... آدم ... ملائکه
آدم ... که این خانه کعبه آن ... برابر ... است که ابتدا آن خانه را برای ... آدم و اولاد او چنانچه ... ضراح ... آسمان ششم
که طواف ... ساعت ... میان ... آن ... گفتی ای رسول ... که آن تفسیر
ن والقلم آیت ... معراج است ... دوم اصل سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول کنت
مع ابی فی الحجر فبینا هو قائم یصلی اذ اتاه رجل فجلس الیه فلما انصرف سلم علیه ثم قال انی اسالک
عن ثلاثة اشیاء لا یعلمها الا انت ورجل آخر قال ما هی قال اخبرنی ای شیء کان سبب الطواف
بهذا البیت فقال ان الله عز وجل لما امر الملائکة ان یسجدوا لآدم علیه السلام ردوا علیه فقالوا
اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء ونحن نسبح بحمدک ونقدس لک شرح ... استرشاد
و عبارت است ... امام جعفر صادق علیه السلام ... معلوم باب ...
و استفسار ... سجده ... آدم ... سجده ...
... سجده ... ملائکه ... آدم ... جاعل فی الارض خلیفة ...
و حدیث سابع ... یعنی ... امام جعفر صادق علیه السلام ... آدم ...
... آدم ... ملائکه ... آن
گفت ... سؤال ... آدم ...
این خانه پس ... گفت ... انی جاعل فی الارض خلیفة برای آنکه ... آن سجده ...
آدم علیه السلام ... سجده ... زمین ...
... اصل فقال الله تبارک وتعالی انی اعلم ما لا تعلمون فغضب علیهم
ثم سألوه التوبة فامرهم ان یطوفوا بالضراح وهو البیت المعمور ومکثوا یطوفون به سبع سنین ویستغفرون
الله عز وجل مما قالوا ثم تاب علیهم من بعد ذلک ورضی عنهم فهذا کان اصل الطواف ثم جعل الله
البیت الحرام حذو الضراح توبة لمن اذنب من بنی آدم وطهورا لهم فقال صدقت شرح ... غضب ...
... البیت المعمور ... آسمان ...
~~...~~ آسمان ... است ...
... فاند ... انقطاع ... حدیث ...
در حدیث ... هزار فرشته طواف ... سالهای ...
... شبانه روز ... ساعت ... سالهای ...
هر کدام ... ساعت ... شبانه روز ...
شد در کتاب الصیام ... حدیث ... سالهای قمری ...

یک

یک شبانه روز ... ساعت ... و چون این ... ساعت ... شبانه روز است ... آن
... هزار ... حدیث ... هزار ...
هفتاد هزار ... آسمان ششم ... آسمان ششم ...
~~...~~
~~...~~
... یعنی ... که ...
غضب ... فرشتگان ... طواف ...
... آسمان ششم ... طواف ... استغفار ...
... طواف ... کعبه ... ضراح ...
بازگشت برای ... فرزندان آدم ... باب سیوم اصول باب ان اول
ما خلق الله عز وجل من الارضین موضع البیت وکیف کان اول ما خلق شرح این باب ... آنکه اول آنچه ... خانه
کعبه است ... آن موضع ... اول اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام
ای شیء کان موضع البیت حیث کان الماء فی قول الله عز وجل وکان عرشه علی الماء قال کان مهاة
بیضاء یعنی درة شرح تفسیر وکان عرشه علی الماء ... باب العرش والکرسی است و
در کتاب ... حدیث ...
بسفیدی ... یعنی
گفت امام جعفر صادق علیه السلام ... جای کعبه ... آب ...
مهاة سفید ... دوم اصل عن ابی خدیجة قال ان الله عز وجل انزل الحجر لآدم صلی الله علیه
من الجنة وکان البیت درة بیضاء فرفعه الله عز وجل الی السماء وبقی اسه وهو بحیال هذا البیت
یدخله کل یوم سبعون الف ملک لا یرجعون الیه ابدا فامر الله عز وجل ابراهیم واسمعیل علیهما السلام
ببنیان البیت علی القواعد شرح اسم ابی خدیجه ... امام
جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام ... یعنی ...
... آدم ... کعبه ... آسمان ...
آن ... آسمان ... هفتاد هزار فرشته ...
ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام ... بنای خانه کعبه ... سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال ان الله عز وجل
دحا الارض من تحت الکعبة الی منی ثم دحاها من منی الی عرفات ثم دحاها من عرفات الی منی
فالارض من عرفات وعرفات من منی ومنی من الکعبة شرح ...
... والارض بعد ذلک دحاها ...
بیان ...

دوم
کعبه
منقطع شد ...
مشار الیه ذلک ... سجده ... آدم ... که در فقره سابق است ... و امر بسجود است ... علیه السلام
سجده ایشان آدم را
و امر
علیه السلام

زمین تا آنجا رسیده یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که به درستی که خدا عز و جل پهن کرد زمین را از زیر کعبه یعنی بعد از آن پهن کرد آن را از عرفات

دحو عرفات از زمین گسترده شده

بعد از آن پهن کرد آن را از عرفات جایی که قضا و قدر او تعالی خلق آن کرده پس زمین از عرفات گسترده شده یعنی از زیر کعبه گسترده شده چهارم

اصل عن ابی عبد الله علیه السلام عن ابیه علیه السلام قال کان موضع الکعبة ربوة من الارض بیضاء

تضیئ کضوء الشمس و القمر حتی قتل ابنا آدم احدهما صاحبه فاسودّت فلما نزل آدم رفع الله له

الارض کلها حتی رآها ثم قال هذه لک کلها قال یا رب ما هذه الارض البیضاء المنیرة قال هی

فی ارضی و قد جعلت علیک ان تطوف بها فی کل یوم سبعمائة طواف شرح الربوة بفتح را بی نقطه و سکون

با بیکنقطه و واو آنچه مرتفع باشد از جمله زمین قتل ابنا آدم اشارتست بآنچه مذکور است در سوره مائده فا در فاسودت برای تعقیب است

اما سببیت بعد کلام حایق الرفع مصدر باب منع ظاهر ساختن چیزی چنانچه میگویند رفع زید امره الی السلطان فی بفتح فا و سکون یا و

همزه در اصل مصدر باب ضرب است یعنی رجوع و مراد اینجا جز بیست که رجوع اهل زمین بسوی آنجا است چنانچه گفته و اذ جعلنا البیت مثابة للناس

و امنا یا مراد جز بیست که باعث رجوع خلایق از گناهان و توبه ایشان است یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام از پدرش علیه السلام

گفت که بود جای کعبه بلندی از زمین که سفید بود و روشنی میداد مثل روشنی آفتاب و ماه تا آنکه کشت دو پسر آدم یکی از ایشان که قابیل است یار

خود را که هابیل است پس سیاه شد آن بلندی یعنی که آن جسم نورانی از آنجا برداشته شد چنانچه در حدیث دوم این باب گذشت پس وقتی که فرود

آمد آدم از بهشت ظاهر ساخت خدا تعالی برای او زمین را همگی آن تا آنکه دید زمین را بعد از آن گفت که این زمین تراست همگی آن اشارتست

بانکه توطئه میی در رحل وی زمین آدم گفت که ای صاحب کل اختیار من چیست این زمین سفید نورانی گفت که این زمینی از زمین من است

و بتحقیق که لازم گردانیدم بر تو اینکه دور زنی آن در هر روز هفتصد دور … پنجم اصل قلت لابی جعفر علیه السلام

فی المسجد الحرام لای شیء سماه الله تعالی العتیق فقال انه لیس من بیت وضعه الله علی وجه الارض

الا له رب و سکان یسکنونه غیر هذا البیت فانه لا رب له الا الله عز و جل و هو الحر ثم قال

ان الله عز و جل خلقه قبل الارض ثم خلق الارض من بعده فدحاها من تحته شرح گفتم امام محمد باقر

علیه السلام را در مسجد الحرام که برای چه چیز نام برد خانه کعبه را خدا تعالی عتیق یعنی آزاد در آیت سوره حج و لیطوفوا بالبیت العتیق پس امام گفت که به درستی

که شان این است که نیست هیچ خانه که گذاشته باشد آن را خدا تعالی بقضا و قدر خود بر روی زمین مگر آنکه از آنست صاحبی و ساکنانی که ساکن باشند

در آن غیر این خانه به درستی که نیست صاحبی آن را مگر خدا عز و جل و آن خانه آزاد است موافق این است آنچه می آید در حدیث سیزدهم باب که چون

خاک کعبه را از دست حجاج مردمان برده بود ممنوع شد از بنای کعبه … بعد از آن امام گفت به درستی که خدا عز و جل آفرید

این خانه را پیش از زمین بعد از آن آفرید زمین را پس گسترد زمین را از زیر آن مراد اینست که زمین کره کوچک … بود و اول

بعد از آن آن را … بر روی آب که کعبه در وسط روی زمین است ششم اصل عن ابان بن عثمان عن

ممن اخبره عن ابی جعفر علیه السلام قال قلت له لم سمی البیت العتیق قال هو بیت حر عتیق من

الناس لم یملکه احد شرح مضمون این ظاهر است از شرح سابق هفتم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال

لما اراد الله عز و جل ان یخلق الارض امر الریاح فضربن وجه الماء حتی صار موجا ثم ازبد

فصار زبدا واحدا فجمعه فی موضع البیت ثم جعله جبلا من زبد ثم دحا الارض

من تحته و هو قول الله عز و جل ان اول بیت وضع للناس للذی ببکة مبارکا شرح

جبر

ضمیر جهان … راجع به الماء است و ازبد برای … بیکنقطه و دال بی نقطه بصیغه ماضی غایب معلوم باب افعال است الازباد کف دادن دریا و مانند

آن الزبد بفتح زای با نقطه و فتح با بیکنقطه و دال بی نقطه کف … برای بیان آنست که جمع … آب یک کف تا نه اجزای کف

متفرق بیکدیگر پیوسته … ضمیر منصوب در جمعه راجع بزبد واحد است و مراد اینست که مجموع کف … متفرق

جبلا بفتح جیم و فتح با بیکنقطه و تخفیف لام است … از جبل بفتح جیم و سکون با یعنی صلابت … مراد از زمین صلب است من زبد …

از ابتدا است یعنی مخلوق من زبد و ذکر این برای تعجب است از خلق صلب از … من زبد نرم برای نوعی دیگر از ابتدا است و ضمیر راجع به بیت

ظاهر او قول الله آخر این است که ضمیر راجع بمسجد … آخر است … که رفع شده و … یعنی جای او

… و این … در حدیث … باب حج ابراهیم آخر کتاب حج است و در حدیث … باب

فضل الصلوة فی المسجد الحرام و الفضل فیه کتاب … یعنی روایتست از امام محمد باقر علیه السلام گفت که … که اراده کرد خدا عز و جل

که آفریند این زمین را امر کرد بادها را پس زدند روی آب را تا آنکه گردید موج بعد از آن کف داد پس گردید یک کف مجتمع … پس خدا تعالی گرد کرد

آن کف … را در جای خانه بعد از آن گردانید آن کف گرد کرده شده را کوهی صلب مخلوق از کف بعد از آن پهن کرد آن زمین را از زیر این خانه

کعبه آن مدلول قول الله عز و جل است در سوره آل عمران که به درستی که اول خانه که گذاشته شد برای مردمان هر آینه آن خانه ایست که گذاشته

شد در بکه برای برکت او … در شرح حدیث … باب چهارم اصول

مع

حج آدم صلی الله علیه شرح این باب در بیان حج آدم صلی الله علیه است و در این باب شش حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله

للفظة الخطیئة

علیه السلام قال ان الله عز و جل لما اصاب آدم و زوجته الخطیئة اخرجهما من الجنة و اهبطهما

الی الارض فاهبط آدم علی الصفا و اهبطت حواء علی المروة و انما سمیت صفا لانه شق له من

اسم آدم المصطفی و ذلک لقول الله عز و جل ان الله اصطفی آدم و نوحا و سمیت المروة مروة

لانها شق لها من اسم المرأة شرح الخطیئة بفتح خا با نقطه و کسر طا بی نقطه و … مصدر باب علم

یعنی گناه … در بعض نسخ بکسر خا بی نقطه و سکون طا … و در بعضی الخطیئة بفتح خا و کسر طا و سکون یا … در پایین

و همزه است حاصل این کیفیت گذشت در کتاب الحجة در حدیث … باب … اول است که

جنت آدم … زمین بود … الارض … معروف است از زمین …

برای تعقیب است … آدم از بهشت … ظاهر است از آنچه گذشت در حدیث سیوم باب اول کتاب

من الجنة الی آدم … از حدیث چهارم … آخر … ایشان … و اخراج

ایشان از موضع کعبه است … چنانچه می آید در حدیث … یعنی

روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که به درستی که خدا عز و جل … آدم و حوا … بیرون کرد

ایشان را از بهشت و فرود آورد … فرود آورده شد آدم بر صفا … و حوا

… برای آنکه … نام آدم که مصطفی است آن مصطفی بودن برای قول خدا عز و جل است

در سوره آل عمران که به درستی که خدا اصطفا … آدم و … در کتاب الحجة در حدیث اول باب … که باب

ان الائمة علیهم السلام … جمیع الکتب التی نزلت من السماء … برای آنکه … شد برای آن …

… و همزه … چنانچه … اصل فقال آدم ما فرق بینی و بینها الا لانها

لا تحل لي ولو كانت تحل لي هبطت معي على الصفا ولكنها حرمت علي من اجل ذلك وفرق بيني وبينها فمكث آدم
معتزلا لحواء فكان يأتيها نهارا فيتحدث عندها على المروة فاذا كان الليل وخاف ان تغلبه نفسه
يرجع الى الصفا فيبيت عليه ولم يكن لآدم انس غيرها ولذلك سمين النساء من اجل ان حواء كانت انسا
لآدم لا يكلمه الله ولا يرسل اليه رسولا **شرح** انس بضم همزه و سکون نون و سین بی‌نقطه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] امیر المؤمنین [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم ان الله عز وجل من عليه بالتوبة ولقاه كلمات فلما تكلم بها تاب الله عليه وبعث اليه
جبرئيل عليه السلام فقال السلام يا آدم التائب من خطيئته الصابر لبليته ان الله عز وجل ارسلني علیک ه
اليك لاعلمك المناسك التي تطهر بها فاخذ بيده فانطلق به الى مكان البيت وانزل الله عليه غمامة
فاظلت مكان البيت وكانت الغمامة بحيال البيت المعمور **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible] بقره
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فقال يا آدم خط برجلك اظلت هذه الغمامة فانه سيخرج لك بيتا من مهاة حیث ه
يكون قبلتك وقبلة عقبك من بعدك ففعل آدم عليه السلام واخرج الله له تحت الغمامة بيتا من
مهاة وانزل الله الحجر الاسود وكان اشد بياضا من اللبن واضوأ من الشمس وانما اسود لان المشركين
تمسحوا به فمن نجس المشركين اسود الحجر وامره جبرئيل عليه السلام ان يستغفر الله من ذنبه عند
جميع المشاعر ويخبره ان الله عز وجل قد غفر له وامره ان يحمل حصيات الجمار من المزدلفة **ح** المهاة واخبره
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ایکا

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] آدم علیه السلام [illegible]
حجر اسود [illegible] سفیدتر از شیر و روشن‌تر از آفتاب [illegible] مشرکان [illegible]
مشرکان [illegible] آدم را جبرئیل علیه السلام [illegible] جمیع مشاعر که تمام
عرفات و مزدلفه [illegible] جبرئیل [illegible]
[illegible] **اصل** فلما بلغ موضع الجمار تعرض له ابليس فقال له يا آدم اين تريد فقال له جبرئيل لا
تكلمه وارمه بسبع حصيات وكبر مع كل حصاة ففعل آدم حتى فرغ من رمي الجمار وامره ان يقرب
القربان وهو الهدي قبل رمي الجمار وامره ان يحلق رأسه تواضعا لله عز وجل ففعل آدم ذلك **شرح**
[illegible]
[illegible] الهدی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم امره بزيارة
البيت وان يطوف به سبعا ويسعى بين الصفا والمروة اسبوعا يبدأ بالصفا ويختم بالمروة ثم يطوف
بعد ذلك اسبوعا بالبيت وهو طواف النساء لا يحل لمحرم ان يباضع حتى يطوف طواف النساء ففعل آدم
فقال له جبرئيل ان الله عز وجل قد غفر ذنبك وقبل توبتك واحل لك زوجتك فانطلق آدم وقد
غفر له ذنبه وقبلت منه توبته وحلت له زوجته **شرح** بعد از آن جبرئیل امر کرد آدم را بزیارت خانه کعبه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

او و حوا رسید [illegible] اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان ادم لما اهبط الى الارض هبط على الصفا
ولذلك سمي الصفا لان المصطفى هبط عليه فقطع للجبل اسم من اسم ادم يقول الله عز وجل ان الله اصطفى
ادم ونوحا وال ابراهيم وال عمران على العالمين وهبطت حوا على المروة وانما سميت المروة لان المرأة هبطت
عليها فقطع للجبل اسم من اسم المرأة وهما جبلان عن يمين الكعبة وشمالها فقال ادم حين فرق بينه
وبين حوا ما فرق بيني وبين زوجتي الا وقد حرمت علي فاعتزلها وكان يأتيها بالنهار فيتحدث اليها
فاذا كان الليل خشي ان تغلبه نفسه عليها رجع فبات على الصفا ولذلك سميت النساء لانه
لم يكن لادم انس غيرها فمكث ادم بذلك ما شاء الله ان يمكث لا يكلمه الله ولا يرسل اليه رسولا
والرب سبحانه يباهي بصبره الملائكة فلما كان بلغ الوقت الذي يريد الله عز وجل ان يتوب على ادم
فيه ارسل اليه جبرئيل عليه السلام فقال السلام عليك يا ادم الصابر لبليته التائب عن خطيئته
ان الله عز وجل بعثني اليك لاعلمك المناسك التي يريد ان يتوب عليك بها فاخذ جبرئيل بيد ادم
عليهما السلام حتى اتى به مكان البيت فنزل غمام من السماء فاظل مكان البيت فقال جبرئيل عليه السلام
يا ادم خط برجلك حيث اظل الغمام فانه قبلة لك ولاخر عقبك من ولدك فخط ادم برجله حيث اظل
الغمام شرح [illegible] اصل ثم انطلق به الى منى فاراه مسجد منى فخط برجله ومد خطة
المسجد الحرام بعد ما خط مكان البيت ثم انطلق به من منى الى عرفات فاقامه على المعرف فقال
اذا غربت الشمس فاعترف بذنبك سبع مرات وسل الله المغفرة والتوبة سبع مرات ففعل ذلك
ادم ولذلك سمي المعرف لان ادم اعترف فيه بذنبه وجعل سنة لولده يعترفون بذنوبهم
كما اعترف ادم ويسألون التوبة كما سألها ادم شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
برای مصلی [illegible] یعنی [illegible] جبرئیل علیه السلام [illegible]
با آدم سوی منی [illegible]
[illegible] سوی عرفات [illegible] جبرئیل [illegible]
[illegible] آن مکان [illegible]

جلو [illegible]

طلع

معروف

[illegible — vertical marginal note]

معروف [illegible]
برای فرزندان آدم [illegible] اصل ثم امره
جبرئيل فافاض من عرفات فمر على الجبال السبعة فامره ان يكبر عند كل جبل اربع تكبيرات ففعل
ذلك ادم حتى انتهى الى جمع ثلث الليل فجمع فيها المغرب والعشاء الاخرة تلك الليلة ثلث الليل في
ذلك الموضع ثم امره ان ينبطح في بطحاء جمع فانبطح في بطحاء جمع حتى انفجر الصبح فامره ان يصعد
على الجبل جبل جمع شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] يعنى [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل وامره اذا طلعت الشمس ان يعترف بذنبه سبع مرات
ويسأل الله التوبة والمغفرة سبع مرات ففعل ذلك ادم كما امره جبرئيل عليه السلام وانما جعله اعترافين
ليكون سنة في ولده فمن لم يدرك منهم عرفات وادرك جمعا فقد وافى حجه الى منى ثم افاض من
جمع الى منى فبلغ منى ضحى فامره فصلى ركعتين في مسجد منى شرح [illegible]
[illegible]
صدره [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
کنده [illegible] آفتاب یعنی [illegible]
[illegible]

بهشت گرداینده اعتراف گناه ما در اعتراف بکنی در عرفات و دیگری رجوع نماید طریقی مستمر در فرزندان آدم چنان که هر کس که دریافت
از فرزندان او عرفات را دریافت جمع را پس بتحقیق حج کرده است بسبب آن از مشعر بسوی منی از جمع بعد از آن آدم و روانه شد از جمع بسوی منی پس رسید
بمنی وقت طلوع آفتاب پس جبرئیل امر کرد آدم را پس گرداند روز گشت یعنی **اصل** ثُمَّ أَمَرَهُ أَنْ يُقَرِّبَ لِلّٰهِ قُرْبَاناً لِيَقْبَلَ
مِنْهُ وَيَعْرِفَ أَنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ تَابَ عَلَيْهِ وَيَكُونَ سُنَّةً فِي وُلْدِهِ الْقُرْبَانُ فَقَرَّبَ آدَمُ قُرْبَاناً فَقَبِلَ اللّٰهُ
مِنْهُ فَأَرْسَلَ نَاراً مِنَ السَّمَاءِ فَقَبِلَتْ قُرْبَانَ آدَمَ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ يَا آدَمُ إِنَّ اللّٰهَ قَدْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ إِذْ
عَلَّمَكَ الْمَنَاسِكَ الَّتِي يَتُوبُ بِهَا عَلَيْكَ وَقَبِلَ قُرْبَانَكَ فَاحْلِقْ رَأْسَكَ تَوَاضُعاً لِلّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ إِذْ
قَبِلَ قُرْبَانَكَ فَحَلَقَ آدَمُ رَأْسَهُ تَوَاضُعاً لِلّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ **شرح** یقرب بقاف و راء منقطعه یعنی بصیغه مضارع غایب معلوم
باب تفعیل است التقریب نزدیک گردانیدن چیزی و مراد اینجا پیش کشیدن چیزیست از اسباب شدن بجانب دلجوی یعنی قربان بضم قاف و راء آن
مصدر باب حسب است بمعنی نزدیکی جستن شده و در نزدیک باور شد نزدیکی **یعنی** بعد از آن امر کرد آدم را جبرئیل با درای حق تعالی قربانی تا
تا مقبول شود از او و بشناسد که او عز و جل تحقیق بازگشت کرد بسوی رحمت بر او چنانچه تحقیق کی گفته شد نزدیکی رانسته مقبول شود خاطر جمع شود
بوده و باشد طریقی مستمر در فرزندان آدم آن قربان پس پیش داشت قربانی پس قبول کرد اله تعالی از او چنانکه فرستاد آتشی را از جانب
بالا بسوی او شعله آتش قربان آدم را پس گفت او را جبرئیل که ای آدم بدرستی که اله تعالی تحقیق احسان کرد بسوی تو وقتی که تعلیم کرد ترا افعال حج را
که بازگشت میکند با آنها بسوی رحمت بر تو و قبول کرد قربان ترا پس بتراش سر خود را برای فروتنی برای اله عز و جل چون قبول کرد قربان ترا پس تراشید
آدم سر خود را برای فروتنی برای اله عز و جل **اصل** ثُمَّ أَخَذَ جَبْرَئِيلُ بِيَدِ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى الْبَيْتِ فَعَرَضَ
لَهُ إِبْلِيسُ عِنْدَ الْجَمْرَةِ فَقَالَ لَهُ إِبْلِيسُ لَعَنَهُ اللّٰهُ يَا آدَمُ أَيْنَ تُرِيدُ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ يَا آدَمُ ارْمِهِ بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ
وَكَبِّرْ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ تَكْبِيرَةً فَفَعَلَ ذَلِكَ آدَمُ فَذَهَبَ إِبْلِيسُ ثُمَّ عَرَضَ لَهُ عِنْدَ الْجَمْرَةِ الثَّانِيَةِ فَقَالَ
لَهُ يَا آدَمُ أَيْنَ تُرِيدُ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ ارْمِهِ بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ وَكَبِّرْ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ تَكْبِيرَةً فَفَعَلَ ذَلِكَ
آدَمُ فَذَهَبَ إِبْلِيسُ **شرح** بعد از آن گرفت جبرئیل دست آدم علیه السلام پس روانه شد با او بسوی خانه کعبه پس پیش آمد او را ابلیس نزد جمره اول
در منی پس گفت او را ابلیس لعنه الله که ای آدم کجا اراده داری پس گفت جبرئیل که ای آدم بزن او را بهفت سنگریزه و تکبیر گو با هر سنگریزه یک
تکبیر پس کرد آن را آدم پس رفت ابلیس بعد از آن پیش آمد آدم را نزد جمره دوم پس گفت او را که ای آدم کجا اراده داری پس گفت او را جبرئیل که بزن
او را بهفت سنگریزه و تکبیر گو با هر سنگریزه یک تکبیر پس کرد آن را آدم پس رفت ابلیس **اصل** ثُمَّ عَرَضَ لَهُ عِنْدَ الْجَمْرَةِ الثَّالِثَةِ
فَقَالَ لَهُ يَا آدَمُ أَيْنَ تُرِيدُ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ ارْمِهِ بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ وَكَبِّرْ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ تَكْبِيرَةً فَفَعَلَ ذَلِكَ آدَمُ
فَذَهَبَ إِبْلِيسُ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّكَ لَنْ تَرَاهُ بَعْدَ مَقَامِكَ هَذَا أَبَداً ثُمَّ انْطَلَقَ بِهِ إِلَى الْبَيْتِ
فَأَمَرَهُ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَفَعَلَ ذَلِكَ آدَمُ **شرح** بعد از آن پیش آمد او را نزد جمره سیوم پس گفت او را که ای آدم کجا
داری پس گفت او را جبرئیل که بزن او را بهفت سنگریزه و تکبیر گو با هر سنگریزه یک تکبیر پس کرد آن را آدم پس رفت ابلیس پس گفت آدم را جبرئیل علیه السلام
که بدرستی که تو نخواهی دید او را بعد از این جای تو هرگز یعنی که نخواهی دید او را بصورت جسمی که مرئی شود ... پس روانه شد با او
جبرئیل روانه شد با آدم بسوی خانه کعبه پس امر کرد او را که طواف کند بخانه کعبه هفت بار پس کرد آن را آدم **اصل** فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
إِنَّ اللّٰهَ قَدْ غَفَرَ لَكَ ذَنْبَكَ وَقَبِلَ تَوْبَتَكَ وَأَحَلَّ لَكَ زَوْجَتَكَ **شرح** ظاهر این است که بیان این فقره سابقه چیزی از قلم ...
افتاده باشد زیرا که حلال شدن زن بعد از سعی و طواف دیگر است چنانچه مذکور شد در آخر حدیث سابق و ... که اصل ...

وچیزی

۱۱

وچیزی از قلم ناسخان افتاده باشد و اله اعلم **یعنی** پس گفت او را جبرئیل علیه السلام که بدرستی که اله تعالی تحقیق بخشید گناه ترا و قبول کرد توبه ترا و حلال
کرد برای تو زوجه ترا یعنی مراد این است که حلال کرد برای تو صحبت زوجه را بسبب طواف نسا **سوم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ وَجَمِيلِ بْنِ
صَالِحٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَمَّا طَافَ آدَمُ بِالْبَيْتِ وَانْتَهَى إِلَى الْمُلْتَزَمِ قَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
يَا آدَمُ أَقِرَّ لِرَبِّكَ بِذُنُوبِكَ فِي هَذَا الْمَكَانِ قَالَ فَوَقَفَ آدَمُ فَقَالَ يَا رَبِّ إِنَّ لِكُلِّ عَامِلٍ أَجْراً وَقَدْ عَمِلْتُ
فَمَا أَجْرِي قَالَ فَأَوْحَى اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا آدَمُ قَدْ غَفَرْتُ ذَنْبَكَ قَالَ يَا رَبِّ وَلِوُلْدِي أَوْ لِذُرِّيَّتِي فَأَوْحَى اللّٰهُ
عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ يَا آدَمُ مَنْ جَاءَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ إِلَى هَذَا الْمَكَانِ وَأَقَرَّ بِذُنُوبِهِ وَتَابَ كَمَا تُبْتَ ثُمَّ اسْتَغْفَرَ
غَفَرْتُ لَهُ **شرح** ملتزم بضم میم یعنی بنقطه صیغه اسم مفعول از باب افتعال اسم مکان باب افتعال است و صفت از دیوار کعبه در جانب بیرون که محاذی رکن
و بعد از آن از رکن یمانی ... و در کعبات از رکن حجر اسود ... التزام یعنی اعتناق ... بجا آوردن ...
بکنند یعنی چنانچه ... باید ... در آنجا توقف بکنند و دعا بکنند و لولدی تقدیر استفهام است از قبیل عطف جمله بر جمله است
تقدیره اولدی ... آیه سوره ... در بیان ... در کتاب الحج در شرح حدیث ... باب دوم که باب طبقات الانبیاء و الرسل
و الائمه علیهم السلام است ... باعتبار اختلاف لفظ در روای است **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار و جمیل بن صالح از امام جعفر صادق علیه السلام
گفت که وقتی که طواف کرد آدم بخانه کعبه و رسید بسوی ملتزم که در پشت در کعبه است گفت او را جبرئیل علیه السلام که ای آدم اقرار کن برای صاحب کل
اختیار خود بگناهان خود در این مکان امام گفت که پس ایستاد آدم برای اقرار و استغفار پس گفت که ای صاحب کل اختیار من بدرستی که برای
هر عمل کننده مزدی هست و تحقیق عمل کردم مزد من چیست امام گفت که پس وحی کرد اله عز و جل بسوی او که ای آدم
تحقیق بخشیدم گناه ترا آدم گفت که ای صاحب کل اختیار من آیا برای فرزندان من نیز یا برای نسل من نیز این مزد هست پس وحی کرد
اله عز و جل بسوی او که ای آدم هر که آمد از نسل تو بسوی این مکان و اقرار کرد بگناهان خود و بازگشت کرد چنانچه بازگشت کردی بعد از آن استغفار
کرد بخشایش کردم برای او **چهارم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَمَّا أَفَاضَ آدَمُ مِنْ
مِنًى تَلَقَّتْهُ الْمَلَائِكَةُ فَقَالُوا يَا آدَمُ بُرَّ حَجُّكَ أَمَا إِنَّهُ قَدْ حَجَجْنَا هَذَا الْبَيْتَ قَبْلَ أَنْ تَحُجَّهُ بِأَلْفَيْ عَامٍ **شرح**
بر بضم باء یک نقطه و تشدید راء بی نقطه بصیغه ماضی مجهول یا معلوم باب ضرب یا باب علم جمله دعائیه است ... وصل چیزی بچیزی دیگر و حج
مبرور عبارت است ... مجهول مراد این است که متصل بکند ... افعال حج ترا یعنی که محفوظ شود ... آنها چیزی از غیر آنها که ... باشد
کرد متصل حج ترا ... بمعنی که مقبول درگاه او شود چنانچه گفته الیه یصعد الکلم الطیب ... مراد این است که وصل کند ... حج
ترا ... بمعنی که ... درگاه ... لیس جزاء الا الجنه ... هو الذی لا یخالطه شیء من
الآثام و قیل هو المقبول المقابل بالبر و هو الثواب ... **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار از امام
جعفر صادق علیه السلام گفت که وقتی که روانه شد آدم از منی بسوی مکه پیش آمدند او را ملائکه پس گفتند که ای آدم ... حج تو آگاه باش
که ما ... تحقیق حج کردیم این خانه کعبه را پیش از آنکه حج کنی آن را به دو هزار سال **پنجم اصل** حَدَّثَنَا أَبُو بِلَالٍ الْمَكِّيُّ قَالَ
رَأَيْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ طَافَ بِالْبَيْتِ ثُمَّ صَلَّى فِيمَا بَيْنَ الْبَابِ وَالْحَجَرِ الْأَسْوَدِ رَكْعَتَيْنِ فَقُلْتُ
لَهُ مَا رَأَيْتُ أَحَداً مِنْكُمْ صَلَّى فِي هَذَا الْمَوْضِعِ فَقَالَ هَذَا الْمَكَانُ الَّذِي تِيبَ عَلَى آدَمَ فِيهِ **شرح** ...
... ابو بلال مکی گفت که دیدم امام جعفر صادق علیه السلام را که طواف کرد بخانه کعبه بعد از آن گزارد در مکانی که میان در و حجر اسود است دو رکعت
طواف پس گفتم او را که ندیدم کسی از شما را که نماز طواف گزارده باشد در این مکان پس امام گفت که این مکانیست که بازگشت کرده شد بسوی رحمت بر آدم

و آن کتاب یعنی بیان است که در کیفیت طواف خواهد آمد و غیر از مقام ابراهیم نیز بیان کرده و چنانچه می‌آید در حدیث هفتم باب کیفیة الطواف و آخر کتاب صد
و هفتم است **ششم اصل** سألت أبا جعفر عليه السلام عن آدم حيث حج بما حلق رأسه فقال نزل عليه جبرئيل
بياقوتة من الجنة فأمرّها على رأسه فتناثر شعره **شرح** یعنی پرسیدم امام محمد باقر علیه السلام را از آدم وقتی که حج کرد به چه چیز سر تراشید
پس گفت که فرود آمد بر او جبرئیل به یاقوتی از بهشت پس کشید آن را بر سرش پس متفرق شد موی آن **باب پنجم اصل باب علة الحرم وكيف صار هذا المقدار**
شرح ... **یعنی** این است باب سبب حرم شدن حرم و چگونه شد حرم به این مقدار
و در این باب دو حدیث است **اول اصل** سألت أبا الحسن الرضا عليه السلام عن الحرم وأعلامه كيف صار
بعضها أقرب من بعض وبعضها أبعد من بعض فقال إن الله عز وجل لما أهبط آدم من الجنة هبط على أبي
قبيس فشكا إلى ربه الوحشة وأنه لا يسمع ما كان يسمعه في الجنة فأهبط الله عز وجل عليه ياقوتة حمراء
فوضعها في موضع البيت فكان يطوف بها آدم وكان ضوؤها يبلغ مواضع الأعلام فعلم الأعلام على ضوئها وجعله
الله حرما **شرح** الأعلام ... جمع علم ... [illegible]
آن ... [illegible]
من طريق المدينة ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** پرسیدم امام رضا علیه السلام را از حرم و میلهای آن که چگونه
... [illegible]
... [illegible]
در بهشت ... [illegible]
... [illegible]
حرم ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
دوم اصل عن أبي جعفر عن آبائه عليهم السلام أن الله تبارك وتعالى أوحى إلى جبرئيل عليه السلام
أنا الله الرحمن الرحيم وإني قد رحمت آدم وحواء لما شكيا إلي ما شكيا فاهبط عليهما بخيمة
من خيم الجنة وعزّهما عني بفراق الجنة واجمع بينهما في الخيمة فإني قد رحمتهما لبكائهما ووحشتهما
في وحدتهما وانصب الخيمة على الترعة التي بين جبال مكة قال والترعة مكان البيت وقواعده
التي رفعتها الملائكة قبل آدم **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

جز است

12

جزء است آن محل طواف است ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
یعنی ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
سابق **اصل** فهبط جبرئيل عليه السلام على آدم بالخيمة على مقدار أركان البيت وقواعده فنصبها
قال وأنزل جبرئيل آدم من الصفا وأنزل حواء من المروة وجمع بينهما في الخيمة قال وكان عمود الخيمة
قضيب ياقوت أحمر فأضاء نوره وضوؤه جبال مكة وما حولها قال وامتد ضوء العمود قال فهو مواضع
الحرم اليوم من كل ناحية من حيث بلغ ضوء العمود قال فجعله الله حرما لحرمة الخيمة والعمود
لأنهما من الجنة قال ولذلك جعل الله عز وجل الحسنات في الحرم مضاعفة والسيئات
مضاعفة قال ومدت أطناب الخيمة حولها فمنتهى أوتادها ما حول المسجد الحرام **شرح** الأركان جمع ركن
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
بدانکه ظاهر این است که ... [illegible]
... [illegible] **اصل** قال وكانت أوتادها
من عقيان الجنة وأطنابها من ضفائر الأرجوان قال فأوحى الله عز وجل إلى جبرئيل عليه السلام
اهبط على الخيمة بسبعين ألف ملك يحرسونها من مردة الشياطين ويؤنسون آدم ويطوفون حول الخيمة

تعظيماً للبيت والخيمة قال فهبط بالملائكة فكانوا بحضرة الخيمة يحرسونها من مردة الشياطين العتاة و
يطوفون حول أركان البيت الحرام في الأرض حيال البيت المعمور الذي في السماء شرح العتاة كرجس بفتح و
سکون قاف و واو و نقطه و یا بمعنی الف و نون مزید بمعنی علامای خود و که اخرج اجرای معدن بهم رسید و العفار بفتح عین بی نقطه و فا و الف
و کسر همزه و الف بعد و نقطه جمع مغیره و یخ مغار و کر فاطمه های یافته الاحجار بضم همزه و سکون را بی نقطه و ضم میم و تخفیف الف الوان مرئی المروه
بفتح میم و فتح را بی نقطه و تخفیف الف بی نقطه جمع مارد و مرید کان کاری الخفاء بضم عین بی نقطه و تخفیف الف و نقطه و الف جمع عاتی جنایت
مرکشان از طاعت یعنی امام گفت که بعد از آن جبرئیل اعلای خود روی هشت و فکنها های آن از بالا نهاد بر ارکان گفت که وحی کرد الله عز و جل
سوی جبرئیل علیه السلام که فرود آورد برای آدم و حوا خیمه را و هشت ملک را که حفظ کنند آن را از شیاطین که آدم را و حوا را طواف کنند و خیمه برای تعظیم
خانه و خیمه امام گفت که پس جبرئیل فرود آورد آن و هشتگان را برای آدم و حوا و نیامد شدند آن را از مردگان شیاطین که جنایت سرکشان بودند
و آن فرشتگان طواف میکردند در گرد رکنهای خانه و خیمه در روز و شب چنانکه بودند که طواف میکردند در آسمان در دور بیت معمور امام گفت که در رکنهای
بیت الحرام در زمین برابر رکنهای بیت معمور بیت که در آسمان است اصل ثم قال إن الله عز وجل أوحى إلى جبرئيل بعد ذلك
أن اهبط إلى آدم وحواء فنحهما عن مواضع قواعد بيتي وارفع قواعد بيتي لملائكتي ثم ولد آدم فهبط جبرئيل
على آدم وحواء فأخرجهما من الخيمة ونحاهما عن ترعة البيت ونحى الخيمة عن موضع الترعة قال ووضع
آدم على الصفا وحواء على المروة شرح بعد از آن امام گفت که برنسی کار دیگر وحی کرد سوی جبرئیل بعد از آن که فرود آورد سوی آدم
و حوا پس دور کن ایشان را از جاهای اساسهای خانه من و بلند کن اساسهای خانه را برای فرشتگان من بعد از آن برای فرزندان آدم پس فرود آمد جبرئیل
بر آدم و حوا پس بیرون کرد ایشان را از خیمه و دور کرد ایشان را از بلندی زمین و دور کرد خیمه را از جای بلندی پس امام گفت که گذاشت آدم را بر صفا و حوا را بر مروه اصل
فقال آدم يا جبرئيل أبسخط من الله عز وجل حولتنا وفرقت بيننا أم برضاً وتقدير علينا فقال لهما لم يكن
ذلك بسخط من الله عليكما ولكن الله لا يسأل عما يفعل يا آدم إن السبعين ألف ملك الذين أنزلهم الله إلى
الأرض ليؤنسوك ويطوفون حول أركان البيت والخيمة سألوا الله أن يبني لهم مكان الخيمة بيتاً
على موضع الترعة المباركة حيال البيت المعمور فيطوفون حوله كما كانوا يطوفون في السماء حول البيت المعمور
فأوحى الله عز وجل إلي أن أنحيك وأرفع الخيمة فقال آدم قد رضينا بتقدير الله ونافذ أمره فينا شرح پس گفت
آدم که ای جبرئیل آیا بغضبی از الله عز و جل نقل کردی ما را و جدائی انداختی میان ما یا برضا و تقدیری بر ما است پس جبرئیل گفت ایشان را نبود آن بغضبی از الله
بر شما و لکن الله تعالی پرسیده نمیشود از آنچه میکند یعنی که جمیع اسرار معلوم نمی‌کند گری نمی‌شود ای آدم بدرستی که آن هفتاد هزار
فرشته که فرود آورد ایشان را سوی زمین برای انس گرفتن با تو و برای آنکه طواف کنند در دور رکنهای خانه و خیمه طلب کردند از الله تعالی که بنا کند برای
ایشان در جای خیمه خانه بر جای بلندی مبارک که برابر بیت معمور است پس طواف کنند در دور آن چنانکه بودند که طواف میکردند در آسمان
در دور بیت معمور پس وحی کرد الله عز و جل سوی من که دور کنم ترا و بردارم خیمه را پس گفت آدم که راضی شدیم بتقدیر الله تعالی و گذرای فرمان او در ما اصل
فرفع قواعد البيت الحرام بحجر من الصفا وحجر من المروة وحجر من طور سيناء وحجر من جبل السلام وهو ظهر
الكوفة وأوحى الله عز وجل إلى جبرئيل أن ابنه وأتمه فاقتلع جبرئيل الأحجار الأربعة بأمر الله عز
وجل من مواضعهن بجناحيه فوضعها حيث أمر الله عز وجل في أركان البيت على قواعده التي قدرها
الجبار ونصب أعلامها شرح رفع بصیغه ماضی معلوم ... السلام ...

ثم بفتح یا الکعبه و فتح سین و تخفیف لام و الف عبارت است از کوهی که در پشت کوفه است ... اطراف خود آب بسیار اکنون
ورکنها در ... دور آن ... علی ... امیر المؤمنین علیه السلام است ... کتاب الجنائز در حدیث چهارم ...
... امیر المؤمنین ... در حدیث ... ارواح المؤمنین ... در بعضی نسخ الکعبه است بجای الکوفه ... آن مراد
... صاحب ... و صاحب ... در ... ات نقره و ...
الف بفتح همزه و سکون ... و کسر ... بی نقطه ... باب ... ات بفتح همزه و ...
دو نقطه ... بسیار ... در ... جمع ... در ... است
... است المراد بفتح میم ... و الف ... بی نقطه ... یعنی ... اساسهای خانه کعبه ... است
... از صفا و ... از مروه ... از طور سینا ... در شام است ... آن ... که ... جای ... کرد ...
جبرئیل ... آن خانه ... که جبرئیل آن ... از جاهای ... آنها را ... جای ...
... خانه بر اساسهای خانه ... آنها ... تعالی ... اساسهای آنها ... اصل
ثم أوحى الله إلى جبرئيل عليه السلام أن ابنه وأتمه بحجارة من أبي قبيس واجعل له بابين باباً شرقياً
وباباً غربياً قال فأتمه جبرئيل عليه السلام فلما أن فرغ طافت حوله الملائكة فلما نظر آدم وحواء إلى
الملائكة يطوفون حول البيت انطلقا فطافا سبعة أشواط ثم خرجا يطلبان ما يأكلان
شرح ... یعنی بعد از آن وحی کرد الله عز و جل سوی جبرئیل علیه السلام که بنا کن خانه را
... باقی اساسها ... از ابی قبیس ... چنانکه گذشت ...
... بر ... آن خانه ... شرقی و دری غربی امام گفت که پس تمام کرد خانه را جبرئیل علیه السلام پس چون که فارغ شد طواف کردند
... آن فرشتگان پس چون که نظر کردند آدم و حوا سوی فرشتگان که طواف میکنند در دور خانه ... پس طواف کردند
بعد از آن بیرون رفتند ... طلب ... ایشان ... باب
ابتلاء الخلق واختبارهم بالكعبة شرح این باب بیان ... است ... اول الاصل عن
عيسى بن يونس قال كان ابن أبي العوجاء من تلامذة الحسن البصري فانحرف عن التوحيد فقيل
له تركت مذهب صاحبك ودخلت فيما لا أصل له ولا حقيقة فقال إن صاحبي كان مخلطاً كان
يقول طوراً بالقدر وطوراً بالجبر وما أعلمه اعتقد مذهباً دام عليه وقدم مكة متمرداً وإنكاراً على من
يحج وكان يكره العلماء مجالسته ومساءلته لخبث لسانه وفساد ضميره شرح بصری بکسر با الکعبه منسوب است
ببصره ... اسم فاعل ... القدر بفتح قاف و فتح دال بی نقطه
... ذکر ... اول مذهب ... دوم مذهب ... برای ...
مذهب ... عمران ... ام ...
جیم و سکون ... چهار مذهب است اول مذهب ... دوم مذهب ...
سیوم ... چهارم ... در کتاب التوحید ... باب ...
... یعنی ... ابی العوجاء

از شاگردان حسن بصری بود پس برگشت از اسلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** فاتى ابا عبد الله عليه السلام فجلس اليه في جماعة من نظرائه فقال يا ابا عبد الله ان المجالس امانات ولا بد لكل من به سعال ان يسعل أفتأذن في الكلام فقال تكلم فقال الى كم تدوسون هذا البيدر وتلوذون بهذا الحجر وتعبدون هذا البيت المعمور بالطوب والمدر وتهرولون حوله هرولة البعير اذا نفر من فكر في هذا وقدر علم ان هذا فعل اسسه غير حكيم ولا ذي نظر فقل فانك رأس هذا الامر وسنامه وابوك اسه ونظامه **شرح** [illegible]

[illegible]

اصل فقال ابو عبد الله عليه السلام ان من اضله الله واعمى قلبه استوخم الحق ولم يستعذبه وصار الشيطان وليه وربه وقرينه يورده مناهل الهلكة ثم لا يصدره وهذا بيت استعبد الله به خلقه ليختبر طاعتهم في اتيانه فحثهم على تعظيمه وزيارته وجعله محل انبيائه وقبلة للمصلين اليه فهو شعبة من رضوانه وطريق يؤدي الى غفرانه منصوب على استواء الكمال ومجمع العظمة والجلال خلقه الله قبل دحو الارض بالفي عام فاحق من اطيع فيما امر وانتهى عما نهى عنه وزجر الله المنشئ للارواح والصور **شرح** [illegible]

[illegible]

گرده

[illegible]

۱۴

گروه که عالم است [illegible]

[illegible]

اصل وروى ان امير المؤمنين صلى الله عليه وآله قال في خطبة له ولو اراد الله جل ثناؤه بانبيائه حيث بعثهم ان يفتح لهم كنوز الذهبان ومعادن العقيان ومغارس الجنان وان يحشر طير السماء ووحش الارض معهم لفعل **شرح** [illegible]

[illegible]

اصل ولو فعل لسقط البلاء وبطل الجزاء واضمحل الابتلاء ولما وجب للقائلين اجور المبتلين ولا لحق المؤمنين ثواب المحسنين ولا لزمت الاسماء اهاليها على معنى مبين ولذلك لو انزل الله من السماء آية فظلت اعناقهم لها خاضعين **شرح** [illegible]

[illegible]

ایمان میشد نه بطریق کسب و منشاء آن از افعال طبیعیه حاصل میشد پس ایشان را اختیار نمیشد و تکلیف بر ایمان برایشان محال بی اختیار میشد ایمان
مومنان نیز چنانچه گفته که و لو فعل لسقط البلوی عن الناس اجمعین و سر آن اینست که ایمان از جمله افعال اختیاریه است و آنچه محال است که بی اختیار حاصل
آمده باشد بلکه تحقیق این است که هیچ فعلی از افعال بی اختیار صادر نمیشود و فاعل هر کسب منشاء آن از تعالی است یعنی و اگر میکرد آنرا که گفته شد
هر آینه افاده و اصل میشد تکلیف بالکلیه زیرا که ثواب و عقاب هر دو مترتب بر تکلیف است و هر آینه ثابت نمیشد برای قبول کسی تکلیف
مکلفان شدن تکلیف و لازم نمیشد مومنان را ثواب بسیار و لازم نمیشد ناسها عذاب الهی آنچه را بایشان که نیز گفته و جهان حق و باطل شد
و برای همین است که آنرا میکرد از تعالی از آسمان علامت قهریه مثل آنچه بر قوم موسی انزال کرد پس میکرد دیگر بنهای کافران برای آن آیت و سخن
کنان اصل وَلَوْ فَعَلَ لَسَقَطَ الْبَلْوَى عَنِ النَّاسِ أَجْمَعِينَ وَلَكِنَّ اللهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ جَعَلَ رُسُلَهُ أُولِي قُوَّةٍ فِي
عَزَائِمِهِمْ وَضَعَفَةً فِيمَا تَرَى الْأَعْيُنُ مِنْ حَالاتِهِمْ مِنْ قَنَاعَةٍ تَمْلَأُ الْقُلُوبَ وَالْعُيُونَ غِنَاهُ وَخَصَاصَةٍ
تَمْلَأُ الْأَسْمَاعَ وَالْأَبْصَارَ أَذَاهُ شرح بلوی بفتح با بنقطه و سکون لام و واو و الف اسم مصدر باب افتعال است یعنی مانع تکلیف است
باکی و امتحان حقیقی نیز شد کران میشد زیرا که ثواب عظیم میشد و حال آنکه مقصود از تعالی در آفرینش جهان و تکلیف مکلفان رعایت حال مومنان
حقیقی است و کافران در نظر او بی اعتبار چنانچه آمده نظر اعتبار است و دنیا بی اعتبار است لهذا راحت دنیا را بکافران که بی اعتبارند داده و عقبا
و راحت آخرت را بمومنانی که معتبرند داده و فی این مقام از قبیل آیت لا اسألکم علیه اجرا الا المودة فی القربی است و مراد اینست که در
اجابت برای قوت و امر ایشان کم بود با ایشان احمدی که در نفس ایشان است چنانچه نور حق رسول امر شیخ و سالت بیت و اخ
اهل بیت و امیابی اکبر و طعنه او احمدی که در نفس ایشان است امر بفتح عین بنقطه و رای بنقطه و الف و یا و نقطه در پایین کم و جمع خرد بمعنی نیز آمده
و او مبنی چیزهاست از جمله چیزها که صاحب آنها محو در آنها و دین و قناعه باید است بیان اینکه التقانع بفتح نقطه و نون و الف و همزه منقطعه
مصدر باب علم بمعنی راضی شدن بقسمت خود و خصاصه بفتح خای بنقطه و دو صاد بی نقطه مصدر باب علم بمعنی درویشی و اذی بفتح همزه و دال بی نقطه و الف و همزه منقطعه
اسم مصدر باب تفعیل بمعنی رسانیدن چیزی که بدان چیز آزار ایشان رسانیدن ال که تکلیف و مراتب معارف است یعنی و اگر میکرد آنچه ذکر کرده شد هر آینه قاعده نیز
بمعنی امر مردان بیجلی عزم او ملول و از بلکه احمد میشد و که آنچه مولان صاحب شریعت و از صاحبان توانائی و جهد کرده شده بر مقصد های ایشان
و ناتوان در آنچه می بینند چشمها از جمله حالات ایشان که قناعتی است که پر میکند دلها و چشمهای مردم را بی نیازی آن یعنی که هر عاقل که مطلع بر آن
میشود بسند بلکه چشم و دل سیر میشود و از بی نیازی ایشان و درویشی است که پر میکند گوشها و چشمهای مردم را رسانیدن آن یعنی که هر که آنرا میشنود
یا می بیند شکایت میکند یا اصل وَلَوْ كَانَتِ الْأَنْبِيَاءُ أَهْلَ قُوَّةٍ لَا تُرَامُ وَعِزَّةٍ لَا تُضَامُ وَمُلْكٍ تُمَدُّ نَحْوَهُ أَعْنَاقُ الرِّجَالِ
وَتُشَدُّ إِلَيْهِ عُقَدُ الرِّحَالِ لَكَانَ ذَلِكَ أَهْوَنَ عَلَى الْخَلْقِ فِي الْاخْتِبَارِ وَأَبْعَدَ لَهُمْ مِنَ الْاسْتِكْبَارِ وَلَآمَنُوا عَنْ رَهْبَةٍ
قَاهِرَةٍ لَهُمْ أَوْ رَغْبَةٍ مَائِلَةٍ بِهِمْ فَكَانَتِ النِّيَّاتُ مُشْتَرَكَةً وَالْحَسَنَاتُ مُقْتَسَمَةً وَلَكِنَّ اللهَ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ الْاتِّبَاعُ
لِرُسُلِهِ وَالتَّصْدِيقُ بِكُتُبِهِ وَالْخُشُوعُ لِوَجْهِهِ وَالْاسْتِكَانَةُ لِأَمْرِهِ وَالْاسْتِسْلَامُ إِلَيْهِ أُمُوراً لَهُ خَاصَّةً لَا تَشُوبُهَا
مِنْ غَيْرِهَا شَائِبَةٌ وَكُلَّمَا كَانَتِ الْبَلْوَى وَالْاخْتِبَارُ أَعْظَمَ كَانَتِ الْمَثُوبَةُ وَالْجَزَاءُ أَجْزَلَ شرح لا ترام برای بنقطه و الف
و تخفیف میم صیغه مضارع مجهول غایب باب نصر است از روم بفتح را و سکون واو طلب چیزی برای گرفتن آن بزور لا تضام بضاد با نقطه و الف و تخفیف
میم صیغه مضارع مجهول غایب باب ضرب است از ضیم بفتح ضاد و سکون یا ستم کردن و منع کردن حق کسی العقد بضم عین و فتح قاف و دال بی نقطه جمع عقده
بضم عین و سکون قاف گره الرحال بکسر را بی نقطه و حا بی نقطه جمع رحل بفتح را و سکون حا پالانهای شتران و بار و اسباب مسافران و مراد اینجا سبب
جزاء اعظم راجع است بصیغه کانت لام و علم و باء و نیز برای تعظیم است و جمله جزاست از امام زمان علیه السلام و جز آن چنانچه گذشت در کتاب التوحید

در عقوبت بسیر بی باب الزاد و کتاب بیت و بسیار است که گفته شد یعنی و اگر میبود پیغمبران صاحب شریعت او فی کرده است طلب کسی آن نیز میشد و موافق
کم کرده میشد و مطیع گشته میشدند بجانب آن که راههای مردان یعنی که مردان آرزوی آن میکردند و بسته میشد بر حال توجه بسوی آن که بجهای
شکلهای و بنهای آینه میبود آسان تر بر مکلفان در آزمودن و میبود دور کننده تر مکلفان را از سرباز زدن و هر آینه مومن میشد از ترس که قهر کننده میبود ایشان
یا طمع که میل میداد ایشان را پس میشد قصد های ایمان مشترک میان مومن و کافر و کارهای نیک قسمت کرده شده میان صالح و فاسق و لیکن الله تعالی
خواست اینکه باشد پیروی برای رسولان او و گرویدن بکتابهای او و فروتنی برای جانب او و اطمینان برای فرمان او و رو دادن خود بسوی او
کارهای که برای او باشد و پس آمیخته نشود آن کارها را از غیر آنها آمیخته و هر چند که شد محنت و آزمودن بزرگتر شد ثواب و مزد و افزون اصل أَلَا
تَرَوْنَ أَنَّ اللهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ اخْتَبَرَ الْأَوَّلِينَ مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى الْآخِرِينَ مِنْ هَذَا الْعَالَمِ بِأَحْجَارٍ مَا تَضُرُّ وَمَا تَنْفَعُ وَلَا
تُبْصِرُ وَلَا تَسْمَعُ فَجَعَلَهَا بَيْتَهُ الْحَرَامَ الَّذِي جَعَلَهُ لِلنَّاسِ قِيَاماً شرح آیا نمی بینید که از جل ثناؤه آزمود که پیشینیان را از
نزد آدم تا پسینیان از این جهانیان بسنگهایی که ضرر نمیرسانند و نفع نمیرسانند و نمی بینند و نمیشنوند با غیر روش که گردانید آنها را خانه صاحب حرمت
و عزت او که گردانید و آنرا برای مردمان با عیش و پاداری اشارت است بآیت سوره مائده جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاما للناس اصل ثُمَّ
جَعَلَهُ بِأَوْعَرِ بِقَاعِ الْأَرْضِ حَجَراً وَأَقَلِّ نَتَائِقِ الدُّنْيَا مَدَراً وَأَضْيَقِ بُطُونِ الْأَوْدِيَةِ مَعَاشاً وَأَغْلَظِ مَحَالِّ
الْمُسْلِمِينَ مِيَاهاً بَيْنَ جِبَالٍ خَشِنَةٍ وَرِمَالٍ دَمِثَةٍ وَعُيُونٍ وَشِلَةٍ وَقُرًى مُنْقَطِعَةٍ وَأَثَرٍ مِنْ مَوَاضِعِ قَطْرِ
السَّمَاءِ دَاثِرٍ لَيْسَ يَزْكُو بِهِ خُفٌّ وَلَا ظِلْفٌ وَلَا حَافِرٌ شرح اوعر بواو و عین بی نقطه و را بی نقطه افعل التفضیل است بمعنی دشوار تر
یا سخت ترین نقطه البقاع بکسر با بنقطه و قاف و عین بی نقطه جمع بقعه بضم و فتح با و سکون قاف در زمینهایی که ایشان ازیشان شده بجا نجارات
از کوه است مراد اینست که مصعد کوههای آنجا مشکل است یا مراد اینست که کوههای آنجا بی آب و گیاه است اقل بفتح قاف و تشدید لام افعل التفضیل است
ام زات از قبل بمعنی بعضی مراد اینجا که جا سنگلاخ است اشارت است بآیت سوره ابراهیم بواد غیر ذی زرع نتائق بفتح نون و تاء دو نقطه در بالا و الف
و کسر همزه و نقطه در پایین و قاف جمع نتیقه است آن عینیه بمعنی مفعولات ام زات از نتق بفتح نون و سکون تاء بمعنی کندن صاحب قاموس گفته
الناتق الفاتق آخر نبس از نتائق زمینهاییست که شکافته شده باشد بسبب بیرون کیاه و درخت در آنها ابن اثیر در نهایه گفته که در حق
که و الکعبة اقل نتائق الدنیا مدرا النتائق جمع نتیقه فعیله بمعنی مفعولة من النتق و هو ان تقلع الشیء فترفعه من مکانه لترمی به هذا هو الاصل و اراد بها
ههنا البلاد لرفع بنائها و شهرتها فی موضعها یا مدر بفتح میم و دال است که افعل التفضیل است بمعنی پست تر و او بعضی زمین است که کوه و دره
و جبال مابکه پست تر از کوه و جبال شد و امر او زمین است بطلق المدر بفتح میم و فتح دال بی نقطه و را بی نقطه زمین خاک که سنگ نداشته و اینجا
عبارت است از زمین اوهم که در آن اعتراف است از ناحیتی که از جاهای دیگر آورده میشود چنانچه گفته تجبی الیه ثمرات کل شیء المعاش بفتح
میم و عین بی نقطه و شین با نقطه مصدر میمی باب ضرب و مکانی از عیش بفتح و دال بی نقطه و کسر میم و تاء را با نقطه زمینها و این اشارت است بمعیشت
جاهای که در آن چیزی فروخته باشد که روان است بر سر راه و قافله حاج از جمیع اطراف الوشل بفتح واو و کسر شین با نقطه و تخفیف لام آبهای کم
الاثر بفتح همزه و فتح ثاء سه نقطه در بالا بی نقطه نشان پای رونده در زمین جمع کردن میم و سکون نون جوف جوارح است و بمعنی ای است قطر بفتح قاف
و سکون طا بی نقطه و را بی نقطه جمع قطره است و مراد این است مواضع قطر السماء عبارت است از جاهایی که در آنها آبی غیر آب باران نمیباشد
داثر بفتح دال بی نقطه و الف و کسر ثاء سه نقطه و را بی نقطه مجرور و صفت اثر است الدثور بضم دال و ضم ثاء و سکون واو مصدر باب نصر بر طرف
شدن نشان یا زکو بزای با نقطه و واو صیغه مضارع غائب معلوم باب نصر است الزکوة زیاد شدن چیزی و نمو کردن باشد و خواه بر آدمی یعنی شد
خف بضم خای با نقطه و تشدید فا عبارت است از شتر است ظلف بکسر ظای با نقطه و سکون لام و فا عبارت است از گاو و گوسفند حافر بحای بی نقطه و کسر فا

[illegible]

اصل ثُمَّ اَمَرَ آدَمَ وَوُلْدَهُ اَنْ يَثْنُوا اَعْطافَهُمْ نَحْوَهُ فَصارَ مَثابَةً لِمُنْتَجَعِ اَسْفارِهِمْ وَغايَةً لِمُلْقى رِحالِهِمْ تَهْوِي اِلَيْهِ ثِمارُ الْاَفْئِدَةِ مِنْ مَفاوِزِ قِفارٍ مُتَّصِلَةٍ وَجَزائِرِ بِحارٍ مُنْقَطِعَةٍ وَمَهاوِي فِجاجٍ عَمِيقَةٍ حَتّى يَهُزُّوا مَناكِبَهُمْ ذُلُلًا لِلّٰهِ حَوْلَهُ وَيَرْمُلُوا عَلى اَقْدامِهِمْ شُعْثًا غُبْرًا لَهُ قَدْ نَبَذُوا الْقُنُعَ وَالسَّرابِيلَ وَراءَ ظُهُورِهِمْ وَحَسَرُوا بِالشُّعُورِ حَلْقًا عَنْ رُؤُوسِهِمْ اِبْتِلاءً عَظِيمًا وَاخْتِبارًا كَبِيرًا وَامْتِحانًا شَدِيدًا وَتَمْحِيصًا بَلِيغًا وَقُنُوتًا مُبِينًا جَعَلَهُ اللّٰهُ سَبَبًا لِرَحْمَتِهِ وَوُصْلَةً وَوَسِيلَةً اِلى جَنَّتِهِ وَعِلَّةً لِمَغْفِرَتِهِ وَابْتِلاءً لِلْخَلْقِ بِرَحْمَتِهِ شرح [illegible]

[illegible]

وطا بنقطه [illegible]

[illegible]

۱۶

[illegible]

اصل وَلَوْ كانَ اللّٰهُ تَبارَكَ وَتَعالى وَضَعَ بَيْتَهُ الْحَرامَ وَمَشاعِرَهُ الْعِظامَ بَيْنَ جَنّاتٍ وَاَنْهارٍ وَسَهْلٍ وَقَرارٍ جَمِّ الْاَشْجارِ دانِي الثِّمارِ مُلْتَفِّ الْبُنى مُتَّصِلِ الْقُرى بَيْنَ بُرَّةٍ سَمْراءَ وَرَوْضَةٍ خَضْراءَ وَاَرْيافٍ مُحْدِقَةٍ وَعِراصٍ مُغْدِقَةٍ وَزُرُوعٍ ناضِرَةٍ وَطُرُقٍ عامِرَةٍ وَحَدائِقَ كَثِيرَةٍ عَلى حَسَبِ ضَعْفِ الْبَلاءِ شرح [illegible]

[illegible]

زرنگ سبز باشد و هم فیروزه رنگ یا باشد پیوسته در صحرا باشد بسبب جریان آب که همه سبز و پر نبات باشد و مراد از ... [illegible]

را شکسته باشد و ... [illegible] ... و کوه‌ها که اطراف ... [illegible]

ما بروز کی آثار **اصل** ثُمَّ لَوْ كَانَ الْأَسَاسُ الْمَحْمُولُ عَلَيْهَا وَالْأَحْجَارُ الْمَرْفُوعُ بِهَا بَيْنَ زُمُرُّدَةٍ خَضْرَاءَ وَيَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ

وَنُورٍ وَضِيَاءٍ لَخَفَّفَ ذَلِكَ مُصَارَعَةَ الشَّكِّ فِي الصُّدُورِ وَلَوَضَعَ مُجَاهَدَةَ إِبْلِيسَ عَنِ الْقُلُوبِ وَلَنَفَى مُعْتَلَجَ

الرَّيْبِ مِنَ النَّاسِ **شرح** الاساس ... [illegible] ... اصل ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... **یعنی** ... [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** وَلَكِنَّ اللَّهَ يَخْتَبِرُ عِبَادَهُ بِأَنْوَاعِ الشَّدَائِدِ وَيَتَعَبَّدُهُمْ

بِأَلْوَانِ الْمَجَاهِدِ وَيَبْتَلِيهِمْ بِضُرُوبِ الْمَكَارِهِ إِخْرَاجاً لِلتَّكَبُّرِ مِنْ قُلُوبِهِمْ وَإِسْكَاناً لِلتَّذَلُّلِ فِي نُفُوسِهِمْ وَلِيَجْعَلَ

ذَلِكَ أَبْوَاباً فُتُحاً إِلَى فَضْلِهِ وَأَسْبَاباً ذُلُلاً لِعَفْوِهِ **شرح** المجاهد ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... **یعنی** ... [illegible]

[illegible]

ایشان و برای ... [illegible] **اصل** وَفِتْنَةٍ

كَمَا قَالَ الم أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ

اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ **شرح** این فقره در نهج البلاغه در خطبه قاصعه نیست و در این خطبه ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یعنی ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... [illegible] ... در کتاب ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] **باب ... [illegible]**

البناء ... [illegible] این باب ... [illegible] ابراهیم و اسمعیل ... [illegible]

علیهم السلام ... [illegible] **اول اصل** عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ وَالْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ

عَنْ عَبْدَوَيْهِ بْنِ عَامِرٍ جَمِيعاً وَمُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ جَمِيعاً عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي نَصْرٍ

عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ لَمَّا وَلَدَ إِسْمَاعِيلَ

حَمَلَهُ إِبْرَاهِيمُ وَأُمَّهُ عَلَى حِمَارٍ وَأَقْبَلَ مَعَهُ جَبْرَئِيلُ حَتَّى وَضَعَهُ فِي مَوْضِعِ الْحِجْرِ وَمَعَهُ شَيْءٌ مِنْ زَادٍ

وَسِقَاءٌ فِيهِ شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ وَالْبَيْتُ يَوْمَئِذٍ رَبْوَةٌ حَمْرَاءُ مِنْ مَدَرٍ فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ لِجَبْرَئِيلَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ هَاهُنَا أُمِرْتَ

قَالَ نَعَمْ قَالَ وَمَكَّةُ يَوْمَئِذٍ سَلَمٌ وَسَمُرٌ وَحَوْلَ مَكَّةَ يَوْمَئِذٍ نَاسٌ مِنَ الْعَمَالِيقِ **شرح** ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یعنی روایت کرده ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

گفت آری ... [illegible] **اصل** وَفِي حَدِيثٍ ... [illegible]

أَخْرَجَتْهُ أَيْضاً قالَ فَلَمّا وَلّى إبراهيمُ قالَتْ هاجَرُ يا إبراهيمُ إلى مَنْ تَدَعُنا قالَ أَدَعُكُما إلى رَبِّ هذِهِ البَنِيَّةِ قالَ فَلَمّا
نَفِدَ الماءُ وَعَطِشَ الغُلامُ خَرَجَتْ حَتّى صَعِدَتْ عَلَى الصَّفا فَنادَتْ هَلْ بِالوادي مِنْ أَنيسٍ ثُمَّ انْحَدَرَتْ
حَتّى أَتَتِ المَرْوَةَ فَنادَتْ مِثْلَ ذلِكَ ثُمَّ أَقْبَلَتْ راجِعَةً إلى ابْنِها فَإذا عَقِبُهُ يَفْحَصُ في ماءٍ فَجَمَعَتْهُ
فَساخَ وَلَوْ تَرَكَتْهُ لَساحَ شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل عَنْ مُعاوِيَةَ بْنِ عَمّارٍ عَنْ أَبي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ
قالَ إنَّ إبراهيمَ لَمّا خَلَّفَ إسْماعيلَ بِمَكَّةَ عَطِشَ الصَّبِيُّ وَكانَ فيما بَيْنَ الصَّفا وَالمَرْوَةِ شَجَرٌ فَخَرَجَتْ أُمُّهُ حَتّى
قامَتْ عَلَى الصَّفا فَقالَتْ هَلْ بِالوادي مِنْ أَنيسٍ فَلَمْ يُجِبْها أَحَدٌ فَمَضَتْ حَتّى انْتَهَتْ إلى المَرْوَةِ فَقالَتْ هَلْ
بِالوادي مِنْ أَنيسٍ فَلَمْ تُجَبْ ثُمَّ رَجَعَتْ إلى الصَّفا وَقالَتْ ذلِكَ حَتّى صَنَعَتْ ذلِكَ سَبْعاً فَأَجْرَى اللهُ ذلِكَ سُنَّةً
وَأَتاها جَبْرَئيلُ فَقالَ لَها مَنْ أَنْتِ فَقالَتْ أَنا أُمُّ وَلَدِ إبراهيمَ قالَ لَها إلى مَنْ تَرَكَكُمْ فَقالَتْ أَما لَئِنْ قُلْتَ ذلِكَ لَقَدْ قُلْتُ
حَيْثُ أَرادَ الذَّهابَ يا إبراهيمُ إلى مَنْ تَرَكْتَنا فَقالَ إلى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ فَقالَ جَبْرَئيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ لَقَدْ وَكَلَكُمْ إلى كافٍ
شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] اصل قالَ وَكانَ النّاسُ يَجْتَنِبونَ
المَمَرَّ إلى مَكَّةَ لِمَكانِ الماءِ فَفَحَصَ الصَّبِيُّ بِرِجْلِهِ فَنَبَعَتْ زَمْزَمُ قالَ فَرَجَعَتْ مِنَ المَرْوَةِ إلى الصَّبِيِّ وَقَدْ نَبَعَ
الماءُ فَأَقْبَلَتْ تَجْمَعُ التُّرابَ حَوْلَهُ مَخافَةَ أَنْ يَسيحَ الماءُ وَلَوْ تَرَكَتْهُ لَكانَ سَيْحاً قالَ فَلَمّا رَأَتِ الطَّيْرُ الماءَ حَلَّقَتْ
عَلَيْهِ فَمَرَّ رَكْبٌ مِنَ اليَمَنِ يُريدُ السَّفَرَ فَلَمّا رَأَوُا الطَّيْرَ قالوا ما حَلَّقَتِ الطَّيْرُ إلّا عَلى ماءٍ فَأَتَوْهُمْ فَسَقَوْهُمْ مِنَ الماءِ
وَأَطْعَمَهُمُ الرَّكْبُ مِنَ الطَّعامِ وَأَجْرَى اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ بِذلِكَ رِزْقاً وَكانَ النّاسُ يَمُرّونَ بِمَكَّةَ فَيُطْعِمونَهُمْ
مِنَ الطَّعامِ وَيَسْقونَهُمْ مِنَ الماءِ شرح [illegible]

[illegible]

سیوم اصل
عَنْ أَبي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ أَمَرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إبراهيمَ أَنْ يَحُجَّ وَيَحُجَّ بِإسْماعيلَ مَعَهُ وَيُسْكِنَهُ الحَرَمَ فَحَجّا عَلى جَمَلٍ
أَحْمَرَ وَما مَعَهُما إلّا جَبْرَئيلُ عَلَيْهِ السَّلامُ فَلَمّا بَلَغَا الحَرَمَ قالَ لَهُ جَبْرَئيلُ يا إبراهيمُ انْزِلا فَاغْتَسِلا قَبْلَ
أَنْ تَدْخُلا الحَرَمَ فَنَزَلا فَاغْتَسَلا وَأَراهُما كَيْفَ يَتَهَيَّئانِ لِلإحْرامِ فَفَعَلا ثُمَّ أَمَرَهُما فَأَهَلّا بِالحَجِّ وَأَمَرَهُما بِالتَّلْبِياتِ
الأَرْبَعِ الَّتي لَبّى بِها المُرْسَلونَ شرح [illegible]

[illegible]

19

[illegible]

اصل فلما ذرّت عليها الناس نظر الى امرأة من حمير اعجبه جمالها
فسأل الله عز وجل ان يزوّجها اياه وكان لها بعل فقضى الله على بعلها الموت واقامت بمكة حزنا
على بعلها فاسلى الله ذلك عنها وزوّجها اسمعيل وقدم ابراهيم الحج وكانت امرأة موفقة
وخرج اسمعيل يمتار لاهله طعاما فنظرت الى شيخ شعث فسألها عن حالهم فاخبرته بحسن
حاله وسألها عن حالها خاصة فاخبرته بحسن الدين وسألها ممن انت فقالت امرأة من حمير فسار
ابراهيم ولم يلق اسمعيل وقد كتب ابراهيم كتابا فقال ادفعي هذا الى بعلك اذا اتى ان شاء الله شرح

[illegible]

اصل فقدم عليها اسمعيل فدفعت اليه الكتاب فقرأه فقال اتدرين من هذا الشيخ فقالت لقد رأيته جميلا
فيه مشابهة منك قال ذاك ابراهيم فقالت واسوأتاه منه فقال ولم نظر الى شيء من محاسنك فقالت
لا ولكن خفت ان اكون قد قصرت شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

ثم صار بهما الى باب الصفا فقام جبرئيل بينهما واستقبل البيت فكبّر الله
وكبّرا وهلّل الله وهلّلا وحمد الله وحمدا ومجّد الله ومجّدا واثنى عليه وفعلا مثل ذلك وتقدم جبرئيل
وتقدما يثنيان على الله عز وجل ويمجّدانه حتى انتهى بهما الى موضع الحجر فاستلم جبرئيل وامرهما ان
يستلما وطاف بهما اسبوعا ثم قام بهما في موضع مقام ابراهيم عليه السلام فصلى ركعتين وصليا
ثم اراهما المناسك وما يعملان به فلما قضيا مناسكهما امر الله ابراهيم عليه السلام بالانصراف واقام
اسمعيل وحده ما معه احد غير امه

[illegible]

فلما كان من قابل اذن الله لابراهيم في الحج وبناء الكعبة وكانت العرب تحج
اليه وانما كان ردما الا ان قواعده معروفة فلما صدر الناس جمع اسمعيل الحجارة وطرحها في
جوف الكعبة فلما اذن الله له في البناء قدم ابراهيم عليه السلام فقال يا بني قد امرنا الله ببناء الكعبة
وكشفاها فاذا هو حجر واحد احمر فاوحى الله عز وجل اليه ضع بناءها عليه وانزل الله عز وجل
اربعة املاك يجمعون اليه الحجارة وكان ابراهيم واسمعيل يضعان الحجارة والملائكة تناولهما
حتى تمت اثنى عشر ذراعا وهيّئا له بابين بابا يدخل منه وبابا يخرج منه ووضعا عليه عتبا وشرجا
من حديد على ابوابه وكانت الكعبة عريانة فصدر ابراهيم وقد سوّى البيت واقام اسمعيل

[illegible]

حج محسن بفتح میم و فتح حسین و واضح حسن و آن کنایه است از اعضایی که از بیگانه پنهان میباشد مثل سینه و پستان یعنی پس آمد بر آن
زن اسمعیل پس نگاه کرد سوی او و آن کوه را پس چیزی داد آنرا پس گفت که آیا میدانی که کیست این پیر پس آن زن گفت که هر آینه مقبوح دادم او را
خوشی صورت بود او را و چیزی که مثل آن بود از جانب خود گفت که او ابراهیم است پس آن زن گفت ای رسوایی من از او پس اسمعیل گفت
که چرا آیا تعرض کرد سوی چیزی از مواضع حسن من زن پس گفت که نه ولیکن ترسیدم که بر او تقصیری کرده باشم در تعظیم او شرح

وقالت له المرأة وكانت عاقلة فهلا تعلق على هذين البابين سترين سترا من ههنا وسترا من ههنا فقال لها
نعم فعملا لهما سترين طولهما اثنا عشر ذراعا فعلقاهما على البابين فأعجبها ذلك فقالت فهلا
أحوك للكعبة ثيابا فتسترها كلها فإن هذه الحجارة سمجة فقال لها إسمعيل بلى فأسرعت في
ذلك وبعثت إلى قومها بصوف كثير تستغزلهم قال أبو عبد الله عليه السلام وإنما وقع
استغزال النساء من ذلك بعضهن لبعض لذلك شرح هلا بفتح ها و تشدید لام الف حرف تحضیض است و اینجا
از برای استفهام است لا یا بدین جهت در جواب آن بلی واقع میشود چنانچه معلوم میشود حسن بصیغه مضارع متکلم از باب تفعیل
مرفوع است طولهما ... طول مجموع من حیث المجموع پس طول هر یک شش ذراع بود و ذراع که بزبان فارسی گز مقدار ربعیت که از سر انگشت تا آرنج
است ... احوک بصیغه مضارع متکلم
از باب نصر ... الاستغزال ... استعمال تخفیف رشتن ...
ذلک آن وقت است بعضهن مجرور و بدل النساء است ... بعض لام اختصاص است ...
که معنی ... مناسب ... لام ... برای سببیت است ... استغزال ... اسمعیل است ...
شده آن بر طرف شد یعنی و گفت او را آن زن و بود عاقله که پس چرا آویزیم بر این دو در دو پرده و پرده از اینجا پس اسمعیل گفت او را که
آری می آویزیم پس ساختند برای آن دو در دو پرده که درازی مجموع آنها دوازده ذراع بود پس آویختند آن دو پرده را بر آن دو در پس خوش آمد
ایشان را آن پس آن زن گفت که پس چرا نبافم برای کعبه جامها تا بپوشانیم کعبه را همگی آن چه بدرستی که این سنگها بد نمایند پس گفت او را اسمعیل که
بلی پس شروع و شتاب کرد در آن و فرستاد سوی قبیله خود پشم بسیار که رشتن بکند ایشان را پس گفت امام جعفر صادق ع
جز این نیست که جاری شده بهم رسید تخفیف رشتن زنان از آن وقت بعضی ایشان مر بعضی را بسبب آن عمل اصل

قال فأسرعت واستعانت في ذلك فكلما فرغت من شقة علقتها فجاء الموسم وقد بقي وجه من وجوه
الكعبة فقالت لإسمعيل كيف نصنع بهذا الوجه الذي لم تدركه الكسوة فكسوه خصفا فجاء
الموسم وجاءته العرب على حال ما كانت تأتيه فنظروا إلى أمر أعجبهم فقالوا ينبغي
لعامل هذا البيت أن يهدى إليه فمن ثم وقع الهدي فأتى كل فخذ من العرب بشيء
تحمله من ورق ومن أشياء غير ذلك حتى اجتمع شيء كثير فنزعوا ذلك الخصف وأتموا الكسوة التي
وعلقوا عليها بابين شرح استعانت بعین بی نقطه و نون بصیغه ماضی معلوم مثل العین و اوی باب استفعال است و مراد این است
که مدد خواست از اسمعیل از بعض ... شقه بضم شین و تشدید قاف جامه از جامها که ... باشد ...
شد علقتها بعین بی نقطه و قاف بصیغه ماضی غایبه معلوم از باب تفعیل است الموسم بسکون واو و کسر سین بی نقطه ... زمان اجتماع مردمان در مکه
و حوالی آن برای اعمال حج الکسوه بکسر کاف و سکون سین بی نقطه ... الخصف بفتح خاء با نقطه و فتح صاد بی نقطه ... حصیر ...

٢٠

شده از برگ درخت خرما حال مضاف است ... بصیغه مضارع غایب مجهول از باب افعال یا تفعیل است ... الخصف
... بصیغه ... الفخذ بفتح فا و کسر خا با نقطه ... جماعه ... بزرگ ...
و قاف بصیغه ... معلوم از باب تفعیل است ... ینبغی ... حاجت ...
معلوم از باب ... نعل ... سببیت است ... از دو ... که دور کعبه ...
بوده و محیط مسجد الحرام بوده ... ابراهیم و اسمعیل ... زمزم ... از درون ...
دور مسجد الحرام قرار داده ... کعبه در میان ... باشد ...
ایام موسم آن بود ابراهیم است ... یعنی امام گفت که پس شتاب کرد ... پس هرگاه که فارغ شد از یک پارچه جامه آویخت آنرا
بر کعبه پس آمد موسم ... باقی مانده بود رویی از رویهای کعبه پس گفت اسمعیل که چگونه بکنیم این رویی که در نیافته آنرا جامه پس پوشانیدند آنرا
حصیری که از برگ درخت خرما بود پس رسید موسم و آمدند نزد او عرب بر همان حال که می آمدند نزد او پس نظر کردند بسوی کاری که خوش آمد ایشان را پس گفتند
که سزاوار است برای کارکن این خانه آنکه هدیه فرستاده شود سوی او پس از آنجا حادث شد هدی که پس آورد هر طایفه از عرب چیزی که حمل آن میشد
از نقره ... تا آنکه جمع شد چیزی بسیار پس کندند آن حصیر را و اتمام کردند ...
بر آن پوشش دو در ... اصل وكانت الكعبة ليست بمسقفة فوضع إسمعيل فيها أعمدة مثل هذه الأعمدة
التي ترون من خشب وسقفها إسمعيل بالجرائد وسواها بالطين فجاءت العرب من الحول فدخلوا
الكعبة ورأوا عمارتها فقالوا ينبغي لعامل هذا البيت أن يزاد فلما كان من قابل جاءه الهدي فلم يدر
إسمعيل كيف يصنع فأوحى الله عز وجل إليه أن انحره وأطعمه الحاج شرح من در اول برای سببیت است
... بکسر ... و سکون ... الجرائد ... جمع جریده ... شاخ درخت خرما ...
... ستون ... سقف ...
... سقفها ...
... آن ... یعنی ... کعبه ... سقف ... اسمعیل ... آن ستونها ...
ستونها ... اسمعیل ... سقف ... پس آمدند عرب ...
کعبه ... پس ... سزاوار است برای ... این خانه ...
... اسمعیل ... پس وحی کرد ... آنرا ... اصل قال وشكا إسمعيل
إلى إبراهيم قلة الماء فأوحى الله عز وجل إلى إبراهيم أن احتفر بئرا يكون منها شراب الحاج فنزل جبرئيل
فاحتفر قليبهم يعني زمزم حتى ظهر ماؤها ثم قال جبرئيل عليه السلام انزل يا إبراهيم فنزل بعد
جبرئيل فقال اضرب يا إبراهيم في أربع زوايا البئر وقل بسم الله شرح انزل بفتح همزه و سکون نون ... امر است ... بصیغه
مضارع متکلم ... بود ...
بود برای ...
بکنید ...
گذرانیده ... ابراهیم ... آب چاه ... بسیار باشد

جبرئیل علیه السلام گفت ... ای ابراهیم
پس ... بعد از جبرئیل ...

آدمی بی سعادت و بی ... را از آن آب شنوانیده اند رفت **یعنی** امام گفت که در حکایت که اسمعیل علیه السلام ابراهیم را گفت که آب زمزم برای ما کجا است وقتی که ابراهیم که بگیرم چاه
که بعد از آن چاه آب نیست و بیابان پس فرو رفت جبرئیل برکند چاه را که نام آن امروز زمزم است و آب بسیار شد آب آن بعد از آن گفت که ای ابراهیم
که کندن در جایی که این چاه و برکت آب است **اصل** قَالَ فَحَفَرَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرُّكْنِ [الَّذِي] يَلِي الْبَيْتَ وَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ
فَانْفَجَرَتْ عَيْنٌ ثُمَّ ضَرَبَ فِي الرُّكْنِ الثَّانِيَةِ وَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ فَانْفَجَرَتْ عَيْنٌ وَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ ثُمَّ ضَرَبَ فِي
الثَّالِثَةِ وَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ فَانْفَجَرَتْ عَيْنٌ ثُمَّ ضَرَبَ فِي الرَّابِعَةِ وَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ فَانْفَجَرَتْ عَيْنٌ وَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ
اشْرَبْ يَا إِبْرَاهِيمُ وَادْعُ لِوُلْدِكَ فِيهَا بِالْبَرَكَةِ وَخَرَجَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَبْرَئِيلُ جَمِيعاً مِنَ الْبِئْرِ فَقَالَ لَهُ
أَفِضْ عَلَيْكَ يَا إِبْرَاهِيمُ وَطُفْ حَوْلَ الْبَيْتِ فَهٰذِهِ سُقْيَا سَقَاهَا اللّٰهُ وُلْدَ إِسْمَاعِيلَ فَسَارَ إِبْرَاهِيمُ وَشَيَّعَهُ إِسْمَاعِيلُ
حَتَّى خَرَجَ مِنَ الْحَرَمِ فَذَهَبَ إِبْرَاهِيمُ وَرَجَعَ إِسْمَاعِيلُ إِلَى الْحَرَمِ **شرح** سقیا به ضم سین بی نقطه و سکون قاف و یاء دو نقطه در پایین
و الف مقصوره ... بیان ... آب ... است ... آب بسیار ... ارباب ... است ...
دوم است که مقدم شد ... که ... شده **یعنی** امام گفت که برید ابراهیم علیه السلام ... که ... گویا ... است الف ... پس ... شید
چشمه بعد از آن زد در کنج دوم که ... گفت بسم الله پس ... چشمه بعد از آن زد در کنج سیوم که جانب ... است و گفت بسم الله
پس ... چشمه بعد از آن زد در کنج چهارم که در جانب جنوب است گفت بسم الله پس ... چشمه گفت او را جبرئیل که بیاشام ای ابراهیم و دعا کن
برای فرزندان خود در این چاه به برکت و بیرون آمد ابراهیم علیه السلام و جبرئیل همگی از چاه پس گفت ابراهیم را که بریز بر سر خود ای ابراهیم و طواف کن دور
این خانه ... که ... خدای تعالی فرزندان اسمعیل ... ابراهیم به جانب شام و مشایعت کرد او را اسمعیل ... از حرم پس
رفت ابراهیم و برگشت اسمعیل سوی حرم چهارم **اصل** عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ إِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ أَمَرَ إِبْرَاهِيمَ بِبِنَاءِ الْكَعْبَةِ
وَأَنْ يَرْفَعَ قَوَاعِدَهَا وَيُرِيَ النَّاسَ مَنَاسِكَهُمْ فَبَنَى إِبْرَاهِيمُ وَإِسْمَاعِيلُ الْبَيْتَ كُلَّ يَوْمٍ سَافاً حَتَّى انْتَهَى إِلَى
مَوْضِعِ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَنَادَى أَبُو قُبَيْسٍ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ لَكَ عِنْدِي وَدِيعَةً
فَأَعْطَاهُ الْحَجَرَ فَوَضَعَهُ مَوْضِعَهُ ثُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَذَّنَ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي إِبْرَاهِيمُ
خَلِيلُ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَحُجُّوا هٰذَا الْبَيْتَ فَحُجُّوهُ فَأَجَابَهُ مَنْ يَحُجُّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ أَجَابَهُ
مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ قَالَ وَحَجَّ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ وَأَهْلُهُ وَوُلْدُهُ **شرح** الساف بسین بی نقطه و الف و فاء ... و ... که
دیواری ... که ... خشت ... است ... و ... است ... یعنی ... جهت ... است ... در ... که ... از ...
صاحب قاموس ... گفته ... **یعنی** روایت است از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام گفت که ... خدای عز و جل امر کرد
ابراهیم را به بنای کعبه ... بلند کند ... اساس آن را ... کند ... افعال حج ایشان پس بنا کرد ابراهیم و اسمعیل خانه کعبه ... که ... تا
... گفت امام محمد باقر علیه السلام که ... کوه ابو قبیس ابراهیم علیه السلام را که ... است ... پس ... ابراهیم ... پس
... آن ... که ابراهیم علیه السلام ... بر ... گفت ای مردمان ... که ... ابراهیم خلیل الله ... مر
که ... امر کرد شما را که حج کنید این خانه را پس حج کنید آن را ... پس ... تا روز قیامت ... اول کسی که جواب ... ابراهیم ... را
از اهل یمن ... گفت که حج کرد ابراهیم علیه السلام او و زن او ساره و فرزند او اسحق ... که ... ابراهیم ... جانب شام ... گیرد
حج کرد ... کلام مصنف **اصل** فَمَنْ زَعَمَ أَنَّ الذَّبِيحَ هُوَ إِسْحَاقُ فَمِنْ هٰهُنَا كَانَ ذَبْحُهُ وَذُكِرَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ أَنَّهُ سَمِعَ
أَبَا جَعْفَرٍ وَأَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَزْعُمَانِ أَنَّهُ إِسْحَاقُ فَأَمَّا زُرَارَةُ فَزَعَمَ أَنَّهُ إِسْمَاعِيلُ **شرح** مراد از زعم عبارت است

ازابان

از ابان بن عثمان ... که ... در ... حدیث ... این باب ... اسحاق ... حدیث چهارم است که ... ذبیح ابراهیم علیه السلام ... و ... کان
ذبیح ... و ... علوم ... باب ... علوم ... است ... که ... باب ... اسحق ... است
... است ... یعنی ... و ... است ... است ... اسحق است
و ... است ... که ... ذبیح اسمعیل است استدلال ... که ... اسمعیل ... اسحق ... ذبیح بود ...
اسحق ... حدیث چهارم ... اثبات ... استدلال ... ذبیح ... اسحق ... ابی بصیر ... که ... باب
... باب ... است ... حدیث ... باب ... زراره ... اسمعیل ... کلام مصنف
و اشارت ... روایت ... زراره ... امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام ... ابی بصیر ... ایشان ... مصنف ... ذبیح ... روایت
ابی بصیر ... که ... حدیث ... این باب ... زراره ... کتاب الاطعمه ... باب ... لحم القربان
... کتاب ... است ... روایت ... ذبیح ... که ... است ... کتاب ...
... باب ... کتاب ... است ... ذبیح اسحق ... است ... کتاب معانی الاخبار ... باب نوادر المعانی گفته
که ... ابن ... قال سألت ابا عبد الله علیه السلام ... کان اسمعیل ام اسحق ... کان الذبیح ... اسمعیل اکبر من اسحق بخمس سنین و کان
الذبیح اسمعیل ... کانت ... اسمعیل ... ابراهیم ان یذبح اسمعیل ایام الموسم بمنی قال و کان ... بشارة الله لابراهیم باسمعیل و ... بشارة ... اسحق
... ابراهیم علیه السلام ... من الصالحین ... من الصالحین ... سورة الصافات
فبشرناه بغلام حلیم یعنی اسمعیل ... قال فقال ... کبش ... عظیم ... ابو عبد الله علیه السلام ... قال وبشرناه باسحق نبیا من الصالحین ... حبه
... یعنی ... اسمعیل ... البشارة ... اسحق فمن زعم ان اسحق اکبر من اسمعیل وان الذبیح اسحق فقد کذب بما انزل الله ... القرآن من
... که ... مصنف ... روایت ... که ... استدلال ... از سوره صافات ... ذبیح
اسمعیل است ... که ابراهیم گفت ... صالحین ... و ... من الصالحین ... فرزند ... بود ...
... است ... روایت ... کتاب الروضه ... حدیث ... ذبیح ... بود ...

و ... آیه ...

... بود و پس ... حلیم ... است ... اسحق است ... سوره صافات ... ابراهیم ... المحسنین ... من عبادنا
المؤمنین ... و بشرناه باسحق نبیا من الصالحین ... ابراهیم است و بشارت باسحق ... است
... بعد از ... غلام حلیم ... ذبیح ... سوره صافات ... اسمعیل ... است ... بیان ...
نوح ... عظیم ... سلام علی نوح فی العالمین ... ثم اغرقنا الآخرین ... آخرین ...
... نوح ... نوح ... آخرین ... که ...
... الصادق علیه السلام ... الذبیح ... اسمعیل ... فی کتابه ... و بشرناه باسحق نبیا من
الصالحین ... الذبیح ... اسمعیل ... اسمعیل ... کان الذبیح اسمعیل
... که ... ابراهیم ... فی ...
... کتاب ... باب ... روایات ... ابی عبد الله
جعفر بن محمد علیهما السلام فی قول النبی صلی الله علیه و آله انا ابن الذبیحین ... اسمعیل ... ابو ...
... ابراهیم ... اسمعیل ... اسحق ... یعقوب ... فی هذا الموضع ...

یعنی نماز که بجا آورد در حج روایت ابی بصیر ... و دیگر برای الا ابن الذین ... گمان کنی که همه ... که [illegible] بنی صلی الله علیه و آله
با جماعتی که از ایشان ... [illegible] ... امیر المؤمنین علیهم السلام [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
که یعنی ... ایضاً یعنی نماز که ... [illegible] ... که آن میتوان گفت **یعنی**
پس هرگاه ... [illegible] ... از ابی بصیر که او شنیده از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام
که ... [illegible] ... روایت [illegible] **پنجم اصل** قَالَ اَبُو الْحَسَنِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
یَعْنِی الرِّضَا عَلَیْهِ السَّلَامُ لِلْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ اَیُّ شَیْءٍ السَّکِینَةُ عِنْدَکُمْ قَالَ لَا اَدْرِی جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ اَیُّ شَیْءٍ هِیَ
قَالَ رِیحٌ تَخْرُجُ مِنَ الْجَنَّةِ طَیِّبَةٌ لَهَا صُورَةٌ کَصُورَةِ وَجْهِ الْاِنْسَانِ فَتَکُونُ مَعَ الْاَنْبِیَاءِ وَ هِیَ الَّتِی نَزَلَتْ عَلَی	نبیتی
اِبْرٰهِیمَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ فَاَقْبَلَتْ تَدُورُ حَیْثُ بَنَی الْکَعْبَةَ فَجَعَلَتْ تَاْخُذُ کَذَا وَ کَذَا فَبَنَی الْاَسَاسَ عَلَیْهَا **شرح** سکینه مذکور است
[illegible] ... سوره الفتح ... [illegible] ... که [illegible] است یعنی [illegible]
[illegible] ... **یعنی** گفت ابو الحسن علیه السلام یعنی امام رضا علیه
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] ... کعبه ... [illegible] ... بشروع
[illegible] ... **ششم اصل** عَنْ اَبِی عَبْدِ اللّٰهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
قَالَ لَمَّا اَمَرَ اِبْرٰهِیمَ وَ اِسْمٰعِیلَ عَلَیْهِمَا السَّلَامُ بِبِنَاءِ الْبَیْتِ وَ تَمَّ بِنَاؤُهُ قَعَدَ اِبْرٰهِیمُ عَلَی رُکْنٍ ثُمَّ نَادَی هَلُمَّ الْحَجَّ هَلُمَّ
الْحَجَّ فَلَوْ نَادَی هَلُمُّوا اِلَی الْحَجِّ لَمْ یَحُجَّ اِلَّا مَنْ کَانَ یَوْمَئِذٍ اِنْسِیّاً مَخْلُوقاً وَ لٰکِنَّهُ نَادَی هَلُمَّ الْحَجَّ فَلَبَّی النَّاسُ فِی اَصْلَابِ
الرِّجَالِ لَبَّیْکَ دَاعِیَ اللّٰهِ لَبَّیْکَ دَاعِیَ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ لَبَّی عَشْراً حَجَّ عَشْراً وَ مَنْ لَبَّی خَمْساً حَجَّ خَمْساً وَ مَنْ	وَاحِداً حجّ م
لَبَّی اَکْثَرَ مِنْ ذٰلِکَ فَبِعَدَدِ ذٰلِکَ وَ مَنْ لَبَّی وَاحِداً حَجَّ وَاحِداً وَ مَنْ لَمْ یُلَبِّ لَمْ یَحُجَّ **شرح** هلم ... [illegible] ... است یعنی
[illegible] ... [illegible]	رجع
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت ... [illegible] ... ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... **هفتم اصل** عَنْ اَبِی عَبْدِ اللّٰهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ کَانَتِ الْکَعْبَةُ عَلَی عَهْدِ اِبْرٰهِیمَ عَلَیْهِ السَّلَامُ
تِسْعَةَ اَذْرُعٍ وَ کَانَ لَهَا بَابَانِ فَبَنَاهَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ الزُّبَیْرِ فَرَفَعَهَا ثَمَانِیَةَ عَشَرَ ذِرَاعاً فَهَدَمَهَا الْحَجَّاجُ
فَبَنَاهَا سَبْعَةً وَ عِشْرِینَ ذِرَاعاً **شرح** [illegible] ... [illegible]

و بر تقدیر

و بر تقدیر ... [illegible] ... رسول الله صلی الله علیه و آله ... [illegible] ... قریش ... رسول ...
سیم و چهارم ... [illegible] ... حدیث سیم این باب ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... کعبه ... رسول الله صلی الله علیه و آله ...
[illegible] ... عبد الله بن زبیر ... [illegible] ... **هشتم**	یعنی کرد نوزده م
اصل عَنْ اَبِی عَبْدِ اللّٰهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ کَانَ طُولُ الْکَعْبَةِ یَوْمَئِذٍ تِسْعَةَ اَذْرُعٍ وَ لَمْ یَکُنْ لَهَا سَقْفٌ فَسَقَفَهَا
قُرَیْشٌ ثَمَانِیَةَ عَشَرَ ذِرَاعاً فَلَمْ تَزَلْ ثُمَّ کَسَرَهَا الْحَجَّاجُ عَلَی ابْنِ الزُّبَیْرِ فَبَنَاهَا وَ جَعَلَهَا سَبْعَةً وَ عِشْرِینَ
ذِرَاعاً **شرح** ... [illegible] ... عبد الله بن زبیر ...
[illegible] ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... طول کعبه ...
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... **نهم اصل** عَنْ اَبَانِ
بْنِ عُثْمَانَ عَنْ اَبِی بَصِیرٍ اَنَّهُ سَمِعَ اَبَا جَعْفَرٍ وَ اَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَیْهِمَا السَّلَامُ یَذْکُرَانِ اَنَّهُ لَمَّا کَانَ یَوْمُ التَّرْوِیَةِ قَالَ
جَبْرَئِیلُ لِاِبْرٰهِیمَ عَلَیْهِ السَّلَامُ تَرَوَّ مِنَ الْمَاءِ فَسُمِّیَتِ التَّرْوِیَةَ ثُمَّ اَتَی مِنًی فَاَبَاتَهُ بِهَا ثُمَّ غَدَا بِهِ اِلَی عَرَفَاتٍ
فَضَرَبَ خِبَاءَهُ بِنَمِرَةَ دُونَ عَرَفَةَ فَبَنَی مَسْجِداً بِاَحْجَارٍ بِیضٍ وَ کَانَ یُعْرَفُ اَثَرُ مَسْجِدِ اِبْرٰهِیمَ حَتَّی اُدْخِلَ فِی هٰذَا
الْمَسْجِدِ الَّذِی بِنَمِرَةَ حَیْثُ یُصَلِّی الْاِمَامُ یَوْمَ عَرَفَةَ فَصَلَّی بِهَا الظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ ثُمَّ عَمَدَ بِهِ اِلَی عَرَفَاتٍ
فَقَالَ هٰذِهِ عَرَفَاتٌ فَاعْرِفْ بِهَا مَنَاسِکَکَ وَ اعْتَرِفْ بِذَنْبِکَ فَسُمِّیَ عَرَفَاتٍ ثُمَّ اَفَاضَ اِلَی الْمُزْدَلِفَةِ فَسُمِّیَتِ
الْمُزْدَلِفَةَ لِاَنَّهُ اِزْدَلَفَ اِلَیْهَا ثُمَّ قَامَ عَلَی الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ فَاَمَرَهُ اللّٰهُ اَنْ یَذْبَحَ ابْنَهُ وَ قَدْ رَاَی فِیهِ شَمَائِلَهُ	نام م
وَ خَلَائِقَهُ وَ اَنِسَ مَا کَانَ اِلَیْهِ **شرح** یوم الترویه ... [illegible] ... ذی الحجه ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]	عبارت م
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

[illegible]

اصل فلمّا اصبح أفاض من المشعر الى منى فقال لأمّه زوري البيت انت واحتبس الغلام فقال يا بنيّ هات الحمار والسكّين حتى أقرّب القربان قال أبان فقلت لأبي بصير ما اراد بالحمار والسكّين قال اراد ان يذبحه ثم يحمله فيجهّزه ويدفنه قال فجاء الغلام بالحمار والسكّين فقال يا ابت اين القربان قال ربّك يعلم اين هو يا بنيّ انت والله هو انّ الله قد امرني بذبحك فانظر ماذا ترى قال يا ابت افعل ما تؤمر ستجدني ان شاء الله من الصابرين قال فلمّا عزم على الذبح قال يا ابت خمّر وجهي وشدّ وثاقي قال يا بنيّ الوثاق مع الذبح والله لا اجمعهما عليك اليوم شرح [illegible]

[illegible]

اصل قال ابو جعفر عليه السلام فطرح له قرطان الحمار ثم اضجعه عليه واخذ المدية فوضعها على حلقه قال فاقبل شيخ فقال ما تريد من هذا الغلام قال اريد ان اذبحه فقال سبحان الله غلام لم يعص الله طرفة عين تذبحه فقال نعم انّ الله قد امرني بذبحه فقال بل ربّك ينهاك عن ذبحه وانّما امرك بهذا الشيطان في منامك قال ويلك الكلام الذي سمعت هو الذي بلغ بي ما ترى لا والله لا اكلّمك ثم عزم على الذبح فقال الشيخ يا ابراهيم انّك امام يقتدى بك وان ذبحت ولدك ذبح الناس اولادهم فمهلاً فأبى ان يكلّمه شرح [illegible]

اصل قال ابو بصير سمعت ابا جعفر عليه السلام يقول فاضجعه عند الجمرة الوسطى ثم اخذ المدية فوضعها على حلقه ثم رفع راسه الى السماء ثم انتحى عليه فقلبها جبرئيل عن حلقه فنظر ابراهيم فاذا هي مقلوبة فقلبها ابراهيم على حدّها وقلبها جبرئيل على قفاها ففعل ذلك مرارا ثم نودي من ميسرة مسجد الخيف يا ابراهيم قد صدّقت الرؤيا واجترّ الغلام من تحته وتناول جبرئيل الكبش من قلّة ثبير فوضعه تحته شرح [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل وَخَرَجَ الشَّيْخُ الْحَنِيفُ
حَتَّى لَحِقَ بِالْعَجُوزِ حِينَ نَظَرَتْ إِلَى الْبَيْتِ وَالْبَيْتُ فِي وَسَطِ الْوَادِي فَقَالَ مَا لِلشَّيْخِ رَأَيْتُهُ بِمِنًى فَنَعَتَ
نَعْتَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَتْ ذَاكَ بَعْلِي قَالَ فَمَا وَصِيفٌ رَأَيْتُهُ مَعَهُ وَنَعَتَ نَعْتَهُ قَالَتْ ذَاكَ ابْنِي قَالَ
فَإِنِّي رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمُدْيَةَ لِيَذْبَحَهُ قَالَتْ كَلَّا مَا رَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَرْحَمَ النَّاسِ وَكَيْفَ رَأَيْتَهُ
يَذْبَحُ ابْنَهُ قَالَ وَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَرَبِّ هَذِهِ الْبَنِيَّةِ لَقَدْ رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمُدْيَةَ لِيَذْبَحَهُ قَالَتْ
لِمَ قَالَ زَعَمَ أَنَّ رَبَّهُ أَمَرَهُ بِذَبْحِهِ قَالَتْ فَحَقٌّ لَهُ أَنْ يُطِيعَ رَبَّهُ شرح عجوز عبارت از ساره است و اشارت است به آیت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل قَالَ فَلَمَّا قَضَتْ مَنَاسِكَهَا فَرِقَتْ أَنْ يَكُونَ قَدْ نَزَلَ فِي ابْنِهَا شَيْءٌ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ
إِلَيْهَا مُسْرِعَةً فِي الْوَادِي وَاضِعَةً يَدَهَا عَلَى رَأْسِهَا وَهِيَ تَقُولُ رَبِّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا عَمِلْتُ بِأُمِّ إِسْمَاعِيلَ قَالَ فَلَمَّا
جَاءَتْ سَارَةُ فَأُخْبِرَتِ الْخَبَرَ قَامَتْ إِلَى ابْنِهَا تَنْظُرُ فَإِذَا أَثَرُ السِّكِّينِ خُدُوشاً فِي حَلْقِهِ فَفَزِعَتْ وَاشْتَكَتْ
فَكَانَ بَدْءُ مَرَضِهَا الَّذِي هَلَكَتْ فِيهِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] اصل وَذَكَرَ أَبَانٌ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ أَرَادَ أَنْ يَذْبَحَهُ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي حَمَلَتْ أُمُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عِنْدَ الْجَمْرَةِ الْوُسْطَى فَلَمْ
يَزَلْ مَضْرِبُهُمْ يَتَوَارَثُونَ بِهِ كَابِرٌ عَنْ كَابِرٍ حَتَّى كَانَ آخِرُ مَنِ ارْتَحَلَ مِنْهُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي شَيْءٍ
كَانَ بَيْنَ بَنِي هَاشِمٍ وَبَيْنَ بَنِي أُمَيَّةَ فَارْتَحَلَ فَضَرَبَ بِالْعَرِينِ شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دهم اصل سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْنَ أَرَادَ إِبْرَاهِيمُ
عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَذْبَحَ ابْنَهُ قَالَ عَلَى الْجَمْرَةِ الْوُسْطَى وَسَأَلْتُهُ عَنْ كَبْشِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا كَانَ لَوْنُهُ وَأَيْنَ
نَزَلَ فَقَالَ أَمْلَحَ وَكَانَ أَقْرَنَ وَنَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ عَلَى الْجَبَلِ الْأَيْمَنِ مِنْ مَسْجِدِ مِنًى وَكَانَ يَمْشِي فِي سَوَادٍ وَيَأْكُلُ
فِي سَوَادٍ وَيَنْظُرُ وَيَبْعَرُ وَيَبُولُ فِي سَوَادٍ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یازدهم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَمَّا زَادُوا فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
فَقَالَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ حَدَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ مَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

از بزرگی و حجر ... [illegible] ... یک سر آن

قرار مسجد ... [illegible] ... واقع شده دوازدهم

اصل وفي رواية اخرى عن ابي عبد الله عليه السلام قال خط ابراهيم بمكة ما بين الحزورة الى المسعى فذلك الذي

خط ابراهيم عليه السلام يعني المسجد شرح این حدیث ... [illegible] ... في المسجد الحرام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی روایت است از

امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... ابراهیم علیه السلام ... [illegible]

[illegible] سیزدهم اصل

عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان اسمعيل دفن امه في الحجر وحجر عليها لئلا يوطأ قبر ام اسمعيل في الحجر شرح

[illegible]

[illegible] یعنی روایت است

از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

چهاردهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال الحجر بيت اسمعيل وفيه قبر هاجر وقبر اسمعيل شرح

روایت از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] پانزدهم اصل عن معوية بن عمار

قال سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الحجر أمن البيت هو او فيه شيء من البيت فقال لا ولا قلامة ظفر ولكن

اسمعيل دفن امه فيه فكره ان يوطأ فحجر عليه حجرا وفيه قبور انبياء شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایت است ... [illegible]

[illegible]

[illegible] شانزدهم اصل عن معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله عليه السلام دفن في

الحجر مما يلي الركن الثالث عذارى بنات اسمعيل شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی روایت ... [illegible]

[illegible] هفدهم اصل عن ابي بصير عن ابي جعفر صلوات الله عليه قال لم تزل بنو اسمعيل ولاة البيت

يقيمون للناس حجهم وامر دينهم يتوارثونه كابر عن كابر حتى كان زمن عدنان بن ادد فطال عليهم

الامد فقست قلوبهم وافسدوا واحدثوا في دينهم واخرج بعضهم بعضا فمنهم من خرج في طلب

العيشة

العيشة ومنهم من خرج كراهية القتال وفي ايديهم اشياء كثيرة من الحنيفية من تحريم الامهات و

البنات وما حرم الله في النكاح الا انهم كانوا يستحلون امرأة الاب وابنة الاخت والجمع بين

الاختين وكان في ايديهم الحج والتلبية والغسل من الجنابة الا ما احدثوا في تلبيتهم وفي حجهم

من الشرك وكان فيما بين اسمعيل وعدنان بن ادد موسى عليه السلام شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] ابو القسم محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لوي بن غالب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی روایت است از

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل فذكر ان معد بن عدنان خاف ان يدرس الحرم فوضع انصابه وكان اول من وضعها شرح

[illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] اصل ثم غلبت جرهم على ولاية البيت فكان يلي منهم كابر عن

كابر حتى بغت جرهم بمكة واستحلوا حرمتها واكلوا مال الكعبة وظلموا من دخل مكة وعتوا وبغوا

وكانت مكة في الجاهلية لا يظلم ولا يبغى فيها ولا يستحل حرمتها ملك الا هلك مكانه وكانت

تسمى بكة لانها تبك اعناق الباغين اذا بغوا فيها وتسمى بساسة كانوا اذا ظلموا فيها

بستهم واهلكتهم وتسمى ام رحم كانوا اذا لزموها رحموا شرح [illegible]

بجرهم اسم قبيله ايست از يمن ... [illegible] ... كفته تعالى المين ... [illegible] ... لا نعلم بصيغه معلوم باب

لا يعني ... [illegible] ... بصيغه معلوم است ... [illegible] ... بعنوان شارح ... [illegible]

بتك ... بالقطع ... تشديد كاف ... [illegible] ... بالقطع والتشديد سين بنقطه والف ... [illegible]

ازين ... [illegible] ... بسكون ... [illegible] ... كه ارحم ... [illegible]

حديث ... اصل ارحمه **يعني** بعد از آن ... [illegible] ... خانه كعبه ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **اصل** فَلَمَّا بَغَتْ جُرْهُمُ وَاسْتَخَفُّوا بِحَقِّهَا بَعَثَ

اللهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِمُ الرُّعَافَ وَالنَّمْلَ وَأَفْنَاهُمْ فَغَلَبَتْ خُزَاعَةُ وَاجْتَمَعَتْ لِيُجْلُوا مَنْ بَقِيَ مِنْ

جُرْهُمَ عَنِ الْحَرَمِ وَرَئِيسُ خُزَاعَةَ عَمْرُو بْنُ رَبِيعَةَ بْنِ حَارِثَةَ بْنِ عَمْرٍو وَرَئِيسُ جُرْهُمَ عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ

بْنِ مُضَاضٍ الْجُرْهُمِيُّ فَهَزَمَتْ خُزَاعَةُ جُرْهُمَ وَخَرَجَ مَنْ بَقِيَ مِنْ جُرْهُمَ إِلَى أَرْضٍ مِنْ أَرْضِ جُهَيْنَةَ

فَجَاءَهُمْ سَيْلٌ أَتِيٌّ فَذَهَبَ بِهِمْ وَوَلِيَتْ خُزَاعَةُ الْبَيْتَ فَلَمْ يَزَلْ فِي أَيْدِيهِمْ حَتَّى جَاءَ قُصَيُّ بْنُ

كِلَابٍ وَأَخْرَجَ خُزَاعَةَ مِنَ الْحَرَمِ وَوَلِيَ الْبَيْتَ وَغَلَبَ عَلَيْهِ **شرح** الرعاف بضم ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... سيل ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... **يعني** ... [illegible] ...

... [illegible] ... خزاعه ... عمرو بن ربيعة

بن حارثة بن عمرو ... سردار جرهم عمرو بن حارث بن مضاض ... [illegible]

... [illegible] ...

... قصي بن كلاب ... [illegible] ... **چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ

عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَتِ الْعَرَبُ لَمْ يَزَالُوا عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْحَنِيفِيَّةِ يَصِلُونَ الرَّحِمَ وَيَقْرُونَ الضَّيْفَ وَيَحُجُّونَ

الْبَيْتَ وَيَقُولُونَ اتَّقُوا مَالَ الْيَتِيمِ فَإِنَّ مَالَ الْيَتِيمِ عِقَالٌ وَيَكُفُّونَ عَنْ أَشْيَاءَ مِنَ الْمَحَارِمِ مَخَافَةَ

الْعُقُوبَةِ وَكَانُوا لَا يُمْلَى لَهُمْ إِذَا انْتَهَكُوا الْمَحَارِمَ **شرح** حنيفيه ... [illegible]

ومنع

۲۶

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **اصل** وَكَانُوا يَأْخُذُونَ مِنْ لِحَاءِ شَجَرِ الْحَرَمِ فَيُعَلِّقُونَهُ فِي أَعْنَاقِ الْإِبِلِ

فَلَا يَجْتَرِئُ أَحَدٌ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ تِلْكَ الْإِبِلِ حَيْثُ مَا ذَهَبَتْ وَلَا يَجْتَرِئُ أَحَدٌ أَنْ يُعَلِّقَ مِنْ غَيْرِ لِحَاءِ شَجَرِ الْحَرَمِ

أَيُّهُمْ فَعَلَهُ عُوقِبَ وَأَمَّا الْيَوْمَ فَأُمْلِيَ لَهُمْ وَلَقَدْ جَاءَ أَهْلُ الشَّامِ فَنَصَبُوا الْمَنْجَنِيقَ عَلَى أَبِي قُبَيْسٍ

فَبَعَثَ اللهُ عَلَيْهِمْ سَحَابَةً كَجَنَاحِ الطَّيْرِ فَأَمْطَرَتْ عَلَيْهِمْ صَاعِقَةً فَأَحْرَقَتْ سَبْعِينَ رَجُلًا حَوْلَ الْمَنْجَنِيقِ **شرح**

... [illegible] ... **يعني** ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... باب حج الانبياء عليهم السلام

... [illegible] ... **اول اصل** قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ سَفِينَةَ نُوحٍ كَانَتْ

مَأْمُورَةً وَطَافَتْ بِالْبَيْتِ حَيْثُ غَرِقَتِ الْأَرْضُ ثُمَّ أَتَتْ مِنًى فِي أَيَّامِهَا ثُمَّ رَجَعَتِ السَّفِينَةُ وَكَانَتْ مَأْمُورَةً

وَطَافَتْ بِالْبَيْتِ طَوَافَ النِّسَاءِ **شرح** ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ... **يعني** ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ... **دوم اصل** عَنْ أَبِي

عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُحَدِّثُ عَطَاءً قَالَ كَانَ طُولُ سَفِينَةِ نُوحٍ أَلْفَ ذِرَاعٍ

وَمِائَتَيْ ذِرَاعٍ وَعَرْضُهَا ثَمَانَمِائَةِ ذِرَاعٍ وَطُولُهَا فِي السَّمَاءِ مِائَتَيْ ذِرَاعٍ فَطَافَتْ بِالْبَيْتِ وَسَعَتْ بَيْنَ الصَّفَا

وَالْمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ ثُمَّ اسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ **شرح** روايت امام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **سيوم اصل** سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ أَحْرَمَ مُوسَى

بْنُ عِمْرَانَ فِي سَبْعِينَ نَبِيًّا عَلَى عِجَاجِ الرَّوْحَاءِ عَلَيْهِمُ الْعَبَاءُ الْقَطَوَانِيَّةُ يَقُولُ لَبَّيْكَ عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ

عبدك

شرح الفجاج بكسر فا و دو جيم جمع فج بفتح فا و تشديد جيم راهها كه در دره‌ها باشد و الروحاء بفتح راء بي نقطه و سكون واو و حاء بي نقطه و الف ممدوده
دره‌ايست كه از نواحي مدينه است و در ميان مكه و مدينه واقع شده و قائم آل محمد عليهم السلام در زمان غيبت كبرى در حوالي آن مي‌باشد چنانچه ذكر شده
در كتاب الحجة در شرح حديث شانزدهم و هفدهم باب نادر في حال الغيبة كه باب [illegible] ايضا گذشت و در شرح حديث آخر كتاب الصلوة و مراد بفجاج الروحاء
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شنيدم از امام محمد باقر عليه السلام [illegible]
كه گذشت موسى بن عمران [illegible]
چهارم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال مرّ موسى النبي عليه السلام بصفاح الروحاء على جمل احمر
خطامه من ليف عليه عباءتان قطوانيتان وهو يقول لبيك يا كريم لبيك قال ومرّ يونس بن متّى
بصفاح الروحاء وهو يقول لبيك كشّاف الكرب العظام لبيك قال ومرّ عيسى بن مريم بصفاح
الروحاء وهو يقول لبيك عبدك ابن امتك ومرّ محمّد صلّى الله عليه وآله بصفاح الروحاء وهو
يقول لبيك ذا المعارج لبيك شرح صفاح بكسر صاد بي نقطه و تخفيف فا و الف و حاء بي نقطه جمع صفحه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بيني روايت از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
پنجم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال احرم موسى عليه السلام من رملة مصر قال ومرّ بصفاح الروحاء
محرما يقود ناقته بخطام من ليف عليه عباءتان قطوانيتان يلبّي وتجيبه الجبال شرح رمله بفتح را و سكون ميم [illegible]
[illegible] يعني روايت از امام
محمد باقر عليه السلام [illegible]
[illegible] ششم اصل عن ابي جعفر عليه السلام

ان سليمان بن داود عليهما السلام حجّ البيت في الجن والانس والطير والرياح وكسا البيت القباطي شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت از امام محمد باقر عليه السلام [illegible]
[illegible] هفتم اصل عن ابي جعفر عليه السلام
قال صلّى في مسجد الخيف سبعمائة نبي وانّ ما بين الركن والمقام لمشحون من قبور الانبياء وانّ آدم لفي حرم الله
عزّ وجلّ شرح [illegible] شرح روايت از امام محمد باقر عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] هشتم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال حجّ
موسى بن عمران عليه السلام ومعه سبعون نبيا من بني اسرائيل خطم ابلهم من ليف يلبّون وتجيبهم الجبال
وعلى موسى عباءتان قطوانيتان يقول لبيك عبدك ابن عبدك شرح [illegible]
[illegible] اصل عن ابي بلال المكي قال رأيت ابا عبد الله عليه السلام دخل الحجر من ناحية الباب فقام يصلّي
على قدر ذراعين من البيت فقلت له ما رأيت احدا من اهل بيتك يصلّي بحيال الميزاب فقال هذا
مصلّى شبّير وشبّر ابني هرون شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل عن معاوية بن عمار الدهني عن
ابي عبد الله عليه السلام قال دفن ما بين الركن اليماني والحجر الاسود سبعون نبيا اماتهم الله جوعا وضرّا
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل عن
ابي عبد الله عليه السلام قال انّ داود عليه السلام لمّا وقف الموقف بعرفة نظر الى الناس وكثرتهم فصعد

الجبل فأقبل يدعو فلما قضى نسكه أتاه جبرئيل عليه السلام فقال له يا داود يقول لك ربك لم صعدت
الجبل ظننت أنه يخفى علي صوت من صوت ثم مضى به إلى البحر إلى اللجة فهبط به في الماء مسيرة أربعين
صباحا في البر فإذا صخرة ففلقها فإذا فيها دودة فقال له يا داود يقول لك ربك أنا أسمع صوت هذه
في بطن هذه الصخرة في قعر هذا البحر فظننت أنه يخفى علي صوت من صوت **شرح** نسبت ظن خفا
و عدم امتیاز صوتی از صوتی بر باری تعالی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب ورود تبع و اصحاب**
الفيل البيت و حفر عبد المطلب زمزم و هدم قريش الكعبة و بنائهم إياها و هدم الحجاج لها و بنائه إياها شرح تبع [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** این بابیست [illegible] تبع و اصحاب الفیل [illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible] **اول اصل** عن الحسين بن
المختار قال حدثني إسماعيل بن جابر قال كنت فيما بين مكة والمدينة أنا وصاحب لي فتذاكرنا الأنصار
فقال أحدنا هم نزاع من قبائل وقال أحدنا هم من أهل اليمن قال فانتهينا إلى أبي عبد الله عليه السلام
وهو جالس في ظل شجرة فابتدأ الحديث ولم نسأله فقال إن تبعا لما أن جاء من قبل العراق جاء معه
العلماء وأبناء الأنبياء **شرح** النزاع بضم نون و تشدید زای [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از حسین بن مختار که گفت که حکایت کرد مرا اسمعیل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فلما انتهى إلى هذا الوادي لهذيل أتاه
أناس من بعض القبائل فقالوا إنك تأتي أهل بلدة قد لعبوا بالناس زمانا حتى اتخذوا بلادهم حرما
وبنيتهم ربا أو بنية فقال إن كان كما تقولون قتلت مقاتلتهم وسبيت ذريتهم وهدمت بنيتهم قال

فسالت

فسالت عيناه حتى وقعتا على خديه قال فدعا العلماء وأبناء الأنبياء فقال انظروا في وأخبروني لما أصابني هذا
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قال فأبوا أن يخبروه حتى عزم
عليهم فقالوا حدثنا بأي شيء حدثت نفسك فقال حدثت نفسي أن أقتل مقاتلتهم وأسبي ذريتهم وأهدم
بنيتهم فقالوا إنا لا نرى الذي أصابك إلا لذلك قال ولم هذا قالوا لأن البلد حرم الله والبيت بيت الله وسكانه
ذرية إبراهيم خليل الرحمن فقال صدقتم فما مخرجي مما وقعت فيه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قالوا تحدث نفسك بغيره فرجعت
ذلك فعسى الله أن يرد عليك قال فحدث نفسه بخير فرجعت حدقتاه حتى ثبتتا في مكانهما قال فدعا بالقوم الذين أشاروا حدقتاه
عليه بهدمها فقتلهم ثم أتى البيت فكساه وأطعم الطعام ثلاثين يوما كل يوم مائة جزور حتى حملت الجفان
إلى السباع في رؤوس الجبال ونثرت الأعلاف في الأودية للوحوش ثم انصرف من مكة إلى المدينة فأنزل
بها قوما من أهل اليمن من غسان وهم الأنصار وفي رواية أخرى كساه النطاع وطيبه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال لما أقبل صاحب الحبشة بالفيل
يريد هدم الكعبة مروا بإبل لعبد المطلب فاستاقوها فتوجه عبد المطلب إلى صاحبهم يسأله رد إبله
عليه فاستأذن عليه فأذن له وقيل له إن هذا شريف قريش أو عظيم قريش وهو رجل له عقل ومروة

فاكرمه وادناه ثم قال لترجمانه سله ما حاجتك فقال له ان اصحابك مروا بابل لي فاستاقوها فاحببت ان
تردها علي **شرح** مضمون این حدیث گذشت در کتاب الحجة در حدیث پنجم مولد النبی صلی الله علیه وآله [illegible]
[illegible] **بیهی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که وقتی که [illegible]
[illegible] عبد المطلب [illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible]
[illegible] عبد المطلب
[illegible] **اصل** قال فتعجب من سؤاله اياه
رد الابل وقال هذا الذي زعمتم انه عظيم قريش وذكرتم عقله يدع ان يسألني ان انصرف عن بيته الذي
يعبده اما لو سألني ان انصرف عن هدمه لانصرفت له عنه فاخبره الترجمان بمقالة الملك فقال له عبد
المطلب ان لذلك البيت ربا يمنعه وانما سألتك رد ابلي لحاجتي اليها فامر بردها عليه **شرح** [illegible]
[illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible]
[illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible]
اصل ومضى عبد المطلب حتى لقي الفيل على طرف الحرم فقال له محمود فحرك رأسه فقال له أتدري لم جيء بك
فقال برأسه لا فقال جاؤوا بك لتهدم بيت ربك أفتفعل فقال برأسه لا قال فانصرف عنه عبد المطلب
وجاؤوا بالفيل ليدخل الحرم فلما انتهى الى طرف الحرم امتنع من الدخول فضربوه فامتنع من الدخول فضربوه
فامتنع فاداروا به نواحي الحرم كلها كل ذلك يمتنع عليهم فلم يدخل **شرح** محمود اسم آن فیل است [illegible]
[illegible] سوال جواب عبد المطلب وفیل **بیهی** [illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible]
[illegible] عبد المطلب
[illegible]
[illegible] **اصل** وبعث الله عليهم الطير كا
لخطاطيف في مناقيرها حجر كالعدسة او نحوها فكانت تحاذي برأس الرجل ثم ترسلها على رأسه
فتخرج من دبره حتى لم يبق منهم احد الا رجل هرب فجعل يحدث الناس بما رأى اذ طلع عليه
طائر منها فرفع رأسه فقال هذا الطير منها وجاء الطير حتى حاذى برأسه ثم القاها عليه
فخرجت من دبره فمات **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **بیهی** [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عن
ابي عبد الله عليه السلام قال ان قريشا في الجاهلية هدموا البيت فلما ارادوا بناءه حيل بينهم وبينه والقي في روعهم
الرعب حتى قال قائل منهم ليأتي كل رجل منكم باطيب ماله ولا تأتوا بمال اكتسبتموه من قطيعة رحم او حرام
ففعلوا فخلي بينهم وبين بنائه فبنوه حتى انتهوا الى موضع الحجر الاسود فتشاجروا فيه ايهم يضع الحجر الاسود
في موضعه حتى كاد ان يكون بينهم شر فحكموا اول من يدخل من باب المسجد فدخل رسول الله صلى الله
عليه واله فلما اتاهم امر بثوب فبسط ثم وضع الحجر في وسطه ثم اخذت القبائل بجوانب الثوب فرفعوه ثم تناوله
صلى الله عليه واله فوضعه في موضعه فخصه الله به **شرح** [illegible]
[illegible] عبد المطلب [illegible]
[illegible]
[illegible] **بیهی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** علي بن
ابراهيم وغيره باسانيد مختلفة رفعوه قالوا انما هدمت قريش الكعبة لان السيل كان يأتيهم من اعلى مكة
فيدخلها فانصدعت وسرق من الكعبة غزال من ذهب رجلاه جوهر وكان حائطها قصيرا وكان ذلك قبل
مبعث النبي صلى الله عليه واله بثلاثين سنة فارادت قريش ان يهدموا الكعبة ويبنوها ويزيدوا في عرصتها
شرح [illegible]
[illegible] **بیهی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم اشفقوا من ذلك وخافوا ان وضعوا فيها المعاول ان تنزل
عليهم عقوبة فقال الوليد بن المغيرة دعوني ابدأ فان كان لله رضى لم يصبني شيء وان كان غير ذلك كففنا فصعد
على الكعبة وحرك منها حجرا فخرجت عليه حية وانكسفت الشمس فلما رأوا ذلك بكوا وتضرعوا وقالوا اللهم انا
لا نريد الا الصلاح فغابت عنهم الحية فهدموه ونحوا حجارته حوله حتى بلغوا القواعد التي وضعها ابراهيم عليه السلام

فلما ارادوا ان يهدموا الحجر صبته وحركوا القواعد التي وضعها ابراهيم اصابتهم زلزلة شديدة وظلمة فكفوا عنه

شرح بعد از آن قریش ترسیدند از آن عمل و ترسیدند [illegible]

[illegible]

اصل وكان بنيان ابراهيم الطول ثلثون ذراعا والعرض اثنان وعشرون ذراعا والسمك تسعة اذرع فقالت قريش نزيد في سمكها فبنوها فلما بلغ البناء الى موضع الحجر الاسود تشاجرت قريش في وضعه فقال كل قبيلة نحن اولى بوضعه فلما كثر بينهم تراضوا بقضاء من يدخل من باب بني شيبة فطلع رسول الله صلى الله عليه وآله فقالوا هذا الامين قد جاء فحكموه فبسط رداءه وقال بعضهم كساء طاروني كان له ووضع الحجر فيه

شرح [illegible]

يعني [illegible]

اصل ثم قال يأتي من كل ربع من قريش رجل فكانوا عتبة بن ربيعة بن عبد شمس والاسود بن المطلب من بني اسد بن عبد العزى وابو حذيفة بن المغيرة من بني مخزوم وقيس بن عدي من بني سهم فرفعوه ووضعه النبي صلى الله عليه وآله في موضعه

شرح [illegible]

يعني [illegible]

اصل وقد كان بعث ملك الروم بسفينة فيها سقوف وآلات وخشب وقوم من الفعلة الى الحبشة ليبنى له

هنالك

هنالك الكنيسة فطرحتها الريح الى ساحل الشريعة فنطحت فبلغ قريشا خبرها فخرجوا الى الساحل فوجدوا ما يصلح للكعبة من خشب وزينة وغير ذلك فابتاعوه وصاروا به الى مكة فوافق ذلك ذرع الخشب البناء ما خلا الحجر فلما بنوها كسوها الوصائل وهي الاردية

شرح [illegible]

يعني [illegible]

پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله ساهم قريشا في بناء البيت فصار لرسول الله صلى الله عليه وآله من باب الكعبة الى النصف ما بين الركن اليماني الى الحجر الاسود

شرح [illegible]

يعني [illegible]

ششم اصل وفي رواية اخرى كان لبني هاشم من الحجر الاسود الى الركن الشامي

شرح [illegible]

بار بر آنکه برابر رکن یمانی در رکن شامی بگیرد در رسول الله صلی الله علیه و آله از بنی هاشم است پس گفته آن یار در سالهای اخیر حاضر شد از اصل

علي بن إبراهيم وغيره رفعوه قال كان في الكعبة غزالان من ذهب وخمسة أسياف فلما غلبت خزاعة

جرهم على الحرم ألقت جرهم الأسياف والغزالين في بئر زمزم وألقوا فيها الحجارة وطموها وعموا

أثرها فلما غلب قصي على خزاعة لم يعرفوا موضع زمزم وعمي عليهم موضعها شرح شاید که این نوع شمشیرها

جمله شمشیرهای باشد که سلیمان علیه السلام کرده است باشد و بسیرت آل او و که گذشت در کتاب الحجة در حدیث اول باب جعل الکرم که با بیع شان ان انزلناه

في ليلة القدر تفسیر و است عبارت از آن شمشیرها باشد قصه خزاعه و جرهم و قصی گذشت در حدیث معلوم باب بنغم الحجر و عبارت است از آنکه

که معبود ایشان بود چنانچه در تفسیر آیت و ان ادعوا الانس والجن ... گذشت از یعنی روایت کرد علی بن ابراهیم و غیر او با سند روایت ... که روایت

از او است گفت که ... آهو بود از طلا و پنج شمشیر پس وقتی که غالب شدند قبیله خزاعه بر قبیله جرهم اندازند قبیله جرهم آن شمشیرها و دو آهو را

در چاه زمزم و انداختند در آن چاه سنگ را و پر کردند آن را و ناپیدا کردند اثر آن را پس وقتی که غالب شد قصی بر خزاعه ندانستند جای زمزم را و ناپیدا

شد بر ایشان جای آن اصل فلما غلب عبد المطلب وكان يفرش له في فناء الكعبة ولم يكن يفرش لأحد هناك

غيره فبينما هو نائم في ظل الكعبة فرأى في منامه أتاه آت فقال له احفر برة قال وما برة ثم أتاه

في اليوم الثاني فقال احفر طيبة ثم أتاه في اليوم الثالث فقال احفر المصونة قال وما المصونة ثم أتاه

في اليوم الرابع فقال احفر زمزم لا تنزح ولا تذم تسقي الحجيج الأعظم عند الغراب الأعصم عند قرية النمل

وكان عند زمزم حجر يخرج منه النمل فيقع عليه الغراب الأعصم في كل يوم يلتقط النمل شرح

مضمون صدر این گذشت در کتاب الحجة در حدیث بیست و ششم باب مولد النبی صلی الله علیه و آله و ... معمول ... است ... آن ... راجع

بو ... است که عبارت الفناء ... و الف ممدود و فضای پیش خانه ... جواب لما است و ... اینجا مثل ... و ... طلب

فهم ... است الف ... با اشباع فتحه ... و آن ... ثابت ... جمل ... شدید ... عبارت ... بیابانی

... اسم ... است ... بر ... نبیه ... اسم ... آن ... اصل ... است

که آب فراوان کثیر النفع داشته باشد چنانچه گذشت در شرح حدیث دوم باب ... المقوم ... الکعبه ... است الیوم ... و

بزرگ ... آید که ... با ... ساکن ... نقطه ... اسم زمزم است و در اصل ... گفت

... میم ... ساکن ... و ... اصل ... عبارت است از زمزم ... آنست ... نقطه

... معلوم ... زمزم ... بر ... مجهول ... غالب

... و این ... است ... زمزم ... مهم

الاعظم صفت ... الاعصم ... کلاغی که پای او سفید باشد و آن ... است

بار بر آنچه آید در کتاب النکاح در حدیث دوم و چهارم باب ... الصلاح فی النساء ... عبارت است از جایی که مورچگان خاک را

بیرون ... یعنی پس وقتی که نوبت رسید بعبد المطلب بود آنکه گسترده میشد جای خواب

برای او در فضای در کعبه و نبود آنکه گسترده میشد برای کسی دیگر در آنجا غیر او پس میان آنکه او خوابیده بود ... پس دید در خواب

که آمد او را آینده پس گفت ... عبد المطلب ... گفت ... است ... که معنی ... است

چون ... اسم ... آمد ... در خواب ... پس گفت ... در خواب سیوم پس گفت که ...

بر المطلب

٣١

عبد المطلب ... گفت که ... آن آمد در خواب چهارم پس گفت که بکن زمزم را ... برای آب

حاجیان ... زاغ کلاغ ... که مورچگان بیرون ... آمد از آن ... بس ... نشست

در آن کلاغ کلاغ سفید ... بر ... آن ... اصل فلما رأى عبد المطلب هذا عرف موضع زمزم فقال لقريش

إني قد أعلمت في أربع ليال في حفر زمزم وهي مأثرتنا وعزنا فهلموا نحفرها فلم يجيبوه إلى ذلك

فأقبل يحفرها هو بنفسه وكان له ابن واحد وهو الحارث وكان يعينه على الحفر فلما صعب

ذلك عليه تقدم إلى باب الكعبة ثم رفع يديه ودعا الله عز وجل ونذر له إن رزقه عشر بنين

أن ينحر أحبهم إليه تقرباً إلى الله عز وجل فلما حفر وبلغ الطوي طوي إسماعيل وعلم أنه قد

وقع على الماء كبر وكبرت قريش وقالوا يا أبا الحارث هذه مأثرتنا ولنا فيها نصيب فقال

لهم لم تعينوني على حفرها هي لي ولولدي إلى آخر الأبد شرح ... نقطه ... نقطه ... معلوم

... عبارت ... است ... ایشان ... شرح ... صاحب ... که ...

... قول ... که ... ثابت ... ساکن ...

... نقطه ... معلوم ... است ... اسم ... یعنی ...

... نقطه ... یعنی پس وقتی که دید عبد المطلب این را شناخت جای زمزم را پس گفت قریش را که

کردن ... چهار شب ... زمزم ... است ... نیست ...

... و ... آن ... که ... زمزم ... پس ...

... در کعبه ... آن ... بر ... و ...

... عبد المطلب ... یعنی ... چاه ... ساکن ...

... آمد ... یعنی ... گفت ... افتاد ... این زمزم ...

در آن ... گفت ... آن ... آخر الزمان اصل سمعت أبا إبراهيم

عليه السلام يقول لما احتفر عبد المطلب زمزم وانتهى إلى قعرها خرجت عليه من إحدى جوانب البئر

رائحة منتنة أفظعته فأبى أن ينثني وخرج ابنه الحارث عنه ثم حفر حتى أمعن فوجد في قعرها

عيناً تخرج عليه برائحة المسك شرح ... ساکن ... که ... شد ... حدیث ... رائحه ...

که ... شد که در آن چاه ... شد ... چنانچه گذشت در حدیث سابق ... القوا فیها الحجارة ... نقطه ...

... معلوم ... انفعال است ... است ... رابع ... آن ... عبارت

از ... زمزم ... شده ... سیوم ... است ... که عبد المطلب این وقت ... زمزم

رسیده ... یعنی شنیدم از امام موسی کاظم علیه السلام میگفت که وقتی که کند عبد المطلب زمزم را و رسید ... بیرون آمد ... از یکی از

اطراف چاه بوی گندی که ... عبد المطلب ... بیرون رفت ... آن که ...

بوی که ... رسید ... عبد المطلب ... اصل ثم احتفر فلم يحفر إلا ذراعاً

حتى تجلاه النوم فرأى رجلاً طويل الباع حسن الشعر جميل الوجه جيد الثوب طيب الرائحة وهو

يقول احفر تغنم وجد تسلم ولا تدخرها للمقسم الأسياف لغيرك والبئر لك أنت أعظم العرب قدرا ومنك
يخرج نبيها ووليها والأسباط النجباء الحكماء العلماء البصراء والسيوف لهم **شرح** بجلاء بجيم و لام و
معقب ... صیغه امر غایب معلوم ... مفعول است در اصل ... الایت ... در اصل ... بالام ... بالنقطه
والف ... بنقطه ... یعنی ... مقدار ... ...
وامد ... اشارت است ...
دال ... صیغه ... الف ... منقلب ...
وکر ... بنقطه ... ضمیر راجع ... اسم فاعل ... الاسیاف ... مرفوع و مبتدا است ... خبر ... و نقطه
بالاو سکون ... بنقطه ... امیر المؤمنین علیهم السلام است
که فرزندان او ... **یعنی** ...
گرفتار ...
بخشش کن ...
که ...
در ... امیر المؤمنین علیه السلام است ...
اولاد ... **اصل** وليس اليوم منك ولا لك ولكن في القرن الثاني منك بهم ينير الله الأرض ويخرج
الشياطين من أقطارها ويذلها في عزها ويهلكها بعد قوتها ويذل الأوثان ويقتل عبادها
حيث كانوا ثم يبقى بعده نسل من نسلك هو أخوه ووزيره ودونه في السن وقد كان
القادر على الأوثان لا يعصيه حرفا ولا يكتمه شيئا ويشاوره في كل أمر هجم عليه **شرح**
الیوم منصوب است ...
از صلب ...
... بنقطه ...
در ... صیغه مضارع غایب معلوم ... است
یخرج ... الارض ...
که ...
واشارت ...
... **یعنی** ...
ویک ...
از ...
آنها ...
او ...

دار ونسبا ... اصل فاستخرج منها عبد المطلب
فوجد ثلاثة عشر سيفا مسندة إلى جنبه فأخذها وأراد أن يبث فقال وكيف ولم أبلغ الماء ثم حفر فلم يحفر
شبرا حتى بدا له قرن الغزال ورأسه فاستخرجه وفيه طبع لا إله إلا الله محمد رسول الله علي ولي الله
فلان خليفة الله **شرح** ... صیغه ... معلوم ... استفعال است ...
...
...
...
اسم ... عبد المطلب است ...
... **یعنی** ...
ابو عبد المطلب ...
...
...
...
کتاب ... **اصل** فسألته فقلت فلان متى كان قبله أو بعده قال لم يجئ بعد ولا جاء شيء من أشراطه
فخرج عبد المطلب وقد استخرج الماء وأدرك وهو يصعد فإذا أسود له ذنب طويل يسبقه بدارا إلى
فوق فضربه فقطع أكثر ذنبه ثم طلبه ففاته وفلان قاتله إن شاء الله **شرح** ...
ضمیر راجع بعبد المطلب است ...
...
یعنی ... عبد المطلب ...
...
...
... عبد المطلب ... **اصل**
ومن رأي عبد المطلب أن يبطل الرؤيا التي رآها في البئر ويضرب بالسيوف صفائح للبيت فأتاه الله بالنوم
فغشيه وهو في حجر الكعبة فرأى ذلك الرجل بعينه وهو يقول يا شيبة الحمد احمد ربك فإنه سيجعلك
لسان الأرض ويتبعك قريش خوفا ورهبة وطمعا ضع السيوف في مواضعها فاستيقظ عبد المطلب فأجابه
أنه يأتيني في النوم فإن يكن من ربي فهو أحب إلي وإن يكن من شيطان فأظنه مقطوع الذنب فلم ير
شيئا ولم يسمع كلاما **شرح** ...
...
... **یعنی** ... عبد المطلب ...

کہ آنہا سیزدہ آیہ فولادی بودند و در دیوار خانہ بجہت زینت جا بجا در عمارات عالیہ می باشد ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کرد بسیار ... [illegible] **اصل** فَلَمَّا أَنْ كَانَ اللَّيْلُ أَتَاهُ فِي مَنَامِهِ بِعِدَّةٍ مِنْ رِجَالٍ وَصِبْيَانٍ

فَقَالُوا لَهُ نَحْنُ أَتْبَاعُ وَلَدِكَ وَنَحْنُ مِنْ سُكَّانِ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ السُّيُوفُ لَيْسَتْ لَكَ تَزَوَّجْ فِي مَخْزُومٍ تَقْوَى بِهَا

وَاضْرِبْ بَعْدُ فِي بُطُونِ الْعَرَبِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَعَكَ مَالٌ فَلَكَ حَسَبٌ فَادْفَعْ هَذِهِ الثَّلَاثَةَ عَشَرَ سَيْفاً إِلَى وَلَدِ الْمَخْزُومِيَّةِ

وَلَا يُبَانُ لَكَ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا وَسَيْفٌ مِنْهَا وَاحِدٌ سَيَقَعُ مِنْ يَدِكَ فَلَا تَجِدُ لَهُ أَثَراً إِلَّا أَنْ يُجِنَّهُ جَبَلٌ كَذَا وَكَذَا

فَيَكُونُ مِنْ أَشْرَاطِ قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ **شرح** ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آل محمد صلوات اللّه علیہم **اصل** فَانْتَبَهَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ وَانْطَلَقَ وَالسُّيُوفُ عَلَى رَقَبَتِهِ فَأَتَى نَاحِيَةً مِنْ نَوَاحِي مَكَّةَ فَفَقَدَ مِنْهَا

سَيْفاً كَانَ أَرَقَّهَا عِنْدَهُ فَيَظْهَرُ مِنْ ثَمَّ ثُمَّ دَخَلَ مُعْتَمِراً وَطَافَ بِهَا عَلَى رَقَبَتِهِ وَالْغَزَالَيْنِ أَحَداً وَعِشْرِينَ

طوافا

٣٣

طَوَافاً وَقُرَيْشٌ تَنْظُرُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ صَدِّقْ وَعْدَكَ فَأَثْبِتْ لِي قَوْلِي وَانْشُرْ ذِكْرِي وَشُدَّ عَضُدِي

وَكَانَ هَذَا تَرْدَادَ كَلَامِهِ وَمَا طَافَ حَوْلَ الْبَيْتِ بَعْدَ رُؤْيَاهُ فِي الْبَيْتِ بِشِعْرٍ حَتَّى مَاتَ وَلَكِنْ قَدِ ارْتَجَزَ

عَلَى بَنِيهِ يَوْمَ أَرَادَ نَحْرَ عَبْدِ اللَّهِ **شرح** ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... **اصل** فَدَفَعَ الْأَسْيَافَ جَمِيعَهَا

إِلَى بَنِي الْمَخْزُومِيَّةِ إِلَى الزُّبَيْرِ وَإِلَى أَبِي طَالِبٍ وَإِلَى عَبْدِ اللَّهِ فَصَارَ لِأَبِي طَالِبٍ مِنْ ذَلِكَ أَرْبَعَةُ أَسْيَافٍ

سَيْفٌ لِأَبِي طَالِبٍ وَسَيْفٌ لِعَلِيٍّ وَسَيْفٌ لِجَعْفَرٍ وَسَيْفٌ لِطَالِبٍ وَكَانَ لِلزُّبَيْرِ سَيْفَانِ وَكَانَ لِعَبْدِ اللَّهِ

سَيْفَانِ ثُمَّ عَادَتْ فَصَارَتْ لِعَلِيٍّ الْأَرْبَعَةُ الْبَاقِيَةُ اثْنَانِ مِنْ فَاطِمَةَ وَاثْنَانِ مِنْ أَوْلَادِهَا **شرح**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اصل فَطَاحَ سَيْفُ جَعْفَرٍ يَوْمَ أُصِيبَ فَلَمْ يُدْرَ فِي يَدِ مَنْ وَقَعَ حَتَّى السَّاعَةِ وَنَحْنُ نَقُولُ لَا يَقَعُ سَيْفٌ مِنْ

أَسْيَافِنَا فِي يَدِ غَيْرِنَا إِلَّا رَجُلٌ يُعِينُ بِهِ مَعَنَا إِلَّا صَارَ فَحْماً قَالَ وَإِنَّ مِنْهَا لَوَاحِداً فِي نَاحِيَةٍ يَخْرُجُ كَمَا تَخْرُجُ

الحية فيبين منه ذراع وما يليه فتبوّءه الأرض مرارًا ثم يغيب فإذا كان الليل فعل مثل ذلك

فهذا دأبه حتى يجيء صاحبه ولو شئت أن أسمّي مكانه لسمّيته ولكن أخاف عليكم من أن أسمّيه

فتسمّوه فينسب إلى غير ما هو عليه **شرح** طلع بطا بنقطه والف منقلب از واو یا یا و حا بنقطه اسم است بر جبال بنقطه و را بنقطه

بصیغه مضارع غایب مجهول معتل اللام یائی از باب ضرب است و فاعل محذوف است زیرا که اسمیه است از بعض مجرور و بدل بعض است

الآثار بهمزه و الف منقلب از همزه و ثا بنقطه و الف و را بنقطه جمع اثر بکسر همزه و سکون ثاء سه نقطه فتنبه بفتح فا و سکون خا با نقطه حال از مستتر

در یعین است النجم فراغ سینه یعنی صبور و رشید و بلا بها و برق بیاء و بقطه و را بنقطه و قاف بصیغه مضارع معلوم از باب ضرب است مراد اصحفت

مفعول مطلق محذوف است و عامل آن تخرج و ا و ال است **یعنی** و اما پیداست خیر یعنی روزی که گشته شد در جنگ موته بس واسطه شد

در بیان ریت که در دست که افتاد این صامت مراد امیست که تا کمان آرا اهل البیت سابقه و در مردمان فراشته اهل البیت علیهم که و اقع

نیست و خیری از خیرهای که سینه و خیرات در دست پیر دکردی که در دیگر بار آن بادیجانهای ای حیی ا بر جالی که فراغ سینه باشد

مراد از ان ظهور قائم علیه السلام است امام گفت که بدرستی که از آن خیرهای سینه دو کانه است آنکه یکی درجای است بیرون می آید چنانچه بیرون

می آید بر خار هر شود از آن شمشیر مقدار زرای و مانند آن پس بسیار شد بسبب آن زمین چند بار در هر روزی بعد از آن غایب میشود

بر مردن شود شب بیکند مثل آن پس این عادت آن خیرات تا آنکه آید صاحب او که قائم علیه السلام است و اگر می خواستم که نام برم جای آن

خیر را که در کجاست هرآینه نام میبردم ولیکن میترسم بر شما از انکه نام برم آنجا را پس نام برید آن را بر جای بیجا که پس منسوب شود بسوی غیر آنچه آن

بر آنست مراد اینست که عادت بیرون آمدن او در هر روز و هر شب بطرف کند **متن** عن أبان بن تغلب قال لما هدم الحجاج

الكعبة فرّق الناس ترابها فلما صاروا إلى بنائها فأرادوا أن يبنوها خرجت عليهم حية فمنعت

الناس البناء حتى هربوا فأتوا الحجاج فأخبروه فخاف أن يكون قد منع بناءها فصعد المنبر

ثم نشد الناس وقال أنشد الله عبدًا عنده مما ابتلينا به علم لما أخبرنا به فقام إليه شيخ فقال

إن يكن عند أحد علم فعند رجل رأيته جاء إلى الكعبة فأخذ مقدارها ثم مضى فقال الحجاج

من هو فقال علي بن الحسين فقال معدن ذلك **شرح** تغلب بفتح تا دو نقطه در بالا و سکون غین با نقطه و کسر لام و با یک

نقطه غیر منصرف است نشد بنون و شین با نقطه و دال بنقطه بصیغه ماضی غایب معلوم از باب نصر است انشد قسم داد ان کسی دیگر را باشتباح

یعنی طلب و طلبی از دیگری کن از یعقالی انشد بصیغه مضارع از باب نصر است از باب افعال نیز بهمان معنی است لما بفتح لام و تشدید

میم و الف در دوم یعنی الا است در استثنا ابن هشام در مغنی اللبیب گفته که لما که برای استثنا باشد داخل میشود بر معنی لفظا یعنی

و لکن که کلام است که در لا معنای ان اسالک الا فعلک معدن کبر الاست **یعنی** روایت از ابان بن تغلب که از راویان امام زین العابدین

و امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهم السلام است گفت که وقتی که فرود آورد حجاج کعبه را انکه کرده در مردمان خاک آن را پس وقتی که رو کردند بسوی

بنای کعبه پس خواستند که بنا کنند آن را بیرون آمد بر ایشان ماری پس منع کرد مردمان را از آن بنا تا آنکه گریختند پس آمدند نزد حجاج پس خبر دادند

او را پس حجاج ترسید از آنکه باشد آنکه تحقیق ممنوع الهیه شده باشد از بنای کعبه پس بالا رفت منبر را بعد از آن قسم داد او با مردمان چه

مردمان را که در جواب آنچه خواهم پرسید خود را معاف ندارید و گفت که قسم میدهم به خدای بنده را که نزد او از آنچه امتلا شدیم با آن علمی

باشد که از خبر دهد ما را بآن از او گفت که پس بر خواست بسوی حجاج پیرمردی پس گفت که اگر باشد نزد کسی علمی پس نزد مردیست که دیدم او را که آمد

بسوی کعبه پس فرا گرفت اندازه آن را بعد از آن رفت پس گفت حجاج که کیست او پس گفت که او علی بن الحسین است پس حجاج گفت که او معدن آن علم است

و نسبت بکلمتی **متن** فبعث إلى علي بن الحسين صلوات الله عليهما فأتاه فأخبره بما كان من منع الله إياه البناء فقال

له علي بن الحسين عليه السلام يا حجاج عمدت إلى بناء إبراهيم وإسماعيل فألقيته في الطريق وانتهبته

كأنك ترى أنه تراث لك اصعد المنبر وأنشد الناس أن لا يبقى منهم أحد عنده شيء إلا ردّه **شرح**

أن لا يبقى أحد منهم أخذ منه شيئًا إلا ردّه قال ففعل وأنشد الناس

عمدت بعین بنقطه و دال بنقطه بصیغه ماضی مخاطب از باب ضرب است یا ابراهیم و اسمعیل اشارتست بآنکه قریش در وقت بنای کعبه بنیان اساس خانه کعبه

کعبه کرده بودند القیته بصیغه مخاطب استانیه بنون و با نقطه بصیغه مخاطب از باب افعال است برای عرض الاهاب بهمزه ارعوت تاراج در آوردن

تراث بضم تا دو نقطه بعد از الف مضموم زوال است انشد بنون بصیغه امر از باب افعال از باب نصر خواند بود و معنی هر دو یکیست انشد بهمزه و سکون نون اینست لا ینبغی

ردّه بصیغه معلوم از باب افعال است الا برای استثنای منقطع است یا از باب عام است و استثنا متصل است **یعنی** پس فرستاد حجاج فرستاده

بسوی علی بن الحسین صلوات الله علیهما برای طلب او پس آمد نزد حجاج پس حجاج خبر داد او را با آنچه واقع شد از منع از خدای او را از بنای کعبه پس گفت

او را علی بن الحسین علیه السلام که ای حجاج مقصد کردی بسوی بنای ابراهیم و اسمعیل پس انداختی آن را در سر راه مردمان و در عوض تاراج در آوردی

آن را گویا که تو اعتقاد میکنی که آن بجا میراث است ترا بالا رو منبر را و قسم ده مردمان را که باقی نماند یکی از ایشان که گرفته باشد از آن بنا چیزی را یک

بار دارد از آن چیز را باز گفت که پس حجاج کرد و قسم داد و مردمان را که باقی نماند یکی از ایشان که نزد او باشد چیزی یک بار که او را داد **اصل** قال فهو هو

فلما رأى جمع التراب أتى علي بن الحسين صلوات الله عليه فوضع الأساس وأمرهم أن يحفروا

فتغيّبت عنهم الحية وحفروا حتى انتهوا إلى موضع القواعد قال لهم علي بن الحسين عليه السلام

تنحّوا فتنحّوا فدنا منها فغطاها بثوبه ثم بكى ثم غطاها بالتراب بيد نفسه ثم دعا الفعلة فقال

ضعوا بناءكم فوضعوا البناء فلما ارتفعت حيطانها أمر بالتراب فألقي في جوفه فلذلك صار

البيت مرتفعًا يصعد إليه بالدرج **شرح** رأى بصیغه معلوم است و فاعل آن و فاعل ای علی است بعنوان تنازع الاساس

بفتح همزه و دو سین بنقطه اصل دیوار که بر روی زمین است و مراد اینجا چرا سو است بجا بآنکه عمده اجزای کعبه است این اشارتست

بآنکه فراز گرفتن چرا سو از جای خود تا سعه و ر غیر معصوم نمیباشد چنانچه بیان میشود در شرح حدیث اول باب آینده پس مراد بگذار آن

بگذاردن در جای خود و برابر است آن روی زمین اطاف زیرا که گذاشتن اجزایی که در زمین پنهان است و آنها را قواعد بنا میباشد احتیاج نبود و

در آن وقت زیرا که آنها گم نشده بود بس اوضع القواعد مراد قواعد است که برابر زمین اطاف است منتهای اساس است در شرح

قال است و ظاهر اینست که کجا که آن فعال الید و اله تنحّوا بفتح حا بنقطه مشدد و در اول بصیغه امر باب تفعل است و در دوم صیغه ماضی باب

تفعل است ضمیر منها و ضمیر غطاها در هر جا راجع بقواعد است و اینکه اینکه دلیل بر اینست که قواعد کنده شده بوده و قوت عبارت از ده مبارک است

تقدیم تغطیه بثوب برای تبرک است زیرا که قواعد ساخته ابراهیم و اسمعیل علیهم السلام است و تغیر یافته و بجا ماند و بعد از کوارد بوده است و امتیاز

اجمالا است چنانچه بناها ما ان اول کل اساس که گذارند بعد از آن بنا میگذارند الدرج بفتح دال بنقطه و فتح را بنقطه و جیم جمع درجه و زینه با یکجا

یعنی امام گفت که پس وقتی که بر گردانیدند خاکها را که برده بودند پس آمد و قتی که دید جمع خاک را آمد علی بن الحسین صلوات الله علیه پس گذاشت اساس

خود چرا سو را در جای خود و امر کرد کارگران را که بکنند پس غایب شد از ایشان مار ایشان را و کندند تا آنکه رسیدند بجای قواعد که برابر زمین اطاف است پس گفت

ایشان را علی بن الحسین که دور شوید پس دور شدند پس نزدیک قواعد شد پس پوشانید آنها را برای خود بعد از آن گریه کرد بعد از آن پوشانید

آنها را بخاک بدست خود بعد از آن خواند کارگران را پس گفت که بگذارید بنای خود را که اراده دارید پس که استند بنا را پس وقتی که گشتند دیوارهای

کعبه امر کرد که آورد و انداختند امر کرد علی بن الحسین که خاک را در میان خانه کعبه از بنای یا بن کعبه پس انداخته شد در درون خانه پس بسبب آن که برابر زمین خانه

از زمین [illegible] باب سیم [illegible] فيه آيات بينات شرح این حدیث در بیان قول الله [illegible] در سوره

آل عمران فيه آيات بينات [illegible] و حدیث است اول اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن قول الله عز وجل ان اول بيت

وضع للناس للذي ببكة مباركا وهدى للعالمين فيه آيات بينات ما هذه الآيات البينات قال مقام ابرهيم

حيث قام على الحجر فأثرت فيه قدماه والحجر الاسود ومنزل اسمعيل عليه السلام شرح [illegible] این در سوره آل عمران

اینست مقام ابراهيم ومن دخله كان آمنا [illegible] مقام ابراهیم [illegible] مقام ابراهیم

مقام ابراهیم [illegible] چنانچه ظاهر میشود از [illegible] حدیث [illegible]

ومن دخله كان آمنا [illegible] احادیث [illegible] احتمال [illegible] آیات

بینات [illegible] آیات بینات [illegible]

[illegible] مقام ابراهیم [illegible]

آیات بینات [illegible] ابراهیم [illegible] آیت [illegible]

[illegible] حجر اسود [illegible]

[illegible] آیات بینات [illegible]

[illegible]

[illegible] حجر اسود [illegible]

[illegible]

[illegible] اسمعیل [illegible] زمزم است [illegible]

[illegible] ابراهیم [illegible] زمزم [illegible] آیات بینات [illegible]

[illegible]

[illegible] بیبی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] سوره آل عمران [illegible]

[illegible]

[illegible] مقام ابراهیم است [illegible]

[illegible] اسمعیل است که موضع زمزم است دوم اصل قلت

لابي جعفر عليه السلام ادركت الحسين صلوات الله عليه قال نعم اذكر وانا معه في المسجد الحرام وقد دخل

فيه السيل والناس يقومون على المقام يخرج الخارج يقول قد ذهب به السيل ويخرج منه الخارج فيقول

هو مكانه قال فقال لي يا فلان ما صنع هؤلاء فقلت اصلحك الله يخافون ان يكون السيل قد ذهب

بالمقام فقال ناد ان الله قد جعله علما لم يكن ليذهب به فاستقروا شرح [illegible] امام حسین علیه السلام امام محمد باقر

علیه السلام [illegible] الحسین بن علی علیهما السلام [illegible] ابی جعفر محمد بن علی علیهما السلام [illegible]

[illegible]

باشد

باشد تقدیر فی مثل [illegible] المقام [illegible] آب جایی که برابر مقام است

[illegible] المقام برای

[illegible] مقام [illegible]

[illegible] آیات بینات [illegible]

[illegible]

[illegible] بیبی [illegible] امام حسین صلوات الله علیه [illegible]

[illegible] مقام [illegible]

[illegible] امام حسین صلوات الله علیه [illegible]

[illegible]

[illegible] مقام [illegible]

[illegible] اصل وكان موضع المقام الذي وضعه ابراهيم عليه السلام عند جدار البيت

فلم يزل هناك حتى حوله اهل الجاهلية الى المكان الذي هو فيه اليوم فلما فتح النبي صلى الله عليه

وآله مكة رده الى الموضع الذي وضعه ابراهيم عليه السلام فلم يزل هناك الى ان ولي عمر بن الخطاب

فسأل الناس من منكم يعرف المكان الذي كان فيه المقام فقال رجل انا قد كنت اخذت مقداره

بنسع فهو عندي فقال تأتيني به فأتاه به فقاسه ثم رده الى ذلك المكان شرح [illegible] جدار البیت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بیبی [illegible] مقام [illegible] ابراهیم علیه السلام [illegible]

[illegible] ابراهیم

علیه السلام [illegible] عمر بن الخطاب [illegible] مقام

[illegible]

[illegible] باب [illegible] اصل و باب [illegible] شرح [illegible]

آنست بیبی [illegible] اول اصل عن محمد بن زيد

الرفاعي رفعه ان امير المؤمنين صلى الله عليه وآله سئل عن الوقوف بالجبل لم لم يكن في الحرم فقال

لان الكعبة بيته والحرم بابه فلما قصدوه وافدين وقفهم بالباب يتضرعون قيل له فالمشعر الحرام

لم صار في الحرم قال لانه لما اذن لهم بالدخول وقفهم بالحجاب الثاني فلما طال تضرعهم بها اذن

لهم بتقريب قربانهم فلما قضوا تفثهم وتطهروا بها من الذنوب التي كانت حجابا بينهم وبينه اذن لهم

بالزيارة على الطهارة شرح [illegible]

[illegible]

که اول افعال حج است زیرا که احرام و نیت در حکم نیت است مانند مقدمات الطعام الموم برای عهد خارجیست و مراد موضعی از حرم است که وسیع است متصل است بموقف
عرفه و حاصل سؤال این است که در صحرائی که بغایت وسیع است شرقی آن منی که موقفات میشود و غربی آن منی که بعضها حرم میشود و نصف آن صحرا
نفر جایز داخل حرم است و منی دیگر خارج حرم است چرا وقوف در نصف خارج میشود و در نصف داخل نمیشود ضمیر جمع راجع بمرتفعات است و همچنین ضمیر
به و الف لام الحرم اینجا نیز برای عهد خارجیست و اشارتست بآنچه متصل بموقف است و اعتبار آن موضع از جمله مواضع حرم که در کار حرم است
باعتبار اینست که وسیع است و در برابر کعبه واقع شده و چون مجموع حرم بمنزله سرای است پس باید تقدیر باب اراده است ضمیر منصوب در فقره
راجع بمرتفعات است الموقوف و جاء و المعظمة مصدر باب ضرب است از بیرون آمدن نزد کسی برای مطلبی و این وجه اشتغال اراده او که دو اول آفاق که حج تمتع کنند
و همچنین دیگر که حج قران یا افراد کنند و پیش از وقوف عرفه داخل مکه شده طواف قدوم کنند زیرا که چون دخول ایشان در مکه موافق شرع است
پس حاجت بخروج و دخول و ... و دفع اشکال اینست که چون منی در مکان عظیمی که مظان که داده باشند مناسب است اینکه صاحب آن مکان زمانی
مقرر کند برای بیرون رفتن ایشان از آن مکان برای توبه و تضرع و عود بآن مکان بار دیگر و ایضا مناسب است برای منی که در پیش آن مکان
گناهان کرده باشند اینکه پیش از آن وقت مقرر داخل آن مکان نشوند و بعد از آن بیرون روند تا در وقت مقرر توبه و تضرع نمایند و داخل شوند از در
و قضوا تفثهم از باب تفعیل یا باب ضرب است مثل قضوا تفثهم اشارتست بآیت سوره حج که ثم لیقضوا تفثهم ولیوفوا نذورهم ولیطوفوا بالبیت العتیق تفث
چرکی ظاهری که از دراز شدن موی و ناخن و مانند آنست و او در و ظهروا حالیه است بتقدیر قد و در بعض نسخ ادنیت و میباید ضمیر مجارا راجع بموضع
نزد است عرفات است و منی بار راجع است بعمل است تضرع در عرفات و تضرع در مشعر و تقریب قربان در منی و بار اول بامنی فی است و بار دوم
با برای سببیت است و بر تقدیر مراد اینست که چون از چرک ظاهر و باطن پاک شدند بخدمت طواف زیارت یافتند یعنی روایتست از محمد بن
یزید رفاعی بالا برده سند حدیث تا امامی که از او روایت اینکه امیرالمؤمنین علیه السلام پرسیده شد از وقوف مشعر که در عرفات که چرا نبود آن وقوف
در حرم پس در جواب گفت که برای اینکه کعبه خانه اوست و آن موضع حرم درگاه سرای اوست پس وقتی که روی آن قصد کردند او را بر جائی که وارد شدند
از بیرون سرای او داشت ایشان را در بیرون درگاه بر جائی که تضرع بکنند و باشند گفته شد امیرالمؤمنین علیه السلام که پس مشعر حرام که محل تضرع دیگر است
چرا گردید در حرم پس گفت برای اینکه وقتی که رخصت داد ایشان را در دخول سرا و داشت ایشان را در درگاه دوم پس وقتی که دراز کشید تضرع ایشان
در آن دو موضع رخصت داد ایشان را در قربان کردن قربان ایشان در منی پس وقتی که آخر و بطرف کردند چرک ظاهر خود را بر جائی که بتحقیق
پاک شده بودند در آن موضع از گناهانی که بود حجاب میان ایشان و میان ایزد تعالی رخصت داد ایشان را در طواف زیارت بر وجه پاکی
از آلایش ظاهری و باطنی اصل قیل له فلم حرم الصیام ایام التشریق فقال لان القوم زوار الله وهم فی
ضیافته ولا یجمل بمضیف ان یصوم اضیافه قیل له فالتعلق باستار الکعبة لای معنی هو قال
مثل رجل له عند آخر جنایة وذنب فهو یتعلق بثوبه یتضرع الیه ویخضع له ان یتجافی له عن ذنبه
شرح التشریق بشین معجمه و را بی نقطه و قاف از سایه خود بیرون آمدن بجای آفتاب برای دیر و دا دیدن مثل آن و این مبالغه شد در عید اضحی
و عید فطر و تشریق بعد از آنها مختلف میشود بحسب عادات در شهرها و مراد اینجا عید قربان و سه روز بعد از آنست که مجموع چهار روز باشد در منی
زیرا که عادت در منی تشریق چهار روز است و بیان تشریق در عید فطر و در جز منی گذشت در کتاب الصیام احادیث باب صوم العیدین و ایام
التشریق که باب هفتم و دوم است مثل نسخ بسیم و فتح تا و نقطه جز مبتدای محذوف است بتقدیر هو مثل جنایه که بمعنی جرم است یعنی گفته شد امیرالمؤمنین
علیه السلام که پس چرا حرام کرده شده است روزه در ایام تشریق در منی پس گفت برای اینکه جماعت حاج زائران ایزد تعالی اند و ایشان در مهمانی
او بند و خوش نمی آید برای مهمانداری اینکه روزه دارند مهمانان او گفته شد امیرالمؤمنین علیه السلام که پس چسبیدن بکاهای کعبه برای چه مطلبست

آن گفت

آن گفت که آن صفت مرد بیست که او را نزد دیگری جرمی و گناهی شده پس او بچسبد بجامه آن دیگر بر حالی که زاری میکند بسوی آن دیگر و فروتنی میکند بسوی او برای
اینکه بپوشاند گناه او را برای آن آزار که او را کرده دوم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال ان المرتفعة الذی بلاد الله هو ثمّا واذا کانت
لیلة الترویة نادی مناد من عند الله یا معشر الهوام ارتحلن عن وفد الله قال فتخرج فی الجبال فتمشی
حیث لا ترئی فاذا انصرف الحاج عادت شرح مرتفعة بفتح تا اسم مفعول معروف بیان عرفات است الهوام بتشدید میم و الف ثابت
بمعنی جمع هامه جانوران گزنده مثل مار و عقرب شاید که مراد از جانب ایزد تعالی سوی جانوران الهام باشد برای نگاهداشتن با منی بر طبع ایشان
که با منی بعضی شود که مراد است مثل اینکه صاحب سرفه با منی دارد که مروی میکنند و خر و مسال در هر کاه در وقتی جمع با منی در ایشان هم میرسد که آواز
کند بی آنکه داند که چه وقت شب است ارحلن بر باب نقطه و فتح حا و نقطه و کسر لام و تشدید نون جمع صحا بتخفیف و سکون نون جمع امر مؤنث موکد
بلیغ است یا ضمیر خطاب و بالفقار ساکن یعنی روایتست از امام محمد باقر علیه السلام گفت که بدرستی که مرتفعه جز بزرگ جاهای ایزد تعالی است
با اعتبار جانوران گزنده یعنی چون شود شب هشتم ذی الحجه ندا میکند ندا کننده از جانب ایزد تعالی که ای گروه گزندگان کوچ کنید از جای وارد ان ایزد تعالی
امام گفت که پس بیرون میروند در کوهها پس ساکن میشوند و خود را پنهان میکنند در جائی که دیده نشوند پس چون برگردند حاجیان آن جانوران نیز برمیگردند بجای خود باب المزدلفة
اصل باب ان المزدلفة و جمع حرم که یعنی خلق السموات والارض شرح این باب بیان اینست که مزدلفه و جمع صاحب حرمت کرده در روزی که آفرید
آسمانها و زمین را و معنی حرم کردن که در آن وقت در احتمال مذکور میشود در شرح حدیث پنجم باب تحریم المدینة که باب دویست و بیست و سیوم است
و در این باب چهار حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال ان قریشا لما هدموا الکعبة وجدوا
فی قواعده حجرا فیه کتاب لم یحسنوا قراءته حتی دعوا رجلا فقرأه فاذا فیه انا الله ذو بکة حرمتها
یوم خلقت السموات والارض ووضعتها بین هذین الجبلین وحففتها بسبعة املاک حفا شرح هدم و نقض
کعبه از کرده شده در حدیث سیوم و چهارم باب پنجم که باب در نسخ آنحضرت است ضمیر فیه راجع بکعبه است یعنی عبارت حدیث اعجاز و در قواعد
بیت بمعنی بنا است که از حسن بکسر جیم حجره ای از و حدیث که برد از آنها بر پا است بستر در آن نقش شده بود و حیث لم یحسنوا قرائته معلوم است
افعال است و بنا البیت مبنیست از اشتهیین و آن دو کوهست که در دو پهلوی مکه و در رو است که چه را آنست و چون آن کوه با نسبت
آنچنانچه صاحب قاموس گفته که الاخشب الجبل الخشن العظیم و الاخشبان جبلا مکة و جبلا منی حففتها بحا بی نقطه و دو فا ضبط شد بمعنی منشم باب نصر است
الحف فرد است گرد اگرد چیزی و فرا گرفتن و اینجا مراد مناسب است و بار اول در سبعة برای سببیت است و بار دوم برای تقوا است
یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که بدرستی که قریش وقتی که فرو آوردند کعبه را یافتند در بنیادهای آن سنگی که در آن نوشته بود که
خوب نمیتوانستند خواندن آن را تا آنکه طلب کردند مردی را پس خواند آن را پس ناگاه در آن این بود که من ایزد صاحب مکه ام صاحب حرمت کردم آن را در روزی
که آفریدم آسمانها و زمین را و گذاشتم آن را در میان این دو کوه و فرا گرفتم آن را بهفت فرشته فرا گرفتنی دوم اصل سمعت ابا جعفر
علیه السلام یقول حرم الله حرمه ان یختلی خلاه او یعضد شجره الا الاذخر او یصاد طیره شرح حرم مبتدای
معنی معلوم باب تفعیل است و مفعول است حرمه بتخفیف را مفعول است ضمیر راجع به ایزد تعالی است ان یختلی بدل اشتمال حرمه است یختلی بخا با نقطه
و الف بعد از آن مضارع غایب مجهول باب افتعال است الاختلاء بریدن گیاه و درو کردن الخلا بفتح خا با نقطه و تخفیف لام و الف مقصور گیاه و هیزم که
خالی است از منفعت برای آن پس شامل اذخر و سایر گیاه ها و پیچه و مانند آنها میشود یعضد بعین بی نقطه و ضاد با نقطه و دال بی نقطه مضارع
غایب مجهول باب ضرب است العضد بریدن شاخ درخت الا الاذخر استثنای منقطع است پس منصوب است و مستثنی منه آن محذوف است و در
ذکر این استثنا دلیل است بر اینکه مراد برای اینست که گاه در آنجا ذکر میشود تو هم استثنای متصل بشود چنانچه ذکر میشود در شرح حدیث آینده یعنی

شنیدم از امام محمد باقر علیه السلام که میگفت که حرام کرده است حق تعالی حرم خود را از آنکه چیده شود گیاه و هیزم آن یا بریده شود درخت آن یا کشته شود مرغ آن یا رمیده شود
یا شکار کرده شود سیوم اصل عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ مَکَّةَ یَوْمَ مرغ آن صح
افْتَتَحَهَا فَتَحَ بَابَ الْکَعْبَةِ فَاَمَرَ بِصُوَرٍ فِی الْکَعْبَةِ فَطُمِسَتْ ثُمَّ اَخَذَ بِعِضَادَتَیِ الْبَابِ فَقَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِیکَ لَهُ صَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْاَحْزَابَ وَحْدَهُ مَاذَا تَقُولُونَ وَمَاذَا تَظُنُّونَ قَالُوا نَظُنُّ
خَیْراً اَخٌ کَرِیمٌ وَابْنُ اَخٍ کَرِیمٍ وَقَدْ قَدَرْتَ قَالَ فَاِنِّی اَقُولُ کَمَا قَالَ اَخِی یُوسُفُ لَا تَثْرِیبَ عَلَیْکُمُ ونقول خیرا صح
الْیَوْمَ یَغْفِرُ اللهُ لَکُمْ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ شرح بصور مضاف بجوالت مضاف الیه آن خالی از اعراب است العضاده بکسر عین
بی نقطه و ضاد با نقطه و الف و دال بی نقطه بازوی در یعنی یکی از دو چوب که در دو پهلوی در است از جمله چارچوب در و آخر جز سبیل ای حذف است
تثریب سرزنش کردن است که تو از قریش و او کشته برادران کجا کرمی باشند اعتبار عداوت ذکر الیوم اشارت است با آنکه امروز با دیگر
از شما و امروز آخرت محتمل است پس بغفر الله لکم جمله دعاییات است یعنی روایت از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که وقتی که آمد رسول الله صلی الله
علیه و آله مکه در روزی که برای خود فتح کرد آن را گشود در کعبه پس امر کرد به صورتها که در دیوار کعبه نقش شده بود پس محو کرده شد بعد از آن چسبید
به دو بازوی در و گفت که نیست مستحق عبادتی مگر خدا تنهایی او نیست شریکی او را راست آورد وعده خود را و یاری کرد بنده خود را و گریزانید
لشکرهای مشرکان را تنهایی او چه میگویید و چه گمان دارید گفتند که گمان خیر داریم و میگوییم خیر را بیان این آنکه تو برادری کریم است و پسر برادری
کریم است و تحقیق قادر شدی بر ما گفت که من میگویم شما را چنانچه گفت برادرم یوسف به برادران نیست بر شما که کرده است سرزنشی
بر شما امروز و آمرزد خدا برای شما و او ارحم الراحمین است چنانچه در سوره یوسف است اصل اَلَا اِنَّ اللهَ قَدْ حَرَّمَ مَکَّةَ یَوْمَ
خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فَهِیَ حَرَامٌ بِحَرَامِ اللهِ اِلٰی یَوْمِ الْقِیٰمَةِ لَا یُنَفَّرُ صَیْدُهَا وَلَا یُعْضَدُ شَجَرُهَا وَلَا
یُخْتَلٰی خَلَاهَا وَلَا تَحِلُّ لُقَطَتُهَا اِلَّا لِمُنْشِدٍ فَقَالَ الْعَبَّاسُ یَا رَسُولَ اللهِ اِلَّا الْاِذْخِرَ فَاِنَّهُ لِلْقَبْرِ وَ
الْبُیُوتِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ اِلَّا الْاِذْخِرَ شرح الا بتخفیف همزه و تخفیف لام حرف تنبیه است و در کلام
بمعنی منع است مراد اینست که حرام بودن آن سخت مضاعف و محکم است مراد اینست که حرام بودن آن باقی است تا روز قیامت و موافق
آنچه شیخ طبرسی رحمه الله تعالی در شرح کافی در مبحث مستثنی منقطع در بیان الاسلام اسلام گفته که معنی اسلام ای منع سلام ای منه رکه منافع
آنکه میگویند و خلا در بی نقطه بصیغه مضارع غایب مجهول از باب افعال یا باب تفعیل است بمعنی عضد شجر و اختلا خلا گذشت در شرح
حدیث سابق اللقطه بضم لام و سکون و فتح قاف و طا بی نقطه آنچه در روی زمین یافته شود و برداشته شود المنشد بضم نون و شین با نقطه
و دال بی نقطه بصیغه اسم فاعل از باب افعال جوینده گم شده و جوینده صاحب گم شده و مراد اینجا محتمل است معنی تمام ذکر چون استثنا
در الا الاذخر منقطع است پس احتیاج بآن نبوده و عباس متوسلی کرده برای اظهار تقرب به رسول الله صلی الله علیه و آله که حق گذارنده و دوست
کرده و معنی در کتب اصول فقه توهم کرده اند که این استثنا متصل است و در معنی سکوت رسول الله صلی الله علیه و آله از استثنا اذخر و اولاد موافقت
با عباس معنا گفتگو کرده و از نفع اذخر بجای قبرها اعتبار اینست که چون لای میت را سنگ چیدن کنند اذخر را بر روی آن میگذارند و از ورود
آن خاک در یک گل بپایین نریزد و اعتبار آن از گیاها اعتبار خوشبوییست و نفع آن در بیوت اعتبار سقف است که گل فرو نریزد از ورود
نی جا بجا که رفع قبر ذکر شد یعنی آگاه باشید بدرستی که حق تعالی بتحقیق حرام کرده مکه را در روزی که آفرید آسمانها و زمین را پس آن دیر بیم
حرام بحرام از جانب الله تعالی است تا روز قیامت بیان این آنکه رمانیده نمیشود شکار آن و بریده نمیشود درخت آن و چیده نمیشود گیاه و هیزم آن
و حلال نمیشود یافته آن مگر برای گم کننده پس گفت عباس که ای رسول الله یک نا جیده و چیده میشود به درستی که آن اذخر است برای گور و خانهایی

گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که یک نا جیده میشود جهارم اصل عَنْ مُعٰوِیَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ
وَآلِهِ یَوْمَ فَتْحِ مَکَّةَ اِنَّ اللهَ حَرَّمَ مَکَّةَ یَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَهِیَ حَرَامٌ اِلٰی اَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ لَمْ تَحِلَّ
لِاَحَدٍ قَبْلِی وَلَا تَحِلُّ لِاَحَدٍ بَعْدِی وَلَمْ تَحِلَّ لِی اِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ شرح روایت است از معویة بن عمار که راوی امام جعفر
صادق علیه السلام است گفت که گفت رسول الله صلی الله علیه و آله در روزی که فتح کرد مکه که بدرستی که الله تعالی حرام کرده مکه را در روزی که آفرید آسمانها
و زمین را و آن حرام است تا قیام ساعت که روز قیامت است بیان این آنکه حلال نشد برای هیچ یک پیش از من و حلال نمیشود برای هیچ یک بعد
از من مگر ساعتی از روزی که در آن خونریزی کرده باب بیست و هفتم در بیان قول الله تعالی و من دخله کان آمنا شرح این آیت در بیان قول الله تعالی و حلال نشد برای من صح
در سوره آل عمران و من دخله کان آمنا در این باب سه حدیث است اول اصل عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
قَالَ سَاَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ دَخَلَهُ کَانَ آمِناً اَلْبَیْتَ عَنٰی اَمِ الْحَرَمَ قَالَ مَنْ دَخَلَ الْحَرَمَ مِنَ
النَّاسِ مُسْتَجِیراً بِهِ فَهُوَ آمِنٌ مِنْ سَخَطِ اللهِ وَمَنْ دَخَلَهُ مِنَ الْوَحْشِ وَالطَّیْرِ کَانَ آمِناً مِنْ اَنْ یُهَاجَ اَوْ
یُؤْذٰی حَتّٰی یَخْرُجَ مِنَ الْحَرَمِ شرح صدر این آیت مذکور شد در حدیث اول باب سیوم و مراد سائل اینست که آیا ضمیر منصوب در دخله
راجع به بیت است با راجع بحرم است که عبارت از مکه است که آن مجموع حرم است چنانچه ظاهر میشود از باب بیست و دوم که باب الالحاد بمکة و الجنایات است
پس ذکر ضمیر در دخله باعتبار اینست که تو مستشعر بیتی حکم ذکر شد چنانچه جوهری گفته در ان مقام قریب بمعنی است مثل السائل قریب
الله قربا و قال مراد بیان اختیار شق دوم است و اینجا ظاهر جواب اینست که در استعمال این دو صورت غلبه عقلا بر غیر عقلا شده یعنی روایت
از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از قول الله عز و جل در سوره آل عمران که هر که داخل شد آن را باشد ایمن آیا
خانه کعبه مراد است یا حرم که مکه عبارت از آنست امام گفت که هر که داخل حرم شد از مردمان در حالی که پناه جوینده باشد به آن پس او ایمن است از
غضب الله تعالی و هر که داخل شد حرم را از جانوران وحشی و مرغان پس این از آنکه رمیده شود یا ایذا کرده شود تا وقتی که بیرون رود از حرم
دوم اصل عَنِ الْحَلَبِیِّ عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ سَاَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ دَخَلَهُ کَانَ آمِناً
قَالَ اِذَا اَحْدَثَ الْعَبْدُ جِنَایَةً فِی غَیْرِ الْحَرَمِ ثُمَّ فَرَّ اِلَی الْحَرَمِ لَمْ یَسَعْ لِاَحَدٍ اَنْ یَاْخُذَهُ فِی الْحَرَمِ وَلٰکِنْ یُمْنَعُ
مِنَ السُّوقِ وَلَا یُبَایَعُ وَلَا یُطْعَمُ وَلَا یُسْقٰی وَلَا یُکَلَّمُ فَاِنَّهُ اِذَا فُعِلَ ذٰلِکَ بِهِ یُوشِکُ اَنْ یَخْرُجَ فَیُؤْخَذُ وَاِذَا جَنٰی فِی
الْحَرَمِ جِنَایَةً اُقِیمَ عَلَیْهِ الْحَدُّ فِی الْحَرَمِ لانه لم یرع للحرم حرمة صح شرح روایت است از حلبی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از قول الله عز و جل
در سوره آل عمران که هر که داخل شد آن را باشد ایمن گفت که چون احداث کند بنده جنایتی را بر دیگری در غیر حرم بعد از آن گریزد سوی حرم گنجایش
ندارد هیچ یک را آنکه بگیرد او را در حرم و لیکن منع میشود او بازار رفتن و خرید و فروخت با او نمیشود و طعام داده نمیشود و آب داده نمیشود و سخن با او گفته
نمیشود چه بدرستی که شأن این است که چون کرده شود آنچه ذکر شد نزدیک میشود آنکه بیرون آید پس گرفته شود و مراد اینست که قصد کرده او را باشند
اینها در حق او بکنند پس معاش او تنگی و از تنگی او را از حرم بیرون کند و چون چنین باشد زود از حرم بیرون می آید غالبا و چون جنایت کند بر
دیگری در حرم و داشته میشود بر او حد آن جنایت در حرم برای آنکه او رعایت نکرد برای حرم حرمتی را سیوم اصل عَنْ عَلِیِّ بْنِ اَبِی حَمْزَةَ عَنْ
اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ سَاَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ دَخَلَهُ کَانَ آمِناً قَالَ اِنْ سَرَقَ سَارِقٌ بِغَیْرِ
مَکَّةَ اَوْ جَنٰی جِنَایَةً عَلٰی نَفْسِهِ فَفَرَّ اِلٰی مَکَّةَ لَمْ یُؤْخَذْ مَا دَامَ بِالْحَرَمِ حَتّٰی یَخْرُجَ مِنْهُ وَلٰکِنْ یُمْنَعُ مِنَ السُّوقِ وَلَا
یُبَایَعُ وَلَا یُجَالَسُ حَتّٰی یَخْرُجَ مِنْهُ فَیُؤْخَذَ وَاِنْ اَحْدَثَ فِی الْحَرَمِ ذٰلِکَ الْحَدَثَ اُخِذَ فِیهِ شرح
نفس بفتح نون و سکون فا و سین بی نقطه عبارت از ذات است مراد اینست که جنایتی کند بر دیگری از روی ظلم پس آن جنایت بر او است از روی او مراد او است

که بجنایتی کند که موجب قصاص یا حد بر او بوده باشد و مضمون این ظاهر است از شرح سابق **باب چهاردهم اصول باب الالحاد بمکة والجنایات** شرح
الالحاد بکسر همزه و سکون لام و دال بی‌نقطه مصدر باب افعال عدول از راستی است و مکه عبارت از مجموع حرم است و جنایات از شهر مکه زیرا که آن کم است و زیاد میشود حکم
حرم **یعنی** این باب بیان الحاد در حرم مکه است که مذکور است در آیت سوره حج ومن یرد فیه بالحاد بظلم و بیان جنایت بهادر آنجا و در این باب چهار حدیث است
اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ اُتِيَ أَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْمَسْجِدِ فَقِيلَ لَهُ إِنَّ سَبُعاً مِنْ سِبَاعِ الطَّيْرِ عَلَى الْكَعْبَةِ
لَيْسَ يَمُرُّ بِهِ شَيْءٌ مِنْ حَمَامِ الْحَرَمِ إِلَّا ضَرَبَهُ فَقَالَ انْصِبُوا لَهُ وَاقْتُلُوهُ فَإِنَّهُ قَدْ أَلْحَدَ شرح انصبوا بنون و صاد بی‌نقطه و باء یک‌نقطه و واو جمع
امر باب ضرب است النصب بمعنی کردن **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار که گفت آورده شد نزد امام جعفر صادق علیه السلام در مسجد پس گفته شد او را که پرنده‌ای که درنده
از جمله درندگان مرغان بر بالای کعبه است بگذرد و آن چیزی از کبوتران حرم مگر که بزند و بکشد آنرا پس امام گفت که دامی نصب کنید برای او و بکشید او را چه بدرستی که او بتحقیق
الحاد کرده در حرم **دوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ قَالَ كُلُّ ظُلْمٍ
إِلْحَادٌ وَضَرْبُ الْخَادِمِ فِي غَيْرِ ذَنْبٍ مِنْ ذَلِكَ الْإِلْحَادِ شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از قول الله عز وجل من یرد فیه بالحاد بظلم در سوره حج که هر که
اراده کند در حرم که بالحادی بظلمی امام گفت که هر ظلمی الحاد است و زدن خدمتکار بگناهی که مستحق آن باشد از جمله آن الحاد
گذشت در کتاب الحج در حدیث چهاردهم باب صد و هفتم که باب فیه نکت و نتف من التنزیل فی الولایة است که من ابی عبدالله علیه السلام فی قول الله تعالی ومن یرد فیه
بالحاد بظلم قال نزلت فیهم اخره و این منافات ندارد و بیان شد الحاد بیان میشود در باب بیست و ششم که باب فیه تو و ... العاکف فیه والباد
سیوم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ
فَقَالَ كُلُّ ظُلْمٍ يَظْلِمُهُ الرَّجُلُ نَفْسَهُ بِمَكَّةَ مِنْ سَرِقَةٍ أَوْ ظُلْمِ أَحَدٍ أَوْ شَيْءٍ مِنَ الظُّلْمِ فَإِنِّي أَرَاهُ إِلْحَاداً وَلِذَلِكَ كَانَ
يُتَّقَى أَنْ يَسْكُنَ الْحَرَمَ شرح کل ظلم تا مبتدا ... الظلامات ... **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام
از قول الله عز وجل در سوره حج که هر که اراده کند در حرم که بالحادی بظلمی بچشانیم او را از عذابی دردناک پس امام گفت که هر ستمی که ظلم کند آن ستم را مرد بر نفس خود
در مکه از دزدی یا ظلم دیگری یا چیزی از انواع ظلم پس بدرستی که من می‌بینم آنرا الحاد و برای آنست که عادت صالحان این بود که پرهیز کرده میشد از اینکه ساکن شوند
حرم مکه **چهارم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ قَتَلَ رَجُلاً فِي الْحِلِّ ثُمَّ دَخَلَ الْحَرَمَ فَقَالَ لَا يُقْتَلُ وَلَا يُطْعَمُ
وَلَا يُسْقَى وَلَا يُبَايَعُ وَلَا يُؤْوَى حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ الْحَرَمِ فَيُقَامَ عَلَيْهِ الْحَدُّ قُلْتُ فَمَا تَقُولُ فِي رَجُلٍ قَتَلَ فِي الْحَرَمِ أَوْ سَرَقَ
قَالَ يُقَامُ عَلَيْهِ الْحَدُّ فِي الْحَرَمِ صَاغِراً إِنَّهُ لَمْ يَرَ لِلْحَرَمِ حُرْمَةً وَقَدْ قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَقَالَ هَذَا هُوَ فِي الْحَرَمِ وَقَالَ لَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ شرح پرسیدم امام جعفر صادق
علیه السلام از مردی که کشت مردی را در غیر حرم بعد از آن داخل شد حرم را پس امام گفت که کشته نمیشود و طعام داده نمیشود و آب داده نمیشود و خرید و فروخت
کرده نمیشود با او و جا داده نمیشود تا اینکه بیرون آید از حرم پس او را گشته شود و برپا داشته میشود بر او حد گفتم که پس چه میگوئی در مردی که کشت کسی را در حرم یا دزدی کرد امام گفت که او را
میشود برپا و حد در حرم بحالی که خوار و زار باشد چنانچه این که او برستی که او ندید برای حرم حرمتی را و بتحقیق گفت الله عز وجل در سوره بقره که پس هر که زیاده روی کند
بر شما پس زیاده روی کنید با او مثل آن زیاده روی او بر شما پس امام گفت که این اقامت حد آنست که در حرم جایز است و گفت در سوره بقره مثل آیات سابقه حضرت
آن که نیست دشمنی مگر بر ظالمان **باب پانزدهم اصول باب اظهار السلاح بمکة** شرح السلاح بکسر سین بی‌نقطه و دال بی‌نقطه آلت حرب است و اظهار او بمکه و منهی
زیرا که آن کم و زیاد میشود و مکه عبارت از مجموع حرم مکه است چنانچه گذشت در باب سابق **یعنی** این باب بیان ظاهر ساختن سلاح در مکه است و در این باب دو حدیث
اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَدْخُلَ الْحَرَمَ بِسِلَاحٍ إِلَّا أَنْ يُدْخِلَهُ فِي جُوَالِقَ أَوْ يُغَيِّبَهُ
يَعْنِي يَلُفَّ عَلَى الْحَدِيدِ شَيْئاً شرح الجوالق بضم جیم و فتح واو و کسر لام و قاف عرب جوال است **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که سزاوار نیست

برای

برای بیجهتی اینکه او خوف خود در راه باشد سلاح و مرکب او منی که تا از رهوالی یا پنهان کند آنرا بجوالی یا بکیه پس آهن یا فولاد چیزی را **دوم اصل** عَنْ أَبِي بَصِيرٍ
عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يُرِيدُ مَكَّةَ أَوِ الْمَدِينَةَ يَكْرَهُ أَنْ يَخْرُجَ مَعَهُ بِالسِّلَاحِ فَقَالَ لَا
بَأْسَ أَنْ يَخْرُجَ بِالسِّلَاحِ مِنْ بَلَدِهِ وَلَكِنْ إِذَا دَخَلَ مَكَّةَ لَمْ يُظْهِرْهُ شرح روایت است از ابو بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
که پرسیدم امام را از مردی که اراده میکند مکه را یا مدینه را کراهت دارد از اینکه بیرون آورد با خود سلاح را پس امام گفت که باکی نیست باینکه بیرون آید
با سلاح از شهر خود و لیکن چون اراده کند دخول حرم مکه را اظهار نکند آنرا **باب شانزدهم اصول باب لبس ثیاب الکعبة** شرح اللبس بضم لام و سکون
با یک‌نقطه و سین بی‌نقطه مصدر باب علم پوشیدن جامه **یعنی** این باب بیان پوشیدن جامه‌های کعبه است و در این باب دو حدیث است **اول اصل**
سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَمَّا يَصِلُ إِلَيْنَا مِنْ ثِيَابِ الْكَعْبَةِ هَلْ يَصْلُحُ لَنَا أَنْ نَلْبَسَ شَيْئاً مِنْهَا قَالَ يَصْلُحُ
لِلصِّبْيَانِ وَالْمَصَاحِفِ وَالْمِخَدَّةِ تَبْتَغِي بِذَلِكَ الْبَرَكَةَ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از آنچه میرسد
بسوی ما از جامه‌های کعبه که آیا خوب میشود برای ما اینکه بپوشیم چیزی را از آنها گفت خوب میشود برای پسران خوردسال و مصحف‌ها و بالش که هر کس طلب کنی و وقت
خواهید طلب کرده میشود آن برکت انشاء الله تعالی **دوم اصل** وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى أَنَّهُ يَجُوزُ اسْتِعْمَالُهُ وَبَيْعُ بَقِيَّتِهِ شرح و در روایتی دیگر است
که جایز است کار فرمودن آن در لباس و غیره و فروختن باقیمانده آن اشارت است بجمع منافات نیست میان این دو حدیث زیرا که نهی تنزیهی منافات
با صحت ندارد **باب هفدهم اصول باب کراهة ان یؤخذ من تراب البیت و حصاه** شرح کراهه بفتح کاف مصدر باب علم است **یعنی** این باب
بیان ناخوش شمردن فرا گرفتن چیزی از خاک خانه کعبه و سنگریزه آنست و در این باب چهار حدیث است **اول اصل** سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ تُرْبَةِ مَا حَوْلَ الْكَعْبَةِ وَإِنْ أَخَذَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئاً رَدَّهُ شرح شنیدم
از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت که سزاوار نیست برای هیچکس اینکه فرا گیرد از خاکی که بیرون دیوارهای کعبه است و اگر فرا گرفت از آن خاک چیزی را برگرداند
آنرا بجای خود پیش از دیوار کعبه **دوم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَخَذْتُ سُكّاً مِنْ سُكِّ الْمَقَامِ وَتُرَاباً مِنْ تُرَابِ
الْبَيْتِ وَسَبْعَ حَصَيَاتٍ فَقَالَ بِئْسَ مَا صَنَعْتَ أَمَّا التُّرَابُ وَالْحَصَى فَرُدَّهُ شرح السک بضم سین بی‌نقطه و تشدید
کاف نوعی از بوی خوش است ... الاکت ... گفتم امام را که گرفتم ... و دیگر ... در جنب ... نحو ... در حجر
قبر ... **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که فرا گرفتم قدری از بوی خوش مقام ابراهیم و قدری از خاک دیوار کعبه
و هفت سنگریزه از دیوار کعبه پس امام گفت که بد کاری که کردی اما خاک و سنگریزه پس برگردان آنرا بجای خود و اشارت است باینکه برگرداندن شیء
بمقام ابراهیم لازم نیست و شاید که آن باعتبار این باشد که محل بوی او احرام است **سیوم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ
عَمِّي كَنَسَ الْكَعْبَةَ وَأَخَذَ مِنْ تُرَابِهَا فَنَحْنُ نَتَدَاوَى بِهِ فَقَالَ رُدَّهُ إِلَيْهَا شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که بدرستی
که عموی من جاروب کرد درون کعبه را و فرا گرفت از خاک دیوار کعبه پس ما دوا میکنیم بآن خاک پس گفت که برگردان آنرا بسوی کعبه مراد اینست که بجای خود پیش
از دیوار کعبه **چهارم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَخْرُجُ مِنَ الْمَسْجِدِ وَفِي ثَوْبِي حَصَاةٌ قَالَ فَرُدَّهَا أَوِ اطْرَحْهَا
فِي مَسْجِدٍ شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که بیرون می‌آیم از مسجد و در جامه من سنگریزه است گفت که پس برگردان آنرا یا بینداز آنرا در مسجدی
باب هجدهم اصول باب کراهة المقام بمکة شرح کراهه بفتح کاف و تخفیف یا و نقطه در این باب است مقام بضم میم مصدر میمی باب افعال
یعنی این باب بیان ناخوش شمردن ساکن شدن در مکه است و در این باب دو حدیث است **اول اصل** عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ لَا يَنْبَغِي لِلرَّجُلِ أَنْ يُقِيمَ بِمَكَّةَ سَنَةً قُلْتُ كَيْفَ يَصْنَعُ قَالَ يَتَحَوَّلُ عَنْهَا وَلَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَرْفَعَ بِنَاءً فَوْقَ
الْكَعْبَةِ شرح روایت است از محمد بن مسلم از امام محمد باقر علیه السلام گفت که سزاوار نیست برای مرد اینکه اقامت کند در مکه یک سال گفتم که چگونه بکند گفت بیرون رود

چون

از حرم که سزاوار است برای حاجی ... [illegible] ... دوم اصل وَرُوِيَ

أَنَّ الْمَقَامَ بِمَكَّةَ يُقَسِّي الْقُلُوبَ شرح و روایت کرده شده ... [illegible] ... تعظیم کعبه ...

مقصود است ... [illegible] ... سوم اصل

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا فَرَغْتَ مِنْ نُسُكِكَ فَارْجِعْ فَإِنَّهُ أَشْوَقُ لَكَ إِلَى الرُّجُوعِ شرح ... [illegible]

روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که چون فارغ شوی از افعال حج ... [illegible]

برای حج باشد باب نوزدهم اصل باب شجر الحرم شرح این باب بیان حکم درخت حرم است و در این باب شش حدیث است اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ

عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يُنْزَعُ مِنْ شَجَرِ مَكَّةَ إِلَّا النَّخْلُ وَشَجَرُ الْفَاكِهَةِ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت

... [illegible] ... دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كُلُّ شَيْءٍ يَنْبُتُ

فِي الْحَرَمِ فَهُوَ حَرَامٌ عَلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ شرح ... [illegible]

... [illegible] ... روایت است از امام جعفر

علیه السلام گفت ... [illegible] ... سوم اصل قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرَّجُلُ يَدْخُلُ

مَكَّةَ فَيَقْطَعُ مِنْ شَجَرِهَا قَالَ اقْطَعْ مَا كَانَ دَاخِلًا عَلَيْكَ وَلَا تَقْطَعْ مَا لَمْ يَدْخُلْ مَنْزِلَكَ عَلَيْكَ شرح

... [illegible] ...

جایز نیست ... [illegible] ... چهارم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَجَرَةٌ أَصْلُهَا فِي الْحِلِّ وَ

فَرْعُهَا فِي الْحَرَمِ فَقَالَ حَرُمَ أَصْلُهَا لِمَكَانِ فَرْعِهَا قُلْتُ فَإِنَّ أَصْلَهَا فِي الْحَرَمِ وَفَرْعُهَا فِي الْحِلِّ فَقَالَ حَرُمَ

فَرْعُهَا لِمَكَانِ أَصْلِهَا شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... پنجم اصل

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ يُخَلَّى عَنِ الْبَعِيرِ فِي الْحَرَمِ يَأْكُلُ مَا شَاءَ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت

... [illegible] ... ششم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الشَّجَرَةِ يَقْلَعُهَا الرَّجُلُ مِنْ

مَنْزِلِهِ فِي الْحَرَمِ فَقَالَ إِنْ بَنَى الْمَنْزِلَ وَالشَّجَرَةُ فِيهِ فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَقْلَعَهَا وَإِنْ كَانَتْ نَبَتَتْ فِي مَنْزِلِهِ وَهُوَ لَهُ فَلْيَقْلَعْهَا

شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... باب بیستم اصل

باب ما يذبح في الحرم وما يخرج به منه شرح ... [illegible]

... [illegible] ... این باب بیان ... [illegible]

... [illegible] ... اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يُذْبَحُ بِمَكَّةَ إِلَّا الْإِبِلُ وَالْبَقَرُ وَالْغَنَمُ

والدجاج

وَالدَّجَاجُ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که ذبح کرده نمیشود در حرم ... [illegible] ... مرغ خانگی

دوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَا كَانَ يَصُفُّ مِنَ الطَّيْرِ فَلَيْسَ لَكَ أَنْ تُخْرِجَهُ وَمَا

كَانَ لَا يَصُفُّ فَلَكَ أَنْ تُخْرِجَهُ قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ دَجَاجِ الْحَبَشِ قَالَ لَيْسَ مِنَ الصَّيْدِ إِنَّمَا الصَّيْدُ مَا طَارَ بَيْنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ شرح يصف بصاد بی نقطه ... [illegible]

... [illegible] ... روایت است

از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... سوم اصل سُئِلَ

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَا حَاضِرٌ عَنِ الدَّجَاجِ الْحَبَشِيِّ يُخْرَجُ بِهِ مِنَ الْحَرَمِ فَقَالَ إِنَّهَا لَا تَسْتَقِلُّ بِالطَّيَرَانِ

شرح پرسیده شد امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... باب صيد الحرم وما تجب فيه الكفارة شرح ... [illegible]

... [illegible] ... این باب بیان صید حرم ... [illegible]

اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا كُنْتَ حَلَالًا فَقَتَلْتَ الصَّيْدَ فِي الْحِلِّ مَا بَيْنَ الْبَرِيدِ إِلَى الْحَرَمِ فَعَلَيْكَ

جَزَاؤُهُ فَإِنْ فَقَأْتَ عَيْنَهُ أَوْ كَسَرْتَ قَرْنَهُ أَوْ جَرَحْتَهُ تَصَدَّقْتَ بِصَدَقَةٍ شرح الحلال ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible]

... [illegible] ... دوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ أُهْدِيَ لَهُ حَمَامٌ أَهْلِيٌّ وَهُوَ فِي الْحَرَمِ فَقَالَ إِنْ هُوَ أَصَابَ مِنْهُ شَيْئاً فَلْيَتَصَدَّقْ بِثَمَنِهِ

نَحْواً مِمَّا كَانَ يُسَوَّى فِي الْقِيمَةِ شرح ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... روایت است

از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible]

... [illegible] ... سوم اصل عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي

الْحَكَمِ قَالَ قُلْتُ لِغُلَامٍ لَنَا هَيِّئْ لَنَا غَدَاءَنَا فَأَخَذَ أَطْيَاراً مِنَ الْحَرَمِ فَذَبَحَهَا وَطَبَخَهَا فَأَخْبَرْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ

عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ ادْفِنْهَا وَافْدِ كُلَّ طَيْرٍ مِنْهَا شرح روایت است از محمد بن ابی الحکم ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... چهارم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سُئِلَ

عن الصيد يصاد في الحل ثم يجاء به الى الحرم وهو حيّ فقال اذا ادخله الى الحرم فقد حرم عليه اكله وامساكه
فلا تشترينّ في الحرم الا مذبوحاً ذبح في الحل ثم جيء به الى الحرم مذبوحاً فلا بأس به للحلال شرح روايت
از امام جعفر صادق عليه السلام که از او پرسيده شد از صيدی که شکار کرده ميشود در بيرون حرم بعد از آن آورده ميشود بسوی حرم و آن زنده است پس امام گفت
که چون داخل کرد آنرا بسوی حرم پس بتحقيق حرام شد بر او خوردن آن و نگاه داشتن آن پس مخر [illegible] در حرم مگر چيزی که ذبح شده باشد
در بيرون حرم بعد از آن آورده شده باشد بسوی حرم در حالی که مذبوح باشد پس باکی نيست در خوردن آن برای کسی که محرم نباشد

پنجم اصل عن زرارة ان الحكم سأل ابا جعفر عليه السلام عن رجل اهدي له حمامة في الحرم مقصوصة فقال
ابو جعفر عليه السلام انتفها واحسن اليها واعلفها حتى اذا استوى ريشها فخلّ سبيلها شرح روايت از
زراره که حکم بفتح حا و فتح کاف پرسيد از امام محمد باقر عليه السلام از مردی که هديه کرده شد برای او کبوتری در حرم که پر بريده است پس گفت امام
محمد باقر عليه السلام که بکن پر بريده آنرا و نيکويی کن بسوی آن و علف ده آنرا تا چون بکمال رسيد پر آن پس خالی گذار راه آنرا يعنی که او را رها کن
تا پرواز کند

ششم اصل عن منصور بن حازم ومثنى بن عبد السلام عن كرب الصيرفي قال كنا جماعة
فاشترينا طيراً فقصصناه ودخلنا به مكة فعاب ذلك علينا اهل مكة فارسل كرب الى ابي عبد الله
عليه السلام فسأله فقال استودعوه رجلاً من اهل مكة مسلماً او امرأة مسلمة فاذا استوى خلّوا
سبيله شرح صيرفی [illegible]
[illegible] است يحيى روايت است از منصور بن حازم و مثنى بن عبد السلام از کرب صراف راوی گفت که بوديم جمعی پس خريديم مرغی را
و بريديم پرش را و داخل کرديم آنرا بمکه پس عيب کردند آن عمل را بر ما اهل مکه پس فرستاده شد کرب بسوی امام جعفر صادق عليه السلام پس پرسيد
امام را پس امام گفت که بسپاريد آنرا برای امانت بکسی که مسلمان باشد يا زنی که مسلمان باشد تا نگاه داری آن کند پس چون پر آن بکمال رسد
رها کنيد آنرا

هفتم اصل عن ابي الحسن الرضا عليه السلام قال من اصاب طيراً في الحرم وهو محلّ فعليه
القيمة والقيمة درهم يشترى به علف لحمام الحرم شرح مراد باصابت [illegible]
[illegible] درهم عبارت است از سکه که نقره [illegible] و آن مختلف است باختلاف صاحبان سکه و ازمنه
و مراد اينجا درهم شرعی است [illegible] يحيى روايت است از امام رضا عليه السلام گفت که هر که
يافت مرغی را در حرم در حالی که او بی احرام باشد پس بر او است قيمت و قيمت درهمی است که بخرد بآن علفی را برای کبوتران حرم

هشتم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال في رجل ذبح حمامة من حمام الحرم قال عليه الفداء قلت فيأكله
قال لا قلت فيطرحه قال اذا يكون عليه فداء آخر قلت فما يصنع به قال يدفنه شرح روايت
از امام جعفر صادق عليه السلام گفت در مردی که ذبح کرد کبوتری را از کبوتران حرم گفت که بر او است کفاره گفتم پس ميخورد آن کبوتر را گفت که
نه گفتم پس می اندازد آنرا گفت که در اين هنگام که انداخت باشد بر او کفاره ديگر گفتم که پس چه بکند با آن کبوتر گفت دفن بکند آنرا

نهم اصل عن زرارة عن ابي جعفر عليه السلام قال سألته عن رجل خرج بطير من مكة الى الكوفة قال
يردّه الى مكة شرح روايت از زراره از امام محمد باقر عليه السلام گفت پرسيدم امام را از مردی که بيرون برد مرغی را از مکه بسوی کوفه
گفت برگرداند آنرا بسوی مکه

دهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال في الحمامة درهم وفي الفرخ
نصف درهم وفي البيضة ربع درهم شرح روايت از امام جعفر صادق عليه السلام گفت که در قتل کبوتری درهمی

کفارت

کفارت است و در بچه کبوتر نصف درهم است و در تخم کبوتر ربع درهم است

يازدهم اصل عن ابن بكير قال سألت احدهما عليهما السلام عن رجل
اصاب طيراً في الحل فاشتراه فادخله الحرم فمات فقال ان كان حين ادخله الحرم خلّى سبيله فمات فلا شيء
عليه وان كان امسكه حتى مات عنده في الحرم فعليه الفداء شرح روايت از عبد الله بن بکير گفت که پرسيدم امام محمد باقر يا امام جعفر صادق
عليهما السلام را از مردی که بدست آورد مرغی را در بيرون حرم پس خريد آنرا پس داخل کرد آنرا در حرم پس مرد پس امام گفت که اگر [illegible]
که داخل کرد آنرا در حرم رها کرد آنرا پس مرد پس نيست چيزی از کفاره بر او و اگر نگاه داشت آنرا تا آنکه مرد در حرم پس بر او است کفاره

دوازدهم اصل سألت ابا الحسن عليه السلام عن رجل رمى صيداً في الحل فمضى برميته حتى دخل الحرم فمات أعليه
جزاؤه قال لا ليس عليه جزاؤه لانه رمى حيث رمى وهو له حلال انما مثل ذلك مثل رجل نصب شركاً في الحل
الى جانب الحرم فوقع فيه صيد فاضطرب الصيد حتى دخل الحرم فليس عليه جزاؤه لانه كان بعد ذلك شيء
فقلت له هذا القياس عند الناس فقال انما شبّهت لك شيئاً بشيء شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] يحيى پرسيدم امام موسی کاظم عليه السلام را از مردی که تير انداخت صيدی را در بيرون حرم پس آن صيد رفت [illegible]
[illegible] کفاره [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

سيزدهم اصل عن ابي ابراهيم عليه السلام قال سألته عن قوم قفلوا على طائر من حمام الحرم
الباب فمات قال عليهم بقيمة كل طير درهم يعلف به حمام الحرم شرح روايت از امام موسی کاظم عليه السلام راوی گفت پرسيدم
امام را از جماعتی که بستند [illegible] از کبوتران حرم در را پس مرد امام گفت بر ايشان است بهای هر مرغی درهمی [illegible]

چهاردهم اصل عن مسمع بن عبد الملك عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل حلّ في الحرم رمى صيداً خارجاً من الحرم فقتله قال
عليه الجزاء لان الآفة جاءته من قبل الحرم قال وسألته عن رجل رمى صيداً خارجاً من الحرم في الحل
فتحامل الصيد حتى دخل الحرم فقال لحمه حرام مثل الميتة شرح [illegible] يحيى روايت
از مسمع [illegible] بن عبد الملک از امام جعفر صادق عليه السلام در مردی بی احرام که در حرم است تير انداخت صيدی را که در خارج حرم است
پس کشت آن صيد را گفت که بر او است کفاره بسبب آنکه آفت آمد صيد را از جانب حرم راوی گفت که پرسيدم امام را از مردی که تير انداخت صيدی را
که در بيرون حرم بود در حالی که او بی احرام و در خارج حرم بود پس [illegible] داخل شد حرم را پس امام گفت که گوشت آن صيد
حرام است [illegible]

پانزدهم اصل عن عبد الله بن سنان عن ابي عبد الله عليه السلام قال
سمعته يقول في حمام مكة الطير الاهلي غير حمام الحرم من ذبح طيراً منه وهو غير محرم فعليه ان يتصدق
بصدقة افضل من ثمنه فان كان محرماً فشاة عن كل طير شرح [illegible]
[illegible] يحيى روايت از عبد الله بن سنان

بکسر سین از امام جعفر صادق علیه السلام گفت شنیدم از امام که گفت کبوتران حرم [illegible] کبوتران حرم باشد که هرکه ذبح کند مر او را [illegible]
و او غیر محرم باشد پس بر او است که تصدق کند [illegible] پس اگر کسی محرم باشد پس کوسفندی بر او واجب است [illegible]

شانزدهم اصل عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ أَرْسَلْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ أَخاً لِي اشْتَرَى حَمَاماً مِنَ الْمَدِينَةِ فَذَهَبْنَا
بِهَا إِلَى مَكَّةَ فَاعْتَمَرْنَا وَأَقَمْنَا إِلَى الْحَجِّ ثُمَّ أَخْرَجْنَا الْحَمَامَ مَعَنَا مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْكُوفَةِ فَعَلَيْنَا فِي ذَلِكَ
شَيْءٌ فَقَالَ لِلرَّسُولِ إِنِّي أَظُنُّهُنَّ كُنَّ فُرْهَةً قُلْ لَهُ يَذْبَحُ مَكَانَ كُلِّ طَيْرٍ شَاةً شرح [illegible]
[illegible] روایت از یونس بن یعقوب
گفت که پیغام فرستادم سوی امام موسی کاظم علیه السلام که برادری که مراست خرید کبوترانی از مدینه [illegible]
بعد از آن بیرون آوردیم آن کبوتران را [illegible] پس امام گفت [illegible]
آن کبوتران [illegible] پس گفت [illegible] هفدهم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
رَجُلٌ نَتَفَ حَمَامَةً مِنْ حَمَامِ الْحَرَمِ قَالَ يَتَصَدَّقُ بِصَدَقَةٍ عَلَى مِسْكِينٍ وَيُعْطِي بِالْيَدِ الَّتِي نَتَفَ بِهَا فَإِنَّهُ قَدْ
أَوْجَعَهُ شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که مردی برکند کبوتری را از کبوتران حرم امام گفت که تصدق بکند صدقه بر مسکینی [illegible]
[illegible] هجدهم اصل قُلْتُ لِأَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أُهْدِيَ لَنَا طَائِرٌ مَذْبُوحٌ بِمَكَّةَ فَأَكَلَهُ أَهْلُنَا فَقَالَ لَا يَرَى بِهِ أَهْلُ مَكَّةَ بَأْساً قُلْتُ
فَأَيُّ شَيْءٍ تَقُولُ أَنْتَ قَالَ عَلَيْهِمْ ثَمَنُهُ شرح [illegible]
[illegible]
یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
بهای آن مرغ را تصدق کنند نوزدهم اصل قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَشْتَرِي الصُّقُورَةَ فَنُدْخِلُهَا الْحَرَمَ فَلَنَا ذَلِكَ
فَقَالَ كُلُّ مَا أُدْخِلَ الْحَرَمَ مِمَّا يَصُفُّ جَنَاحَهُ فَقَدْ دَخَلَ مَأْمَنَهُ فَخَلِّ سَبِيلَهُ شرح گفتم امام رضا علیه السلام را که [illegible] من الطير
[illegible]
[illegible]
بیستم اصل عَنْ يَزِيدَ بْنِ خَلِيفَةَ قَالَ كَانَ فِي جَانِبِ بَيْتِي مِكْتَلٌ فِيهِ بَيْضَتَانِ مِنْ حَمَامِ الْحَرَمِ فَذَهَبَ الْغُلَامُ
يَكُبُّ الْمِكْتَلَ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ أَنَّ فِيهِ بَيْضَتَيْنِ فَكَسَرَهُمَا فَخَرَجْتُ فَلَقِيتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَسَنِ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ
لَهُ فَقَالَ تَصَدَّقْ بِكَفَّيْنِ مِنْ دَقِيقٍ قَالَ ثُمَّ لَقِيتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدُ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ ثَمَنُ طَيْرَيْنِ
تُطْعِمُ بِهِ حَمَامَ الْحَرَمِ فَلَقِيتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَسَنِ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ صَدَقَ فَخُذْ بِهِ فَإِنَّمَا أَخَذَهُ عَنْ آبَائِهِ
شرح [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از یزید بن خلیفه [illegible]
[illegible]
[illegible]

بیست یکم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عَنْ فَرْخَيْنِ مُسَرْوَلَيْنِ ذَبَحْتُهُمَا وَأَنَا بِمَكَّةَ فَقَالَ لِي لِمَ ذَبَحْتَهُمَا فَقُلْتُ جَاءَتْنِي بِهِمَا جَارِيَةٌ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ فَسَأَلَتْنِي
أَنْ أَذْبَحَهُمَا فَظَنَنْتُ أَنِّي بِالْكُوفَةِ وَلَمْ أَذْكُرِ الْحَرَمَ فَقَالَ عَلَيْكَ قِيمَتُهُمَا [فَقُلْتُ كَمْ قِيمَتُهُمَا] قَالَ دِرْهَمٌ وَهُوَ خَيْرٌ مِنْهُمَا شرح
[illegible]
[illegible]
[illegible]
بیست و دوم اصل عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَكَّةَ وَدَاوُدُ بْنُ عَلِيٍّ بِهَا فَقَالَ لِي أَبُو
عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِي دَاوُدُ بْنُ عَلِيٍّ مَا تَقُولُ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ فِي قَمَارِيَّ اصْطَدْنَاهَا وَقَصَّيْنَاهَا فَقُلْتُ
تُنْتَفُ وَتُعْلَفُ فَإِذَا اسْتَوَتْ خُلِّيَ سَبِيلُهَا شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از داود بن فرقد [illegible]
[illegible]
[illegible]
بیست سیوم اصل سَأَلْتُ
أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ بَيْضَةِ نَعَامَةٍ أُكِلَتْ فِي الْحَرَمِ قَالَ تَصَدَّقْ بِثَمَنِهَا شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible] بیست چهارم اصل عَنْ مُثَنًّى قَالَ خَرَجْنَا إِلَى مَكَّةَ فَاصْطَادَ
النِّسَاءُ قُمْرِيَّةً مِنْ قَمَارِيِّ أَمَجٍ حَيْثُ بَلَغْنَا الْبَرِيدَ فَنَتَفَ النِّسَاءُ جَنَاحَيْهِ ثُمَّ دَخَلُوا بِهَا مَكَّةَ فَدَخَلَ أَبُو بَصِيرٍ
عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ تَنْظُرُونَ امْرَأَةً لَا بَأْسَ بِهَا فَتُعْطُونَهَا الطَّيْرَ تَعْلِفُهُ وَ
تُمْسِكُهُ حَتَّى إِذَا اسْتَوَى جَنَاحَاهُ خَلَّتْهُ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بیست پنجم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا يُكْرَهُ مِنَ الطَّيْرِ فَقَالَ مَا صَفَّ عَلَى رَأْسِكَ شرح گفتم
امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible] بیست ششم اصل قُلْتُ
لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ قَتَلَ أَسَداً فِي الْحَرَمِ قَالَ عَلَيْهِ كَبْشٌ يَذْبَحُهُ شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را
[illegible] بیست هفتم اصل عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي رَجُلٍ حِلٍّ
أَصَابَ ظَبْياً فِي الْحِلِّ فَاشْتَرَاهُ فَأَدْخَلَهُ الْحَرَمَ فَمَاتَ الظَّبْيُ فِي الْحَرَمِ فَقَالَ إِنْ كَانَ حِينَ أَدْخَلَهُ الْحَرَمَ

خلّى سبيله فمات فلا شيء عليه وإن كان أمسكه حتّى مات عنده في الحرم فإنّ عليه الفداء شرح
روايت است از امام محمد باقر يا امام جعفر صادق عليهما السلام در مردى كه احرام بسته پرنده آورد از بيرون حرم كه پرنده نشسته بيش از آن بس اختيار كرد آنرا
در حرم پس مرد آن آهو در حرم پس امام گفت كه اگر آمده بود با پرنده پس در حرم گرفت كه آنرا در حرم و آنرا پس مرد پس حيث جزاى از آنها بر او
واگر بوده باشد پس كه نگاهداشت آنرا تا آنكه مرد در حرم پس بر او كفاره است بيست وهشتم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن
الفهد يشترى بمنى ويخرج به من الحرم فقال كلّ ما أدخل الحرم من السبع مأسورا فعليك إخراجه شرح
پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از يوز كه خريده مى‌شود در منى كه از نوع درندگان است و بيرون برده مى‌شود از حرم پس امام گفت كه هر چه داخل كرده شود
از جمله درندگان كه اسير باشد پس بر تست بيرون كردن آن از حرم و مراد اينست كه اگر در حرم اسير شده باشد آنجا را همچنان بگذارد و الا بيرون
بياورد بيست ونهم اصل عن جعفر عن أبيه عن عليّ عليهم السلام أنّه سئل عن
شجرة أصلها في الحرم وأغصانها في الحلّ على غصن منها طائر رماه رجل فصرعه قال عليه جزاؤه
إذا كان أصلها في الحرم شرح روايت است از امام جعفر صادق از پدرش از امير عليهم السلام كه پرسيده شد از درختى كه بيخ آن در حرم است
و شاخهاى آن در بيرون حرم است بر شاخى از آن درخت مرغى بود كه تير انداخت آنرا مردى در بيرون حرم پس انداخت آنرا گفت كه بر اوست كفاره
آن چون باشد بيخ آن درخت در حرم سى ام اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل أصاب صيدا في الحلّ
فربطه إلى جانب الحرم فمشى الصيد برباطه حتّى دخل الحرم والرباط في عنقه فأجرّه الرجل بحبله
حتّى أخرجه من الحرم والرجل في الحلّ فقال ثمنه ولحمه حرام مثل الميتة شرح پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام
از مردى كه شكار كرد صيدى را در بيرون حرم پس بست آنرا بسوى پهلوى حرم پس رفت صيد با بند آن تا آنكه داخل شد حرم را و بند در گردن اوست
پس كشيد آن صيد را آن مرد به ريسمان آن تا آنكه بيرون كرد آن صيد را از حرم و آن مرد در بيرون حرم است پس امام گفت كه بهاى آن صيد و گوشت
آن حرام است مثل مردار باب بيست ودوم اصل باب لقطة الحرم شرح اللقطة بضم لام وسكون وفتح قاف و طا بنقطه يافته شده در روى زمين
يعنى اين باب بيان يافته شده در حرم است و در اين باب چهار حديث است اول اصل قال أبو عبد الله عليه السلام اللقطة
لقطتان لقطة الحرم تعرّف سنة فإن وجدت صاحبها وإلّا تصدّقت بها ولقطة غيرها تعرّف
سنة فإن جاء صاحبها وإلّا فهي كسبيل مالك شرح تعرف بصيغه مضارع مخاطب معلوم از باب تفعيل است براى
تعريض [illegible] چيزيرا در جستن يافته شده و آوردن و مراد اينجا طلب نشانهاى چيز يافته مى‌تواند بود كه از باب تفعيل
و تعريف بمعنى اعلام باشد يعنى گفت امام جعفر صادق عليه السلام كه يافته شده دو قسم است يافته شده است يكى يافته شده در حرم طلب نشانهاى آن بكند
يك سال پس اگر صاحب آن بيابد و الا پس آن صدقه داده است يعنى كه براى خود تصرف نتواند كرد اگرچه پس ضامن بودن باشد حكم لقطه
مذكور مى‌شود در كتاب المعيشة در باب اللقطة والضالة كه باب چهل ونهم است و در حديث بيست و دوم [illegible] آخر ابواب دوم اصل عن
فضيل بن يسار قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الرجل يجد اللقطة في الحرم قال لا يمسّها
وأمّا أنت فلا بأس لأنّك تعرّفها شرح روايت است از فضيل بن يسار گفت كه پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از مردى
كه مى‌يابد يافته شده را در حرم امام گفت كه بايد كه دست نگذارد آنرا و اما تو كه ايمنى پس پروائى نيست كه دست نگذى زيرا كه تو تعريف مى‌كنى آنرا و اين مراد
روشنى كه بيان شد در حديث پيش سيوم اصل عن فضيل بن غزوان قال كنت عند أبي عبد الله عليه السلام
فقال له الطيّار إنّي وجدت دينارا في الطواف قد انسحق كتابته فقال هو له شرح مضمون اين حديث
دى گفت از امام [illegible] يكى از آن [illegible] آن كه كه يكى [illegible]

وابدات

يعنى روايت است از فضيل بن غزوان بفتح غين بنقطه و سكون زاى بنقطه گفت كه بودم نزد امام
جعفر صادق عليه السلام پس گفت او را طيار كه پرسيد كه من يافتم دينارى در طواف كه نقش آن ساييده شده بود و نوشته آن از جهت طواف باز
بود و نوكسى بر او نوشته بود پس امام گفت كه آن دينار براى آن يابنده شده است و مراد اينست كه بيابد كسى آنرا برده ازو نشان پيدا نشود و هر چه در چهارم اصل
عن محمد بن رجاء الأرّجاني قال كتبت إلى الطيّب عليه السلام إنّي كنت في المسجد الحرام فرأيت دينارا فأهويت
إليه لآخذه فإذا أنا بآخر ثمّ بحثت الحصى فإذا أنا بثالث فأخذتها فعرّفتها فلم يعرفها أحد فما ترى في ذلك
فكتب عليه السلام فهمت ما ذكرت من أمر الدنانير فإن كنت محتاجا فتصدّق بثلثها وإن كنت غنيّا فتصدّق
بالكلّ شرح رجاء بفتح را بنقطه و خفيف جيم و الف ممدوده است ارجان بفتح همزه و تشديد را بنقطه مضمومه و تخفيف جيم و الف و نون اسم موضعيست
و شايد كه سه بار [illegible] شده كه جاى است از نواحى بزد الطيب بفتح طا بنقطه ... ياء بنقطه از پائين مكسوره و با كنقطه ياء كسره از طيب امام
عبارتست از امام على نقى عليه السلام الامر العسكرى باب افعال از [illegible] يعنى روايت است از محمد بن رجاء ارجانى گفت كه نوشتم سوى
امام على نقى عليه السلام كه بدرستى كه من بودم در مسجد الحرام پس ديدم دينارى طلا پس خم شدم سوى آن تا فراگيرم آنرا پس ناگاه من برخوردم بدينارى ديگر بعد از آن
من جستجو كردم سنگريزه مسجد را پس ناگاه من برخوردم بدينارى سيوم پس فرا گرفتم آن سه دينار را پس تعريف كردم آنها را يك سال پس نشناخت
آنها را هيچ يك از مردمان پس چه مى‌بينى در آن پس نوشت امام عليه السلام كه فهميدم آنچه را ياد كردى از كار دينارها پس اگر محتاج باشى پس تصدق كن به يك
از آنها و اگر غنى باشى پس تصدق كن بهمه باب بيست وسيوم اصل باب فضل النظر الى الكعبة شرح اين باب بيان فضيلت نگاه
سوى كعبه است و در اين باب شش حديث است اول اصل عن زرارة قال كنت قاعدا إلى جنب أبي جعفر عليه السلام
وهو محتب مستقبل الكعبة فقال أما إنّ النظر إليها عبادة فجاءه رجل من بجيلة يقال له عاصم بن عمر
فقال لأبي جعفر عليه السلام إنّ كعب الأحبار كان يقول إنّ الكعبة تسجد لبيت المقدس في كلّ غداة فقال
له أبو جعفر عليه السلام فما تقول فيما قال كعب فقال صدق القول ما قال كعب فقال له أبو جعفر عليه السلام
كذبت وكذب كعب الأحبار معك وغضب قال زرارة ما رأيته استقبل أحدا بقول كذبت غيره ثمّ قال
ما خلق الله عزّ وجلّ بقعة في الأرض أحبّ إليه منها ثمّ أومأ بيده نحو الكعبة ولا أكرم على الله عزّ وجلّ
منها لها حرّم الله الأشهر الحرم في كتابه يوم خلق السماوات والأرض ثلاثة متوالية للحجّ شوّال وذو القعدة
وذو الحجّة وشهر مفرد للعمرة رجب شرح محتب بالحاء بنقطه و با الحتباء صيغه اسم فاعل من [illegible] از باب افتعال است الاحتباء
جامه را محيط بودن گرداندن بر هر دو ساق و پشت و دو ساق بگاه نشستن و مراد اينجا معناى اول است بجيل بفتح با مضافست بشود و جالس اين حديث بيان آنچه مذكور
در حديث ... باب النوادر كه باب ... است از ابواب آنچه گذشت در كتاب الطهارة در حديث ... از ابواب الاخبار كه باب بيست
دوم است كه الا يجوز للرجل ان يحتبى مقابل الكعبة ... بجيلة بفتح با بنقطه و كسر جيم و سكون يا ... بنقطه در پائين بنا است كعب بفتح كاف و سكون عين بنقطه
و با بنقطه است و در اصل يعنى ... الاحبار بفتح همزه و سكون حا بنقطه و با بنقطه و الف و را بنقطه جمع حبر بكسره و سكون با روانيان
يهود و ان كعب الاحبار مردى بود از يهود كه اظهار قبول اسلام بكرده و در روز محاكمات بسيار اخبار را شنيده جعل ... اسما آنچه اشارت است
با نكه ... اسما را اسما ... آنها است ... در مستطرى خبر است چنانچه بيان شد در كتاب الحجة در شرح حديث دوم باب ... ان الائمة عليهم السلام
شهداء الله عزّ وجلّ ... در تفسير آيت سوره ... كه گفت مجاز كه ... مسطر في كتاب اشارتست به آيت سوره توبه ان عدة
الشهور عند الله اثنا عشر شهرا في كتاب الله يوم خلق السماوات والارض منها اربعة حرم و بيان شد در كتاب الصيام در شرح حديث اول باب فضل شهر

دو جاى ديگر است از نوع اول شرح آن بيان
يعنى جهت آن تعريف ... ديگر يعنى ... يافته شده ... در حرم ... يكى ... يك سال پس ... كرد

که بنا بر تمام است مشهور و مذکور در تفسیر علی بن ابراهیم و مجمع البیان و غیر آنها است که مراد با شهر حرم در این آیت ذو القعده و ذو الحجه و محرم و رجب است و اشهر حج شوال و ذو القعده و ذو الحجه است و بنا بر آن [illegible] و این تفصیل [illegible] است
و بنا بر این قیاس است شهر [illegible] رجب [illegible] برای بیان اشهر حرم مذکور در این آیت [illegible] که شوال داخل اشهر حرم
باشد [illegible] کتاب الایمان والکفر در شرح حدیث [illegible] باب
العصر [illegible] و در توضیح آیت سوره توبه فاذا انسلخ الاشهر الحرم [illegible] **یعنی** روایت است از زراره گفت که [illegible] سوی
امام محمد باقر علیه السلام [illegible] و برای رعایت ادب [illegible] گفت که [illegible] کعبه عبادت است
پس [illegible] امام محمد باقر علیه السلام [illegible] کعب الاحبار [illegible]
بیت المقدس [illegible] امام محمد باقر علیه السلام که دروغ گفتی [illegible] امام علیه السلام [illegible] گفت زراره
که [illegible] امام علیه السلام [illegible] گفت [illegible] زمین که
[illegible] آن [illegible] کعبه [illegible]
حرام [illegible] برای حج است که شوال و ذو القعده و ذو الحجه [illegible]
که برای [illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنَّ لِلّٰهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَوْلَ الْكَعْبَةِ عِشْرِينَ
وَمِائَةَ رَحْمَةٍ مِنْهَا سِتُّونَ لِلطَّائِفِينَ وَأَرْبَعُونَ لِلْمُصَلِّينَ وَعِشْرُونَ لِلنَّاظِرِينَ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام
گفت که به درستی که [illegible] تبارک و تعالی [illegible] برای نماز [illegible]
برای نگاه کنندگان [illegible] **سیوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنَّ لِلْكَعْبَةِ لَلَحْظَةً فِي كُلِّ يَوْمٍ يُغْفَرُ لِمَنْ طَافَ بِهَا
أَوْ حَنَّ قَلْبُهُ إِلَيْهَا أَوْ حَبَسَهُ عَنْهَا عُذْرٌ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که به درستی که برای کعبه [illegible] است
از جانب [illegible] تعالی [illegible] کعبه [illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى الْكَعْبَةِ لَمْ يَزَلْ يُكْتَبُ لَهُ
حَسَنَةٌ وَتُمْحَى عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى يَنْصَرِفَ بِبَصَرِهِ عَنْهَا **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هر که نظر کند سوی کعبه
[illegible] **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ النَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ إِلَى الْإِمَامِ عِبَادَةٌ وَقَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى الْكَعْبَةِ كُتِبَ
لَهُ حَسَنَةٌ وَمُحِيَتْ عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که نگاه کردن سوی کعبه عبادت است [illegible]
[illegible] عبادت است [illegible] **ششم اصل**
عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى الْكَعْبَةِ بِمَعْرِفَةٍ فَعَرَفَ مِنْ حَقِّنَا وَحُرْمَتِنَا مِثْلَ الَّذِي عَرَفَ مِنْ
حَقِّهَا وَحُرْمَتِهَا غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ ذُنُوبَهُ كُلَّهَا وَكَفَاهُ هَمَّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] کتاب الحج [illegible]

الناس

الناس بعد [illegible] آخر کتاب [illegible] حدیث [illegible] چهاردهم است
[illegible] معرفت [illegible] اهل البیت علیهم السلام است [illegible]
[illegible] حدیث چهارم [illegible] باشد **اول**
[illegible] **دوم** [illegible]
[illegible] حدیث [illegible]
[illegible] **سیوم** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که [illegible] سوی کعبه [illegible]
[illegible]
برای [illegible] **باب بیست و چهارم اصل باب من رای غریمه فی الحرم شرح** این باب
در بیان کسی [illegible] و در این باب یک حدیث است **اصل** عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ لِي عَلَيْهِ مَالٌ فَغَابَ عَنِّي زَمَاناً فَرَأَيْتُهُ يَطُوفُ حَوْلَ الْكَعْبَةِ أَفَأَتَقَاضَاهُ مَالِي قَالَ لَا
لَا تُسَلِّمْ عَلَيْهِ وَلَا تُرَوِّعْهُ حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ الْحَرَمِ **شرح** روایت است از سماعة بن مهران از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم
امام را [illegible] طواف [illegible]
[illegible] **باب بیست و پنجم اصل باب الهدی الی الکعبه شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** این باب [illegible] کعبه و در این باب پنج حدیث است **اول اصل**
أَخْبَرَنِي يَاسِينُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِنَّ قَوْماً أَقْبَلُوا مِنْ مِصْرَ فَمَاتَ مِنْهُمْ رَجُلٌ فَأَوْصَى
بِأَلْفِ دِرْهَمٍ لِلْكَعْبَةِ فَلَمَّا قَدِمَ الْوَصِيُّ مَكَّةَ سَأَلَ فَدَلُّوهُ عَلَى بَنِي شَيْبَةَ فَأَتَاهُمْ فَأَخْبَرَهُمُ الْخَبَرَ فَقَالُوا
قَدْ بَرِئَتْ ذِمَّتُكَ ادْفَعْهَا إِلَيْنَا فَقَامَ الرَّجُلُ فَسَأَلَ النَّاسَ فَدَلُّوهُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ
قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ فَأَتَانِي فَسَأَلَنِي فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ الْكَعْبَةَ غَنِيَّةٌ عَنْ هَذَا انْظُرْ إِلَى مَنْ أَمَّ هَذَا الْبَيْتَ فَقُطِعَ
بِهِ أَوْ ذَهَبَتْ نَفَقَتُهُ أَوْ ضَلَّتْ رَاحِلَتُهُ أَوْ عَجَزَ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهِ فَادْفَعْهَا إِلَى هَؤُلَاءِ الَّذِينَ سَمَّيْتُ لَكَ
فَأَتَى الرَّجُلُ بَنِي شَيْبَةَ فَأَخْبَرَهُمْ بِقَوْلِ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ **شرح** حکایت کرد یاسین گفت که شنیدم از امام
محمد باقر علیه السلام [illegible]
[illegible] امام محمد باقر علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] امام محمد باقر علیه السلام **اصل** فَقَالُوا هَذَا ضَالٌّ مُبْتَدِعٌ لَيْسَ يُؤْخَذُ عَنْهُ وَلَا عِلْمَ لَهُ وَنَحْنُ نَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا وَبِحَقِّ
كَذَا وَكَذَا لَمَّا أَبْلَغْتَهُ عَنَّا هَذَا الْكَلَامَ قَالَ فَأَتَيْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْتُ لَهُ لَقِيتُ بَنِي شَيْبَةَ فَأَخْبَرْتُهُمْ
فَزَعَمُوا أَنَّكَ كَذَا وَكَذَا وَأَنَّكَ لَا عِلْمَ لَكَ ثُمَّ سَأَلُونِي بِالْعَظِيمِ إِلَّا بَلَّغْتُكَ مَا قَالُوا قَالَ وَأَنَا أَسْأَلُكَ بِمَا

[illegible] ... و آن زمان ... [illegible] ... بعد از ... [illegible] ... بکشتم ... [illegible]

سألوك لما أتيتهم فقل لهم إن من علمي أن لو وليت شيئاً من أمر المسلمين لقطعت أيديهم ثم علقتها في
أستار الكعبة ثم أقمتهم على المصطبة ثم أمرت منادياً ينادي ألا إن هؤلاء سراق الله فاعرفوهم **شرح**
[illegible]

مبین [illegible]

[illegible]

دوم اصل
عن علي بن جعفر عن أخيه أبي الحسن عليه السلام قال سألته عن رجل جعل جاريته هدياً للكعبة كيف
يصنع فقال إن أبي أتاه رجل قد جعل جاريته هدياً للكعبة فقال له قوّم الجارية أو بعها ثم مُر
منادياً يقوم على الحِجر فينادي ألا من قصرت به نفقته أو قطع به طريقه أو نفد طعامه
فليأت فلان بن فلان ومُره أن يعطي أولاً فأولاً حتى ينفد ثمن الجارية **شرح** فلان بن فلان ...
[illegible]

مبین روایت است ... [illegible]

سوم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال جاء رجل إلى أبي جعفر عليه السلام فقال إني أهديت

جارية إلى الكعبة فأعطيت بها خمسمائة دينار فما ترى قال بعها ثم خذ ثمنها ثم قم على حائط الحِجر ثم نادِ وأعط
كل منقطع به وكل محتاج من الحاج **شرح** [illegible]

مبین روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که آمد مردی بسوی امام محمد باقر علیه السلام پس گفت که بدرستی که من هدیه کردم کنیزی را ... [illegible]

چهارم اصل عن رجل من أهل مصر قال أوصى إليّ أخي بجارية كانت له مغنية فارهة
وجعلها هدياً لبيت الله الحرام فقدمت مكة فسألت فقيل ادفعها إلى بني شيبة وقيل لي غير ذلك من القول
فاختلف عليّ فيه فقال لي رجل من أهل المسجد ألا أرشدك إلى من يرشدك في هذا إلى الحق قلت بلى قال
فأشار إلى الشيخ جالس في المسجد فقال هذا جعفر بن محمد عليه السلام فسله قال فأتيته عليه السلام فسألته وقصصت
عليه القصة **شرح** [illegible]

اصل فقال إن الكعبة لا تأكل ولا تشرب وما أهدي لها فهو لزوارها بع الجارية
وقم على الحِجر فناد هل من منقطع به وهل من محتاج من زوارها فإذا أتوك فسل عنهم وأعطهم واقسم فيهم
ثمنها قال فقلت له إن بعض من سألته أمرني بدفعها إلى بني شيبة فقال أما إن قائمنا لو قد قام لقد أخذهم
فقطع أيديهم وطاف بهم وقال هؤلاء سراق الله **شرح** [illegible]

مبین [illegible]

پنجم اصل عن بعض أصحابنا قال دفعت إليّ امرأة غزلاً فقالت ادفعه بمكة ليخاط به
كسوة الكعبة فكرهت أن أدفعه إلى الحجبة وأنا أعرفهم فلما صرت بالمدينة دخلت على أبي جعفر عليه السلام فقلت له جعلت فداك
إن امرأة أعطتني غزلاً وأمرتني أن أدفعه بمكة ليخاط به كسوة الكعبة فكرهت أن أدفعه إلى الحجبة فقال
اشتر به عسلاً وزعفراناً وخذ طين قبر أبي عبد الله عليه السلام واعجنه بماء السماء واجعل فيه شيئاً
من العسل والزعفران وفرّقه على الشيعة ليداووا به مرضاهم **شرح** [illegible]

رشته شده و از پنبه مانند آن الجمر بفتح جیم ... [illegible] ... یعنی

روایتست از معویه ... [illegible] ... یعنی

[illegible]

برادرم محمد تقی ... [illegible]

آن را سوی ... [illegible] ... امام حسین علیه السلام ... [illegible]

از مس و زعفران ... [illegible]

[illegible] ... است طاهر است **باب بیست و هشتم اصل باب قوله عز و جل سواء العاکف فیه والباد شرح** این باب در بیان قول الله عز و جل ... [illegible] ... در این باب دو حدیث است

اول اصل قال ابو عبد الله علیه السلام ان معاویة اول من علق على بابه مصراعين بمكة فمنع حاج بيت الله ما قال الله عز وجل سواء العاكف فيه والباد وكان الناس اذا قدموا مكة نزل البادي على الحاضر حتى يقضي حجه وكان معوية صاحب السلسلة التي قال الله عز وجل في سلسلة ذرعها سبعون ذراعا فاسلكوه انه كان لا يؤمن بالله العظيم وكان فرعون هذه الامة **شرح** در سوره حج ... ان الذين كفروا ويصدون عن سبيل الله والمسجد الحرام الذي جعلناه للناس سواء العاكف فيه والباد ومن يرد فيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... سواء العاکف فیه ... [illegible] ... الظالمین یعنی

گفت

گفت امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام عن ابيه عليه السلام قال لم يكن لدور مكة ابواب وكان اهل البلدان يأتون بقطرانهم فيدخلون فيضربون بها وكان اول من بوبها معوية لعنه الله **شرح** القطران ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... **یعنی** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

[illegible] ... **باب بیست و نهم اصل باب حج النبی صلی الله علیه و آله شرح** این باب در بیان حج نبی صلی الله علیه و آله است و این باب چهار حدیثست **اول اصل** عن جعفر عليه السلام قال لم يحج النبي صلى الله عليه وآله بعد قدومه المدينة الا واحدة وقد حج بمكة مع قومه حجات **شرح** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال حج رسول الله صلى الله عليه وآله عشرين حجة مستترا كلها يمر بالمأزمين فينزل فيبول **شرح** ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... **یعنی** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... **سیوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال حج رسول الله صلى الله عليه وآله عشرين حجة **شرح** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

[illegible] ... **چهارم اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله اقام بالمدينة عشر سنين لم يحج ثم انزل الله عز وجل عليه واذن في الناس بالحج يأتوك رجالا وعلى كل ضامر يأتين من كل فج عميق فامر المؤذنين ان يؤذنوا باعلى اصواتهم بان رسول الله صلى الله عليه وآله يحج في عامه هذا فعلم به من حضر المدينة واهل العوالي والاعراب فاجتمعوا لحج رسول الله صلى الله عليه وآله وانما كانوا تابعين ينظرون ما يؤمرون ويتبعونه او يصنع شيئا فيصنعونه **شرح** ... [illegible]

[illegible]

والركع السجود در این دو آیت چند احتمال است اما آنچه که موافق این حدیث است آنست که لام در لابراهیم برای تعلیل است و اشارتست بدعای ابراهیم در
آیت سوره بقره ربنا وابعث فیهم رسولا منهم پس مفعول اول برای اذن ... آنست که تعبیر از آن بسبیل الی المسجد الحرام شده در آیت سابقه بر این
آیت چنانچه مذکور شد در شرح حدیث الاستطاعة پس این آیت نیز برای تبوی و طلب ... صلاحیت مخاطب لا انزل ... که محذوف است
که آن امر رسالت و مصداق آن در وقت نزول این آیت رسول الله صلی الله علیه و آله بوده پس مخاطب اذن نیز او است و این منافات ندارد با آنکه مثل این
دعای ابراهیم نیز شده باشد چنانچه مذکور است در حدیث الی الکعبة که ... و مکرر است که مامور شد ... اوحی الله الی ابراهیم علیه السلام ان اذن فی
الناس آخر الاذان والاذان ... که کسی برای اعلام چیزی ... رجال ... جمع ... است جمع جمع ... اسم جمع حاج است مثل کاتب
بی عنوان در این ... جمع مردان ... نظر آنچه گذشت در شرح حدیث ... ضامر ... الحج ... است
بی لازم ... مردان ... است ... جمع ... العالی ... و تخفیف
و تخفیف ... جمع ... حوالی ... منصوب است ... مرفوع ... جمع
بالمسلمین ... یعنی روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت ... رسول الله صلی الله علیه و آله در مدینه ده سال حج نکرد
بعد از آن ... آیت ... که ... ندا کن در میان مردمان بحج که ... رسول الله ... بر هر حالی که ... باشند
هر ... که آمده باشند ... اهل ... حوالی ... که ... رسول الله صلی الله علیه و آله ... که ... در این
سال ... حاضر مدینه ... حوالی مدینه ... پس ... رسول الله صلی الله
علیه و آله ... که ... و در ... مردم ... که ... آن ...
عمیت ... معلوم ... اصل فخرج رسول الله صلى الله عليه وآله في اربع بقين
من ذي القعدة فلما انتهى الى ذي الحليفة زالت الشمس فاغتسل ثم خرج حتى اتى المسجد الذي عند
الشجرة فصلى فيه الظهر وعزم بالحج مفردا وخرج حتى انتهى الى البيداء عند الميل الاول فصف له سماطان
فلبى بالحج مفردا شرح ذو القعدة بفتح و کسر قاف است ... بضم حاء بی نقطه و فتح لام و سکون یا در ... نقطه در ... و ... است
که میان آن و مدینه ... است ... آن ... رای بی نقطه ... است ... معلوم ... است
العزم بفتح ... و سکون ... در اینجا ... است ... و ... آن ...
بر ... آنچه ... در حدیث ... در ... حج ... است ... و نقطه
در ... دال بی نقطه ... الف ... است ... در ... آن ... نقطه
... معلوم ... یعنی پس از ...
بیرون رفت رسول الله صلی الله علیه و آله ... ذی القعده ... بیرون رفت پس ... حج
که ... آفتاب ... آن ... آن مسجد ... و در آن نماز
ظهر ... نماز ... بیرون رفت از مسجد ... اول ...
... اصل وساق الهدي ستا وستين او اربعا وستين
حتى انتهى الى مكة في سلخ اربع من ذي الحجة فطاف بالبيت سبعة اشواط ثم صلى ركعتين
خلف مقام ابراهيم عليه السلام ثم عاد الى الحجر فاستلمه وقد كان استلمه في اول طوافه شرح

ترو بر

ترو برای ... است که در روایت اهل البیت علیهم السلام ... است و در روایت ... چنانچه بیان ...
در اینجا ... در شرح ... یعنی ... شرح ... است ...
روز ... ذی الحجه ... ذی الحجه ... آن ... که ... مقام ابراهیم علیه السلام بعد از آن ...
بسوی حجر الاسود ... اصل ثم قال ان الصفا والمروة من
شعائر الله فابدأ بما بدأ الله عز وجل وان المسلمين كانوا يظنون ان السعي بين الصفا والمروة شيء صنعه
المشركون فانزل الله عز وجل ان الصفا والمروة من شعائر الله فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح عليه ان
يطوف بهما ثم اتى الصفا فصعد عليه واستقبل الركن اليماني فحمد الله واثنى عليه ودعا مقدار ما
يقرأ سورة البقرة مترسلا شرح شعائر جمع شعیره است ... چنانچه بیان ... در شرح حدیث ... الحرم ...
فی الحرم ... باب ... سعی میان صفا و مروه ... باب الحرم ...
... الصفا والمروة ... در حدیث اول ...
که ... صفا و مروه ... المسلمین ... برای بیان ... جناح ... است ...
... است ... در حدیث ... باب السعی بین الصفا والمروة ... در شرح آن ...
... رکن ... حجر الاسود است ... معلوم است ...
شده ... یعنی بعد از آن گفت که ... صفا و مروه ...
... که ... مسلمانان ... میان صفا و مروه ...
... صفا و مروه ... کعبه ... آن ...
... بعد از آن ... صفا ... است ... بعد ...
... اصل ثم انحدر الى المروة فوقف عليها كما وقف على الصفا ثم انحدر
وعاد الى الصفا فوقف عليها ثم انحدر الى المروة حتى فرغ من سعيه وهو على المروة اقبل على الناس بوجهه فحمد الله واثنى عليه ثم قال
ان هذا جبرئيل واومأ بيده الى خلفه يأمرني ان آمر من لم يسق هديا ان يحل ولو استقبلت من امري
ما استدبرت لصنعت مثل ما امرتكم ولكني سقت الهدي ولا ينبغي لسائق الهدي ان يحل حتى يبلغ الهدي
محله شرح بعد از آن ... صفا ... بعد از آن ... مروه ...
... سعی ... فارغ شد ...
... بعد از آن ...
...
... الکبیر ...
... مجمع البیان ...
الوداع ... کریم ...
از اوایل ... الصفا والمروة من شعائر الله ...

آنچه می آید در این حدیث که نازل شد ... [illegible] ... در حجة الوداع نازل شده ... [illegible]
آیات سوره را ... [illegible] ... مصحف القرآن ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... در شرح حدیث چهارم باب ... [illegible] ... است **اصل** فقال له رجل
من القوم لنخرج حجاجا و رؤسنا و شعورنا تقطر فقال له رسول الله صلى الله عليه واله اما انك
لن تؤمن بهذا ابدا **شرح** رجل عبارت از عمر بن الخطاب است چنانچه می آید در شرح حدیث چهارم باب اصناف الحج که باب ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل فقال له سراقة بن مالك بن جعشم الكناني يا رسول الله علمنا ديننا كانا خلقنا اليوم فهذا الذي
امرتنا به لعامنا هذا ام لما يستقبل فقال له رسول الله صلى الله عليه واله بل هو للابد الى يوم القيمة
ثم شبك اصابعه وقال دخلت العمرة في الحج الى يوم القيمة **شرح** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
در شرح حدیث چهارم باب اصناف الحج که باب ... [illegible] ... **یعنی** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قال وقدم علي عليه السلام من
اليمن على رسول الله صلى الله عليه واله وهو بمكة فدخل على فاطمة عليها السلام وهي قد احلت فوجد
ريحا طيبا ووجد عليها ثيابا مصبوغة فقال ما هذا يا فاطمة فقالت امرنا بهذا رسول الله صلى الله عليه
واله فخرج علي الى رسول الله صلى الله عليه واله مستفتيا فقال يا رسول الله اني رايت فاطمة قد احلت وعليها
ثياب مصبوغة **شرح** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فقال له رسول الله صلى الله عليه واله

انا امرت الناس بذلك فانت يا علي بما اهللت قال يا رسول الله اهلالا كاهلال النبي صلى الله عليه واله فقال
له رسول الله صلى الله عليه واله قر على احرامك مثلي وانت شريكي في هديي **شرح** اثبات الف ... [illegible]
استفهام ... [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قال ونزل رسول الله صلى الله عليه واله بالبطحاء
هو واصحابه ولم ينزل الدور فلما كان يوم التروية عند زوال الشمس امر الناس ان يغتسلوا ويهلوا
بالحج وهو قول الله عز وجل الذي انزل على نبيه صلى الله عليه واله وسلم فاتبعوا ملة ابيكم ابراهيم فخرج
النبي صلى الله عليه واله واصحابه مهلين بالحج حتى اتى منى فصلى الظهر والعصر والمغرب والعشاء
الاخرة والفجر ثم غدا والناس معه **شرح** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... سوره آل عمران ... [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** وكانت قريش تفيض من
المزدلفة وهي جمع ويمنعون الناس ان يفيضوا منها فاقبل رسول الله صلى الله عليه واله وقريش
ترجو ان تكون افاضته من حيث كانوا يفيضون فانزل الله عز وجل عليه ثم افيضوا من حيث افاض
الناس واستغفروا الله يعني ابراهيم واسماعيل واسحق في افاضتهم منها ومن كان بعدهم **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

در این دو آیت جنبه احتمال است اما نکه گویا اظهر است این حدیث اینست که مخاطبان در ثم افیضوا اولا قریش‌اند که افاضه از مزدلفه میکرده اند و آنرا برای خود فضیلتی
میشمرده اند و ان ثم افیضوا تقدیر بیان ثم افیضوا است چنانچه مذکور شد تقدیر فی الآن ثم افیضوا اینست که قریش افاضه از عرفات را الا این برای خود میشمرده اند از روا
برای تفریع بر نفی جناح است مراد ابر بر وقوف و ذکر در مشعر بعد از افاضه از عرفات نفی است از افاضه از مشعر و امر است بخروج بجانب عرفات و اذکروا
که امر است بوقوف و ذکر در مشعر زیرا که موافق روایات الهی برای سوی اینها بعد است ان مفهوم از منقولات صبر قبله راجع با سمیه بوده و اذکروا که
امر است ثم افیضوا اعطفات بر اذکروه کما هدیکم حیث افاض الناس عبارت از عرفات و استغفروا الله امر است بتوبه از افاضه از مزدلفه یعنی
و بود قریش میشمرده اند که بیکره افاضه از مزدلفه و میرفتند بعرفات و حال آنکه مزدلفه جمع است که بیکره ذکر و دعا میکرده اند بکره از آنکه افاضه از مزدلفه یعنی که ام
میکرده ایشان را بعرفات و حال آنکه در مشعر است بس اینی آمد رسول الله صلی الله علیه و آله و قریش امید میداشتند که او از مزدلفه خود و آید
و با ایشان افاضه از جایی که ایشان افاضه میکرده یعنی که بعرفات نرود و از مزدلفه برگردد بس نرود چنانچه خدا عزو جل آیت سوره بقره را که بعد از آن
بکرد و از جایی که برگردید از آنجا بروید و طلب آمرزش کنید از خدا تعالی برای بدعتی که کرده اید بجوار مقتضا الناس ابراهیم و اسمعیل و اسحق و ... برگردید
ایشان از عرفات و مرتضی را که بود بعد از ایشان اصل فَلَمَّا رَأَتْ قُرَيْشٌ أَنَّ قُبَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَدْ مَضَتْ
كَأَنَّهُ دَخَلَ فِي أَنْفُسِهِمْ شَيْءٌ لِلَّذِي كَانُوا يَرْجُونَ مِنَ الْإِفَاضَةِ مِنْ مَكَانِهِمْ حَتَّى انْتَهَى إِلَى نَمِرَةَ وَهِيَ بَطْنُ عُرَنَةَ
بِحِيَالِ الْأَرَاكِ فَضُرِبَتْ قُبَّتُهُ وَضَرَبَ النَّاسُ أَخْبِيَتَهُمْ عِنْدَهَا فَلَمَّا زَالَتِ الشَّمْسُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَعَهُ قُرَيْشٌ وَقَدِ اغْتَسَلَ وَقَطَعَ التَّلْبِيَةَ حَتَّى وَقَفَ بِالْمَسْجِدِ فَوَعَظَ النَّاسَ وَأَمَرَهُمْ
وَنَهَاهُمْ ثُمَّ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِأَذَانٍ وَإِقَامَتَيْنِ شرح نمره بفتح نون و کسر میم و را بنقطه موضعیست از مواضع عرفات
عرفات بطن عرنه بضم عین بی نقطه و سکون را بی نقطه و ضم عین بی نقطه و فتح را بی نقطه و نون است اراک بفتح همزه و تخفیف را بی نقطه و الف
یعنی پس وقتی که دیدند قریش اینرا که خیمه رسول الله صلی الله علیه و آله بتحقیق رفت از مزدلفه بجانب عرفات گویا که گشت این بود که تحقیق داخل شده
در دلهای ایشان چیزی از نفاق زیاد بر سابق برای آنچه بود که امید داشتند که او افاضه کند با ایشان از مزدلفه
که مکان ایشانست تا آنکه رسید بسوی نمره و آن نمره موضعیست که او را وادی عرنه میگفتند و آن بمعنی که نمره در دست
راست راه است و اراک در دست چپ است و نمره و اصل حرم است پس از مزدلفه زده شد خیمه او و زده مردمان خیمهای خود را نزد خیمه او پس وقتی
که زوال کرد آفتاب از خیمه بیرون آمد رسول الله صلی الله علیه و آله و با او بود قریش بحالی که بتحقیق غسل کرده بود و ترک کرده بود تلبیه را تا آنکه ایستاد
در مسجدی که در نمره است پس پند داد مردمان را و امر کرد ایشان را با طاعت و نهی کرد ایشان را از معصیت بعد از آن گزارد نماز ظهر و عصر را بیک اذان
که مخصوص ظهر بود و دو اقامت یکی برای ظهر و دیگری برای عصر که پیش از وقت عصر خود واقع شده بود و برای عصری که مذکور میشود در حدیث سیوم
باب صدو شصت سیوم که باب الغدو الی عرفات است اصل ثُمَّ مَضَى إِلَى الْمَوْقِفِ فَوَقَفَ بِهِ فَجَعَلَ النَّاسُ يَبْتَدِرُونَ
أَخْفَافَ نَاقَتِهِ يَقِفُونَ إِلَى جَانِبِهَا فَنَحَّاهَا فَفَعَلُوا مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ لَيْسَ مَوْضِعُ أَخْفَافِ نَاقَتِي
بِالْمَوْقِفِ وَلَكِنْ هَذَا كُلُّهُ وَأَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى الْمَوْقِفِ فَتَفَرَّقَ النَّاسُ وَفَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ بِالْمُزْدَلِفَةِ فَوَقَفَ
النَّاسُ حَتَّى وَقَعَ الْقُرْصُ قُرْصُ الشَّمْسِ شرح بعد از آن داخل عرفات شد که جای وقوفست پس وقوف کرد در آن پس شروع
کردند مردمان بسبقت گرفتن بر بای های ناقه او یعنی که ایستادند نزدیک پاهای ناقه او با خواست حرکت کند و وقوف بکرده در سخن که بناقه بس یک پای دیگر
ناقه را بس ایشان کردند مثل آنچه نا کرده بودند پس گفت ای مردمان نیست جای پاهای ناقه من محل وقوف و لیکن همه محل وقوفست این مجلس
و اشاره کرد بدست خود بسوی مجموع عرفات که محل وقوفست پس پراکنده شدند مردمان و کرد مثل آنرا در مزدلفه یعنی که در مزدلفه نیز مردمان نزد

افاضه جمع شده و امر کرد ایشان را تفرق پس بعرفات وقوف کردند مردمان تا آنکه فرو رفت قرص آفتاب اصل ثُمَّ أَفَاضَ وَأَمَرَ
النَّاسَ بِالدَّعَةِ حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْمُزْدَلِفَةِ وَهُوَ الْمَشْعَرُ الْحَرَامُ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ
ثُمَّ أَقَامَ حَتَّى صَلَّى فِيهَا الْفَجْرَ وَعَجَّلَ ضُعَفَاءَ بَنِي هَاشِمٍ بِلَيْلٍ وَأَمَرَهُمْ أَنْ لَا يَرْمُوا الْجَمْرَةَ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ
حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَلَمَّا أَضَاءَ لَهُ النَّهَارُ أَفَاضَ حَتَّى انْتَهَى إِلَى مِنًى فَرَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ شرح تقیید الجمرة بجمرة العقبة
اشارت است بآنکه در جمره دیگر امر پیش از طلوع آفتاب منع است از رمی کرد و برای رمی جمره عقبه انتظار شان میبایست طلوع آفتاب در روز
الجمرة العقبة یعنی است که این انتظار بعد از رمی دو جمره و رمی جمره عقبه کرد و بنا بر این تقریر منافات نیست میان این حدیث و میان آنچه می‌آید
در حدیث دوم سیوم و چهارم باب یوم النحر و مبتدای الرمی و فضله که جایز است قضاء و پیش ... است یعنی بعد از آن برگرد بار از عرفات و امر کرد مردمان
بهموار رفتن تا آنکه رسید بسوی مزدلفه و آن مشعرالحرام است پس گزارد نماز شام و نماز خفتن را بیک اذان که برای نماز خفتن بود چون وقت
مغرب نماز شام گذشته بود و دو اقامت یکی برای نماز شام و دیگری برای نماز خفتن معنی نماز گذاردن نماز خفتن مقدم بر نماز شام میتوان بود
و متوسط میتوان بود و ابعد بعد از آن ماند در مزدلفه تا آنکه گزارد در آنجا نماز فجر را و شتاب فرمود ضعیفان بنی هاشم را در رفتن یکی به
منی در شب یعنی آنکه بعد از نماز صبح هنوز تاریک بود که ایشان را روانه کرد و امر کرد ایشان را باینکه رمی نکنند جمره را که جمره عقبات تا آنکه طلوع
کند آفتاب پس وقتی که روشن شد برای او روز یا یعنی که شروع در طلوع آفتاب شد برگردید از مزدلفه تا آنکه رسید بسوی منی پس رمی کرد جمره
عقبه را یعنی نماز که استعمال افاضه در روانه شدن از مزدلفه بسوی منی از مجاز است باعتبار آنکه قریش از آنجا بر میگردیدند و میتوان بود که حقیقت
باشد زیرا که افاضه لغت بمعنی بس رو ایستادن نیز آمده اصل وَكَانَ الْهَدْيُ الَّذِي جَاءَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
أَرْبَعَةً وَسِتِّينَ أَوْ سِتَّةً وَسِتِّينَ وَجَاءَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَرْبَعَةٍ وَثَلَاثِينَ أَوْ سِتَّةٍ وَثَلَاثِينَ فَنَحَرَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سِتَّةً وَسِتِّينَ وَنَحَرَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْبَعَةً وَثَلَاثِينَ بَدَنَةً وَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يُؤْخَذَ مِنْ كُلِّ بَدَنَةٍ مِنْهَا جِذْوَةٌ مِنْ لَحْمٍ ثُمَّ تُطْرَحَ فِي بُرْمَةٍ ثُمَّ تُطْبَخَ فَأَكَلَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَعَلِيٌّ وَحَسَيَا مِنْ مَرَقِهَا وَلَمْ يُعْطِيَا الْجَزَّارِينَ جُلُودَهَا وَلَا جِلَالَهَا
وَلَا قَلَائِدَهَا وَتَصَدَّقَ بِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ شرح زیرا که در این دو جا عبارتست که یک شک روایت مخالفات است
نقل شیعه و سنی که روایت است چنانچه ظاهر میشود از قول امام که فنحر رسول الله صلی الله علیه و آله الخ بس این نظر در روایت در آیت سوره سبا و انا او
ایاکم لعلی هدی او فی ضلال مبین و اصل اینست که مجموع هدیها ایشان صد شتر بوده و مجموع آنها را رسول الله صلی الله علیه و آله بامر خود نحر کرده چنانچه
می آید در حدیث شتر این باب لیکن دو ثلث از جانب خود رسول صلی الله علیه و آله بوده و یک ثلث آن از جانب امیرالمؤمنین بوده و میتواند که شتر
مشترک بوده میان ایشان و نسبت آن بهر کدام میتوان بود و مراد بنحر رسول الله صلی الله علیه و آله شصت و شش شتر را اینست که آنها خاص او بوده
و این منافات ندارد با آنکه همه شتر از جمله آنها را نحر علیه السلام از جانب او نحر کرده باشد برای اظهار نفاق نفی چنانچه بیان میشود در شرح حدیث
شتر این باب البدنه بفتح با یکنقطه و فتح دال بی نقطه و نون شتریست که آنرا هدی کعبه کنند و گاه هدی گاو را نیز بدنه گویند جمع البدنه بدن بضم با و سکون دال
و سکون دال بی نقطه و دو او پاره جدا شده از چیزی البرمه بضم با یکنقطه و سکون را بی نقطه دیگی که از سنگ تراشند جمع آن برام بکسر با یکنقطه و سین
بی نقطه و یا و دو نقطه در پایین منقلب از واو الحسیه اعنی غایت معلوم نیست باب الخیرات الجزر بفتح جیم و سکون سین آنچه میدانند بشوربا بشرب
المرق بفتح میم و فتح را بی نقطه و قاف شوربا جمع بر قدر راجع بر بیامات الجزار بفتح جیم و تشدید زای با نقطه و الف و را بی نقطه کسی که نحر
کند و مراد اینجا علف خوار است الجلال بکسر جیم جمع جل بضم جیم و فتح میم و تشدید لام پوششهای ستوران القلاید بفتح قاف و همزه بعد از الف

جمع قلاده و نعل کهنه [illegible] که از گردن شتر هدی می‌آویزند یعنی و بر کوهان شتر هدی [illegible] از جانب [illegible] رسول الله صلی
الله علیه و آله شصت و چهار یا شصت و شش شتر آورد و علی علیه السلام سی و چهار یا سی و شش شتری که رسول الله [illegible] چهار شتر [illegible]
رسول الله صلی الله علیه و آله شصت و شش شتر هدی را [illegible] علی علیه السلام سی و چهار شتر هدی را [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
از هر شتر هدی پاره‌ای [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام [illegible]
[illegible] آن شتران و [illegible] آن شتران و [illegible] آن شتران [illegible]
مذکور شد رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] آنچه مذکور شد [illegible] اصل
وحلق وزار البيت ورجع الى منى فاقام بها حتى كان اليوم الثالث من آخر ايام التشريق ثم رمى
الجمار ونفر حتى انتهى الى الابطح فقالت عائشة يا رسول الله ترجع نساؤك بحجة وعمرة معا وارجع
بحجة فاقام بالابطح وبعث معها عبد الرحمن بن ابي بكر الى التنعيم فاهلت بعمرة ثم جاءت
وطافت بالبيت وصلت ركعتين عند مقام ابراهيم عليه السلام وسعت بين الصفا والمروة ثم اتت
النبي صلى الله عليه وآله شرح زيارت [illegible] عبارت است از طواف حج و رکعتین آن و طواف سعی میان صفا و مروه و طواف نساء
و رکعتین آن طواف [illegible] اليوم الثالث [illegible]
[illegible] ایام التشریق [illegible]
التشریق [illegible] ایام التشریق [illegible]
[illegible] ایام التشریق [illegible]
[illegible] ایام التشریق [illegible] عائشه حایض بوده [illegible] طواف کرده بود
[illegible] التنعیم [illegible] بیان
[illegible] ایام التشریق [illegible] منی [illegible]
[illegible] ایام التشریق [illegible] ای رسول الله [illegible]
[illegible] عبد الرحمن بن ابی بکر [illegible] تنعیم [illegible]
[illegible] احرام [illegible] طواف [illegible] مقام ابراهیم علیه السلام و سعی کرد میان صفا و مروه [illegible]
آمد نزد نبی صلی الله علیه و آله [illegible] اصل فانه [illegible] من بيوتها ولم يدخل المسجد الحرام ولم يطف بالبيت
ودخل من اعلى مكة من عقبة المدنيين وخرج من اسفل مكة من ذي طوى شرح [illegible]
[illegible] بیان [illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible] طواف [illegible]
[illegible]
اصل عن ابي الحسن عليه السلام قال اخذ رسول الله صلى الله عليه وآله حين غدا من منى في
طريق ضب ورجع ما بين المأزمين وكان اذا سلك طريقا لم يرجع فيه شرح [illegible]
[illegible] مسجد خیف [illegible] منی [illegible]
[illegible] عرفات [illegible]
[illegible] مأزمین [illegible]

[illegible]
بیان [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible]
[illegible] ششم اصل
عن الحلبي عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله حين حج حجة الاسلام خرج في اربع
بقين من ذي القعدة حتى اتى الشجرة فصلى بها ثم قاد راحلته حتى اتى البيداء فاحرم منها واهل
بالحج لا ينوي عمرة ولا يدري ما المتعة شرح [illegible] حجة الاسلام [illegible]
[illegible]
[illegible] احرام [illegible]
[illegible] علی علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] بیان [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله
[illegible] حج اسلام [illegible] ذی القعده [illegible]
[illegible] المیقات [illegible]
[illegible] احرام [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل حتى اذا قدم رسول الله صلى الله عليه وآله مكة طاف بالبيت وطاف الناس
معه ثم صلى ركعتين عند المقام واستلم الحجر ثم قال ابدأ بما بدأ الله عز وجل به فاتى الصفا فبدأ بها
ثم طاف بين الصفا والمروة سبعا فلما قضى طوافه عند المروة قام خطيبا فامرهم ان يحلوا ويجعلوها
عمرة وهو شيء امر الله عز وجل به فاحل الناس وقال رسول الله صلى الله عليه وآله لو كنت استقبلت من امري
ما استدبرت لفعلت كما امرتكم ولم يكن يستطيع ان يحل من اجل الهدي الذي كان معه ان الله عز وجل
يقول ولا تحلقوا رؤوسكم حتى يبلغ الهدي محله فقام سراقة بن مالك بن جعشم الكناني فقال يا رسول
الله علمنا كانا خلقنا اليوم ارأيت هذا الذي امرتنا به لعامنا هذا او لكل عام فقال رسول الله صلى الله
عليه وآله لا بل للابد وان رجلا قام فقال يا رسول الله نخرج حجاجا ورؤوسنا تقطر فقال رسول الله صلى
الله عليه وآله انك لن تؤمن بها ابدا شرح مضمون [illegible] اصل قال واقبل علي عليه السلام
من اليمن حتى وافى الحج فوجد فاطمة عليها السلام قد احلت ووجد ريح الطيب فانطلق الى رسول الله صلى
الله عليه وآله مستفتيا فقال رسول الله صلى الله عليه وآله يا علي باي شيء اهللت فقال اهللت بما اهل به
النبي صلى الله عليه وآله فقال لا تحل انت فاشركه في الهدي شرح [illegible]
[illegible]

حج کزاردن [illegible] شرح حدیث چهارم این باب **اصل** وجعل له سبعاً وثلثين ونحر رسول الله صلى الله عليه وآله ثلاثاً وستين نحرها بيده ثم اخذ من كل بدنة بضعة فجعلها في قدر واحدة ثم امر به فطبخ فاكل منه وحسا من المرق وقال قد اكلنا منها الآن جميعاً **شرح** [illegible] حدیث چهارم این باب که نحر رسول الله صلی الله علیه وآله شصت و سه [illegible] علی علیه السلام [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] علی علیه السلام [illegible] حدیث [illegible] البضعة بفتح [illegible] و سکون ضاد [illegible] گوشت القدر [illegible] حدیث [illegible] **یعنی** [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible]

اصل والمتعة خير من القارن السائق وخير من الحاج المفرد قال وسألته أليلاً احرم رسول الله صلى الله عليه وآله ام نهاراً فقال نهاراً قلت اية ساعة قال صلاة الظهر **شرح** این تتمه کلام رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] **یعنی** حج تمتع افضل است [illegible] حج قران [illegible] احرام حج [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] حجة الوداع [illegible]

هفتم اصل عن النضر بن سويد عن عبد الله بن سنان قال قال ابو عبد الله عليه السلام ذكر رسول الله صلى الله عليه وآله الحج فكتب الى من بلغه كتابه ممن دخل في الاسلام ان رسول الله صلى الله عليه وآله يريد الحج يؤذنهم بذلك ليحج من اطاق الحج فاقبل الناس فلما نزل الشجرة امر الناس بنتف الابط وحلق العانة والغسل والتجرد في ازار ورداء او ازار وعمامة يضعها على عاتقه لمن لم يكن له رداء **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible]

اصل وذكر انه حيث لبى قال لبيك اللهم لبيك لبيك لا شريك لك لبيك ان الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك **شرح** این تلبیات [illegible]

در حدیث سیوم [illegible] **یعنی** [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] **اصل** وكان رسول الله صلى الله عليه وآله يكثر من ذي المعارج وكان يلبي كلما لقي راكباً او علا اكمة او هبط وادياً ومن آخر الليل وفي ادبار الصلوات فلما دخل مكة دخل من اعلاها من العقبة وخرج حين خرج من ذي طوى فلما انتهى الى باب المسجد استقبل الكعبة وذكر ابن سنان انه باب بني شيبة فحمد الله واثنى عليه وصلى على ابيه ابراهيم **شرح** بیان معنی ذی المعارج [illegible] ابن سنان [illegible] **یعنی** [illegible]

اصل ثم اتى الحجر فاستلمه فلما طاف بالبيت صلى ركعتين خلف مقام ابراهيم صلى الله عليه وآله ودخل زمزم فشرب منها ثم قال اللهم اني اسألك علماً نافعاً ورزقاً واسعاً وشفاء من كل داء وسقم فجعل يقول ذلك وهو مستقبل الكعبة ثم قال لاصحابه ليكن آخر عهدكم بالكعبة استلام الحجر فاستلمه ثم خرج الى الصفا ثم قال ابدأ بما بدأ الله به ثم صعد على الصفا فقام عليه مقدار ما يقرأ الانسان سورة البقرة **شرح** [illegible] مقام ابراهیم [illegible] ان الصفا والمروة من شعائر الله [illegible]

هشتم اصل عن حماد بن عثمان عن ابي عبد الله عليه السلام قال سمعته يقول نحر رسول الله صلى الله عليه وآله بيده ثلاثاً وستين ونحر علي عليه السلام ما غبر قلت سبعاً وثلاثين قال نعم **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از حماد بن عثمان از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] علی علیه السلام [illegible]

نهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الذي كان تولى بدن رسول الله صلى الله عليه وآله ناجية بن جندب الخزاعي الاسلمي والذي حلق رأس النبي صلى الله عليه وآله في حجته معمر بن عبد الله بن حراثة بن نصر بن عوف بن عويج بن عدي بن كعب قال ولما كان في حجة رسول الله صلى الله عليه وآله وهو يحلقه قالت قريش اي معمر اذن رسول الله صلى الله عليه وآله في يدك وفي يدك الموسى فقال معمر والله اني لاعده من الله فضلاً عظيماً علي **شرح** [illegible]

و با کسر طاء بی‌نقطه است خزاعی بضم خاء با نقطه و تخفیف زای با نقطه و الف و عین بی‌نقطه منسوب بخزاعه که قبیله‌ایست و مذکور شد در حدیث هفدهم از باب هفتم
الاسلمی بفتح همزه و سکون سین بی‌نقطه و فتح لام منسوب باسلم که از اجداد [illegible] است [illegible] بی‌نقطه صیغهٔ ماضی معلوم از باب ضرب یا از باب تفعیل است
حجه بکسر حاء بی‌نقطه است الحجیج [illegible] و محتمل است [illegible] مصدر میمی بفتح میم و سکون عین بی‌نقطه و فتح میم و راء بی‌نقطه
[illegible] بفتح حاء بی‌نقطه و الف [illegible] بی‌نقطه است [illegible] بفتح نون و سکون صاد [illegible]
[illegible] بفتح عین بی‌نقطه و سکون واو [illegible] بضم عین بی‌نقطه و فتح واو و سکون یاء [illegible] اسم [illegible]
بی‌نقطه و کسر دال بی‌نقطه [illegible] کعب بفتح کاف و سکون عین بی‌نقطه [illegible] بن لوی [illegible]
[illegible] قریش [illegible] عبد المطلب بن الفضل بن عبد العزی
[illegible] بن عبد الله بن قرط بن رزاح بن عدی بن کعب است [illegible] بفتح همزه و سکون [illegible] بضم میم و سکون واو و سین بی‌نقطه
و الف مقصوره بفتح [illegible] یحیی
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible] صلی الله علیه و آله [illegible] عمر بن [illegible] بن کعب بود [illegible]
رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible]
آن [illegible]
و [illegible] الحال
فی [illegible] اصل قَالَ وَكَانَ مَعْمَرٌ هُوَ الَّذِي يَرْحَلُ لِرَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا مَعْمَرُ إِنَّ الرَّحْلَ اللَّيْلَةَ لَمُسْتَرْخٍ فَقَالَ مَعْمَرٌ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي لَقَدْ شَدَدْتُهُ كَمَا كُنْتُ أَشُدُّهُ وَلٰكِنَّ
بَعْضَ مَنْ حَسَدَنِي مَكَانِي مِنْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ أَرَادَ أَنْ تَسْتَبْدِلَ بِي فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا
كُنْتُ لِأَفْعَلَ شرح يرحل [illegible] صیغهٔ مضارع [illegible] معلوم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی [illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible]
[illegible]
دهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ اعْتَمَرَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثَلَاثَ عُمَرٍ مُفْتَرِقَاتٍ عُمْرَةً
فِي ذِي الْقَعْدَةِ أَهَلَّ مِنْ عُسْفَانَ وَهِيَ عُمْرَةُ الْحُدَيْبِيَةِ وَعُمْرَةً أَهَلَّ مِنَ الْجُحْفَةِ وَهِيَ عُمْرَةُ الْقَضَاءِ وَعُمْرَةً
أَهَلَّ مِنَ الْجِعْرَانَةِ بَعْدَ مَا رَجَعَ مِنَ الطَّائِفِ مِنْ غَزْوَةِ حُنَيْنٍ شرح عمر بضم عین و فتح میم مجرد [illegible] جمع عمره است

[illegible] عمره [illegible] بعد از هجرت [illegible]
عسفان بضم عین بی‌نقطه و سکون سین بی‌نقطه [illegible] بضم [illegible] بی‌نقطه و فتح دال بی‌نقطه و سکون
[illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که عمره [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible] عمره [illegible] ذی القعده [illegible] عسفان آن عمره [illegible]
[illegible]
[illegible] یازدهم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحَجَّ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ غَيْرَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ قَالَ نَعَمْ عِشْرِينَ حَجَّةً شرح حجة [illegible] الوداع [illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] حجة الوداع [illegible]
[illegible] دوازدهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ حَجَّ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ عِشْرِينَ حَجَّةً مُسْتَتِرَةً كُلُّهَا يَمُرُّ بِالْمَأْزِمَيْنِ فَيَنْزِلُ فَيَبُولُ شرح [illegible]
[illegible] سیزدهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ اعْتَمَرَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
عُمْرَةَ الْحُدَيْبِيَةِ وَقَضَى الْحُدَيْبِيَةَ مِنْ قَابِلٍ وَمِنَ الْجِعْرَانَةِ حِينَ أَقْبَلَ مِنَ الطَّائِفِ ثَلَاثَ عُمَرٍ كُلُّهُنَّ فِي ذِي
الْقَعْدَةِ شرح [illegible] یحیی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
[illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible] اول [illegible]
[illegible] دوم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چهاردهم اصل عَنْ سَمَاعَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ ذُكِرَ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ اعْتَمَرَ فِي ذِي الْقَعْدَةِ ثَلَاثَ عُمَرٍ كُلَّ ذٰلِكَ يُوَافِقُ عُمْرَتُهُ ذَا الْقَعْدَةِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی روایت است [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] رسول الله
صلی الله علیه و آله [illegible] ذی القعده [illegible] ذی القعده باب بیست و هشتم اصل باب فضل الحج
و العمرة و ثوابهما شرح این باب بیان فضیلت حج و عمره و ثواب آنهاست [illegible] اول اصل عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُجُّوا وَاعْتَمِرُوا تَصِحَّ أَبْدَانُكُمْ وَتَتَّسِعْ أَرْزَاقُكُمْ وَيُكْفَوْا
مَؤُونَاتِ عِيَالَاتِكُمْ وَقَالَ الْحَاجُّ مَغْفُورٌ لَهُ وَمَوْجُوبٌ لَهُ الْجَنَّةُ وَمُسْتَأْنَفٌ لَهُ الْعَمَلُ وَمَحْفُوظٌ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ شرح

نفسه و دو نظیر آن مرفوع است [illegible] است که نون تخفیف [illegible] بصیغهٔ مضارع مخاطب مجهول از باب [illegible]
مؤنث منصوب و مفعول [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] علی بن الحسین است [illegible]
[illegible] اسم مفعول [illegible] است [illegible]
[illegible]
[illegible] باب التفرقین فی الاول و الآخر [illegible]
[illegible] **یعنی**
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که گفت امام زین العابدین علیه السلام که حج گزار [illegible]
[illegible] امام گفت که حج گزار آمرزیده شده [illegible]
دوم [illegible] سیوم [illegible]
[illegible] فی القربی [illegible] کتاب الحج [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ أَبِي يَقُولُ مَنْ أَمَّ هَذَا الْبَيْتَ حَاجّاً أَوْ مُعْتَمِراً مُبَرَّأً مِنَ الْكِبْرِ رَجَعَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَهَيْئَةِ يَوْمَ وَلَدَتْهُ
أُمُّهُ ثُمَّ قَرَأَ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى **شرح** [illegible]
[illegible] در سورهٔ بقره [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قُلْتُ مَا الْكِبْرُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ إِنَّ أَعْظَمَ الْكِبْرِ غَمْصُ الْخَلْقِ وَسَفَهُ الْحَقِّ قُلْتُ مَا غَمْصُ الْخَلْقِ وَسَفَهُ الْحَقِّ قَالَ يَجْهَلُ الْحَقَّ وَيَطْعَنُ
عَلَى أَهْلِهِ وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ نَازَعَ اللَّهَ رِدَاءَهُ **شرح** [illegible] کتاب الایمان و الکفر [illegible] باب الکبر [illegible]
[illegible]
در کتاب الایمان و الکفر [illegible]
در کتاب الایمان و الکفر [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

معلوم نیست که مراد اینجا [illegible]
[illegible]
امام [illegible]
[illegible]

و مراد اینجا

~~[illegible] کتاب الایمان و الکفر [illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible] باب التفرقین [illegible]~~
یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] کتاب الایمان و الکفر [illegible] باب الکبر [illegible]
[illegible] **سیوم اصل** سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ ضَمَانُ
الْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ عَلَى اللَّهِ إِنْ أَبْقَاهُ بَلَّغَهُ أَهْلَهُ وَإِنْ أَمَاتَهُ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ **شرح** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
چهارم اصل قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْحَجَّةُ ثَوَابُهَا الْجَنَّةُ وَالْعُمْرَةُ كَفَّارَةٌ لِكُلِّ ذَنْبٍ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** گفت رسول [illegible] **پنجم اصل**
عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي قَدْ وَطَّنْتُ نَفْسِي عَلَى لُزُومِ الْحَجِّ كُلَّ عَامٍ بِنَفْسِي
أَوْ بِرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي بِمَالِي فَقَالَ وَقَدْ عَزَمْتَ عَلَى ذَلِكَ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ إِنْ فَعَلْتَ فَأَيْقِنْ بِكَثْرَةِ الْمَالِ
شرح روایت است از اسحاق بن عمار [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
ششم اصل قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْحَاجُّ يَصْدُرُونَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَصْنَافٍ صِنْفٌ يُعْتَقُ مِنَ النَّارِ وَصِنْفٌ
يَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَهَيْئَةِ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَصِنْفٌ يُحْفَظُ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ فَذَاكَ أَدْنَى مَا يَرْجِعُ بِهِ الْحَاجُّ **شرح**
گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى الْكَاهِلِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
يَقُولُ وَيَذْكُرُ الْحَجَّ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هُوَ أَحَدُ الْجِهَادَيْنِ وَهُوَ جِهَادُ الضُّعَفَاءِ وَنَحْنُ
الضُّعَفَاءُ أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْحَجِّ إِلَّا الصَّلَاةُ وَفِي الْحَجِّ هَاهُنَا صَلَاةٌ وَلَيْسَ فِي الصَّلَاةِ قِبَلَكُمْ
حَجٌّ لَا تَدَعِ الْحَجَّ وَأَنْتَ تَقْدِرُ عَلَيْهِ أَمَا تَرَى أَنَّهُ يُشْعِثُ رَأْسَكَ وَيُقْشِفُ فِيهِ جِلْدَكَ وَتَمْتَنِعُ فِيهِ مِنَ النَّظَرِ
إِلَى النِّسَاءِ **شرح** [illegible]
[illegible]

او ابشر بکثرة المال

و بفتح نیز میتوان خواند و بفتح شین با نقطه و عین بی نقطه و تا ... بصیغه مضارع غایب معلوم از باب علم است بمعنی ... و شین با نقطه
و عین بی نقطه مضارع غایب معلوم از باب علم و حسن است **یعنی** روایت است از عبد الله بن یحیی کاهلی که از اهل کوفه است گفت شنیدم از امام جعفر صادق
علیه السلام میگفت مذکور میکرد حج را پس در اثنای آن گفت که گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که حج یکی از دو جهاد است یا آنکه حج جهاد
که ضعیفان است یعنی که ... بشارت جهاد با مشرکان که موافق حق باشد و ما هم آن ضعیفان مراد ما و شیعیان ما است آگاه باش ... کسی که
این است که در این زمان چیزی افضل از حج که نماز ... وقت و حج را ... نماز ... وقت است این است با نماز ... وقت
در جانب ... مراد این است که ... که نزدیک است و هر سال ... حج ... است ... دیگر
و اگر ... حالی که ... با ... آن ... که ... آلوده ... و ... میشود در آن
بدن ... بسیاری ... آن ... مراد این است که در آن بکمال ... است ... **اصل** وَاَنَا بِحَقٍّ
هٰهُنا وَنَحْنُ قَرِيبٌ وَلَنا مِياهٌ مُتَّصِلَةٌ ما نَبْلُغُ الْحَجَّ حَتّى يَشُقَّ عَلَيْنا فَكَيْفَ اَنْتُمْ فِي بُعْدِ الْبِلادِ وَما
مِنْ مَلِكٍ وَلا سُوقَةٍ يَصِلُ اِلَى الْحَجِّ اِلّا بِمَشَقَّةٍ فِي تَغْيِيرِ مَطْعَمٍ اَوْ مَشْرَبٍ اَوْ رِيحٍ اَوْ شَمْسٍ لا يَسْتَطِيعُ
رَدَّها وَذٰلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ وَتَحْمِلُ اَثْقالَكُمْ اِلى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بالِغِيهِ اِلّا بِشِقِّ الْاَنْفُسِ اِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُفٌ
رَحِيمٌ **شرح** السوقة بضم سین بی نقطه و سکون واو و قاف رعیت افراد ... و جمع ... در آن ... فی ...
برای ... مثل ... الذی ... **یعنی** ... که ... صاحبان ... برای ...
... که ... با مشقت ... با ... و ... دوری ... و ...
... که ... سبب ... آشنا ... با سبب ... که استطاعت ندارد بر گردانیدن آن ...
از خود و آنچه مذکور شد ... شهری ... که ... بر آن ...
بر کسی که صاحب کمال اختیار ... صاحب رافت و رحمت است مقصود این است که ... آیت ... امام ...
چنانچه بعضی ... **هشتم اصل** سَمِعْتُ اَبا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلامُ
يَقُولُ قالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لا تُحالِفِ الْفَقْرَ وَالْحُمّى مُدْمِنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ **شرح** لا تحالف بحاء بی نقطه
و الف بصیغه مضارع غایب معلوم از باب مفاعلات ... که ... و لازم ... حاء بی نقطه ...
میم و الف مقصوره ... بی نقطه ... از باب افعال ... کسی
که ... حج ... است ... **یعنی** شنیدم از امام محمد باقر علیه السلام میگفت که
گفت رسول صلی الله علیه و آله که ... حج و عمره ... است
... **نهم اصل** عَنْ سَعْدٍ الْاِسْكافِ قالَ سَمِعْتُ اَبا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلامُ
يَقُولُ اِنَّ الْحاجَّ اِذا اَخَذَ فِي جَهازِهِ لَمْ يَخْطُ خُطْوَةً فِي شَيْءٍ مِنْ جَهازِهِ اِلّا كَتَبَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ عَشْرَ حَسَناتٍ
وَمَحا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئاتٍ وَرَفَعَ لَهُ عَشْرَ دَرَجاتٍ حَتّى يَفْرُغَ مِنْ جَهازِهِ مَتى ما فَرَغَ فَاِذا اسْتَقَلَّتْ بِهِ راحِلَتُهُ
لَمْ تَضَعْ خُفّاً وَلَمْ تَرْفَعْهُ اِلّا كَتَبَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ مِثْلَ ذٰلِكَ حَتّى يَقْضِيَ نُسُكَهُ فَاِذا قَضى نُسُكَهُ غَفَرَ اللهُ
لَهُ ذُنُوبَهُ وَكانَ ذَا الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمَ وَصَفَرَ وَشَهْرَ رَبِيعٍ الْاَوَّلِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ تُكْتَبُ لَهُ الْحَسَناتُ وَلا تُكْتَبُ
عَلَيْهِ السَّيِّئاتُ اِلّا اَنْ يَأْتِيَ بِمُوجِبَةٍ فَاِذا مَضَتِ الْاَرْبَعَةُ اَشْهُرٍ خُلِطَ بِالنّاسِ **شرح** ...

بشو

بشود ... است که این چهار ماه همان چهار ماه ... است ... باب ... که باب ... است که ...
... ذی الحجه و المحرم و صفر و شهر ربیع الاول ... ربیع الآخر ... آن ... ماه است

بتقدیر هم

الی اربعة اشهر ... ربیع الآخر ... **یعنی** روایت است از سعد اسکاف ... گفت شنیدم از امام محمد باقر علیه السلام میگفت که
بدرستی که ... چون شروع در ... که ... برای چیزی ... که ...
اعمال ... که فارغ شود ... وقت که فارغ شده باشد ...
... برای ... که ...
... افعال حج ... برای ... در ذی الحجه و در محرم
و در صفر و در ماه ربیع الاول ... چهار ماه ... نوشته نشود ... حسنات ... سیئات ...
... گناه ... میشود ...
... حدیث ... باب ... چهار ماه ... آنچه ... در حدیث ...
... این باب ... ثواب عمل ... باختلاف ... صدوق ...
... سعد خفاف ... اصحاب امام محمد باقر علیه السلام ... آنچه ... از ...
... در حدیث ... باب فضل الطواف ...

فقال ان الله عز وجل اباح المشركين الحرم في اربعة اشهر

دهم اصل قُلْتُ لِاَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلامُ لِاَيِّ شَيْءٍ صارَ الْحاجُّ لا يُكْتَبُ عَلَيْهِ الذَّنْبُ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ اِذْ يَقُولُ
فَسِيحُوا فِي الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ ثُمَّ وَهَبَ لِمَنْ يَحُجُّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ الْبَيْتَ الذُّنُوبَ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ **شرح**
اباح ... بی نقطه ... از باب افعال ... امر ...
... اشارت است ... در ... بی نقطه ...
... است ... فی الارض ... برای ...
سوره توبه ... امیر المؤمنین علیه السلام ... مشرکان ... آن سال حج ...
... آن حج ... از ... بعد از آن ...
در شرح حدیث ... **یعنی** گفتم امام موسی کاظم علیه السلام ... حج ... در چهار ماه ... امام گفت
که ... در چهار ماه ... در سوره توبه ... که ...
در چهار ماه ... ذی الحجه و محرم و صفر و ربیع الاول و ده روز از ربیع الآخر ...
... چهار ماه ... **یازدهم اصل** عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ الْحاجُّ لا يَزالُ عَلَيْهِ نُورُ
الْحَجِّ ما لَمْ يُلِمَّ بِذَنْبٍ **شرح** ... از باب افعال ...
... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... **دوازدهم اصل**
قالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَاِنَّهُما يَنْفِيانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ كَما يَنْفِي
الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ **شرح** ... از باب مفاعلات ...
مراد اینجا این است که ... حج ... عمره ...

[illegible] بی‌نقطه جمع کرده بضم کاف و سکون [illegible] آتش [illegible] [illegible] رفطات گفت
رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] یعنی گفت رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]
[illegible] حدیث سیزدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال الحج
والعمرة سوقان من اسواق الآخرة اللازم لهما في ضمان الله ان ابقاه اداه الى عياله وان اماته ادخله
الجنة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که حج و عمره دو بازارند از بازارهای آخرت [illegible]
[illegible]
بجناب [illegible] حدیث چهاردهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال الحاج والمعتمر وفد الله ان سألوه اعطاهم وان
دعوه اجابهم وان شفعوا شفعهم وان سكتوا ابتدأهم ويعوضون بالدرهم الف درهم شرح الوفد بفتح
واو و سکون فا و دال بی‌نقطه جمعی [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که حج کننده و عمره کننده مهمانان عزیز الله تعالی اند اگر چیزی طلب کنند [illegible]
[illegible]
کنند ابتدا [illegible] حدیث پانزدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام
قال درهم تنفقه في الحج افضل من عشرين الف درهم تنفقها في حق شرح روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که درهمی که خرج کنی آن را در حج بهتر است از بیست هزار درهم که خرج کنی آنها را در چیزی [illegible]
حدیث شانزدهم اصل عن عذافر قال قال ابو عبد الله عليه السلام ما يمنعك من الحج في كل سنة قلت جعلت
فداك العيال قال فقال اذا مت فمن لعيالك اطعم عيالك الخل والزيت وحج بهم كل سنة
شرح عذافر بضم عین بی‌نقطه [illegible] یعنی روایت است از عذافر گفت که امام جعفر صادق
علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] حدیث هفدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال كان علي بن الحسين
عليه السلام يقول بادروا بالسلام على الحاج والمعتمر ومصافحتهم من قبل ان تخالطهم الذنوب
شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که بود امام زین العابدین علیه السلام [illegible]
[illegible] حدیث هجدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال الحاج والمعتمر
في ضمان الله فان مات متوجها غفر الله له ذنوبه وان مات محرما بعثه الله ملبيا وان مات باحد
الحرمين بعثه الله من الآمنين وان مات منصرفا غفر الله له جميع ذنوبه شرح روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که حج کننده و عمره کننده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حدیث نوزدهم اصل عن ابن فضال عن الرضا عليه السلام قال سمعته ما وقف احد في تلك الجبال الا استجيب

له فاما

له فاما المؤمنون فيستجاب لهم في آخرتهم واما الكفار فيستجاب لهم في دنياهم شرح [illegible]
[illegible] عرفات [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از ابن فضال از امام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حدیث بیستم اصل
قال ابو عبد الله عليه السلام اذا اخذ الناس منازلهم بمنى نادى مناد يا منى قد جاء اهلك فاتسعي
في فجاجك واترعي في منازلك وينادي مناد لو تدرون بمن حللتم لايقنتم بالخلف بعد المغفرة شرح
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
حدیث بیست و یکم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال ففروا الى الله اني لكم منه نذير
مبين قال حجوا الى الله عز وجل شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام [illegible] سوره الذاریات [illegible]
[illegible]
[illegible] حدیث بیست و دوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا اخذ الناس منازلهم
بمنى نادى مناد لو تعلمون بفناء من حللتم لايقنتم بالخلف بعد المغفرة شرح [illegible]
[illegible] حدیث بیست و سیم اصل عن سعيد السمان قال كنت احج في كل سنة فلما كان في سنة شديدة
اصاب الناس فيها جهد فقال لي اصحابي لو نظرت الى ما تريد ان تحج العام به فتصدقت به كان
افضل قال فقلت لهم وترون ذلك قالوا نعم فتصدقت تلك السنة بما اردت ان احج به واقمت
قال فرأيت رؤيا ليلة
عشية عرفة فقلت والله لا اعود ولا ادع الحج قال فلما كان من قابل حججت فلما اتيت منى رأيت ابا عبد الله
عليه السلام وعنده الناس مجتمعون فاتيته فقلت اخبرني عن الرجل وقصصت عليه قصتي وقلت
ايهما افضل الحج او الصدقة فقال ما احسن الصدقة ثلاث مرات شرح سعيد [illegible]
[illegible] یعنی روایت

از سعید رومی روایتست که گفت که بودم [illegible] که حج میکردم هر سالی پس وقتی که شد آن حج در سالی سخت بر خود دیدم در آن سال تنگی از گرانی و قحط
پس گفتند مرا یاران من که اگر نظر بکنی سوی آن معنی که اراده میکنی که حج کنی امسال آن مبلغ پس تصدق کنی آن مبلغ بهتر باشد فاضلتر سعید گفت
که پس گفتم ایشان را که آیا همین است فاضلتر بود گفتند آری پس تصدق کردم در آن سال آنچه اراده میکردم که حج کنم [illegible] گفت
که پس دیدم خوابی در شب عرفه که پشیمان شدم از این عمل با خود گفتم که [illegible] که دیگر بکنم حج [illegible] اللهم ارزقنی حج سعید گفت که پس
وقتی که شد حج در سال آینده حج کردم پس وقتی که آمدم بمنی دیدم امام جعفر صادق علیه السلام را بر جائی که نزد او مردمان فراهم آمده بودند پس آمدم
نزد او پس گفتم که [illegible] و حکایت کردم برای او حکایت خود را پس گفتم که آیا کدام از حج و تصدق بهتر است آیا حج بهتر است یا تصدق
در سال قحط پس امام گفت که چه نیکوست صدقه سه بار این گفت **اصل** قال قلت اجل قال فايهما افضل قال ما يمنع احدكم
من ان يحج ويتصدق قال قلت ما يبلغ ماله ذلك ولا يتسع قال اذا اراد ان ينفق عشرة دراهم
في شيء من سبب الحج انفق خمسة وتصدق بخمسة او قصر في شيء من نفقته في الحج ويجعل ما
يحبس في الصدقة فان له في ذلك اجرا قال قلت هذا لو فعلناه استقام **شرح** اجل بفتح همزه و فتح جیم و سکون
لام حرف تصدیق است لا تسع بفتح تا [illegible] صیغه مضارع غائب معلوم از باب افتعال است
و ضمیر مستتر راجع بمال است [illegible] **یعنی** سعید گفت که گفتم آری صدقه بسیار خوب است پس کدام از آن دو فاضلتر است امام گفت
که چه چیز منع میکند یکی از شما را از اینکه حج کند و تصدق کند سعید گفت که گفتم که نمیرسد مال او بآن و وسعت ندارد امام گفت که چون کسی اراده کند که
خرج کند ده درهم را در چیزی از سبب حج که بسیار ضرور باشد خرج کند پنج درهم را در آن سبب و تصدق کند پنج درهم یا دست نگاه دارد در چیزی
از خرج حج که بسیار ضرور نباشد [illegible] و گرداند آنچه را که نگاه میدارد در صدقه به درستی که برای او است در آن جمع میان حج و تصدق اجری
معلوم سعید گفت که گفتم که اینرا که گفتی اگر بکنیم آنرا درست میشود جمع میان حج و تصدق **اصل** قال وقال ما للذي له مثل الحج ها
ثلث مرات ان العبد ليخرج من بيته فيعطي قسما حتى اذا اتى المسجد الحرام طاف طواف الفريضة
ثم عدل الى مقام ابرهيم فصلى ركعتين فياتيه ملك فيقوم عن يساره فاذا انصرف ضرب
بيده على كتفيه فيقول يا هذا اما ما مضى فقد غفر لك واما ما يستقبل فجد **شرح** فقال ثلث مرات
کلام اوست که در بیان اجزای کلام امام آمده برای بیان [illegible] مفعول [illegible] است
و اشارت است [illegible]
شرط [illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
یعنی سعید گفت که بعد از آن امام گفت که کجاست برای آنکه تصدق کند و حج [illegible] به درستی که بنده هرگاه
بیرون میرود از خانه خود سوی حج پس داده میشود [illegible] تا آنکه چون آمد بمسجد الحرام طواف کرد طواف واجب بعد از آن رو کرد سوی مقام ابراهیم
پس گزارد دو رکعت پس می‌آید نزد او فرشته پس می‌ایستد در جانب چپ [illegible]
آن فرشته دست خود را بر شانه او [illegible] آنچه گذشت از گناهان [illegible]
میشود از گناهان پس عمل کن [illegible] **حدیث چهارم اصل** عن ابي ايوب عن ابي حمزة الثمالي قال قال رجل
لعلي بن الحسين عليه السلام تركت الجهاد وخشونته ولزمت الحج ولينه قال وكان متكئا فجلس

وقال

وقال ويحك اما بلغك ما قال رسول الله صلى الله عليه وآله في حجة الوداع انه لما وقف بعرفة وهمت الشمس
ان تغيب قال رسول الله صلى الله عليه وآله يا بلال قل للناس فلينصتوا فلما انصتوا قال رسول الله صلى الله عليه
وآله ان ربكم تطول عليكم في هذا اليوم فغفر لمحسنكم وشفع محسنكم في مسيئكم فافيضوا مغفورا لكم **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایتست از ابو ایوب از ابو حمزه ثمالی [illegible] امام زین العابدین
علیه السلام [illegible] ابو حمزه گفت که امام [illegible]
[illegible] آنچه گفت رسول الله صلی الله علیه و آله در حجة الوداع [illegible] وقتی که ایستاد بعرفه [illegible] آفتاب غروب
کند گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که ای بلال بگو مردمان را [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله به درستی که صاحب
کل اختیار شما انعام کرد بر شما در امروز [illegible] شفاعت م
برای شما **اصل** قال وزاد غير الثمالي انه قال الا اهل التبعات فان الله عدل يأخذ للضعيف من القوي فلما
كانت ليلة جمع لم يزل يناجي ربه ويسأله لاهل التبعات فلما وقف بجمع قال لبلال قل للناس فلينصتوا
فلما انصتوا قال ان ربكم تطول عليكم في هذا اليوم فغفر لمحسنكم وشفع محسنكم في مسيئكم فافيضوا مغفورا
لكم وضمن لاهل التبعات من عنده الرضا **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** ابو ایوب گفت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **حدیث پنجم اصل** عن معوية بن عمار قال لما افاض رسول الله صلى الله عليه وآله تلقاه
اعرابي بالابطح فقال يا رسول الله اني خرجت اريد الحج ففاتني وانا رجل مميل يعني كثير المال فمرني اصنع

في مالي ما أبلغ به مبلغ الحاج قال فالتفت رسول الله صلى الله عليه وآله إلى أبي قبيس فقال لو أن
أبا قبيس لك زنته ذهبة حمراء فأنفقته في سبيل الله ما بلغت ما بلغ الحاج **شرح** معوية بن عمار از راویان
امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام است پس این نقل یکی از ایشان است اگرچه تصریح کرده و جبل بفتح جیم و تشدید با دو نقطه در پایین کوه
در اصل بحول بوده با حاء و واو در یک کلمه جمع شده پس واو منقلب بیا شده و ادغام شده احتج بعینه مضارع متکلم وحده از باب منع مجزوم است
زنته بکسر زای نقطه و فتح نون و تا دو نقطه در بالا و ضمیر راجع با بو قبیس است و آن منصوب بنزع الخافض است ای بقدر زنته بموزون ذهبة منصوب
و تمیز زنت است و برای وحدت است حمراء بمعنی خالص است زیرا که چون طلا خالص باشد در پی سرخی میشود و ضمیر منصوب در انفقته راجع با بو قبیس
با اعتبار معنی که طلا است **بیت** روایت از معویة بن عمار گفت که وقتی که برگشت رسول الله صلی الله علیه وآله از عرفه و مزدلفه و منی بر جوز راه و بحو اعرابی
از عرب ... گفت ای رسول الله بدرستی که من از وطن خود بیرون آمدم بر عایی که اراده حج داشتم پس از من فوت شده و من مردی مالدارم بسیار است
بسیار ... آنچه را که ... بسبب آن آنچه را از ثواب که حج گزار را ... گفت پس التفات کرد رسول الله صلی الله علیه وآله
بسوی کوه ابو قبیس پس گفت که ... ابو قبیس ... آن طلای خالص ... در راه ... نیز بسبب آنچه را از ثواب که حاجی
بیت و ششم اصل سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول من دفن في الحرم أمن من الفزع الأكبر فقلت له من
بر الناس وفاجرهم قال من بر الناس وفاجرهم **شرح** مراد ... عبارت ... والف لام الناس برای ...
یعنی ... منافق ... که ... شیعه ... در شرح حدیث ... این باب **بیت** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام
... که ... اعظم ... از اضطراب ... بزرگ ... که وقت ... بزرگ ... است ...
پس گفتم ... که ... ایشان گفت ... از نیکوکاران ... ایشان **بیت و هفتم اصل** عن
رجل عن أبي عبد الله عليه السلام قال إن أدنى ما يرجع به الحاج الذي لا يقبل منه أن يحفظ في أهله و
ماله قال قلت بأي شيء يحفظ فيهم قال لا يحدث فيهم إلا ما كان يحدث فيهم وهو مقيم معهم **شرح**
معنی یحفظ فی اهله ظاهر است ... گذشت در شرح حدیث ... این باب **بیت** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که بدرستی که
کمتر آنچه ... آن حج گزاری که ... از او حج ... که ... محفوظ ... و مال او ... گفت
... گفتم ... که ... ایشان ... گفت که ... ایشان ... که ... عادت ... ایشان
که ... ایشان **بیت و هشتم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله
الحج جهاد الضعيف ثم وضع أبو عبد الله عليه السلام يده في صدره نفسه ثم قال نحن الضعفاء ونحن
الضعفاء **شرح** ... ظاهر است ... شرح حدیث ... این باب **بیت و نهم اصل** عن إبراهيم بن ميمون قال قلت لأبي
عبد الله عليه السلام إني أحج سنة وشريكي سنة قال ما يمنعك من الحج يا إبراهيم قلت لا أتفرغ
لذلك جعلت فداك أتصدق بخمسمائة مكان ذلك قال الحج أفضل قلت ألف قال الحج أفضل قلت
ألف وخمسمائة قال الحج أفضل قلت ألفين قال أفي ألفيك طواف البيت قلت لا قال أفي ألفيك سعي بين الصفا
والمروة قلت لا قال أفي ألفيك وقوف بعرفة قلت لا قال أفي ألفيك رمي الجمار قلت لا قال أفي ألفيك المناسك
قلت لا قال الحج أفضل **شرح** ... ظاهر ... حدیث ... این باب ... این حدیث ...
... آن ... و وقوف ... برای ... که ...

درمزدلفه

در مزدلفه و منی ... احکام ... برای هر که استطاعت داشته باشد ... ایشان ... آنچه ... کرده باشند ...
چنانچه گفته در سوره آل عمران که ومن کفر فان الله غنی عن العالمین ... در کتاب العقل در حدیث ... الحج ...
و این ... است که ... آخر الزمان ... گذشت در شرح
حدیث ... این باب ... آیت ... **بیت** روایت از ابراهیم بن میمون ... گفت گفتم امام
جعفر صادق علیه السلام ... که ... بگذارم ... سالی ... دیگر ... امام گفت ... در آن سال ...
گفتم ... فارغ ... برای آن ... امام گفت که حج فاضلتر است گفتم ... هزار
... امام گفت که حج فاضلتر است گفتم ... هزار ... امام گفت برای ... که ...
... حج فاضلتر است ... طواف خانه کعبه ... گفت ... سعی میان صفا و مروه ... گفتم
گفت ... گفتم ... گفت ... آیا ... هزار ... حج ...
... گفت که حج فاضلتر است ... **سی ام اصل** عن عبد الله بن سنان عن أبي عبد الله عليه السلام
قال قال أبو عبد الله عليه السلام قال لي إبراهيم بن ميمون كنت جالسا عند أبي حنيفة فجاءه رجل فسأله
فقال ما ترى في رجل قد حج حجة الإسلام الحج أفضل أم يعتق رقبة قال لا بل عتق رقبة فقال
أبو عبد الله عليه السلام كذب والله وأثم لحجة أفضل من عتق رقبة ورقبة ورقبة حتى عد عشرا
ثم قال ويحه في أي رقبة طواف بالبيت وسعي بين الصفا والمروة والوقوف بعرفة وحلق الرأس
ورمي الجمار لو كان كما قال لعطل الناس الحج ولو فعلوا كان ينبغي للإمام أن يجبرهم على الحج إن شاؤوا
وإن أبوا فإن هذا البيت إنما وضع للحج **شرح** روایت از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که امام جعفر صادق
علیه السلام گفت ... ابراهیم بن میمون ... نزد ابو حنیفه ... مردی ... که ...
... حجة الاسلام ... برای ... آزاد ... بنده ... گفت که حج فاضلتر است ...
گفت امام جعفر صادق علیه السلام ... ابو حنیفه ... حج ... آزاد کردن بنده و بنده و بنده ... امام
... بنده ... آن امام گفت ... آزاد کردن ... طواف ... و سعی میان صفا و مروه و وقوف بعرفه
... چنانچه ... گفت ... حج ...
حج ... امام ... حج ... که ...
... **سی و یکم اصل** عن عمر بن يزيد قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام
يقول الحجة أفضل من سبعين رقبة فقلت ما يعدل الحج شيء قال ما يعدله شيء ولدرهم في الحج أفضل
من ألفي ألف فيما سواه من سبيل الله ثم قال خرجت على نيف وسبعين بعيرا وبضع عشرة دابة ولقد
اشتريت سودا أكثر بها العدد ولقد آذاني أكل الخل والزيت حتى أن حميدة أمرت بدجاجة
فشويت لي فرجعت إلي نفسي **شرح** ... نیف بفتح نون ... بعد ... نقطه در پایین ...
... جمع ... بعیر ... نقطه ...
... **بیت** ... جمع اسود ... سیاه ...

روایت است از عمر بن یزید که گفت شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام که می‌گفت که حج و عمره [illegible] است از [illegible] کسی که [illegible] که بار بی [illegible] حج [illegible] که بار بی [illegible] آن را [illegible] و همراه [illegible] که حج [illegible] و در قرآن [illegible] امام گفت که از [illegible] آدم برای حج [illegible] و دست [illegible] که [illegible] حج [illegible] و همراه [illegible] آن را که [illegible] و آن [illegible] امام علیه السلام [illegible] که [illegible] کرده شد برای [illegible] بس که [illegible] که [illegible] آدم **سی و دوم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام حجة خیر من بیت مملوءة ذهبا تتصدق به حتی تفنی **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام که حج [illegible] کرده شود [illegible] **سی و سیوم اصل** سمعت ابا جعفر علیه السلام یقول لا ورب هذه البنیة لا یخالف مدمن الحج بهذا البیت حمق ولا فقر ابدا **شرح** [illegible] البنیة [illegible] **سی و چهارم اصل** عدة من اصحابنا عن سهل بن زیاد واحمد بن محمد جمیعا عن احمد بن محمد بن ابی نصر عن محمد بن عبید الله قال قلت للرضا علیه السلام جعلت فداك ان ابی حدثنی عن آبائك علیهم السلام انه قیل لبعضهم ان فی بلادنا موضع رباط یقال له قزوین وعدوا یقال له الدیلم فهل من جهاد او هل من رباط فقال علیکم بهذا البیت فحجوه ثم قال فاعاد علیه الحدیث ثلاث مرات کل ذلك یقول علیکم بهذا البیت فحجوه **شرح** [illegible] **یعنی** روایت کرده [illegible] ثم قال فی الثالثة اما یرضی احدکم ان یکون فی بیته ینفق علی عیاله ینتظر امرنا فان ادرکه کان کمن شهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله بدرا وان لم یدرکه کان کمن کان مع قائمنا فی فسطاطه هکذا وهکذا وجمع بین سبابتیه فقال ابو الحسن علیه السلام صدق هو علی ما ذکر **شرح** [illegible]

[illegible]

برای

برای بیان [illegible] **سی و پنجم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال الحج والعمرة سوقان من اسواق الآخرة والعامل بهما فی جوار الله ان ادرك ما یامل غفر الله له وان قصر به اجله وقع اجره علی الله **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **سی و ششم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام حج تتری وعمر تسعی یدفعن عیلة الفقر ومیتة السوء **شرح** [illegible] **اول** [illegible] **دوم** [illegible] **یعنی** گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **سی و هفتم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اتی النبی صلی الله علیه وآله رجلان رجل من الانصار ورجل من ثقیف فقال الثقفی یا رسول الله حاجتی فقال سبقك اخوك الانصاری فقال یا رسول الله انی علی ظهر سفر وانی عجلان فقال الانصاری انی قد اذنت له فقال ان شئت سالتنی وان شئت نباتك فقال نبئنی یا رسول الله فقال جئت تسالنی عن الصلاة وعن الوضوء وعن السجود فقال الرجل ای والذی بعثك بالحق فقال اسبغ الوضوء واملا یدیك من رکبتیك وعفر جبینك فی التراب وصل صلاة مودع **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که آمدند نزد نبی صلی الله علیه وآله دو مرد [illegible] پس گفت آن ثقفی که ای رسول الله [illegible] پس گفت [illegible] پس ثقفی گفت [illegible]

پس رسول الله گفت که آمدی که سؤال کنی مرا از نماز و از آب وضو از نمازهای جمعه که افضل آنها کدام است پس ثقفی گفت که آری قسم بآنکه فرستاده ترا براستی حق

گفت فراغ کن آب وضو را و بکن دو دست خود را از دو زانوی خود و بگذار پیشانی خود را در خاک و نماز گزار چون نماز کسی که وداع کننده نماز باشد یعنی گمان

دارد که بعد از این نماز بجا نمی آورد و در گزاردن پیش تمام و در ادا کردن خشوع و خضوع است **اصل** فَقَالَ الْأَنْصَارِيُّ يَا رَسُولَ اللهِ حَاجَتِي

فَقَالَ إِنْ شِئْتَ سَأَلْتَنِي وَإِنْ شِئْتَ نَبَّأْتُكَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ نَبِّئْنِي قَالَ جِئْتَ تَسْأَلُنِي عَنِ الْحَجِّ وَعَنِ

الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ وَالسَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَرَمْيِ الْجِمَارِ وَحَلْقِ الرَّأْسِ وَيَوْمِ عَرَفَةَ فَقَالَ الرَّجُلُ

إِي وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ **شرح** و گفت انصاری که ای رسول الله ادای حاجت من این سؤال است که کرد ای سؤال کنی مرا و اگر

خواهی خبر دهم ترا پس گفت ای رسول الله خبر ده مرا گفت آمدی که سؤال کنی مرا از ثواب آمدن مکه و از ثواب طواف خانه کعبه و سعی میان صفا و مروه

و رمی جمار و تراشیدن سر و وقوف روز عرفه پس گفت آن مرد انصاری که آری قسم بآنکه فرستاده ترا براستی **اصل** قَالَ لَا تَرْفَعُ نَاقَتُكَ

خُفًّا إِلَّا كُتِبَ بِهِ لَكَ حَسَنَةٌ وَلَا تَضَعُ خُفًّا إِلَّا حُطَّ عَنْكَ بِهِ سَيِّئَةٌ وَطَوَافٌ بِالْبَيْتِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا

وَالْمَرْوَةِ تَنْفَتِلُ كَمَا وَلَدَتْكَ أُمُّكَ مِنَ الذُّنُوبِ وَرَمْيُ الْجِمَارِ ذُخْرٌ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَحَلْقُ الرَّأْسِ لَكَ بِكُلِّ

شَعْرَةٍ نُورٌ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ يُبَاهِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ الْمَلَائِكَةَ فَلَوْ حَضَرْتَ ذٰلِكَ الْيَوْمَ بِرَمْلِ

عَالِجٍ وَقَطْرِ السَّمَاءِ وَأَيَّامِ الْعَالَمِ ذُنُوبًا فَإِنَّهُ تَبِتُّ ذٰلِكَ الْيَوْمَ **شرح** تنفتل بجای دو نقطه و با لاصیغه مضارع غایب

باب انفعال خبر مبتداست و عائد محذوف است بتقدیر تنفتل بها من الذنوب بضم ذال منقوط است بتنفتل کمثل شود بتقدیر الک [illegible]

عالج بعین بی نقطه والف که لام و جیم کسبته است و [illegible] که ریگ آن ضرب المثل است در کثرت ایام العالم عبارت است از پنجاه هزار سال

که عمر دنیاست بنابر آنچه گذشت در شرح حدیث چهارم باب سی و هشتم که باب مجیء الانبیا علیهم السلام است یا عبارت است از آنچه گذشت از حال الذنوب

بفتح ذال نقطه و ضم نون و سکون واو و با بی نقطه دلو بزرگ و مراد اینجا حصه عذاب است مثل آیت سوره الذاریات فان للذین ظلموا ذنوبا

مثل ذنوب اصحابهم و بضم ذال جمع ذنب گناهان و بر هر تقدیر ذنوبا تمیز عدد است که مقدر است زیرا که مراد این چون عدد رمل عالج است و یجب بها

کبقطه و تشدید با و دو نقطه در بالا صیغه مضارع غایب مجهول است بفتح [illegible] مثال است البت والابانات بر بدن [illegible] الیوم منصوبست

بظرفیت **یعنی** گفت که در وقت آمدن مکه بر نمیدارد ناقه تو شتا پایرا مگر آنکه نوشته شد آن برای تو حسنه و نمیگذارد پا را مگر آنکه دور کرده

شد از تو آن سبب طواف بخانه کعبه و سعی میان صفا و مروه جدید میشوی از گناهان چنانچه زائیده شده بودی از مادر و انداختن سنگریزه ذخیره

روز قیامت است و تراشیدن سر برای تست در آن بعدد هر موئی نوری در روز قیامت و روز عرفه روز یست که مباهات میکند الله عزوجل

بآن روز فرشتگان را اگر گشته که آدم و ذریت او را چنانچه گذشت در حدیث اول باب پیش اگر حاضر شوی آن روز با عدد ریگ

عالج و قطرهای باران و ایام این جهان باعتبار حصه عذاب پس بدرستی که آن عذاب گناه با آن بسیاری بریده میشود در آن روز **سی و هشتم**

اصل وَفِي حَدِيثٍ آخَرَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَيْهَا يُكْتَبُ لَهُ حَسَنَةٌ وَيُمْحَى عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَتُرْفَعُ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ

شرح ... دوم که از الد و اول است چنانچه بجا گزار معنی بکل خطوه است عدم منافات میان این و ما نحن فیه و میان آنچه گذشت در حدیث سوم این باب

بیان شد در شرح آن **یعنی** و در حدیثی دیگر اینست که برای حج گزار و سیده هر گامی که گام میزند بسوی کعبه نوشته میشود برای او حسنه و محو کرده میشود

از او سیئه و بلند کرده میشود برای او سبب آن گام درجه در بهشت **سی و نهم اصل** قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا يَقِفُ أَحَدٌ

عَلَىٰ تِلْكَ الْجِبَالِ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ إِلَّا اسْتَجَابَ اللهُ لَهُ فَأَمَّا الْبَرُّ فَيُسْتَجَابُ لَهُ فِي آخِرَتِهِ وَدُنْيَاهُ وَأَمَّا الْفَاجِرُ

فَيُسْتَجَابُ لَهُ فِي دُنْيَاهُ **شرح** مضمونش این ظاهر است از شرح حدیث نوزدهم این باب **چهلم اصل** قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

الحاج

الْحَاجُّ ثَلَاثَةٌ فَأَفْضَلُهُمْ نَصِيبًا رَجُلٌ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْهُ وَمَا تَأَخَّرَ وَوَقَاهُ اللهُ عَذَابَ الْقَبْرِ وَأَمَّا الَّذِي

يَلِيهِ فَرَجُلٌ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْهُ وَيَسْتَأْنِفُ الْعَمَلَ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمُرِهِ وَأَمَّا الَّذِي يَلِيهِ فَرَجُلٌ حُفِظَ

فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ **شرح** ما تقدم منه و ما تأخر اشارت است بعبارت آیت لیغفر لك الله ما تقدم من ذنبك و ما تأخر و حاصل

اینست که چون فتح کرد همه حج گزاران مؤمنانند که افضل حج گزاراند باعتبار نصیب خدای تعالی ایشان را مخاطب کرده و در این آیت

و او در ضمن خطاب رسول الله باشد و مراد بالاصاله باشد چنانچه در خطاب عام میباشد معنی تا منکر محتمل است که اشارت باین قسم شده باشد

در سوره بقره که فمن الناس من یقول ربنا آتنا في الدنيا و ما له في الآخرة من خلاق بنابر آنکه مراد بقول صنف حال جو باشد زبان حال پس این اشارت بقسم

سوم باشد و منهم من يقول ربنا آتنا في الدنيا حسنة و في الآخرة حسنة و قنا عذاب النار اشارت بقسم اول باشد چنانچه می آید در حدیث اول باب

صد و چهل و هشتم که باب الوقوف على الصفا است و الدعا است که امام جعفر صادق علیه السلام شعبه از حال آن در دعای بالای صفا کرده و گفته فمن عجل

في يومين فلا اثم عليه و من تأخر فلا اثم عليه لمن اتقى اشارت بقسم دوم باشد چنانچه بیان شد در شرح حدیث اول این باب و قریب بمانند که در حدیث

در حدیث اول باب النفر من منى الاول و الآخر که باب صد و دو هشتم است **یعنی** گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که حج گزاران سه قسم اند پس بالاتر

از ایشان باعتبار نصیب و ثواب مردیست که آمرزیده شد برای او گناه او و آنچه مقدم بر حج شده باشد از جمله گناه و آنچه مؤخر شده باشد

و نگاه داشته او را الله تعالی از عذاب قبر و امیست که نزدیک بآن کس است در حال است و کرده شود و موجب آن عذاب آخرت یا موجب عذاب قبر از او صادر نشود

مثل ترک اسلام اگر شود مغفور بتوبه باشد و اما آنکه در مرتبه قسم اول است پس مردیست که آمرزیده شد برای او گناه او و آنچه مقدم بر حج شده باشد

از جمله گناه و از سر گیرد عمل را در آنچه باقی مانده است از عمر او و اما آنکه در مرتبه قسم دوم است پس مردیست که محفوظ شده در اهل و مال او است که

در آخرت نصیبی ندارد و چون منقی نیست چنانچه بیان شد در شرح حدیث دوم این باب **چهل و یکم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

قَالَ مَا مِنْ سَفَرٍ أَبْلَغَ فِي لَحْمٍ وَلَا دَمٍ وَلَا جِلْدٍ وَلَا شَعْرٍ مِنْ سَفَرِ مَكَّةَ وَمَا أَحَدٌ يَبْلُغُهُ حَتَّى تَنَالَهُ الْمَشَقَّةُ

شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که نیست هیچ سفری رسا تر یعنی اثر کننده تر در گوشت و نه در خون و نه در پوست و نه در موی از سفر مکه

و نیست هیچ کس که رسد باین سفر الا آنکه در میرسد بآن او را مشقت عظیم **چهل و دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْحَاجُّ

عَلَىٰ ثَلَاثَةِ أَصْنَافٍ صِنْفٌ يُعْتَقُ مِنَ النَّارِ وَصِنْفٌ يَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَهَيْئَةِ يَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَصِنْفٌ

يُحْفَظُ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَهُوَ أَدْنَى مَا يَرْجِعُ بِهِ الْحَاجُّ **شرح** مضمونش این گذشت در حدیث بیستم و حدیث چهلم این باب

چهل و سوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا أَخَذَ النَّاسُ مَوَاطِنَهُمْ بِمِنًى نَادَى مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ اللهِ

عَزَّ وَجَلَّ إِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ أَرْضَىٰ فَقَدْ رَضِيتُ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون فرا گیرند

مردمان که منقی باشند منازل خود را در منی ندا میکند ندا کننده از جانب الله عز و جل که اگر اراده کرده باشید که من راضی شوم پس بتحقیق راضی

شدم از شما **چهل و چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا أَخَذَ النَّاسُ مَنَازِلَهُمْ بِمِنًى نَادَى مُنَادٍ

لَوْ تَعْلَمُونَ بِفِنَاءِ مَنْ حَلَلْتُمْ لَأَيْقَنْتُمْ بِالْخَلَفِ بَعْدَ الْمَغْفِرَةِ **شرح** مضمونش این گذشت در حدیث سیزدهم این باب **چهل و پنجم اصل**

عَنْ عُمَرَ بْنِ حَفْصٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَشِيَّةً مِنَ الْعَشِيَّاتِ وَنَحْنُ

بِمِنًى وَهُوَ يَحُثُّنِي عَلَى الْحَجِّ وَيُرَغِّبُنِي فِيهِ يَا سَعِيدُ أَيُّمَا عَبْدٍ رَزَقَهُ اللهُ رِزْقًا مِنْ رِزْقِهِ فَأَخَذَ ذٰلِكَ

الرِّزْقَ فَأَنْفَقَهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَعَلَىٰ عِيَالِهِ ثُمَّ أَخْرَجَهُمْ قَدْ ضَحَّاهُمْ بِالشَّمْسِ حَتَّى يَقْدَمَ بِهِمْ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ

إِلَى الْمَوْقِفِ فَيَقِيلُ أَلَمْ تَرَ فُرَجًا تَكُونُ هُنَاكَ فِيهَا خَلَلٌ وَلَيْسَ فِيهَا أَحَدٌ فَقُلْتُ بَلَىٰ جُعِلْتُ فِدَاكَ

في الرياء

فقال الحج بهم فقضاها حتى شعب بهم ذلك الفج يقول الله تبارك وتعالى لا شريك له عبدي رزقته من رزقي
فأخذ ذلك الرزق فأنفقه فضحّى به نفسه وعياله ثم جاء بهم حتى شعب بهم هذه الفرجة التماس مغفرتي
أغفر له ذنبه وأكفيه ما أهمّه وأرزقه فأكمه مع انبياء فالما تحوا من هدي شرح العشية بفتح عين بي نقطه
وکسر شین با نقطه و تشدید یاء دو نقطه در پایین آخر روز و مثل آنچه بعد از وقت عصر است [illegible] بی نقطه و تشدید یاء صیغه مضارع غایب
معلوم باب تفعل است [illegible] بفتح همزه و تشدید یاء دو نقطه در پایین کار شرط است منصوب است [illegible] فی التفسیر [illegible]
باکسر است یعنی [illegible] برای عطف بیان است [illegible] برای تفسیر [illegible] مفعول [illegible] و تنوین برای تحقیر است
پس [illegible] اشارت [illegible] ضمیر راجع به الله تعالی است [illegible] بی نقطه و تشدید [illegible] صیغه [illegible] غایب
معلوم باب تفعیل است التفریج [illegible] و مراد [illegible] بی نقطه صیغه
مضارع غایب معلوم باب [illegible] است [illegible] برای مصاحبت [illegible] صیغه مضارع غایب معلوم باب افعال
منصوب است [illegible] بفتح [illegible] و سکون [illegible] یعنی [illegible] عرفات
الفلق بفتح خاء با نقطه و فتح لام [illegible] در حدیث چهارم باب الوقوف بعرفة وحد الموقف [illegible]
[illegible] صیغه مضارع غایب معلوم [illegible]
النقب [illegible] بفتح [illegible] و سکون [illegible] و این اشارت است [illegible]
[illegible] یعنی روایت
از عمر بن [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
جبل و ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال من مات في طريق مكة ذاهبا
او جائيا أمن من الفزع الأكبر يوم القيامة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که [illegible]
[illegible] جبل و هفتم اصل
عن سلمة بن محرز قال كنت عند ابي عبد الله عليه السلام اذ جاءه رجل يقال له ابو الورد فقال لابي عبد الله
عليه السلام رحمك الله لو كنت أرحت بدنك من المحمل فقال ابو عبد الله عليه السلام يا ابا الورد اني احب
ان اشهد المنافع التي قال الله عز وجل ليشهدوا منافع لهم انه لا يشهدها احد الا نفعه الله اما انتم فترجعون
مغفورا لكم واما غيركم فيحفظون في اهاليهم واموالهم شرح [illegible] بی نقطه [illegible] منفعت [illegible]

ویکون

59

ویکون [illegible] بی نقطه صیغه [illegible] باب افعال [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
النافع است یعنی روایت است از [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] پس گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جبل و ششم اصل عن ابي عبد الله
عليه السلام قال اذا كان الرجل من شأنه الحج كل سنة ثم تخلف سنة فلم يخرج قالت الملائكة الذين على
الارض للذين على الجبال لقد فقدنا صوت فلان فيقولون اطلبوه فلا يصيبونه فيقولون اللهم ان
كان حبسه دين فأدّ عنه او مرض فاشفه او فقر فأغنه او حبس ففرّج عنه او فعل فافعل به
والناس يدعون لمن تخلّف شرح مراد [illegible] عرفات است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از امام
جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جبل و نهم اصل كان علي بن الحسين صلوات الله عليهما
يقول يا معشر من لم يحج استبشروا بالحاج وصافحوهم وعظّموهم فان ذلك يجب عليكم تشاركوهم
في الاجر شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible] امام زین العابدین صلوات الله علیه
[illegible]

همه برستی که آنچه مذکور شد لازم است بر تمام ... تواب ایشان کم شود باب بیست و سوم اصل باب فرض الحج والعمرة شرح
الفرض بفتح فاء و سکون راء بی نقطه و ضاد با نقطه مصدر باب ضرب است و واجب ساختن الله تعالی چیزی را بر کسی به روشی که اگر ترک آن کند به عنوان استحقاق
عذاب جهنم شود و اکثر مصدر ... مفعول است یعنی این باب بیان فرض گردانیدن الله تعالی حج و عمره را است و در این باب نه حدیث است
اول اصل عن عمر بن اذينة قال كتبت الى ابي عبد الله عليه السلام بمسائل بعضها مع ابن بكير وبعضها مع ابي العباس
فجاء الجواب باملائه سألت عن قول الله عز وجل ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا
يعني به الحج والعمرة جميعا لانهما مفروضان وسألته عن قول الله عز وجل واتموا الحج والعمرة
لله قال يعني بتمامهما اداءهما واتقاء ما يتقي المحرم فيهما وسألته عن قول الله تعالى الحج الاكبر
فقال الحج الاكبر الوقوف بعرفة ورمي الجمار والحج الاصغر العمرة شرح الاملاء مصدر باب افعال گفتن چیزی است
... مقصود آنست که جواب به خط امام نبود و املای او نوشته شده بود ... رسالت ... مخاطبات ... کلام امام است و رساله ...
... مقصود سؤال ... است ... راوی ... را کرد و تفسیر آیت ولله على الناس می آید در شرح حدیث آخر باب ...
و تفسیر آیت واتموا الحج والعمرة می آید در شرح حدیث چهارم باب ... که باب ... است یعنی روایت است از عمر بن اذینه
بفتح دال ... و سکون ... که گفت نوشتم سوی امام جعفر صادق علیه السلام ... چند مسئله که بعض آنها با عبدالله بن بکیر
و بعض آنها با ابو العباس فضل بن عبد الملک ... جواب امام علیه السلام که پرسیدی از قول الله عز وجل در سوره آل عمران که ... الله تعالی است
بر مردمان آهنگ خانه کعبه ... که وسعت ... رفتن بسوی آن آهنگ ... مراد آن آهنگ خانه آهنگ حج و عمره است ...
و پرسیدم ... از قول الله عز وجل در سوره بقره که ... تمام کنید حج و عمره را برای الله تعالی گفت ... تمام بودن آنها ...
آنها ... پرسیدم ... از قول الله تعالی در سوره توبه که حج بزرگتر چه
... است حج بزرگتر ... گفت ... وقوف به عرفه ... جمارات ... ایام ... احرام ...
... بیان ... و اصغر ... عمره است دوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام واتموا الحج و
العمرة لله قال هما مفروضان شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که ... تمام کنید حج و عمره را برای الله تعالی ...
... که آنها ... مفروض است ... که ... آنها ... آنچه گذشت در حدیث سابق
در معنی ... سیوم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام الحج على الغني والفقير فقال الحج على الناس جميعا كبارهم
وصغارهم فمن كان له عذر عذره الله شرح ... حاصل سؤال ... که آیا من استطاع در آیت سوره
آل عمران ... من استطاع اليه سبيلا شامل فقیر ... یا مخصوص غنی است ... کبار و صغار ...
... اگر ... سالان ... شامل ... حاصل جواب ... شامل بعض افراد فقیر است چنانچه شامل بعض
افراد غنی ... نیست ... قرب مسافت ... فقیر ... استطاعت ... غنی ... بعد مسافت ... عذری ... استطاعت
نداشته باشد یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که آیا حج مفروض است بر ... گفت که حج مفروض است بر ... حکمی ...
ایشان ... ایشان ... عذری ... الله تعالی چهارم اصل عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله
عليه السلام قال العمرة واجبة على الخلق بمنزلة الحج على من استطاع لان الله عز وجل يقول واتموا الحج والعمرة
لله وانما نزلت العمرة بالمدينة قال قلت له فمن تمتع بالعمرة الى الحج أيجزئ ذلك عنه قال نعم شرح

ما یعنی بالحج الاکبر

مراد آنست که ... افعال عمره ... از ... جمارات ...

... اگر ... سالان ...

بیان

بیان آنست فمن تمتع بالعمرة الى الحج که در سوره بقره است می آید در شرح حدیث چهارم باب ... که باب اصناف الحج است یعنی روایت است از معاویة بن عمار از امام
جعفر صادق علیه السلام گفت که عمره واجب است ... و ... الحج اگر ... که وسعت ... بسوی ... زیرا که الله عز وجل ... سوره بقره ... نام ...
آورد حج را و عمره را برای الله تعالی ... که نازل شد فرض عمره ... است ... راوی گفت که گفتم امام را که ...
... کند عمره ... حج ... گفت آری جهم اصل عن علي بن جعفر عن اخيه موسى
عليه السلام قال ان الله عز وجل فرض الحج على اهل الجدة في كل عام وذلك قوله عز وجل ولله على الناس
حج البيت من استطاع اليه سبيلا ومن كفر فان الله غني عن العالمين قال قلت فمن لم يحج منا فقد كفر
قال لا ولكن من قال ليس هذا هكذا فقد كفر شرح ... الجدة ... مصدر ... راوی
... و مراد ... استطاعت است ... فی کل عام متعلق ... است ... استطاعت
در هر سالی ... فرض ... سال ... مفروض است ... فرض حج است ... فرض
... قال ليس هذا هكذا ... فرض حج را فرض ... استطاعت ...
... ایشان ... قطعی ... فرض حج فرض ... است
... آن ... یعنی روایت است از علی بن جعفر ... امام موسی کاظم علیه السلام گفت که ... الله عز وجل فرض کرد آهنگ خانه کعبه را
... استطاعت در هر سال ... و آن مضمون قول الله عز وجل است در سوره آل عمران که الله تعالی است بر مردمان آهنگ خانه کعبه ...
در قدرت ... بسوی آن آهنگ ... الله تعالی ... راوی گفت که گفتم ... کرد ... که
حج ... استطاعت ... امام گفت ... بحث ... یعنی ... گفت
فرض حج ... ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله عز وجل فرض الحج
والعمرة على اهل الجدة في كل عام شرح این ظاهر است از شرح حدیث سابق هفتم اصل عن ابي الحسن موسى عليه السلام
قال ليس على المملوك حج ولا عمرة حتى يعتق شرح روایت است از امام موسی کاظم علیه السلام گفت که فرض نیست بر مملوک ... عمره تا آنکه
آزاد کرده شود هشتم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال الحج فرض على اهل الجدة في كل عام شرح این ظاهر است
از شرح حدیث ... نهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله عز وجل فرض الحج على اهل
الجدة في كل عام شرح این موافق ... است باب بیست و چهارم اصل باب استطاعة الحج شرح الاستطاعة مصدر ... العین ...
استفعال ... که تعلق گرفته باشد ... متعلق ... مشیت و اراده و قدر و قضاء و اذن ...
... اراده و قدر و قضاء و اذن ... کتاب التوحید ... لا يكون شيء في الارض ولا في السماء الا بسبعة
... استطاعت ...
که استطاعت ... الله ... استطاعت ...
چنانچه گفته در سوره بقره لا يكلف الله نفسا الا وسعها ... آهنگ خانه کعبه ... استطاعة الحج از قبیل اضافه مصدر ... مفعول
... از قبیل اضافه مصدر ... مفعول است زیرا که استطاع في الحقيقة سبیل ... حج است چنانچه بیان میشود در شرح حدیث آخر این باب
یعنی این باب استطاعت ... آهنگ خانه کعبه است و در این باب ... حدیث است اول اصل عن الحلبي عن ابي عبد الله عليه السلام
في قول الله عز وجل ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا ما السبيل قال ان يكون له ما يحج

پرستی کرم

به قال قلت من عرض عليه ما يحج به فاستحيى من ذلك أهو ممن يستطيع إليه سبيلا قال نعم ما شأنه يستحيي
ولو يحج على حمار أجدع أبتر فإن كان يطيق أن يمشي بعضا ويركب بعضا فليحج شرح [illegible]
و بدل بعض است از الناس و ضمیر [illegible] سبیلا است [illegible] به استطاع [illegible] حج [illegible] است و فی الصحیح سبیل
عبارت است از حج [illegible] استطاعت [illegible] که [illegible] حج [illegible] معلوم است و حج [illegible]
[illegible] حج [illegible] استطاعت [illegible] که قدرت [illegible] باشد اگرچه قبل از وقت [illegible] نباشد بخلاف استطاعت
که قبل از وقت [illegible] نباشد [illegible] حج [illegible] معلوم است [illegible]
[illegible] یعنی
روایت کنند از امام جعفر صادق علیه السلام از قول الله عز و جل در سوره آل عمران که او تعالی راست بر مردمان آهنگ خانه کعبه اگر استطاعت
هم رساند سوی آهنگ آن خانه راه پرسید که چیست آن راه آهنگ امام گفت [illegible] آنچه آهنگ [illegible] از جمله زاد
و راحله و مانند اینها یعنی گفت که هر کس که عرض کرده شد بر او آنچه آهنگ [illegible] و شرم کرد از قبول آن آیا او از جمله کسی است که استطاعت
سبیل دارد سوی آن آهنگ [illegible] امام گفت که آری [illegible] آهنگ [illegible]
[illegible]
آهنگ کند دوم اصل قال حفص الكناسي أبا عبد الله عليه السلام وأنا أسمع عن قول الله عز وجل ولله على الناس
حج البيت من استطاع إليه سبيلا ما يعني بذلك قال من كان صحيحا في بدنه مخلى سربه له زاد و
راحلة فهو ممن يستطيع الحج أو قال ممن كان له مال فقال له حفص الكناسي فإذا كان صحيحا
في بدنه مخلى سربه له زاد وراحلة فلم يحج فهو ممن يستطيع الحج قال نعم شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
حدیث دوم [illegible] استطاعت [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی پرسید حفص کناسی امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible] از قول الله عز و جل در
سوره آل عمران که او تعالی راست بر مردمان آهنگ خانه کعبه اگر استطاعت هم رساند سوی آهنگ آن خانه [illegible] استطاعت
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

در صورتی که آن غیر اختیاری واقع باشد سیوم اصل عن أبي الربيع الشامي قال سئل أبو عبد الله عليه السلام عن
قول الله عز وجل من استطاع إليه سبيلا فقال ما يقول الناس قال فقيل له الزاد والراحلة قال
فقال أبو عبد الله عليه السلام قد سئل أبو جعفر عليه السلام عن هذا فقال هلك الناس إذا لئن كان
من كان له زاد وراحلة قدر ما يقوت عياله ويستغني به عن الناس ينطلق إليه فيسلبهم إياه
لقد هلكوا فقيل له فما السبيل قال فقال السعة في المال إذا كان يحج ببعض ويبقي بعضا يقوت
به عياله أليس قد فرض الله الزكاة فلم يجعلها إلا على من يملك مائتي درهم شرح روایت از
ابو الربیع شامی گفت که پرسیده شد امام جعفر صادق علیه السلام از قول الله عز و جل در سوره آل عمران که اگر استطاعت هم رساند سوی آهنگ
خانه کعبه [illegible] امام گفت [illegible] امام جعفر
صادق علیه السلام که بتحقیق پرسیده شد امام محمد باقر علیه السلام از این [illegible]
[illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام که
[illegible]
بس کنم و باید آن زکوة را [illegible]
[illegible] زکوة [illegible] استدلال
[illegible] چهارم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام إني سألت أصحابي إلى القادسية
فقالوا لي انطلق معنا ونقيم عليك ثلاثا فرجعت وليس عندي نفقة تبلغه ولحقتهم قال إنه من كتب
عليه في الوفد لم يستطع أن لا يحج وإن كان فقيرا ومن لم يكتب لم يستطع أن يحج وإن كان غنيا صحيحا
شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] استطاعت [illegible]
[illegible] استطاعت [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عن السكوني عن أبي عبد الله
عليه السلام قال سأله رجل من أهل القدر فقال يا ابن رسول الله أخبرني عن قول الله عز وجل و
لله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلا أليس قد جعل الله لهم الاستطاعة فقال
ويحك إنما يعني بالاستطاعة الزاد والراحلة ليس استطاعة البدن فقال الرجل أفليس إذا كان الزاد
أكثرهم
والراحلة فهو مستطيع للحج فقال ويحك ليس كما تظن قد ترى الرجل عنده المال الكثير من الزاد و
الراحلة فهو لا يحج حتى يأذن الله عز وجل في ذلك شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]

پس فعلی که مقدور بنده است در تحت مشیت و اراده و تقدیر و قضا حضرت باری تعالی هست و الا لازم آید بنده عصیان نکرده دوم آنکه قدرت بنده بر فعلی
که مقدور بنده است در وقتی مقدور بر آن وقت نباشد مثل آنکه بنده قادر باشد در پیش از زوال آفتاب بر آنکه فریضه ظهر را در وقت زوال
آفتاب بگزارد و مراد با استطاعت قدرتی است که از او بر ذات موصوف آن باشد و مشیت کلی که آنچه مشیت کند البته واقع شود و تعلق با استطاعت
~~قدرتی است که تعلق به ذات موصوف آن مشیت~~ و مشیت کلی که آنچه او مشیت کند البته واقع شود و تعلق گرفته باشد بنا فی مقدور بر آن قدرت
پس منزله قدرت بنا بر این دو قول تعلق قاعده آنکه استطاعت بنده مقبل بر فی صدور آن فعل از او نباشد و قبل از وقت آن فعل نیز نباشد
و مذهب شیعه امامیه این است که استطاعت قبل از وقت فعل نباشد و در آن وقت نیز فی فعل نباشد و گذشت در کتاب التوحید در حدیث دوم
باب الاستطاعة که باب سی و یکم است که هم مستطیعون للفعل وقت الفعل مع الفعل اذا فعلوا ذلک الفعل و بیان شد و این موافق آیت
سوره کهف است که الذین کانت اعینهم فی غطاء عن ذکری و کانوا لا یستطیعون سمعا الحج بکسر حا مصدر باب استفعل [illegible] یعنی قصد بجانب
آن مغیر حرکت به نیش شروع در حرکت بجانب بیت برای مناسک معهود و من موصول مجرور است محلا و بدل بعض است از الناس حج البیت الحج
البیت است ظرف متعلق بسبیل است و تقدیم ظرف برای اهتمام و بیان عمده بودن آن سبیل است نسبت بسبیلهای دیگر بر بنا بر آن سبیل
بر سبیلهای دیگر نتوان کرد در نفقت و کفایت زاد و راحله و مانند آنها چنانچه گذشت در حدیث هفتم باب بیست و هشتم در تفسیر لم تکونوا
بالغیه الا بشق الانفس و سبیلا مفعول استطاع است عبارت است از حصول زاد و راحله و مانند آنها که تعبیر یاد بر نفقه عیال و کفایت مخرج به آنکه
کلام قدری است که تجا او لا نهی برای این است که حج البیت واجب البیت باشد و جواب امام او لا نهی برای آن است که گفتیم و چون قدری ثانیا توهم کرد که استطاعت
بمنع لازم دارد استطاعت حج را امام علیه السلام ثانیا جواب آن گفت منع و ذکر منع و از آنچه گفتیم ظاهر میشود که قول امام ثانیا یعنی با الاستطاعة
الراحلة والزاد تقدیر است که ثانیا یعنی با الاستطاعة استطاعة المال الزاد والراحلة و ذکر زاد و راحله بنابر مثال است زیرا که بر حسب [illegible] آن نیز منع
پس از سبیل حج است و قول امام لیس استطاعة البدن تقدیر لیس [illegible] با الاستطاعة استطاعة فی البدن و مراد بفعل البدن
احتیاج کرد بجارات ثم اراد از رفع مانع عقلی است و رفع جمعیت و مراد بمانع عقلی باعث عدم قدرت است و مراد بمانع عملی باعث [illegible]
از عملی با وجود تحقق اصل قدرت بر آن یعنی روایت است از حلبی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را مردی از قدریه [illegible]
که گفت کای بن رسول الله خبر ده مرا از قول الله عز و جل سوره آل عمران که در اسفل لیالی است بر مردمان آهنگ خانه کعبه یعنی شروع در حرکت بجانب
خانه کعبه برای مناسک هرکه استطاعت داشته باشد سوی آن راه آیا نیست آنکه تحقیق که خدا ایذا اسعفه و جل برای مکلفان حج و هواه مطیع
و هواه عاصی استطاعت ایشان حج را پس امام گفت ای بر تو خبر این نیست که بهم او با استطاعت در این آیت استطاعت سبیل با
که زاد و راحله است مثل استطاعت حج که اگر فعل من و حرکت است سوی بیت پس گفت آنکه گویا دیت گفتی چون باشد زاد و راحله
مثل پس او مستطیع است حج را اگر فعل من و حرکت است پس امام گفت وای بر تو نیست چنانچه گمان بردی بیان این آنکه گاهی میبینیم مردی که نزد او مال
بسیار است زیاده از زاد و راحله پس او حج نمیکند تا آنکه اذن دهد او را خدا عز و جل در آن حج به رفع مانع عقلی و مانع عملی باب من یحج با آنکه استطاعت
من سوف الحج و هو مستطیع شرح سوف بفتح سین و سکون واو مصدر باب تفعیل است حج تاخیر کرده است یعنی این باب بیان کسی است که
تاخیر کرد آهنگ خانه کعبه در حالی که او استطاعت زاد و راحله آن آهنگ داشته و مراد از حج حجة الاسلام باشد چنانچه در حدیث سیوم و چهارم
این باب است در این باب شش حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من مات و لم یحج حجة
الاسلام لم یمنعه من ذلک حاجة تجحف به او مرض لا یطیق فیه الحج او سلطان یمنعه
فلیمت یهودیا او نصرانیا شرح تجحف بجیم و حاء مهمله بمعنی یضر و حاجت مضاف الیه ضحاک معلوم باب افعال است صاحب قاموس گفته

کسی است که مقدور باشد از فعل معقود اراده و قول که ممکن نباشد هم

سبیل عبارت از زاد حج البیت باشد هم

به آنکه حج البیت ... [illegible]

در حدیث اول و دوم و پنجم و ششم این باب و خواه تاخیر حج با عذر باشد چنانچه هم

کراهیت بر انسب و بالطاقة اخفره الحاجة و اجحف به العیال ضاره و دانه و تحجی بجا نیست پس معنی این یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
که هرکه بمیرد و آهنگ خانه کعبه نکرده آهنگی که حجة الاسلام باشد در حالی که منع نکرده او را از آن احتیاجی که قریب الوقوع باشد او و خوف آن در حال او باشد
یا مرضی که تاب نیارد در آن آهنگ خانه کعبه یا حالی که منع میکرد او را پس که بمیرد در حالی که جهود یا ترسا است مراد این است که حج فرضیات ترک آن
کبیره است اصرار بر کبیره بمعنی بی پروایی در بجا آوردن آن کفر است چنانچه گذشت در حدیث پنجم باب بیست و نهم و آن تمثیل است جهود یا ترسا است
که اعتقاد کعبه ندارند چون قبله بیت المقدس است دوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن قول الله عز و جل و من
کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی و اضل سبیلا فقال ذلک الذی یسوف نفسه الحج یعنی حجة الاسلام
حتی یأتیه الموت شرح المرادی ذکر شد است و منصور حدیث تفسیر آیه آنچه گفته در حدیث ششم این باب که هر که شد در این زندگی
در کوری پس او در سرای آخرت کور و کمراه ترست بر گفت که آن کسی است که هر سالی دیگر گزاردن حج [illegible] آهنگ کعبه امام گفت یعنی او حجا
که حجة الاسلام است اگر آیه آید او در کمراه آورده است چنانچه بیان شد در شرح حدیث سابق سیوم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام
التاجر یسوف الحج قال لیس له عذر فان مات فقد ترک شریعة من شرائع الاسلام شرح [illegible]
مراد از ابنجا عادی است معتری که آنکه به تخلف آن شده جمیع مردمان اگر عذری نداشته باشد یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام
که سوداگری که حجة الاسلام گزارده تاخیر میکند آهنگ کعبه در سالی برای خوف فوات نفع دنیوی بسبب آن امام گفت که نیست برای او عذر
و اگر بمیرد پس تحقیق ترک کرده شریعتی را از شرایع اسلام مراد این است که عیب نفع دنیوی در فعل عذر نیست در آنکه عذر شود در تسویف و قد
و امثال این شود که او دو گرد و آن فرا آن حاصل شود چهارم اصل عن ابی الصباح الکنانی عن ابی عبد الله علیه السلام
قال قلت له ارأیت الرجل التاجر ذا المال حین یسوف الحج کل عام و لیس یشغله عنه الا التجارة
او الدین فقال لا عذر له یسوف الحج ان مات و قد ترک الحج فقد ترک شریعة من شرائع الاسلام
شرح ارأیت همزه استفهام و صیغه مخاطب یعنی خبر ده الرجل منصوب مفعول است التاجر منصوب صفت الرجل است و یعرف
الاینبالت و معانقات است بجمله منصوب بنظر حج است و مراد از او کلام است [illegible] تجارت ابتجارخرید و فروخت تقدا است
الدین بفتح دال بی نقطه خرید و فروخت نسیه است و تمام تجارت است و قائم مقام جزا آن لا عذر له است یعنی روایت است از ابی الصباح کنانی
از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که گفتم امام را که آیا دیدی مرد سوداگر که حجة الاسلام گزارده را صاحب مال است وقتی که تاخیر میکند حج را در هر
سالی از دیگر که مشغول کند او را از حج اما خرید و فروخت نقدی یا خرید و فروخت نسیه امام گفت که نیست عذری او را هر که تاخیر کند حج را
با آن که در حالی که تحقیق ترک کرده است حج را پس در سالی پس تحقیق ترک کرده او شریعتی از شرایع اسلام را در آن
با آن این شد در شرح حدیث سابق پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من مات و لم یحج حجة الاسلام
لم یمنعه من ذلک حاجة تجحف به او مرض لا یطیق فیه الحج او سلطان یمنعه فلیمت یهودیا او
نصرانیا شرح این روان حدیث اول این باب است ششم اصل عن ابی بصیر قال سمعت ابا عبد الله
علیه السلام یقول من مات و هو صحیح موسر لم یحج فهو ممن قال الله عز و جل و نحشره یوم القیامة
اعمی قال قلت سبحان الله اعمی قال نعم ان الله اعماه عن طریق الحق شرح روایت است از ابی بصیر گفت
که شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت که هر که بمیرد در حالی که او صحیح المزاج است و توانگر است گزارده باشد پس او از جمله کسی است که گفته است
در سوره طه که و حشر میکنیم او را در روز قیامت کور راوی گفت که گفتم از روی تعجب که سبحان الله کور محشور میشود گفت آری بیان این آنکه الله تعالی

اث ن م

قریب یعنی یحسن ... [illegible] ... در قول ...

بعضا و ... ذکر کرده [illegible] و آن سبب که ... چنانچه بیان این آیت گذشت در کتاب الحجة در حدیث ... در باب [illegible]
باب [illegible] من التنزیل [illegible]
و [illegible] از منکر امامت [illegible] گذشت در کتاب العقل در حدیث ... باب اول کتاب الحج [illegible] باب [illegible]

اصل باب [illegible] یخرج من مکة لا یرید العود الیها شرح این باب بیان [illegible] در این باب سه حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من خرج من مکة و هو لا یرید العود الیها فقد اقترب اجله و دنا عذابه شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هر که بیرون رود [illegible]

[illegible] دوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من خرج من مکة و هو لا یرید العود الیها فقد اقترب اجله و دنا عذابه شرح [illegible] سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال کان علی صلوات الله علیه یقول لولده یا بنی انظروا بیت ربکم فلا یخلون منکم فلا تناظروا شرح [illegible]

[illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

باب [illegible] سیوم اصل [illegible]

شرح [illegible] این باب بیان [illegible] در این باب دو حدیث است اول اصل عن سماعة عن ابی عبد الله علیه السلام قال قال لی ما لک لا تحج فی العام فقلت معاملة کانت بینی و بین قوم و اشغال و عسی ان یکون ذلک خیرة فقال لا والله ما فعل الله لک فی ذلک خیرة ثم قال ما حبس عبد عن هذا البیت الا بذنب و ما یعفو اکثر شرح [illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] دوم اصل قال ابو عبد الله علیه السلام لیس فی ترک الحج خیرة شرح

این

این ظاهر است [illegible] باب [illegible] شرح این باب بیان [illegible] در این باب چهار حدیث است اول اصل عن حنان بن سدیر [illegible] عن ابی عبد الله علیه السلام قال لو ترک الناس الحج لما نوظروا العذاب او قال انزل علیهم العذاب شرح [illegible]

[illegible] روایت است [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] دوم اصل ذکرت لابی جعفر علیه السلام البیت فقال لو عطلوه سنة واحدة لم یناظروا شرح [illegible] سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال کان علی صلوات الله علیه یقول لولده یا بنی انظروا بیت ربکم فلا یخلو منکم فلا تناظروا شرح [illegible] چهارم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا یزال الدین قائما ما قامت الکعبة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

باب [illegible] شرح این باب بیان [illegible] اصل عن اسحاق بن عمار قال قلت لابی عبد الله علیه السلام ان رجلا استشارنی فی الحج و کان ضعیف الحال فاشرت علیه ان لا یحج فقال ما اخلقک ان تمرض سنة قال فمرضت سنة شرح روایت است [illegible]

باب [illegible] شرح این باب بیان [illegible] در این باب دو حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لو ان الناس ترکوا الحج لکان علی الوالی ان یجبرهم علی ذلک و علی المقام عنده و لو ترکوا زیارة النبی صلی الله علیه و آله لکان علی الوالی ان یجبرهم علی ذلک و علی المقام عنده فان لم یکن لهم اموال انفق علیهم من بیت مال المسلمین شرح [illegible]

صورت هم

[illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

کننده [illegible] الفقه [illegible]

[illegible] دوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لو عطل الناس الحج لوجب علی الامام ان یجبرهم علی الحج ان شاؤوا و ان ابوا فان هذا البیت انما وضع للحج شرح [illegible]

باب [illegible] شرح این باب بیان [illegible] در این باب [illegible] حدیث است اول اصل عن ابی جعفر عن ابیه علیهما السلام ان علیا صلوات الله علیه قال [illegible] شرح [illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

اینکه امام صلوات الله علیه گفت هر کس که سالی که حج کرده بود اگر کار او حج بوده ثواب عظیم است بر ایمان که بعد از ان در بیابان آن وقت اداء حج کند از جانب

دوم اصل عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ اِنَّ اَمِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَیْهِ اَمَرَ شَیْخًا کَبِیْرًا لَمْ یَحُجَّ قَطُّ وَلَمْ یُطِقِ الْحَجَّ لِکِبَرِهِ اَنْ یُجَهِّزَ رَجُلًا یَحُجُّ عَنْهُ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که بدرستی که امیر المومنین صلوات الله علیه امر کرد پیر کلانی را که حج نکرده بود هرگز و تاب نداشت حج را بجهة پیری که بسبب کلانی سال او را که مهیا کند مردی را که حج کند از جانب او

سیوم اصل عَنْ عَلِیِّ بْنِ اَبِی حَمْزَةَ قَالَ سَاَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ حَالَ بَیْنَهُ وَبَیْنَ الْحَجِّ مَرَضٌ اَوْ اَمْرٌ یَعْذِرُهُ اللهُ فِیْهِ فَقَالَ عَلَیْهِ اَنْ یُحِجَّ مِنْ مَالِهِ صَرُوْرَةً لَا مَالَ لَهُ شرح علی بن ابی حمزه مشترک است میان بطائنی و ثمالی و بر هر تقدیر از راویان امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام است و این حدیث سیوم است که دلالت دارد بر آنکه نیابت جایز است و در حدیث هم این باب حج بصیغه معلوم غایب معلوم از باب افعال است العروة و بصیغه مصدر بفتح صاد مهمله و ضم را بفتح و سکون واو و را بفتح کسی که هرگز حج نکرده است کسی که حجة الاسلام نکرده است یعنی روایت است از علی بن ابی حمزه که گفت پرسیدم امام را از مردی مسلمان که حایل شده میان او و میان حج بیماری یا کاری که معذور دارد او را الله تعالی در آن پس امام گفت که بر او است اینکه بیرون کند حج کند از مال خود کسی را که حج نکرده است مالی ندارد

چهارم اصل عَنْ اَبِی جَعْفَرٍ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ کَانَ عَلِیٌّ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَیْهِ یَقُوْلُ لَوْ اَنَّ رَجُلًا اَرَادَ الْحَجَّ فَعَرَضَ لَهُ مَرَضٌ اَوْ خَالَطَهُ سُقْمٌ فَلَمْ یَسْتَطِعِ الْخُرُوْجَ فَلْیُجَهِّزْ رَجُلًا مِنْ مَالِهِ ثُمَّ لِیَبْعَثْهُ مَکَانَهُ شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت که بود علی صلوات الله علیه میگفت که اگر مردی اراده کرد حج را پس عارض شد او را بیماری یا آمیخته شد او را آفتی پس استطاعت نداشت بیرون رفتن پس باید که مهیا کند مردی را از مال خود بعد از آن باید که بفرستد او را بجای خود

پنجم اصل عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ اِنْ کَانَ رَجُلٌ مُوْسِرٌ حَالَ بَیْنَهُ وَبَیْنَ الْحَجِّ مَرَضٌ اَوْ اَمْرٌ یَعْذِرُهُ اللهُ فِیْهِ فَاِنَّ عَلَیْهِ اَنْ یُحِجَّ عَنْهُ صَرُوْرَةً لَا مَالَ لَهُ شرح مضمون این موافق مضمون حدیث سیوم این باب است

باب سی و هشتم اصل باب ما یجزی من حجة الاسلام وما لا یجزی شرح حجه بکسر حا بفتح مهمله است و جیم است و مراد بحجة الاسلام حجی است که امر به او واجب است در آیت سوره آل عمران که وَلِلّٰهِ عَلَی النَّاسِ حِجُّ الْبَیْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَیْهِ سَبِیْلًا و بیان شد در بعض احادیث باب سیوم کتاب که مستطاع الحج است یعنی این باب بیان حجی است که مجزی میشود از حجة الاسلام که فرض اصلی است بر هر مستطیع و دیگر بیان حجی که مجزی نمیشود از حجة الاسلام و در این باب پنج حدیث است

اول اصل عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ لَوْ اَنَّ رَجُلًا مُعْسِرًا اَحَجَّهُ رَجُلٌ کَانَتْ لَهُ حِجَّةٌ فَاِنْ اَیْسَرَ بَعْدَ ذٰلِکَ کَانَ عَلَیْهِ الْحَجُّ وَکَذٰلِکَ النَّاصِبُ اِذَا عَرَفَ فَعَلَیْهِ الْحَجُّ وَاِنْ کَانَ قَدْ حَجَّ شرح ... و منصوب ... و مراد به ... بر ضلالت است و ناصب کسی است که دشمن و عداوت امام معصوم العارف علیه ... و از ... آنها ... است مجتهد ... ناواقف کرده آنها ... یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که اگر مردی تنگدست حج فرماید او را مردی میشود برای او حجی پس اگر توانگر شود بعد از آن واجب میشود بر او حج و همچنان است ناصب چون اعتراف بامام حق کند پس واجب است بر او حج هر چند که بود ... با وجودی که حج کرده بود و مراد این است که در این دو صورت اگرچه حجة الاسلام بعمل آمده حجی دیگر واجب است اگرچه فرض میت بعد از آن تنگی آید در حدیث چهارم این باب که بعد از این گذشت در کتاب الزکوة و در حدیث پنجم باب الزکوة ... که ناصب چون عارف شود ... اعاده زکوة ... فرض میت

دوم اصل عَنِ الْفَضْلِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِکِ عَنْ اَبِی عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ سَاَلْتُهُ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ لَمْ یَکُنْ لَهُ مَالٌ فَحَجَّ بِهِ اُنَاسٌ مِنْ اَصْحَابِهِ اَقَضٰی حِجَّةَ الْاِسْلَامِ قَالَ نَعَمْ فَاِذَا اَیْسَرَ بَعْدَ ذٰلِکَ فَعَلَیْهِ اَنْ یَحُجَّ قُلْتُ وَهَلْ تَکُوْنُ حِجَّتُهُ تِلْکَ تَامَّةً اَوْ نَاقِصَةً اِذَا لَمْ یَکُنْ حَجَّ مِنْ مَالِهِ

قال

قَالَ نَعَمْ قَضٰی عَنْهُ حِجَّةَ الْاِسْلَامِ وَتَکُوْنُ تَامَّةً وَلَیْسَتْ بِنَاقِصَةٍ وَاِنْ اَیْسَرَ فَلْیَحُجَّ شرح ... صاحب است برای مقدم ... تقدیر ... او است که ... از انجا ... که ... است ... از اصل ... محذوف است بتقدیر ... یعنی روایت است از فضل بن عبد الملک از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت پرسیدم امام را از مردی که نبود او را مالی پس حج ... او را جمعی از یاران او آیا ادا کرده حجة الاسلام را امام گفت آری ... پس چون توانگر شود بعد از آن باید که حج کند ... گفتم که آیا میباشد آن حج سابق او تمام یا آن ناقص است چون نبوده بود حج کرده از مال خود امام گفت که آری تمام است ... و مراد حجة الاسلام ... است ... و مراد او است که ... است حجة الاسلام ... دوم ... برای او فی نقصان حج سابق ... حجة الاسلام از مال خود کرده باشد

دوم اصل قَالَ وَسُئِلَ عَنِ الرَّجُلِ یَکُوْنُ لَهُ الْاِبِلُ یُکْرِیْهَا فَیُصِیْبُ عَلَیْهَا فَیَحُجُّ وَهُوَ کَرِیٌّ تُغْنِیْ عَنْهُ حِجَّتُهُ اَوْ یَکُوْنُ یَحْمِلُ التِّجَارَةَ اِلٰی مَکَّةَ فَیَحُجُّ فَیُصِیْبُ الْمَالَ فِیْ تِجَارَتِهِ اَوْ یَضَعُ اَتَکُوْنُ حِجَّتُهُ تَامَّةً اَوْ نَاقِصَةً اَوْ لَا تَکُوْنُ حَتّٰی یَذْهَبَ بِهِ اِلَی الْحَجِّ وَلَا یَنْوِیَ غَیْرَهُ اَوْ یَکُوْنَ یَنْوِیْهِمَا جَمِیْعًا اَیَقْضِیْ ذٰلِکَ حِجَّتَهُ قَالَ نَعَمْ حِجَّتُهُ تَامَّةٌ شرح کری بفتح ... و ... بیاء و ... مشدده ... بصیغه مضارع غایب معلوم از باب افعال است ... و مفعول ... محذوف است بتقدیر ... المال الکری ... بصیغه مضارع غایب معلوم از باب افعال است ... و مراد ... بصیغه ... از باب افعال است ... است ... ضمیر مستتر ... و ... مجهول است ... بصیغه مضارع غایب معلوم ... و ... یعنی راوی گفت که پرسیده شد امام از مردی که میباشد او را شتران که بکرایه میدهد ... پس ... بار آن شتران ... حج بکند ... و ... آیا مجزی میشود از او آن حج ... که آن حج حجة الاسلام میشود ... که حج بکند ... آن ... فایده ... تجارت ... یا ... ناقص ... و حجة الاسلام ... حج ... باشد آیا تمام یا ناقص ... حج ... امام گفت که آری حج ... تمام است ... حجة الاسلام

سیوم اصل سَاَلْتُ اَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ حَجَّ عَنْ غَیْرِهِ اَیُجْزِیْهِ ذٰلِکَ مِنْ حِجَّةِ الْاِسْلَامِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ حِجَّةُ الْجَمَّالِ تَامَّةٌ اَوْ نَاقِصَةٌ قَالَ تَامَّةٌ قُلْتُ حِجَّةُ الْاَجِیْرِ تَامَّةٌ اَمْ نَاقِصَةٌ قَالَ تَامَّةٌ شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از مردی که حج کرد از جانب غیر خود یعنی که ثواب حجة الاسلام خود برای غیر خود داده ... آیا ... در حدیث ... باب ... از افعال حج باشد آیا مجزی است ... حجة الاسلام ... امام گفت که آری ... حج ... حجة الاسلام است ... تمام است ... حج ... برای ... حج ... حجة الاسلام است یا ناقص ... امام گفت که تمام است

چهارم اصل عَنْ عُمَرَ بْنِ اُذَیْنَةَ قَالَ کَتَبْتُ اِلٰی اَبِیْ عَبْدِ اللهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ اَسْاَلُهُ عَنْ رَجُلٍ حَجَّ وَلَا یَدْرِیْ وَلَا یَعْرِفُ هٰذَا الْاَمْرَ ثُمَّ مَنَّ اللهُ عَلَیْهِ بِمَعْرِفَتِهِ وَالدَّیْنُوْنَةِ بِهِ اَعَلَیْهِ حِجَّةُ الْاِسْلَامِ اَمْ قَدْ قَضٰی فَرِیْضَةَ اللهِ وَالْحَجُّ اَحَبُّ اِلَیَّ وَعَنْ رَجُلٍ هُوَ فِیْ بَعْضِ هٰذِهِ الْاَصْنَافِ مِنْ اَهْلِ الْقِبْلَةِ نَاصِبٍ مُتَدَیِّنٍ ثُمَّ مَنَّ اللهُ عَلَیْهِ فَعَرَفَ هٰذَا الْاَمْرَ اَیَقْضِیْ عَنْهُ حِجَّةَ الْاِسْلَامِ اَوْ عَلَیْهِ اَنْ یَحُجَّ مِنْ قَابِلٍ قَالَ الْحَجُّ اَحَبُّ

حج قد ... قال قد قضی

شرح روایتست از عمر بن اذینه بضم همزه و فتح ذال المنقطه و سکون یاء و نون که گفت که نوشتم بسوی امام جعفر صادق علیه السلم و پرسیدم او را
از مردی که حج گزارد و بر حالی که بینا است و نشناخته این کار را امامت امر حج را یعنی که مستضعف بود بعد از آن هدایت داد او را خدای تعالی بولایت ما حق او
و معتقد شد او آن کار را آیا بر اوست حجة الاسلام یعنی تحقیق بجا آورد حجة الاسلام را امام گفت که بتحقیق بجا آورد حجة الاسلام را اگر قضیه خدای تعالی
و اعاده حج محبوبتر است بسوی من و پرسیدم امام را از مردی که او در بعض این اصناف مخالفانست از اهل قبله مثل زیدیه و حشویه و زیدیه ناصبیست
متعبدست که پیش حج میخواند یعنی که حجة الاسلام را اراده کند پیش ازو بجا آورد بعد از آن منت نهاد خدای تعالی برو بشناخت این کار را آیا حج بر او لازم
او بجا می آورد او را حجة الاسلام را یعنی که اعاده آن حج بر او فرض نیست یا بر او واجبست که حجة الاسلام گزارد در سال آینده امام گفت که اگر
حج گزارد محبوبتر است بسوی من پنجم اصل عن علی بن مهزیار قال کتب ابراهیم بن محمد بن عمران الهمدانی الی ابی جعفر
علیه السلام انی حججت و انا مخالف و کنت صرورة فدخلت متمتعا بالعمرة الی الحج قال فکتب الیه اعد حجک
شرح روایتست از علی بن مهزیار که گفت که نوشت ابراهیم بن محمد بن عمران همدانی بفتح میم و دال المنقطه بسوی امام محمد تقی علیه السلم که بدرستی که من حج
گزاردم بر حالی که من مخالف بودم و بودم حج ناکرده و داخل شدم بر حالی که متمتع بودم بعمره منتهی بسوی حج گفت که پس امام نوشت بسوی او
که اعاده کن حج خود را و این حمل بر استحباب است چنانچه گذشت در حدیث سابق ششم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام
یمر مجتازا یرید الیمن او غیرها من البلدان و طریقه بمکة فیدرک الناس و هم یخرجون الی الحج فیخرج
معهم الی المشاهد ایجزیه ذلک من حجة الاسلام قال نعم شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلم که مردی که گذر میکند
بر حالی که گذارنده است بجا [illegible] اراده دارد یمن را یا غیر آن را از شهرها [illegible] او بمکه است پس ادراک میکند مردمان را که بر حالی
که ایشان بیرون میروند بسوی حج پس بیرون میرود با ایشان بسوی محلهای اجتماع که مشاهد است یعنی که مناسک حج را بجا می آورد
آیا مجزی میشود او را آن حج از حجة الاسلام امام گفت که آری هفتم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام الرجل یخرج فی تجارة
الی مکة او یکون له ابل فیکریها حجته ناقصة ام تامة قال لا بل حجته تامة شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلم
که مردی از شهر خود بیرون میرود برای تجارت بسوی مکه یا میباشد او را شتران پس بکرایه میدهد آنها را آیا حج او ناقص و فاسدست یا تمام حجة الاسلام
امام گفت که ناقص نیست بلکه حج او تمام است هشتم اصل عن شهاب عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل اعتق عشیة
عرفة عبدا له ایجزی عن العبد حجة الاسلام قال نعم قلت فام ولد احجها مولاها ایجزی عنها قال لا قلت
اله اجر فی حجتها قال نعم و سالته عن ابن عشر سنین یحج قال علیه حجة الاسلام اذا احتلم و کذلک الجاریة
علیها الحج اذا طمثت شرح روایتست از شهاب بکسر شین المنقطه از امام جعفر صادق علیه السلم در مردی که آزاد کرد در آخر روز عرفه غلامی
که از اوست آیا مجزی میشود از آن غلام حجة الاسلام امام گفت که آری گفتم که پس کنیزی که صاحب ولد است حج فرمود او را مولای او آیا مجزی میشود از آن کنیز
حجة الاسلام امام گفت که نه گفتم که آیا کسی که اوراست ثوابی در حج آن کنیز امام گفت که آری و پرسیدم امام را از پسر ده ساله که حج میگزارد
امام گفت که بر اوست حجة الاسلام وقتی که بالغ شود باحتلام مثلا و همچنانست دختر نابالغ بر اوست حج چون بالغ شود بحیض مثلا نهم اصل
سالت ابا جعفر الثانی علیه السلام عن الصبی متی یحرم به قال اذا اثغر شرح یحرم بصیغه مجهول از باب افعالست
و ضمیر برای صبی است اثغر بفتح همزه و سکون مثلثه و فتح غین المنقطه و را بی نقطه بصیغه ماضی غایب معلوم از باب افعالست و در بعض نسخ اتغر بتاء
دو نقطه در بالاست و بنا بر اول از افعال منشعب از ثغر بمثلثه و بنا بر دوم منعکس شده پرسیدم امام محمد تقی علیه السلم از طفل که کی
احرام فرموده میشود امام گفت وقتی که افتاده دندان پیش او دهم اصل عن ابی جعفر علیه السلم قال فی رجل خرج حاجا حجة

الاسلام فمات فی الطریق فقال ان مات فی الحرم فقد اجزأت عنه حجة الاسلام و ان کان مات دون الحرم
فلیقض عنه ولیه حجة الاسلام شرح روایتست از امام محمد باقر علیه السلم که گفت در مردی که از شهر خود بیرون رفت بر حالی که حج بگزارد حجة
الاسلام پس مرد در راه پس گفت که اگر مرد در حرم پس بتحقیق مجزی شد از او حجة الاسلام و اگر شد پیش از آنکه در رسید بحرم پس باید که قضا
کند از او ولی او یعنی پسر بزرگ او مثل پدر او حجة الاسلام را و شاید که این در صورتی باشد که آن مرد پیش از آن سال مستطیع شده باشد و امر که اینجاست
با امر وجوبی قضا برای استحباب بوده باشد یازدهم اصل سالت ابا جعفر علیه السلام عن رجل خرج حاجا و معه جمل له و نفقة
و زاد فمات فی الطریق قال ان کان صرورة ثم مات فی الحرم فقد اجزأ عنه حجة الاسلام و ان کان مات
و هو صرورة قبل ان یحرم جعل جمله و زاده و نفقته و ما معه فی حجة الاسلام فان فضل من ذلک
شیء فهو للورثة ان لم یکن علیه دین شرح پرسیدم امام محمد باقر علیه السلم را از مردی که از شهر خود بیرون رفت حج کنند و با اوست
شتری که او راست و خرجی و توشه پس مرد در راه گفت که اگر شد بود حج ناکرده پیش از آن مرد در حرم پس بتحقیق مجزی شد از او حجة الاسلام
و اگر مرد پیش از آنکه در حالی که حج ناکرده بود پیش از آنکه احرام نمود کرده باید میشود شتر او و توشه او و خرجی او و آنچه با اوست در حجة الاسلام
پس اگر زیاده ماند از آن چیزی پس آن از وارثان است اگر باشد بر او قرضی اصل قلت ارایت ان کانت الحجة تطوعا ثم مات
فی الطریق قبل ان یحرم لمن یکون جمله و نفقته و ما معه قال یکون جمیع ما معه و ما ترک للورثة
الا ان یکون علیه دین فیقضی عنه او یکون اوصی بوصیة فینفذ ذلک لمن اوصی له و یجعل
ذلک من ثلثه شرح گفتم که خبر ده مرا که اگر باشد آن حج نافله بعد از آن بمیرد در راه پیش از آنکه احرام شود از کیست شتر او
و خرجی او و آنچه با اوست گفت که باشد جمیع آنچه با اوست و آنچه گذاشت در شهر خود از وارثان او مگر آنکه باشد بر او قرضی پس ادا میشود
از او یا وصیت کرده باشد بوصیتی که شرعی باشد پس انفاذ کرده میشود آن وصیت برای کسی که وصیت کرد برای
او و کرده میشود آن وصیت از ثلث مال او دوازدهم اصل سالنا ابا عبد الله علیه السلام عن رجل لم یکن له ان یمضی الی بیت
الله الحرام ایجزیه ذلک من حجة الاسلام قال نعم قلت و ان حج عن غیره و لم یکن له مال و قد نذر ان
یحج ماشیا ایجزیه ذلک عنه قال نعم شرح پرسیدیم امام جعفر صادق علیه السلم از مردی که نذر کرد که پیاده رود بسوی کعبه آیا مجزی
میشود او را آن حج از حجة الاسلام گفت که آری گفتم که اگر در حج کند از جانب غیر خود با اجاره و باشد ادا ولی و بتحقیق نذر کرده باشد
که حج کند پیاده آیا مجزی میشود آن حج از او یعنی که آیا از عهده نذر خود بیرون می آید و از عهده اجاره نیز بیرون می آید امام گفت که آری سیزدهم
اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام بلغنی عنک انک قلت لو ان رجلا مات و لم یحج حجة الاسلام فحج عنه
بعض اهله اجزأ ذلک عنه فقال نعم اشهد بها عن ابی انه حدثنی ان رسول الله صلی الله علیه و آله
اتاه رجل فقال یا رسول الله ان ابی مات و لم یحج فقال له رسول الله صلی الله علیه و آله حج عنه
فان ذلک یجزی عنه شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلم که رسیده بمن از تو اینکه تو گفتی که اگر اینکه مردی مرد و حج نکرده بود حجة الاسلام
پس حج کرد از جانب او بعض خویشان او مجزی شد آن حج از آن میت پس امام گفت که آری خبر یقینی میدهم در آن فتوی از پدرم بدرستی
که او حکایت کرد مرا اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله آمد نزد او مردی پس گفت که ای رسول الله بدرستی که پدرم مرد و حج نکرده بود پس گفت او را
رسول الله صلی الله علیه و آله که حج کن از جانب او بدرستی که آن عمل مجزی میشود از جانب پدر تو اگر گویی که بعض اوضاع غیر واجبه نیست
بنابر این از قبیل استدلال بقیاس میشود گوییم استدلال بقیاس از قبیل استدلال بطواهر است و عدم جواز آن مخصوص بصورتیست که عدم نزد

ذلک

صادق مطعون شده و در راوی کن فیه موم فارق امام علیه السلام چهاردهم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام ان ابنی هلک و لم یحج
و لم یوص بالحج فاحج عنه بعض اهله رجلا او امراة هل یجزی ذلک و یکون قضاء عنه او یکون الحج لمن
حج و یوجر من احج عنه فقال ان کان الحاج غیر صرورة اجزا عنهما جمیعا و اجر الذی احجه شرح
گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که شخصی مرد و حج کرده نبود و وصیت کرد که حج برو فرمود از جانب او بعضی از کسان او مردی را یا زنی را با جاره آیا
مجزی میشود آن حج و ثواب آن عمل که آورده حج از جانب میت با نیابت حج از کسی که حج میکرد و مجزی میشود الکس که حج فرمود از جانب
میت پس امام گفت که اگر باشد که حج بکند صرورة اگر مجزی میشود از میت و از نایب هر دو اگر حج فرمود او را اشارات است با نیکه
اگر حج کرده باشد و در آن تفصیلی است زیرا که اگر مستطیع است ... مجزی نمیشود از نایب ... الا مجزی میشود از مرده پانزدهم
اصل سالت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل یموت و لم یحج حجة الاسلام و لم یوص بها اتقضی عنه قال
نعم شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که بمیرد و حج نکرده حجة الاسلام و وصیت نکرده و بآن آیا بجا آورده میشود حج الاسلام
از جانب او پس امام در جواب گفت که آری شانزدهم اصل سالت ابا عبد الله علیه السلام عن الرجل و المراة
یموتان و لم یحجا ایقضی عنهما حجة الاسلام قال نعم شرح مضمون این ظاهر است از شرح سابق هفدهم اصل
عن ابی عبد الله علیه السلام قال یسئل عن رجل مات و له ابن لم یدر احج ابوه ام لا قال یحج عنه فان
کان ابوه قد حج کتب لابیه نافلة و للابن فریضة و ان کان ابوه لم یحج کتب لابیه فریضة و للابن
نافلة شرح روایت از امام جعفر صادق علیه السلام که امام پرسیده شد از مردی که مرده و او را پسری که نداند که آیا حج
پدرش ... کرده ... اگر پدرش حج کرده باشد ... جانب پدرش ... تحقیق حج کرده بود
نوشته میشود برای پدرش حج نافله و برای پسر فریضه ... نوشته میشود برای پدرش فریضه و برای پسر نافله
صورت که حجة الاسلام ... این حدیث ...
حج ... هجدهم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لو ان عبدا حج عشر حجج کانت علیه حجة الاسلام
ایضا اذا استطاع الی ذلک سبیلا و لو ان غلاما حج عشر حجج ثم احتلم کانت علیه فریضة الاسلام
و لو ان مملوکا حج عشر حجج ثم اعتق کانت علیه فریضة الاسلام اذا استطاع الیه سبیلا شرح
روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که اگر بنده از بندگان خدای تعالی حج فرموده شود ده حج ... برای او حجة الاسلام
... استطاعت ... بعضی احادیث باب ... و اگر کسی پسری ... حج کرده
حج ... حجة الاسلام ... و اگر بنده ... حج کرده ... آزاد کرده شود ...
برای حجة الاسلام ... باب سی و دوم اصل باب من لم یحج بین خمس سنین شرح
این باب ... مستطیع باشد برای حج ... و در این باب دو حدیث است اول اصل عن ابی
عبد الله علیه السلام قال من مضت له خمس سنین فلم یفد الی ربه و هو موسر انه لمحروم شرح روایت
از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هر که گذشت برای او پنج سال ... صاحب ... بدرستی که او ...
کرده آیه محروم از ثواب عظیم است دوم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال ان لله منادیا ینادی ای عبد

احسن

احسن الله الیه و اوسع علیه فی رزقه فلم یفد الیه فی کل خمسة اعوام مرة لیطلب ثوابه ان
ذلک لمحروم شرح روایت از امام محمد باقر علیه السلام گفت که بدرستی که خدای تعالی ... هر کدام بنده
که احسان کرد خدای تعالی ... و فراخ کرد ... او ... پنج سال ... آیه
محروم است از ثواب عظیم باب سی و سیوم اصل باب الرجل یستدین و یحج شرح این باب بیان ... که قرض بکند و حج بکند ... در این باب
شش حدیث است اول اصل سالت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل یحج بدین و قد حج حجة الاسلام
قال نعم ان الله سیقضی عنه ان شاء الله شرح ...
یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که حج بکند بقرض ... حجة الاسلام امام گفت ...
... دوم اصل عن موسی بن بکر عن ابی الحسن الاول علیه السلام قال قلت
له هل یستقرض الرجل و یحج اذا کان خلف ظهره ما یؤدی عنه اذا حدث به حدث قال نعم شرح
روایت ... امام موسی کاظم علیه السلام ... قرض بکند ... حج بکند ...
قرض ... سیوم اصل سالت ابا الحسن علیه السلام عن الرجل علیه
دین یستقرض و یحج قال ان کان له وجه فی مال فلا باس شرح پرسیدم امام موسی کاظم علیه السلام ...
قرض ... حج بکند ... چهارم اصل قلت للرضا علیه السلام
الرجل یکون علیه الدین و تحضره الشیء ایقضی دینه او یحج قال یقضی ببعض و یحج ببعض قلت فانه
لا یکون الا بقدر نفقة الحج قال یقضی سنة و یحج سنة فقلت اعطی المال من ناحیة السلطان قال
لا باس علیکم شرح گفتم امام رضا علیه السلام ...
... قرض ... حج بکند ...
امام گفت ... پنجم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام یکون
علی الدین فتقع فی یدی الدراهم فان وزعتها بینهم لم یبق شیء افاحج بها او ازعها بین
الغرام فقال تحج بها و ادع الله ان یقضی عنک دینک شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ...
... حج ...
... ششم اصل سالت ابا الحسن علیه السلام
عن الرجل یستقرض و یحج فقال ان کان خلف ظهره ما ان حدث به حدث ادی عنه فلا باس شرح
مضمون این ... باب سی و چهارم اصل باب الفضل فی نفقة الحج شرح الفضل ...
... این باب بیان ... نفقه ... برای نفقه حج است
... و در این
باب پنج حدیث است اول اصل سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول لو ان احدکم اذا ربح الربح اخذ منه
الشیء فعزله فقال هذا للحج و اذا ربح اخذ منه و قال هذا للحج جاء ابان الحج و قد اجتمعت له نفقة

عزم الله لخرج ولكن احدكم يربح الربح فينفقه فاذا جاء ابّان الحج اراد ان يخرج ذلك من راس ماله فيشق عليه

شرح جار مجرای ابان بکسر همزه و تشدید با یک نقطه و الف بکشف و زن است نقد معاف است غرم بفتح عین بی نقطه و سکون رای بی نقطه معاف

الیه معاف الغرم اراده و چیزی از روی کمال جد و اهتمام و بعد از آن خروج میباشد خروج معطوف بر جار است و معطوف بر امنت است **یعنی**

شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت که اگر یکی از شما شیعیان ما فایده کند فایده و فرا گیرد از آن فایده چیزی را پس بکار ی که ...

پس گوید که این برای حج است و چون دیگر فایده کند و فرا گیرد از آن نیز پس گوید که این برای حج است می آید وقت حج در حالی که جمیع مبلغ جمع شده

برای او خرجی جهت حج میباشد پس آسان خرج آن میشود و بدین سبب میباشد ولیک یکی از شما فایده میکند فایده و پس انفاق و خرج میکند جمیع آن را بضرورت

پس چون آید وقت حج میخواهد که اخراج کند نفقه حج را از سرمایه خود پس مشکل میشود بر او و عزم او کمتر میکند **دوم اصل** عن شيخ رفع الحديث الى

ابي عبد الله عليه السلام قال قال له يا فلان اقلل النفقة في الحج تنشط للحج ولا تكثر النفقة في الحج فتمل الحج **شرح**

روایت از بعض کسی که او رسانید حدیث را بسوی امام جعفر صادق علیه السلام آنکه گفت امام گفت او را که ای فلان کم کن خرج را در راه حج تا نشاط

باشی برای حج یعنی که چون آسان کم خرج را تو زیادتر در بعض حج میسالت تو باشد و از سرمایه خود چیزی کم کنی و در سال حج کنی و بسیار مکن خرج را در راه حج پس

ملالت داشته باشی حج را بسبب آنکه نفقه او را تمام کند **سیوم اصل** سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول ان كان علي عليه السلام

ليقطع بركابه في طريق مكة فيشده بخوصة ليهون الحج على نفسه **شرح** ان بکسر همزه و تخفیف نون مخففه از مثقله است

الخوصة بضم خاء با نقطه و سکون واو و صاد بی نقطه و تا برگ درخت خرما **یعنی** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت که بدرستی

که شان امیر المؤمنین علی علیه السلام این بود که رکاب او گسسته میشد در راه مکه پس می بست آن را ببرگی از درخت خرما تا آسان کند حج را بر خود

و هر ساله تو را از کار **چهارم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال الهدية من نفقة الحج **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام

گفت که هدیه که برای کسی فرستند از جمله نفقه حج اکمل است مراد این است که آن را نیز افضل است از دادن آن کسی بجای آنکه شخصی را حج شود

پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام انه قال الهدية من الحج **شرح** ح رد الحج حاجی جمع حاج است و در رفتن حج کرده

میتواند بود و مصدر است من الحج تقدیر من نفقة الحج است **یعنی** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام است که گفت که هدیه حاجیان که برای کسی فرستند

از جمله نفقه حج اکمل است باب این شد شرح حدیث سیوم **باب صد و سیوم اصل باب انه يستحب للرجل ان يكون متهيئا للحج في كل وقت شرح**

این باب بیان این است که مستحب است برای مرد اینکه آماده و مهیا باشد برای حج در هر وقتی یعنی که هر گاه حج باشد و در آن کوشش کند و این باب مشتمل

اول اصل عن عيسى بن ابي منصور قال قال لي جعفر بن محمد عليهما السلام يا عيسى اني احب ان يراك الله فيما

بين الحج الى الحج وانت تتهيا للحج **شرح** روایت از عیسی پسر ابی منصور گفت که گفت مرا امام جعفر صادق علیه السلام که ای عیسی بدرستی

که من دوست میدارم اینکه ببیند ترا الله تعالی در زمانی که میان این حج تا حج است در حالی که تو آماده کنی که مهیا باشی برای حج **دوم اصل** قال ابو

عبد الله عليه السلام من اتخذ محملا للحج كان كمن ربط فرسا في سبيل الله عز وجل **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام

که هر که گرفت کجاوه را برای حج شد مانند کسی که بست اسبی را برای جهاد در راه خدای عز و جل یعنی ثواب **سیوم اصل** سمعت ابا عبد الله

عليه السلام يقول من رجع من مكة وهو ينوي الحج من قابل زيد في عمره **شرح** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت

که هر که برگشت بسوی اهل خود از مکه و او در خاطر میدارد اراده کردن حج را در سال آینده زیاد کرده میشود در عمر او **باب صد و سیوم اصل باب الرجل يسلم**

فيحج قبل ان يختتن شرح يختتن بیای با دو نقطه و خای با نقطه و تای با دو نقطه و نون بصیغه مضارع غایب معلوم از باب افتعال است الاختتان مطاوع ختن یعنی برید

شدن پوست سر آلت مرد **یعنی** این باب بیان مردی است که مسلمان میشود و حج میگذارد پیش از آنکه بریده شود و در این باب دو حدیث

الالول عن ابي عبد الله عليه السلام في الرجل يسلم فيريد ان يحج وقد حضر الحج أيحج او يختتن قال لا يحج حتى يختتن

شرح الحج مرفوع و فاعل حضر است یا منصوب و مفعول است فاعل ضمیر مستتر راجع بالرجل است و مراد این است که بلوغ یا سیده روی که مردان شروع

در حج میکنند **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام در مردی که مسلمان میشود پس میخواهد که حج گذارد در حالی که حاضر شده وقت حج آیا حج بگذارد یا

بریده میشود امام گفت که حج نگذارد تا وقتی که بریده شود **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال لا بأس ان تطوف المرأة

غير المخفوضة فاما الرجل فلا يطوفن الا وهو مختتن **شرح** المخفوضة بخای با نقطه و سکون فا و ضاد با نقطه مصدر باب ضرب

بستان دادن و مراد ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که نیست باکی

اینکه طواف کند زنی که ختنه شده باشد پس اما مرد پس طواف نکند مگر در حالی که او بریده شده باشد **باب صد و چهارم اصل باب المرأة يمنعها زوجها**

من حجة الاسلام شرح این باب بیان زنی است که منع میکند او را شوهرش از حج حجة الاسلام است و در این باب سه حدیث است **اول اصل**

عن علي بن ابي حمزة عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن امرأة لها زوج ابى ان يأذن لها ان

تحج ولم تحج حجة الاسلام فغاب عنها زوجها وقد نهاها ان تحج قال لا طاعة له عليها في حجة الاسلام فلتحج ان شاءت

شرح روایت از علی پسر ابی حمزه از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از زنی که او را است شوهری که سر باز میزد از اینکه رخصت

دهد او را که حج گذارد و حال آنکه حج نگذارده حجة الاسلام پس غایب شد شوهر او از او و بتحقیق منع کرده بود او را که حج گذارد امام گفت که نیست هیچ فرمان

برداری آن شوهر را بر آن زن در حجة الاسلام پس باید که حج گذارد اگر خواهد یعنی که اگر اطاعت او کند باکی نیست **دوم اصل** عن معوية بن عمار عن

ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن المرأة تخرج مع غير ولي قال لا بأس وان كان لها زوج او ابن اخ

قادرين على ان يخرجا معها وليس لها سعة فلا ينبغي لها ان تقعد ولا ينبغي لهم ان يمنعوها

شرح روایت است از معویه پسر عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از زنی که بیرون میرود برای حج با مردی که ... او باشد

مثل پدر و شوهر و برادر امام گفت که نیست باکی مراد این است که اگر ... باشد ... بخود و ... حاجت ... باشد

... شوهری یا برادر ... قادر باشند ... آن زن ... باشد ... و ...

برای آن زن ... حج گزارده اگر ایشان رفتن ... آن زن را از حج **سیوم اصل** عن زرارة

عن ابي جعفر عليه السلام قال سألته عن امرأة لها زوج وهي صرورة لا يأذن لها في الحج قال تحج وان

لم يأذن لها **شرح** معنی این ظاهر است از شرح حدیث اول این باب **چهارم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في المرأة

تريد الحج ليس معها محرم هل يصلح لها الحج فقال نعم اذا كانت مأمونة **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام

در زنی که اراده حج دارد در حالی که نیست با او مردی که محرم او باشد آیا خوب میشود برای آن زن حج پس امام گفت که آری چون باشد امانت کار ... یعنی

که خاطر جمع ... او را از ... **پنجم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن المرأة الحرة تحج

الى مكة بغير ولي فقال لا بأس تخرج مع قوم ثقات **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از زن آزاده که بیرون

میرود بسوی مکه بی محرم ... امام گفت که ... بیرون میرود با جمعی امینان **باب صد و پنجم اصل باب**

القول عند الخروج من بيته وفضل الصدقة شرح این باب بیان ... اراده کند ... بیرون آمدن از خانه خود و بیان فضیلت صدقه ...

در این باب چهار حدیث است **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام عن ابائه صلوات الله عليهم قال قال رسول الله

صلى الله عليه وآله ما استخلف رجل على اهله بخلافة افضل من ركعتين يركعهما اذا اراد الخروج الى

يقول اللهم اني استودعك نفسي واهلي ومالي وذريتي ودنياي وآخرتي وامانتي وخاتمة عملي الا اعطاه الله ما سأل **شرح** الاستخلاف بخا با نقطه مصدر باب استفعال جانشين كردن [illegible] بخا با نقطه وتخفيف لام مصدر باب تفعل جانشين بودن ومصدر اينجا بمعنى اسم فاعل است براى مبالغه [illegible] بمعنى جانشين [illegible] هر دو كيست [illegible] آن است [illegible] مفعول [illegible] آنكه در كتاب خود [illegible] كه آنرا رعايت [illegible] مثل آيت سوره اعراف الم يؤخذ عليهم ميثاق الكتاب ان لا يقولوا على الله الا الحق [illegible] مقتضاى آن [illegible] در حديث اول باب الدعاء [illegible] استقبال [illegible] بتخفيف لام حرف استفتاح وتنبيه است [illegible] الا بكسر همزه وتشديد لام براى استثناء از محذوف باشد بتقدير [illegible] **يعنى** روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible] صلوات الله عليهم گفت [illegible] هر گاه [illegible] سفر [illegible] خدا [illegible] آنكه [illegible] طلب كرد **دوم اصل** عن بُرَيد بن معوية العجلي قال كان ابو جعفر عليه السلام اذا اراد سفرًا جمع عياله في بيت ثم قال اللهم اني استودعك الغداة نفسي ومالي واهلي وولدي الشاهد منا والغائب اللهم احفظنا واحفظ علينا اللهم اجعلنا في جوارك اللهم لا تسلبنا نعمتك ولا تغير ما بنا من عافيتك وفضلك **شرح** روايت است از بُرَيد [illegible] كه بود امام محمد باقر عليه السلام [illegible] چون اراده ميكرد سفر را جمع ميكرد عيال خود را در خانه بعد از آن ميگفت كه خداوندا بدرستى كه من مى سپارم [illegible] امروز [illegible] خداوندا [illegible] **سوم اصل** قلت لابي عبد الله عليه السلام ايكره السفر في شيء من الايام المكروهة الاربعاء وغيره فقال افتتح سفرك بالصدقة واقرأ آية الكرسي اذا بدا لك **شرح** [illegible] **يعنى** گفتم امام جعفر صادق عليه السلام را [illegible] روز چهارشنبه [illegible] گفت [illegible] آية الكرسى [illegible] **چهارم اصل** قال ابو عبد الله عليه السلام تصدق واخرج اي يوم شئت **شرح** گفت امام جعفر صادق عليه السلام كه تصدق كن [illegible] روزى كه خواستى **باب چهل وششم اصل باب القول اذا خرج الرجل من بيته شرح** اين باب بيان [illegible] خانه خود [illegible] سفرى در اين باب [illegible] **اول اصل** حدثنا صباح الحذاء قال سمعت موسى بن جعفر عليهما السلام يقول لو كان الرجل منكم اذا اراد السفر قام على باب داره تلقاء وجهه الذي يتوجه له فقرأ فاتحة الكتاب امامه وعن يمينه وعن شماله وآية الكرسي امامه وعن يمينه وعن شماله ثم قال اللهم احفظني واحفظ ما معي وسلمني وسلم ما معي وبلغني وبلغ ما معي ببلاغك الحسن لحفظه الله وحفظ ما معه وسلمه وسلم ما معه وبلغه وبلغ ما معه ثم قال يا صباح اما رأيت الرجل يحفظ ولا يحفظ ما معه ويسلم ولا يسلم ما معه ويبلغ ولا يبلغ ما معه قلت بلى جعلت فداك **شرح** صفوان [illegible]

از عين

از عين [illegible] كذشت در كتاب الدعا در حديث [illegible] باب الدعاء اذا خرج الانسان من منزله [illegible] امر [illegible] باب [illegible] لام [illegible] اسم مصدر باب تفعيل [illegible] **يعنى** حكايت كرد [illegible] از امام موسى كاظم عليه السلام [illegible] سوره [illegible] آية الكرسى [illegible] [illegible] [illegible] آنچه [illegible] آنچه [illegible] اين عمل [illegible] **دوم اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا خرجت من منزلك في الحج والعمرة ان شاء الله فادع دعاء الفرج وهو لا اله الا الله الحليم الكريم لا اله الا الله العلي العظيم سبحان الله رب السموات السبع ورب الارضين السبع ورب العرش العظيم والحمد لله رب العالمين ثم قل اللهم كن لي جارا من كل جبار عنيد ومن كل شيطان مريد **شرح** استعمال [illegible] كلمات فرج [illegible] رب السموات السبع ورب الارضين السبع [illegible] سوره طلاق الله الذي خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن [illegible] كتاب الايمان والكفر [illegible] **يعنى** روايت است از معوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible] بگوى [illegible] **اصل** ثم قل بسم الله دخلت وبسم الله خرجت وفي سبيل الله اللهم اني اقدم بين يدي نسياني وعجلتي بسم الله وما شاء الله في سفري هذا ذكرته او نسيته اللهم انت المستعان على الامور كلها وانت الصاحب في السفر والخليفة في الاهل اللهم هون علينا سفرنا واطو لنا الارض وسيرنا فيها بطاعتك وطاعة رسولك **شرح** [illegible] **اصل** اللهم اصلح لنا ظهرنا وبارك لنا فيما رزقتنا وقنا عذاب النار اللهم اني اعوذ بك من

وعثاء السفر وكآبة المنقلب وسوء المنظر في الأهل والمال والولد اللهم أنت عضدي وناصري بك أحل
وبك أسير اللهم إني أسألك في سفري هذا السرور والعمل بما يرضيك عني اللهم اقطع عني بعده و
مشقته واصحبني فيه واخلفني في أهلي بخير ولا حول ولا قوة إلا بالله **شرح** [illegible]

[illegible]

اصل اللهم إني عبدك وهذا حملانك والوجه وجهك والسفر إليك وقد اطلعت على ما لم يطلع عليه أحد
فاجعل سفري هذا كفارة لما قبله من ذنوبي وكن عونا لي عليه واكفني وعثه ومشقته ولقني من القول
والعمل رضاك فإنما أنا عبدك وبك ولك **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** فإذا جعلت رجلك في الركاب
فقل بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله والله أكبر فإذا استويت على راحلتك واستوى بك محملك فقل الحمد
لله الذي هدانا للإسلام ومن علينا بمحمد صلى الله عليه وآله سبحان الله سبحان الذي سخر لنا هذا وما كنا
له مقرنين وإنا إلى ربنا لمنقلبون والحمد لله رب العالمين اللهم أنت الحامل على الظهر والمستعان
على الأمر اللهم بلغنا بلاغا يبلغ إلى مغفرتك ورضوانك اللهم لا طير إلا طيرك ولا خير إلا خيرك
ولا حافظ غيرك **شرح** سبحان الذي سخر لنا [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

هدانا م

خيرا بلاغا يبلغ إلى الخير

الکبری

الکبری [illegible] **باب چهل وهفتم اصل باب الوصیة شرح** این باب [illegible]
[illegible] **اول اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال كان أبي يقول ما يعبأ من يؤم هذا البيت إذا لم
يكن فيه ثلاث خصال خلق يخالق به من صحبه أو حلم يملك به غضبه أو ورع يحجزه عن محارم الله
شرح [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **دوم اصل** عن أبي جعفر عليه السلام قال ما يعبأ من يسلك هذا الطريق إذا لم يكن فيه
ثلاث خصال ورع يحجزه عن معاصي الله وحلم يملك به غضبه وحسن الصحبة لمن صحبه **شرح**
[illegible]

[illegible] **سیوم اصل** قال أبو عبد الله عليه السلام وطن نفسك على حسن
الصحابة في حسن خلقك وكف لسانك واكظم غيظك وأقل لغوك وتفرش عفوك وتسخو نفسك

لمن صحبت صح

شرح [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن أبي الربيع الشامي قال كنا عند
أبي عبد الله عليه السلام والبيت غاص بأهله فقال ليس منا من لم يحسن صحبة من صحبه
ومرافقة من رافقه وممالحة من مالحه ومخالقة من خالقه **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن السكوني عن جعفر عن آبائه عليهم السلام
قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله الرفيق ثم السفر وقال أمير المؤمنين عليه السلام لا تصحبن

فی سفرک من لا تری لک من الفضل علیه کما تری له علیک **شرح** الرفع منصوب بمفعول مطلق محذوف است بتقدیر ارفع الرفع المنصوب است **یعنی** روایت است از حکم بن حسین که امام جعفر صادق علیه السلام گفت که گفت رسول الله صلی الله علیه و آله که گزین کن همراه را پیش از آنکه گزین کنی سفر را و گفت امیر المؤمنین علیه السلام که همراه مشو با کسی در سفر که نشناسد برای تو از فضل آنچه تو برای او می‌شناسی [illegible] آنچه گذشت در حدیث اول باب استطاعت [illegible] **ششم اصل** عن شهاب بن عبد ربه قال قلت لابی عبد الله علیه السلام قد عرفت حالی وسعة یدی وتوسیعی علی اخوانی فاصحب النفر منهم فی طریق مکة فاتوسع علیهم قال لا تفعل یا شهاب ان بسطت وبسطوا اجحفت بهم وان امسکوا اذللتهم فاصحب نظراءک **شرح** اجحفت بهم ای اضررت بهم [illegible] باب افعال است **یعنی** روایت است از شهاب پسر عبد ربه که گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که تحقیق شناختی حال مرا و فراخی دست مرا [illegible] بر ایشان پس امام گفت که مکن ای شهاب اگر بذل و خرج کنی [illegible] ایشان نیز بذل و خرج کنند [illegible] **هفتم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام یخرج الرجل مع قوم میاسیر وهو اقلهم شیئا فیخرج القوم النفقة ولا یقدر هو ان یخرج مثل ما اخرجوا فقال ما احب ان یذل نفسه لیخرج مع من هو مثله **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که بیرون می‌رود مرد با جمعی توانگران و او کمتر ایشانست [illegible] بیرون می‌کنند آن جمع خرج را و قدرت ندارد او [illegible] پس امام گفت که دوست نمی‌دارم اینکه خوار کند نفس خود را باید که بیرون رود در سفر با کسی که همتای او باشد

باب چهل و هشتم اصل باب الدعاء فی الطریق **شرح** این باب بیان دعای مسافر در راه است و در این باب پنج حدیث است **اول اصل** عن حذیفة بن منصور قال صحبت ابا عبد الله علیه السلام وهو متوجه الی مکة فلما صلی قال اللهم خل سبیلنا واحسن تسییرنا واحسن عافیتنا وکلما صعد اکمة قال اللهم لک الشرف علی کل شرف **شرح** روایت است از حذیفة بن منصور که گفت که همراه شدم امام جعفر صادق علیه السلام را در حالی که او متوجه بود بسوی مکه پس چون نماز گزارد گفت که خداوندا [illegible] و نیکو کن سیر فرمودن ما را [illegible] **دوم اصل** عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال کان رسول الله صلی الله علیه وآله فی سفره اذا هبط سبح واذا صعد کبر **شرح** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که رسول الله صلی الله علیه و آله در سفر خود چون بزیر می‌آمد تسبیح می‌کرد و چون بر بالا می‌رفت تکبیر می‌کرد **سیوم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام ان علی ذروة کل جسر شیطانا فاذا انتهیت الیه فقل بسم الله یرحل عنک **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام که بدرستی که بر بالای هر پل شیطانیست پس چون رسیدی بسوی آن پل پس بگو بسم الله [illegible] **چهارم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال قل اللهم انی اسألک لنفسی الیقین والعفو والعافیة فی الدنیا والآخرة اللهم انت ثقتی وانت رجائی وانت عضدی وانت ناصری بک احل وبک اسیر قال ومن خرج فی سفر وحده فلیقل ما شاء الله لا قوة الا بالله اللهم آنس وحشتی واعنی علی وحدتی وادّ غیبتی **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که بگو خداوندا [illegible]

گوی

یعنی جنبه برای [illegible] برادر مانند آنچه تو می‌بینی برای او [illegible] عن ابی جعفر علیه السلام قال اذا صحبت فاصحب نحوک ولا تصحبن من یکفیک فان ذلک مذلة للمؤمن **شرح** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت چون همراه شوی در سفر [illegible] خود را و همراه مشو البته کسی را که [illegible]

قال

گزین طلب کنم از تو برای خودم اطمینان خاطر [illegible] او را [illegible] در سفری تنها [illegible] **پنجم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا خرجت فی سفر فقل اللهم انی خرجت فی وجهی هذا بلا ثقة منی بغیرک ولا رجاء آوی الیه الا الیک ولا قوة اتکل علیها ولا حیلة الجأ الیها الا طلب فضلک وابتغاء رزقک وتعرضا لرحمتک وسکونا الی حسن عادتک وانت اعلم بما سبق لی فی علمک فی سفری هذا مما احب او اکره فانما اوقعت علیه یا رب من قدرک فمحمود فیه بلاؤک ومنتضح عندی فیه قضاؤک وانت تمحو ما تشاء وتثبت وعندک ام الکتاب **شرح** [illegible] باب افعال است [illegible] در کتاب التوحید در شرح حدیث سیوم باب البداء که باب بیست و چهارم است **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که چون بیرون روی در سفری پس بگو خداوندا [illegible] **اصل** اللهم فاصرف عنی مقادیر کل بلاء ومقضی کل لأواء وابسط علی کنفا من رحمتک ولطفا من عفوک وسعة من رزقک وتماما من نعمتک وجماعا من معافاتک واوقع علی فیه جمیع قضائک علی موافقة جمیع هوای فی حقیقة احسن املی وادفع ما احذر فیه وما لا احذر علی نفسی ودینی ومالی مما انت اعلم به منی **شرح** المقادیر جمع مقدار [illegible] در کتاب التوحید در باب پنجم [illegible] کتاب الدعاء در احادیث باب [illegible] **یعنی** خداوندا بگردان از من [illegible] **اصل** واجعل ذلک خیرا لآخرتی ودنیای مع ما اسألک یا رب ان تحفظنی فیما خلفت ورائی من ولدی واهلی ومالی ومعیشتی وحزانتی

وَقَرابَتِي وَاِخْوانِي بِاَحْسَنِ ما خَلَفْتَ بِهِ غائِباً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَحْصِينِ كُلِّ عَوْرَةٍ وَحِفْظِ كُلِّ مَضِيعَةٍ وَتَمامِ كُلِّ نِعْمَةٍ وَكِفايَةِ كُلِّ مَكْرُوهٍ وَسَتْرِ كُلِّ سَيِّئَةٍ وَصَرْفِ كُلِّ مَحْذُورٍ وَكَمالِ كُلِّ ما يَجْمَعُ لِيَ الرِّضا وَالسُّرُورَ فِي جَمِيعِ اُمُورِي وَافْعَلْ ذلِكَ بِي بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَصَلِّ عَلى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَالسَّلامُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكاتُهُ **شرح** فی ... الا المودة فی القربی است و بیان شد در شرح حدیث اول باب فضل الحج والعمرة وثوابهما که باب بیست و هشتم است ... باب تفعیل است ... بفتح قاف والتخفیف ... **یعنی** و گردان آنچه را که طلب کردم ... برای آخرت در دنیای من ... آنچه بجا گذاشتم ... [illegible] ... آنچه جمع کند برای من ... آنچه بجا گذاشتم ... [illegible]

باب چهل و نهم اصل باب اشهر الحج شرح این باب بیان ماههایی است که حج مخصوص آنهاست و در این باب سه حدیث است

اول اصل عَنْ اَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ الْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُوماتٌ شَوّالٌ وَذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ لَيْسَ لِاَحَدٍ اَنْ يَحُجَّ فِيما سِواهُنَّ **شرح** ... حج اینجا عبارت است ... [illegible] ... جنانچه بیان میشود در باب اصناف الحج که باب پنجاه و یکم است ... [illegible] ... ذی الحجه ... [illegible] ... جنانچه گذشت در حدیث چهارم باب حج النبی که باب بیست و هفتم است ... وقال دخلت العمرة فی الحج الی یوم القیمة ... [illegible] **یعنی** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت که حج در چند ماه معلوم است ... شوال و ذو القعده و ذو الحجه ... [illegible]

دوم اصل مُعاوِيَةَ بْنِ عَمّارٍ عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ فِي قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُوماتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ وَالْفَرْضُ التَّلْبِيَةُ وَالْاِشْعارُ وَالتَّقْلِيدُ فَاَيَّ ذلِكَ فَعَلَ فَقَدْ فَرَضَ الْحَجَّ وَلا فَرْضَ الْحَجِّ اِلّا فِي هذِهِ الشُّهُورِ الَّتِي قالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُوماتٌ وَهُوَ شَوّالٌ وَذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ **شرح** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... باب صفة الاشعار والتقلید ... [illegible] ... شوال و ذو القعده و ذو الحجه است

سیوم اصل عَلِيُّ بْنُ اِبْراهِيمَ بِاِسْنادِهِ قالَ اَشْهُرُ الْحَجِّ شَوّالٌ وَذُو الْقَعْدَةِ وَعَشْرٌ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَاَشْهُرُ السِّياحَةِ عِشْرُونَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ وَصَفَرٌ وَشَهْرُ رَبِيعٍ الْاَوَّلِ وَعَشْرٌ مِنْ شَهْرِ رَبِيعٍ الْآخِرِ **شرح** الاسناد ... [illegible]

... [illegible] ... اشهر ... بیان شد در شرح حدیث اول این باب ... فسیحوا فی الارض اربعة اشهر ... و بیان شد در شرح حدیث دهم باب فضل الحج والعمرة وثوابهما که باب بیست و هشتم است **یعنی** ... [illegible] ... شوال و ذو القعده ... [illegible] ... ذی الحجه و محرم و صفر و ربیع الاول و ده روز از ربیع الآخر است ... **باب پنجاهم اصل باب الحج الاکبر والاصغر شرح** این باب بیان حج بزرگ و حج کوچک است و در این باب سه حدیث است

اول اصل عَنْ مُعاوِيَةَ بْنِ عَمّارٍ قالَ سَاَلْتُ اَبا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ عَنْ يَوْمِ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ فَقالَ هُوَ يَوْمُ النَّحْرِ وَالْاَصْغَرُ الْعُمْرَةُ **شرح** ... یوم النحر حج اکبر ... حج اصغر ... زیارت خانه کعبه بقصد طواف است ... [illegible] ... **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار ... امام جعفر صادق علیه السلام ... حج اکبر ... ذی الحجه ... حج اصغر عمره است

دوم اصل عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ الْحَجُّ الْاَكْبَرُ يَوْمُ النَّحْرِ **شرح** ... [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که حج اکبر ... [illegible]

سیوم اصل سَاَلْتُ اَبا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ عَنِ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ فَقالَ اِنَّ ابْنَ عَبّاسٍ كانَ يَقُولُ يَوْمُ عَرَفَةَ فَقالَ اَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ كانَ اَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَواتُ اللهِ عَلَيْهِ يَقُولُ الْحَجُّ الْاَكْبَرُ يَوْمُ النَّحْرِ وَيَحْتَجُّ بِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ فَسِيحُوا فِي الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَهِيَ عِشْرُونَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ وَصَفَرٌ وَشَهْرُ رَبِيعٍ الْاَوَّلِ وَعَشْرٌ مِنْ رَبِيعٍ الْآخِرِ وَلَوْ كانَ الْحَجُّ الْاَكْبَرُ يَوْمَ عَرَفَةَ لَكانَ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَيَوْماً **شرح** ... [illegible] ... امام جعفر صادق علیه السلام ... ابن عباس ... امیر المؤمنین ... ذی الحجه و محرم و صفر ... ربیع الاول ... ربیع الآخر ... [illegible] ... فسیحوا فی الارض اربعة اشهر ... [illegible]

باب پنجاه و یکم اصل باب اصناف الحج شرح این باب بیان اقسام حج است و در این باب هجده حدیث است

اول اصل سَمِعْتُ مُعاوِيَةَ بْنَ عَمّارٍ ... اَبا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ يَقُولُ الْحَجُّ ثَلاثَةُ اَصْنافٍ حَجٌّ مُفْرَدٌ وَقِرانٌ وَتَمَتُّعٌ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ وَبِها اَمَرَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْفَضْلُ فِيها وَلا نَأْمُرُ النّاسَ اِلّا بِها **شرح**

سفر حج از صیغه مصدر یعنی باب افعال مجرد و رها ساختن است و قران که بر قاف صیغه مصدر باب مفاعله نیز مجوز است و تمتع صیغه مصدر باب تفعل نیز مجوز است
ضمیر جمع راجع است بحج و تأنیث باعتبار اینست که آن اسم به ضم میم و سکون تاء و در لفظ در بالا نیز بیان شد از صیغه معلوم باب افعال است یعنی شنیدم
از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که حج بر سه قسم است **اول** حج افراد و آن اینست که احرام آن مسبوق باحرام دیگر برای
عمره که مرتبط بآن است و داخل حج است باشد و سیاق هدی نیز با آن نباشد **و دوم** حج قران و فرق میان این و اول سیاق هدی است
و سیوم حج بهره مند شدن از زنان و طیب و غیر آنها بسبب بجا آوردن عمره پیش از حج که آن عمره منضم باشد بسوی حج یعنی که داخل حج باشد
و فاصل آن جایز نباشد بیرون رفتن از مکه برای احرام حج چنانچه مفصل میشود در شرح حدیث چهارم این باب قسم سیوم امر کرد رسول الله صلی الله علیه
و آله رفقای خود را در حجة الوداع چنانچه بیان شد در حدیث چهارم باب حج النبی که باب بیست و هفتم است و فضیلت قسم سیوم است برای کسی
که مجبر باشد در بیان سه قسم چنانچه بیان میشود در حدیث دوازدهم این باب اگر مجبر باشد که در تقسیم **دوم اصل** قال ابو عبد الله
عليه السلام الحج عندنا على ثلاثة اوجه حاج متمتع وحاج مقرن سائق الهدي وحاج مفرد للحج **شرح** حج تمتع
خفض مع حج است مثل کتاب الله و حج النبی که در حجات مفرد جارستان است از آنکه در مدینه و مکه آن مفرد است
فاصل با افعال اینجا حجرات است از افراد که مقابل تمتع است و قران نیز همچنین است از افراد که مذکور شد در حدیث این **یعنی** گفت
امام جعفر صادق علیه السلام که آهنگ کنندگان کعبه در زمان وی سه دسته اند اول آهنگ کعبه کننده که تمتع است چنانچه بیان شد در شرح حدیث
سابق و دوم آهنگ کعبه کننده که قران است سائق هدی و سیوم آهنگ کعبه کننده که غیر تمتع است سائق هدی نیز نیست **سیوم اصل**
سألت ابا عبد الله عليه السلام اي انواع الحج افضل فقال التمتع وكيف يكون شيء افضل منه ورسول الله
صلى الله عليه وآله يقول لو استقبلت من امري ما استدبرت لفعلت مثل ما فعل الناس **شرح** پرسیدم امام
جعفر صادق علیه السلام که کدام اقسام حج فاضلتر است برای کسی که مخیر باشد میان هر سه قسم آن پس گفت که تمتع و چون بیاید چیزی فاضلتر از تمتع
و حال آنکه رسول الله صلی الله علیه و آله میگوید که اگر پیش می آمد از معامله کار خود آنچه را که آخر بود در هر آینه میکردم آنچه را که کردند مردمان
در شرح حدیث چهارم باب حج النبی صلی الله علیه و آله که باب بیست و هفتم است **چهارم اصل** معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله
عليه السلام ما نعلم حجا لله غير المتعة انا اذا لقينا ربنا قلنا ربنا عملنا بكتابك وسنة نبيك ويقول
القوم عملنا برأينا فيجعلنا الله واياهم حيث يشاء **شرح** اینجا صیغه مضارع متکلم مع الغیر از باب فعل یعلم است و در تقدیر
مراد حج کسی است که در آن مکه است مثل اهل مدینه چنانچه مذکور شد در حدیث دوم این باب که کتاب الله اشارت است بآیت سوره بقره و اتموا الحج والعمرة
لله فان احصرتم فما استيسر من الهدي ولا تحلقوا رؤسكم حتى يبلغ الهدي محله فمن كان منكم مريضا او به اذى من رأسه ففدية من صيام او صدقة او نسك
فاذا امنتم فمن تمتع بالعمرة الى الحج فما استيسر من الهدي فمن لم يجد فصيام ثلاثة ايام في الحج وسبعة اذا رجعتم تلك عشرة كاملة ذلك لمن لم يكن اهله
حاضري المسجد الحرام واتقوا الله واعلموا ان الله شديد العقاب این آیت معرکه اهل مذاهب مختلفه است و مفسران در خلاف نظر این آیت و اخبار
روایات اینکه مشوش کرده از سبب غفلت از قواعد آن و آنچه مستفاد میشود از کلام ائمه هدی صلوات الله وسلامه علیهم اینست که مراد با تمام حج
و عمره برای رضای الله که در آن آهار و جهه واقع که مقبول است چنانچه گذشت در حدیث الاسبه من الحج والعمرة که باب بیست و دوم است که قال
یعنی تمامها اداؤها و اتقاء ما یتقی المحرم فیها سوا در فان احصرتم برای تفصیل بیان است اگر مراد با تمام ادای آن بجمیع اجزا با فیما ذکر من عبادت شروع
در آن عمل میبود اگر فاء در فان احصرتم مناسب نمیبود زیرا که تفصیل تفریع و تعقیب بحکم مناسب نمیشد و اما احصار نوع شدن غیر مستثنی است چنانچه
بیان میشود در حدیث سیوم باب سیوم که کتاب المحصور والمصدود و عبارت از الکفار است و آن در تمتع است اول آنکه سنن مصنوی در حج های
سیوم

سیوم آن آزاد در سر را مانند آن فاء در فاجزا بیاتست و ما مصدر او بر وقت محلوه خبر مبتدای محذوف است یعنی تقدیر فالذی لکم ما استیسر خاطبان در لا تحلقوا
احباء از نبود او محصوران امور او غیر محصوران بنا بر ظاهر آنچه می آید در حدیث چهارم باب الحلق والتقصیر که باب سی و هشتم است فاء در فمن کان برای
تعقیب است و این اشارت است باینکه این بیان حکم مشتمی از اول احصارات و احباء نبوده خاطبان در منکم فاء در ففدیة جزائیه است زیرا که من کان متضمن
معنی شرطست و فدیة خبر مبتدای محذوف است یعنی تقدیر فالذی فیه تقربان فدیه از صیام و صدقه و نسک می آید در حدیث ام باب نود و چهارم که باب
حکم م — الصلاح لحوم او آخر است فاء در فاذا امنتم برای تعقیب است و اشارت است باینکه معطوف و بیان مشمی از اول احصارات و آن آنست که بعد از
احصار ایمن شود او معرفت احصار و حکم اول این با لاحالة نیز از آن مستفاد میشود که تمتع بر ایشان نیز واجب است نظیر استفاده حکم اباب
العمرة در من آزاد سرا از فمن کان منکم مریضا او به اذی من رأسه چنانچه بیان میشود در شرح حدیث دوم باب نود و چهارم فاء در فمن تمتع جزائیه
است و صواب موضع است محلوه خبر مبتدای محذوف است یعنی تقدیر فالذی لکم من تمتع و ابدال ازمن تمتع است بعنوان جبالغه مثل زید عدل پس که با گفت که
الاتمام تمتع است چنانچه گویا که صاحب تمتع نیز اتمام است نظیر آیت سوره بقره که و لکن البر من آمن بالله و ایضا در سوره بقره که و لکن البر من اتقی
تمتع در اصل یعنی بهره مند شدن است و اینجا عبارت از احلال است یعنی بیرون آمدن از احرام زیرا که با آن جایز میشود بهره مند شدن از زنان
و امثال آن بخواه و اوقع شود و بخواه نشود یا در بالعمرة برای سببیت و ظرف لغوست متعلق بتمتع است این احترازات از تمتع بحج یا
باینکه عمره محل نمیشود که بسبب یکی از دو جز اول عمره و در حج الی در الی الحج جز احتمال او در انکه یعنی تمتع باشد و ظرف مستقر باشد
احلال از العمرة باشد یا باینکه متعلق باشد بحرف جر است مثل اخلاف حتی زید یا یا ظرف حقیقت العمرة باشد یا باینکه الف لام آن برای عهد
ذهنی است پس حکم کرده است بتقدیر بودن عمره با حج این باشد که عمره متصل بعد حج باشد یعنی که بر گذارده آن عمره واجب باشد
کما انکه بیرون نرود از مکه تا وقتی که احرام حج کند در وقت احرام عمره یعنی که انعقاد یابد و در صحت یعنی شرط است آنکه آن عمره در شوال
حج م — یا ذی القعده یا در بعض ذی الحجه باشد پس الی الحج احترازات از دو قسم عمره اول آنکه در غیر اشهر حج باشد و دوم عمره که در اشهر حج باشد اما اگر از
آن فرض حج عمداً آن عمره مفاصله عمره دیگر کرده باشد چنانچه می آید در حدیث اول باب المتمتع تعرض له الحاجة خارجا من مکة بعد احلاله که باب
سی و چهل و هشتم است که گفت فای الاحرامین والمتعتین متعته الاولی او الاخیرة قال الاخیرة هي عمرة وهي المحتبس بها التي وصلت
بحجه قلت فما فرق بين المفردة وبين عمرة المتعة اذا دخل في اشهر الحج قال احرم بالعمرة وهو ينوي العمرة ثم احل منها ولم يكن عليه دم ولم يكن محتبسا
یوی م — بها لانه لا يكون ينوي الحج فاء در فما استیسر برای تعقیب و عطف بر تمتع است یعنی اینست که تمام شد حج و عمره و مجموع مرکب از دو جز است او الی الحج
ما استیسر من الهدی و ترتیب منظور است پس هدی بعد از شروع در حج است و لهذا آزاد در هدی قربان میکنند عینا خبر مبتدای محذوف است
تقدیر فعلیه صیام و مراد اینست که صیام او قائم مقام هدی است در اینکه باعث تمام حج و عمره است و ثلثة ایام فی الحج هفتم و هشتم و نهم ذی الحجه
تفصیلی که می آید در حدیث اول باب صوم المتمتع اذا لم یجد الهدی که باب صد و نود و دوم است تلک عشرة کاملة برای بیان اینست که این صورت
افضل افراد صیام عشره ایام است پس منافات ندارد با جواز صیام مجموع عشره در وقتی دیگر چنانچه بیان میشود در حدیث اول باب صد و نود و دوم ذلک الیه
ذلک تخصیص کرده که مذکور شد برای تکلیف با تمام حج و عمره پس الآن میکنند بایکه تمتع مشروط حیلة تمام حج و عمره است برای اهل که هدی آن
او العمرة ان الله شدید العقاب میگیرد است برای کسی که انکار تمتع کرده و قول امام که فیجعلنا الله و ایاهم حیث یشاء اشارت به بدیت و مواقع
نزع تمتع است آیت سوره حج لیشهدوا منافع لهم ویذکروا اسم الله فی ایام معلومات علی ما رزقهم من بهیمة الانعام فکلوا منها واطعموا البائس الفقیر
باید که الله الا ان بکند و اجب است هدی در ایام معلومات و اجماع هدی بر غیر تمتع واجب نیست زیرا که تفاوت میان قران و افراد نیز در
نیست و بتمتع نیک عبادت است از اهل در حجة الوداع در ره و تمتع چنانچه گذشت در حدیث چهارم باب حج النبی که باب بیست و هفتم است

مبالغه مشهوره نیز افراد کرده و امر بتمتع موافق کتاب خدا و سنت رسول است [illegible] در باب قوله تعالی فمن تمتع بالعمرة الی

الحج [illegible] عمران بن حصین قال انزلت آیة المتعة فی کتاب الله ففعلناها مع رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم ولم ینزل قرآن یحرمه ولم ینه عنها

حتی مات قال رجل برأیه ما شاء [illegible] ابی موسی الاشعری قال بعثنی رسول الله صلی الله علیه وآله

الی ارض قومی فجئت ورسول الله صلی الله علیه وآله وسلم منیخ بالابطح فقال أحججت یا عبد الله بن قیس قلت نعم یا رسول الله قال کیف قلت قال

قلت لبیک اهلالا کاهلالک قال فهل سقت معک هدیا قلت لم اسق قال فطف بالبیت واسع بین الصفا والمروة ثم حل ففعلت حتی

[illegible] یعنی روایت است از معویة بن عمار که گفت که امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن ابی جعفر الثانی علیه السلام

قال کان ابو جعفر علیه السلام یقول المتمتع بالعمرة الی الحج افضل من المفرد السائق للهدی وکان

یقول لیس یدخل الحاج بشیء افضل من المتعة **شرح** روایت است از امام محمد تقی علیه السلام گفت که بود امام محمد باقر علیه السلام

[illegible]

[illegible] **ششم اصل** معویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال من حج

فلیتمتع انا لا نعدل بکتاب الله عز وجل وسنة نبیه صلی الله علیه وآله **شرح** روایت است از معویة بن

عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

صلی الله علیه وآله **هفتم اصل** عن صفوان الجمال قال قلت لابی عبد الله علیه السلام ان بعض الناس یقول جرد

الحج وبعض یقول اقرن وسق وبعض الناس یقول تمتع بالعمرة الی الحج فقال لو حججت الف عام لم اقربها

الا متمتعا **شرح** روایت است از صفوان شتردار که گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عن علی بن حدید قال کتب

الیه علی بن میسر یسأله عن رجل اعتمر فی شهر رمضان ثم حضر له الموسم أیحج مفردا للحج او یتمتع

ایهما افضل فکتب الیه یتمتع افضل **شرح** [illegible] **یعنی**

روایت است [illegible] امام محمد تقی علیه السلام [illegible] در ماه رمضان [illegible]

[illegible]

[illegible] **نهم اصل** سألنا ابا عبد الله علیه السلام عن الحج فقال تمتع ثم قال

انا اذا وقفنا بین یدی الله عز وجل قلنا یا رب اخذنا بکتابک وسنة نبیک وقال الناس رأینا

برأینا **شرح** مضمون این موافق حدیث چهارم این باب است **دهم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال المتعة

والله افضل وبها نزل القرآن وجرت السنة **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که حج تمتع بخدا

[illegible] شرح حدیث چهارم این باب

فقال لی

الناس

٤

یازدهم

٧٣

یازدهم اصل سألت ابا جعفر صلوات الله علیه فی السنة التی حج فیها وذلک فی سنة اثنتی عشرة ومائتین

فقلت جعلت فداک بای شیء دخلت مکة مفردا او متمتعا فقال متمتعا فقلت له ایما افضل المتمتع

بالعمرة الی الحج افضل من المفرد السائق للهدی وکان یقول لیس یدخل الحاج بشیء افضل من المتعة

او من افرد وساق الهدی فقال کان ابو جعفر علیه السلام یقول المتمتع بالعمرة الی الحج

شرح پرسیدم امام محمد تقی علیه السلام را در سالی که حج کرد [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دوازدهم اصل** عن عبد الملک بن عمرو انه سأل ابا عبد الله علیه السلام عن التمتع بالعمرة الی الحج فقال

تمتع قال فقضی انه افرد الحج فی ذلک العام او بعده فقلت اصلحک الله سألتک فامرتنی بالتمتع وأراک

قد افردت الحج العام فقال اما والله ان الفضل لفی الذی امرتک به ولکنی ضعیف فشق علی طوافی

بین الصفا والمروة فلذلک افردت الحج **شرح** روایت است از عبد الملک بن عمرو که او پرسید امام جعفر صادق علیه السلام

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **سیزدهم اصل** سأل رجل ابا عبد الله علیه السلام وانا حاضر فقال انی اعتمرت فی الحرم

وقدمت الآن متمتعا فسمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول نعم ما صنعت انا لا نعدل بکتاب الله

عز وجل وسنة رسول الله صلی الله علیه وآله فاذا بعثنا ربنا او وردنا علی ربنا قلنا یا رب اخذنا

بکتابک وسنة نبیک صلی الله علیه وآله وقال الناس رأینا رأینا فصنع الله بنا وبهم ما شاء

شرح پرسید مردی امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **چهاردهم اصل** عن محمد بن الفضل الهاشمی قال دخلت مع

اخوتی علی ابی عبد الله علیه السلام فقلنا انا نرید الحج وبعضنا صرورة فقال علیکم بالتمتع فانا

لا نتقی فی التمتع بالعمرة الی الحج سلطانا واجتناب المسکر والمسح علی الخفین **شرح** روایت است از

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **پانزدهم اصل** عن معویة بن عمار قال قلت لابی عبد الله علیه السلام انی اعتمرت

[illegible]

افضل وفقال التمتع هو والله افضل ثم

فِي رَجَبٍ وَأَنَا أُرِيدُ الحَجَّ أَفَأَسُوقُ الهَدْيَ وَأُفْرِدُ الحَجَّ أَوْ أَتَمَتَّعُ فَقَالَ فِي كُلٍّ فَضْلٌ وَكُلٌّ حَسَنٌ فَقُلْتُ فَأَيُّ ذَلِكَ

ثُمَّ قَالَ إِنَّ أَهْلَ مَكَّةَ يَقُولُونَ إِنَّ عُمْرَتَهُ عِرَاقِيَّةٌ وَحَجَّتَهُ مَكِّيَّةٌ كَذَبُوا أَوَلَيْسَ هُوَ مُرْتَبِطًا بِحَجِّهِ لَا يَخْرُجُ حَتَّى

يَقْضِيَهُ ثُمَّ قَالَ إِنِّي كُنْتُ أَخْرُجُ لِلَيْلَةٍ أَوْ لِلَيْلَتَيْنِ يَبْقَيَانِ مِنْ رَجَبٍ فَتَقُولُ أُمُّ فَرْوَةَ أَيْ أَبَانَا إِنَّ عُمْرَتَنَا

شَعْبَانِيَّةٌ وَأَقُولُ لَهَا أَيْ بُنَيَّةُ إِنَّهَا فِيمَا أَهْلَلْتِ وَلَيْسَتْ فِيمَا أَحْلَلْتِ **شرح** روایت است از معویة بن عمار که گفت گفتم

امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

مکان در زمان [illegible] **نهم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ وَأَفْرَدَ رَغْبَةً

عَنِ المُتْعَةِ فَقَدْ رَغِبَ عَنْ دِينِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلم که گفت [illegible]

[illegible]

[illegible] **دهم اصل**

مُعَوِيَةُ بْنُ عَمَّارٍ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّهُمْ يَقُولُونَ فِي حَجَّةِ المُتَمَتِّعِ حَجَّةٌ مَكِّيَّةٌ وَعُمْرَةٌ عِرَاقِيَّةٌ فَقَالَ

كَذَبُوا أَوَلَيْسَ هُوَ مُرْتَبِطًا بِحَجِّهِ لَا يَخْرُجُ مِنْهَا حَتَّى يَقْضِيَ حَجَّهُ **شرح** مضمون این ظاهر است از شرح حدیث [illegible]

یازدهم اصل عَنْ عَبْدِ المَلِكِ بْنِ أَعْيَنَ قَالَ حَجَّ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا فَلَمَّا قَدِمُوا المَدِينَةَ دَخَلُوا عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ

عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالُوا إِنَّ زُرَارَةَ أَمَرَنَا أَنْ نُهِلَّ بِالحَجِّ إِذَا أَحْرَمْنَا فَقَالَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا فَلَمَّا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِهِ دَخَلْتُ

عَلَيْهِ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَئِنْ لَمْ تُخْبِرْهُمْ بِمَا أَخْبَرْتَ زُرَارَةَ لَنَأْتِيَنَّ الكُوفَةَ فَلَيُصْبِحُنَّ بِهَا كُذَّابًا فَقَالَ

رُدَّهُمْ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالَ صَدَقَ زُرَارَةُ ثُمَّ قَالَ أَمَا وَاللهِ لَا يَسْمَعُ هَذَا بَعْدَ هَذَا اليَوْمِ أَحَدٌ مِنِّي **شرح**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یلاور

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یحیی** روایت است از عبد الملک بن اعین

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کن [illegible] **باب بیست و دوم در بیان ما علی المتمتع من**

الطواف والسعی شرح این باب [illegible] از طواف و سعی بیان [illegible] **اول اصل**

مُعَوِيَةُ بْنُ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ عَلَى المُتَمَتِّعِ بِالعُمْرَةِ إِلَى الحَجِّ ثَلَاثَةُ أَطْوَافٍ بِالبَيْتِ وَسَعْيَانِ بَيْنَ الصَّفَا

وَالمَرْوَةِ وَعَلَيْهِ إِذَا قَدِمَ مَكَّةَ طَوَافٌ بِالبَيْتِ وَرَكْعَتَانِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَ

المَرْوَةِ ثُمَّ يُقَصِّرُ وَقَدْ أَحَلَّ هَذَا لِلْعُمْرَةِ وَعَلَيْهِ لِلْحَجِّ طَوَافَانِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ وَيُصَلِّي عِنْدَ كُلِّ طَوَافٍ

بِالبَيْتِ رَكْعَتَيْنِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ المُتَمَتِّعُ عَلَيْهِ ثَلَاثَةُ أَطْوَافٍ بِالبَيْتِ وَطَوَافَانِ بَيْنَ الصَّفَا

وَالمَرْوَةِ وَيَقْطَعُ التَّلْبِيَةَ مِنْ مُتْعَتِهِ إِذَا نَظَرَ إِلَى بُيُوتِ مَكَّةَ وَيُحْرِمُ بِالحَجِّ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ وَيَقْطَعُ التَّلْبِيَةَ يَوْمَ

عَرَفَةَ حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلم که گفت [illegible]

[illegible]

[illegible] **سیوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ عَلَى المُتَمَتِّعِ بِالعُمْرَةِ إِلَى الحَجِّ ثَلَاثَةُ أَطْوَافٍ بِالبَيْتِ

وَيُصَلِّي لِكُلِّ طَوَافٍ رَكْعَتَيْنِ وَسَعْيَانِ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ **شرح** مضمون این ظاهر است از شرح سابق **باب بیست و سیوم**

اصل باب صفة الاقران وما یجب علی القارن شرح این باب [illegible] قران [illegible]

[illegible] **اول اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَكُونُ القَارِنُ إِلَّا بِسِيَاقِ الهَدْيِ وَعَلَيْهِ طَوَافٌ

بِالبَيْتِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ كَمَا يَفْعَلُ المُفْرِدُ لَيْسَ بِأَفْضَلَ مِنَ المُفْرِدِ إِلَّا بِسِيَاقِ الهَدْيِ **شرح**

روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت نباشد قران کننده مگر با راندن شتر هدی و واجب بر قران کننده دو طواف است بخانه و سعی است میان
صفا و مروه چنانچه میکند افراد کننده و نیست قران کننده زیاده بر افراد کننده مگر باز راندن شتر هدی **دوم اصل** مُعٰوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْقَارِنُ لَا يَكُونُ إِلَّا بِسِيَاقِ الْهَدْيِ وَعَلَيْهِ طَوَافٌ بِالْبَيْتِ وَرَكْعَتَانِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ
عَلَيْهِ السَّلَامُ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَطَوَافٌ بَعْدَ الْحَجِّ وَهُوَ طَوَافُ النِّسَاءِ **شرح** روایت از معویة بن عمار از امام
جعفر صادق علیه السلام گفت که قران کننده نباشد مگر با راندن شتر هدی و واجب است بر او طوافی بخانه کعبه و دو رکعت نزد مقام ابراهیم علیه السلام
و سعی میان صفا و مروه و طوافی بعد از حج یعنی بعد از طواف زیارت چنانچه مذکور شد در شرح حدیث اول این باب و آن طواف دوم طواف نساست
سیوم اصل عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ لَهُ إِنِّي سُقْتُ الْهَدْيَ وَقَرَنْتُ قَالَ
وَلِمَ فَعَلْتَ ذَلِكَ التَّمَتُّعُ أَفْضَلُ ثُمَّ قَالَ يُجْزِئُكَ فِيهِ طَوَافٌ بِالْبَيْتِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَاحِدٌ وَقَالَ
طُفْ بِالْكَعْبَةِ يَوْمَ النَّحْرِ **شرح** روایت از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که گفتم امام را که بدرستی که من راندم
با خود شتر هدی را یعنی قران کردم امام گفت که چرا کردی آن را تمتع فاضلتر است بعد از آن امام گفت کافیست ترا در حج قران طوافی بخانه و سعی
میان صفا و مروه که یک سعی است و گفت که طواف کن بخانه در روز عید مراد اینست که نوعی کن که با طواف اول و سعی طوافی دیگر در روز عید بعمل آری
باب پنجاه و چهارم اصول باب صفة الاشعار و التقليد شرح این باب بیان کیفیت زخم جراحت کردن شتر هدی برای علامت هدی
و بیان آویختن نعل چوبی بر گردن شتر هدی است و در این باب شش حدیث است **اول اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي قَدِ اشْتَرَيْتُ
بَدَنَةً فَكَيْفَ أَصْنَعُ بِهَا فَقَالَ انْطَلِقْ حَتَّى تَأْتِيَ مَسْجِدَ الشَّجَرَةِ فَأَفِضْ عَلَيْكَ مِنَ الْمَاءِ وَالْبَسْ ثَوْبَيْكَ ثُمَّ
أَنِخْهَا مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ ثُمَّ ادْخُلِ الْمَسْجِدَ فَصَلِّ ثُمَّ افْرِضْ بَعْدَ صَلَاتِكَ ثُمَّ اخْرُجْ إِلَيْهَا فَأَشْعِرْهَا مِنَ
الْجَانِبِ الْأَيْمَنِ مِنْ سَنَامِهَا ثُمَّ قُلْ بِسْمِ اللهِ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي ثُمَّ انْطَلِقْ حَتَّى تَأْتِيَ
الْبَيْدَاءَ فَلَبِّهِ **شرح** البدنة بفتح با و نقطه و فتح دال بی نقطه و نون شتر هدی است افض بفتح همزه و سکون فا و کسر ضاد با نقطه صیغه امر باب افعال
انخها بفتح همزه و کسر نون و سکون خا با نقطه صیغه امر باب افعال است در شرح مستقبل بنا بر حالیت است و بنا بر این حال از فاعل خواهد بود
و ظاهر اینست که حال از ها باشد حال از مفعول باشد ثم افرض اشاره است بآیت سوره بقره که فمن فرض فیهن الحج و بیان فرض شد در حدیث اول باب
حج و عمره که باب انواع الحج است و مراد بفرض اینجا نیت کردن آنست مقارن تلبیه احرام و در دعا برای وفقه است **یعنی** گفتم امام جعفر صادق
علیه السلام را که بدرستی که من خریده‌ام شتر هدی را پس چگونه کنم با آن پس امام گفت که روانه شو از مدینه تا آنکه بمسجد شجره پس بریز بر خود چیزی
از آب یعنی غسل احرام کن و بپوش دو جامه احرام خود را بعد از آن بخوابان آن شتر را رو بقبله بعد از آن داخل شو بمسجد پس نماز کن بعد
نیت احرام و تلبیه کن بعد از آن بیرون بیا سوی شتر پس جراحت کن برای علامت در جانب راست از کوهان آن بعد از آن بگو که بنام الله خداوندا از تو
و برای تست خداوندا قبول کن از من بعد از آن روانه شو تا برسی به بیدا پس تلبیه کن **دوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ تَجْلِيلِ
الْهَدْيِ وَتَقْلِيدِهَا فَقَالَ لَا تُبَالِي أَيَّ ذَلِكَ فَعَلْتَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ إِشْعَارِ الْهَدْيِ فَقَالَ نَعَمْ مِنَ الشِّقِّ الْأَيْمَنِ فَقُلْتُ
مَتَى نُشْعِرُهَا قَالَ حِينَ تُرِيدُ أَنْ تُحْرِمَ **شرح** تجلیل بجیم مصدر باب تفعیل اینجا جامه است از و پوشانیدن جل بشتر هدی بر وجهی که نشان این
باشد که آن هدی است **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از جل کردن شتر هدی و آویختن نعل چوبی در گردن آن که کدام بهتر است پس
امام گفت که پروا نداری هر کدام از آنها را که کردی و پرسیدم امام از جراحت کردن شتر هدی که آیا خوب است گفت که آری از جانب
راست است پس گفتم که کی اشعار بکند آن را گفت وقتی که اراده میکنی که احرام کنی **سیوم اصل** سَأَلْنَا أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْبُدْنِ

کیف

كَيْفَ تُشْعَرُ وَمَتَى يُحْرِمُ صَاحِبُهَا وَمِنْ أَيِّ جَانِبٍ تُشْعَرُ وَمَعْقُولَةً تُنْحَرُ أَوْ بَارِكَةً فَقَالَ تُنْحَرُ مَعْقُولَةً وَتُشْعَرُ مِنَ الْجَانِبِ
الْأَيْمَنِ **شرح** البدن بضم با و سکون دال بی نقطه جمع بدنه شتران هدی تشعر صیغه مجهول غایب باب افعال است معقوله مفعول
از عقل بستن زانو شتر است که صیغه مجهول غایب باب [illegible] است العقل بستن دو دست شتر است و بر کردن حرکت کند النحر زدن بر گلو الا [illegible]
برای کشتن آن **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از شتران هدی که چون اشعار کرده میشوند و کی احرام میکند صاحب آنها و از کدام جانب اشعار
کرده میشوند آیا ایستاده و دو دست بسته نحر کرده میشوند یا بر زانو خوابیده پس امام گفت که نحر کرده میشوند ایستاده و دو دست بسته و اشعار کرده میشوند از جانب
راست و این معنی تمام که جواب سؤال نحر صاحب است گفت برای اشارت [illegible] فرقی نیست میان صاحب این و غیر صاحب این در وقت احرام [illegible]
روز [illegible] و این معنی اینست که سؤال مجمل باشد [illegible] احرام او بیش از اشعارات یا بعد از اشعارات پس اگر محمول بر این باشد
ترک جواب برای اشارت باینست که هر کدام از آنها خوبست [illegible] در حدیث اول این باب تقدیم احرام بر اشعار در حدیث دوم عکس آن مذکور است
چهارم اصل عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْبُدْنِ كَيْفَ تُشْعَرُ قَالَ تُشْعَرُ
وَهِيَ مَعْقُولَةٌ وَتُنْحَرُ وَهِيَ قَائِمَةٌ تُشْعَرُ مِنْ جَانِبِهَا الْأَيْمَنِ وَيُحْرِمُ صَاحِبُهَا إِذَا قُلِّدَتْ وَأُشْعِرَتْ **شرح** مراد معقوله
خوابیده و زانو بسته است و مراد بقائمه ایستاده و دو دست بسته است **یعنی** روایت از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که پرسیدم امام از شتران هدی که چون اشعار کرده میشوند امام گفت که اشعار کرده میشوند در حالی که آنها خوابیده و زانو بسته باشند
و نحر کرده میشوند در حالی که آنها ایستاده و دست بسته باشند از جانب راست آنها و احرام میکند صاحب آنها چون تقلید کرده شوند و اشعار
کرده شوند **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا كَانَتِ الْبُدْنُ كَثِيرَةً قَامَ فِيمَا بَيْنَ ثِنْتَيْنِ ثُمَّ أَشْعَرَ
الْيُمْنَى ثُمَّ الْيُسْرَى وَلَا يُشْعِرُ أَبَدًا حَتَّى يَتَهَيَّأَ لِلْإِحْرَامِ لِأَنَّهُ إِذَا أَشْعَرَ وَقَلَّدَ وَجَلَّلَ وَجَبَ عَلَيْهِ الْإِحْرَامُ
وَهِيَ بِمَنْزِلَةِ التَّلْبِيَةِ **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون بسیار شتران هدی باشد صاحب آنها می ایستد
در میان هر دو شتر است پس اشعار آن شتری میکند که بر دست راست اوست بعد از آن شتری که بر دست چپ است و در صورتی که رو بقبله
باشد شتران نیز رو بقبله باشند و اشعار هر دو از جانب راست که دست راست چنانچه مذکور شد در حدیث آینده و همچنین است تا آخر شتران و اشعار
نکند هرگز تا آماده باشد برای احرام زیرا که او چون اشعار کرد و تقلید کرد و جل پوشانید لازم میشود برو احرام و آنها مانند لبیک گفتن است در
الزام احرام مراد اینست که کسی که میل احرام کرده باشد و دو جامه پوشیده باشد و نیت احرام کرده و شد احرام خود را بطرف میتواند کرد چندانکه یکی از این
چهار چیز کرده باشد و آنها اشعار و تقلید و تجلیل و تلبیه است پس چون یکی از آنها واقع شد احرام لازم شد و نمیتواند احرام را ترک کرد **ششم اصل**
تُشْعَرُ
مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْبُدْنُ تُشْعَرُ مِنَ الْجَانِبِ الْأَيْمَنِ وَيَقُومُ الرَّجُلُ فِي الْجَانِبِ الْأَيْسَرِ
ثُمَّ يُقَلِّدُهَا بِنَعْلٍ خَلَقٍ قَدْ صَلَّى فِيهَا **شرح** و مفهوم تقلید واقع معلوم است مراد اینست که شتران بیابان باشند چنانچه گذشت
در حدیث سابق الخلق بفتح خا با نقطه و فتح لام و قاف کهنه و مذکر و مؤنث در آن مساویست **یعنی** روایت از معویة بن عمار از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که شتران هدی اشعار کرده میشوند از جانب راست و آدمی می ایستد در جانب چپ که آن جانب راست که در آن اشعار
بکند بعد از آن تقلید میکند آن شتر را بنعل چوبی کهنه که بتحقیق نماز گزارده باشد در آن یعنی که آن را در گردن پیش کشیده آنها می آویزد
باب پنجاه و پنجم اصول باب الافراد شرح این باب بیان حج افراد است و در این باب یک حدیث است **اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ
بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُفْرِدُ لِلْحَجِّ عَلَيْهِ طَوَافٌ بِالْبَيْتِ وَرَكْعَتَانِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ
صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَعْيٌ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَطَوَافُ الزِّيَارَةِ وَهُوَ طَوَافُ النِّسَاءِ وَلَيْسَ عَلَيْهِ هَدْيٌ

ولا أضحية قال وسألته عن المفرد للحج هل يطوف بالبيت بعد طواف الفريضة قال نعم ما شاء ويجدّد
التلبية بعد الركعتين والقارن بتلك المنزلة يعقدان ما احلا من الطواف بالتلبية شرح الزياره و نحو
را بی نقطه بعد از الف است شاید که زا بی نقطه باشد زیرا که طواف الزیاره عبارت از طواف حج است که پیش از سعی است و طواف نساء طواف الزیاره
بال است باعتبار اینکه محل الحاق آن را میکنند و زنان بر ایشان حرام میمانند پس [illegible] زیاده شدن فضیلت [illegible] الاضحیه بضم
همزه و سکون ضاد با نقطه و کسر حاء بی نقطه و تشدید یاء [illegible] آنچه در منی ذبح شود در وقت احرام [illegible] باشد طواف
عبارت است از یکی از دو طواف که طواف پیش از سعی است و طواف نساء است یعنی روایتست از معویه بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلم گفت
که کسی که افراد کند حج را او راست طوافی بخانه کعبه در روز عید بعد از آمدن از منی است و دو رکعت نزد مقام ابراهیم صلی الله علیه و آله و سعی میان صفا و مروه و طواف
زیارت آن طواف نساء است یعنی که آن طواف نساء را فرع شود زنان حلال نمیشوند [illegible] که بعد از احرام
و قبل از دخول حرم [illegible] در روز عید [illegible] و در منی ذبح کند [illegible] گفت که پرسیدم امام را از کسی که افراد کند حج را
آیا طواف میکند بخانه کعبه بعد از طواف [illegible] و طواف پیش از سعی [illegible] و طواف نساء [illegible] امام گفت که آری چندانکه خواهد و تجدید میکند تلبیه را
بعد از دو رکعت هر طوافی برای شروع در طوافی دیگر و قران کننده [illegible] ایشان [illegible] از جمله طواف تجدید تلبیه
مراد اینست که بعد از فراغ از طوافی و رکعتین آن لبیک بگوید برای شروع در مثل آن باب بیست و ششم اصل باب من لم ینو المتعه شرح این باب
در بیان کسی که در وقت احرام بستن حج نیت تمتع نکرده و این باب سه حدیث است اول اصل معوية بن عمار قال سألت ابا عبد الله عليه السلام
عن رجل لبّى بالحج مفردا فقدم مكة وطاف بالبيت وصلى ركعتين عند مقام ابراهيم عليه السلام وسعى
بين الصفا والمروة قال فليحلّ وليجعلها متعة الا ان يكون ساق الهدي شرح معنی ظاهر است و مراد اینجا [illegible]
پس استثنا متصل است یا مراد [illegible] و ممتنع است و استثنا منقطع است یعنی روایتست از معویه بن عمار گفت که پرسیدم امام جعفر صادق
علیه السلم را از مردی که در وقت احرام [illegible] لبیک گفت بحج [illegible] پس آمد بمکه و طواف کرد بخانه کعبه [illegible] و دو رکعت نزد مقام ابراهیم علیه السلم
و سعی کرد میان صفا و مروه امام گفت که [illegible] و بیرون آید از احرام [illegible] عمره تمتع [illegible] باشد
[illegible] احرام [illegible] دوم اصل سمعت ابا جعفر عليه السلام يقول من طاف بالبيت وبالصفا
والمروة احلّ احبّ او كره شرح شنیدم از امام محمد باقر علیه السلم میگفت که هرکه طواف کند بخانه کعبه و بصفا و مروه از احرام بیرون آید خواه خواهد
کرده باشد خواه کراهت [illegible] مراد اینست که بعد از سعی میان صفا و مروه [illegible] از احرام بیرون آید [illegible]
طواف و سعی [illegible] باشد چنانچه رسول صلی الله علیه و آله [illegible] حجة الوداع [illegible] در حدیث چهارم در باب
حج النبی [illegible] سیوم اصل عن ابى الحسن عليه السلام قال ما طاف بين هذين الحجرين الصفا
والمروة احد الا احلّ الا سائق الهدي شرح روایتست از امام موسی کاظم علیه السلم گفت که [illegible] میان این دو سنگ که صفا
و مروه است هیچ یک [illegible] که از احرام بیرون آمد [illegible] چنانچه رسول الله
صلی الله علیه و آله [illegible] باب بیست و هفتم اصل باب حج المجاورين وقطان مكة شرح مجاورین جمع مجاور است [illegible]
[illegible] القطان [illegible]
یعنی این باب در بیان [illegible] اول اصل عن ابى عبد الله عليه السلام
قال ليس لاهل سرف ولا لاهل مرّ ولا لاهل مكة متعة يقول الله عز وجل ذلك لمن لم يكن اهله حاضري

کذشت در حدیث چهارم باب حج النبی

ج م

ذلك مه

المسجد

المسجد الحرام شرح سرف بفتح سین بی نقطه و کسر راء بی نقطه و فاء موضعی است نزدیک تنعیم که بیرون حرم است میان آن و مکه [illegible] است تقریبا
[illegible]
مر الظهران موضعی [illegible] یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلم گفت که نیست برای اهل سرف و نه برای اهل مر [illegible]
[illegible] سیوم در باب [illegible]
[illegible] دوم اصل عن ابى بصير عن ابى عبد الله عليه السلام قال قلت لاهل مكة
متعة قال لا ولا لاهل بستان ولا لاهل ذات عرق ولا لاهل عسفان ونحوها شرح بستان [illegible]
[illegible]
[illegible]
یعنی روایتست از ابو بصیر از امام جعفر صادق علیه السلم گفت که گفتم آیا برای اهل مکه تمتع هست گفت که نه و نه برای اهل بستان و نه برای اهل ذات
عرق و نه برای اهل عسفان و مانند آنها سیوم اصل عن ابى عبد الله عليه السلام في قول الله عز وجل ذلك لمن لم يكن
اهله حاضري المسجد الحرام قال من كان منزله على ثمانية عشر ميلا من بين يديها وثمانية عشر
ميلا عن يمينها وثمانية عشر ميلا عن يسارها فلا متعة له مثل مرّ واشباهها شرح
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلم [illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن اهل مكة
أيتمتعون قال ليس لهم متعة قال القاطن بها قال اذا اقام بها سنة او سنتين صنع صنع اهل مكة قلت
فان مكث الشهر قال يتمتع قلت من اين قال يخرج من الحرم قلت اين يهلّ بالحج قال من مكة نحوا مما
يقول الناس شرح ظاهر آنچه [illegible] اول
[illegible] دوم [illegible]
[illegible] یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عن صفوان عن عبد الرحمن بن الحجاج

ذات م

من خلفها وثمانية عشر ميلا عن يمينها م

بين م

قلت م

قال قلت لابي عبد الله عليه السلام اني اريد الجوار فكيف اصنع فقال اذا رأيت الهلال هلال ذي الحجة فاخرج الى الجعرانة فاحرم منها بالحج فقلت له كيف اصنع اذا دخلت مكة أقيم الى يوم التروية لا اطوف بالبيت قال تقيم عشرا لا تأتي الكعبة ان عشرا لكثير ان البيت ليس بمهجور ولكن اذا دخلت فطف بالبيت واسع بين الصفا والمروة فقلت له أليس كل من طاف بالبيت وسعى بين الصفا والمروة فقد احل قال انك تعقد بالتلبية ثم قال كلما طفت طوافا وصليت ركعتين فاعقد بالتلبية شرح [illegible]

اصل ثم قال ان سفيان فقيهكم اتاني فقال ما يحملك على ان تأمر اصحابك يأتون الجعرانة فيحرمون منها فقلت له هو وقت من مواقيت رسول الله صلى الله عليه وآله فقال واي وقت من مواقيت رسول الله صلى الله عليه وآله هو فقلت له احرم منها حين قسم غنائم حنين ومرجعه من الطائف فقال انما هذا شيء اخذته من عبد الله بن عمر كان اذا رأى الهلال صاح بالحج شرح [illegible]

[illegible] اصل فقلت أليس قد كان عندكم مرضيا قال بلى ولكن اما علمت ان اصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله انما احرموا من المسجد فقلت ان اولئك كانوا متمتعين في اعناقهم الدماء وان هؤلاء قطنوا بمكة فصاروا كأنهم من اهل مكة واهل مكة لا متعة لهم فاحببت ان يخرجوا من مكة الى بعض المواقيت وان يستغبوا به اياما فقال لي وانا اخبره انها وقت من مواقيت رسول الله صلى الله عليه وآله يا ابا عبد الله فاني ارى لك ان لا تفعل فضحكت وقلت ولكني ارى لهم ان يفعلوا شرح [illegible]

اصل قال عبد الرحمن عمن معنا من النساء كيف يصنعن فقال لولا ان خروج النساء شهرة لامرت الصرورة منهن ان تخرج ولكن مر من كان منهن صرورة ان تهل بالحج في هلال ذي الحجة فاما اللواتي قد حججن فان شئن ففي خمس من الشهر وان شئن فيوم التروية شرح [illegible]

اصل فخرج واقمنا فاعتل بعض من كان معنا من النساء الصرورة منهن فقدم في خمس من ذي الحجة فارسلت اليه ان بعض من معنا من صرورة النساء قد اعتللن فكيف تصنع فقال فلتنظر ما بينها وبين التروية فان طهرت فلتهل بالحج والا فلا يدخل عليها يوم التروية الا وهي محرمة واما الاواخر فيوم التروية شرح [illegible]

پس چگونه بکنند پس امام گفت که پس بر که باید میان خود و میان روز هشتم پس اگر پاک شد از حیض پس باید که همان وقت احرام کند و اهلال کند بحج و اگر پاک
نشد پس باید که داخل نشود و برادر روز هشتم اگر بر جای که احرام کرده باشد مراد اینست که میباید که پیش از طلوع فجر روز هشتم احرام کند خواه از حیض
پاک شده باشد خواه نشده باشد و از زنان دیگر که عمره جستند پس احرام بکنند در روز هشتم **اصل** فقلت ان معنا صبيا مولودا
فكيف نصنع به فقال مر امه تلقى حميدة فتسألها كيف تصنع بصبيانها فاتتها فسألتها كيف تصنع فقالت
اذا كان يوم التروية فاحرموا عنه وجردوه وغسلوه كما يجرد المحرم وقفوا به المواقف فاذا كان يوم
النحر فارموا عنه واحلقوا عنه رأسه ومري الجارية ان تطوف به بين الصفا والمروة **شرح** بر امام گفتم که پسری
که با ماست طفلی کوچک زاده شده پس چگونه بکنیم با او پس امام گفت که امر کن مادرش را باید که ملاقات کند حمیده را مادر امام موسی کاظم پس سوال کند که چون بکنند
با اطفال شیرخواره خود پس مادر طفل رفت نزد حمیده پس سوال کرد از او که چگونه بکنند پس حمیده گفت که چون شد روز هشتم پس احرام کنید از جانب او
و برهنه کنید او را و غسل دهید او را چنانچه برهنه کرده میشود محرم و او را ببرید در عرفات و مشعر و منی پس چون شود روز عید پس رمی جمره عقبه
کنید از جانب او و سر بتراشید از جانب او و او را ببرید میان صفا و مروه مثل آنچه بکنید در طواف بخانه کعبه **اصل** قال وسألته
عن رجل من اهل مكة يخرج الى بعض الامصار ثم يرجع الى مكة فيمر ببعض المواقيت أله ان يتمتع قال
ما ازعم ان ذلك ليس له لو فعل وكان الاهلال احب الي **شرح** الف لام الاهلال برای عهد خارجیست و اشارتست
باهلال بحج افراد که ضد تمتع است **یعنی** و عبد الرحمن گفت که پرسیدم امام را از مردی از اهل مکه که بیرون میرود بسوی بعضی از شهرها مثل مدینه بعد از آن
برمیگردد بسوی مکه پس گذر میکند ببعضی میقاتها مثل مسجد شجره آیا جایز است او را آنکه احرام عمره تمتع کند امام گفت که دعوی نمیکنم آنکه آن احرام عمره
تمتع نیست جایز برای او اگر بکرده باشد و اهلال بحج افراد محبوبتر است بسوی من از رجوع او **ششم اصل** عن عبد الله بن سنان عن ابي
عبد الله عليه السلام قال سمعته يقول المجاور بمكة سنة يعمل عمل اهل مكة يعني يفرد الحج مع اهل مكة
وما كان دون السنة فله ان يتمتع **شرح** روایتست از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت شنیدم از امام میگفت که کسی که
مجاور شده باشد در مکه یکسال بکند عمل اهل مکه یعنی حج افراد بکند با اهل مکه و مادام که باشد آن مجاورت کمتر از یکسال پس جایز است
او را آنکه تمتع کند در حجة الاسلام **هفتم اصل** عن سماعة عن ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن المجاور أ
أله ان يتمتع بالعمرة الى الحج قال نعم يخرج الى مهل ارضه فيلبي ان شاء الله **شرح** مراد بمجاور کسی است که یکسال
یا دو سال در مکه مانده باشد بتفصیلی که مذکور شد در شرح حدیث چهارم این باب مهل بضم میم و فتح ها و تشدید لام عبارتست از مکان اهلال
و او میقات احرام اهل وطن است مثل مسجد شجره برای اهل مدینه هرچند که ساکن مکه شده باشند **یعنی** روایتست از سماعه از امام موسی کاظم علیه السلام گفت پرسیدم
امام را از کسی که ساکن مکه شود در یکسال یا دو سال آیا جایز است او را در حجة الاسلام آنکه تمتع کند بعمره بسوی حج گفت که آری بیرون میرود بسوی موضع
اهلال زمین خویش یعنی میقات اهل وطن اصلی او پس لبیک بگوید بعمره تمتع اگر خواهد الله تعالی **هشتم اصل** عن ابي جعفر عليه السلام
قال من دخل مكة بحجة عن غيره ثم اقام سنة فهو مكي فاذا اراد ان يحج عن نفسه او اراد ان يعتمر
بعد ما انصرف من عرفة فليس له ان يحرم بمكة ولكن يخرج الى الوقت وكلما حول رجع الى الوقت
شرح ظاهر اقام سنة آنست که مراد یکسال تمام نیست بلکه قریب بیکسال است زیرا که زمانی که حج میان وقت برگشتن از عمره و اداء
احرام حج در مکه میگذرد کمتر است از یکسال تمام و اگر مراد وقت احرام که در سال اول باشد و حرکت بسوی عرفات در سال دیگر باشد
نیز کمتر از یکسال میشود زیرا که احرام حج در وقت اهلال ذی الحجه میکند چنانچه مذکور شد در حدیث پنجم این باب و اول کم در سال اول باشد که سراید

فالمح

یکسال کافی نیست در عدول از تمتع و ظاهر آنچه گذشت
در حدیث چهارم این باب بیست و دو این صورت
در نکته ...

ذی الحجه بکند و در باشد بازگشتا العرف ... است و ذکر این در این مقام با وجود آنکه احرام عمره پیش از انصراف از عرفه نیز ازکه نباشد بمکه از جعرانه و شهر
آنهاست بجای اینکه اگر ماننای حال احرام عمره کرده باشد پس از محرم بیرون رفته خواهد بود و از ... دو سال ... و فتح
السکون ... عبارتست از جعرانه و منه آنکه مذکور شد در حدیث پنجم این باب ... عبید منی عا
معلوم باب تفصیل است النحوی که بر ... و ابتدای ... بمجالی احرام اینجا ... است و عبارتست از ... احرام حج
یعنی روایتست از امام محمد باقر علیه السلام گفت که هرکه ... پس ... بیرون ... آن ... که یکسال ... پرسید پس
او کجاست یعنی کرد حج تمتع بکنند پس چون اراده کند که حج کند از ... اراده کند که عمره کند ... از ... بیرون بیت ... و احرام کند
و اگر ... احرام حج بکند ... بیرون ... بسوی میقات ... اراده احرام کند ... بسوی میقات اول که ... اینجا احرام
نهم اصل عن ابي الفضل قال كنت مجاورا بمكة فسألت ابا عبد الله عليه السلام من اين احرم بالحج فقال من
حيث احرم رسول الله صلى الله عليه وآله من الجعرانة اتاه في ذلك المكان فتوح فتح الطائف وفتح خيبر
والفتح فقلت متى اخرج قال ان كنت صرورة فاذا مضى من ذي الحجة يوم وان كنت قد حججت قبل ذلك
فاذا مضى من الشهر خمس **شرح** ... الجعرانه ... حیث است فتح الطائف عبارتست از آنکه ... و ... اشراف ... آمده بجعرانه
و ... اسلام ... فتح حنین ... فتح ... عبارتست از آنکه ... و ... اشراف هوازن و ثقیف
... در جنگ حنین ... آمده بجعرانه برای استخلاص اسیران خود ... اسلام ... الف لام الفتح برای عهد خارجیست
و عبارتست از فتح مکه ... اشارتست بآنکه اگرچه فتح مکه پیش از آن شده بود ... اول ... طائف و اول جنگ حنین ... منقاد
ایشان ... رسول ... بسوی ... جعرانه ... طائف ... و حنین ... اسلام ... که پیش از آن ... گذشته ... که
... فتح شده ... جعرانه ... ذی الحجه ... آنچه گذشت در حدیث پنجم این باب که ... الهلال ...
ذی الحجه فاخرج الی الجعرانه ... اختلاف ... احرام حج ... را
... مذکور شد در حدیث پنجم این باب **یعنی** روایتست از ابو الفضل گفت که بودم ... پس پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام که از
کجا احرام کنم بحج پس گفت از جائی که احرام کرد رسول الله صلی الله علیه و آله از جعرانه ... در آن مکان ... فتح اول فتح طائف ... فتح حنین ... فتح مکه
پس گفتم کی بیرون روم گفت که اگر باشی ... حج ... یعنی که حجة الاسلام ... پس ... احرام ... گذشت
از ذی الحجه روزی و اگر باشی ... حجة الاسلام ... پیش از آن ... احرام ... گذشته باشد از ذی الحجه پنج روز **دهم اصل**

دانچه گرده باشی

عن ابي عبد الله عليه السلام قال المجاور بمكة اذا دخلها بعمرة في غير اشهر الحج في رجب او شعبان او شهر رمضان
او غير ذلك من الشهور الا اشهر الحج فان اشهر الحج شوال وذو القعدة وذو الحجة من دخلها بعمرة في غير اشهر
الحج ثم اراد ان يحرم فليخرج الى الجعرانة فيحرم منها ثم ياتي مكة ولا يقطع التلبية حتى ينظر الى البيت
ثم يطوف بالبيت ويصلي الركعتين عند مقام ابراهيم عليه السلام ثم يخرج الى الصفا والمروة فيطوف
بينهما ثم يقصر ويحل ثم يعقد التلبية يوم التروية **شرح** ... آخر برای بقیه مجاورانست ... مجاورت
اکثر از یکسال است ... فی غیر اشهر الحج ... برای استثنای منقطع است ... اول ... موصوف ...
در حکم ... است ... دوم ... منصوب است ... من دخلها بعمرة في غير اشهر الحج ... آخر است بسبب
طول کلام ... بیان ... الحج ... است ... یعنی اینست که ... عمره ...

گرفتاری ...

...ه آن وقت پشت نه از کعبه بوده پس وقت نظر تیوت که وقت نظر کعبه کی بوده پس این منافات ندارد با آنچه گذشت در حدیث دوم باب پنجاه و دوم
که وقطع التلبیة بمنزلة النظر الی بیوت مکة یعنی رفع منافات بآن میشود که آنچه گذشت محمول بر غیر مجاور باشد و این محمول بر مجاور فی المجاور باشد یحیی روایت از امام جعفر
صادق علیه السلم گفت که کسی که مجاور در مکه باشد کمتر از یک سال چون داخل شده باشد که بعمره در غیر ماههای حج در رجب یا شعبان یا رمضان
یا غیر آنها از ماههای که غیر ماههای حج است چنان این که برسی که ماههای حج شوال و ذو القعده و ذو الحجه است هر که داخل شد که با عمره در غیر ماههای
حج بعد از آن اراده کرد که احرام کند بحج تمتع پس بیاید بیرون رود سوی جعرانه پس احرام کند از آنجا بعد از آن می آید بمکه و بر طرف نمیکند تلبیه را تا وقتی که نظر
کند سوی کعبه بعد از آن طواف میکند کعبه را هفت بار و دو رکعت نزد مقام ابراهیم علیه السلم بعد از آن بیرون میرود سوی صفا و مروه پس سعی میکند میان آن
دو بعد از آن موکوتاه میکند از احرام بیرون می آید بعد از آن می بندد احرام و تلبیه را در روز هشتم ذی الحجه در مکه باب پنجاه و هشتم اصل حج
الصبیان والممالیک شرح این باب بیان حج اطفال و حج مملوکان یعنی غلامان و کنیزان است در این باب نه حدیث است اول اصل
عن زرارة عن احدهما علیهما السلام قال اذا حج الرجل بابنه وهو صغیر فانه یأمره ان یلبی
ویفرض الحج فان لم یحسن ان یلبی لبی عنه ویطاف به ویصلی عنه قلت لیس لهم ما یذبحون
قال یذبح عن الصغار ویصوم الکبار ویتقی علیهم ما یتقی علی المحرم من الثیاب والطیب وان قتل
صیدا فعلی ابیه شرح روایت از زراره از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلم گفت که چون حج کند مرد با پسر خود و او طفل
باشد پس [illegible] او را که تلبیه کند و الزام کند حج را آن تلبیه چنانچه مذکور شد در حدیث دوم باب چهل و هفتم که باب شرایع الحج است پس
اگر خوب نتواند که تلبیه کند تلبیه کرده میشود از جانب او و طواف کرده میشود با او یعنی که او را دیگری بر میدارد و طواف میکند و نماز گزارده میشود
از جانب او و دو رکعت طواف نزد مقام ابراهیم گفتم که نیست ایشان را آنچه ذبح کنند از جانب طفلان در حج تمتع در منی پس چه کنند امام گفت
که ذبح کرده میشود از جانب طفلان و روزه میدارند بزرگان سه روز در حج و هفت روز بعد از رجوع چنانچه می آید در احادیث باب صوم
المتمتع اذا لم یجد الهدی که باب صد و دوم است و پرهیز کرده میشود در اطفال آنچه پرهیز کرده میشود در محرم از جامه های دوخته و بوی خوش و اگر
پس اگر کشت صیدی را پس فدای آن بر پدر ایشان است دوم اصل سئل ابو عبد الله علیه السلام من این یجرد الصبیان
فقال کان ابی یجردهم من فخ شرح پرسیده شد امام جعفر صادق علیه السلم که از کجا برهنه کرده میشوند اطفال پس گفت که بود
پدرم برهنه میکرد ایشان را از فخ بفتح فا و تشدید خا با نقطه آن جاییست در نزدیکی مکه تقریبا دو فرسخ است سیوم اصل
قلت لابی عبد الله علیه السلام ان معی صبیة صغارا وانا اخاف علیهم البرد فمن این یحرمون
قال ایت بهم العرج فلیحرموا منها فانک اذا اتیت العرج وقعت فی تهامة ثم قال فان خفت
علیهم فأت بهم الجحفة شرح الصبیة بکسر صاد بی نقطه و سکون با یک نقطه و یا دو نقطه در پایین جمع صبی بفتح صاد و کسر با و تشدید
یا کودکان [illegible] در این موضع [illegible] العرج بفتح عین بی نقطه و سکون را بی نقطه و جیم منزلی میان مکه و مدینه
که بعد آن [illegible] در حدیث سیوم باب [illegible] نقطه
بالا و تخفیف [illegible] و تشدید قاف
[illegible]
[illegible]
[illegible]

بس

پس او را بیان جحفه ایشان محاذی جحفه است [illegible] با کلا که کسی از مدینه بیرون رود [illegible]
[illegible] یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلم را در مدینه که [illegible]
[illegible]
[illegible]
پس بر بیان ایشان [illegible] احرام چهارم اصل معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام
قال انظروا من کان معکم من الصبیان فقدموه الی الجحفة او الی بطن مر ویصنع بهم ما یصنع با
لمحرم ویطاف بهم ویرمی عنهم ومن لا یجد منهم هدیا فلیصم عنه ولیه وکان علی بن الحسین
علیهما السلام یضع السکین فی ید الصبی ثم یقبض علی یده الرجل فیذبح شرح جحفه بیان شد در شرح
حدیث [illegible]
[illegible] ارکبه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی روایت از [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلم گفت [illegible]
[illegible]
وفی ادوم [illegible]
[illegible] پنجم اصل
عن ابی الحسن علیه السلام قال لیس علی المملوک حج ولا عمرة حتی یعتق شرح روایت از امام موسی کاظم علیه السلم گفت
[illegible] ششم اصل سألنا ابا عبد الله علیه السلام
لهم عن غلمان لنا دخلوا معنا مکة بعمرة وخرجوا معنا الی عرفات بغیر احرام قال قل لهم یغتسلون ثم یحرمون
واذبحوا عنهم کما تذبحون عن انفسکم شرح پرسیدیم امام جعفر صادق علیه السلم [illegible]
[illegible]
ایشان چنانچه قربانی میکنید از جانب خودتان هفتم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال کل ما اصاب العبد
وهو محرم فی احرامه فهو علی السید اذا اذن له فی الاحرام شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یحیی روایت از امام جعفر صادق علیه السلم گفت [illegible]
[illegible] هشتم اصل عن علی بن ابی حمزة عن ابی ابراهیم

عليه السلام قال سألته عن غلام لنا حججت به وأمرته فتمتع وأهلّ بالحج يوم التروية ولم أذبح عنه

أله أن يصوم بعد النفر وقد ذهبت الأيام التي قال الله عز وجل فقال ألا كنت أمرته أن يفرد الحج

قلت طلبت الخير فقال كما طلبت الخير فاذهب فاذبح عنه شاة سمينة وكان ذلك يوم النفر الأخير **شرح** النفر

بفتح نون و سكون فاء [illegible] ... [illegible] در روز دوازدهم ذی الحجة [illegible] روز سیزدهم [illegible]

[illegible] الأيام التي قال الله عز وجل [illegible] آیت سوره بقره که فصیام ثلثة ايام في الحج [illegible]

اول باب صوم المتمتع [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ذبح شاة [illegible]

پس [illegible] آن وقت ذبح شاة سمینه واقع شده [illegible] ... [illegible]

[illegible] کان آخر کلام [illegible] **یعنی** روایتست از علی بن ابی حمزه از امام موسی کاظم علیه السلام گفت که پرسیدم امام را

از غلامی که [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] امام گفت که چرا

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **سیم اصل** عن

سماعة أنه سأل عن رجل أمر غلمانه أن يتمتعوا قال عليه أن يضحي عنهم قلت فإنه أعطاهم دراهم

فبعضهم ضحى وبعضهم أمسك الدراهم وصام قال قد أجزأ عنهم وهو بالخيار إن شاء تركها قال ولو

أنه أمرهم وصاموا كان قد أجزأ عنهم **شرح** روایتست از سماعه که از راویان امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام است

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] امام گفت که تحقیق

مجزی شد [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] زیرا که

مجزی بودن [illegible] ... [illegible] **باب**

الرجل يموت صرورة أو يوصي بالحج شرح این باب بیان [illegible] حجة الاسلام [illegible] وصیت بحج کند

یعنی در این باب [illegible] **اول اصل** معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل توفي معلوم

وأوصى أن يحج عنه قال إن كان صرورة فمن جميع المال إنه بمنزلة الدين الواجب وإن كان قد حج

فمن ثلثه ومن مات ولم يحج حجة الإسلام ولم يترك إلا قدر نفقة الحمولة وله ورثة فهم أحق

بما ترك فإن شاؤوا أكلوا وإن شاؤوا حجوا عنه **شرح** [illegible] ... [illegible]

[illegible] استطاعت حجة الاسلام [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **یعنی** روایتست

از معوية بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] ... [illegible]

حجة

حجة الاسلام [illegible] استطاعت پس آن وصیت از جمیع مال است [illegible] ... [illegible]

حجة الاسلام [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **دوم اصل** سألت أبا الحسن موسى عليه السلام عن الرجل الصرورة

يحج عن الميت قال نعم إذا لم يجد الصرورة ما يحج به عن نفسه فإن كان له ما يحج به عن نفسه فليس يجزي

عنه حتى يحج من ماله وهي تجزي عن الميت إن كان للصرورة مال وإن لم يكن له مال **شرح** [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **یعنی** پرسیدم امام موسی کاظم علیه السلام [illegible] حجة الاسلام [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **مآل** [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] **سیم اصل** معوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل صرورة مات ولم يحج حجة الإسلام وله

مال قال يحج عنه صرورة لا مال له **شرح** [illegible] حجة الاسلام [illegible] ... [illegible]

[illegible] **یعنی** روایتست از معوية بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **مآل** [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **چهارم اصل** عن إسحاق

بن عمار قال سألته عن الرجل يموت فيوصي بحجة فيعطى رجل دراهم يحج بها عنه فيموت قبل أن يحج ثم

أعطى الدراهم غيره قال إن مات في الطريق أو بمكة قبل أن يقضي مناسكه فإنه يجزي عن الأول قلت

فإن ابتلي بشيء يفسد عليه حجه حتى يصير عليه الحج من قابل أيجزي عن الأول قال نعم قلت لأن الأجير

ضامن للحج قال نعم **شرح** اسحق بن عمار از راویان امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام است [illegible]

معلوم م [illegible] ... [illegible]

معلوم م [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

افتاده م [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] **یعنی** روایتست از اسحق بن عمار گفت که پرسیدم امام را

[illegible] ... [illegible]

[illegible] برای حج [illegible]

[illegible] چهارم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام انه قال تحج المرأة عن اختها وعن اخيها وقال تحج المرأة

عن ابنها شرح [illegible] یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] باب شش و نهم اصل باب من یعطی حجة مفردة فیتمتع

او یخرج من غیر الموضع الذی یشترط شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] اول اصل عن احدهما علیهما السلام فی رجل اعطی رجلا دراهم یحج بها عنه حجة مفردة ایجوز له ان یتمتع بالعمرة الی الحج قال نعم انما خالفه الی الفضل شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از امام [illegible]

[illegible] دوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل اعطی رجلا حجة یحج بها عنه من الكوفة فحج عنه من البصرة قال لا بأس اذا قضى جميع مناسكه فقد تم حجه شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] اول اصل سألت ابا الحسن علیه السلام عن رجل مات واوصی بحجة ايجزئه ان يحج عنه من غير البلد الذي مات فيه فقال اما ما كان دون الميقات فلا بأس شرح [illegible]

[illegible] دوم اصل قال ابو عبد الله علیه السلام فی رجل اوصی بحجة فلم تكفه من الكوفة انها تجزئ حجته من دون الوقت شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل اعطی رجلا مالا یحج عنه فحدث بالرجل حدث فقال ان كان خرج فاصابه فی بعض الطريق فقد اجزأت عن الاول والا فلا شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] ششم اصل عن بريد عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن رجل استودعنی مالا فهلك وليس لولده شیء ولم يحج حجة الاسلام قال حج عنه وما فضل فاعطهم شرح [illegible]

[illegible] باب پنجم اصل باب المرأة تحج عن الرجل شرح [illegible]

[illegible] اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام فی المرأة تحج عن الرجل الصرورة فقال ان كانت قد حجت وكانت مسلمة فقيهة فرب امرأة افقه من رجل شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] دوم اصل معوية بن عمار قال قلت لابی عبد الله علیه السلام الرجل يحج عن المرأة والمرأة تحج عن الرجل قال لا بأس شرح [illegible]

[illegible] سیوم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام [illegible] فقال ابو عبد الله علیه السلام لا بأس بان تحج عن اختها [illegible] وان كان لها مال فلتحج من مالها فانه اعظم لاجرها شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

آن آل که تا کوفه اگر [illegible] که مجزی میشود [illegible] از میقات **سیوم اصل** عن محمد بن عبد الله قال سألت ابا الحسن الرضا صلوات الله علیه عن الرجل یموت فیوصی بالحج من این یحج عنه قال علی قدر ماله ان وسعه ماله فمن منزله وان لم یسعه ماله من منزله فمن الکوفة فان لم یسعه من الکوفة فمن المدینة **شرح** روایت از محمد بن عبد الله که پرسیدم امام رضا صلوات الله علیه را [illegible] از خراسان [illegible] حج [illegible] از [illegible] گفت که [illegible] مال [illegible] خراسان [illegible] [illegible] [illegible] کوفه [illegible] مدینه [illegible] **چهارم اصل**

عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل اوصی ان یحج عنه حجة الاسلام فلم یبلغ جمیع ما ترک الا خمسین درهما قال یحج عنه من بعض الاوقات التی وقتها رسول الله صلی الله علیه وآله من قرب **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] حجة الاسلام [illegible] پنجاه درهم [illegible] **پنجم اصل** عمن سأل ابا عبد الله علیه السلام عن رجل اوصی بعشرین درهما فی حجة قال یحج بها رجل من موضع بلغه **شرح** روایت [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] [illegible] [illegible] **باب شصت وسیوم اصل باب الرجل یأخذ الحجة فلا تکفیه او یأخذها فیدفعها الی غیره شرح** [illegible] **یعنی** [illegible] **اول اصل** عن محمد بن اسمعیل قال امرت رجلا ان یسأل ابا الحسن علیه السلام عن الرجل یأخذ من رجل حجة فلا تکفیه أله ان یأخذ من رجل حجة اخری ویتسع بها وتجزی عنهما جمیعا او یترکهما جمیعا ان لم تکفه احدیهما فذکر انه قال احب الی ان تکون خالصة لواحد فان کانت لا تکفیه فلا یأخذ **شرح** [illegible] **یعنی** روایت [illegible] محمد بن اسمعیل [illegible] [illegible] [illegible] **دوم اصل** قلت لابی الحسن الرضا علیه السلام ما تقول فی الرجل یعطی الحجة فیدفعها الی غیره قال لا بأس **شرح** گفتم امام رضا علیه السلام [illegible] **سیوم اصل**

بیان

[illegible]

قلت

قلت لابی عبد الله علیه السلام رجل اوصی بحجة فلم تکفه قال فیقدمها حتی یحج دون الوقت **شرح** [illegible] [illegible] [illegible] **یعنی** [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **باب شصت وچهارم اصل باب الحج عن المخالف شرح** [illegible] **اول اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام ایحج الرجل عن الناصب فقال لا قلت فان کان ابی قال فان کان اباک فنعم **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible] **دوم اصل** عن علی بن مهزیار قال کتبت الیه الرجل یحج عن الناصب هل علیه اثم اذا حج عن الناصب وهل ینفع ذلک الناصب ام لا فقال لا یحج عن الناصب ولا یحج به **شرح** [illegible] **یعنی** روایت [illegible] [illegible] **باب شصت وپنجم اصل باب شرح** [illegible] **اول اصل** عن ابراهیم بن مهزیار قال کتبت الی ابی محمد علیه السلام ان مولاک علی بن مهزیار اوصی ان یحج عنه من ضیعة صیّر ربعها لک فی کل سنة حجة الی عشرین دینارا وانه قد انقطع طریق البصرة فتضاعف المؤن علی الناس فلیس یکتفون بعشرین دینارا وکذلک اوصی عدة من موالیک فی حججهم فکتب یجعل ثلاث حجج حجتین ان شاء الله **شرح** [illegible] **یعنی** روایت [illegible] [illegible] **دوم اصل** ابراهیم قال کتب الیه علی بن محمد الحضینی ان ابن عمی اوصی ان یحج عنه بخمسة عشر دینارا فی کل سنة فلیس یکفی فما تأمر فی ذلک فکتب یجعل حجتین فی حجة ان الله عالم بذلک **شرح**

ابراهیم گفت که نوشت مردی بامام حسن عسکری علیه السلام علی بن محمد حضینی بضم حاء و فتح ضاد با نقطه و سکون یاء و نقطه در یا بین دو نون که پرسید که بر مردی
بر من واجب است که حج گزارده شود از جانب او [illegible] در هر سالی پس [illegible] امام [illegible] پس امام نوشت که [illegible]
ده حجه را یک حجه [illegible] تعالی عالم است بآن [illegible] در آن [illegible] است باب شصت و ششم اصل باب
ما ینبغی للرجل ان یقول اذا حج عن غیره و شرح این باب [illegible] از جانب غیره [illegible]
باب سه حدیث است اول اصل عن الحلبی عن ابی عبد الله علیه السلام قال قلت له الرجل یحج عن اخیه او عن ابیه
او عن رجل من الناس هل ینبغی له ان یتکلم بشیء قال نعم یقول بعد ما یحرم اللهم ما اصابنی فی سفری
هذا من تعب او شدة او بلاء او شعث فاجر فلانا فیه و اجرنی فی قضائی عنه شرح شعث بفتح شین [illegible]
[illegible]
[illegible] روایت است از حلبی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت گفتم امام را که مردی حج میگزارد از جانب
[illegible]
[illegible] دوم اصل
عن محمد بن مسلم عن ابی جعفر علیه السلام قال قلت له ما یجب علی الذی یحج عن الرجل قال یسمیه فی المواطن والمواقف
شرح روایت است از محمد بن مسلم از امام محمد باقر علیه السلام گفت گفتم امام را [illegible]
[illegible] سیوم اصل عن معویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال
قیل له اراءیت الذی یقضی عن ابیه او امه او اخیه او غیرهم ایتکلم بشیء قال نعم یقول عند احرامه
اللهم ما اصابنی من نصب او شعث او شدة فاجر فلانا فیه و اجرنی فی قضائی عنه شرح مضمون این حدیث موافق
حدیث اول این باب است باب شصت و هفتم اصل باب الرجل یحج عن غیره فحج عن غیره ذلک او یطوف عن غیره شرح یحج بصیغه مضارع غایب
[illegible]
[illegible]
[illegible] اول اصل قلت لابی الحسن علیه السلام الرجل یحج عن الرجل یصلح له ان یطوف عن
اقاربه فقال اذا قضی مناسک الحج فلیصنع ما شاء شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] دوم اصل سئل ابو عبد الله علیه السلام عن رجل اعطی رجلا مالا یحج عنه
فحج عن نفسه فقال هی عن صاحب المال شرح [illegible]
[illegible] سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام
فی رجل [illegible] و مات و لم یخلف شیئا فقال ان کان حج الاجیر اخذت حجته و دفعت الی صاحب
المال و ان لم یکن حج کتب لصاحب المال ثواب الحج شرح [illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]

الرجل

[illegible]

من رجل

[illegible] باب شصت و هشتم اصل باب من حج عن غیره ان یرجع [illegible] شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] بیان [illegible]
[illegible] اول اصل عن عبد الله بن سنان قال کنت عند ابی عبد الله
علیه السلام اذ دخل علیه رجل فاعطاه ثلثین دینارا یحج بها عن اسمعیل و لم یترک شیئا من العمرة الی الحج الا
اشترط علیه حتی اشترط علیه ان یسعی فی وادی محسر ثم قال یا هذا اذا انت فعلت هذا کان
لاسمعیل حجة بما انفق من ماله و کان لک تسع بما اتعبت من بدنک شرح روایت از عبد الله بن سنان گفت که بودم
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دوم اصل عن ابن مسکان عن ابی عبد الله
علیه السلام قال قلت له الرجل یحج عن آخر ما له من الثواب قال للذی یحج عن رجل اجر و ثواب عشر حجج شرح روایت
[illegible]
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] اصل قلت لابی الحسن علیه السلام رجل
دفع الی خمسة نفر حجة واحدة فقال یحج بها بعضهم فسوغها رجل منهم فقال لی کلهم شرکاء فی الاجر فقلت لمن الحج
قال لمن صلی فی الحر و البرد شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب شصت و نهم اصل باب
الرجل یعطی الحج مفردا فیتمتع او یخرج من غیر الموضع الذی یشترط شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
اول اصل سألت ابا الحسن الرضا علیه السلام عن الرجل یعطی الحجة یحج بها و یوسع علی نفسه فیفضل منها
ایردها علیه قال لا هی له شرح [illegible]

[illegible]

ایضا

غایب مجهول السیر ... است منهاج ... خاص است ... مجهول لازم ... است اگر نایب خاص ... معقول ... باشد ... محذوف
نفقه است که ... منوب عنه ... راجع بان محذوف است چون مفهوم میشود از کلام ... بیخ پرسیدم امام رضا علیه السلم
از مردی که ... برای حج ... بان ... مزاع ... کند ... در عوض ... پس ... آن ... زیاد ... مال ... را
مال امام گفت که آن زیادتی برای اوست دوم اصل عَنْ عَمَّارِ بْنِ مُوسَى السَّابَاطِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ
عَنِ الرَّجُلِ يَأْخُذُ الدَّرَاهِمَ لِيَحُجَّ بِهَا عَنْ رَجُلٍ هَلْ يَجُوزُ لَهُ أَنْ يُنْفِقَ مِنْهَا فِي غَيْرِ الْحَجِّ قَالَ إِذَا ضَمِنَ الْحَجَّةَ فَالدَّرَاهِمُ لَهُ يَصْنَعُ
بِهَا مَا أَحَبَّ وَعَلَيْهِ حَجَّةٌ شرح ... مضمون ... آن ... گذشت در حدیث ... باب ... کتاب
بجا ... در شرح ... بیخ روایت از عمار بن موسی ساباطی از امام جعفر صادق علیه السلم که پرسیدم امام را
از مردی که ... درهمها ... حج ... از ... ادا ... امام گفت که چون ضامن آن حج شد
... پس آن درهمها ... است ... که ... بجا ... است سیم اصل عَنْ
حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ بَعَثَنِي عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ الْأَحْوَلِ بِدَرَاهِمَ وَقَالَ قُلْ لَهُ إِنْ أَرَادَ أَنْ يَحُجَّ بِهَا فَلْيَحُجَّ وَإِنْ
أَرَادَ أَنْ يُنْفِقَهَا فَلْيُنْفِقْهَا قَالَ فَأَنْفَقَهَا وَلَمْ يَحُجَّ قَالَ حَمَّادٌ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِأَصْحَابِنَا ... لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ وَجَدَ
الشَّيْخُ فِقْهَهَا شرح ... حج ... است ... که آن ... شروع ... کعبه ... حج ... بیخ
روایت از حماد بن عثمان گفت که فرستاد مرا عمر بن یزید بسوی ابی جعفر احول ... با درهمها
پس ... گفت که بگو ابو جعفر را که اگر خواهد که حج کند ... آن درهمها ... خرج کند آنها را ... بکند
... گفت حماد که ... ابو جعفر ... خرج کرد آن درهمها را ... آنکه کعبه ... با ... دوم
... آن درهمها گفت حماد ... امام جعفر صادق علیه السلم پس امام گفت ...
... باب ... که ... شود باب ... اصل باب
الطواف والحج عن الائمة علیهم السلم شرح این باب بیان طواف و حج از جانب ائمه علیهم السلم است و این باب دو حدیث است اول اصل
عَنْ مُوسَى بْنِ الْقَاسِمِ الْبَجَلِيِّ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا سَيِّدِي إِنِّي أَرْجُو أَنْ أَصُومَ فِي الْمَدِينَةِ
شَهْرَ رَمَضَانَ فَقَالَ تَصُومُ بِهَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ قُلْتُ وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ خُرُوجُنَا فِي عَشْرٍ مِنْ شَوَّالٍ وَقَدْ عَوَّدَ اللَّهُ
زِيَارَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَزِيَارَتَكَ فَرُبَّمَا حَجَجْتُ عَنْ أَبِيكَ وَرُبَّمَا حَجَجْتُ عَنْ أَبِي وَرُبَّمَا حَجَجْتُ عَنِ
الرَّجُلِ مِنْ إِخْوَانِي وَرُبَّمَا حَجَجْتُ عَنْ نَفْسِي فَكَيْفَ أَصْنَعُ فَقَالَ تَمَتَّعْ فَقُلْتُ إِنِّي مُقِيمٌ بِمَكَّةَ مُنْذُ عَشْرِ سِنِينَ فَقَالَ
تَمَتَّعْ شرح روایت از موسی بن قاسم بجلی ... گفت که گفتم امام محمد تقی علیه السلم ... ای مهتر من ... امید
میدارم که روزه دارم در مدینه ماه رمضان ... پس گفت ... میداری ... انشاء الله گفتم که امید میدارم که ... بیرون رفتن ما از مدینه
در دهم از شوال ... است ... عادت داده مرا الله تعالی زیارت رسول الله صلی الله علیه و آله و زیارت ... و ...
و زیارت ... است که ... سال ... در مدینه ... ماه رمضان ... در شوال ... بسا که حج کردم از جانب
امام ... و بسا که حج کردم از جانب ... بسا که حج کردم از جانب ... خود ... پس ... چون ... مسجد الحرام
... تمتع ... پس امام گفت که حج تمتع کن پس گفتم که ... من ... ده سال امام گفت
که حج تمتع کن ... چون هر سال ... در ماه رمضان ... و ... در مکه ... و سال

قال الذي اشتری الحجة

و ربما حججت ...

و بسا که حج کردم از جانب پدرم

اقامت

اقامت کرده ام ... که ... از تمتع ... در حدیث چهارم باب ... کتاب ... است ...
آنها تمتع افضل است ... حدیث ... از ... باب ... کتاب ... است دوم اصل قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي
عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَطُوفَ عَنْكَ وَعَنْ أَبِيكَ فَقِيلَ لِي إِنَّ الْأَوْصِيَاءَ لَا يُطَافُ عَنْهُمْ فَقَالَ لِي بَلْ طُفْ
مَا أَمْكَنَكَ فَإِنَّ ذَلِكَ جَائِزٌ ثُمَّ قُلْتُ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ بِثَلَاثِ سِنِينَ إِنِّي كُنْتُ اسْتَأْذَنْتُكَ فِي الطَّوَافِ عَنْكَ
وَعَنْ أَبِيكَ فَأَذِنْتَ لِي فِي ذَلِكَ فَطُفْتُ عَنْكُمَا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ وَقَعَ فِي قَلْبِي شَيْءٌ فَعَمِلْتُ بِهِ شرح گفتم امام محمد تقی
علیه السلم ... اراده کردم که طواف کنم از جانب تو و از جانب پدر تو ... گفته شد که ... طواف کرده نمیشود از جانب ایشان
پس امام گفت ... طواف کن از جانب ... که ... جایز است ... آن گفتم امام را بعد از آن ... سال که
... طواف ... از جانب ... و از جانب پدر ... پس طواف کردم
از جانب ... آن ... پس عمل کردم آن ... اصل قَالَ وَمَا هُوَ قُلْتُ طُفْتُ يَوْمًا عَنْ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ثُمَّ الْيَوْمَ الثَّانِيَ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
ثُمَّ طُفْتُ الْيَوْمَ الثَّالِثَ عَنِ الْحَسَنِ وَالرَّابِعَ عَنِ الْحُسَيْنِ وَالْخَامِسَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَالسَّادِسَ عَنْ أَبِي
جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَالْيَوْمَ السَّابِعَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَالْيَوْمَ الثَّامِنَ عَنْ أَبِيكَ مُوسَى وَالْيَوْمَ التَّاسِعَ عَنْ
أَبِيكَ عَلِيٍّ وَالْيَوْمَ الْعَاشِرَ عَنْكَ يَا سَيِّدِي شرح امام گفت ... گفتم که طواف کردم روزی از جانب
رسول الله صلی الله علیه و آله ... امام گفت ... روز دوم طواف کردم از جانب امیر المؤمنین علیه السلم ... طواف کردم
روز سیم از جانب حسن و روز چهارم از جانب حسین و روز پنجم از جانب علی بن الحسین و روز ششم از جانب ابی جعفر محمد بن علی و روز هفتم
از جانب جعفر بن محمد و روز هشتم از جانب ... موسی و روز نهم از جانب ... علی و روز دهم از جانب تو ای مهتر من ...
که این ... اصل وَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَدِينُ اللَّهَ بِوَلَايَتِهِمْ فَقَالَ إِذَنْ وَاللَّهِ تَدِينُ اللَّهَ بِالدِّينِ
الَّذِي لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعِبَادِ غَيْرَهُ قُلْتُ وَرُبَّمَا طُفْتُ عَنْ أُمِّكَ فَاطِمَةَ وَرُبَّمَا لَمْ أَطُفْ فَقَالَ اسْتَكْثِرْ مِنْ
هَذَا فَإِنَّهُ أَفْضَلُ مَا أَنْتَ عَامِلُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ شرح و این جماعت ... که ... الله تعالی ... است ...
پس امام گفت ... طواف کردم ... از جانب ... بسا ... گفتم ...
که طواف کردم ... از جانب ... فاطمه ... پس امام گفت ...
از این طواف ... از جانب ... آن افضل ... است ...
آن ... باب ... دوم اصل باب من يشرك
قرابته واخوته في حجته او يصلهم بحجة شرح این باب بیان ... است که ... را
... در این باب دو حدیث است اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ
لَهُ أُشْرِكُ أَبَوَيَّ فِي حَجَّتِي قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أُشْرِكُ إِخْوَتِي فِي حَجَّتِي قَالَ نَعَمْ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَاعِلٌ لَكَ حَجًّا وَلَهُمْ حَجًّا
وَلَكَ أَجْرٌ بِصِلَتِكَ إِيَّاهُمْ قُلْتُ فَأَطُوفُ عَنِ الرَّجُلِ وَالْمَرْأَةِ وَهُمْ بِالْكُوفَةِ فَقَالَ نَعَمْ تَقُولُ حِينَ تَفْتَتِحُ
الطَّوَافَ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ عَنْ فُلَانٍ الَّذِي نَطُوفُ عَنْهُ شرح ... مرد و زن ...
... از جانب ایشان ... بیخ روایت از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلم گفت که گفتم

که آیا شریک کنم پدر و مادر خود را در حج یا نه امام گفت که آری [illegible] شریک کنم پدر و مادر را امام گفت که آری [illegible]
برای ایشان حج [illegible] ایشان را [illegible] ثواب [illegible]
[illegible] گفت که آری [illegible] **دوم اصل** عن
عمرو بن الیاس قال حججت مع ابی وانا صرورة فقلت انی احب ان اجعل حجتی عن امی فانها قد ماتت فقال
لی حتی اسأل لك ابا عبد الله علیه السلام فقال الیاس لابی عبد الله علیه السلام وانا اسمع جعلت فداك
ان ابنی هذا صرورة وقد ماتت امه فاحب ان یجعل حجته لها افیجزی ذلك له فقال ابو عبد الله علیه السلام
یكتب ذلك له ولها ویكتب له اجر البر **شرح** روایت است از عمرو بن الیاس که گفت که [illegible]
و قصد حجة الاسلام [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] حجة الاسلام [illegible]
[illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] حجة الاسلام [illegible]
سیوم اصل عن صفوان الجمال قال دخلت علی ابی عبد الله علیه السلام فدخل علیه الحارث بن المغیرة فقال
بابی انت وامی لی ابنة قیمة لی علی كل شیء وهی عاتق افاجعل لها حجتی قال اما انه یكون لها اجرها
ویكون لك مثل ذلك ولا ینقص من اجرها شیء **شرح** [illegible]
[illegible] **بیان** روایت است از صفوان [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
حارث بن مغیره [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عن اسحق بن عمار عن ابی ابراهیم علیه السلام قال سألته عن الرجل یحج
فیجعل حجته وعمرته او بعض طوافه لبعض اهله وهو عنه غائب ببلد آخر قال قلت فینقص ذلك من
اجره قال لا هی له ولصاحبه وله اجر سوی ذلك بما وصل قلت وهو میت هل یدخل ذلك
علیه قال نعم حتی یكون مسخوطا علیه فیغفر له او یكون مضیقا علیه فیوسع علیه قلت فیعلم هو
فی مكانه ان عمل ذلك لحقه قال نعم قلت وان كان ناصبا ینفعه ذلك قال نعم یخفف عنه **شرح**
ظاهر این است که [illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** روایت است از اسحق بن عمار از امام [illegible] علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] کرده‌ام
[illegible]

بجماعة

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل**
عن الحارث بن المغیرة قال قلت لابی عبد الله علیه السلام وانا بالمدینة بعد ما رجعت من مكة انی اردت ان
احج عن ابنتی قال فاجعل ذلك لها الان **شرح** روایت است از حارث بن مغیره که گفت گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل** عن هشام بن الحكم عن ابی عبد الله علیه السلام فی الرجل یشرك
اباه واخاه وقرابته فی حجه فقال اذا یكتب لك حجا مثل حجهم وتزداد اجرا بما وصلت **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** روایت است از هشام بن
حکم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام من وصل ابا
او ذا قرابة له فطاف عنه كان له اجره كاملا وللذی طاف عنه مثل اجره ویفضل هو بصلته ایاه بطواف
آخر وقال من حج فجعل حجته عن ذی قرابة یصله بها كانت حجته كاملة وكان للذی حج عنه مثل اجره
ان الله عز وجل واسع لذلك **شرح** [illegible]
[illegible]
بیان گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عن علی بن ابراهیم
الحضرمی عن ابیه قال رجعت من مكة فلقیت ابا الحسن موسی علیه السلام فی المسجد وهو قاعد فیما بین القبر
والمنبر فقلت یا ابن رسول الله انی اذا خرجت الی مكة ربما قال لی الرجل طف عنی اسبوعا وصل ركعتین
فاشتغل عن ذلك فاذا رجعت لم ادر ما اقول له **شرح** روایت است از علی بن ابراهیم حضرمی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قال اذا اتیت مكة فقضیت نسكك فطف
اسبوعا وصل ركعتین ثم قل اللهم ان هذا الطواف وما یلیه [illegible] عن ابی وعن امی وعن زوجتی وعن

ولأبي ومن حامّتي وعن جميع أهل بلدي حرّهم وعبدهم وأبيضهم وأسودهم فلا تشاء أن تقول للرجل

إني قد طفت عنك وصلّيت عنك ركعتين إلا كنت صادقاً شرح الّتك بضم همزه و فتح دال و کسر آن و سکون سین و بعد

و ضم سین عبارت است از اینجا افعال حج است [illegible] یعنی امام گفت که چون آیی که [illegible]

که افعال حج است پس طواف کن [illegible] طواف بعد از آن [illegible] که این طواف [illegible] بجانب پدر است [illegible]

[illegible] از جانب [illegible] و از جانب [illegible] و اهل شهر [illegible] ایشان و بنده ایشان و سفید ایشان و سیاه ایشان

پس نخواهی که بگویی [illegible] که من [illegible] طواف کردم از جانب تو [illegible] مراد اینست که اگر [illegible]

کرده باشد سؤال کند [illegible] اصل فإذا أتيت

قبر النبيّ صلّى الله عليه وآله فقضيت ما يجب عليك فصلّ ركعتين ثمّ قف عند رأس النبيّ صلّى الله عليه

وآله ثمّ قل السلام عليك يا نبيّ الله من أبي وأمّي وزوجتي وولدي وجميع حامّتي ومن جميع

أهل بلدي حرّهم وعبدهم وأبيضهم وأسودهم فلا تشاء أن تقول للرجل إنّي أقرأت رسول الله صلّى

الله عليه وآله عنك السلام إلا كنت صادقاً شرح [illegible] اسلام [illegible] اصل [illegible]

که [illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible]

ایشان [illegible]

سوم اصل سألت أبا الحسن عليه السلام كم أشرك في حجّتي قال كم شئت شرح [illegible]

کن [illegible] دوم اصل قال أبو عبد الله عليه السلام لو أشركت ألفاً في حجّتك لكان لكلّ

واحد حجّة من غير أن تنقص حجّتك شيئاً شرح گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

برای [illegible] باب صد و سیوم اصل باب توفير الشعر لمن أراد الحج والعمرة شرح این باب

[illegible] اول اصل عن معاوية بن عمّار عن أبي

عبد الله عليه السلام قال الحجّ أشهر معلومات شوّال وذو القعدة وذو الحجّة فمن أراد الحجّ وفّر شعره إذا نظر

إلى هلال ذي القعدة ومن أراد العمرة وفّر شعره شهراً شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] شوال و ذو القعده و ذو الحجه است

پس [illegible]

[illegible] دوم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الرجل يريد الحجّ أيأخذ من رأسه في شوّال

كلّه ما لم ير الهلال قال لا بأس ما لم ير الهلال شرح [illegible] ذو القعده است

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible] سیوم اصل عن أبي جعفر عليه السلام قال لا تأخذ من شعرك وأنت تريد الحجّ في

چون در هر دو یک [illegible] صلّى الله عليه وآله [illegible]

ذي القعدة ولا في الشهر الذي تريد فيه الخروج إلى العمرة شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام گفت که از موی سر و ریش [illegible]

[illegible] ذی القعده [illegible]

پس [illegible] چهارم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا

يأخذ الرجل إذا رأى هلال ذي القعدة وأراد الخروج من رأسه ولا من لحيته شرح روایت است از امام جعفر صادق

علیه السلام گفت [illegible] هلال ذی القعده [illegible]

[illegible] پنجم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال اعف شعرك للحجّ إذا رأيت هلال

ذي القعدة وللعمرة شهراً شرح [illegible] روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام

گفت [illegible] باب صد و چهارم اصل باب مواقيت الإحرام

شرح المواقيت جمع ميقات [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] اول اصل عن معاوية بن عمّار عن أبي عبد الله عليه السلام قال من تمام الحجّ والعمرة أن تحرم

من المواقيت التي وقّتها رسول الله صلّى الله عليه وآله لا تجاوزها إلا وأنت محرم فإنّه وقّت لأهل العراق

ولم يكن يومئذ عراق بطن العقيق من قبل أهل العراق ووقّت لأهل اليمن يلملم ووقّت لأهل الطائف قرن

المنازل ووقّت لأهل المغرب الجحفة وهي مهيعة ووقّت لأهل المدينة ذا الحليفة ومن كان منزله

خلف هذه المواقيت ممّا يلي مكّة فوقته منزله شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بطن العقيق وادی عقیق است [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ذا الحليفة [illegible]

[illegible] یعنی روایت است از [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام

[illegible]

[illegible]

[illegible]

موزونست [illegible]
[illegible]

میقاتی که برای اهل ذو الحلیفه او مقرر است منزل وطن او در پشت این میقات باشد [illegible] یعنی که نزدیکتر باشد از میقات دیگر
منزل است بر میقات اهل شام است **دوم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام الاحرام من مواقیت خمسة وقتها
رسول الله صلی الله علیه وآله لا ینبغی لحاج ولا لمعتمر ان یحرم قبلها ولا بعدها وقت لاهل المدینة
ذا الحلیفة وهو مسجد الشجرة یصلی فیه ویفرض الحج ووقت لاهل الشام الجحفة ووقت لاهل نجد
العقیق ووقت لاهل الطائف قرن المنازل ووقت لاهل الیمن یلملم ولا ینبغی لاحد ان یرغب عن
مواقیت رسول الله صلی الله علیه وآله **شرح** لا ینبغی یعنی لایجوز است [illegible] صیغه مضارع غایب مجهول [illegible] معلوم [illegible]
[illegible] اول [illegible] است [illegible] دوم [illegible] رابع [illegible] است [illegible] بلفظ [illegible] صیغه مضارع غایب
مجهول [illegible] است [illegible] جزئی [illegible] حقیقت آن شد [illegible] باب [illegible] الحج است [illegible]
[illegible] بلفظ [illegible] است [illegible] میان [illegible] عراق است [illegible] است [illegible] جبل [illegible]
[illegible] در شرح [illegible] **یعنی** گفت امام جعفر صادق علیه السلام که احرام از پنج میقات است که میقات کرد آنها را
رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] که [illegible] حرام [illegible] آنها [illegible] آنها بیان این که میقات که برای اهل
مدینه [illegible] میقات که برای اهل نجد عقیق [illegible] میقات که برای اهل طائف قرن المنازل [illegible] میقات که برای [illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله **سیوم اصل** عن ابی ایوب الخزاز قال قلت لابی عبد الله علیه السلام حدثنی
عن العقیق اوقت وقته رسول الله صلی الله علیه وآله او شیء صنعه الناس فقال ان رسول الله
صلی الله علیه وآله وقت لاهل المدینة ذا الحلیفة ووقت لاهل المغرب الجحفة وهی
عندنا مکتوبة مهیعة ووقت لاهل الیمن یلملم ووقت لاهل الطائف قرن المنازل ووقت
لاهل نجد العقیق وما انجدت **شرح** [illegible] بلفظ [illegible] مهیعة [illegible]
[illegible] آن [illegible] در شرح [illegible] باب [illegible]
[illegible] عراق [illegible] در حدیث [illegible]
[illegible] عراق بوده [illegible] است [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از ابو ایوب [illegible] گفت
که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible] عقیق [illegible] میقات [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible] میقات که برای اهل مدینه ذو الحلیفه او میقات که برای اهل مغرب جحفه [illegible] آن
[illegible] میقات که برای اهل یمن یلملم او میقات که برای اهل طائف قرن المنازل او میقات که برای اهل نجد
عقیق [illegible] **چهارم اصل** عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام
قال آخر العقیق برید اوطاس وقال برید البعث دون غمرة ببریدین **شرح** برید [illegible] بلفظ [illegible]
[illegible] بلفظ [illegible] است [illegible] بلفظ [illegible] بلفظ [illegible]
[illegible] اول [illegible] عقیق [illegible] باب البعث [illegible]
[illegible] البعث [illegible] اول عقیق [illegible]

[Margin:] [illegible] ذو الحلیفه [illegible] میقات [illegible] کرده [illegible] میقات که برای [illegible]

[Margin:] [illegible]

[Margin:] [illegible] بلفظه [illegible]

این باب [illegible] بلفظه [illegible] آن [illegible] عقیق [illegible] عالی [illegible]
او صاحب قاموس گفته که [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار که از اهل عراق است از امام جعفر صادق علیه السلام
گفت آخر عقیق [illegible] اول [illegible] است [illegible] اوطاس است [illegible] عراق [illegible]
پنجم اصل عن احدهما علیهما السلام قال حد العقیق ما بین المسلخ الی عقبة غمرة **شرح**
[illegible] بلفظه [illegible] عقیق [illegible] احرام [illegible]
افضل است [illegible] آید در حدیث [illegible] بلفظه [illegible] عقیق [illegible]
از اول [illegible] **یعنی** روایت است از امام محمد باقر یا امام جعفر صادق علیه السلام
گفت حد عقیق [illegible] **ششم اصل** عن ابی عبد الله
علیه السلام قال اوطاس لیس من العقیق **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که اوطاس [illegible] عقیق [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام عن الاحرام من ای العقیق
افضل ان احرم فقال من اوله افضل **شرح** [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] احرام [illegible] عقیق
افضل است [illegible] اول آن افضل است **هشتم اصل** کتبت الی ابی الحسن علیه السلام انا نحرم من طریق البصرة و
لسنا نعرف حد عرض العقیق فکتب علیه السلام احرم من وجرة **شرح** [illegible]
[illegible] بلفظه [illegible]
عقیق احرام [illegible] احرام [illegible]
[illegible] بلفظه [illegible] در شرح [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible] امام رضا علیه السلام [illegible]
[illegible] عقیق [illegible] احرام [illegible] امام [illegible] عقیق [illegible]
نهم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من اقام بالمدینة شهرا وهو یرید الحج ثم بدا له ان یخرج
فی غیر طریق اهل المدینة الذی یأخذونه فلیکن احرامه من مسیرة ستة امیال فیکون حذاء
الشجرة من البیداء **شرح** [illegible] مدینه [illegible] جایی که [illegible]
[illegible] مسجد شجره احرام [illegible] احرام [illegible]
[illegible] البیداء [illegible] بلفظه [illegible] بلفظ [illegible]
[illegible] مسجد شجره [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
[illegible] مدینه [illegible]
[illegible] مسجد شجره
[illegible] **دهم اصل** وفی روایة اخری یحرم من الشجرة ثم یأخذ ای طریق شاء **شرح**
[illegible] مسجد شجره [illegible] احرام [illegible]
[illegible] **یازدهم اصل** عن معاویة بن عمار

٨

عن ابی عبد الله علیه السلام قال اول العقیق برید البعث وهو دون المسلخ بستة امیال مما یلی العراق وبینه
وبین غمرة اربعة وعشرون میلا بریدان شرح روایت از عمر بن یزید است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که اول عقیق اول برید
بعث است و اول برید بعث پیش از مسلخ است شش میل که دو فرسخ باشد از جانب عراق [illegible] و میان اول برید بعث و میان غمره
چهار میل است که دو برید است چون هر بریدی چهار فرسخ است پس مجموع مسافت عقیق هشت فرسخ است دوازدهم اصل بعض اصحابنا
قال اذا خرجت من المسلخ فاحرم عند اول برید یستقبلک شرح در حدیث [illegible] بنقطه دار [illegible] بعضی [illegible]
[illegible] بعنی [illegible] بعنوان نقل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب تأخیر الاحرام عن الوقت شرح [illegible]
[illegible] یعنی این باب [illegible]
احرام [illegible] اول اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل
احرم بحجة فی غیر اشهر الحج دون الوقت الذی وقته رسول الله صلی الله علیه وآله قال لیس احرامه
بشیء ان احب ان یرجع الی منزله فلیرجع ولا اری علیه شیئا وان احب ان یمضی فلیمض فاذا انتهی
الی الوقت فلیحرم منه ویجعلها عمرة فان ذلک افضل من رجوعه لانه اعلن الاحرام بالحج شرح
[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible]
[illegible] میقات [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دوم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال الحج اشهر معلومات شوال وذو القعدة
وذو الحجة لیس لاحد ان یحرم بالحج فی سواهن ولیس لاحد ان یحرم دون الوقت الذی وقته رسول الله
صلی الله علیه وآله وانما مثل ذلک مثل من صلی فی السفر اربعا وترک الثنتین شرح روایت از امام
محمد باقر علیه السلام [illegible] شوال و ذو القعده و ذو الحجه [illegible]
[illegible] میقات [illegible] رسول الله صلی الله علیه وآله [illegible]
[illegible] سیوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل اشتری بدنة
قبل ان ینتهی الی الوقت الذی یحرم فیه فاشعرها وقلدها أیجب علیه حین فعل ذلک ما یجب علی
المحرم قال لا ولکن اذا انتهی الی الوقت فلیحرم ثم لیشعرها ولیقلدها فان تقلیده الاول لیس بشیء
شرح کیفیت اشعار و تقلید [illegible] باب صفة الاشعار والتقلید [illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ششم اصل عن میسرة قال دخلت علی ابی عبد الله علیه السلام وانا متغیر اللون فقال لی
من این احرمت قلت من موضع کذا وکذا فقال رب طالب خیر یزل قدمه ثم قال یسرک ان صلیت الظهر
فی السفر اربعا قلت لا قال فهو والله ذاک شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] هفتم اصل عن ابی جعفر
علیه السلام قال من احرم دون الوقت فاصاب من النساء والصید فلا شیء علیه شرح روایت [illegible]
[illegible] هشتم اصل عن
معویة قال سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول لیس ینبغی لاحد ان یحرم دون المواقیت التی وقتها رسول
الله صلی الله علیه وآله الا ان یخاف فوت الشهر فی العمرة شرح روایت [illegible]
[illegible]
[illegible] نهم اصل عن اسحق بن عمار عن ابی الحسن علیه السلام قال سألته عن الرجل یجیء
معتمرا عمرة رجب فیدخل علیه هلال شعبان قبل ان یبلغ الوقت أیحرم قبل الوقت ویجعلها لرجب
ام یؤخر الاحرام الی العقیق ویجعلها لشعبان قال یحرم قبل الوقت فیکون لرجب لان لرجب فضله و
هو الذی نوی شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب [illegible]
[illegible] شرح [illegible]
[illegible] اول اصل عن الحلبی قال سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل
نسی ان یحرم حتی دخل الحرم قال قال ابی یخرج الی میقات اهل ارضه فان خشی ان یفوته الحج احرم
من مکانه فان استطاع ان یخرج من الحرم فلیخرج ثم لیحرم شرح روایت [illegible]
[illegible]
[illegible]

در بعد از آن باید که احرام کند [illegible] **دوم اصل** عن صفوان بن يحيى عن ابي الحسن الرضا
صلوات الله عليه قال كتبت اليه ان بعض مواليك بالبصرة يحرمون ببطن العقيق وليس بذلك الموضع
ماء ولا منزل وعليهم في ذلك مؤونة شديدة ويعجلهم اصحابهم وجمالهم ومن وراء بطن العقيق
بخمسة عشر ميلا منزل فيه ماء وهو منزلهم الذي ينزلون فيه فترى ان يحرموا من موضع الماء
لرفقه بهم وخفته عليهم فكتب ان رسول الله صلى الله عليه وآله وقت المواقيت لاهلها ومن اتى
عليها من غير اهلها وفيها رخصة لمن كانت به علة فلا تجاوز الميقات الا من علة **شرح** بطن العقيق [illegible]
[illegible]
فرسخ است پس آن منزل [illegible]
و جایهای آب در آنجا هست **بيني** روايت است از صفوان بن يحيى از امام رضا صلوات الله عليه [illegible]
احرام میکنند از بطن عقیق [illegible]
[illegible]
آب بسبب [illegible]
[illegible]
[illegible] **سيوم اصل** قال ابو عبد الله عليه السلام اني خرجت باهلي ماشيا
فلم اهل حتى اتيت الجحفة وقد كنت شاكيا فجعل اهل المدينة يسألون عني فيقولون لقيناه وعليه
ثيابه وهم لا يعلمون وقد رخص رسول الله صلى الله عليه وآله لمن كان مريضا او ضعيفا
ان يحرم من الجحفة **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بيني** گفت امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عن سماعة بن مهران عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الرجل
يعرض له [illegible] ان يدخل مكة قال لا يدخلها الا باحرام **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بيني** [illegible]
[illegible] **پنجم اصل**
عن سماعة عن اناس من اصحابنا حجوا بامرأة معهم فقدموا الى الوقت وهي لا تصلي فجهلوا ان مثلها ينبغي ان

تحرم

ع

كذا لم [illegible]

ثم تحصل بها كما هي حتى قدموا مكة وهي طامث حلال فسألوا الناس فقالوا تخرج الى بعض المواقيت فتحرم منه
وكانت اذا فعلت لم تدرك الحج فسألوا ابا جعفر عليه السلام فقال تحرم من مكانها قد علم الله نيتها **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام
عن رجل مر على الوقت الذي يحرم الناس منه فنسي او جهل فلم يحرم حتى اتى مكة فخاف ان رجع
الى الوقت ان يفوته الحج فقال يخرج من الحرم ويحرم ويجزيه ذلك **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام
عن رجل جهل ان يحرم حتى دخل الحرم كيف يصنع قال يخرج من الحرم ثم يهل بالحج **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عن احدهما عليهما السلام في رجل نسي ان يحرم او جهل وقد شهد المناسك كلها
وطاف وسعى قال تجزيه نيته اذا كان قد نوى ذلك فقد تم حجه وان لم يهل وقال في مريض اغمي عليه
حتى اتى الوقت فقال يحرم عنه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **نهم اصل** سألت ابا الحسن عليه السلام عن الاحرام من غمرة قال
ليس به بأس ان يحرم منها وكان بريد العقيق احب الي **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بيني** [illegible]
[illegible] **دهم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام
عن امرأة كانت مع قوم فطمثت فارسلت اليهم فسألتهم فقالوا ما ندري أعليك احرام ام لا وانت حائض
فتركوها حتى دخلت الحرم فقال ان كان عليها مهلة فلترجع الى الوقت فلتحرم منه وان لم يكن عليها وقت

[illegible]

فلا يرجع الى ما قد حرمت عليه بعد ما يخرج من الحرم ويقلده ما لا يعقون فيها شرح پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یازدهم اصل عن ابي
الحسن الاول عليه السلام قال من كان من مكة على مسيرة عشرة اميال لم يدخلها الا باحرام شرح روایت است
از امام [illegible] علیه السلام [illegible] دوازدهم اصل قلت
لابي جعفر عليه السلام خرجت معنا امرأة من اهلنا فجهلت الاحرام فلم تحرم حتى دخلنا مكة ونسينا
ان نأمرها بذلك قال فمروها فلتحرم من مكانها من مكة او من المسجد شرح [illegible] علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] باب ما يجب فعله من اراد الاحرام شرح [illegible]
[illegible] اول اصل عن معاوية
بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا انتهيت الى العقيق من قبل العراق او الى الوقت من هذه المواقيت
وانت تريد الاحرام ان شاء الله فانتف ابطك وقلم اظفارك واطل عانتك وخذ من شاربك ولا يضرك
باي ذلك بدأت ثم استك واغتسل والبس ثوبيك وليكن فراغك من ذلك ان شاء الله عند زوال الشمس
فلا يضرك ذلك مع الاختيار عند زوال الشمس شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بیان روایت است از [illegible] علیه السلام
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
[illegible] دوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال السنة في الاحرام تقليم
الاظفار واخذ الشارب وحلق العانة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] سیوم اصل عن علي بن ابي حمزة قال سأل ابو بصير ابا عبد الله
عليه السلام وانا حاضر فقال اذا اطليت للاحرام الاول كيف اصنع في الطلية الاخيرة وكم بينهما

وان لم يكن عند زوال الشمس

قال

قال اذا كان بينهما جمعتان خمسة عشر يوما فاطل شرح [illegible]
[illegible] بیان روایت است از علی بن ابی حمزه [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
چهارم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال لا بأس بان تطلي قبل الاحرام بخمسة عشر يوما شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] بیان روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] پنجم اصل كتب الحسن بن سعيد الى ابي الحسن عليه السلام رجل احرم بغير غسل او بغير صلوة
عالما او جاهلا ما عليه في ذلك وكيف ينبغي ان يصنع فكتب عليه السلام يعيده شرح [illegible]
[illegible] بیان نوشت حسن بن سعید [illegible] امام رضا علیه السلام
[illegible]
[illegible] ششم اصل عن عبد الله بن ابي يعفور قال كنا بالمدينة فلاحاني زرارة في نتف
الابط وحلقه فقلت حلقه افضل وقال زرارة نتفه افضل فاستأذنا على ابي عبد الله عليه السلام
فاذن لنا وهو في الحمام يطلي قد اطلى ابطيه فقلت لزرارة يكفيك قال لا لعله فعل هذا لما
لا يجوز لي ان افعله فقال فيما انتما فقلت ان زرارة لاحاني في نتف الابط وحلقه قلت حلقه
افضل وقال زرارة نتفه افضل فقال اصبت السنة واخطأها زرارة حلقه افضل من نتفه
وطليه افضل من حلقه ثم قال لنا اطليا فقلنا فعلنا منذ ثلث فقال اعيدا فان الاطلاء طهور
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible] بیان روایت است از [illegible]

فاطل
[illegible]
[illegible]
[illegible]

نیز غسل روز شنبه آن برای احرام بپرسش کنیم که ما شنیدیم آن حضرت گفت زراره نگوید آن حضرت بی طلب حضرت کرد که

امام جعفر صادق علیه السلام پس حضرت اورا ... و ... احرام ... بر حالی که ... زراره ... گفتیم زراره ...

... گفت ... اکراه ... غسل فضیلت برای ... که جایز ... آن ... چون آن ...

... امام گفت ... پس گفتیم ... که زراره ... آن ... شنیده ... گفتیم که ما شنیدیم آن

حضرت گفت زراره که ... آن حضرت پس امام گفت ... طریق ... زراره ... آن حضرت ... که

آن ... امام گفت ... امام ... پرسش ... امام گفت ... که

... **باب هفتاد و هشتم اصل باب ما یجزی من غسل الاحرام و ما لا یجزی شرح** این باب بیان غسلی است که کفایت

از جهة غسل برای احرام و غسلی که کافی نیست ... که اعاده آن ... و در این باب ... حدیث است **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام

قال غسل يومك ليومك وغسل ليلتك لليلتك **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که غسل روز تو برای احرام همان

روز است و غسل شب تو برای احرام همان شب ... که غسل روز برای احرام شب کافی نیست ... اعاده آن ...

دوم اصل عن ابي بصير قال سألته عن الرجل يغتسل بالمدينة لاحرامه أيجزيه ذلك من غسل ذي

الحليفة قال نعم فأتاه رجل وانا عنده فقال اغتسل بعض اصحابنا فعرضت له حاجة حتى امسى قال

يعيد الغسل يغتسل نهارا ليومه ذلك وليلا لليلته **شرح** روایت است ابو بصیر که ... امام محمد باقر و امام جعفر صادق

علیهما السلام گفت ... امام ... که غسل ... در مدینه برای احرام ... در ذی الحلیفه ... اول آن ...

احرام در ذی الحلیفه امام گفت ... امام ... آن ... گفت که غسل ... شب ...

... شب برای احرام امام گفت که اعاده ... غسل ... روز برای احرام ... شب برای احرام آن شب ...

سیوم اصل عن النضر بن سويد عن ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن الرجل يغتسل للاحرام ثم ينام

قبل ان يحرم قال عليه اعادة الغسل **شرح** روایت است از نضر بفتح نون و سکون ضاد با نقطه ... سوید بضم

سین بی نقطه و فتح واو و سکون ... از امام موسی کاظم علیه السلام گفت پرسیدم از امام ...

که غسل بکند برای احرام ... امام گفت ... **چهارم اصل** سألت ابا عبد الله

عليه السلام عن رجل اغتسل للاحرام ثم لبس قميصا قبل ان يحرم قال قد انتقض غسله **شرح**

پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که غسل کرد برای احرام ... پوشید ... امام گفت که ...

... **پنجم اصل** سألت ابا الحسن عليه السلام عن رجل اغتسل للاحرام ثم نام قبل ان يحرم

قال عليه اعادة الغسل **شرح** این ظاهر است از شرح حدیث سیوم این باب **ششم اصل** عن ابي جعفر عليه السلام

في رجل اغتسل لاحرامه ثم قلم اظفاره قال يمسحها بالماء ولا يعيد الغسل **شرح** روایت است از امام

محمد باقر علیه السلام ... مردی که غسل کرد برای احرام ... ناخنهای خود را امام گفت ... **هفتم اصل**

عن هشام بن سالم قال ارسلنا الى ابي عبد الله عليه السلام ونحن جماعة ونحن بالمدينة انا نريد

ان نودعك فارسل الينا ان اغتسلوا بالمدينة فاني اخاف ان يعز عليكم الماء بذي الحليفة

فاغتسلوا بالمدينة والبسوا ثيابكم التي تحرمون فيها ثم تعالوا فرادى او مثاني **شرح**

روایت

روایت است از هشام بن سالم گفت که پیغام فرستادیم به سوی امام جعفر صادق علیه السلام ... جماعتی بودیم ... مدینه ... که وداع کنیم ترا

پس پیغام فرستاد به سوی ما که غسل احرام بکنید در مدینه ... از آن ... آب غسل در ذی الحلیفه پس غسل کنید در مدینه ... جامهای خود را

که احرام در آن بکنید ... **هشتم اصل** عن ابي جعفر عليه السلام قال اذا اغتسل الرجل

وهو يريد ان يحرم فلبس قميصا قبل ان يلبي فعليه الغسل **شرح** این ظاهر است از شرح حدیث چهارم این باب

نهم اصل عن احدهما عليهما السلام في الرجل يغتسل للاحرام ثم يمسح رأسه بمنديل قال لا بأس به **شرح**

روایت است از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام ... که غسل بکند برای احرام ... آن ... گفت که ...

... **باب هفتاد و نهم اصل باب ما يجوز للمحرم بعد اغتساله من الطيب والصيد وغير ذلك قبل ان يلبي شرح**

این باب بیان ... که جایز است ... از خوشبوی ... در این باب ده حدیث است

اول اصل عن علي بن ابي حمزة قال سألته عن الرجل يدهن بدهن فيه طيب وهو يريد ان يحرم قال لا

تدهن حين تريد ان تحرم بدهن فيه مسك ولا عنبر تبقى رائحته في رأسك بعد ما تحرم وادهن

بما شئت من الدهن حين تريد ان تحرم قبل الغسل وبعده فاذا احرمت فقد حرم عليك الدهن حتى تحل

شرح ... بفتح ... با نقطه ... باب افعال ... است ...

... **بیان** روایت است از علی بن ابی حمزه

که ... امام جعفر صادق ... امام موسی کاظم علیه السلام ... گفت ... که ... روغن ... خوشبوی است

... امام گفت که روغن ... که احرام ... روغن ...

... آن ... احرام ... روغن ... که احرام ...

... **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام

قال لا تدهن حين تريد ان تحرم بدهن فيه مسك ولا عنبر من اجل ان رائحته تبقى في رأسك بعد ما

تحرم وادهن بما شئت من الدهن حين تريد ان تحرم فاذا احرمت فقد حرم عليك الدهن حتى تحل

شرح ... ظاهر است از شرح ...

سیوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام انه سئل عن الطيب عند الاحرام والدهن فقال كان علي عليه السلام

لا يزيد على السليخة **شرح** السليخة بفتح سين بي نقطه ... روغنی خوشبو که

از ... **بیان** روایت است از امام

جعفر صادق علیه السلام ... امام ... گفت ...

... **چهارم اصل** عن محمد بن مسلم قال قال ابو عبد الله عليه السلام لا بأس بان

يدهن الرجل قبل ان يغتسل للاحرام او بعده وكان يكره الدهن الخاثر الذي يبقى **شرح** ...

... **بیان** روایت است از محمد بن مسلم گفت که امام جعفر

صادق علیه السلام ... روغن ... احرام ... امام ... گفت ...

بعد از احرام

پنجم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الرجل المحرم يدّهن بعد الغسل قال نعم فادّهنّا عنده بسليخة بان وذكر أن أباه كان يدّهن بعد ما يغتسل للإحرام وأنه يدّهن بالدهن ما لم يكن غالية أو دهنا فيه مسك أو عنبر شرح [illegible]

ششم اصل عن علي بن عبد العزيز قال اغتسل أبو عبد الله عليه السلام للإحرام ثم دخل مسجد الشجرة فصلّى ثم خرج إلى الغلمان فقال هاتوا ما عندكم من لحوم الصيد حتى نأكله شرح [illegible]

هفتم اصل عن حريز عن أبي عبد الله عليه السلام في الرجل إذا تهيّأ للإحرام فله أن يأتي النساء ما لم يعقد التلبية أو يلبّ شرح [illegible]

هشتم اصل عن أحدهما عليهما السلام في رجل صلّى الظهر في مسجد الشجرة وعقد الإحرام ثم مسّ طيبا أو صاد صيدا أو واقع أهله قال ليس عليه شيء ما لم يلبّ شرح [illegible]

نهم اصل عن النضر بن سويد عن بعض أصحابه قال كتبت إلى أبي إبراهيم عليه السلام رجل دخل مسجد الشجرة فصلّى وأحرم وخرج من المسجد فبدا له قبل أن يلبّي أن ينقض ذلك بمواقعة النساء أله ذلك فكتب عليه السلام نعم أو لا بأس به شرح [illegible]

دهم اصل قلت لأبي الحسن عليه السلام ما تقول في رجل تهيّأ للإحرام وفرغ من كل شيء الصلاة وجميع الشروط إلا أنه لم يلبّ أله أن ينقض ذلك ويواقع النساء فقال نعم شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] باب صلاة الإحرام وعقده والاشتراط فيه شرح [illegible]

اول اصل عن الحلبي ومعاوية بن عمار جميعا عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا يضرّك بليل أحرمت أو نهار إلا أن أفضل ذلك عند زوال الشمس شرح [illegible]

دوم اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام أنه قال لا يكون إحرام إلا في دبر صلاة مكتوبة أحرمت في دبرها بعد التسليم وإن كانت نافلة صلّيت ركعتين وأحرمت في دبرهما فإذا انفتلت من صلاتك فاحمد الله وأثن عليه وصلّ على النبي صلى الله عليه وآله شرح [illegible]

اصل وقل اللهم إني أسألك أن تجعلني ممن استجاب لك وآمن بوعدك واتّبع أمرك فإني عبدك وفي قبضتك لا أوقى إلا ما وقيت ولا آخذ إلا ما أعطيت وقد ذكرت الحج فأسألك أن تعزم لي عليه على كتابك وسنّة نبيك صلى الله عليه وآله وتقوّيني على ما ضعفت عنه وتسلّم منّي مناسكي في يسر منك وعافية واجعلني من وفدك الذين رضيت وارتضيت وسمّيت وكتبت اللهم فتمّم لي حجّي وعمرتي شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** اللّٰهمّ انّي اريد التمتّع بالعمرة الى الحجّ على كتابك وسنّة نبيّك صلّى الله عليه وآله فان عرض لي شيء يحبسني فحلّني حيث حبستني لقدرك الذي قدّرت عليّ اللّٰهمّ ان لم تكن حجّة فعمرة احرم لك شعري وبشري ولحمي ودمي وعظامي ومخّي وعصبي من النساء والثياب والطيب ابتغي بذلك وجهك والدار الآخرة قال ويجزيك ان تقول هذا مرّة واحدة حين تحرم ثمّ قم فامش هنيهة فاذا استوت بك الارض ماشيا كنت او راكبا فلبّ **شرح** [illegible]

حیث حبستنی

[illegible]

[illegible] **سیوم اصل** عن حمّاد بن عثمان عن ابي عبد الله عليه السلام قال قلت له انّي اريد ان اتمتّع بالعمرة الى الحجّ فكيف اقول قال تقول اللّٰهمّ انّي اريد ان اتمتّع بالعمرة الى الحجّ على كتابك وسنّة نبيّك صلّى الله عليه وآله وان شئت اضمرت الذي تريد **شرح** [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن الحلبي عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته ليلاً احرم رسول الله صلّى الله عليه وآله ام نهارا فقال نهارا فقلت ايّ ساعة قال صلاة الظهر فسألته متى ترى ان نحرم فقال سواء عليكم انّما احرم رسول الله صلّى الله عليه وآله صلاة الظهر لانّ الماء كان قليلا كان يكون في رؤوس الجبال فيهجر الرجل الى مثل ذلك من الغد ولا يكادون يقدرون على الماء وانّما احدثت هذه المياه حديثا

شرح

شرح [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible] **پنجم اصل** قلت لابي ابراهيم عليه السلام انّ اصحابنا يختلفون في وجهين من الحجّ يقول بعض احرم بالحجّ مفردا فاذا طفت بالبيت وسعيت بين الصفا والمروة فاحلّ واجعلها عمرة وبعضهم يقول احرم وانو المتعة بالعمرة الى الحجّ ايّ هذين احبّ اليك قال انو المتعة **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **ششم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن النبيّ يقول حلّني حيث حبستني قال هو حلّ حيث حبسه قال او لم يقل **شرح** [illegible] **حاصل** [illegible]

[illegible] **هفتم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال هو حلّ اذا حبس اشترط او لم يشترط **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **هشتم اصل** عن ابي بكر الحضرمي وزيد الشحّام ومنصور بن حازم قالوا امرنا ابو عبد الله عليه السلام ان نلبّي ولا نسمّي شيئا وقال اصحاب الاضمار احبّ اليّ **نهم اصل** **شرح** روایت است [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام

با یکه لبیک [illegible] احرام [illegible] و امام گفت که [illegible]

[illegible] نهم اصل عن اسحق بن عمار انه سأل ابا الحسن موسى عليه السلام قال الاضمار احب الي ولا

تسمّ شرح [illegible] دهم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام ارأيت لو ان رجلا احرم في دبر

صلوة مكتوبة اكان يجزيه ذلك قال نعم شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] یازدهم اصل عن ابي عبد الله

عليه السلام قال اذا صليت في مسجد الشجرة فقل وانت قاعد في دبر الصلوة قبل ان تقوم ما يقول المحرم

ثم قم فامش حتى تبلغ الميل وتستوي بك البيداء فاذا استوت بك فلبّه شرح [illegible]

یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] دوازدهم اصل عن عبد الله بن سنان انه سأل ابا عبد الله عليه السلام

هل يجوز للمتمتع بالعمرة الى الحج ان يظهر التلبية في مسجد الشجرة فقال نعم انما لبّى النبي صلى الله

عليه وآله على البيداء لان الناس لم يكونوا يعرفون التلبية فاحبّ ان يعلّمهم كيف التلبية شرح روایت است از عبد الله بن [illegible] — لانّ الناس م

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] سیزدهم اصل عن اسحق بن عمار عن ابي

الحسن عليه السلام قال قلت له اذا احرم الرجل في دبر المكتوبة ايلبّي حين ينهض به بعيره او جالسا في دبر

الصلوة قال اي ذلك شاء صنع شرح روایت است از اسحق بن عمار از امام [illegible] — احرام کند صح

[illegible] چهاردهم

اصل قال الكليني رحمه الله تعالى وهذا عندي من الامر المتوسع الا ان الفضل فيه ان يظهر التلبية حيث

اظهر النبي صلى الله عليه وآله على طرف البيداء ولا يجوز لاحد ان يجوز ميل البيداء الا

وقد اظهر التلبية واول البيداء اول ميل يلقاك عن يسار الطريق شرح [illegible] — [illegible] م

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] پانزدهم اصل عن معوية بن عمار

عن ابي عبد الله عليه السلام قال صلّ المكتوبة ثم احرم بالحج او بالمتعة واخرج بغير تلبية حتى تصعد

الى اول البيداء الى اول ميل عن يسارك فاذا استوت بك الارض راكبا كنت او ماشيا فلبّ ولا يضرك

ليلا احرمت او نهارا شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی روایت است [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] اصل ومسجد ذي الحليفة الذي كان — از زمین بیدا [illegible]

خارجا عن السقائف عن صحن المسجد ثم اليوم ليس شيء من السقائف منه شرح [illegible] — لبیک [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] شانزدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال المعتمر عمرة مفردة يشترط على ربه

ان يحلّه حيث حبسه ومفرد الحج يشترط على ربه ان لم تكن حجة فعمرة شرح [illegible]

[illegible] یعنی

[illegible]

[illegible]

[illegible] هفدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال كانت بنو اسرائيل اذا قرّبت

القربان تخرج نار فتأكل قربان من قبل منه وان الله جعل الاحرام مكان القربان شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible] — مقبول [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] باب هشتاد و دوم اصل باب التلبية شرح [illegible] — کفتن م

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

و اما فتح آن مخاطب بفتح است که لبیک ... یعنی ایستادن بخدمت است و مقصود این است که عبادت است و دوام عبادت ... از
تو ... **یعنی** این باب بیان گفتن لبیک برای احرام است و این باب مشتمل بر هشت حدیث است **اول اصل** عن الحلبي قال سألته لم جعلت
التلبية فقال ان الله عز وجل اوحى الى ابراهيم عليه السلام ان اذّن في الناس بالحج يأتوك رجالا وعلى كل ضامر
يأتين من كل فج عميق فنادى فاجيب من كل وجه يلبّون **شرح** گذشت شرح حدیث چهارم باب ... که باب حج النبی صلی الله علیه
و آله است که مخاطب این آیت ... ابراهیم ... است زیرا که ...
مخاطب ... که ابراهیم است ... و ... آیشان ...
در این ... است ... آمده **یعنی** روایت است از حلبی که گفت پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ... که گفت پرسیدم
... گفتن لبیک برای احرام ... ابراهیم علیه السلام ... آواز ... مردمان
... آمده ... ابراهیم آواز ... جواب گفتند از هر جانبی
... لبیک ... **دوم اصل** عن جعفر عن ابيه عليهما السلام ان عليا صلوات الله عليه قال تلبية الاخرس وتشهّده
وقراءته القرآن في الصلاة تحريك لسانه واشارته باصبعه **شرح** ...
... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق از پدرش علیهما السلام ...
... گفت **سیوم** کفتش سوم
اصل عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال التلبية لبيك اللهم لبيك لبيك لا شريك لك لبيك ان
الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك **شرح** ...
... **یعنی** روایت است
از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام ...
... **اصل** لبيك ذا المعارج لبيك لبيك داعيا الى دار السلام لبيك لبيك غفّار
الذنوب لبيك لبيك اهل التلبية لبيك لبيك ذا الجلال والاكرام لبيك لبيك مرهوبا ومرغوبا اليك
لبيك لبيك تبدئ والمعاد اليك لبيك لبيك كشّاف الكرب العظام لبيك لبيك عبدك وابن عبديك
لبيك لبيك يا كريم لبيك **شرح** بیان ذا المعارج شد در شرح حدیث چهارم باب ... که باب حج الانبیاء علیهم السلام است
...
... معارج ...
... **یعنی** لبیک ... لبیک ...
...
...
... لبیک ... **اصل** تقول
ذلك في دبر كل صلاة مكتوبة او نافلة وحين ينهض بك بعيرك واذا علوت شرفا او هبطت واديا او لقيت
راكبا او استيقظت من منامك وبالاسحار واكثر ما استطعت منها واجهر بها وان تركت بعض التلبية فلا

يضرّك

يضرّك غير ان تمامها افضل **یعنی** ...
...
... **اصل** واعلم انه لا بد من التلبيات الاربع
في اول الكلام وهي الفريضة وهي التوحيد وبها لبّى المرسلون واكثر من ذي المعارج فان رسول الله صلى
الله عليه وآله كان يكثر منها واول من لبّى ابراهيم عليه السلام قال ان الله عز وجل يدعوكم ان تحجّوا بيته الی م
فاجابوه بالتلبية فلم يبق احد اخذ ميثاقه بالموافاة في ظهر رجل ولا بطن امرأة الا اجاب بالتلبية
شرح التلبية مصدر باب تفعیل گفتن لبیک ... از اول ... التلبیات الاربع ...
...
...
...
...
... **یعنی** ...
...
...
...
... المعارج ...
...
... **چهارم اصل** عنه عن ابي عبد الله عليه السلام
وهو محرم فتكشف عن ظهره حتى ابداه للشمس وهو يقول لبيك في المذنبين لبيك **شرح** ...
...
...
... **یعنی** روایت است ... امام جعفر صادق علیه السلام ...
... **پنجم اصل** عن حريز
رفعه قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله لما احرم اتاه جبرئيل عليه السلام فقال له مر اصحابك
بالعجّ والثجّ والعجّ رفع الصوت بالتلبية والثجّ نحر البدن قال فقال جابر بن عبد الله فما بلغنا الروحاء
حتى بحّت اصواتنا **شرح** ...
...
... والف ...
... **یعنی** روایت است ...

[illegible]

[illegible]

ششم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا بأس أن تلبّي وأنت على غير طهر وعلى كل حال شرح روایت از امام جعفر صادق

علیه السلام [illegible] هفتم اصل عن

أبي عبد الله عليه السلام قال ليس على النساء جهر بالتلبية شرح روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] هشتم اصل قال رسول الله صلى الله عليه وآله من لبّى في إحرامه سبعين مرّة

إيمانا واحتسابا أشهد الله له ألف ألف ملك ببراءة من النار وبراءة من النفاق شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible] باب سی و دوم [illegible]

من الجدال وغيره شرح [illegible] اول اصل عن الحلبي عن

أبي عبد الله عليه السلام في قول الله عز وجل الحج أشهر معلومات فمن فرض فيهنّ الحج فلا رفث ولا فسوق ولا

جدال في الحج فقال إن الله عز وجل اشترط على الناس شرطا وشرط لهم شرطا قلت فما الذي اشترط عليهم

وما الذي شرط لهم فقال أما الذي اشترط عليهم فإنه قال الحج أشهر معلومات فمن فرض فيهنّ الحج فلا

رفث ولا فسوق ولا جدال في الحج وأما الذي شرط لهم فإنه قال فمن تعجّل في يومين فلا إثم عليه ومن تأخّر

فلا إثم عليه لمن اتّقى قال يرجع لا ذنب له شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل قال قلت أرأيت من ابتلي بالفسوق ما عليه قال لم يجعل الله له حدّا يستغفر الله ويلبّي

قلت

[illegible]

[illegible]

قلت فمن ابتلي بالجدال ما عليه قال إذا جادل فوق مرّتين فعلى المصيب دم يهريقه وعلى المخطئ بقرة شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اگر [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن عبد الله بن سنان في قول الله عز وجل وأتمّوا الحج والعمرة لله قال إتمامهما أن لا رفث ولا فسوق

ولا جدال في الحج شرح روایت است از عبد الله بن سنان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] سیوم اصل عن معاوية بن عمار قال إذا أحرمت فعليك (ابو عبد الله علیه السلام)

بتقوى الله وذكر الله كثيرا وقلّة الكلام إلا بخير فإنّ من تمام الحج والعمرة أن يحفظ المرء لسانه إلا من خير

كما قال الله عز وجل فإنّ الله عز وجل يقول فمن فرض فيهنّ الحج فلا رفث ولا فسوق ولا جدال في الحج و

الرفث الجماع والفسوق الكذب والسباب والجدال قول الرجل لا والله وبلى والله واعلم أنّ الرجل إذا حلف

ثلاث أيمان ولاءً في مقام واحد وهو محرم فقد جادل فعليه دم يهريقه ويتصدّق به وإذا حلف يمينا واحدة

كاذبة فقد جادل وعليه دم يهريقه ويتصدّق به شرح روایت است از معاویه بن عمار [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل وقال اتّق

المفاخرة وعليك بورع يحجزك عن معاصي الله فإنّ الله عز وجل يقول ثمّ ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم

وليطّوّفوا بالبيت العتيق قال أبو عبد الله عليه السلام من التفث أن تتكلّم في إحرامك بكلام قبيح فإذا دخلت

مكّة وطفت بالبيت تكلّمت بكلام طيّب وكان ذلك كفّارة قال وسألته عن الرجل يقول لا لعمري (وبلى لعمري)

قال ليس هذا من الجدال (إنّما الجدال) لا والله وبلى والله شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

از تعالی چه پرسی که اسم عز و جل بگوید [illegible] که جدا از آن باید که آخر در طرف کند [illegible] که طواف کند

آزاد [illegible] گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] داخل شوی که با طواف کنی

بجا [illegible] استغفار [illegible] بکلام [illegible] خضوع و خشوع

[illegible] امام [illegible] که آن جدال گوید آیات [illegible]

که آن جدال [illegible] چهارم اصل عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ إِذَا حَلَفَ ثَلَاثَ أَيْمَانٍ مُتَتَابِعَاتٍ

صَادِقاً فَقَدْ جَادَلَ وَعَلَيْهِ دَمٌ وَإِذَا حَلَفَ بِيَمِينٍ وَاحِدَةٍ كَاذِباً فَقَدْ جَادَلَ وَعَلَيْهِ دَمٌ شرح این ظاهر است از شرح حدیث [illegible]

پنجم اصل عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ يُرِيدُ أَنْ يَعْمَلَ الْعَمَلَ فَيَقُولُ لَهُ صَاحِبُهُ وَاللَّهِ لَا تَعْمَلُهُ فَيَقُولُ وَاللَّهِ

لَأَعْمَلَنَّهُ فَيُحَالِفُهُ مِرَاراً يَلْزَمُهُ مَا يَلْزَمُ صَاحِبَ الْجِدَالِ قَالَ لَا إِنَّمَا أَرَادَ بِهَذَا إِكْرَامَ أَخِيهِ إِنَّمَا ذَلِكَ مَا كَانَ

فِيهِ مَعْصِيَةٌ شرح روایت است از ابی بصیر [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ششم اصل سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ

فِي الْجِدَالِ شَاةٌ وَفِي السِّبَابِ وَالْفُسُوقِ بَقَرَةٌ وَالرَّفَثُ فَسَادُ الْحَجِّ شرح شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] باب هشتاد و سیوم اصل باب ما یلبس

المحرم من الثیاب و ما یکره له لباسه شرح این باب بیان [illegible]

[illegible] اول اصل عَنْ بَعْضِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ أَحْرَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي ثَوْبَيْ كُرْسُفٍ شرح

روایت است [illegible] دوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ ثَوْبَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اللَّذَيْنِ أَحْرَمَ فِيهِمَا يَمَانِيَّيْنِ عِبْرِيٍّ

وَأَظْفَارٍ وَفِيهِمَا كُفِّنَ شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

علیه السلام

[illegible]

علیه السلام گفت که بوده دو جامه رسول الله صلی الله علیه و آله که احرام کرد [illegible] در حجة الوداع [illegible] عبری و اظفار بوده و در آنها کفن

کرده شد سیوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كُلُّ ثَوْبٍ يُصَلَّى فِيهِ فَلَا بَأْسَ أَنْ يُحْرَمَ فِيهِ شرح

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] چهارم اصل سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

عَنِ الْخَمِيصَةِ سَدَاهَا إِبْرِيسَمٌ وَلُحْمَتُهَا مِنْ غَزْلٍ قَالَ لَا بَأْسَ بِأَنْ يُحْرَمَ فِيهَا إِنَّمَا يُكْرَهُ الْخَالِصُ مِنْهُ شرح

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] پنجم اصل رَأَيْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعَلَيْهِ بُرْدٌ أَخْضَرُ وَهُوَ مُحْرِمٌ

شرح [illegible] یعنی [illegible] امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

[illegible] ششم اصل عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كُنْتُ عِنْدَهُ جَالِساً فَسُئِلَ

عَنْ رَجُلٍ يُحْرِمُ فِي ثَوْبٍ فِيهِ حَرِيرٌ فَدَعَا بِإِزَارٍ قُرْقُبِيٍّ فَقَالَ أَنَا أُحْرِمُ فِي هَذَا وَفِيهِ حَرِيرٌ شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] هفتم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَلْبَسُ الطَّيْلَسَانَ الْمَزْرُورَ فَقَالَ

نَعَمْ وَفِي كِتَابِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا تَلْبَسْ طَيْلَسَاناً حَتَّى تَنْزِعَ أَزْرَارَهُ فَحَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ إِنَّمَا كَرِهَ ذَلِكَ مَخَافَةَ

أَنْ يَزُرَّهُ الْجَاهِلُ عَلَيْهِ شرح الطیلسان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] هشتم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مِثْلَ ذَلِكَ وَقَالَ إِنَّمَا كُرِهَ ذَلِكَ مَخَافَةَ أَنْ يَزُرَّهُ الْجَاهِلُ فَأَمَّا الْفَقِيهُ فَلَا بَأْسَ أَنْ يَلْبَسَهُ شرح

این ظاهر است از شرح حدیث سابق نهم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا تَلْبَسْ ثَوْباً لَهُ أَزْرَارٌ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آنكه تكفه ولا ثوباً تدرعه ولا سراويل الا ان لا يكون لك ازار ولا خفين الا ان لا ...

وانت محرم الا ان لا يكون لك نعلان قال وسألته عن المحرم يقارن بين ثيابه التي احرم فيها وغيرها قال لا
بأس بذلك اذا كانت طاهرة **شرح** [illegible]

[illegible]

... **اصل** عن ابن ابي عمير
عن معاوية بن عمار قال قال ابو عبد الله عليه السلام لا بأس بأن يغير المحرم ثيابه ولكن اذا دخل مكة لبس ثوبي احرامه
الذين احرم فيهما وكره ان يبيعهما **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن المحرم يتردى بالثوبين قال
نعم والثلاثة ان شاء يتقي بها البرد والحر **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** عن ابن ابي عمير قال قال ابو عبد الله عليه السلام
لا بأس بأن يغير المحرم ثيابه ولكن اذا دخل مكة لبس ثوبي احرامه الذين احرم فيهما وكره ان يبيعهما
شرح [illegible] **اصل** سألت ابا الحسن عليه السلام عن المحرم يلبس الخز قال لا
بأس **شرح** [illegible]

قال لا يحرم في الثوب الاسود

[illegible] **اصل** قلت لابي عبد الله عليه السلام يحرم الرجل في الثوب الاسود قال لا
ولا يكفن به الميت **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** عن محمد بن مسلم عن احدهما عليهما السلام قال سألته عن الرجل يحرم في ثوب وسخ قال لا
ولا اقول انه حرام ولكن احب ان يطهره وطهوره غسله ولا يغسل الرجل ثوبه الذي يحرم فيه حتى يحل
وان توسخ الا ان تصيبه جنابة او شيء فيغسله **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** عن بعض اصحابنا عن ابي عبد الله عليه السلام قال سئل عن خلوق
الكعبة للمحرم ايغسل منه الثوب قال لا هو طهور ثم قال ان بثوبي منه لطخا **شرح** [illegible]

معصفره

[illegible]

محرم

[illegible] **اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الثوب المعلم هل يحرم
فيه الرجل قال نعم انما يكره الملحم **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** سأل ابو عبد الله
عليه السلام عن الثوب يكون مصبوغا بالعصفر ثم يغسل البسه وانا محرم قال نعم ليس العصفر من الطيب ولكن
اكره ان تلبس ما يشهرك به الناس **شرح** [illegible]

اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الثوب يصيبه الزعفران ثم يغسل فلا يذهب ايحرم فيه قال
لا بأس به اذا ذهب ريحه ولو كان مصبوغا كله اذا ضرب الى البياض وغسل فلا بأس به **شرح** [illegible]

اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن المحرم يلبس الثوب قد اصابه الطيب قال اذا ذهب ريح الطيب فليلبسه
شرح [illegible]

[illegible] **اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال لا بأس ان يحرم الرجل في ثوب
مصبوغ بمشق ولا بأس بأن يحول المحرم ثيابه قلت اذا اصابها شيء يغسلها قال نعم اذا احتلم فيها **شرح**
[illegible]

[illegible] **اصل** سألت ابا عبد الله
عليه السلام عن الرجل يلبس لحافا ظهارته حمراء وبطانته صفراء قد اتى له سنة او سنتان قال ما لم يكن له
ريح فلا بأس وكل ثوب يصبغ ويغسل يجوز الاحرام فيه وان لم يغسل فلا **شرح** [illegible]

بکسر با و تخفیف جا بی نقطه الف و نون آخر و در بعض نسخ ظاهره بعینه [illegible] یکجای ظهاره و بطانه و آستر جامه است

از ابره و آستر است [illegible] یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از نمدی که پوشیده اند و اگر ابره آن سرخ است و آستر

آن زرد است به زعفران [illegible] آن زعفران جامه است

احرام [illegible] حدیث هفتم اصل عن ابی الحسن

علیه السلام قال لا بأس بلبس الخاتم للمحرم و فی روایة اخری لا یلبسه للزینة شرح روایت از امام موسی کاظم علیه السلام

گفت [illegible] مقصود دوم

[illegible] باب هشتاد و چهارم اصل باب المحرم یشد علی بطنه الهمیان

و المنطقة شرح الهمیان بکسر ها و سکون میم [illegible] المنطقة بکسر میم و سکون نون و فتح طا بی نقطه و تخفیف

قاف [illegible] یعنی این باب بیان محرم است [illegible] اول اصل قلت لابی عبد الله

علیه السلام ان معی نفقتی و انا ابغی ان اشد نفقتی فی حقوی فقال نعم فان ابی کان یقول من قوة المسافر

حفظ نفقته شرح الحقو بفتح حا بی نقطه و سکون قاف و واو [illegible]

[illegible] یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

اوست دوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن المحرم یشد علی بطنه العمامة قال لا ثم قال کان ابی یقول

یشد علی بطنه المنطقة التی فیها نفقته یستوثق منها فانها من تمام حجه شرح پرسیدم امام جعفر صادق

از محرم [illegible]

[illegible]

[illegible] سیوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام عن المحرم یصر الدراهم

فی ثوبه قال نعم و یلبس المنطقة و الهمیان شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] باب هشتاد و پنجم اصل باب ما یجوز للمحرمة ان تلبس من الثیاب و الحلی و ما یکره لها من ذلک شرح

الحلی [illegible]

[illegible]

اول اصل قال ابو عبد الله علیه السلام المرأة المحرمة تلبس ما شاءت من الثیاب غیر الحریر و القفازین و کره

النقاب و قال تسدل الثوب علی وجهها قلت حد ذلک الی این قال الی طرف الانف قدر ما تبصر شرح

قفازین [illegible]

[illegible]

اندر نور

اندر نور است [illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] دوم اصل

عن النضر بن سوید عن ابی الحسن علیه السلام قال سألته عن المرأة المحرمة ای شیء تلبس من الثیاب قال

تلبس الثیاب کلها الا المصبوغة بالزعفران و الورس و لا تلبس القفازین و لا حلیا تتزین به لزوجها

و لا تکتحل الا من علة و لا تمس طیبا و لا تلبس حلیا و لا فرندا و لا بأس بالعلم فی الثوب شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] سیوم اصل

عن الحلبی عن ابی عبد الله علیه السلام قال مر ابو جعفر علیه السلام بامرأة متنقبة و هی محرمة فقال الی این

ترخیه احرمی و اسفری و ارخی ثوبک من فوق رأسک فانک ان تنقبت لم یتغیر لونک فقال رجل الی این

ترخیه فقال تغطی عینیها قال قلت یبلغ فمها قال نعم و قال ابو عبد الله علیه السلام المحرمة لا تلبس الحلی و لا

الثیاب المصبغات الا صبغا لا یردع شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام

[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام

[illegible] چهارم اصل

سألت ابا الحسن علیه السلام عن المرأة یکون علیها الحلی و الخلخال و المسکة و القرطان من الذهب و الورق

تحرم فیه و هو علیها و قد کانت تلبسه فی بیتها قبل حجها أتنزعه اذا احرمت او تترکه علی حاله قال

تحرم فیه و تلبسه من غیر ان تظهره للرجال فی مرکبها و مسیرها شرح [illegible]

[illegible]

نوعی از دست برنجن که از شاخ یا از پوست جانوری دریایی [illegible] بر وفق آنچه نقل [illegible] در کتاب النکاح در حدیث چهارم

باب یحل النظر الیه من المرأة که باب سیم و شصتم است [illegible]

[illegible]

عنی [illegible]

[illegible]

نهم اصل عن ابی الحسن الاحمسی عن ابی عبدالله علیه السلام قال سألته عن العمامة السابریة فیها علم حریر تحرم فیها المرأة قال نعم انما کره ذلک اذا کان سداه ولحمته جمیعا حریرا قال ابو عبدالله علیه السلام فقد سألنی ابو سعید عن الخمیصة سداها ابریسم ان البسها وکان قد وجد البرد فامرته ان یلبسها شرح العمامة [illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible]

ششم اصل سألت ابا عبدالله علیه السلام ما یحل للمرأة ان تلبس من الثیاب وهی محرمة قال الثیاب کلها ما خلا القفازین والبرقع والحریر قلت تلبس الخز قال نعم قلت فان سداه ابریسم وهو حریر قال ما لم یکن حریرا خالصا فلا بأس شرح البرقع [illegible]

یعنی [illegible]

[illegible]

هفتم اصل عن جعفر عن ابیه علیهما السلام قال المحرمة لا تتنقب لان احرام المرأة فی وجهها واحرام الرجل فی رأسه شرح [illegible]

هشتم اصل سألت ابا عبدالله علیه السلام عن المرأة هل یصلح لها ان تلبس ثوبا حریرا وهی محرمة قال لا ولها ان تلبسه فی غیر احرامها شرح [illegible]

[illegible]

نهم اصل عن ابی الحسن علیه السلام قال مر ابو جعفر علیه السلام بامرأة محرمة قد استترت بمروحة فاماط المروحة بنفسه عن وجهها شرح [illegible] یعنی [illegible]

[illegible] دهم اصل

قلت

قلت لابی عبدالله علیه السلام المصبغات الثیاب تلبسه المحرمة قال لا بأس به الا المفدم المشهور والقلادة المشهورة شرح [illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

[illegible] یعنی [illegible]

یازدهم اصل سألت ابا عبدالله علیه السلام عن المرأة اذا احرمت أتلبس السراویل قال نعم انما ترید بذلک الستر شرح [illegible]

یعنی [illegible]

باب ما یجوز للمحرم اذا اضطر الیه من لبس ما لا یجوز له لبسه شرح [illegible]

یعنی [illegible]

اول اصل عن ابی عبدالله علیه السلام فی رجل هلکت نعلاه ولم یقدر علی نعلین قال له ان یلبس الخفین اذا اضطر الی ذلک والیشقه من ظهر القدم وان لبس الطیلسان فلا یزره علیه فان اضطر الی قباء من برد ولا یجد ثوبا غیره فلیلبسه مقلوبا ولا یدخل یدیه فی یدی القباء

شرح [illegible]

یعنی [illegible]

دوم اصل عن رفاعة عن ابی عبدالله علیه السلام قال سألته عن المحرم یلبس الخفین والجوربین قال اذا اضطر الیهما شرح [illegible]

یعنی [illegible]

سیوم اصل عن جعفر ان علیا علیه السلام کان لا یری بأسا بعقد الثوب اذا قصر ثم یصلی فیه وان کان محرما شرح [illegible]

و معمول ایشان نبوده و بر هر تقدیر [illegible] است پس منصوب بفعلی مقدر و رفع بتقدیر [illegible] و معطوف است بر مقدر و اشعار است باینکه کراهت [illegible]
[illegible] است نه باعتبار احرام **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] بعد از آن نماز کرد [illegible] هر چند که احرام بسته باشد **چهارم اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ
لَا بَأْسَ بِأَنْ يُحْرِمَ الرَّجُلُ وَعَلَيْهِ سِلَاحُهُ إِذَا خَافَ الْعَدُوَّ **شرح** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت باکی نیست که
احرام کند مرد در حالی که بر او باشد سلاح او [illegible] از دشمن **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنِ اضْطُرَّ
إِلَى ثَوْبٍ وَهُوَ مُحْرِمٌ وَلَيْسَ مَعَهُ إِلَّا قَبَاءٌ فَلْيُنَكِّسْهُ وَلْيَجْعَلْ أَعْلَاهُ أَسْفَلَهُ وَيَلْبَسُهُ **شرح** مراد به ثوب جامه [illegible]
احرام است [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت [illegible]
[illegible] **ششم اصل** وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى يَقْلِبُ ظَهْرَهُ
لِبَطْنِهِ إِذَا لَمْ يَجِدْ غَيْرَهُ **شرح** و در روایتی دیگر آمده است [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُحْرِمُ يَلْبَسُ السَّرَاوِيلَ
إِذَا لَمْ يَكُنْ مَعَهُ إِزَارٌ وَيَلْبَسُ الْخُفَّيْنِ إِذَا لَمْ يَكُنْ مَعَهُ نَعْلٌ **شرح** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت که محرم بپوشد
[illegible] **باب هشتاد و هفتم اصل**
مَا يَجِبُ فِدَاءُ مَنْ لَبِسَ الثِّيَابَ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ لَبِسَ ثَوْبًا لَا يَنْبَغِي لَهُ لُبْسُهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَفَعَلَ ذَلِكَ
نَاسِيًا أَوْ سَاهِيًا أَوْ جَاهِلًا فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ وَمَنْ فَعَلَهُ مُتَعَمِّدًا فَعَلَيْهِ دَمٌ **شرح** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام که گفت هر که بپوشد
[illegible]
[illegible] **دوم اصل**
عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ ضُرُوبٍ مِنَ الثِّيَابِ مُخْتَلِفَةٍ يَلْبَسُهَا الْمُحْرِمُ إِذَا احْتَاجَ
مَا عَلَيْهِ قَالَ لِكُلِّ صِنْفٍ مِنْهَا فِدَاءٌ **شرح** روایت است از محمد بن مسلم از امام محمد باقر یا امام جعفر صادق علیهما السلام که گفت پرسیدم امام را [illegible]
[illegible]
[illegible] **باب هشتاد و هشتم اصل**
الْمُحْرِمُ يُحْرِمُ فِي قَمِيصٍ [illegible] **شرح** این باب بیان [illegible]
اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ وَغَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ أَحْرَمَ وَعَلَيْهِ قَمِيصُهُ فَقَالَ يَنْزِعُهُ
وَلَا يَشُقُّهُ وَإِنْ كَانَ لَبِسَهُ بَعْدَ مَا أَحْرَمَ شَقَّهُ وَأَخْرَجَهُ مِمَّا يَلِي رِجْلَيْهِ **شرح** روایت است از معاویة بن عمار و جمعی از
امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم اصل** عَنْ خَالِدِ بْنِ
مُحَمَّدٍ الْأَصَمِّ قَالَ دَخَلَ رَجُلٌ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَدَخَلَ فِي الطَّوَافِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ وَكِسَاءٌ فَأَقْبَلَ النَّاسُ عَلَيْهِ
يَشُقُّونَ قَمِيصَهُ وَكَانَ صُلْبًا فَرَآهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُمْ يُعَالِجُونَ قَمِيصَهُ يَشُقُّونَهُ فَقَالَ لَهُ كَيْفَ
هذا م صَنَعْتَ فَقَالَ أَحْرَمْتُ هَكَذَا فِي قَمِيصِي وَكِسَائِي فَقَالَ انْزِعْهُ مِنْ رَأْسِكَ لَيْسَ يُنْزَعُ مِنْ رِجْلَيْهِ إِنَّمَا جَهِلَ
فَأَتَاهُ غَيْرُ ذَلِكَ فَسَأَلَهُ فَقَالَ مَا تَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحْرَمَ فِي قَمِيصِهِ قَالَ يَنْزِعُهُ مِنْ رَأْسِهِ **شرح** روایت است از خالد
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ
أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنْ لَبِسْتَ ثَوْبًا فِي إِحْرَامِكَ لَا يَصْلُحُ لَكَ لُبْسُهُ فَلَبِّ وَأَعِدْ غُسْلَكَ وَإِنْ لَبِسْتَ
قَمِيصًا فَشُقَّهُ وَأَخْرِجْهُ مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْكَ **شرح** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که امام گفت که اگر بپوشی
[illegible]
ع [illegible] **باب هشتاد و نهم اصل باب المحرم يغطي رأسه او وجهه**
متعمدا او ناسيا **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ
قُلْتُ الْمُحْرِمُ يُؤْذِيهِ الذُّبَابُ حِينَ يُرِيدُ النَّوْمَ يُغَطِّي وَجْهَهُ قَالَ نَعَمْ وَلَا يُخَمِّرُ رَأْسَهُ وَالْمَرْأَةُ عِنْدَ النَّوْمِ
لَا بَأْسَ أَنْ تُغَطِّيَ وَجْهَهَا كُلَّهُ عِنْدَ النَّوْمِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمُحْرِمُ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يُجَلِّلُ وَجْهَهُ بِالْمِنْدِيلِ
يُخَمِّرُهُ كُلَّهُ قَالَ لَا بَأْسَ **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَنَامُ عَلَى وَجْهِهِ عَلَى رَاحِلَتِهِ

قال لا بأس به شرح الاذن بضم الف وکسر ... یعنی ... آن سؤال ... [illegible]
... یعنی روایت است از عجلی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرم ... [illegible]
... امام گفت ... چهارم اصل سألت أبا الحسن عليه السلام عن المحرم يجد البرد في أذنيه يغطيهما قال لا
شرح پرسیدم امام موسی کاظم علیه السلام از محرم ... [illegible] ... باب دوم از اصول باب الظلال للمحرم شرح
الظلال بکسر ظا ... یعنی این بیان سایه برای محرم است و در این باب یازده حدیث است اول اصل
عن جعفر بن المثنى الخطيب عن محمد بن الفضيل وبشر بن إسماعيل قال قال لي محمد ألا أسرك يا ابن مثنى قال
قلت بلى وقمت إليه فقال دخل هذا الفاسق آنفا فجلس قبالة أبي الحسن عليه السلام ثم أقبل عليه فقال له يا
أبا الحسن ما تقول في المحرم أيستظل على المحمل فقال له لا قال فيستظل في الخباء فقال له نعم فأعاد عليه القول شبه
المستهزئ يضحك فقال يا أبا الحسن فما فرق بين هذا وهذا شرح ... [illegible]
... [illegible] ... یعنی روایت است از جعفر ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] اصل فقال يا أبا يوسف إن الدين ليس بقياس كقياسكم
أنتم تلعبون بالدين إنا صنعنا كما صنع رسول الله صلى الله عليه وآله وقلنا كما قال رسول الله صلى الله عليه وآله
كان رسول الله صلى الله عليه وآله يركب راحلته فلا يستظل عليها وتؤذيه الشمس فيستر جسده بعضه ببعض
وربما ستر وجهه بيده وإذا نزل استظل بالخباء وفي البيت وفي الجدار شرح ... [illegible]
... یعنی پس امام گفت ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... آفتاب ... [illegible]
... [illegible] دوم اصل سألت أبا الحسن عليه السلام
عن الظلال للمحرم فقال اضح لمن أحرمت له قلت إني محرور وإن الحر يشتد علي فقال أما علمت أن الشمس تغرب
بذنوب المحرمين شرح ... [illegible]
... [illegible] یعنی پرسیدم امام موسی کاظم علیه السلام ...
... [illegible] ... آفتاب ...
... [illegible] سيوم اصل عن قاسم الصيقل قال ما رأيت
أحدا كان أشد تشديدا في الظل من أبي جعفر عليه السلام كان يأمر بقلع القبة والحاجبين إذا أحرم شرح

القبه

القبه بضم قاف ... [illegible]
... [illegible] ... آفتاب ... یعنی روایت است ...
... [illegible] ... امام محمد تقی علیه السلام ... [illegible]
... [illegible] ... چهارم اصل عن
أبي بصير قال سألته عن المرأة يضرب عليها الظلال وهي محرمة قال نعم قلت فالرجل يضرب عليه الظلال وهو
محرم قال نعم إذا كانت به شقيقة ويتصدق بمد لكل يوم شرح الشقيقه بفتح شين ... [illegible]
... [illegible] یعنی روایت است از ابی بصیر ... امام محمد باقر یا امام جعفر صادق علیه السلام است گفت
پرسیدم ... [illegible]
... [illegible] پنجم اصل عن محمد بن إسماعيل بن
بزيع قال كتبت إلى الرضا عليه السلام هل يجوز للمحرم أن يمشي تحت ظل المحمل فكتب نعم قال وسأله رجل عن
الظلال للمحرم من أذى مطر أو شمس وأنا أسمع فأمره أن يفدي شاة ويذبحها بمنى شرح ... [illegible]
... [illegible]
یعنی روایت است از محمد بن اسماعیل بن بزیع ... امام رضا علیه السلام ... [illegible]
... [illegible]
کوسفندی هم ... [illegible] ششم اصل عن محمد بن منصور عن أبي الحسن عليه السلام
قال سألته عن الظلال للمحرم فقال لا يظلل إلا من علة أو مرض شرح ... [illegible]
... [illegible] یعنی روایت است از محمد بن منصور از امام ... علیه السلام گفت که
پرسیدم امام را ... [illegible] هفتم اصل قلت لأبي الحسن الأول عليه السلام إن علي بن شهاب
يشكو رأسه والبرد شديد ويريد أن يحرم فقال إن كان كما زعم فليظلل وأما أنت فاضح لمن أحرمت له شرح
... [illegible] یعنی گفتم امام موسی کاظم علیه السلام ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] هشتم اصل سألت أبا عبد الله
عليه السلام هل يستتر المحرم من الشمس فقال لا إلا أن يكون شيخا كبيرا أو قال ذا علة شرح ... [illegible]
... [illegible] یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... آفتاب ... [illegible]
... [illegible] نهم اصل قلت للرضا عليه السلام المحرم يظلل على محمله ويفدي إذا
كانت الشمس والمطر يضر به فقال نعم قلت كم الفداء فقال شاة شرح ... [illegible]
... [illegible] ... آفتاب ... [illegible] دهم اصل
عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا بأس بالقبة على النساء والصبيان وهم محرمون شرح القبه بضم قاف ...
... [illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible]

یازدهم حدیث عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَسْتَتِرُ الْمُحْرِمُ مِنَ الشَّمْسِ بِثَوْبٍ وَلَا بَأْسَ أَنْ يَسْتُرَ بَعْضَهُ بِبَعْضٍ

شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت حجاب نمی‌شود محرم از آفتاب بالای سر او بجامه و نیست باکی بآنکه بپوشاند بعضی بدن خود را ببعضی [illegible]

آن [illegible] دوازدهم حدیث كَتَبْتُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ عَمَّتِي مَعِي وَهِيَ زَمِيلَتِي وَالْحَرُّ يَشْتَدُّ عَلَيْهَا إِذَا أَحْرَمَتْ فَتَرَى لِي أَنْ أُظَلِّلَ عَلَيَّ وَعَلَيْهَا فَكَتَبَ ظَلِّلْ عَلَيْهَا وَحْدَهَا شرح نوشتم بسوی امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

[illegible] سیزدهم حدیث عَنْ زُرَارَةَ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ أَيَتَغَطَّى قَالَ أَمَّا مِنَ الْحَرِّ وَالْبَرْدِ فَلَا شرح روایت است از زراره [illegible]

[illegible] چهاردهم حدیث عَنْ أَبِي عَلِيِّ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ مُحْرِمٍ ظَلَّلَ فِي عُمْرَتِهِ قَالَ يَجِبُ عَلَيْهِ دَمٌ قَالَ وَإِنْ خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ وَظَلَّلَ وَجَبَ عَلَيْهِ أَيْضاً دَمٌ لِعُمْرَتِهِ وَدَمٌ لِحَجَّتِهِ شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایت است از ابی علی بن راشد گفت که پرسیدم امام علی نقی علیه السلام [illegible] پانزدهم حدیث

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ قَالَ كُنَّا فِي دِهْلِيزِ يَحْيَى بْنِ خَالِدٍ بِمَكَّةَ وَكَانَ هُنَاكَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَبُو يُوسُفَ فَقَامَ إِلَيْهِ أَبُو يُوسُفَ وَتَرَبَّعَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ يَا أَبَا الْحَسَنِ جُعِلْتُ فِدَاكَ الْمُحْرِمُ يُظَلِّلُ قَالَ لَا قَالَ فَيَسْتَظِلُّ بِالْجِدَارِ وَالْمَحْمِلِ وَيَدْخُلُ الْبَيْتَ وَالْخِبَاءَ قَالَ نَعَمْ فَضَحِكَ أَبُو يُوسُفَ شِبْهَ الْمُسْتَهْزِئِ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا أَبَا يُوسُفَ إِنَّ الدِّينَ لَيْسَ بِالْقِيَاسِ كَقِيَاسِكَ وَقِيَاسِ أَصْحَابِكَ شرح [illegible] یعنی روایت است از محمد بن فضیل گفت که [illegible]

[illegible] حدیث إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ أَمَرَ فِي كِتَابِهِ بِالطَّلَاقِ وَأَكَّدَ فِيهِ بِشَاهِدَيْنِ وَلَمْ يَرْضَ بِهِمَا إِلَّا عَدْلَيْنِ وَأَمَرَ فِي كِتَابِهِ بِالتَّزْوِيجِ وَأَهْمَلَهُ بِلَا شُهُودٍ فَأَتَيْتُمْ بِشَاهِدَيْنِ فِيمَا أَبْطَلَ اللهُ وَأَبْطَلْتُمُ الشَّاهِدَيْنِ فِيمَا أَكَّدَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ وَأَجَزْتُمْ طَلَاقَ الْمَجْنُونِ وَالسَّكْرَانِ حَجَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَحْرَمَ وَلَمْ يُظَلِّلْ وَدَخَلَ الْبَيْتَ وَالْخِبَاءَ وَاسْتَظَلَّ بِالْمَحْمِلِ وَالْجِدَارِ فَفَعَلْنَا كَمَا فَعَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَسَكَتَ شرح [illegible]

بجا

بجای [illegible] شهادت است [illegible] وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ [illegible] سوره طلاق [illegible]

[illegible]

[illegible] بیست و دوم باب أَنَّ الْمُحْرِمَ لَا يَرْتَمِسُ فِي الْمَاءِ شرح این باب بیان آنست که محرم سر [illegible]

اول حدیث عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَرْتَمِسُ الْمُحْرِمُ فِي الْمَاءِ شرح [illegible] دوم حدیث عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَرْتَمِسُ الْمُحْرِمُ فِي الْمَاءِ وَلَا الصَّائِمُ شرح [illegible] بیست و سوم باب مَا يُكْرَهُ مِنَ الطِّيبِ لِلْمُحْرِمِ شرح [illegible]

یعنی این باب بیان [illegible] اول حدیث عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا تَمَسَّ شَيْئاً مِنَ الطِّيبِ وَلَا مِنَ الدُّهْنِ فِي إِحْرَامِكَ وَاتَّقِ الطِّيبَ فِي طَعَامِكَ وَأَمْسِكْ عَلَى أَنْفِكَ مِنَ الرَّائِحَةِ الطَّيِّبَةِ وَلَا تُمْسِكْ عَنْهُ مِنَ الرِّيحِ الْمُنْتِنَةِ فَإِنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِلْمُحْرِمِ أَنْ يَتَلَذَّذَ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ شرح [illegible] یعنی روایت است از معاویة بن عمار [illegible]

دوم حدیث عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَمَسُّ الْمُحْرِمُ شَيْئاً مِنَ الطِّيبِ وَلَا الرَّيْحَانِ وَلَا يَتَلَذَّذُ بِهِ وَلَا بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ فَمَنِ ابْتُلِيَ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَلْيَتَصَدَّقْ بِقَدْرِ مَا صَنَعَ قَدْرَ سَعَتِهِ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که [illegible]

سیوم حدیث عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ أَكَلَ زَعْفَرَاناً مُتَعَمِّداً أَوْ طَعَاماً فِيهِ طِيبٌ فَعَلَيْهِ دَمٌ فَإِنْ كَانَ نَاسِياً فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ وَيَسْتَغْفِرُ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام گفت که هر که بخورد زعفران دانسته

بالطعامی که در آن خوشبوی بود پس او است قربانی پس اگر باشد [illegible] چیزی از غبار [illegible] **چهارم اصل**
عن الحلبي عن أبي عبد الله عليه السلام قال المحرم يمسك على أنفه من الريح الطيبة ولا يمسك على أنفه
من الريح المنتنة **شرح** [illegible] **پنجم اصل** عن هشام بن الحكم مثله وقال لا
بأس بالريح الطيبة فيما بين الصفا والمروة من ريح العطارين ولا يمسك على أنفه **شرح** روایت از هشام
بن حکم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] از بوی عطاران [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عن محمد بن إسماعيل قال رأيت أبا الحسن عليه السلام كشف بين يديه
طيب لينظر إليه وهو محرم فأمسك على أنفه بثوبه من ريحه **شرح** روایت از محمد بن اسمعیل [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عن الحسن بن زياد عن أبي عبد الله عليه السلام قال قلت له الأشنان
فيه الطيب أغسل به يدي وأنا محرم فقال إذا أردتم الإحرام فانظروا مزاودكم فاعزلوا الذي لا تحتاجون
إليه وقال تصدق بشيء كفارة للأشنان الذي غسلت به يدك **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت از حسن بن زیاد از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام في المحرم يصيب ثوبه الطيب قال لا بأس أن يغسله بيد نفسه
شرح روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
نهم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام إني أكلت خبيصا حتى شبعت وأنا محرم قال فإذا فرغت من
مناسكك وأردت الخروج من مكة فابتع بدرهم تمرا فتصدق به فيكون كفارة لذلك ولما
دخل في إحرامك مما لا تعلم **شرح** الخبيص [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دهم اصل** قلت لأبي جعفر عليه السلام ما تقول في الملح فيه زعفران للمحرم
قال لا ينبغي للمحرم أن يأكل شيئا فيه زعفران ولا شيئا من الطيب **شرح** [illegible]
[illegible] زعفران [illegible]
[illegible] **یعنی** گفتم امام محمد باقر علیه السلام [illegible] زعفران [illegible]
[illegible] **یازدهم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال
كره أن ينام المحرم على فراش أصفر أو على مرفقة صفراء **شرح** [illegible]

اصفر

اصفر [illegible] زعفرانی [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **دوازدهم اصل** عن أبي
عبد الله عليه السلام قال لا تمس ريحانا وأنت محرم ولا شيئا فيه زعفران ولا تطعم طعاما فيه زعفران **شرح**
[illegible] **یعنی** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] زعفران [illegible] **سیزدهم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام عن المحرم
يغسل يده بالأشنان قال كان أبي يغسل يده بالحرض الأبيض **شرح** الاشنان [illegible]
[illegible]
یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **چهاردهم اصل** عن معاوية بن عمار قال لا بأس بأن تشم الإذخر والقيصوم والخزامى والشيح وأشباهه وأنت
محرم **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **پانزدهم اصل** عن إسحاق بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن المحرم
يمس الطيب وهو نائم لا يعلم قال يغسله وليس عليه شيء وعن المحرم يدهنه الحلال بالدهن الطيب والمحرم
لا يعلم ما عليه قال يغسله أيضا وليحذر **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت از اسحق بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **شانزدهم اصل** عن
علي بن مهزيار قال سألت ابن أبي عمير عن التفاح والأترج والنبق وما طاب ريحه قال تمسك عن شمه و
تأكله **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفدهم اصل** عن عمار بن موسى عن أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن
المحرم يأكل الأترج قال نعم قلت له رائحة طيبة قال الأترج طعام ليس هو من الطيب **شرح** روایت از [illegible]

سوی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرم که آیا محرم روغن مالد گفت که آری [illegible] پس امام گفت که [illegible]
بعد آن [illegible] یازدهم اصل عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ
أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْحِنَّاءِ فَقَالَ إِنَّ الْمُحْرِمَ لَيَمَسُّهُ وَيُدَاوِي بِهِ بَعِيرَهُ وَمَا هُوَ بِطِيبٍ وَمَا بِهِ
بَأْسٌ شرح حنا بکسر حاء بی نقطه [illegible] یعنی روایت است از عبد الله
بن سنان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از حنا پس گفت که بدرستی که محرم [illegible]
آن خوشبوی نیست [illegible] دوازدهم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنِّي جَعَلْتُ ثَوْبَيْ إِحْرَامِي مَعَ أَثْوَابٍ
قَدْ جُمِّرَتْ فَأَجِدُ مِنْ رِيحِهَا قَالَ فَانْشُرْهَا فِي الرِّيحِ حَتَّى يَذْهَبَ رِيحُهَا شرح جمرت بجیم [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible]
امام گفت [illegible] باب بیست و سیوم اصل باب ما یکره من الزینة للمحرم
شرح این باب بیان چیزهایست که ممنوع است [illegible] اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ لَا تَنْظُرْ فِي الْمِرْآةِ وَأَنْتَ مُحْرِمٌ فَإِنَّهُ مِنَ الزِّينَةِ وَلَا تَكْتَحِلِ الْمَرْأَةُ الْمُحْرِمَةُ بِالسَّوَادِ إِنَّ السَّوَادَ زِينَةٌ شرح
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که نگاه مکن در آینه در حالی که تو محرم باشی زیرا که آن از آرایش است [illegible]
[illegible] دوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ [illegible] قَالَ قَالَ أَبُو
عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَنْظُرُ الْمُحْرِمُ فِي الْمِرْآةِ لِزِينَةٍ فَإِنْ نَظَرَ فَلْيُلَبِّ شرح روایت است از معاویة بن عمار گفت که گفت امام جعفر صادق
علیه السلام [illegible] سیوم اصل عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْكُحْلِ لِلْمُحْرِمِ قَالَ أَمَّا بِالسَّوَادِ فَلَا وَلَكِنْ بِالصَّبِرِ وَالْحُضَضِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از
[illegible] چهارم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ
إِذَا اشْتَكَى الْمُحْرِمُ عَيْنَيْهِ فَلْيَكْتَحِلْ بِكُحْلٍ لَيْسَ فِيهِ مِسْكٌ وَلَا طِيبٌ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون [illegible]
[illegible] پنجم اصل عَنْ
مُعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُحْرِمُ لَا يَكْتَحِلُ إِلَّا مِنْ وَجَعٍ وَقَالَ لَا بَأْسَ بِأَنْ تَكْتَحِلَ وَأَنْتَ مُحْرِمٌ
بِمَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ طِيبٌ يُوجَدُ رِيحُهُ فَأَمَّا لِلزِّينَةِ فَلَا شرح روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که محرم
[illegible]
بوی آن [illegible] باب بیست و چهارم اصل باب العلاج للمحرم
اذا مرض او اصابه جرح او خراج او علة شرح العلاج [illegible]
[illegible]

معالجه

١٠٥

معالجه است برای محرم چون بیمار شود [illegible]
[illegible] اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا اشْتَكَى الْمُحْرِمُ فَلْيَتَدَاوَ بِمَا يَأْكُلُ وَهُوَ
مُحْرِمٌ شرح الاشتکاء [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون بیمار شود محرم [illegible]
[illegible] دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَرَّ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ مِنْ رَأْسِهِ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَقَالَ لَهُ أَتُؤْذِيكَ هَوَامُّكَ فَقَالَ نَعَمْ فَأُنْزِلَتْ
هَذِهِ الْآيَةُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَأَمَرَهُ رَسُولُ اللّٰهِ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يَحْلِقَ وَجَعَلَ الصِّيَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَالصَّدَقَةَ عَلَى سِتَّةِ مَسَاكِينَ لِكُلِّ مِسْكِينٍ مُدَّيْنِ
وَالنُّسُكَ شَاةً قَالَ أَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكُلُّ شَيْءٍ فِي الْقُرْآنِ أَوْ فَصَاحِبُهُ بِالْخِيَارِ يَخْتَارُ مَا شَاءَ وَكُلُّ
شَيْءٍ فِي الْقُرْآنِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ كَذَا فَعَلَيْهِ كَذَا فَالْأَوَّلُ الْخِيَارُ شرح کعب بفتح کاف و سکون عین بی نقطه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام گفت
[illegible]
[illegible] سیوم اصل عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ يَحْيَى الْكَاهِلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلَهُ رَجُلٌ ضَرِيرُ الْبَصَرِ وَأَنَا حَاضِرٌ فَقَالَ أَكْتَحِلُ إِذَا أَحْرَمْتُ قَالَ لَا وَلِمَ تَكْتَحِلُ قَالَ إِنِّي ضَرِيرُ الْبَصَرِ
فَإِذَا أَنَا اكْتَحَلْتُ نَفَعَنِي وَإِذَا لَمْ أَكْتَحِلْ ضَرَّنِي قَالَ فَاكْتَحِلْ قَالَ فَإِنِّي أَجْعَلُ مَعَ الْكُحْلِ غَيْرَهُ قَالَ وَمَا هُوَ قَالَ آخُذُ خِرْقَتَيْنِ
فَأُرَبِّعُهُمَا فَأَجْعَلُ عَلَى كُلِّ عَيْنٍ خِرْقَةً وَأَعْصِبُهُمَا بِعِصَابَةٍ إِلَى قَفَايَ فَإِذَا فَعَلْتُ ذَلِكَ نَفَعَنِي وَإِذَا تَرَكْتُهُ ضَرَّنِي قَالَ
فَاصْنَعْهُ شرح الضریر بفتح ضاد [illegible]
العصابه [illegible] یعنی

روایت است از عبد الله بن یحیی کاهلی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیده شد امام از مردی ضعیف چشم در حالتی که محرم باشد [illegible]
بگوید امام گفت که [illegible] گفت [illegible] ضعیف چشم [illegible] [illegible] امام گفت که [illegible]
[illegible] امام گفت که [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] امام گفت که [illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ تَشَقَّقَتْ
يَدَاهُ وَرِجْلَاهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ أَيَتَدَاوَى قَالَ نَعَمْ بِالسَّمْنِ وَالزَّيْتِ **شرح** روایت است از ابان بن تغلب که [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام
که امام پرسیده شد از مردی که [illegible] [illegible] امام گفت که آری [illegible] روغن حیوانی [illegible] روغن زیتون [illegible]
[illegible] [illegible]
اصل وَقَالَ إِذَا اشْتَكَى الْمُحْرِمُ فَلْيَتَدَاوَ بِمَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَأْكُلَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ **شرح** این مرسل [illegible] **پنجم اصل**
عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَعْصِرُ الدُّمَّلَ وَيَرْبِطُ عَلَيْهِ الْخِرْقَةَ قَالَ لَا بَأْسَ
شرح [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معویه بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرمی که [illegible]
امام گفت که نیست باکی **ششم اصل** عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ إِذَا خَرَجَ بِالرَّجُلِ مِنْكُمُ الْخُرَاجُ أَوِ الدُّمَّلُ فَلْيَرْبِطْهُ
وَلْيَتَدَاوَ بِزَيْتٍ أَوْ سَمْنٍ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از هشام بن سالم از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که اگر بیرون آید [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** سَأَلْتُ
أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَكُونُ بِهِ الْقُرْحَةُ يَرْبِطُهَا أَوْ يَعْصِبُهَا بِخِرْقَةٍ قَالَ نَعَمْ وَكَذَلِكَ الْقُرْحَةُ تَكُونُ فِي الْجَسَدِ
شرح [illegible] **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از محرمی که [illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عَنْ عِمْرَانَ الْحَلَبِيِّ قَالَ سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عَنِ الْمُحْرِمِ يَكُونُ بِهِ الْجُرْحُ فَيَتَدَاوَى بِدَوَاءٍ فِيهِ زَعْفَرَانٌ قَالَ إِنْ كَانَ الْغَالِبُ عَلَى الدَّوَاءِ فَلَا وَإِنْ كَانَتِ الْأَدْوِيَةُ
الْغَالِبَةَ عَلَيْهِ فَلَا بَأْسَ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از عمران حلبی گفت که پرسیده شد امام جعفر صادق علیه السلام از محرمی که [illegible]
[illegible] زعفران است امام گفت که اگر باشد زعفران غالب بر آن [illegible]
بر زعفران [illegible] **نهم اصل** عَنْ سَمَاعَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ
الْمُحْرِمِ يُصِيبُ أُذُنَهُ الرِّيحُ فَيَخَافُ أَنْ يَمْرَضَ هَلْ يَصْلُحُ لَهُ أَنْ يَسُدَّ أُذُنَيْهِ بِالْقُطْنِ قَالَ نَعَمْ لَا بَأْسَ بِذَلِكَ إِذَا خَافَ
ذَلِكَ وَإِلَّا فَلَا **شرح** روایت است از سماعه از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرمی که [illegible]
[illegible] امام گفت که آری [illegible]
[illegible] **دهم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ لَا بَأْسَ بِأَنْ يَعْصِبَ
الْمُحْرِمُ رَأْسَهُ مِنَ الصُّدَاعِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

باب نوزدهم اصل باب المحرم يحتجم أو يقص ظفرا أو شعرا أو يشبه ذلك شرح الاحتجام [illegible]
[illegible] **یعنی** این باب [illegible]
[illegible] **اول اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَحْتَجِمُ قَالَ لَا إِلَّا أَنْ لَا
يَجِدَ بُدّاً فَلْيَحْتَجِمْ وَلَا يَحْلِقْ مَكَانَ الْمَحَاجِمِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
امام گفت که [illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ لَا يَحْتَجِمُ الْمُحْرِمُ إِلَّا أَنْ يَخَافَ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَسْتَطِيعَ الصَّلَاةَ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام محمد باقر علیه السلام گفت که [illegible]
[illegible] **سیم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَطُولُ أَظَافِيرُهُ أَوْ يَنْكَسِرُ بَعْضُهَا فَيُؤْذِيهِ ذَلِكَ قَالَ لَا يَقُصَّ مِنْهَا شَيْئاً إِنِ اسْتَطَاعَ
فَإِنْ كَانَتْ تُؤْذِيهِ فَلْيَقُصَّهَا وَلْيُطْعِمْ مَكَانَ كُلِّ ظُفُرٍ قَبْضَةً مِنْ طَعَامٍ **شرح** روایت است از معویه بن عمار گفت که
پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مُحْرِمٍ قَلَّمَ ظُفُراً قَالَ يَتَصَدَّقُ بِكَفٍّ
مِنْ طَعَامٍ قُلْتُ ظُفُرَيْنِ قَالَ كَفَّيْنِ قُلْتُ ثَلَاثَةً قَالَ ثَلَاثَةَ أَكُفٍّ قُلْتُ أَرْبَعَةً قَالَ أَرْبَعَةَ أَكُفٍّ قُلْتُ خَمْسَةً
قَالَ عَلَيْهِ دَمٌ يُهَرِيقُهُ فَإِنْ قَصَّ عَشَرَةً أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَلَيْسَ عَلَيْهِ إِلَّا دَمٌ يُهَرِيقُهُ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از زراره از امام محمد باقر علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بدانکه** [illegible]
[illegible] **اول** [illegible] **دوم** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم** [illegible] **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

[illegible]

قال إذا قلّم المحرم أظافير يديه ورجليه في مكان واحد فعليه دم وإن كانتا متفرقتين فعليه دمان **شرح**
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون ببرد محرم ناخنهای دو دست و دو پای خود را در یک مکان پس بر او است یک قربان و اگر جدا شود بریدن ناخنهای
دو دست و بریدن ناخنهای دو پا در دو مکان پس بر او است دو قربان [illegible] **ششم اصل** سألت
أبا الحسن عليه السلام عن رجل نسي أن يقلّم أظفاره عند إحرامه قال يدعها قلت فإن رجلاً من أصحابنا
أفتاه بأن يقلّم أظفاره ويعيد إحرامه ففعل قال عليه دم يهريقه **شرح** [illegible]
گذشت [illegible] **یعنی** پرسیدم امام موسی
کاظم علیه السلام [illegible]
[illegible] **هفتم**
اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا يأخذ المحرم من شعر الحلال **شرح** روایت است
از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **هشتم اصل** عن أبي جعفر عليه السلام قال من حلق
رأسه أو نتف إبطه ناسياً أو ساهياً أو جاهلاً فلا شيء عليه ومن فعله متعمداً فعليه دم **شرح** روایت است
از امام محمد باقر علیه السلام [illegible]
[illegible] **نهم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام
قال إن نتف المحرم من شعر لحيته وغيرها شيئاً فعليه أن يطعم مسكيناً في يده **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible] **دهم اصل** سألت أبا عبد الله
عليه السلام عن المحرم يعبث بلحيته فيسقط منها الشعرة والثنتان قال يطعم شيئاً
قال لا يضرّه **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **یازدهم اصل** قال أبو عبد الله
عليه السلام إذا وضع أحدكم يده على رأسه أو لحيته وهو محرم فسقط شيء من الشعر فليتصدّق بكفّين
من كعك أو سويق **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **باب نوزدهم اصل** بر سر خود دو
باب المحرم يلقي الدوابّ عن نفسه شرح این باب [illegible] در این باب چهار حدیث است
اول اصل سأل رجل أبا جعفر عليه السلام عن رجل قتل قملة وهو محرم قال بئس ما صنع قال فما فداؤها قال لا فداء لها **شرح** سر و جل دم
پرسید مردی امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

کرفت

١٠٧

گرفت سرهای آن را **سیوم اصل** قلت لأبي عبد الله عليه السلام ما تقول في محرم قتل قملة قال لا شيء عليه في القمل ولا
ينبغي أن يتعمّد قتلها **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
کشتن آن را **چهارم اصل** قال أبو عبد الله عليه السلام لا يرمي المحرم القملة من ثوبه ولا من جسده متعمداً فإن فعل شيئاً
من ذلك فليطعم مكانها طعاماً قلت كم قال كفّاً واحداً **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** قلت لأبي عبد الله عليه السلام أرأيت إن وجدت عليّ قراداً أو حلمة
أطرحهما قال نعم وصغار لهما إنهما رقيا في غير مرقاهما **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **باب نوزدهم اصل باب ما يجوز للمحرم قتله وما يجب عليه فيه الكفارة شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال كل ما خاف المحرم
على نفسه من السباع والحيّات وغيرها فليقتله فإن لم يردك فلا ترده **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
[illegible] **دوم اصل** عن
معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا أحرمت فاتّق قتل الدوابّ كلها إلا الأفعى والعقرب والفأرة
فإنها توهي السقاء وتحرق على أهل البيت وأما العقرب فإن نبي الله صلى الله عليه وآله مدّ يده إلى الحجر
فلسعته عقرب فقال لعنك الله لا برّاً تدعين ولا فاجراً والحيّة إذا أرادتك فاقتلها فإن لم تردك فلا
تردها والكلب العقور والسبع إذا أرادك فإن لم يردك فلا تردهما والأسود الغدر فاقتله على كل حال
وارم الغراب رمياً والحدأة على ظهر بعيرك **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] (marginal note)

[illegible] ... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت [illegible]

[illegible] **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام

قال یقتل فی الحرم والاحرام الافعی والاسود الغدر وکل حیة سوء والعقرب والفارة وهی الفویسقة ویرجم

الغراب والحدأة رجما فان عرض لک لصوص امتنعت منهم **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **چهارم اصل** عن ابی عبد الله

علیه السلام قال یقتل المحرم الزنبور والنسر والاسود الغدر والذئب وما خاف ان یعدو علیه وقال الکلب العقور

هو الذئب **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن معاویة بن عمار

عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن محرم قتل زنبورا قال ان کان خطأ فلیس علیه شیء قلت لا بل متعمدا

قال یطعم شیئا من طعام قلت انه ارادنی قال کل شیء ارادک فاقتله **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **ششم اصل** عن زرارة عن احدهما علیهما السلام قال سألته عن المحرم یقتل البقة

والبرغوث اذا اراده قال نعم **شرح** [illegible]

راجع

[illegible] **یعنی** روایت است از زراره از امام محمد باقر [illegible]

[illegible] **هفتم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال الیربوع والقنفذ والضب اذا اصابه المحرم فعلیه جدی

والجدی خیر منه وانما قلت هذا کی ینکل عن صید غیرها **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام

ان القرادة لیس من البعیر والحلمة من البعیر بمنزلة القملة من جسدک فلا تلقها والق القرادة **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **نهم اصل** عن ابی بصیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن

المحرم ینزع القراد عن بعیره قال نعم ولا ینزع الحلمة **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از ابی بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **دهم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام عن ابیه علی صلوات الله علیهم قال یقتل المحرم کل ما خشیه

علی نفسه **شرح** [illegible]

[illegible] **یازدهم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا بأس بقتل البرغوث والقملة والبقة فی الحرم **شرح** [illegible]

[illegible] **دوازدهم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام [illegible]

[illegible] قال لا بأس قلت ای شیء تجعل علی فیها قال وما احمل علیک فی قملة لیس علیک فیها

شیء **شرح** [illegible]

اصل باب المحرم یذبح ویحتش لدابته شرح [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اول اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال المحرم

یذبح البقر والابل والغنم وکل ما لم یصف من الطیر وما احل للحلال ان یذبحه فی الحرم وهو محرم فی الحل

والحرم **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **دوم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام المحرم یحتش

لبعیره او یذبح شاة قال نعم قلت له یحتش لدابته وبعیره قال نعم ویقطع ما شاء من الشجر حتی یدخل الحرم فاذا دخل

المحرم فقال لا **شرح** گفتم از امام جعفر صادق علیه السلام که محرم آیا مجوز است که بپوشد جامه ای را که ... گفت که آری گفتم از امام که آیا ... می پیچید برای ستر ... گفت که آری ... اگر ... بر تن ... ... **باب دوم در اصل در باب المحرم**

شرح این باب بیان ... کردن محرم است ... **اول اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا حككت رأسك فحكه حكا رفيقا ولا تحكن بالاظفار ولكن باطراف الاصابع **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون ... سر را

در احرام ... **دوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا اغتسل المحرم من الجنابة صب على رأسه ويميز الشعر بانامله بعضه من بعض **شرح** ... **یعنی**

روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون غسل کند محرم از جنابت آب بریزد بر سر خود ...

سر خود را ... **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا

بأس بان يدخل المحرم الحمام ولكن لا يتدلك **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که ... محرم ...

... **چهارم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال ليس للمحرم ان يلبي من دعاه حتى يقضي

احرامه قلت كيف يقول قال يقول يا سعد **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ...

... **پنجم اصل** عن عمار بن موسى

عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن المحرم يتخلل قال لا بأس **شرح** روایت از عمار بن موسی از امام جعفر صادق علیه السلام

گفت که پرسیدم از امام ... **ششم اصل** عن معوية قال قلت لابی عبد الله علیه السلام

المحرم يدهن قال نعم فان ادمى ... من السنة ويروى ... **شرح** روایت ...

گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... گفت آری ...

... روایت ...

... **هفتم اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام عن

المحرم ... ويغتسل بالماء ... ولا بأس ان يغتسل بالماء ويصب على رأسه

ما لم يكن ملبدا فان كان ملبدا فلا يفيض على رأسه الماء الا من الاحتلام **شرح** ...

...

... **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ...

...

... **هشتم اصل** عن ابی عبد الله

علیه السلام قال يكره الاحتباء للمحرم ويكره في المسجد الحرام **شرح** ...

... **یعنی** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام

گفت ...

...

...

نهم اصل

نهم اصل عن ابی هلال الرازي عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن رجلين اقتتلا وهما محرمان قال

سبحان الله بئس ما صنعا قلت قد فعلا فما الذي يلزمهما قال على كل واحد منهما دم **شرح** روایت از ابی هلال ...

از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را ...

... **دهم اصل** عن علي بن جعفر

عن اخيه ابی الحسن علیه السلام ... يصلح له قال لا يصلح له مخافة ان ... جراح او يقع بعض شعره

شرح ... **یعنی** روایت ...

...

... **یازدهم اصل** عن عبد الله بن سعيد قال سأل ابو عبد الرحمن ابا عبد الله علیه السلام عن المحرم يعالج

دبر الجمل قال فقال يلقي عنه الدواب ولا يدميه **شرح** ... **یعنی** روایت

از عبد الله بن سعید ... امام جعفر صادق علیه السلام ...

... **دوازدهم اصل** عن عمار بن موسى عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن المحرم يكون

به الجرب فيؤذيه قال يحكه فان سال منه الدم فلا بأس **شرح** روایت از عمار بن موسی از امام جعفر صادق علیه السلام گفت

که پرسیدم امام ... **باب سیزدهم المحرم**

المحرم يموت شرح این باب بیان ... است ... **اول اصل** عن ابی الحسن علیه السلام في المحرم يموت

قال يغسل ويكفن ويغطى وجهه ولا يحنط ولا يمس شيئا من الطيب **شرح** ...

...

...

...

...

...

... **یعنی** روایت

از امام ...

... **دوم اصل** عن سماعة قال سألته عن المحرم يموت فقال يغسل ويكفن بالثياب

كلها ويغطى وجهه ويصنع به كما يصنع بالحلال غير انه لا يمسه الطيب **شرح** ... **یعنی**

روایت از سماعه ... از امام جعفر صادق ...

... **سیوم اصل**

عن ابی عبد الله علیه السلام قال توفي عبد الرحمن بن الحسين بن علي بالابواء وهو محرم ومعه الحسن

والحسين وعبد الله بن جعفر وعبد الله وعبيد الله ابنا العباس فكفنوه وخمروا وجهه ورأسه ولم يحنطوه

وقال هكذا في كتاب علي علیه السلام **شرح** ...

...

منزلست بیان مرتبه [illegible] باب [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام
کتاب عج [illegible] در کتاب العقل [illegible] در باب البیع [illegible]

یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] عبد الرحمن بن الحسن بن علی علیهما السلام [illegible] امام حسین علیه السلام
[illegible] عبد الله بن عباس [illegible] امام گفت که
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمَرْأَةِ الْمُحْرِمَةِ
تَمُوتُ وَهِيَ طَامِثٌ قَالَ لَا تَمَسُّ الطِّيبَ وَإِنْ كُنَّ مَعَهَا نِسْوَةٌ حَلَالٌ **شرح** [illegible]
آیت سوره یوسف [illegible]

یعنی روایتست از اسحق بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از زن احرام [illegible] امام گفت که
[illegible] **باب [illegible] باب المحصور والمصدود وما فيهما من الكفارة شرح** المحصور
[illegible]

یعنی [illegible]
اول اصل عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حِينَ صُدَّ بِالْحُدَيْبِيَةِ قَصَّرَ وَأَحَلَّ
وَنَحَرَ ثُمَّ انْصَرَفَ مِنْهَا وَلَمْ يَجِبْ عَلَيْهِ الْحَلْقُ حَتَّى يَقْضِيَ النُّسُكَ فَأَمَّا الْمَحْصُورُ فَإِنَّمَا يَكُونُ عَلَيْهِ التَّقْصِيرُ
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ مُحْرِمٍ انْكَسَرَتْ
سَاقُهُ أَيُّ شَيْءٍ يَكُونُ حَالُهُ وَأَيُّ شَيْءٍ عَلَيْهِ قَالَ هُوَ حَلَالٌ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُلْتُ مِنَ النِّسَاءِ وَالثِّيَابِ وَالطِّيبِ
فَقَالَ نَعَمْ مِنْ جَمِيعِ مَا يَحْرُمُ عَلَى الْمُحْرِمِ وَقَالَ أَمَا بَلَغَكَ قَوْلُ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُلَّنِي حَيْثُ حَبَسْتَنِي
لِقَدَرِكَ الَّذِي قَدَّرْتَ عَلَيَّ قُلْتُ أَصْلَحَكَ اللهُ مَا تَقُولُ فِي الْحَجِّ قَالَ لَا بُدَّ أَنْ يَحُجَّ مِنْ قَابِلٍ قُلْتُ أَخْبِرْنِي عَنِ
الْمَحْصُورِ وَالْمَصْدُودِ هُمَا سَوَاءٌ فَقَالَ لَا قُلْتُ فَأَخْبِرْنِي عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حِينَ صَدَّهُ الْمُشْرِكُونَ قَضَى عُمْرَتَهُ

قال

قَالَ لَا وَلَكِنَّهُ اعْتَمَرَ بَعْدَ ذَلِكَ **شرح** الهمزه استفهام [illegible]
[illegible]
[illegible]
باشد **بدانکه** [illegible] شیخ الهدی [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ الْمَحْصُورُ غَيْرُ الْمَصْدُودِ الْمَحْصُورُ الْمَرِيضُ وَالْمَصْدُودُ الَّذِي يَصُدُّهُ الْمُشْرِكُونَ
كَمَا رَدُّوا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَصْحَابَهُ لَيْسَ مِنْ مَرَضٍ وَالْمَصْدُودُ تَحِلُّ لَهُ النِّسَاءُ وَالْمَحْصُورُ لَا
تَحِلُّ لَهُ النِّسَاءُ **شرح** روایتست از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] فان احصرتم فما استیسر من الهدی [illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ أُحْصِرَ فَبَعَثَ بِالْهَدْيِ قَالَ يُوَاعِدُ أَصْحَابَهُ مِيعَاداً إِنْ كَانَ فِي الْحَجِّ
فَمَحِلُّ الْهَدْيِ يَوْمُ النَّحْرِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ فَلْيُقَصِّرْ مِنْ رَأْسِهِ وَلَا يَجِبُ عَلَيْهِ الْحَلْقُ حَتَّى يَقْضِيَ الْمَنَاسِكَ
وَإِنْ كَانَ فِي عُمْرَةٍ فَلْيَنْظُرْ مِقْدَارَ دُخُولِ أَصْحَابِهِ مَكَّةَ وَالسَّاعَةَ الَّتِي يَعِدُهُمْ فِيهَا فَإِذَا كَانَ تِلْكَ السَّاعَةُ
قَصَّرَ وَأَحَلَّ **شرح** راوی گفت که پرسیدم امام را [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** وَإِنْ كَانَ مَرِضَ فِي الطَّرِيقِ بَعْدَ مَا يَخْرُجُ فَأَرَادَ
الرُّجُوعَ رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ وَنَحَرَ بَدَنَةً أَوْ أَقَامَ مَكَانَهُ حَتَّى يَبْرَأَ إِذَا كَانَ فِي عُمْرَةٍ فَإِذَا بَرِئَ فَعَلَيْهِ الْعُمْرَةُ وَاجِبَةٌ وَإِنْ
كَانَ عَلَيْهِ الْحَجُّ رَجَعَ أَوْ أَقَامَ فَفَاتَهُ الْحَجُّ فَإِنَّ عَلَيْهِ الْحَجَّ مِنْ قَابِلٍ **شرح** [illegible]
[illegible] فما استیسر من الهدی [illegible]

[illegible] **اصل** قال الحسين بن علي صلوات الله عليهما خرج معتمراً فمرض في الطريق فبلغ علياً عليه السلام ذلك وهو في المدينة فخرج في طلبه فادركه بالسقيا وهو مريض بها فقال يا بنيّ ما تشتكي فقال اشتكي رأسي فدعا علي عليه السلام ببدنة فنحرها وحلق رأسه وردّه الى المدينة فلما برئ من وجعه اعتمر **شرح** [illegible]

اصل قلت أرأيت حين برئ من وجعه قبل ان يخرج الى العمرة حلّ له النساء قال لا تحلّ له النساء حتى يطوف بالبيت وبالصفا والمروة قلت فما بال رسول الله صلى الله عليه وآله حين رجع من الحديبية حلّت له النساء ولم يطف بالبيت قال ليسا سواء كان النبي صلى الله عليه وآله مصدوداً والحسين عليه السلام محصوراً **شرح** [illegible]

چهارم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال اذا احصر الرجل بعث بهديه فاذا افاق ووجد من نفسه خفة فليمض ان ظن انه يدرك الناس فان قدم مكة قبل ان ينحر الهدي فليقم على احرامه حتى يفرغ من جميع المناسك وينحر هديه ولا شيء عليه وان قدم مكة وقد نحر هديه فان عليه الحج من قابل او العمرة قلت فان مات وهو محرم قبل ان ينتهي الى مكة قال يحج عنه ان كانت حجة الاسلام ويعتمر انما هو شيء عليه **شرح** [illegible] **یعنی**

[illegible] **اصل** عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام انه قال في المحصور ولم يسق الهدي قال ينسك ويرجع فان لم يجد ثمن هدي صام **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا احصر الرجل فبعث بهديه فآذاه رأسه قبل ان ينحر هديه فانه يذبح شاة في المكان الذي احصر فيه او يتصدق او يصوم والصوم ثلاثة ايام والصدقة على ستة مساكين نصف صاع لكل مسكين **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

(حاشیه: او یصوم)

هفتم اصل عن رفاعة عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الرجل يشترط وهو ينوي المتعة فيحصر هل يجزئه ان لا يحج من قابل قال يحج من قابل والحاج مثل ذلك اذا احصر قلت رجل ساق الهدي ثم احصر قال يبعث بهديه قلت هل يتمتع من قابل فقال لا ولكن يدخل في مثل ما خرج منه **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

(حاشیه: رجل ساق الهدي ثم احصر قال)

(حاشیه: بعمرة متمتع)

آینده در قتل صید بکجا برند اما آنست که در این سال حج نمی‌تواند کرد و قربان بکشد و بیرون آید از احرام و این با آنکه در شرک بیان قربان را فدا بکشند بر آنکه آن مثل
بگیرد است هشتم اصل عن الفضل بن یونس عن ابی الحسن علیه السلام قال سألته عن رجل عرض له سلطان
فأخذه ظالماً له یوم عرفة قبل ان یعرّف فبعث به الی مکة فحبسه فلما کان یوم النحر خلّی سبیله کیف یصنع
قال یلحق فیقف بجمع ثم ینصرف الی منی فیرمی ویذبح ویحلق ولا شیء علیه قلت فان خلّی عنه یوم النفر
کیف یصنع قال هذا مصدود عن الحج ان کان دخل مکة متمتعاً بالعمرة الی الحج فلیطف بالبیت اسبوعاً
ثم یسعی اسبوعاً ویحلق رأسه ویذبح شاة فان کان مفرداً للحج فلیس علیه ذبح ولا شیء علیه شرح بودن حبیبه مصانع — مفرد آنست
غایب معلوم است تفصیل است التعریف وقوف بعرفه چنانچه مذکور است ظاهر آنکه وقوف مشعر پیش از آن قبول افتد اول است که بعد از آن اضطراری
شرعی مجزی باشد ثم یسعی جز بسعی احرام است معلوم که بر او در مقابل متمتع است یعنی روایت است از فضل بن یونس از امام موسی کاظم علیه السلام گفت
که پرسیدم امام را از مردی که سلطان او را گرفت و او را در حالی که ظلم بکند بر او روز عرفه پیش از آنکه وقوف بعرفه کند پس فرستاد او را
بسوی مکه پس حبس کرد او را پس چون روز عید قربان شد رها کرد او را چگونه بکند امام گفت که خود را برساند بمشعر پس وقوف بکند در مشعر الحرام پس بعد از آن
برگردد بسوی منی پس رمی جمره عقبه بکند و سر بتراشد و چیزی بر او لازم نیست پس اگر رها کند او را روز دوازدهم که روز دوم است از منی بیرون می‌آید چگونه — و قربانی میکند هم
بکند امام گفت که این ممنوع شده است از حج اگر داخل شده بود بمکه در حالی که متمتع بوده بعمره تمتع بحج پس باید که طواف کند بخانه
هفت شوط بعد از آن سعی بکند میان صفا و مروه هفت شوط و سر بتراشد و قربانی بکند گوسفندی را و اگر مفرد بوده حج پس نیست بر او قربانی و نیست
چیزی بر او یعنی کفاره و در سال آینده بر او لازم است حج اگر چه در عمره جمعیه داده باشد در حدیث دوم این باب که مفرد قران گاه مراد فرق است میان
مصدود و بایکه محصور در سال آینده قضای حج می‌باید بکند بخلاف مصدود نهم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال المصدود یذبح
حیث صُدّ ویرجع صاحبه فیأتی النساء والمحصور یبعث بهدیه ویعدهم یوماً فاذا بلغ الهدی احلّ هذا فی
مکانه قلت له ارأیت ان ردّوا علیه دراهمه ولم یذبحوا عنه وقد احلّ فأتی النساء قال فلیعد ولیس علیه شیء
ولیمسک الآن عن النساء اذا بعث شرح ظاهر آنکه صاحبه آنست که بر حج متعدی باشد مثل آیت سوره توبه فان رجعک الله و صاحبه بعضی
بر معقول است بابشد مراد این است که امام جواز رخصت داد که بر غلام بآنجا شخص گرداند اگر چه ایشان مصدود باشد و اسطه بانشانه یعنی روایت از امام محمد باقر علیه السلام
گفت که ممنوع بدشمن قربانی بکند همین جا که ممنوع شده چنانچه ممنوع شده بی حلی از عبید آنکه دو مذکور شد در حدیث اول این باب و شخصی از آنجا
لازم خود او پس جماع بکند با زنان و ممنوع بمرض بفرستد آن قربانی را بدیشان و وعده کند با ایشان روزی که در آن روز بمنی برسد پس چون آن روز برسد
آن می‌تواند از احرام بیرون آید از آن پس رجوع بکند گفتم امام را که اگر رد کرد بر او دراهم او را و اگر قربانی نکرده بود قربان
کند از جانب او در حالی که بیرون آمده از احرام با زنان جماع کرده باشد امام گفت که پس بر گردد از آن در احرام
برای او معلوم است چیزی از کفاره و باید که خود را نگاه دارد از آن وقت از زنان چون فرستاده او را از آنجا است که از آن وقت وعده کند
دیگر خود را نگاه دارد باب صد و دوم اصل باب المحرم یتزوج او یطلق ویشتری الجواری شرح این باب بیان آنست که برای محرم زن — اول نوع هم
خواستن یا بزن دادن برای دیگری سید و حکم طلاق سید و معلومی که مجوز کنیز را در این باب هشت حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله
علیه السلام قال المحرم لا ینکح ولا ینکح ولا یخطب ولا یشهد النکاح فان نکح فنکاحه باطل شرح لا ینکح در اول صیغه
معلوم است از باب ضرب یا منع است یعنی لا یتزوج و در دوم از باب افعال است یعنی لا یزوج و لا یخطب صیغه غایب معلوم از باب نصر است یعنی روایت
از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که محرم برای خود زن نمی‌تواند خواست و زنی را برای دیگری عقد نمی‌کند و خواستگاری زن نکند خواه برای خود و خواه برای دیگری و گواه نشود

عقد

مقدم نکاح را واگر زنی خواهد در صیغه نکاح او باطل است دوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال ان رجلاً من الانصار تزوج
وهو محرم فأبطل رسول الله صلی الله علیه وآله نکاحه شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که بدرستی که مردی از انصار زن
برای خود خواست در حالی که او محرم بود پس باطل کرد رسول خدا صلی الله علیه وآله نکاح او را سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال ان المحرم اذا
تزوج وهو محرم فرّق بینهما ثم لا یتعاودان ابداً شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که بدرستی که محرم هرگاه زن خواهد برای
خود در حالی که او محرم است تفریق کرده میشود میان آن مرد و میان آن زن پس بعد از آن هر دو بسوی یکدیگر بر نمیگردند یعنی که حرام ابدی میشود زن بر او بر یکدیگر چهارم اصل عن معاویة بن
عمار قال المحرم لا یتزوج ولا یزوج فان فعل فنکاحه باطل شرح معاویة بن عمار از راویان امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیهما السلام است
و کتاب او در آنچه در کتب است بعنوان نقل از امام علیه السلام است معلوم مقیاس است بعین جمله شرح با امام در این جواب معاویه چنانچه از خود و بحکم ایمان کی است مضمون این
موافق حدیث اول این باب است پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا ینبغی للرجل الحلال ان یزوج محرماً وهو
یعلم انه لا یحل له قلت فان فعل فدخل بها المحرم قال ان کانا عالمین فان علی کل واحد منهما بدنة وعلی المرأة
ان کانت محرمة بدنة وان لم تکن محرمة فلا شیء علیها الا ان تکون قد علمت ان الذی تزوجها محرم فان کانت
علمت ثم تزوجته فعلیها بدنة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که روا نیست برای مرد حلال آنکه زن بدهد برای مرد محرم در حالی که
که بعد از احرام است آنکه آن تزویج جایز نیست برای او گفتم که پس اگر تزویج کرد پس جماع با آن زن کرد آن محرم چیست حال ایشان امام گفت که اگر آن مرد و زن هر دو دانسته باشند
بحرمت پس درستی که بر هر یک از آن دو مرد کفاره شتری است که قربانی کند و بر آن زن اگر شد با احرام کفاره شتری است اگر آن زن محرم باشد با احرام پس مثبت بزنی
برابر اگر باشد ایشان از جمعیتی دانسته باشد اینکه او محرم است پس اگر آن زن دانسته که محرم است شد احرام او بعد از آن مجامعت
خود کرده باشد اما هیچ آن زنان است کفاره شتری در احرام بحرمت که محرم است زن محرمه باشد بعقوبه بکند در آن دو مرد گفت که ان کانا عالمین ششم اصل
سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول المحرم یطلق ولا یتزوج شرح شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام که میگفت که محرم طلاق میدهد زن
خود را و برای خود زن نمی‌خواهد هفتم اصل عن حماد بن عثمان عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن المحرم یطلق قال
نعم شرح روایت از حماد بن عثمان از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرم که آیا طلاق میدهد گفت آری هشتم اصل عن سعد — الحسن الرضا
بن سعد عن ابی عبد الله علیه السلام قال سألته عن المحرم یشتری الجواری ویبیع قال نعم شرح روایت از سعد بن
امام رضا علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرم که آیا جاریه میخرد کنیز را و میفروشد گفت آری باب صد و سیوم اصل باب المحرم یواقع
امرأته قبل ان یقضی مناسکه او محل یقع علی محرمة شرح این باب بیان آنست که جماع کند با زن خود پیش از آنکه تمام کند افعال حج خود را یا عمره خود را یا مردی بی احرام
که جماع کند با زنی با احرام و در این باب هشت حدیث است اول اصل عن زرارة قال سألته عن محرم غشی امرأته وهی محرمة قال
جاهلین او عالمین قلت اجبنی فی الوجهین جمیعاً قال ان کانا جاهلین استغفرا ربهما ومضیا علی حجهما ولیس
علیهما شیء وان کانا عالمین فرّق بینهما من المکان الذی احدثا فیه وعلیهما بدنة وعلیهما الحج من قابل
فاذا بلغا المکان الذی احدثا فیه فرّق بینهما حتی یقضیا نسکهما ویرجعا الی المکان الذی اصابا فیه
ما اصابا قلت فأی الحجتین لهما قال الاولی التی احدثا فیها ما احدثا والاخری علیهما عقوبة شرح مقدمه بنقطه
و شین با نقطه صیغه ماضی غایب معلوم مثل الادب با باب علم است از این مضمون جهت مفعول است استغفار در صورت جهل بحرمت است یعنی بر تقصیر سوال زمانی
حج است پیش از شروع در آن یا مراد استغفار از گناهان دیگر است بتقریب آنکه در صورت گناه است فرق صیغه مجهول از باب تفعیل یا باب نصر است یعنی از وقت
بنهایت آید در صورت آینده المکان بعضی خوانده اند بسین بی نقطه و بعضی بر فتح کردن و مکان بسین بی نقطه اند جماعت مراد از جماعت مصحوب است که حج است مثل این حج

ایشکی یعنی روایت است از زراره که او از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام روایت کرد که پرسیدم امام را از محرمی که جماع کرد با زن خود و او را عمل کرد بعد از احرام او گفت
که اگر جاهل بوده است پس نیست بر او چیزی و اگر عالم بوده است بر او کفاره ... و ایشان را باید که ... و اگر زن هم عالم بوده بر او نیز ...
رجوع بر شان ... بر ایشان چیزی از کفاره ... آن اگر است از ایشان تفریق کرده شوند میان ایشان از مکانی که آن کار ... آن ... که ام
ایشان است کفاره ... ایشان است حج در سال آینده ... در سال آینده ... مکانی که ... تفریق کرده شود میان
ایشان ... که ... و از ... مکانی که ... آن ... حجة الاسلام است ... ایشان گفت
حجه ... ایشان است حج در سال آینده ... ایشان ... دوم اصل عَنْ أَبَانِ بْنِ
عُثْمَانَ رَفَعَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ مَعْنَى يُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا أَيْ لَا يَخْلُوَانِ وَأَنْ يَكُونَ مَعَهُمَا ثَالِثٌ شرح
روایت است از ابان بن عثمان ... از امام جعفر صادق یا امام محمد باقر علیه السلام که گفت که معنی ... تفریق کرده شود ... میان شوهر و زن ...
در حدیث ... است که ... سیوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْمُحْرِمِ يَقَعُ عَلَى أَهْلِهِ قَالَ إِنْ كَانَ أَفْضَى إِلَيْهَا فَعَلَيْهِ بَدَنَةٌ وَالْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَفْضَى إِلَيْهَا
فَعَلَيْهِ بَدَنَةٌ وَلَيْسَ عَلَيْهِ الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ وَقَعَ عَلَى امْرَأَتِهِ وَهُوَ مُحْرِمٌ قَالَ إِنْ كَانَ جَاهِلًا
فَلَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ جَاهِلًا فَعَلَيْهِ سَوْقُ بَدَنَةٍ وَعَلَيْهِ الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ فَإِذَا انْتَهَى إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي وَقَعَ بِهَا
فُرِّقَ مَحْمِلَاهُمَا فَلَمْ يَجْتَمِعَا فِي خِبَاءٍ وَاحِدٍ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَعَهُمَا غَيْرُهُمَا حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ شرح لفظ الهدی
... الهدی ... است ... بناکه مراد اینجا است که تفریق ... است
... آن ... در وقت برگشتن ... آن ... چنانچه گذشت در حدیث اول این باب ... لفظ الهدی ... استعاره
شده باشد برای ... یعنی روایت است از ... از امام جعفر صادق علیه السلام در محرمی که واقع شد بر زن خود ...
گفت که اگر ... یعنی ... بر او است کفاره یک شتر ... و حج در سال آینده ... گفت که پرسیدم امام را از محرمی
که واقع شد بر زن خود ... گفت که اگر ... جاهل ... است ... و اگر ... باشد جاهل
... است ... برای قربانی ... حج در سال آینده ... مکانی که جماع کرده با زن ... کرده شود ...
یعنی ... یک شتر ... حج ... ایشان ... در وقت برگشتن ... آن ... یعنی که ... تا
... چهارم اصل عَنْ زُرَارَةَ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ وَقَعَ عَلَى أَهْلِهِ وَهُوَ مُحْرِمٌ قَالَ
أَجَاهِلٌ أَوْ عَالِمٌ قَالَ قُلْتُ جَاهِلٌ قَالَ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَلَا يَعُودُ وَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ شرح روایت است از زراره که گفت گفتم امام محمد باقر علیه السلام را که مردی
جماع کرد با زن خود ... محرم بود ... گفت ... گفتم که جاهل ... امام گفت که استغفار کند ... و دیگر
... نیست چیزی از کفاره ... استغفار ... پنجم اصل عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَأَلْتُ
أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ مُحْرِمٍ وَاقَعَ أَهْلَهُ فَقَالَ قَدْ أَتَى عَظِيمًا قُلْتُ أَفْتِنِي فَقَالَ اسْتَكْرَهَهَا أَوْ لَمْ يَسْتَكْرِهْهَا قُلْتُ أَفْتِنِي
فِيهِمَا جَمِيعًا فَقَالَ إِنْ كَانَ اسْتَكْرَهَهَا فَعَلَيْهِ بَدَنَتَانِ وَإِنْ لَمْ يَكُنِ اسْتَكْرَهَهَا فَعَلَيْهِ بَدَنَةٌ وَعَلَيْهَا بَدَنَةٌ وَيُفَرَّقَانِ
مِنَ الْمَكَانِ الَّذِي كَانَ فِيهِ مَا كَانَ حَتَّى يَنْتَهِيَا إِلَى مَكَّةَ وَعَلَيْهِمَا الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ لَا بُدَّ مِنْهُ قَالَ قُلْتُ فَإِذَا انْتَهَيَا إِلَى
مَكَّةَ فَهِيَ امْرَأَتُهُ كَمَا كَانَتْ فَقَالَ نَعَمْ هِيَ امْرَأَتُهُ كَمَا هِيَ فَإِذَا انْتَهَيَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي كَانَ مِنْهُمَا مَا كَانَ
افْتَرَقَا حَتَّى يُحِلَّا فَإِذَا أَحَلَّا فَقَدِ انْقَضَى عَنْهُمَا إِنَّ أَبِي كَانَ يَقُولُ ذَلِكَ شرح ... علیه یعنی ... روایات ...

هم

الهدی ... تا ... آن ... وقت
... مراد ... تفرق ... است
... مقصد ... است ... اگر
مراد ... او ...

و حج در سال آینده و اگر نباشد ... کرده
که ... باشد ... بر او است
کفاره یک شتر ... هم

... هم

جاهل ... هم

هم بحرمت است ... چنانچه گذشت در حدیث اول این باب ... استفهام ...
... استفهام است ... چنانچه گذشت در حدیث اول این باب که ... آن مکان ...
... که ... آن ... چنانچه ... در حدیث ... این باب ... آن ... کسی ... رجوع
... این حدیث ... کسی ... که ... گذشت در حدیث ...
این باب ... الی المکان ... است ... سال آینده ... اگر ... ایشان ...
احرام آن ... یعنی روایت است از ...
ابی حمزه گفت که پرسیدم امام ... را از محرمی که جماع کرد با زن خود ... امام گفت که ... کاری بزرگ ... گفتم که فتوی ده مرا ...
... امام گفت که ... یا ... کرده ... گفتم که فتوی ده ... امام گفت که اگر ... کرده ... است ...
و اگر ... برای قربانی ... از مکانی که گذشت آنچه ... که ... از احرام ...
آینده بر ایشان است حج در سال آینده ... گفتم که ... ایشان ... آینده ... چنانچه ... اصل ...
گفت که ... زن ... ایشان آنچه شد ... اگر ... از احرام ... آینده
... از احرام ... از ایشان ... امام جعفر صادق علیه السلام ... گفت ... ششم
اصل يَعْنِي بِوَلِيدَةِ الْأُخْرَى فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى بَدَنَةٍ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا لِكُلِّ مِسْكِينٍ مُدٌّ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ فَصِيَامُ ثَمَانِيَةَ
عَشَرَ يَوْمًا وَعَلَيْهَا أَيْضًا مِثْلُهُ إِنْ لَمْ يَكُنِ اسْتَكْرَهَهَا شرح ... است ...
... طعام ... مسکین ... است ... یک ... است ...
... آن ... هفتم اصل قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ أَخْبِرْنِي عَنْ رَجُلٍ مُحِلٍّ
وَقَعَ عَلَى أَمَةٍ لَهُ مُحْرِمَةٍ قَالَ مُوسِرًا أَوْ مُعْسِرًا قُلْتُ أَجِبْنِي فِيهِمَا قَالَ هُوَ أَمَرَهَا بِالْإِحْرَامِ أَوْ لَمْ يَأْمُرْهَا أَوْ أَحْرَمَتْ مِنْ
قِبَلِ نَفْسِهَا قُلْتُ أَجِبْنِي فِيهِمَا فَقَالَ إِنْ كَانَ مُوسِرًا وَكَانَ عَالِمًا أَنَّهُ لَا يَنْبَغِي لَهُ وَكَانَ هُوَ الَّذِي أَمَرَهَا بِالْإِحْرَامِ
فَعَلَيْهِ بَدَنَةٌ وَإِنْ شَاءَ بَقَرَةٌ وَإِنْ شَاءَ شَاةٌ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَمَرَهَا بِالْإِحْرَامِ فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ مُوسِرًا كَانَ أَوْ مُعْسِرًا وَإِنْ
كَانَ أَمَرَهَا وَهُوَ مُعْسِرٌ فَعَلَيْهِ دَمُ شَاةٍ أَوْ صِيَامٌ شرح ...
یعنی گفتم امام موسی کاظم علیه السلام را ... جماع کرد ... امام گفت که ... گفتم ...
... امام گفت ... گفتم که ... امام گفت که اگر ... احتمال ...
گفت که اگر ... است ... آن ... قربانی و اگر ...
و اگر ... است ... که این جماع ...
جایز است ... اینجا ... و اگر ... است ...
... چنانچه گذشت در حدیث ... است ... اگر ... باشد
... آنچه گذشت در حدیث اول ... این باب هشتم اصل عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ بَاشَرَ امْرَأَتَهُ وَهُمَا مُحْرِمَانِ مَا عَلَيْهِمَا فَقَالَ إِنْ كَانَتِ الْمَرْأَةُ أَعَانَتْ بِشَهْوَةٍ مَعَ شَهْوَةِ الرَّجُلِ فَعَلَيْهِمَا
الْهَدْيُ جَمِيعًا وَيُفَرَّقُ بَيْنَهُمَا حَتَّى يَفْرُغَا مِنَ الْمَنَاسِكِ وَحَتَّى يَرْجِعَا إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي أَصَابَا فِيهِ مَا أَصَابَا وَإِنْ

و ایضا هم

طعام

كانت المرأة لم تعن بشهوة لم يكن عليه شيء **شرح** ذكر و معنی اشارت است بآنچه گفتیم در شرح حدیث [illegible]

[illegible] **معنی** روایت است از [illegible]

[illegible]

باب سی و چهارم اصل باب المحرم يقبل امرأته و ينظر اليها بشهوة او بغير شهوة او ينظر الى غيرها شرح این باب بیان [illegible]

[illegible] **اول اصل** عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام

قال سألته عن محرم نظر الى امرأته فامنى او امذى و هو محرم قال لا شيء عليه و لكن ليغتسل و يستغفر ربه و ان حملها من غير شهوة فامنى او امذى فلا شيء عليه و ان حملها او مسها بشهوة فامنى او امذى فعليه دم و قال في المحرم ينظر الى امرأته او ينزلها بشهوة حتى ينزل قال عليه بدنة **شرح**

[illegible] **معنی** روایت است [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن الحلبي عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن المحرم يضع يده من غير شهوة على امرأته قال نعم يصلح عليها خمارها و يصلح عليها ثوبها و محملها قلت أفيمسها و هي محرمة قال نعم قلت المحرم يضع يده بشهوة قال يهريق دم شاة قلت فان قبل قال هذا اشد ينحر بدنة **شرح**

[illegible]

سیوم اصل عن ابي حمزة عن ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن رجل قبل امرأته و هو محرم قال عليه بدنة و ان لم ينزل و ليس له ان يأكل منها **شرح**

[illegible]

چهارم اصل عن مسمع ابي سيار قال قال لي ابو عبد الله عليه السلام يا ابا سيار ان حال المحرم ضيقة فمن قبل امرأته على غير شهوة و هو محرم فعليه دم شاة و من قبل امرأته على شهوة فامنى فعليه جزور و يستغفر ربه و من مس امرأته بيده و هو محرم على شهوة فعليه دم شاة و من نظر الى امرأته نظر شهوة فامنى فعليه جزور و من مس امرأته او لازمها من غير شهوة فلا شيء عليه **شرح** [illegible]

عبد الله عليه السلام

[illegible]

[illegible] **معنی** روایت است [illegible]

[illegible]

پنجم اصل سألت ابا الحسن عليه السلام عن المحرم يعبث باهله حتى يمني من غير جماع او يفعل ذلك في شهر رمضان ماذا عليهما قال عليهما جميعا الكفارة مثل ما على الذي يجامع **شرح** [illegible] **معنی** [illegible]

[illegible]

ششم اصل عن اسحق بن عمار عن ابي الحسن عليه السلام قال قلت له ما تقول في محرم عبث بذكره فامنى قال ارى عليه مثل ما على من اتى اهله و هو محرم بدنة و الحج من قابل **شرح** [illegible] **معنی** روایت است

[illegible]

هفتم اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن رجل نظر الى ساق امرأة فامنى قال ان كان موسرا فعليه بدنة و ان كان بين ذلك فبقرة و ان كان فقيرا فشاة اما اني لم اجعل ذلك عليه من اجل الماء و لكن من اجل انه نظر الى ما لا يحل له **شرح**

[illegible]

هشتم اصل عن معاوية بن عمار في محرم نظر الى غير اهله فانزل قال عليه دم لانه نظر الى غير ما يحل له و ان لم يكن انزل فليتق الله و لا يعد و ليس عليه شيء **شرح** [illegible]

[illegible] **معنی** روایت است [illegible]

[illegible]

[illegible]

باشد چنانچه گذشت از عذاب ... ایراد کرد و مثل آن حکم ثابت است برای چیزی سوای آنکه مذکور شد **نهم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام
عن المحرم يقبّل أمّه قال لا بأس هذه قبلة رحمة إنّما تكره قبلة الشهوة **شرح** پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از محرمی
که بوسه دهد مادر خود را امام گفت که باکی نیست این بوسه رحمت است ... جز این نیست که ... بوسه شهوت که مکروه است **دهم اصل**
سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل سمع كلام امرأة من خلف حائط وهو محرم فتشهّى حتى أنزل قال ليس عليه شيء
شرح [illegible]
یعنی پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که [illegible]
که امام گفت نیست بر او چیزی [illegible] **یازدهم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام في محرم استمع على رجل
يجامع أهله فأمنى قال ليس عليه شيء **شرح** [illegible]
[illegible]
روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **دوازدهم اصل** عن
أبي عبد الله عليه السلام في المحرم تنعت له المرأة الجميلة الخلقة فيمني قال ليس عليه شيء **شرح** [illegible] یعنی
[illegible] **یعنی** روایت از امام جعفر صادق [illegible]
[illegible] **باب سیزدهم اصل و باب المحرم يأتي أهله وقد قضى بعض**
مناسکه شرح [illegible]
[illegible] **اول اصل** عن سلمة بن محرز قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل وقع على أهله قبل
أن يطوف طواف النساء قال ليس عليه شيء فخرجت إلى أصحابنا فأخبرتهم فقالوا اتّقاك هذا ميسر قد سأله
عن مثل ما سألت فقال له عليك بدنة قال فدخلت عليه فقلت جعلت فداك إنّي أخبرت أصحابنا
بما أجبتني فقالوا اتّقاك هذا ميسر قد سأله عمّا سألت فقال له عليك بدنة فقال إنّ ذلك كان بلغه فهل
بلغك قلت لا قال ليس عليك شيء **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت [illegible]
که پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که جماع کرد با زن خود [illegible] امام گفت که نیست بر او چیزی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] جماع م
[illegible] **اول** [illegible]
[illegible] **دوم** [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن أبي خالد
القمّاط قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل وقع على امرأته يوم النحر قبل أن يزور قال إن كان

وقع

وقع عليها بشهوة فعليه بدنة وإن كان غير ذلك فبقرة قلت أو شاة قال أو شاة **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت [illegible] پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عن معوية بن عمار قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن متمتّع وقع على
أهله ولم يزر قال ينحر جزورا وقد خشيت أن يكون قد ثلم حجّه إن كان عالما وإن كان جاهلا فلا
شيء عليه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل**
وسألته عن رجل وقع على أمته قبل أن يطوف طواف النساء قال عليه جزور سمينة وإن كان جاهلا فليس
عليه **شرح** [illegible] ودرد منقطع م
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **اصل** قال وسألته عن رجل قبّل امرأته وقد طاف طواف
النساء ولم تطف هي قال عليه دم يهريقه من عنده **شرح** [illegible]
[illegible] **پنجم اصل** سألت أبا
عبد الله عليه السلام عن رجل واقع أهله حين ضحّى قبل أن يزور البيت قال يهريق دما **شرح** پرسیدم از امام
جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل** عن معوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا وقع المحرم
على امرأته قبل أن يأتي المزدلفة فعليه الحجّ من قابل **شرح** روایت [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عن حمران بن أعين عن

عن أبي جعفر عليه السلام قال سألته عن رجل كان عليه طواف النساء وحده فطاف منه خمسة أشواط ثم غمزه بطنه
فخاف أن يبدره فخرج إلى منزله فنقض ثم غشي جاريته قال يغتسل ثم يرجع فيطوف بالبيت طوافين تمام
ما كان قد بقي عليه من طوافه ويستغفر الله ولا يعود وإن كان طاف طواف النساء فطاف منه ثلاثة أشواط ثم
خرج فغشي فقد أفسد حجه وعليه بدنة ويغتسل ثم يعود فيطوف أسبوعا **شرح** [illegible]

[illegible]

هفتم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل طاف بالبيت أسبوعا طواف الفريضة ثم سعى بين الصفا
والمروة أربعة أشواط ثم غمزه بطنه فخرج فقضى حاجته ثم غشي أهله قال يغتسل ثم يعود فيطوف
ثلاثة ويستغفر ربه ولا شيء عليه قلت فإن كان طاف بالبيت طواف الفريضة فطاف أربعة أشواط ثم غمزه
بطنه فخرج فقضى حاجته فغشي أهله فقال أفسد حجه وعليه بدنة ويغتسل ثم يرجع فيطوف أسبوعا ثم
يسعى ويستغفر ربه **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** قلت كيف لم تجعل عليه
حين غشي أهله قبل أن يفرغ من سعيه كما جعلت عليه هديا حين غشي أهله قبل أن يفرغ من طوافه قال إن الطواف

فريضة

فريضة وفيه صلاة والسعي سنة من رسول الله صلى الله عليه وآله قلت أليس الله يقول إن الصفا والمروة من شعائر الله
قال بلى ولكن قد قال فيهما ومن تطوع خيرا فإن الله شاكر عليم فلو كان السعي فريضة لم يقل ومن تطوع خيرا
شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] **ششم اصل** عن علي بن يقطين عن أبي الحسن عليه السلام
قال سألته عن رجل قال لامرأته أو لجاريته بعدما حلق ولم يطف ولم يسع بين الصفا والمروة اطرحي ثوبك
ونظر إلى فرجها قال لا شيء عليه إذا لم يكن غير النظر **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **باب** [illegible] **الصيد باب النهي عن الصيد وما يصنع به إذا أصابه المحرم في الحل والحرم شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **اول اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا تستحلن شيئا من الصيد وأنت حرام ولا وأنت حلال
في الحرم ولا تدلن عليه محلا ولا محرما فيصطادوه ولا تشر إليه فيستحل من أجلك فإن فيه فداء لمن تعمده **شرح**

روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که حلال نیست از برای تو چیزی از صید در حالی که تو محرمی و نه در حالی که تو [illegible] احرام [illegible]
[illegible] کشتن آن [illegible] از بهر حلال [illegible]
یعنی [illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُحْرِمُ لَا يَدُلُّ عَلَى الصَّيْدِ فَإِنْ
دَلَّ عَلَيْهِ فَقُتِلَ فَعَلَيْهِ الْفِدَاءُ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که محرم راهنمائی نکند کسی را بر صید [illegible]
محرم است [illegible] **سیوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا تَأْكُلْ مِنَ الصَّيْدِ وَأَنْتَ حَرَامٌ وَإِنْ كَانَ أَصَابَهُ مُحِلٌّ
وَلَيْسَ عَلَيْكَ فِدَاءُ مَا أَتَيْتَهُ بِجَهَالَةٍ إِلَّا الصَّيْدَ فَإِنَّ عَلَيْكَ فِيهِ الْفِدَاءَ بِجَهْلٍ كَانَ أَوْ بِعَمْدٍ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت که مخور از صید در حالی که تو محرمی [illegible] آنچه کرده [illegible] احرام
[illegible] **چهارم اصل** عَنِ ابْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ
الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ يَصِيدُ الصَّيْدَ بِجَهَالَةٍ قَالَ عَلَيْهِ كَفَّارَةٌ قُلْتُ فَإِنْ أَصَابَهُ خَطَأً قَالَ وَأَيُّ شَيْءٍ
الْخَطَأُ عِنْدَكَ قُلْتُ يَرْمِي هٰذِهِ النَّخْلَةَ فَيُصِيبُ نَخْلَةً أُخْرَى قَالَ نَعَمْ هٰذَا الْخَطَأُ وَعَلَيْهِ الْكَفَّارَةُ قُلْتُ فَإِنَّهُ أَخَذَ
طَائِرًا مُتَعَمِّدًا فَذَبَحَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ قَالَ عَلَيْهِ الْكَفَّارَةُ قُلْتُ أَلَسْتَ قُلْتَ إِنَّ الْخَطَأَ وَالْجَهَالَةَ وَالْعَمْدَ لَيْسَ بِسَوَاءٍ فَلِأَيِّ شَيْءٍ يُفَضَّلُ
الْمُتَعَمِّدُ الْجَاهِلَ وَالْخَاطِئَ قَالَ إِنَّهُ أَثِمَ وَلَعِبَ بِدِينِهِ **شرح** روایت است از ابن ابی نصر از امام رضا علیه السلام گفت که پرسیدم او را
از محرم که [illegible] صید [illegible] کفاره [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
بعیب الصید [illegible] **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا رَمَى الْمُحْرِمُ صَيْدًا
فَأَصَابَ اثْنَيْنِ فَإِنَّ عَلَيْهِ كَفَّارَتَيْنِ جَزَاؤُهُمَا **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنِ الْحَلَبِيِّ قَالَ الْمُحْرِمُ إِذَا قَتَلَ الصَّيْدَ فَعَلَيْهِ جَزَاؤُهُ وَيَتَصَدَّقُ بِالصَّيْدِ عَلَى مِسْكِينٍ **شرح**
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ
قَالَ أَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أَصَابَ الْمُحْرِمُ الصَّيْدَ فِي الْحَرَمِ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَإِنَّهُ يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَدْفِنَهُ وَلَا يَأْكُلَهُ أَحَدٌ
وَإِذَا أَصَابَهُ فِي الْحِلِّ فَإِنَّ الْحَلَالَ يَأْكُلُهُ وَعَلَيْهِ هُوَ الْفِدَاءُ **شرح** [illegible]

قائم

قائم مقام [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار گفت که گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل** قُلْتُ
لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ أَصَابَ مِنْ صَيْدٍ أَصَابَهُ مُحْرِمٌ وَهُوَ حَلَالٌ قَالَ فَلْيَأْكُلْ مِنْهُ الْحَلَالُ وَلَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ
إِنَّمَا الْفِدَاءُ عَلَى الْمُحْرِمِ **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible] **نهم اصل** عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ لُحُومِ الْوَحْشِ
تُهْدَى إِلَى الرَّجُلِ وَلَمْ يَعْلَمْ صَيْدَهَا وَلَمْ يَأْمُرْ بِهِ أَيَأْكُلُهُ قَالَ لَا قَالَ وَسَأَلْتُهُ أَيَأْكُلُ قَدِيدَ الْوَحْشِ مُحْرِمٌ قَالَ لَا **شرح**
روایت است از محمد بن مسلم گفت که پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible] **دهم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الصَّيْدُ يَكُونُ
عِنْدَ الرَّجُلِ مِنَ الْوَحْشِ فِي أَهْلِهِ أَوْ مِنَ الطَّيْرِ يُحْرِمُ وَهُوَ فِي مَنْزِلِهِ قَالَ لَا يَضُرُّهُ **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که صید [illegible] — لا بأس
[illegible]
[illegible] **یازدهم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ
أَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا وَطِئْتَهُ أَوْ وَطِئَهُ بَعِيرُكَ وَأَنْتَ مُحْرِمٌ فَعَلَيْكَ فِدَاؤُهُ وَقَالَ اعْلَمْ أَنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ فِدَاءُ — وطئته او وطئه
شَيْءٍ أَتَيْتَهُ وَأَنْتَ جَاهِلٌ بِهِ وَأَنْتَ مُحْرِمٌ فِي حَجِّكَ وَلَا فِي عُمْرَتِكَ إِلَّا الصَّيْدَ فَإِنَّ عَلَيْكَ فِيهِ الْفِدَاءَ بِجَهَالَةٍ كَانَ
أَوْ بِعَمْدٍ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار گفت که گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] — بشیء
[illegible] **دوازدهم اصل** قَالَ أَمِيرُ
الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي الْمُحْرِمِ يُصِيبُ الصَّيْدَ فَيُدْمِيهِ ثُمَّ يُرْسِلُهُ قَالَ عَلَيْهِ جَزَاؤُهُ **شرح** گفت امیر المؤمنین صلوات الله — الصید
[illegible] **باب صد و هفتم**

باب المحرم يضطر إلى الصيد والميتة

شرح [illegible] **یعنی** این باب بیان [illegible]
[illegible] **اول اصل** عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُحْرِمِ يُضْطَرُّ فَيَجِدُ
الْمَيْتَةَ وَالصَّيْدَ أَيُّهُمَا يَأْكُلُ قَالَ يَأْكُلُ مِنَ الصَّيْدِ أَلَيْسَ هُوَ بِالْخِيَارِ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ مَالِهِ قُلْتُ بَلَى قَالَ إِنَّمَا عَلَيْهِ الْفِدَاءُ
فَلْيَأْكُلْ وَلْيَفْدِهِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

بر او حلال است فمن اضطر غیر باغ و لا عاد فلا اثم علیه ان الله غفور رحیم تفسیر باغی و عادی گذشت در کتاب الصلوة در حدیث هشتم باب هشتم که باب صلوة الملاحین
و المکارین آنچه در آخر آیت سوره بقره است و فمن اضطر فی مخمصة غیر متجانف لاثم فان الله غفور رحیم در سوره انعام و قد فصل لکم ما حرم
علیکم الا ما اضطررتم الیه بنا بر این است که مراد از اضطرار برای صاحبست جایز است و گفته است که مراد آنست که هرگاه مضطر شود و گرسنگی غالب شود جایز است
گذشت در حدیث اول باب نود و چهارم که باب العلاج المحرم آنچه آخر است که فی الاولی الحاجة پس اشارت شده بآنکه حرمت میته اصلی است و حرمت صید عارضی است
بسبب احرام پس اکل صید مقدم است بنظر آنچه منقول شده از شیخ طوسی در شرح حدیث هشتم باب صد و چهارم از جزو الحکام استفهام انکاری بتحقیق
یعنی کلام بنقط الخبر و بالتخفیف صیغه مضارع غایب معلوم از باب افعال است این اشارت است باستدلالی بر ترجیح اکل صید با آنکه کفاره
کفاره است و بعد از آنکه کفاره داده شد حلال است فاما اخیر جا لیس نظر آنچه گذشت در حدیث اول باب صد و سیزدهم که باب المحرم یصیب الصید است
که صید را بر دوم کفاره داده است پس صورت اضطرار یکی از صید و میته اختیار صید باید کرد و چون کفاره داده باشد دیگر
درست است و اما آنکه صید باشد یعنی روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را از محرمی که بیچاره گردیده
باشد و گرسنگی کشیده باشد و صید و میته هر دو را نزد او حاضر باشد امام گفت که بخورد از صید بعد از آن کفاره بدهد گفتم که میته را
بخوردن حلال است و صید حرام است امام گفت که آیا از مال خود چیزی بخوری بهتر است یا از میته گفتم از مال خود امام گفت پس صید
صید مال تو است و بسبب کفاره که بر تو لازم است مال تو است **دوم اصل** عن یونس بن یعقوب قال سألت ابا عبد الله علیه السلام عن المضطر الی المیتة
و هو یجد الصید قال یاکل الصید قلت ان الله عز و جل قد احل له المیتة اذا اضطر الیها و لم یحل له الصید
قال تاکل من مالک احب الیک او من میتة قلت من مالی قال هو مالک لان علیک فداءه قلت فان لم
یکن عندی مال قال تقضیه اذا رجعت الی مالک **شرح** روایت از یونس بن یعقوب گفت که پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از محرمی

که بیچاره گردیده باشد بسوی میته و حالی که یافته صید را امام گفت که میخورد صید را گفتم که بدرستی که خدا میته را حلال کرده بر او هرگاه بیچاره گردد بسوی
آن و حلال نکرده برای او صید را امام گفت که آیا آنکه میخوری از مال تو محبوبتر است نزد تو یا آنکه میخوری از میته گفتم که آنکه میخورم از مال خود امام گفت که
آن صید مال تست زیرا که بر تست فدای آن گفتم که پس اگر نباشد نزد من مالی که فدا دهم آنرا چه کنم امام گفت که قضا میکنی آن فدا را چون بر گردی سوی
مال خود یعنی که بمال خود رسی پس آنرا هرگاه حالی که داشته باشی آنرا **دوم اصل** جواب امام استدلال دوم است از وجه استدلال که مذکور شد
در شرح حدیث سابق و مسکوتست از شرح استدلال اول تحقیق است بر ظهور وجه آن بنا بر آنکه چون صید مردار است اضطرار سوی میته بهم نرسیده چنانچه بیان شد
در حدیث سابق پس استدلال اول مشتمل بر تناقض است و عدم حلال صید مطلقا ممنوع است زیرا که ممنوع که لازم نمی آید مقیدات صید وقتی که چنانچه
شرح گذشت در حدیث ... الا و صید ... امثال این سیاق است **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل
اضطر الی صید و میتة و هو محرم قال یاکل الصید و یفدی **باب صد و هشتم اصل باب المحرم یصید الصید من این یفدیه**
و این باب سه اصل است شرح یفدیه بفا و دال مهمله صیغه مضارع غایب معلوم از باب افعال است الا فداء صاحب بها کردن که عوض چیزی را در حرمت فدا داد
چیزی را و در اینجا مراد از او است و اول در حدیث اول این باب مجملی دوم است **یعنی** این باب بیان محلی است که قربانی کردن یا گوسفند یا کفاره صید
آن صید یعنی کدام جا باید بکشند آنرا از اول تا حال نزدیکی داشته باشد آنرا ذبح یا بنحو دیگر بکشند آنرا در این باب چهار حدیث
اول اصل عن معویة بن عمار قال یفدی المحرم فداء الصید من حیث اصابه **شرح** بیان حال معویة بن عمار و امثال
بکتاب گذشت در شرح حدیث چهارم باب صد و دوم **یعنی** روایت از معویة بن عمار گفت در کتاب که فدا میدهد محرم فدای صید را از جانب
که یافت آن صید را **دوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال من وجب علیه هدی فی احرامه فله ان ینحره حیث

شاة الا فداء الصید فان الله عز و جل یقول هدیا بالغ الکعبة **شرح** روایت از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هرکه
واجب شده باشد بر او در احرام او چیزی که بر آن گوسفند واجب باشد پس ذبح میکند هر جا که خواسته است مگر بهای
صید چه بدرستی که آنرا در مکه ذبح باید کرد چنانچه در سوره مائده است که رسیده بکعبه شود چنانچه گذشت تفصیل آن در حدیث آینده بآنچه
گذشت در حدیث چهارم باب صد ... الی الکعبه که بسبب آنچه است که کعبه از آنچه در آن است و آنچه در کعبه شده برای زائران کعبه است و معلوم است که
زائران کعبه در مسجد و در بازار و در مکه اند ... **سیوم اصل** قال ابو عبد الله
علیه السلام من وجب علیه فداء صید اصابه و هو محرم فان کان حاجا نحر هدیه الذی یجب علیه بمنی و
ان کان معتمرا نحر بمکة قبالة الکعبة **شرح** قبالة بضم قاف و تخفیف با لغة و الف بعدها مفعول فیه است بمعنی مقابل و مقابله **یعنی**
گفت امام جعفر صادق علیه السلام که هرکه واجب شود بر او بهای صیدی که یافت آنرا بر حالی که او محرم است پس اگر باشد محرم بحج ذبح میکند قربانی خود را
که واجب است بر او در منی و اگر باشد محرم بعمره ذبح میکند آنرا در مکه برابر کعبه مراد آنست که در یک روز برابر رکن کعبه و با ... آن وحشی در
در آنجا که جهات از الای رو ... **چهارم اصل** عن ابی جعفر علیه السلام انه قال فی المحرم اذا اصاب صیدا فوجب علیه
الفداء فعلیه ان ینحره ان کان فی الحج بمنی حیث ینحر الناس فان کان فی عمرة نحره بمکة و ان شاء ترکه الی ان
یقدم فیشتریه فانه یجزی عنه **شرح** مراد از لاسل اول تنبیه است ... در آن شاء ... که مراد ... رجوع است از احرام او ... است
بر ... فاکه ... باشد ... **یعنی** روایت از امام محمد باقر علیه السلام آنکه گفت
در محرم که چون دریافت صیدی را پس واجب است بر او جای او که ذبح کند آنرا اگر باشد آن صید در احرام حج در منی جای که ذبح میکند اهل منی
پس اگر باشد آن صید در احرام عمره ذبح کند آنرا در مکه و اگر خواهد بگذارد آنرا تا آنکه بمکه رسد پس بخرد آنرا پس بدرستی که آن
مجزی میشود از او و چون معلوم باشد **باب صد و نهم اصل باب کفارات اصابة المحرم من الوحش شرح** این باب بیان کفاره های آنچه در باب
محرم آنرا از جانوران وحشی است و در این باب چهار ده حدیث است **اول اصل** عن ابی بصیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال
سألته عن محرم اصاب نعامة او حمار وحش قال علیه بدنة قلت فان لم یقدر علی بدنة قال فلیطعم ستین
مسکینا قلت فان لم یقدر علی ان یتصدق قال فلیصم ثمانیة عشر یوما و الصدقة مد علی کل مسکین
شرح نعامه بفتح نون و تخفیف عین مهمله شتر مرغ است و حمار وحش بضم حا مهمله و سکون میم جمع حمار است و محمول ... اشتر ... چنانچه
ظاهر میشود در شرح حدیث چهارم این باب پس منافات ندارد بآنکه در حمار وحش گاو مجزی باشد و اشتر افضل است اطعام شصت مسکین یکجا در صورت
که معلوم باشد آنکه قیمت بدنه کمتر است از آن چنانچه ظاهر میشود در حدیث نهم این باب شیخ طوسی در تهذیب حمل کرده است روزه هجده روز را
بصورتی که عاجز باشد از روزه شصت روز چنانچه مذکور است در آیت و در روزه که ... آنکه ... بیان میشود در شرح حدیث سیوم این باب
و این قیاس است ... که ... حدیث ... پیش ... بعد ... اشعار کرده ... هجده روز ...
تصدق نتواند کرد پس اشعار کرده ... **یعنی** روایت از ابی بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام
گفت که پرسیدم امام را از محرمی که شکار کرد شتر مرغ را یا گور خر را امام گفت که بر اوست یک شتر گفتم که پس اگر قدرت ندارد بر شتر امام گفت که پس
باید که اطعام کند شصت مسکین را گفتم که پس اگر قدرت نداشته باشد بر آنکه تصدق کند امام گفت که پس باید که روزه دارد هجده روز و تصدق یک
چهار یک صاع کندم است بر هر مسکینی از این شصت ... و دیگر ... روزه ... تصدق ... چهار یک صاع است
اطعام ... تصدق است که ... بر ... مسکین ... که اطعام ... مسکین کند یک ... روزه ...

مار صورة الامام اصل قال وسألته عن محرم اصاب بقرة قال عليه بقرة قلت فان لم يقدر على بقرة قال فليطعم ثلثين مسكينا
قلت فان لم يقدر على ان يتصدق قال فليصم تسعة ايام قلت فان اصاب ظبيا قال عليه شاة قلت فان لم
يقدر قال فاطعام عشرة مساكين فان لم يجد ما يتصدق به فعليه صيام ثلثة ايام شرح [illegible]

[illegible]

آن [illegible] دوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في الحمل يكون عليه بدنة واجبة في فداء قال
اذا لم يجد بدنة فسبع شياه فان لم يقدر صام ثمانية عشر يوما شرح [illegible]

[illegible]

سوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام
في قول الله عز وجل او عدل ذلك صياما [illegible] ذوا عدل منكم هديا بالغ الكعبة [illegible]
[illegible] شرح [illegible]

[illegible]

بچهارم

[illegible]

[illegible] جهارم اصل
عن يعقوب بن شعيب عن ابي عبد الله عليه السلام قال قلت له المحرم يقتل نعامة قال عليه بدنة من الابل قلت
[illegible] قال عليه بدنة قلت فالبقرة قال البقرة شرح [illegible]

[illegible] پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في محرم قتل نعامة قال عليه بدنة فان لم
يجد فاطعام ستين مسكينا قال فان كان قيمة البدنة اكثر من اطعام ستين مسكينا لم يزد على اطعام ستين
مسكينا وان كان قيمة البدنة اقل من اطعام ستين مسكينا لم يكن عليه الا قيمة البدنة شرح [illegible]

[illegible] ششم اصل عن ابي عبد الله [illegible]

عليه السلام في محرم رمى ظبيا فاصابه في يده فعرج منها قال ان كان الظبي مشى عليها ورعى فعليه ربع قيمته

وان كان ذهب على وجهه فلم يدر ما صنع فعليه الفداء لانه لا يدري لعله قد هلك **شرح** [illegible]

[illegible] **يعني** روايت از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **هفتم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام

عن رجل قتل ثعلبا قال عليه دم قلت فارنبا قال مثل ما في الثعلب **شرح** [illegible]

[illegible] **هشتم اصل** احمد بن

محمد بن ابي نصر عن ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن محرم اصاب ارنبا او ثعلبا فقال في الارنب شاة **شرح**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **نهم اصل** عن

ابي عبد الله عليه السلام قال في اليربوع والقنفذ والضب اذا اصابه المحرم فعليه جدي والجدي خير منه

وانما جعل عليه هذا كي ينكل عن صيد غيره **شرح** [illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دهم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا اصاب المحرم الصيد ولم

يجد ما يكفر من موضعه الذي اصاب فيه الصيد قوم جزاؤه من النعم دراهم ثم قومت الدراهم

طعاما لكل مسكين نصف صاع فان لم يقدر على الطعام صام لكل نصف صاع يوما **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يازدهم اصل**

عن علي بن ابي حمزة عن ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن رجل اصاب بيض نعامة وهو محرم قال يرسل

الفحل في الابل على عدد البيض قلت فان البيض يفسد كله ويصلح كله قال ما ينتج من الهدي فهو هدي بالغ

الكعبة وان لم ينتج فليس عليه شيء فمن لم يجد الا فعليه لكل بيضة شاة فان لم يجد فالصدقة على عشرة مساكين

[illegible]

۱۲۰

لكل مسكين مد فان لم يقدر فصيام ثلاثة ايام **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** روايت از علي بن ابي حمزة

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دوازدهم اصل** عن ابي عبيدة عن ابي جعفر عليه السلام قال سألته عن رجل اشترى

لرجل محرم بيض نعام فاكله المحرم قال على الذي اشتراه للمحرم فداء وعلى المحرم فداء قلت وما عليهما قال على المحل

جزاء قيمة البيض لكل بيضة درهم وعلى المحرم الجزاء لكل بيضة شاة **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **سيزدهم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل مر وهو محرم فاخذ ظبية فاحتلبها

وشرب لبنها قال عليه دم وجزاء في الحرم **شرح** [illegible] **يعني**

[illegible]

[illegible] **چهاردهم اصل** عن ابي بصير

قال سألت ابا عبد الله عليه السلام عن محرم كسر قرن ظبي قال يجب عليه الفداء قال قلت فان كسر يده قال ان

كسر يده ولم يرع فعليه دم شاة **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **باب سيزدهم در باب كفارة اصابة المحرم من الطير والبيض** **شرح**

[illegible] **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام

قال المحرم اذا اصاب حمامة ففيها شاة وان قتل فراخه ففيه حمل وان وطئ البيض فعليه درهم **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible] **دوم اصل**

عن ابي عبد الله عليه السلام قال في الحمامة واشباهها اذا قتلها المحرم شاة وان كان فراخ فعدلها من الحملان وقال
في رجل وطئ بيض نعامة ففدغ بيضها وهو محرم قال قضى فيه علي عليه السلام ان يرسل الفحل على مثل عدد البيض
من الابل فما لقح وسلم حتى ينتج كان النتاج هديا بالغ الكعبة شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا قتل المحرم قطاة فعليه
حمل قد فطم من اللبن ورعى من الشجر شرح القطاة بفتح قاف [illegible]
[illegible] يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام
[illegible] چهارم اصل
عن سليمان بن خالد قال سألته عن محرم وطئ بيض قطاة فشدخه قال يرسل الفحل في عدد البيض من
الغنم كما يرسل الفحل في عدد بيض النعام الابل شرح [illegible]
[illegible] يعني روايت است از سليمان بن خالد [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عن
ابي عبد الله عليه السلام قال في كتاب علي عليه السلام في بيض القطاة بكارة من الغنم اذا اصابه المحرم
مثل ما في بيض النعام بكارة من الابل شرح البكار [illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام
[illegible]
[illegible] ششم اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن رجل قتل فرخا وهو محرم في غير الحرم فقال عليه
حمل وليس عليه قيمة لانه ليس في الحرم شرح [illegible]
[illegible] هفتم اصل
عن سليمان بن خالد قال سألت ابا عبد الله عليه السلام عما في القمري والدبسي والسماني والعصفور

والبلبل

١٢١

[illegible] والبلبل فقال قيمته فان اصابه وهو محرم بالحرم فقيمتان ليس عليه فيه دم شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] يعني روايت است از سليمان [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في
القبرة والعصفور والصعوة يقتله المحرم قال عليه مد من طعام لكل واحد شرح القبرة بضم قاف وسكون
[illegible] [illegible]
[illegible]
يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible] هفتم اصل
عن ابي جعفر عليه السلام قال في كتاب امير المؤمنين عليه السلام من اصاب قطاة او حجلة او دراجة او نظيرهن
فعليه دم شرح [illegible]
[illegible] يعني روايت است از امام محمد باقر عليه السلام
[illegible] هشتم اصل قلت لابي
عبد الله عليه السلام رجل اصاب طيرين واحد من حمام الحرم والاخر من غير حمام الحرم قال يشتري بقيمة الذي [illegible]
من حمام الحرم قمحا فيطعمه حمام الحرم ويتصدق بجزاء الاخر شرح [illegible]
[illegible] يعني [illegible] امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب [illegible] شرح [illegible]
[illegible] اول اصل عن عبد الرحمن بن الحجاج قال سألت ابا الحسن عليه السلام عن رجلين اصابا
صيدا وهما محرمان الجزاء بينهما او على كل واحد منهما جزاء فقال لا بل عليهما ان يجزي كل واحد منهما الصيد قلت

ان بعض اصحابنا سألني عن ذلك فلم ادر ما عليه فقال اذا اصبتم مثل هذا فلم تدروا فعليكم بالاحتياط حتى تسألوا عنه

فتعلموا شرح روایت از عبدالرحمن بن حجاج گفت که پرسیدم امام موسی کاظم علیه السلام [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن معوية بن عمار عن ابي عبدالله عليه السلام قال اذا اجتمع قوم على صيد وهم محرمون في صيده او اكلوا منه فعلى كل واحد منهم قيمته شرح [illegible]

[illegible]

سیوم اصل عن يوسف الطاطري قال قلت لابي عبدالله عليه السلام صيد اكله قوم محرمون قال عليهم شاة شاة وليس على الذي ذبحه الا شاة شرح [illegible]

[illegible]

چهارم اصل عن ابي بصير قال سألت ابا عبدالله عليه السلام عن قوم محرمين اشتروا صيدا فقالت رفيقة لهم اجعلوا لي فيه بدرهم فجعلوا لها فقال على كل انسان منهم شاة شرح [illegible]

[illegible]

پنجم اصل عن ابي ولاد الحناط قال خرجنا ستة نفر من اصحابنا الى مكة فاوقدنا نارا عظيمة في بعض المنازل اردنا ان نطرح عليها لحما نكببه وكنا محرمين فمر بنا طائر صاف مثل حمامة او شبهها فاحترق جناحاه فسقط في النار فمات فاغتممنا لذلك فدخلت على ابي عبدالله عليه السلام بمكة فاخبرته وسألته شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] اصل فقال عليكم فداء واحد دم شاة تشتركون فيه جميعا لان ذلك كان منكم على غير تعمد ولو كان ذلك منكم تعمدا ليقع فيها الصيد فوقع الزمت كل رجل منكم دم شاة قال ابو ولاد وكان ذلك منا قبل ان ندخل الحرم شرح [illegible]

[illegible]

ششم اصل عن احدهما عليهما السلام في محرمين اصابا صيدا فقال على كل واحد منهما الفداء شرح [illegible]

[illegible]

اول اصل عن ابي عبدالله عليه السلام قال لا بأس ان يصيد المحرم السمك ويأكل مالحه وطريه ويتزود وقال احل لكم صيد البحر وطعامه متاعا لكم وللسيارة قال مالحه الذي تأكلون وفصل ما بينهما كل طير يكون في الآجام يبيض في البر ويفرخ في البحر فهو من صيد البحر شرح [illegible]

[illegible]

الاقرب بيضه في البر ويفرخ في البر [illegible]

[illegible]

شرح [illegible] **دوم اصل** عَنْ مُعٰوِيَةَ بْنِ عَمّارٍ عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ كُلُّ شَيْءٍ يَكُونُ اَصْلُهُ فِي الْبَحْرِ وَيَكُونُ
فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ فَلا يَنْبَغِي لِلْمُحْرِمِ اَنْ يَقْتُلَهُ فَاِنْ قَتَلَهُ فَعَلَيْهِ الْجَزاءُ كَما قالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق
علیه السلام [illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ اَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ
سَاَلْتُهُ عَنْ مُحْرِمٍ قَتَلَ جَرادَةً قالَ كَفٌّ مِنْ طَعامٍ وَاِنْ كانَ كَثِيراً فَعَلَيْهِ دَمُ شاةٍ **شرح** روایت است از محمد بن مسلم از امام محمد
علیه السلام [illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ فِي مُحْرِمٍ قَتَلَ جَرادَةً قالَ يُطْعِمُ تَمْرَةً وَتَمْرَةٌ خَيْرٌ مِنْ جَرادَةٍ
شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** عَنْ مُعٰوِيَةَ بْنِ عَمّارٍ عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ اَنَّهُ قالَ اِعْلَمْ اَنَّ ما وَطِئْتَ مِنَ الدَّبا اَوْ
وَطِئَتْهُ بَعِيرُكَ فَعَلَيْكَ فِداؤُهُ **شرح** [illegible]
[illegible]
یعنی روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنْ اَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ مَرَّ عَلِيٌّ صَلَواتُ اللهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلى
قَوْمٍ يَاْكُلُونَ جَراداً فَقالَ سُبْحانَ اللهِ وَاَنْتُمْ مُحْرِمُونَ فَقالُوا اِنَّما هُوَ مِنْ صَيْدِ الْبَحْرِ فَقالَ لَهُمْ اُرْمُسُوهُ فِي الْماءِ اِذاً **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام محمد [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عَنْ اَحَدِهِما عَلَيْهِما السَّلامُ
قالَ الْمُحْرِمُ يَتَنَكَّبُ الْجَرادَ اِذا كانَ عَلَى الطَّرِيقِ فَاِنْ لَمْ يَجِدْ بُدّاً فَقَتَلَ فَلا شَيْءَ عَلَيْهِ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام محمد [illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عَنْ اَبِي بَصِيرٍ قالَ سَاَلْتُهُ عَنِ الْجَرادِ يَدْخُلُ مَتاعَ الْقَوْمِ
فَيَدُوسُونَهُ مِنْ غَيْرِ تَعَمُّدٍ لِقَتْلِهِ اَوْ يَمُرُّونَ بِهِ فِي الطَّرِيقِ فَيَطَؤُنَهُ قالَ اِنْ وَجَدْتَ مَعْدِلاً فَاعْدِلْ عَنْهُ فَاِنْ
قَتَلْتَهُ غَيْرَ مُتَعَمِّدٍ فَلا بَأْسَ **شرح** [illegible]

دکر

دکر [illegible] **یعنی** روایت است از ابی بصیر [illegible] امام محمد [illegible]
[illegible]
[illegible]
نهم اصل عَنْ اَحَدِهِما عَلَيْهِما السَّلامُ قالَ لا يَاْكُلُ الْمُحْرِمُ طَيْرَ الْماءِ **شرح** روایت است از امام محمد [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام گفت که نخورد
[illegible] **باب صد و سیزدهم از اصل باب المحرم یصیب الصید مرارا شرح**
[illegible] **اول اصل** عَنِ ابْنِ
اَبِي عُمَيْرٍ عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ فِي الْمُحْرِمِ يُصِيبُ الصَّيْدَ قالَ عَلَيْهِ الْكَفّارَةُ فِي كُلِّ ما اَصابَ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از ابن ابی عمیر [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عَنِ ابْنِ اَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمّادٍ عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ فِي مُحْرِمٍ اَصابَ صَيْداً قالَ عَلَيْهِ الْكَفّارَةُ
قُلْتُ فَاِنْ اَصابَ آخَرَ قالَ اِذا اَصابَ آخَرَ فَلَيْسَ عَلَيْهِ كَفّارَةٌ وَهُوَ مِمَّنْ قالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ عادَ فَيَنْتَقِمُ اللهُ مِنْهُ
شرح روایت است از ابن ابی عمیر [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** قالَ ابْنُ اَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ اَصْحابِهِ اِذا اَصابَ الْمُحْرِمُ الصَّيْدَ خَطَاً فَعَلَيْهِ اَبَداً فِي كُلِّ ما اَصابَ
الْكَفّارَةُ وَاِذا اَصابَهُ مُتَعَمِّداً فَاِنَّ عَلَيْهِ الْكَفّارَةَ فَاِنْ عادَ فَاَصابَ ثانِياً مُتَعَمِّداً فَلَيْسَ عَلَيْهِ الْكَفّارَةُ وَهُوَ مِمَّنْ
قالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ وَمَنْ عادَ فَيَنْتَقِمُ اللهُ مِنْهُ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
باب صد و چهاردهم از اصل باب المحرم یصیب الصید فی الحرم شرح این باب [illegible] **اول اصل**
عَنْ اَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ اِنْ قَتَلَ الْمُحْرِمُ حَمامَةً فِي الْحَرَمِ فَعَلَيْهِ شاةٌ وَثَمَنُ الْحَمامَةِ دِرْهَمٌ اَوْ شِبْهُهُ يَتَصَدَّقُ
بِهِ اَوْ يُطْعِمُهُ حَمامَ مَكَّةَ فَاِنْ قَتَلَها فِي الْحَرَمِ وَلَيْسَ بِمُحْرِمٍ فَعَلَيْهِ ثَمَنُها **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت [illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عَنْ صالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنِ الْحارِثِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ اَبِي
عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلامُ قالَ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ اَكَلَ مِنْ بَيْضِ حَمامِ الْحَرَمِ فَقالَ عَلَيْهِ لِكُلِّ بَيْضَةٍ دَمٌ وَعَلَيْهِ ثَمَنُها سُدُسٌ اَوْ رُبْعُ (و هو محرم)
الدِّرْهَمِ الْوَهْمُ مِنْ صالِحٍ ثُمَّ قالَ اِنَّ الدِّماءَ لَزِمَتْهُ لاَِكْلِهِ وَهُوَ مُحْرِمٌ وَاِنَّ الْجَزاءَ لَزِمَهُ لاَِخْذِهِ بَيْضَ حَمامِ الْحَرَمِ
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از صالح بن عقبه [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]

... [illegible] ... **سیم اصل**

عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل محرم مرّ وهو في الحرم فاخذ عنق ظبية فاحتلبها وشرب من لبنها

قال عليه دم وجزاؤه في الحرم ثمن اللبن **شرح** این ظاهر است از آنچه گذشت در شرح حدیث ... باب کفارات اصابة المحرم

من الوحش ... **چهارم اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان اصبت الصيد وانت

حرام في الحرم فالفداء مضاعف عليك وان اصبته وانت حلال في الحرم فقيمة واحدة وان اصبته

وانت حرام في الحل فانما عليك فداء واحد **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام

گفت ... [illegible] ...

... [illegible] ... **پنجم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال انما

يكون الجزاء مضاعفا فيما دون البدنة حتى يبلغ البدنة فاذا بلغ البدنة فلا تضاعف لانه اعظم ما يكون

قال الله عز وجل ومن يعظم شعائر الله فانها من تقوى القلوب **شرح** الشعائر جمع شعاره ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **اول** تقوی ظاهری ... [illegible] ...

... [illegible] ... **دوم** تقوی باطنی و آن تقوی القلوب است ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

... [illegible] ...

کوشتر

122

... [illegible] ...

... [illegible] ... **ششم اصل** عن حمران بن اعين عن ابي جعفر عليه السلام قال قلت

له محرم قتل طائرا فيما بين الصفا والمروة عمدا قال عليه الفداء والجزاء ويعزر قال قلت فانه قتله في الكعبة عمدا

قال عليه الفداء والجزاء ويضرب دون الحد ويقام للناس كي ينكل غيره **شرح** روایت است از حمران ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **باب ...**

اصول باب ... شرح این باب ... [illegible] ... **اول اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله

عليه السلام في قول الله عز وجل ليبلونكم الله بشيء من الصيد تناله ايديكم ورماحكم قال حشرت لرسول الله

صلى الله عليه وآله في عمرة الحديبية الوحوش حتى نالتها ايديهم ورماحهم **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **دوم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن

قول الله عز وجل يا ايها الذين آمنوا ليبلونكم الله بشيء من الصيد تناله ايديكم ورماحكم قال حشر عليهم

الصيد في كل مكان حتى دنا منهم ليبلوهم الله به **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **سيم اصل** عن ابراهيم

بن عمر اليماني عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن قول الله عز وجل يحكم به ذوا عدل منكم قال العدل رسول

الله صلى الله عليه وآله والامام من بعده ثم قال هذا مما اخطأت به الكتاب **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **اول** ... [illegible] ... **دوم**

... [illegible] ... **سیم** ... [illegible] ...

... [illegible] ... **چهارم** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

قرآن نوشته اند [illegible] از این لفظ [illegible] از نظر آیت سوره [illegible] و دیگر قول [illegible]

یعنی روایت است از ابراهیم بن عمر یمانی از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت پرسیدم امام را از قول الله عزّ وجلّ [illegible] صاحب [illegible] امام گفت

که [illegible] است از [illegible] آن [illegible] گفت که این لفظ از جمله آنست که [illegible] از آن [illegible]

[illegible] که این حدیث [illegible] **[illegible]** [illegible]

حدیث [illegible] **کو یعنی** [illegible]

این [illegible] اختلاف در این دو حدیث [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حدیث و آنچه صاحب

مجمع البیان گفته [illegible] محمد بن علی الباقر و جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام [illegible] فی تفسیر اهل البیت علیهم السلام [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** محمد بن یحیی

عن احمد بن محمد رفعه في قوله تبارك وتعالى تناله ايديكم ورماحكم قال ما تناله الايدي البيض والفراخ وما

تناله الرماح فهو ما لا تصل اليه الايدي **شرح** [illegible] **اول** [illegible]

[illegible] **دوم** [illegible]

[illegible] در ورکه م

[illegible] **یعنی** روایت

[illegible]

[illegible] **پنجم اصل** سألت

ابا جعفر عليه السلام عن قول الله عزّ وجلّ يحكم به ذوا عدل منكم قال العدل رسول الله صلى الله عليه وآله والامام

من بعده عليه السلام ثم قال هذا مما اخطأت به الكتّاب **شرح** [illegible] **ششم اصل**

عن ابي عبد الله عليه السلام في قول الله عزّ وجلّ ومن عاد فينتقم الله منه قال ان رجلا انطلق وهو محرم فاخذ

ثعلبا فجعل يقرّبه من النار الى وجهه وجعل الثعلب يصيح ويحدث من استه وجعل اصحابه ينهونه عمّا

يصنع ثم ارسله بعد ذلك فبينما الرجل نائم اذ جاءته حيّة فدخلت في فيه فلم تدعه حتى جعل يحدث

كما احدث الثعلب ثم خلّت عنه **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

رباکر

ورم

باکرده [illegible]

چنانچه [illegible] **هفتم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل اكل من لحم صيد لا

يدري ما هو وهو محرم قال عليه دم شاة **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عن علي بن عقبة عن

ابيه عقبة بن خالد عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن رجل قضى حجّه ثم اقبل حتى اذا خرج من الحرم

استقبله صيد قريب من الحرم والصيد متوجه نحو الحرم فرماه فقتله ما عليه في ذلك قال يفديه على نحوه **شرح**

روایت است از علی بن عقبه [illegible]

[illegible]

[illegible] **نهم اصل** عن علي بن مهزيار قال سألته عن المحرم كيف يشرب الماء

من قربة او سقاء اتخذ من جلود الصيد هل يجوز ذلك ام لا فقال يشرب من جلودها **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از علی بن مهزیار [illegible]

[illegible]

[illegible] **باب [illegible] دخول الحرم شرح** این باب بیان آداب [illegible]

اول اصل عن ابان بن تغلب قال كنت مع ابي عبد الله عليه السلام مزامله فيما بين مكة والمدينة فلمّا انتهى الى

الحرم نزل واغتسل واخذ نعليه بيديه ثم دخل الحرم حافيا فصنعت مثل ما صنع فقال يا ابان من صنع مثل

ما رأيتني صنعت تواضعا لله محا الله عنه مائة الف سيئة وكتب له مائة الف حسنة وبنى الله له مائة الف

درجة وقضى له مائة الف حاجة **شرح** روایت است از ابان بن تغلب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم اصل**

عن الحلبي قال امرنا ابا جعفر عليه السلام فيما بين مكة والمدينة فلما انتهى الى الحرم اغتسل واخذ نعليه

بيديه ثم مشى في الحرم ساعة **شرح** این ظاهر است از شرح سابق **سیم اصل** قال ابو عبد الله عليه السلام اذا دخلت الحرم

فتناول من الاذخر فامضغه وكان يأمر ام فروة بذلك **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال

اذا دخلت الحرم فخذ من الاذخر فامضغه **شرح** این ظاهر است از شرح سابق **پنجم اصل** قال الكليني سألت بعض

اصحابنا عن هذا فقال يستحب ذلك ليطيب بالفم لتقبيل الحجر **شرح** [illegible]

[illegible]

... [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible] **ششم اصل** عن ذريح قال سألته عن الغسل في الحرم قبل دخوله أو بعد دخوله قال لا يضرك أيّ ذلك فعلت وإن اغتسلت بمكة فلا بأس وإن اغتسلت في بيتك حين تنزل بمكة فلا بأس

شرح [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

باب [illegible] **قطع تلبية المتمتع** **شرح** [illegible] **اول اصل** عن معاوية بن عمار قال قال أبو عبد الله عليه السلام إذا دخلت مكة وأنت متمتع فنظرت إلى بيوت مكة فاقطع التلبية وحدّ بيوت مكة التي كانت قبل اليوم عقبة المدنيين فإن الناس قد أحدثوا بمكة ما لم يكن فاقطع التلبية وعليك بالتكبير والتهليل والتحميد والثناء على الله عز وجل بما استطعت **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

دوم اصل قال أبو جعفر وأبو عبد الله عليهما السلام إذا رأيت أبيات مكة فاقطع التلبية **شرح** [illegible]

سیوم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال المتمتع إذا نظر إلى بيوت مكة قطع التلبية **شرح** [illegible]

چهارم اصل عن أبي الحسن عليه السلام قال قال لي انظر إلى عراش مكة عقبة ذي طوى قلت بيوت مكة قال نعم **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

باب [illegible] **شرح** [illegible] **اول اصل** قلت لأبي عبد الله عليه السلام من أين أدخل مكة وقد جئت من المدينة فقال ادخل من أعلى مكة وإذا خرجت تريد المدينة فاخرج من أسفل مكة **شرح** [illegible]

والتمجيد

[illegible] عن التمتع متى يقطع التلبية ... قال [illegible]

[illegible] **شرح** [illegible] **دوم اصل** عن علي عليه السلام أنه كان إذا قدم مكة بدأ بمنزله قبل أن يطوف **شرح** [illegible]

[illegible] **سیوم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال إن الله عز وجل يقول في كتابه وطهّر بيتي للطائفين والعاكفين والركّع السجود فينبغي للعبد أن لا يدخل مكة إلا وهو طاهر قد غسل عرقه والأذى وتطهّر **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **چهارم اصل** عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا انتهيت إلى الحرم إن شاء الله فاغتسل من بئر ميمون أو من فخ أو من منزلك بمكة **شرح** [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن الحلبي قال أمرنا أبو عبد الله عليه السلام أن نغتسل من فخ قبل أن ندخل مكة **شرح** [illegible] **ششم اصل** قال أبو عبد الله عليه السلام إذا انتهيت إلى بئر ميمون أو بئر عبد الصمد فاغتسل واخلع نعليك وامش حافياً وعليك السكينة والوقار **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **هفتم اصل** عن علي بن أبي حمزة عن أبي الحسن عليه السلام قال قلت له إن اغتسلت بمكة ثم نمت قبل أن أطوف أأعيد غسلي [illegible] **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **هشتم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الرجل يغتسل لدخول مكة ثم ينام فيتوضأ قبل أن يدخل أيجزيه ذلك أو يعيد قال لا يجزيه لأنه إنما دخل بوضوء **شرح** [illegible]

[illegible] **نهم اصل** عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام أنه قال من دخلها بسكينة غفر له ذنبه قلت كيف يدخلها بسكينة قال يدخل غير [illegible]

منزل [illegible]

حتى تنظر وإن تقدمت فاعلم

ابراهیم

مُتَكَبِّرٍ وَلَا مُتَجَبِّرٍ **شرح** الكبر بفتح سین ... [illegible]
[illegible] باب فضل الحج والعمرة [illegible]
[illegible] **یعنی** روایتست از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
کفت که [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا يَدْخُلُ مَكَّةَ رَجُلٌ بِسَكِينَةٍ إِلَّا غُفِرَ لَهُ قُلْتُ وَمَا السَّكِينَةُ
قَالَ يَتَوَاضَعُ **شرح** [illegible] **باب دخول المسجد الحرام** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى وَابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا دَخَلْتَ
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَادْخُلْهُ حَافِياً عَلَى السَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ وَالْخُشُوعِ وَقَالَ مَنْ دَخَلَهُ بِخُشُوعٍ غَفَرَ اللهُ لَهُ إِنْ شَاءَ اللهُ قُلْتُ
مَا الْخُشُوعُ قَالَ السَّكِينَةُ لَا تَدْخُلْهُ بِتَكَبُّرٍ **شرح** [illegible]
[illegible]
السكينات **یعنی** روایتست صفوان بن یحیی و محمد بن ابی عمیر از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام کفت که چون [illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَإِذَا انْتَهَيْتَ إِلَى بَابِ الْمَسْجِدِ فَقُمْ وَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ بِسْمِ اللهِ وَبِاللهِ وَمِنَ اللهِ وَمَا شَاءَ اللهُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَنْبِيَاءِ اللهِ وَرُسُلِهِ وَالسَّلَامُ عَلَى
رَسُولِ اللهِ وَالسَّلَامُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَإِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَ
اسْتَقْبِلِ الْبَيْتَ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي مَقَامِي هَذَا فِي أَوَّلِ مَنَاسِكِي أَنْ تَقْبَلَ تَوْبَتِي وَأَنْ تَجَاوَزَ عَنْ خَطِيئَتِي
وَتَضَعَ عَنِّي وِزْرِي الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَلَّغَنِي بَيْتَهُ الْحَرَامَ اللَّهُمَّ إِنِّي أُشْهِدُكَ أَنَّ هَذَا بَيْتُكَ الْحَرَامُ الَّذِي جَعَلْتَهُ مَثَابَةً لِلنَّاسِ
وَأَمْناً مُبَارَكاً وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَالْبَلَدُ بَلَدُكَ وَالْبَيْتُ بَيْتُكَ جِئْتُ
أَطْلُبُ رَحْمَتَكَ وَأَؤُمُّ طَاعَتَكَ مُطِيعاً لِأَمْرِكَ رَاضِياً بِقَدَرِكَ أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُضْطَرِّ إِلَيْكَ الْخَائِفِ لِعُقُوبَتِكَ
اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاسْتَعْمِلْنِي بِطَاعَتِكَ وَمَرْضَاتِكَ **شرح** [illegible]
[illegible]

سقفش

[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** [illegible] أَبُو بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ تَقُولُ وَأَنْتَ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ بِسْمِ اللهِ وَبِاللهِ وَمِنَ
اللهِ وَمَا شَاءَ اللهُ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَيْرُ الْأَسْمَاءِ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللهِ
صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى أَنْبِيَاءِ
اللهِ وَرُسُلِهِ السَّلَامُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى
عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْحَمْ
مُحَمَّداً وَآلَ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ
مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَعَلَى إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ وَعَلَى أَنْبِيَائِكَ وَرُسُلِكَ وَسَلِّمْ عَلَيْهِمْ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اگر گویی** [illegible]
گوییم [illegible] **اول** [illegible]
دوم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

که صاحب کمال ... [illegible] **اصل** اللّٰهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاسْتَعْمِلْنِي فِي طَاعَتِكَ وَمَرْضَاتِكَ وَاحْفَظْنِي بِحِفْظِ
الْإِيمَانِ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي جَلَّ ثَنَاءُ وَجْهِكَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَنِي مِنْ وَفْدِهِ وَزُوَّارِهِ وَجَعَلَنِي مِمَّنْ يَعْمُرُ مَسَاجِدَهُ
وَجَعَلَنِي مِمَّنْ يُنَاجِيهِ **شرح** ... بحفظ الایمان ... [illegible]
والاسماء ... [illegible]
و این ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
یعنی ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **اصل** اللّٰهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَزَائِرُكَ
فِي بَيْتِكَ وَعَلَى كُلِّ مَأْتِيٍّ حَقٌّ لِمَنْ أَتَاهُ وَزَارَهُ وَأَنْتَ خَيْرُ مَأْتِيٍّ وَأَكْرَمُ مَزُورٍ فَأَسْأَلُكَ يَا اللّٰهُ يَا رَحْمٰنُ وَ
بِأَنَّكَ أَنْتَ اللّٰهُ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَبِأَنَّكَ وَاحِدٌ أَحَدٌ صَمَدٌ لَمْ تَلِدْ وَلَمْ تُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ
لَكَ كُفُوًا أَحَدٌ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **اصل**
يَا جَوَادُ يَا كَرِيمُ يَا مَاجِدُ يَا جَبَّارُ يَا كَرِيمُ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ تُحْفَتَكَ إِيَّايَ بِزِيَارَتِي إِيَّاكَ أَوَّلَ شَيْءٍ تُعْطِينِي فَكَاكَ
رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ اللّٰهُمَّ فُكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ تَقُولُهَا ثَلَاثًا وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ وَادْرَأْ عَنِّي شَرَّ شَيَاطِينِ
الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَشَرَّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **باب صد و بیستم اصل باب الدعاء عند استقبال الحجر واستلامه شرح** ... [illegible]

وادرأ عني م ...

... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
اصل عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ وَصَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا دَنَوْتَ مِنَ الْحَجَرِ
الْأَسْوَدِ فَارْفَعْ يَدَيْكَ وَاحْمَدِ اللّٰهَ وَأَثْنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاسْأَلِ اللّٰهَ أَنْ يَتَقَبَّلَ مِنْكَ ثُمَّ اسْتَلِمِ
الْحَجَرَ وَقَبِّلْهُ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ أَنْ تُقَبِّلَهُ فَاسْتَلِمْهُ بِيَدِكَ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ أَنْ تَسْتَلِمَهُ بِيَدِكَ فَأَشِرْ إِلَيْهِ **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **اصل** وَقُلِ اللّٰهُمَّ أَمَانَتِي أَدَّيْتُهَا وَمِيثَاقِي تَعَاهَدْتُهُ لِتَشْهَدَ لِي بِالْمُوَافَاةِ اللّٰهُمَّ تَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ وَعَلَى سُنَّةِ
نَبِيِّكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَكَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ
وَبِاللَّاتِ وَالْعُزَّى وَعِبَادَةِ الشَّيْطَانِ وَعِبَادَةِ كُلِّ نِدٍّ يُدْعَى مِنْ دُونِ اللّٰهِ **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **اصل** فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ
أَنْ تَقُولَ هٰذَا كُلَّهُ فَبَعْضَهُ وَقُلِ اللّٰهُمَّ إِلَيْكَ بَسَطْتُ يَدِي وَفِيمَا عِنْدَكَ عَظُمَتْ رَغْبَتِي فَاقْبَلْ سُبْحَتِي وَاغْفِرْ لِي
وَارْحَمْنِي اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَمَوَاقِفِ الْخِزْيِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ **شرح** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] **یعنی** ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

[illegible] دوم اصل وفي رواية أبي بصير عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا دخلت
المسجد الحرام فامش حتى تدنو من الحجر الأسود فتستقبله وتقول الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي
لولا أن هدانا الله سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر أكبر من خلقه وأكبر ممن أخشى
وأحذر ولا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت ويميت ويحيي بيده الخير وهو على
كل شيء قدير شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل وتصلي على النبي
وآل النبي صلى الله عليه وعليهم وتسلم على المرسلين كما فعلت حين دخلت المسجد ثم تقول اللهم إني
أومن بوعدك وأوفي بعهدك ثم ذكر كما ذكر معاوية شرح [illegible]
[illegible]
یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] سیوم اصل عن أبي جعفر عليه السلام قال إذا دخلت المسجد الحرام وحاذيت الحجر الأسود
فقل أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله آمنت بالله
وكفرت بالطاغوت وباللات والعزى وبعبادة الشيطان وبعبادة كل ند يدعى من دون الله ثم ادن
من الحجر واستلمه بيمينك ثم تقول بسم الله والله أكبر اللهم أمانتي أديتها وميثاقي تعاهدته لتشهد
لي بالموافاة شرح [illegible] باب [illegible] باب الاستلام والمسح [illegible]
[illegible] اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن استلام الركن قال
استلامه أن تلصق بطنك به والمسح أن تمسحه بيدك شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] باب [illegible] باب [illegible] الحجر الاسود شرح [illegible]

١٢٩

[illegible] اول اصل عن معاوية بن عمار قال قال أبو عبد الله عليه السلام كنا نقول لا بد أن
نستفتح بالحجر ونختم به فأما اليوم فقد كثر الناس شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] دوم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال كنت أطوف وسفيان الثوري قريب مني
فقال يا أبا عبد الله كيف كان رسول الله صلى الله عليه وآله يصنع بالحجر إذا انتهى إليه فقلت كان رسول
الله صلى الله عليه وآله يستلمه في كل طواف فريضة ونافلة قال فتخلف عني قليلا فلما انتهيت إلى الحجر
جزت ومشيت فلم أستلمه شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل فلحقني فقال يا أبا عبد الله ألم تخبرني أن رسول الله صلى الله عليه وآله كان يستلم الحجر في كل طواف فريضة ونافلة
قلت بلى قال فقد مررت به فلم تستلم فقلت إن الناس كانوا يرون لرسول الله صلى الله عليه وآله ما لا يرون لي و
كان إذا انتهى إلى الحجر أفرجوا له حتى يستلمه وإني أكره الزحام شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سیوم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام إنا نأتي الحجر الأسود فنجد عليه زحاما
فلم نلق إلا رجلا من أصحابنا فسألناه فقال لا بد من استلامه فقال إن وجدته خاليا وإلا فسلم من بعيد
شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل عن
معاوية بن عمار قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل حج ولم يستلم الحجر فقال هو من السنة فإن لم يقدر
فالله أولى بالعذر شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام إني لا أخلص إلى الحجر الأسود
فقال إذا طفت طواف الفريضة فلا يضرك شرح [illegible]

کە چون طواف کردی [illegible] **ششم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الحجر إذا لم أستطع مسّه وكثر الزحام فقال أما الشيخ الكبير والضعيف والمريض فمرخّص وما أحبّ أن تدع مسّه إلا أن لا تجد بدّاً **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از حجر اسود [illegible]

هفتم اصل سُئل الرضا عليه السلام عن الحجر الأسود هل يقاتل عليه الناس إذا كثروا قال إذا كان كذلك فأوم إليه إيماءً بيدك **شرح** [illegible] **یعنی** پرسیده شد امام رضا علیه السلام [illegible]

هشتم اصل عن أبي بصير عن أبي عبد الله عليه السلام قال ليس على النساء جهر بالتلبية ولا استلام الحجر ولا دخول البيت ولا سعي بين الصفا والمروة يعني الهرولة **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از ابی بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

نهم اصل قال رسول الله صلى الله عليه وآله استلموا الركن فإنه يمين الله في خلقه يصافح بها خلقه مصافحة العبد أو الدخيل ويشهد لمن استلمه بالموافاة **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

دهم اصل عن سعيد الأعرج عن أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن استلام الحجر من قبل الباب فقال أليس إنّما تريد أن تستلم الركن قلت نعم قال يجزيك حيث ما نالت يدك **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

باب [illegible] الطواف واستلام الأركان شرح این باب بیان طواف [illegible]

اول اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال طف بالبيت سبعة أشواط وتقول في الطواف اللهم إني أسألك باسمك الذي يمشى به على طلل الماء كما يمشى به على جدد الأرض

وأسألك

وأسألك باسمك الذي يهتز له عرشك وأسألك باسمك الذي تهتز له أقدام ملائكتك **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

اصل وأسألك باسمك الذي دعاك به موسى من جانب الطور فاستجبت له وألقيت عليه محبة منك وأسألك باسمك الذي غفرت به لمحمد صلى الله عليه وآله ما تقدم من ذنبه وما تأخر وأتممت عليه نعمتك أن تفعل بي كذا وكذا ما أحببت من الدعاء **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

اصل وكلما انتهيت إلى باب الكعبة فصلّ على النبي صلى الله عليه وآله وتقول فيما بين الركن اليماني والحجر الأسود ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار وقل في الطواف اللهم إني إليك فقير وإني خائف مستجير فلا تغير جسمي ولا تبدل اسمي **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

دوم اصل حدّثني أبي أو أخي عن الشيخ قال فقال لي أبي كان أبي إذا استقبل الميزاب قال اللهم أعتق رقبتي من النار وأوسع علي من رزقك الحلال

وادرأ عني شرّ فسقة الجن والانس وادخلني الجنة برحمتك شرح ایوب بن الحر از اصحاب امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی حکایت کرده [illegible] امام [illegible] علیه السلام [illegible]
[illegible] در اثنای طواف [illegible]
[illegible] سیوم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام
دخلت طواف الفريضة فلم يفتح لي شيء من الدعاء الا الصلاة على محمد وآل محمد وسعيت فكان ذلك
فقال لم يعط احد ممن سأل افضل مما اعطيت شرح [illegible]
[illegible] یعنی گفتم امام
جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل عن يعقوب بن شعيب قال قلت لابي عبد الله عليه السلام
ما اقول اذا استقبلت الحجر فقال كبر وصل على محمد وآله قال وسمعته اذا اتى الحجر يقول الله اكبر السلام
على رسول الله صلى الله عليه وآله شرح روایت است یعقوب بن شعیب گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل كان علي بن الحسين عليهما السلام اذا بلغ الحجر قبل ان يبلغ الميزاب
يرفع رأسه ثم يقول اللهم ادخلني الجنة برحمتك وهو ينظر الى الميزاب واجرني برحمتك من النار وعافني من السقم
واوسع علي من الرزق الحلال وادرأ عني شر فسقة الجن والانس وشر فسقة العرب والعجم شرح
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ششم اصل سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول لما انتهى الى ظهر
الكعبة حين يجوز الحجر يا ذا المن والطول والجود والكرم ان عملي ضعيف فضاعفه لي وتقبله مني
انك انت السميع العليم شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] هفتم اصل عن عبد الله بن سنان عن ابي عبد الله عليه السلام
قال سمعته يقول بين الركن والحجر اللهم آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار وقال

برحمتك م

[illegible] م

ان ملكا موكلا يقول آمين شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] هشتم اصل عن جعفر عن ابيه عليهما السلام
قال كان رسول الله صلى الله عليه وآله لا يستلم الا الركن الاسود واليماني ثم يقبلهما ويضع خده عليهما ورأيت
ابي يفعله شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] نهم اصل عن ابن ابي عمير عن جميل بن صالح عن ابي عبد الله عليه السلام
قال كنت اطوف بالبيت فاذا رجل يقول ما بال هذين الركنين يستلمان ولا يستلم هذان فقلت ان رسول الله صلى
الله عليه وآله استلم هذين ولم يعرض لهذين فلا تعرض لهما اذ لم يعرض لهما رسول الله صلى الله عليه وآله
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دهم اصل قال جميل ورأيت ابا عبد الله عليه السلام يستلم الاركان كلها شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible] امام جعفر صادق [illegible]
[illegible] یازدهم اصل كنت اطوف مع ابي عبد الله عليه السلام وكان اذا انتهى الى الحجر
مسحه بيده وقبله واذا انتهى الى الركن اليماني التزمه فقلت جعلت فداك تمسح الحجر بيدك وتلتزم اليماني
فقال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ما اتيت الركن اليماني الا وجدت جبرئيل قد سبقني اليه يلتزمه
شرح [illegible]
[illegible]

برخی از محققین نسبت کرده‌اند [illegible] استلام رکن یمانی [illegible]

[illegible] رکن یمانی [illegible]

[illegible] بیان [illegible]

[illegible] ابی الحسن الرضا علیه السلام [illegible] **دوازدهم اصل** سمعت اباعبدالله

علیه السلام یقول ان الله عز وجل وکّل بالرکن الیمانی ملکا هجیرا یؤمن علی دعائکم **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **یعنی** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] **سیزدهم اصل** سمعت اباعبدالله علیه السلام

یقول ان ملکا موکلا بالرکن الیمانی منذ خلق الله السموات والارضین لیس له هجیر الا التأمین علی

دعائکم فلینظر عبد بما یدعو فقلت له ما الهجیر فقال کلام من کلام العرب ای لیس له عمل **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **چهاردهم اصل**

وفی روایة اخری لیس له عمل غیر ذلک **شرح** [illegible]

پانزدهم اصل عن معویة بن عمار عن ابی عبدالله علیه السلام قال الرکن الیمانی باب من ابواب الجنة لم یغلقه الله

منذ فتحه **شرح** [illegible] **یعنی**

روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **شانزدهم اصل**

وفی روایة اخری بابنا الی الجنة الذی منه ندخل **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **هفدهم اصل** کنت مع ابی جعفر علیه السلام فی الطواف

فکان لا یمر فی طواف من طوافه بالرکن الیمانی الا استلمه ثم یقول اللهم تب علی حتی اتوب واعصمنی حتی

لا اعود **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **هجدهم اصل** عن ابی الفرج

السندی عن ابی عبدالله علیه السلام قال کنت اطوف معه بالبیت فقال ای هذا اعظم حرمة فقلت جعلت فداک

انت

که باب الجنة [illegible]

من کلام

انت اعلم بهذا منی فاعاد علی فقلت له داخل البیت فقال الرکن الیمانی علی باب من ابواب الجنة مفتوح لشیعة

آل محمد مسدود عن غیرهم وما من مؤمن یدعو بدعاء عنده الا صعد دعاؤه حتی یلصق بالعرش ما

بینه وبین الله حجاب **شرح** [illegible]

[illegible]

فی الولایات [illegible] **یعنی**

روایت از ابی الفرج سندی از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **نوزدهم اصل**

عن حفص بن البختری عن ابی عبدالله علیه السلام قال ان فی هذا الموضع یعنی حین یجوز الرکن الیمانی ملکا اعطی

سماع اهل الارض فمن صلی علی رسول الله صلی الله علیه وآله حین یبلغه ابلغه ایاه **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از حفص بن البختری از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **بیستم اصل** عن حماد بن عثمان قال کان

بمکة رجل مولی لبنی امیة یقال له ابن ابی عوانة له عنادة وکان اذا دخل الی مکة ابو عبدالله علیه السلام

او احد من اشیاخ آل محمد علیهم السلام یعبث به وانه اتی اباعبدالله علیه السلام وهو فی الطواف فقال یا باعبدالله

ما تقول فی استلام الحجر فقال استلمه رسول الله صلی الله علیه وآله **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** روایت است از حماد بن عثمان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** فقال له ما اراک استلمته قال اکره ان اوذی ضعیفا

او اتاذی قال فقال قد زعمت ان رسول الله صلی الله علیه وآله استلمه فقال نعم ولکن کان رسول الله صلی

الله علیه وآله اذا رأوه عرفوا له حقه وانا فلا یعرفون لی حقی **شرح** [illegible] **یعنی**

[illegible]

شیخ

دعوی کردی که رسول الله صلی الله علیه و آله دست [illegible] آن را پس امام گفت که آری ولیکن چون رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] چون مردمان دیدند او را می شناختند
برای او حق او را ادا می کردند [illegible] **بیست و یکم اصل** عن حفص عن ابیه
علیهم السلام ان علیا علیه السلام سئل کیف یستلم الاقطع الحجر قال یستلم الحجر من حیث القطع فان کانت
مقطوعة من المرفق استلم الحجر بشماله **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
دست بریده [illegible] **بیست و دوم اصل**
عن ابی الحسن علیه السلام ان رسول الله صلی الله علیه و آله طاف بالکعبة حتی اذا بلغ الرکن الیمانی رفع
رأسه الی الکعبة ثم قال الحمد لله الذی شرفک وعظمک والحمد لله الذی بعثنی نبیا وجعل علیا اماما اللهم
اهد له خیار خلقک وجنبه شرار خلقک **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از امام
موسی کاظم علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **باب بیست و چهارم اصل باب الملتزم والدعاء عنده شرح** الملتزم بضم میم و سکون لام [illegible]
[illegible]
بین الباب والحجر الاسود [illegible] **یعنی** این باب [illegible] **اول اصل** عن محمد بن
مسلم عن ابی جعفر علیه السلام قال قلت له من این استلم الکعبة اذا فرغت من طوافی قال من دبرها **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام انه سئل عن استلام
الکعبة فقال من دبرها **شرح** [illegible] **سیوم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام اذا کنت فی الطواف
السابع فائت المتعوذ وهو اذا قمت فی دبر الکعبة حذاء الباب فقل اللهم البیت بیتک والعبد عبدک
وهذا مقام العائذ بک من النار اللهم من قبلک الروح والفرج ثم استلم الرکن الیمانی ثم ائت الحجر
فاختم به **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل**
عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام انه کان اذا انتهی الی الملتزم قال لموالیه امیطوا عنی حتی
اقر لربی بذنوبی فی هذا المکان فان هذا مکان لم یقر عبد لربه بذنوبه ثم استغفر الا غفر الله له
شرح [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible] **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام اذا فرغت من طوافک وبلغت مؤخر الکعبة وهو
بحذاء المستجار دون الرکن الیمانی بقلیل فابسط یدیک علی البیت والصق بطنک وخدک بالبیت وقل اللهم
البیت بیتک والعبد عبدک وهذا مکان العائذ بک من النار **شرح** مراد بفراغ از طواف [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار که گفت امام جعفر صادق
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم اقر لربک بما عملت فانه لیس من عبد مؤمن یقر لربه بذنوبه فی هذا المکان الا غفر الله له ان
شاء الله وتقول اللهم من قبلک الروح والفرج والعافیة اللهم ان عملی ضعیف فضاعفه لی واغفر لی ما اطلعت علیه
منی وخفی علی خلقک ثم تستجیر بالله من النار وتخیر لنفسک من الدعاء ثم استلم الرکن الیمانی ثم ائت
الحجر الاسود **شرح** [illegible]
یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب**
بیست و پنجم اصل باب فضل الطواف شرح این باب بیان فضیلت طواف [illegible] **اول اصل** قدم رجل
علی علی بن الحسین علیهما السلام فقال قدمت حاجا فقال نعم فقال اتدری ما للحاج قال لا قال من قدم
حاجا وطاف بالبیت وصلی رکعتین کتب الله له سبعین الف حسنة ومحا عنه سبعین الف سیئة ورفع
له سبعین الف درجة وشفعه فی سبعین الف حاجة وکتب له عتق سبعین الف رقبة قیمة کل رقبة عشرة
آلاف درهم **شرح** [illegible]

آمدی حج گزار را همین کرد آیا پس ... پس گفت ... امام گفت ...

امان یابد شفیع گرداند ... شفاعت کرده شود یعنی ... روایت است از امام زین العابدین علیه السلام ...
امام گفت که آیا میدانی که جهت برای حج گزار ... گفت که هر که حج گزارد و طواف کند ... گفت ...
هزار حسنه ... هزار سیئه ... هزار درجه ... قبول شفاعت او کرده ... هزار حاجت که برای دیگران
باشد ... **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال
كان ابي يقول من طاف بهذا البيت اسبوعا وصلى ركعتين في اي جوانب المسجد شاء كتب الله له ستة آلاف
حسنة ومحا عنه ستة آلاف سيئة ورفع له ستة آلاف درجة وقضى له ستة آلاف حاجة فما عجل
منها فبرحمة الله وما أخر منها فشوقا الى دعائه **شرح** ... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام
گفت ... که طواف کند این خانه را ... و گفت ... در مسجد الحرام ...
برای او ... هزار حسنه ... هزار سیئه ... هزار درجه ... هزار حاجت ...
از آن ... **سیوم اصل** عن حماد بن عيسى
عمن اخبره عن العبد الصالح عليه السلام قال دخلت عليه يوما وانا اريد ان اسأله عن مسائل كثيرة فلما
رأيته عظم علي كلامه فقلت له ناولني يدك او رجلك اقبلها فناولني يده فقبلتها فذكرت
قول رسول الله صلى الله عليه وآله فدمعت عيناي **شرح** ...
... القرآن ... اول ...
... کتاب العقل ... الکتاب ... آنحضرت ...
... امیر المؤمنین علیه السلام ... کتاب العقل ... العالم ...
... **یعنی** روایت است از حماد بن عیسی ... امام
... علیه السلام ...
... **اصل** فلما رآني مطاطئا رأسي قال قال رسول الله صلى
الله عليه وآله ما من طائف يطوف بهذا البيت حين تزول الشمس حاسرا عن رأسه حافيا يقارب بين خطاه
ويغض بصره ويستلم الحجر في كل طواف من غير ان يؤذي احدا ولا يقطع ذكر الله عز وجل عن لسانه
الا كتب الله عز وجل له بكل خطوة سبعين الف حسنة ومحا عنه سبعين الف سيئة ورفع له سبعين
الف درجة واعتق عنه سبعين الف رقبة ثمن كل رقبة عشرة آلاف درهم ويشفع في سبعين من اهل
بيته وقضيت له سبعين الف حاجة ان شاء فعاجلة وان شاء فآجلة **شرح** ...
... **یعنی**
... که طواف کند ...

آفتاب

آفتاب ... بر داشته باشد ...
... امام ... هزار حسنه را
... هزار سیئه ... هزار درجه ...
... برای او ...
هزار حاجت ... **باب صد و بیست و ششم ... اصل ... شرح** این
باب ... **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال من اقام بمكة
سنة فالطواف افضل له من الصلاة ومن اقام سنتين خلط من ذا ومن ذا ومن اقام ثلاث سنين كانت
الصلاة افضل له من الطواف **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هر که ... افضل
... طواف ... **سیوم** افضل ...
از طواف **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال الطواف لغير اهل مكة افضل من الصلاة والصلاة لاهل
مكة افضل **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که طواف برای غیر اهل مکه افضل است از نماز ... افضل است از طواف
...
... **سیوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال الطواف قبل الحج افضل
من سبعين طوافا بعد الحج **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که طواف ... افضل است ... طواف ...
...
... **باب صد و بیست و هفتم ... اصل باب حد موضع الطواف شرح** این باب ... طواف ...
... **اصل** عن محمد بن مسلم قال سألته عن حد الطواف بالبيت الذي
من خرج منه لم يكن طائفا بالبيت قال كان الناس على عهد رسول الله صلى الله عليه وآله يطوفون بالبيت
والمقام وانتم اليوم تطوفون ما بين المقام وبين البيت فكان الحد موضع المقام اليوم فمن
جازه فليس بطائف والحد قبل اليوم واليوم واحد قدر ما بين المقام وبين البيت من نواحي البيت كلها
فمن طاف فتباعد من نواحيه ابعد من مقدار ذلك كان طائفا بغير البيت بمنزلة من طاف بالمسجد لانه
طاف في غير حد ولا طواف له **شرح** محمد بن مسلم ... امام محمد باقر ... امام جعفر صادق علیه السلام ...
... الطواف ... موضع الطواف ... مقام ...
... مقام ابراهیم ...
... ابراهیم ...
... مقام ...
...
... **یعنی** روایت است از محمد بن مسلم ...

دوم ... حد ... طواف

از آن بیت طائف است یعنی که طواف او باطل است امام گفت که [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] که طواف میکرد در جائیکه مقام
ابراهیم [illegible] و شما امروز طواف میکنید در موضعی که میان مقام و میان خانه است [illegible]
رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] گذشت از آن [illegible] طائف است یعنی که طواف او باطل است [illegible]
یکی است [illegible] میان مقام و میان خانه است [illegible]
[illegible] طواف کند [illegible] طواف کرده باشد [illegible]
داخل آن [illegible] **باب صد و بیست و هشتم اصل باب حد المشی فی الطواف شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** این باب بیان [illegible] در طواف است و در این باب یک حدیث است **اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام
عن الطواف فقلت اسرع و اکثر او ابطئ قال مشی بین المشیین **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از طواف [illegible]
طواف [illegible] **باب صد و بیست و نهم اصل باب الرجل یطوف فیعرض**
له الحاجة او العلة شرح این باب بیان [illegible] و در این باب هشت حدیث است **اول اصل**
عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل طاف شوطا او شوطین ثم خرج مع رجل فی حاجة فقال ان کان
طواف نافلة بنی علیه وان کان طواف فریضة لم یبن علیه **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام در مردی که طواف
[illegible]
طواف فریضه [illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
دوم اصل عن احدهما علیهما السلام فی الرجل یحدث فی طواف الفریضة وقد طاف بعضه قال یخرج فیتوضأ
فان کان جاز النصف بنی علی طوافه وان کان اقل من النصف اعاد الطواف **شرح** روایت است از امام محمد باقر
امام جعفر صادق علیهما السلام [illegible]
[illegible]
طواف [illegible] **سیوم اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل طاف بالبیت ثلاثة اشواط
من الفریضة ثم وجد خلوة من البیت فدخله کیف یصنع فقال نقض طوافه وخالف السنة فلیعد طوافه **شرح**
[illegible] **یعنی** پرسیدم امام جعفر صادق
علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عن الحلبی عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا طاف الرجل بالبیت اشواطا ثم اشتکی اعاد الطواف
یعنی الفریضة **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون طواف کرد [illegible]

از هر یکی [illegible] **پنجم اصل** عن ابی الحسن علیه السلام فی رجل طاف طواف الفریضة ثم
اعتل علة لا یقدر معها علی تمام الطواف فقال ان کان طاف اربعة اشواط امر من یطوف عنه ثلاثة اشواط
فقد تم طوافه وان کان طاف ثلاثة اشواط ولا یقدر علی الطواف فان هذا مما غلب الله علیه فلا بأس ان یؤخر
الطواف یوما ویومین فان خلته العلة عاد فطاف اسبوعا وان طالت علته امر من یطوف عنه اسبوعا
ویصلی هو رکعتین ویسعی عنه وقد خرج من احرامه وکذلک یفعل فی السعی وفی رمی الجمار **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل**
عن ابی عزة قال مر بی ابو عبد الله علیه السلام وانا فی الشوط الخامس من الطواف فقال لی انطلق حتی نعود ههنا رجلا
فقلت له انما انا فی خمسة اشواط فاتم اسبوعی قال اقطعه واحفظه من حیث تقطع حتی تعود الی الموضع
الذی قطعت منه فتبنی علیه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل**
عن رجل من اصحابنا یکنی ابا احمد قال کنت مع ابی عبد الله علیه السلام فی الطواف یده فی یدی اذ عرض لی رجل
له الی حاجة فاومأت الیه بیدی فقلت له کما انت حتی افرغ من طوافی فقال لی ابو عبد الله علیه السلام ما هذا
قلت اصلحک الله رجل جاءنی فی حاجة فقال لی مسلم هو قلت نعم فقال لی اذهب معه فی حاجته فقلت له
اصلحک الله فاقطع الطواف فقال نعم قلت وان کنت فی المفروض قال نعم وان کنت فی المفروض قال وقال
ابو عبد الله علیه السلام من مشی مع اخیه المسلم فی حاجته کتب الله له الف الف حسنة ومحا عنه الف الف
سیئة ورفع له الف الف درجة **شرح** [illegible]
[illegible] **اول** [illegible]
[illegible] **دوم** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]

[illegible] (margin note)

چنانچه ترتیب با همین که عین ... باشد تا که فارغ شوم از طواف خود پس گفت امام جعفر صادق علیه السلام که بعث ... بشارت گفتم که کجا ... اراده تعالی
که آمده برای حاجتی ... سلام گفت ... گفتم که آیا پس گفت ... حاجت ... پس گفتم امام ... اراده تعالی ... قطع
کنم طواف را پس گفت آری ... که هرچند ... در طواف ... گفت که امام جعفر صادق علیه السلام
... برای حاجت ... تعالی برای ... برای ... دیگر برای ...

باب ... الرجل يطوف فيحضره اقامة الصلوة او يدخل عليه وقت صلوة شرح ... و ... ما بین ... الف
... اسناد ... معلوم ... است **یعنی** این باب بیان ... که طواف ... میشود ... با ... میشود ...
... نماز جماعت ... الصلوة کرده میشود برای نماز جماعت ... وقت فضیلت نماز فریضه ... جماعت
در این باب ... بیان است **اول اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ فِي رَجُلٍ كَانَ فِي طَوَافِ فَرِيضَةٍ فَأَدْرَكَتْهُ
صَلَوةُ فَرِيضَةٍ قَالَ يَقْطَعُ طَوَافَهُ وَيُصَلِّي الْفَرِيضَةَ ثُمَّ يَعُودُ فَيُتِمُّ مَا بَقِيَ عَلَيْهِ مِنْ طَوَافِهِ **شرح** ... روایت از امام جعفر صادق علیه السلام
... وقت فضیلت نماز ... قطع بکند طواف ... نماز ...
... **دوم اصل** عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ
عَنِ الرَّجُلِ يَكُونُ فِي الطَّوَافِ قَدْ طَافَ بَعْضَهُ وَبَقِيَ عَلَيْهِ بَعْضُهُ فَيَطْلُعُ الْفَجْرُ فَيَخْرُجُ مِنَ الطَّوَافِ إِلَى الْحِجْرِ أَوْ إِلَى
بَعْضِ الْمَسْجِدِ إِذَا كَانَ لَمْ يُوتِرْ فَيُوتِرُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى مَكَانِهِ فَيُتِمُّ طَوَافَهُ أَفَتَرَى ذَلِكَ أَفْضَلَ أَمْ يُتِمُّ طَوَافَهُ ثُمَّ يُوتِرُ
وَإِنْ أَسْفَرَ بَعْضَ الْإِسْفَارِ قَالَ ابْدَأْ بِالْوَتْرِ وَاقْطَعِ الطَّوَافَ إِذَا خِفْتَ ذَلِكَ ثُمَّ أَتِمَّ الطَّوَافَ بَعْدُ **شرح** ...
... معلوم است ... صبح ... است ... که فضیلت ... وقت آنست چنانچه گذشت در کتاب الصلوة
در شرح ... سورة ... صادق ... است ...
... پیدا ... است ...
... معلوم است ... روشنی ... صادق ... روشن شدن ...
آسمان ... وقت ... روشن شدن جمیع آسمان ...
... **یعنی** روایتست از عبد الرحمن بن حجاج از امام موسی کاظم علیه السلام
گفت پرسیدم امام را ... طواف ... طواف ... پس ...
از طواف ... وتر ... بعد از آن ...
... طواف ... تمام بکند طواف ... بعد از آن ... هرچند که روشن
شده باشد ... **سیوم**
اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ كَانَ فِي طَوَافِ الْفَرِيضَةِ فَأُقِيمَتِ الصَّلَوةُ قَالَ يُصَلِّي مَعَهُمُ الْفَرِيضَةَ
فَإِذَا فَرَغَ بَنَى مِنْ حَيْثُ قَطَعَ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که ... طواف فریضه ... شده ... جماعت
امام گفت ... آن جماعت نماز فریضه ... فارغ شود ... از جایی که قطع طواف کرده **چهارم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
الرَّجُلُ فِي الطَّوَافِ أَلَهُ أَنْ يَسْتَرِيحَ قَالَ نَعَمْ يَسْتَرِيحُ ثُمَّ يَقُومُ فَيَبْنِي عَلَى طَوَافِهِ فِي فَرِيضَةٍ أَوْ غَيْرِهَا وَيَفْعَلُ
ذَلِكَ فِي سَعْيِهِ وَجَمِيعِ مَنَاسِكِهِ **شرح** ... ما بین ... الف ... اسناد ... معلوم ...

یحیی

گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... در طواف ... جایز است ... گفت آری ... بعد از آن ...
... طواف ... در جمیع افعال حج ... حاجت شود **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الرَّجُلِ يَسْتَرِيحُ فِي طَوَافِهِ فَقَالَ نَعَمْ أَنَا قَدْ كَانَتْ تُوضَعُ لِي مِرْفَقَةٌ فَأَجْلِسُ عَلَيْهَا **شرح** ...
... **یعنی** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام ... طواف ... گفت آری
... **باب ... دیگر اصل ... باب السهو في الطواف**
شرح این باب بیان ... طواف ... است **اول اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ
طَافَ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ فَلَمْ يَدْرِ سِتَّةً طَافَ أَمْ سَبْعَةً قَالَ فَلْيُعِدْ طَوَافَهُ قُلْتُ فَفَاتَهُ قَالَ مَا أَرَى عَلَيْهِ شَيْئًا وَ
الْإِعَادَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ وَأَفْضَلُ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... طواف ... طواف ...
... طواف ... فارغ شد از طواف ...
... طواف ... جایز است ...
دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ لَمْ يَدْرِ سِتَّةً طَافَ أَوْ سَبْعَةً قَالَ يَسْتَقْبِلُ **شرح** روایتست
از امام جعفر صادق علیه السلام ... واجب است ...
... مستحب است ... **سیوم اصل** عَنْ
مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَأَلْتُهُ عَمَّنْ طَافَ بِالْبَيْتِ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ فَلَمْ يَدْرِ سِتَّةً طَافَ أَمْ سَبْعَةً قَالَ يَسْتَقْبِلُ قُلْتُ
فَفَاتَهُ ذَلِكَ قَالَ لَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ **شرح** معویة بن عمار ... امام جعفر صادق ... امام موسی کاظم علیه السلام ... است ...
... **چهارم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ شَكَّ فِي طَوَافِ الْفَرِيضَةِ قَالَ يُعِيدُ كُلَّمَا
شَكَّ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ شَكَّ فِي طَوَافِ نَافِلَةٍ قَالَ يَبْنِي عَلَى الْأَقَلِّ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از مردی
که شک کرد ... طواف ... گفت ... **پنجم اصل**
سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ ثَمَانِيَةَ أَشْوَاطٍ الْمَفْرُوضَ قَالَ يُعِيدُ حَتَّى يُثْبِتَهُ **شرح**
... ما بین ... اسناد ... معلوم ...
... ما بین ... اسناد ... معلوم ...
... **یعنی** پرسیدم امام جعفر
صادق علیه السلام ... طواف ... طواف ...
... **ششم اصل** عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ قُلْتُ رَجُلٌ طَافَ بِالْبَيْتِ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ فَلَمْ يَدْرِ أَسِتَّةً طَافَ أَمْ سَبْعَةً
أَمْ ثَمَانِيَةً قَالَ يُعِيدُ طَوَافَهُ حَتَّى يَحْفَظَ قُلْتُ فَإِنَّهُ طَافَ وَهُوَ مُتَطَوِّعٌ ثَمَانِيَ مَرَّاتٍ وَهُوَ نَاسٍ قَالَ فَلْيُتِمَّهُ طَوَافَيْنِ
ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَأَمَّا الْفَرِيضَةُ فَلْيُعِدْ حَتَّى يُتِمَّ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ **شرح** ...
... **یعنی** روایتست از ابو بصیر ... طواف ... طواف ...
... طواف ... است ...
... طواف ... چهار رکعت ...

... بود که از سر گیرد ... [illegible] **هفتم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا تَقُولُ فِي رَجُلٍ طَافَ فَأَوْهَمَ فَقَالَ طُفْتُ أَرْبَعَةً وَطُفْتُ ثَلَاثَةً فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيَّ الطَّوَافَيْنِ كَانَ طَوَافَ نَافِلَةٍ أَمْ طَوَافَ فَرِيضَةٍ فَلْيُلْقِ مَا فِي يَدِهِ وَلْيَسْتَأْنِفْ وَإِنْ كَانَ طَوَافَ نَافِلَةٍ فَاسْتَيْقَنَ ثَلَاثَةً وَهُوَ فِي شَكٍّ مِنَ الرَّابِعِ أَنَّهُ طَافَ فَلْيَبْنِ عَلَى الثَّلَاثَةِ فَإِنَّهُ يَجُوزُ لَهُ **شرح** ... [illegible] ...

یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... طواف ... [illegible] ...

هشتم اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ طَافَ بِالْبَيْتِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّفَا فَطَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَبَيْنَا هُوَ يَطُوفُ إِذْ ذَكَرَ أَنَّهُ قَدْ تَرَكَ بَعْضَ طَوَافِهِ بِالْبَيْتِ فَيُتِمُّ طَوَافَهُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَيُتِمُّ مَا بَقِيَ **شرح** ... [illegible] ... **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

نهم اصل عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِيَّةَ قَالَ سَأَلَهُ سُلَيْمَانُ بْنُ خَالِدٍ وَأَنَا مَعَهُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ سِتَّةَ أَشْوَاطٍ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَيْفَ يَطُوفُ سِتَّةَ أَشْوَاطٍ فَقَالَ اسْتَقْبَلَ الْحَجَرَ وَقَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَعَقَدَ وَاحِداً فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَطُوفُ شَوْطاً قَالَ سُلَيْمَانُ فَإِنَّهُ فَاتَهُ ذَلِكَ حَتَّى أَتَى أَهْلَهُ قَالَ يَأْمُرُ مَنْ يَطُوفُ عَنْهُ **شرح** ... [illegible] ...

دهم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ نَسِيَ فَطَافَ ثَمَانِيَةَ أَشْوَاطٍ قَالَ إِنْ ذَكَرَ قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ الرُّكْنَ فَلْيَقْطَعْهُ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

باب صد و دهم ... [illegible] ... **باب الاقران بین الاسابیع** **شرح** الاقران ... [illegible] ... **یعنی** این باب ... [illegible] ...

اول اصل قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّمَا يُكْرَهُ أَنْ يَجْمَعَ الرَّجُلُ بَيْنَ الْأُسْبُوعَيْنِ وَالطَّوَافَيْنِ فِي الْفَرِيضَةِ فَأَمَّا فِي النَّافِلَةِ فَلَا بَأْسَ **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

دوم اصل عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ يَطُوفُ يَقْرُنُ بَيْنَ أُسْبُوعَيْنِ فَقَالَ إِنْ شِئْتَ رَوَيْتُ لَكَ عَنْ أَهْلِ مَكَّةَ قَالَ فَقُلْتُ لَا وَاللَّهِ مَا لِي فِي ذَلِكَ مِنْ حَاجَةٍ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَلَكِنِ ارْوِ لِي مَا أَدِينُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ فَقَالَ لَا تَقْرُنْ بَيْنَ أُسْبُوعَيْنِ كُلَّمَا طُفْتَ

اسبوعا

۱۳۷

الْأُسْبُوعَ فَصَلِّ لَهُ رَكْعَتَيْنِ وَأَمَّا أَنَا فَرُبَّمَا قَرَنْتُ الثَّلَاثَةَ وَالْأَرْبَعَةَ فَنَظَرْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ إِنِّي مَعَ هَؤُلَاءِ **شرح** ... [illegible] ... **یعنی** ... [illegible] ...

سیوم اصل سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِنَّمَا يُكْرَهُ الْقِرَانُ فِي الْفَرِيضَةِ فَأَمَّا النَّافِلَةُ فَلَا وَاللَّهِ مَا بِهِ بَأْسٌ **شرح** ... [illegible] ...

باب صد و سیوم ... **باب من طاف واختصر في الحجر** **شرح** ... [illegible] ... **یعنی** این باب بیان کسی است که طواف کند ... [illegible] ...

اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرَّجُلِ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ قَالَ يَقْضِي مَا اخْتَصَرَ مِنْ طَوَافِهِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنِ اخْتَصَرَ فِي الْحِجْرِ فِي الطَّوَافِ فَلْيُعِدْ طَوَافَهُ مِنَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

باب صد و چهارم ... **باب من طاف على غير وضوء** **شرح** این باب بیان کسی است که طواف کند بی وضو ... [illegible] ...

اول اصل عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَطُوفُ عَلَى غَيْرِ وُضُوءٍ أَيَعْتَدُّ بِذَلِكَ الطَّوَافِ قَالَ لَا **شرح** روایت است از زراره از امام محمد باقر علیه السلام ... [illegible] ...

دوم اصل عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سُئِلَ أَيَنْسُكُ الْمَنَاسِكَ وَهُوَ عَلَى غَيْرِ وُضُوءٍ فَقَالَ نَعَمْ إِلَّا الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ فَإِنَّ فِيهِ صَلَاةً **شرح** ... [illegible] ... **یعنی** ... [illegible] ...

سیوم اصل عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَأَلْتُ أَحَدَهُمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ وَهُوَ عَلَى غَيْرِ طُهْرٍ قَالَ يَتَوَضَّأُ وَيُعِيدُ طَوَافَهُ وَإِنْ كَانَ تَطَوُّعاً تَوَضَّأَ وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ **شرح** ... [illegible] ... **یعنی** روایت است از محمد بن مسلم ... [illegible] ...

چهارم اصل عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ وَهُوَ جُنُبٌ فَذَكَرَ وَهُوَ فِي الطَّوَافِ قَالَ يَقْطَعُ طَوَافَهُ وَلَا يَعْتَدُّ بِشَيْءٍ مِمَّا طَافَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّهُ عَلَى

غير وضوء قال يقطع طوافه ولا يعتدّ به شرح روايت از علي بن جعفر از برادرش امام موسى كاظم عليه السلام كه گفت پرسيدم او را از مردى كه طواف
كرد بخانهٔ كعبه در حالى كه واجب است بر او وضو ... و در ميان طواف بياد آورد ... گفت قطع ميكند طواف خود را و اكتفا نميكند بچيزى از آنچه طواف كرده
و پرسيدم او را از مردى كه طواف كرد ... در ميان طواف بياد آورد ... گفت قطع ميكند طواف خود را و اكتفا ميكند بآن باب سى

و پنجم اصل باب من بدأ بالسعي قبل الطواف او طاف واخّر السعي شرح اين باب بيان كسى است كه ابتدا كرد بسعى در ميان صفا و مروه پيش از
طواف بخانهٔ كعبه يا كسى كه طواف كرد و تأخير كرد سعى را و در اين باب پنج حديث است اول اصل عن اسحٰق بن عمّار قال قلت لابي عبد الله
عليه السلام رجل طاف بالكعبة ثمّ خرج فطاف بين الصفا والمروة فبينما هو يطوف اذ ذكر انّه قد ترك
من طوافه بالبيت قال يرجع الى البيت فيتمّ طوافه ثمّ يرجع الى الصفا والمروة فيتمّ ما بقي قلت فانّه بدأ
بالصفا والمروة قبل ان يبدأ بالبيت فقال يأتي البيت فيطوف به ثمّ يستأنف طوافه بين الصفا والمروة
قلت فما فرق ما بين هذين قال لانّ هذا قد دخل في شيء من الطواف وهذا لم يدخل في شيء منه شرح
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سعى روايت از اسحٰق بن عمّار گفت گفتم امام جعفر صادق عليه السلام را كه مردى طواف كرد بخانهٔ كعبه ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دوم اصل
سألت ابا عبد الله عليه السلام عن رجل طاف بين الصفا والمروة قبل ان يطوف بالبيت فقال يطوف بالبيت
ثمّ يعود الى الصفا والمروة فيطوف بينهما شرح پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام را از مردى كه طواف كرد ميان صفا و مروه پيش
از آنكه طواف كند بكعبه گفت كه طواف ميكند بكعبه بعد از آن برميگردد بسوى صفا و مروه و طواف ميكند ميان آن دو سيوم اصل سألت ابا عبد الله
عليه السلام عن رجل يقدم حاجّا وقد اشتدّ عليه الحرّ فيطوف بالكعبة ويؤخّر السعي الى ان يبرد فقال لا
بأس به وربّما فعلته شرح پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از مردى كه ...
[illegible] چهارم اصل سألت
ابا عبد الله عليه السلام عن الرجل يطوف بالبيت فيدخل وقت العصر أيسعى قبل ان يصلّي او يصلّي قبل ان
يسعى قال لا بل يصلّي ثمّ يسعى شرح وقت العصر ... [illegible]
[illegible] سعى پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از مردى كه طواف ...
[illegible] پنجم اصل قال لا
عن يحيى العلاء بن رزين قال سألته عن رجل طاف بالبيت فاعيى أيؤخّر الطواف بين الصفا والمروة الى غد شرح

تا فردا م

[illegible] امام جعفر صادق عليه السلام
سعى روايت از ... گفت پرسيدم امام را از مردى كه طواف ...
باب سى و ششم اصل باب الطواف المريض ومن يطاف به محمولا من غير علّة شرح اين باب بيان طواف بيمار است ...
و در اين باب پنج حديث است اول اصل شهدت ابا عبد الله عليه السلام يطاف به حول الكعبة في محمل وهو
شديد المرض فكان كلّما بلغ الركن اليماني امرهم فوضعوه بالارض فاخرج يده من كوّة المحمل حتّى يجرّها على
الارض ثمّ يقول ارفعوني فلمّا فعل ذلك مرارا في كلّ شوط قلت له جعلت فداك يا ابن رسول الله انّ هذا يشقّ
عليك فقال انّي سمعت الله عزّ وجلّ يقول ليشهدوا منافع لهم فقلت منافع الدنيا ام منافع الآخرة
فقال الكلّ شرح ... اول ...
[illegible] دوم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ومعوية بن عمّار عن ابي عبد الله عليه السلام

دوم اصل عن عبد الرحمن بن الحجّاج قال المبطون والكسير يطاف عنهما ويرمى عنهما الجمار شرح روايت
عبد الرحمن بن حجّاج و از معوية بن عمّار از امام جعفر صادق عليه السلام ...
آن ... سيوم اصل عن اسحٰق بن عمّار عن ابي ابراهيم عليه السلام قال سألته عن المريض المغلوب يطاف عنه
بالكعبة قال لا ولكن يطاف به شرح المغلوب ... سعى روايت
از اسحٰق بن عمّار از امام موسى كاظم عليه السلام ...
... چهارم اصل عن معوية بن عمّار عن ابي عبد الله عليه السلام قال الصبيان يطاف بهم

... م

ويرمى عنهم قال وقال ابو عبد الله عليه السلام اذا كانت المرأة لا تعقل يطاف بها او يطاف عنها شرح روايت
از معوية بن عمّار از امام جعفر صادق عليه السلام ...
[illegible]
... پنجم اصل عن اسمعيل بن عبد الخالق قال كنت الى جنب ابي عبد الله عليه السلام وعنده ابنه عبد الله
وابنه الذي يليه فقال له رجل اصلحك الله يطوف الرجل عن الرجل وهو مقيم بمكّة ليس به علّة فقال لا

يجوز

لو كان ذلك يجوز لامرت ابني فلانا فطاف عنّي سمّى الاصغر وهما يسمعان شرح روايت از اسمعيل بن عبد الخالق
[illegible]
[illegible]

[illegible] ... اشارت است به حدیث عبد الله [illegible]

که در جای خود گذشت در کتاب الحجه در حدیث [illegible] باب التفصیل بین المحق والمبطل [illegible] اشارت است به امام موسی کاظم

علیه السلام [illegible] در کتاب الحجه در شرح حدیث [illegible] باب الامور التی توجب حجة الامام علیه السلام

که باب شصت [illegible] در حدیث [illegible] باب الاشارة والنص علی ابی الحسن موسی علیه السلام که باب [illegible] است **باب صد و سی و هفتم اصل باب**

رکعتی الطواف ووقتهما والقراءة فیهما والدعاء شرح این باب بیان دو رکعت طواف است و وقت آنها و قرائت آنها و دعا در این باب [illegible]

اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا فَرَغْتَ مِنْ طَوَافِكَ فَأْتِ مَقَامَ إِبْرَاهِيمَ صَلَّى اللَّهُ واجعله

عَلَيْهِ وَآلِهِ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ وَاجْعَلْهُ أَمَامَكَ وَاقْرَأْ فِي الْأُولَى مِنْهُمَا سُورَةَ التَّوْحِيدِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَفِي الثَّانِيَةِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثُمَّ تَشَهَّدْ وَاحْمَدِ اللَّهَ وَأَثْنِ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلْهُ أَنْ يَتَقَبَّلَ مِنْكَ

شرح [illegible] ... و چون تشهد اینجا عبارت است

از مجموع [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار گفت که گفت امام جعفر صادق

علیه السلام که چون فارغ شدی از طواف خود که فریضه است بیا نزد مقام ابراهیم صلی الله علیه وآله پس بگزار دو رکعت و بگردان آن را پیش روی خود و بخوان در

فاتحه در رکعت اولی از آن دو سوره توحید را که قل هو الله احد است و در رکعت ثانیه قل یا ایها الکافرون را بعد از آن تشهد کن و سپاس کن [illegible]

[illegible] ... **اصل** وَهُمَا الرَّكْعَتَانِ هُمَا الْفَرِيضَةُ لَيْسَ

يُكْرَهُ لَكَ أَنْ تُصَلِّيَهُمَا فِي أَيِّ السَّاعَاتِ شِئْتَ عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعِنْدَ غُرُوبِهَا وَلَا تُؤَخِّرْهُمَا سَاعَةَ تَطُوفُ

وَتَفْرُغُ فَصَلِّهِمَا **شرح** [illegible] ... و این ساقط است مگر دو

[illegible] ... آیت [illegible] مقام ابراهیم مصلی [illegible]

[illegible] ... و آنها [illegible] آن دو رکعت

[illegible] ... **یعنی**

و این دو رکعت آنهاست [illegible] آفتاب [illegible]

[illegible] ... **حاکم** [illegible] طواف فریضه

[illegible] ... که باب صد و سی چهارم است

دوم اصل عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يُصَلِّي رَكْعَتَيْ طَوَافِ الْفَرِيضَةِ بِحِيَالِ الْمَقَامِ رأیتم

قَرِيباً مِنْ ظِلَالِ الْمَسْجِدِ **شرح** الظلال [illegible]

[illegible] ... مقام ابراهیم [illegible] اسمعیل [illegible]

که [illegible] ابراهیم [illegible] **یعنی** روایت است از حسین بن عثمان گفت که دیدم امام موسی کاظم علیه السلام را که [illegible] دو رکعت طواف فریضه را

مقام ابراهیم [illegible] **تنبیه** [illegible] مقام ابراهیم [illegible] و گفتن طواف فریضه

[illegible] مقام [illegible]

[illegible] ... **سیوم اصل**

سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ وَفَرَغَ مِنْ طَوَافِهِ حِينَ غَرَبَتِ الشَّمْسُ قَالَ وَجَبَتْ عَلَيْهِ تِلْكَ السَّاعَةَ

الركعة

129

الرَّكْعَتَانِ فَيُصَلِّيهِمَا قَبْلَ الْمَغْرِبِ **شرح** [illegible] که طواف فریضه [illegible]

[illegible] ... **چهارم اصل** قُلْتُ لِلرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ أُصَلِّي

رَكْعَتَيْ طَوَافِ الْفَرِيضَةِ خَلْفَ الْمَقَامِ حَيْثُ هُوَ السَّاعَةَ أَوْ حَيْثُ كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ حَيْثُ

هُوَ السَّاعَةَ **شرح** [illegible] **یعنی** گفتم امام رضا علیه السلام را

[illegible] ... مقام ابراهیم [illegible]

[illegible] ... طواف فریضه [illegible]

[illegible] ... **پنجم اصل** عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَا رَأَيْتُ النَّاسَ أَخَذُوا عَنِ الْحَسَنِ

وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِلَّا الصَّلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ وَبَعْدَ الْغَدَاةِ فِي طَوَافِ الْفَرِيضَةِ **شرح** [illegible]

[illegible] ... امام حسن و امام حسین علیهما السلام [illegible] طواف [illegible]

[illegible] ... **ششم اصل** قَالَ أَحَدُهُمَا

عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يُصَلِّي الرَّجُلُ رَكْعَتَيِ الطَّوَافِ طَوَافِ الْفَرِيضَةِ وَالنَّافِلَةِ بِقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ **شرح**

[illegible] ... طواف فریضه [illegible]

[illegible] ... **هفتم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ يَطُوفُ الطَّوَافَ الْوَاجِبَ بَعْدَ الْعَصْرِ أَيُصَلِّي الرَّكْعَتَيْنِ

حِينَ يَفْرُغُ مِنْ طَوَافِهِ فَقَالَ نَعَمْ أَمَا بَلَغَكَ قَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لَا تَمْنَعُوا النَّاسَ مِنَ

الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ فَتَمْنَعُوهُمْ مِنَ الطَّوَافِ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] طواف واجب [illegible]

[illegible] ... عبد المطلب

[illegible] ... **هشتم اصل**

عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ لَا يَنْبَغِي أَنْ تُصَلِّيَ رَكْعَتَيْ طَوَافِ الْفَرِيضَةِ إِلَّا عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَمَّا

التَّطَوُّعُ فَحَيْثُ شِئْتَ مِنَ الْمَسْجِدِ **شرح** روایت است [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] دو رکعت طواف فریضه

[illegible] ... مقام ابراهیم [illegible]

[illegible] ... **نهم اصل** عَنْ يَحْيَى الْأَزْرَقِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

قَالَ قُلْتُ لَهُ إِنِّي طُفْتُ أَرْبَعَةَ أَسَابِيعَ فَأَعْيَيْتُ أَفَأُصَلِّي رَكَعَاتِهَا وَأَنَا جَالِسٌ قَالَ لَا قُلْتُ فَكَيْفَ يُصَلِّي الرَّجُلُ إِذَا

اعْتَلَّ وَوَجَدَ فَتْرَةً صَلَاةَ اللَّيْلِ جَالِساً وَهَذَا لَا يُصَلِّي قَالَ فَقَالَ يُسْتَقِيمُ أَنْ تَطُوفَ وَأَنْتَ جَالِسٌ قُلْتُ لَا قَالَ فَصَلِّ وَأَنْتَ

قَائِمٌ **شرح** [illegible] **یعنی** روایت

[illegible] ... و رکعت

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... **باب صد و سی و هشتم**

السهو فی رکعتی الطواف شرح این باب بیان [illegible] دو رکعت طواف است و در این باب [illegible] حدیث است **اول اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ

عن رجل نسي أن يصلي الركعتين عند مقام ابراهيم عليه السلام في طواف الحج والعمرة فقال إن كان بالبلد صلى الركعتين
عند مقام ابراهيم صلى الله عليه فإن الله عز وجل يقول واتخذوا من مقام ابراهيم مصلى وإن كان قد ارتحل فلا
آمره أن يرجع **شرح** [illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

كه نيابت [illegible] **دوم اصل** عن معوية بن عمار قال قلت لابي عبد الله عليه السلام رجل نسي الركعتين خلف مقام
ابراهيم صلى الله عليه وآله فلم يذكر حتى ارتحل من مكة قال فليصلهما حيث ذكر وإن ذكرهما وهو في البلد
فلا يبرح حتى يقضيهما **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **سيوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل طاف طواف الفريضة
ولم يصل الركعتين حتى طاف بين الصفا والمروة ثم طاف طواف النساء ولم يصل الركعتين حتى ذكر بالابطح
فصلى اربع ركعات قال يرجع فيصلي عند المقام اربعا **شرح** [illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن هشام بن المثنى قال نسيت ركعتي
الطواف خلف مقام ابراهيم صلى الله عليه وآله حتى انتهيت الى منى فرجعت الى مكة فصليتهما فذكرنا ذلك
لابي عبد الله عليه السلام فقال أفلا صلاهما حيث ذكر **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام
أنه قال في رجل طاف طواف الفريضة ونسي الركعتين حتى طاف بين الصفا والمروة قال يعلم ذلك الموضع ثم
يعود الى مكانه **شرح** [illegible]

يعني [illegible]

[illegible]

ششم اصل عن محمد بن مسلم عن احدهما عليهما السلام قال سئل عن رجل طاف طواف الفريضة ولم يصل الركعتين
حتى طاف بين الصفا والمروة وطاف بعد ذلك طواف النساء ولم يصل ايضا لذلك الطواف حتى ذكر وهو بالابطح
قال يرجع الى مقام ابراهيم صلى الله عليه وآله **شرح** [illegible] **هفتم اصل** عن علي بن ابي

علیه السلام در طواف حج و طواف عمره [illegible] گفت که اگر باشد در مکه میگزارد دو رکعت را نزد مقام ابراهیم

فيصلي الركعتين ثم يعود

فيصلي

عن

١٤٠

عن ابي ابراهيم عليه السلام قال سألته عن رجل دخل مكة بعد العصر فطاف بالبيت وقد علمناه كيف يصلي فنسي فقعد
حتى غابت الشمس ثم رأى الناس يطوفون فقام فطاف طوافا آخر قبل أن يصلي الركعتين لطواف الفريضة
فقال جاهل قلت نعم قال ليس عليه شيء **شرح** [illegible]

[illegible] **اول** [illegible] **دوم** [illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عن هشام بن المثنى وحنان قالا طفنا بالبيت طواف
النساء فنسينا الركعتين فلما صرنا بمنى ذكرناهما فأتينا أبا عبد الله عليه السلام فسألناه فقال صلياهما بمنى **شرح**

[illegible]

[illegible] **باب** [illegible] **اصل باب نوادر**
الطواف **شرح** [illegible] **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال اول
ما يظهر القائم من العدل أن ينادي مناديه أن يسلم صاحب النافلة لصاحب الفريضة الحجر الاسود والطواف
شرح [illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الطواف أيكتفي الرجل باحصاء
صاحبه فقال نعم **شرح** [illegible]

سيوم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام القراءة وأنا أطوف أفضل أو ذكر الله تبارك وتعالى قال القراءة قلت فإن
مر بسجدة وهو يطوف قال يومئ برأسه الى الكعبة **شرح** [illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال لا تطوفن بالبيت وعليك برطلة **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** سأل ابان ابا عبد الله عليه السلام أكان لرسول الله صلى الله عليه وآله طواف يعرف به

فقال كان رسول الله صلى الله عليه وآله يطوف بالليل والنهار عشرة أسابيع ثلاثة أوّل الليل وثلاثة آخر الليل
واثنين إذا أصبح واثنين بعد الظهر وكان فيما بين ذلك راحته شرح بفتح یا صیغه مضارع غایب مجهول از باب ضرب
و ضمیر مستتر راجع بسؤال است و ضمیر مجرور راجع بطواف است یعنی پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام که آیا بود برای رسول الله صلی الله علیه وآله عددی
از طواف که مشهور باشد بآن یعنی که عادت آن حضرت بود گفت بلی بود رسول الله صلی الله علیه وآله که طواف میکرد
در هر شبانه روز ده هفت سه هفت در اول شب و سه هفت در آخر شب و دو هفت در صبح و دو هفت بعد از نماز ظهر و در میان آنچه مذکور شد
راحت او بود یعنی که طواف نمیکرد ششم اصل عن عبد الأعلى قال رأيت امرأة تطوف بالكعبة عليها كساء متنكّرة فأشكّت
الحديد هذا الذي فقال لها رجل من بين يطوف يا أمة الله أخطأت السنّة فقالت إنّا لأغنياء عن علمك شرح
ام و در صحیح فا و سکون را و بفتح اسم است یکی از امام جعفر صادق علیه السلام و دیگری فتح او و در اینجا اول است و او دختر قاسم بن محمد بن ابی
بکر است میخواهد که ... و کاف و تخفیف سین مهمله والف ممدوده است ... و در اینجا چادر است
صیغه اسم ... یعنی روایت است از عبد الاعلی گفت که دیدم زنی را که طواف
میکرد بکعبه ... و گفت مردی ... که طواف میکرد ... ای کنیز خدا خطا کردی سنت را
... گفت که ما بی‌نیازیم از علم تو
... در کتاب الصلاة در حدیث چهارم باب ... تا آخر کتاب چهارم ... باب
گذشت در حدیث ... باب ...
بای کنیه هفتم اصل قال أبو الحسن عليه السلام أتدري لم سمّيت الطائف قلت لا قال إنّ إبراهيم صلّى الله عليه وآله
لمّا دعا ربّه أن يرزق أهله من الثمرات قطع لهم قطعة من الأردنّ فأقبلت حتّى طافت بالبيت سبعاً ثمّ أقرّها
الله في موضعها وإنّما سمّيت الطائف للطواف بالبيت شرح الطائف در سؤال مرفوع ... است و مفعول دوم ...
... است ... و دیگری ... قطعه ...
... یعنی گفت امام موسی علیه السلام که آیا میدانی که از برای چه نامیده شد طائف ... گفت که
ابراهیم صلی الله علیه ... دعا کرد ... تا آنکه ... گفت ... رب اجعل هذا بلدا
آمنا وارزق أهله من الثمرات ... از زمین شام ... که طواف کرد بکعبه هفت بار ... آن را ...
در جای آن ... و اینجا است ... هشتم اصل عن زياد القندي
قال قلت لأبي الحسن عليه السلام جعلت فداك إنّي أكون في المسجد الحرام وأنظر إلى الناس يطوفون بالبيت وأنا قاعد
فأغتمّ لذلك فقال يا زياد لا عليك فإنّ المؤمن إذا خرج من بيته يؤمّ الحجّ لا يزال في طواف وسعي حتّى يرجع شرح
القندي ... یعنی روایت است از زیاد قندی گفت که گفتم امام موسی علیه السلام
که ... در مسجد الحرام ... بطواف ...
گفت ... در طواف ... تا آنکه برگردد
نهم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام رجل كانت معه صاحبة لا تستطيع القيام على رجلها
فحملها زوجها في محمل فطاف بها طواف الفريضة بالبيت وبالصفا والمروة أيجزيه ذلك الطواف عن نفسه طوافه

إمام

صاحبة

بها فقال إي والله إذاً شرح ... است ...
... طواف ...
...
...
... یعنی گفتم امام
جعفر صادق علیه السلام ...
...
دهم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال دع الطواف وأنت تشتهيه شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
... یازدهم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام عن أبانٍ عن علي عليهم السلام
الله قال في امرأة نذرت أن تطوف على أربع قال تطوف أسبوعاً ليديها وأسبوعاً لرجليها شرح روایت است از امام
جعفر صادق علیه السلام ...
... دوازدهم اصل عن صفوان قال سألته عن ثلاثة دخلوا في الطواف فقال
واحد منهم لصاحبه تحفظوا الطواف فلمّا ظنّوا أنّهم قد فرغوا قال واحد معي ستّة أشواط قال إن شكّوا
كلّهم فليستأنفوا وإن لم يكن كذلك وعلم كلّ واحد منهم ما في يده فليبنوا شرح ...
... یعنی روایت است از صفوان بن یحیی گفت ...
...
...
...
سیزدهم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام في المرأة تطوف بالصبي وتسعى به هل يجزي ذلك عنها وعن الصبي فقال
نعم شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ...
... چهاردهم اصل عن معاوية بن عمّار عن أبي عبد الله عليه السلام قال يستحبّ أن تطوف ثلاثمائة و
ستّين أسبوعاً عدد أيّام السنة فإن لم تستطع فثلاثمائة وستّين شوطاً فإن لم تستطع فما قدرت عليه
من الطواف شرح سال ... سال قمری و سال شمسی ...
...
... در کتاب الصیام ...
...
...
...
... یعنی روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام ...

مستحب است ... طواف ... پس کراهت ... مستحب است که طواف کند ... [illegible]
که طواف کند ... پس کراهت ... مستحب است که ... [illegible]
واستنجای طواف ... پس کراهت ... در حدیث ... دوازدهم اصل
قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَلْ نَشْرَبُ وَنَحْنُ فِي الطَّوَافِ قَالَ نَعَمْ شرح گفت امام جعفر صادق علیه السلام که آیا آب ...
چون تشنه شویم ... در طواف ... سیزدهم اصل سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ طَافَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى نَاقَتِهِ الْعَضْبَاءِ وَجَعَلَ يَسْتَلِمُ الْأَرْكَانَ بِمِحْجَنِهِ وَيُقَبِّلُ الْمِحْجَنَ شرح العضباء بفتح عین بی نقطه
وسکون ضاد با نقطه ... صاحب قاموس ... آن ...
... الارکان ... [illegible]
هر کدام ... [illegible] ... استلام الارکان ...
... شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام
... [illegible]
... چهاردهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الطَّوَافُ فِي الْعَشْرِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ طَوَافاً فِي الْحَجِّ شرح
... ذی الحجه ... شوال و ذی القعده و ذی الحجه
... یعنی روایت از امام جعفر صادق علیه السلام
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... پانزدهم اصل عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي امْرَأَةٍ نَذَرَتْ أَنْ تَطُوفَ عَلَى أَرْبَعٍ فَقَالَ
تَطُوفُ أُسْبُوعاً لِيَدَيْهَا وَأُسْبُوعاً لِرِجْلَيْهَا شرح ... باب صد و چهارم اصل باب استلام
الحجر بعد الرکعتین وشرب ماء زمزم قبل الخروج الی الصفا والمروة شرح زمزم ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... یعنی ...
... [illegible]
اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا فَرَغْتَ مِنَ الرَّكْعَتَيْنِ فَأْتِ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ
وَقَبِّلْهُ وَاسْتَلِمْهُ أَوْ أَشِرْ إِلَيْهِ فَإِنَّهُ لَا بُدَّ مِنْ ذَلِكَ وَقَالَ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تَشْرَبَ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ قَبْلَ أَنْ
تَخْرُجَ إِلَى الصَّفَا فَافْعَلْ وَتَقُولُ حِينَ تَشْرَبُ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ عِلْماً نَافِعاً وَرِزْقاً وَاسِعاً وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ
دَاءٍ وَسُقْمٍ قَالَ وَبَلَغَنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ حِينَ نَظَرَ إِلَى زَمْزَمَ لَوْ لَا أَنِّي أَشُقُّ عَلَى أُمَّتِي لَأَخَذْتُ

مِنْهُ ذَنُوباً أَوْ ذَنُوبَيْنِ شرح الذنوب بفتح ذال با نقطه ... یعنی روایت ... امام محمد باقر
علیه السلام گفت ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... دوم اصل عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا فَرَغَ الرَّجُلُ مِنْ طَوَافِهِ وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ فَلْيَأْتِ زَمْزَمَ وَلْيَسْتَقِ مِنْهُ ذَنُوباً أَوْ ذَنُوبَيْنِ وَلْيَشْرَبْ
مِنْهُ وَلْيَصُبَّ عَلَى رَأْسِهِ وَظَهْرِهِ وَبَطْنِهِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ عِلْماً نَافِعاً وَرِزْقاً وَاسِعاً وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ
وَسُقْمٍ ثُمَّ يَعُودُ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ شرح روایت از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]
... [illegible]
... سیوم اصل عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ قَالَ رَأَيْتُ أَبَا جَعْفَرٍ
الثَّانِيَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَيْلَةَ الزِّيَارَةِ طَافَ طَوَافَ النِّسَاءِ وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ ثُمَّ دَخَلَ زَمْزَمَ فَاسْتَقَى مِنْهَا بِيَدِهِ بِالدَّلْوِ
الَّذِي يَلِي الْحَجَرَ وَشَرِبَ مِنْهَا وَصَبَّ عَلَى بَعْضِ جَسَدِهِ ثُمَّ اطَّلَعَ فِي زَمْزَمَ مَرَّتَيْنِ وَأَخْبَرَنِي بَعْضُ أَصْحَابِنَا أَنَّهُ رَآهُ
بَعْدَ ذَلِكَ بِسَنَةٍ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ شرح ... طواف زیارت
... [illegible]
... [illegible]
یعنی روایت ... امام محمد تقی علیه السلام ... طواف زیارت ... طواف نساء ...
... [illegible]
... [illegible]
... باب صد و چهل و پنجم اصل باب الوقوف علی الصفا والدعاء شرح ...
اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حِينَ فَرَغَ مِنْ طَوَافِهِ وَرَكْعَتَيْهِ
قَالَ أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مِنْ إِتْيَانِ الصَّفَا إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ قَالَ
أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ اخْرُجْ إِلَى الصَّفَا مِنَ الْبَابِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَهُوَ الْبَابُ الَّذِي يُقَابِلُ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ حَتَّى تَقْطَعَ الْوَادِيَ وَعَلَيْكَ السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ شرح الوادی ...
... یعنی روایت ...
... امام جعفر صادق علیه السلام ... حجة الوداع ...
... [illegible]
... [illegible]
... صفا ...

کرده نوشته اند... حدیث سابق ذکر شد در شرح حدیث نوشته شد... **اصل** فاصعد علی الصفا حتی تنظر
الی البیت وتستقبل الرکن الذی فیه الحجر الاسود واحمد الله واثن علیه ثم اذکر من آلائه وبلائه وحسن
ما صنع الیک ما قدرت علی ذکره ثم کبّر الله سبعاً واحمده سبعاً وهلّله سبعاً وقل لا اله الا الله وحده
لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی ویمیت وهو حیّ لا یموت وهو علی کل شیء قدیر ثلث مرات **شرح** یعنی
برو بجایی که نظر کنی سوی کعبه... [illegible] ... و سپاس کن او را و ستایش کن بر او و بذکر احسان
یاد کن از جمله نعمتهای او... [illegible] ... الله اکبر... الحمد لله...
و لا اله الا الله... [illegible] ... او را است پادشاهی و او را است سپاس زنده میکند...
یعنی... [illegible] ... **اصل** ثم صلّ علی النبی
صلی الله علیه وآله وقل الله اکبر علی ما هدانا والحمد لله علی ما اولانا والحمد لله الحیّ القیوم والحمد لله
الحیّ الدائم ثلث مرات وقل اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً عبده ورسوله لا نعبد الا ایاه مخلصین
له الدین ولو کره المشرکون ثلث مرات **شرح** بعد از آن... [illegible] ... بر آنکه راه نمود ما را...
سپاس او را است... [illegible] ... سپاس او را است که زنده است... و سپاس او را است که زنده همیشگی
است... [illegible] ... گواهی میدهم که نیست معبودی بحق مگر الله و گواهی میدهم که محمد بنده او و رسول او است
عبادت نمیکنیم... [illegible] ... خالص کننده... اگر چه ناخوش شمرند مشرکان...
ایشان... [illegible] ... **اصل**
اللهم انی اسألک العفو والعافیة والیقین فی الدنیا والآخرة ثلث مرات اللهم آتنا فی الدنیا حسنة
وفی الآخرة حسنة وقنا عذاب النار ثلث مرات ثم کبّر مائة مرة واحمد مائة مرة وسبّح مائة مرة
شرح اللهم بتقدیر... [illegible] ... **یعنی** بار خدایا... [illegible] ...
در دنیا و آخرت... [illegible] ... الله اکبر... الحمد لله... لا اله الا الله...
والحمد... سبحان الله... **اصل** وتقول لا اله الا الله انجز وعده ونصر عبده وغلب الاحزاب وحده فله
الملک وله الحمد وحده وحده اللهم بارک لی فی الموت وفیما بعد الموت اللهم انی اعوذ بک من ظلمة القبر
ووحشته اللهم اظلّنی فی ظلّ عرشک یوم لا ظلّ الا ظلّک **شرح** مراد... [illegible] ...
... [illegible] ... **یعنی**
... [illegible] ...
... [illegible] ... او را است پادشاهی و او را است سپاس...
... [illegible] ... **اصل** واکثر
من ان تستودع ربک دینک ونفسک واهلک ثم تقول استودع الله الرحمن الرحیم الذی لا تضیع
ودائعه دینی ونفسی واهلی **شرح** الاکثار... [illegible] ... الاستیداع... [illegible] ...
... [illegible] ...

استیداع است **یعنی** ... [illegible] ... سپاس... [illegible] ...
... [illegible] ... **اصل** اللهم
استعملنی علی کتابک وسنة نبیک وتوفنی علی ملته واعذنی من الفتنة ثم تکبّر ثلاثاً ثم تعیدها مرتین
ثم تکبّر واحدة ثم تعیدها **شرح** اللهم بتقدیر... [illegible] ... کتاب... [illegible] ...
اختلاف... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
یعنی ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... **اصل** فان لم تستطع هذا فبعضه وقال
ابو عبد الله علیه السلام ان رسول الله صلی الله علیه وآله کان یقف علی الصفا بقدر ما یقرأ سورة البقرة مترسّلاً **شرح**
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... **دوم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام هل من دعاء موقّت اقوله علی الصفا والمروة
فقال تقول اذا وقفت علی الصفا لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی ویمیت وهو
علی کل شیء قدیر ثلث مرات **شرح** الموقت... [illegible] ...
... [illegible] ... **سیوم اصل** سألت ابا جعفر علیه السلام کیف یقول الرجل علی الصفا والمروة قال یقول لا اله
الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی ویمیت وهو علی کل شیء قدیر ثلث مرات **شرح** ... [illegible] ...
... [illegible] ... **چهارم اصل** عن عبد الحمید بن سعید قال سألت ابا ابراهیم علیه السلام عن
باب الصفا قلت ان اصحابنا قد اختلفوا فیه بعضهم یقول الذی یلی السقایة وبعضهم یقول الذی یلی الحجر
فقال هو الذی یلی السقایة محدث صنعه داود وفتحه داود **شرح** السقایة... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... **یعنی** ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... **پنجم اصل** کان امیر المؤمنین علیه السلام اذا صعد الصفا استقبل الکعبة ثم رفع
یدیه ثم یقول اللهم اغفر لی کل ذنب اذنبته قط فان عدت فعد علیّ بالمغفرة فانک انت الغفور الرحیم اللهم
افعل بی ما انت اهله فانک ان تفعل بی ما انت اهله ترحمنی وان تعذبنی فانت غنی عن عذابی وانا محتاج
الی رحمتک فیا من انا محتاج الی رحمته ارحمنی ... [illegible] ...

و [illegible] ... نجاسات [illegible] ... آن [illegible] ... امام معصوم ... یعنی [illegible] ... امیرالمؤمنین علیه السلام ...

... [illegible] ...

اصل اَللّٰهُمَّ لَا تَشْغَلْنِي بِمَا أَنَا أَهْلُهُ فَإِنَّكَ إِنْ تَشْغَلْنِي بِمَا أَنَا أَهْلُهُ تُعَذِّبْنِي وَلَمْ تَظْلِمْنِي أَصْبَحْتُ أَتَّقِي عَدْلَكَ وَلَا أَخَافُ جَوْرَكَ فَيَا مَنْ هُوَ عَدْلٌ لَا يَجُورُ ارْحَمْنِي شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

هشتم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكْثُرَ مَالُهُ فَلْيُطِلِ الْوُقُوفَ عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible] ...

نهم اصل عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَيْسَ عَلَى الصَّفَا شَيْءٌ مُوَقَّتٌ شرح روایتست از امام محمد باقر علیه السلام ... [illegible] ...

دهم اصل رَأَيْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَعِدَ الْمَرْوَةَ فَأَلْقَى نَفْسَهُ عَلَى الْحَجَرِ الَّذِي فِي أَعْلَاهَا فِي مَيْسَرَتِهَا وَاسْتَقْبَلَ الْكَعْبَةَ شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

یازدهم اصل كُنْتُ وَرَاءَ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الصَّفَا أَوْ عَلَى الْمَرْوَةِ وَهُوَ لَا يَزِيدُ عَلَى حَرْفَيْنِ اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُسْنَ الظَّنِّ بِكَ فِي كُلِّ حَالٍ وَصِدْقَ النِّيَّةِ فِي التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

باب صد و چهل و دوم در بیان باب السعی بین الصفا والمروة و ما یقال فیه شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

... یعنی این باب ... [illegible] ...

اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ ... قَالَ ... فَاسْعَ عَنِ السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ قَالَ إِذَا انْتَهَيْتَ إِلَى الدَّارِ الَّتِي عَنْ يَمِينِكَ عِنْدَ أَوَّلِ الْوَادِي فَاسْعَ حَتَّى تَنْتَهِيَ إِلَى أَوَّلِ زُقَاقٍ عَنْ يَمِينِكَ بَعْدَ مَا تُجَاوِزُ الْوَادِيَ إِلَى الْمَرْوَةِ فَإِذَا انْتَهَيْتَ إِلَيْهِ فَكُفَّ عَنِ السَّعْيِ وَامْشِ مَشْياً وَإِذَا جِئْتَ مِنْ عِنْدِ الْمَرْوَةِ فَابْدَأْ مِنْ عِنْدِ الزُّقَاقِ الَّذِي وَصَفْتُ لَكَ فَإِذَا انْتَهَيْتَ إِلَى الْبَابِ الَّذِي مِنْ قِبَلِ الصَّفَا بَعْدَ مَا تُجَاوِزُ الْوَادِيَ فَاكْفُفْ عَنِ السَّعْيِ وَامْشِ مَشْياً وَإِنَّمَا السَّعْيُ عَلَى الرِّجَالِ وَلَيْسَ عَلَى النِّسَاءِ سَعْيٌ شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

الذي رمل

الذي رمل [illegible] ... یعنی ... [illegible] ...

... [illegible] ...

دوم اصل عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ كَانَ أَبِي يَسْعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ مَا بَيْنَ بَابِ ابْنِ عَبَّادٍ إِلَى أَنْ يَرْفَعَ قَدَمَيْهِ مِنَ الْمَسِيلِ لَا يَبْلُغُ زُقَاقَ آلِ أَبِي حُسَيْنٍ شرح [illegible] ...

... [illegible] ...

... یعنی روایتست از امام جعفر صادق ... [illegible] ...

سیوم اصل سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ مَا مِنْ بُقْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللّٰهِ مِنَ الْمَسْعَى لِأَنَّهُ يُذِلُّ فِيهَا كُلَّ جَبَّارٍ شرح شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ...

اصل وَرُوِيَ أَنَّهُ سُئِلَ لِمَ جُعِلَ السَّعْيُ فَقَالَ مَذَلَّةً لِلْجَبَّارِينَ شرح [illegible] ...

... یعنی روایت کرده شده ... [illegible] ...

چهارم اصل عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ رَفَعَهُ قَالَ لَيْسَ لِلّٰهِ مَنْسَكٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ السَّعْيِ وَذَلِكَ أَنَّهُ يُذِلُّ فِيهِ الْجَبَّارِينَ شرح [illegible] ...

... یعنی روایتست ... [illegible] ...

... [illegible] ...

پنجم اصل عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ جُعِلَ السَّعْيُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ مَذَلَّةً لِلْجَبَّارِينَ شرح [illegible] ...

... یعنی روایتست ... [illegible] ...

ششم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ انْحَدِرْ مِنَ الصَّفَا مَاشِياً إِلَى الْمَرْوَةِ وَعَلَيْكَ السَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ حَتَّى تَأْتِيَ الْمَنَارَةَ وَهِيَ طَرَفُ الْمَسْعَى فَاسْعَ مِلْءَ فُرُوجِكَ وَقُلْ بِسْمِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ اللّٰهُمَّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ وَأَنْتَ

الأمرُ الأكبرُ حتّى تبلغَ المنارةَ الأُخرى شرح امر کبار بفتح دوال مفتوحه و را مفتوحه از باب افعال است و ادعا است
و عطف مرکب از عوف ... مخاطب ... است یا دوا ... است بمعنی امر ... مفعول است و ...
و دوات المن کریم ... افضال ... است
اجمع جمع ... یعنی روایت از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام کرده ... از صفا پایاده سوی مروه روی
که برو باشد آرام اعضا و آرام دل ... تا ... از آن ... سعی ... پس ... که ...
چنانکه گنجایش داشته باشد ... دعا ... بر کرده است ... رحمت کن ...
از گناهان و ... اصل فإذا جاوزتَ ... فقل يا ذا المنّ والفضلِ والكرمِ والنعماءِ والجودِ
اغفر لي ذنوبي إنّه لا يغفرُ الذنوبَ إلّا أنتَ ثمّ امشِ وعليكَ السكينةُ والوقارُ حتّى تأتيَ المروةَ فاصعد عليها
حتّى يبدوَ لكَ البيتُ واصنع عليها كما صنعتَ على الصفا وطُف بينهما سبعةَ أشواطٍ تبدأُ بالصفا وتختمُ
بالمروة شرح کما صنعت علی الصفا اشارت است بآنچه گذشت در حدیث اول باب ... که معویة بن عمار آنرا
روایت کرده یعنی پس چون گذشتی از آن مناره پس بگو ای صاحب عطا ... گناهان مرا
چه بدرستی که ... است که ... آن ... آرام اعضا و آرام دل ... بمروه پس
... در مروه ... چنانکه کردی بر صفا ... میان صفا و مروه ... کرده
ابتدا ... از صفا و آخر ... مروه هفتم اصل عن مولًى لأبي عبدِ اللهِ عليه السلام من أهلِ المدينةِ قال رأيتُ أبا الحسنِ
عليه السلام يبتدئُ بالسعيِ من دارِ القاضي المخزوميّ قال ويمضي كما هو إلى زقاقِ العطّارين شرح دار القاضی
المخزومی عبارت است از ... در حدیث ... و در این باب ...
و این ... زقاق العطارین یعنی روایت از ... امام جعفر صادق علیه السلام ... امام موسی کاظم
علیه السلام ابتدا ... قاضی مخزومی ... بمروه ... عطاران
کرد ... هشتم اصل عن بعضِ أصحابِنا قال سُئلَ أبو عبدِ اللهِ عليه السلام عن السعيِ بين الصفا والمروةِ
فريضةٌ أم سنّةٌ فقال فريضةٌ قلتُ أوَليسَ قال اللهُ عزّ وجلّ فلا جُناحَ عليهِ أن يطّوّفَ بهما قال كان ذلك
في عمرةِ القضاءِ إنّ رسولَ اللهِ صلّى اللهُ عليه وآله شرطَ عليهم أن يرفعوا الأصنامَ من الصفا والمروةِ
فتشاغلَ رجلٌ حتّى انقضتِ الأيّامُ وأُعيدتِ الأصنامُ فجاؤوا إليه فقالوا يا رسولَ اللهِ إنّ فلانًا لم يسعَ
بين الصفا والمروةِ وقد أُعيدتِ الأصنامُ فأنزلَ اللهُ عزّ وجلّ فلا جُناحَ عليهِ أن يطّوّفَ بهما أي و
عليهما الأصنامُ شرح ... مجموع مسافت میان صفا و مروه ... مخفف یعنی
روایت از بعضی یاران ... امام جعفر صادق علیه السلام از ... میان صفا و مروه ...
... بر امام ... پس ... سوره بقره ... بر ...
... مروه ... عمرة القضا ... رسول ... اصنام ...
... صفا و مروه ... رسول ...
رفع اصنام ... رسول ... میان صفا و مروه ...
برگرداینده

برگرداینده شد ... صفا و مروه ... جوانکه موافق است آنچه
... حدیث ... صفا و مروه ... حدیث ...
... نهم اصل سألتُ أبا عبدِ اللهِ عليه السلام عن رجلٍ تركَ
شيئًا من الرَّمَلِ في سعيهِ بين الصفا والمروةِ قال لا شيءَ عليه شرح ...
... یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ...
... دهم اصل وروي أنّ المسعى كان أوسعَ ممّا هو اليومَ ولكنّ الناسَ ضيّقوه
شرح ... میان صفا و مروه ...
...
... یعنی ... یازدهم اصل عن معاويةَ
بنِ عمّارٍ عن أبي عبدِ اللهِ عليه السلام في رجلٍ تركَ السعيَ متعمّدًا قال عليه الحجُّ من قابلٍ شرح روایت از معویة بن عمار از امام جعفر
علیه السلام ... میان صفا و مروه ... باب من بدأ
بالمروة قبل الصفا او سها في السعي بينهما شرح ... صفا ...
... اول اصل سألتُ أبا عبدِ اللهِ عليه السلام عن رجلٍ بدأَ بالمروةِ قبلَ الصفا قال يُعيدُ
ألا ترى أنّه لو بدأَ بشمالِهِ قبلَ يمينِهِ في الوضوءِ أرادَ أن يُعيدَ الوضوءَ شرح ... صفا ...
... یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... صفا ...
...
...
... دوم اصل عن عبدِ الرحمنِ بنِ الحجّاجِ عن أبي إبراهيمَ علیه السلام
في رجلٍ سعى بين الصفا والمروةِ ثمانيةَ أشواطٍ ما عليه فقال إن كان خطأً طرحَ واحدًا واعتدَّ بسبعةٍ شرح
... یعنی روایت از عبد الرحمن
... امام موسی کاظم علیه السلام ... میان صفا و مروه ...
... سیوم اصل عن جميلِ بنِ درّاجٍ قال حججنا ونحن صرورةٌ فسعينا بين الصفا والمروةِ
أربعةَ عشرَ شوطًا فسألتُ أبا عبدِ اللهِ عليه السلام عن ذلك فقال لا بأسَ سبعةٌ لكَ وسبعةٌ تُطرحُ شرح روایت
... میان صفا و مروه ...
... امام جعفر صادق علیه السلام ... چهارم اصل عن عليٍّ
الصائغِ قال سُئلَ أبو عبدِ اللهِ عليه السلام وأنا حاضرٌ عن رجلٍ بدأَ بالمروةِ قبلَ الصفا قال يُعيدُ ألا ترى
أنّه لو بدأَ بشمالِهِ قبلَ يمينِهِ كان عليهِ أن يبدأَ بيمينِهِ ثمّ يُعيدَ على شمالِهِ شرح روایت از علی ...
... امام جعفر صادق علیه السلام ... صفا ...
... صفا ...

کی یعنی بزرگ اگر ابتدا بکرد ... [illegible] ... پنجم اصل

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ مَنْ طَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ خَمْسَةَ عَشَرَ شَوْطاً طَرَحَ ثَمَانِيَةً وَاعْتَدَّ بِسَبْعَةٍ وَإِنْ بَدَأَ بِالْمَرْوَةِ فَلْيَطْرَحْ وَلْيَبْدَأْ بِالصَّفَا شرح روایت از معاویة بن عمار که از راویان امام جعفر صادق ... [illegible] ... است گفت ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... اگر ابتدا کند ... [illegible]

[illegible] ... باب صد و چهل و چهارم اصل باب الاستراحة فی السعی والرکوب فیه شرح

این باب بیان ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... در این باب شش حدیث است اول اصل عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ عَلَى الدَّابَّةِ قَالَ نَعَمْ وَعَلَى الْمَحْمِلِ شرح روایت ... [illegible] ... دوم اصل مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَسْعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ رَاكِباً قَالَ لَا بَأْسَ وَالْمَشْيُ أَفْضَلُ

شرح روایت ... [illegible] ... سیوم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ يَطُوفُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ أَيَسْتَرِيحُ قَالَ نَعَمْ إِنْ شَاءَ جَلَسَ عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَبَيْنَهُمَا فَلْيَجْلِسْ شرح ... [illegible] ... یعنی پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... درمیان صفا و مروه ... [illegible] ... در اثنای آن ... [illegible]

در اثنای ... [illegible] ... چهارم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا تَجْلِسْ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ إِلَّا مِنْ جَهْدٍ شرح الجهد ... [illegible] ... یعنی روایت از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... درمیان صفا و مروه ... [illegible] ... پنجم اصل سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ النِّسَاءِ يَطُفْنَ عَلَى الْإِبِلِ وَالدَّوَابِّ أَيُجْزِئُهُنَّ أَنْ يَقِفْنَ تَحْتَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ قَالَ نَعَمْ بِحَيْثُ يَرَيْنَ الْبَيْتَ شرح پرسیدم امام ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... ششم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَيْسَ عَلَى الرَّاكِبِ سَعْيٌ وَلَكِنْ لِيُسْرِعْ شَيْئاً شرح ... [illegible] ... گفت ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... روایت از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible]

در آنجا باب صد و چهل و پنجم اصل باب من قطع السعی للصلاة او غیرها والسعی بغیر وضوء شرح این باب بیان ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... در این باب سه حدیث است اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرَّجُلُ يَدْخُلُ فِي السَّعْيِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَيَدْخُلُ وَقْتُ الصَّلَاةِ أَيُخَفِّفُ أَوْ يَقْطَعُ وَيُصَلِّي وَيَعُودُ أَوْ يَلْبَثُ كَمَا هُوَ عَلَى حَالِهِ حَتَّى يَفْرُغَ قَالَ أَوَلَيْسَ عَلَيْهِمَا مَسْجِدٌ لَا بَلْ يُصَلِّي ثُمَّ يَعُودُ قُلْتُ يَجْلِسُ عَلَيْهِمَا قَالَ أَوَلَيْسَ هُوَ ذَا يَسْعَى عَلَى الدَّوَابِّ شرح روایت از معاویة بن عمار گفت گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible]

مشغول ... [illegible]

از امام جعفر صادق علیه السلام

اگر فارغ شود از سعی ... [illegible] ... امام گفت ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... دوم اصل عَنْ يَحْيَى الْأَزْرَقِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ لَهُ الرَّجُلُ يَسْعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ثَلَاثَةَ أَشْوَاطٍ أَوْ أَرْبَعَةً ثُمَّ يَبُولُ أَيُتِمُّ سَعْيَهُ بِغَيْرِ وُضُوءٍ قَالَ لَا بَأْسَ وَلَوْ أَتَمَّ نُسُكَهُ بِوُضُوءٍ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ شرح ... [illegible] ... بیان ... [illegible] ... امام گفت ... [illegible] ... سیوم اصل قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا تَطُوفُ وَلَا تَسْعَى إِلَّا عَلَى وُضُوءٍ شرح گفت امام ... [illegible] ... باب صد و چهل و ششم اصل باب تقصیر المتمتع واحلاله شرح این باب بیان ... [illegible] ... در این باب شش حدیث است اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا فَرَغْتَ مِنْ سَعْيِكَ وَأَنْتَ مُتَمَتِّعٌ فَقَصِّرْ مِنْ شَعْرِكَ مِنْ جَوَانِبِهِ وَلِحْيَتِكَ وَخُذْ مِنْ شَارِبِكَ وَقَلِّمْ أَظْفَارَكَ وَأَبْقِ مِنْهَا لِحَجِّكَ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ أَحْلَلْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُحِلُّ مِنْهُ الْمُحْرِمُ وَأَحْرَمْتَ مِنْهُ فَطُفْ بِالْبَيْتِ تَطَوُّعاً مَا شِئْتَ شرح ... [illegible] ... بیان ... [illegible] ... روایت از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ... [illegible] ... دوم اصل رَأَيْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحَلَّ مِنْ عُمْرَتِهِ فَأَخَذَ مِنْ أَطْرَافِ شَعْرِهِ كُلِّهِ عَلَى الْمُشْطِ ثُمَّ أَشَارَ إِلَى شَارِبِهِ فَأَخَذَ مِنْهُ الْحَجَّامُ ثُمَّ أَشَارَ إِلَى أَطْرَافِ لِحْيَتِهِ فَأَخَذَ مِنْهُ ثُمَّ قَامَ شرح ... [illegible] ... سیوم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ وَيَسْعَى أَيَتَطَوَّعُ بِالطَّوَافِ قَبْلَ أَنْ يُقَصِّرَ قَالَ مَا يُعْجِبُنِي شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... میان صفا و مروه ... [illegible] ... چهارم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مُحْرِمٍ يُقَصِّرُ مِنْ بَعْضٍ وَلَا يُقَصِّرُ مِنْ بَعْضٍ قَالَ يُجْزِئُهُ شرح روایت از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible] ... پنجم اصل عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ لَمَّا أَرَادَ أَبُو جَعْفَرٍ يَعْنِي ابْنَ الرِّضَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنْ يُقَصِّرَ مِنْ شَعْرِهِ لِلْعُمْرَةِ أَرَادَ الْحَجَّامُ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ جَوَانِبِ الرَّأْسِ فَقَالَ لَهُ ابْدَأْ بِالنَّاصِيَةِ فَبَدَأَ بِهَا شرح ... [illegible] ... بیان ... [illegible] ... روایت از حسین بن اسلم گفت ... [illegible] ... ششم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ

از مولف ... [illegible]

عليه السلام قال سألته عن متمتع قرض أظفاره وأخذ من شعر رأسه بمشقص قال لا بأس ليس كل أحد يجد
جلماً شرح [illegible] التشقص [illegible]
[illegible]
يعني روايت است از معاوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible] باب صد و چهل و هشتم اصل باب المتمتع
ينسى أن يقصر حتى يهل بالحج أو يحلق رأسه أو يقع على أهله قبل أن يقصر شرح [illegible]
[illegible] يعني اين باب بيان [illegible]
[illegible]
هشت حديث است اول اصل عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل متمتع نسي أن يقصر حتى أحرم بالحج قال يستغفر الله
شرح روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible] دوم اصل عن معاوية بن عمار عن
أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن رجل أهل بالعمرة ونسي أن يقصر حتى دخل في الحج قال يستغفر الله
ولا شيء عليه وتمت عمرته شرح روايت است از معاوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] سيم اصل سألت أبا إبراهيم عليه السلام عن رجل تمتع بالعمرة إلى الحج
فدخل مكة فطاف وسعى ولبس ثيابه وأحل ونسي أن يقصر حتى خرج إلى عرفات قال لا بأس به يبني على العمرة
وطوافها وطواف الحج على أثره شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل طاف بالبيت
ثم بالصفا والمروة وقد تمتع ثم عجل فقبل امرأته قبل أن يقصر من رأسه فقال عليه دم يهريقه
وإن جامع فعليه جزور أو بقرة شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عن معاوية بن عمار قال سألت أبا عبد الله عليه السلام
عن متمتع وقع على امرأته ولم يقصر فقال ينحر جزوراً وقد خشيت أن يكون قد ثلم حجه إن كان عالماً وإن
كان جاهلاً فلا شيء عليه شرح [illegible]

بعضه

بعضه [illegible] روايت است از معاوية بن عمار
[illegible]
[illegible]
ششم اصل عن الحلبي قال قلت لأبي عبد الله عليه السلام جعلت فداك إني لما قضيت نسكي للعمرة أتيت أهلي ولم
أقصر قال عليك بدنة قال قلت إني لما أردت ذلك منها ولم يكن قصرت امتنعت فلما غلبتها قرضت بعض شعرها
بأسنانها فقال رحمها الله كانت أفقه منك عليك بدنة وليس عليها شيء شرح روايت است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] هفتم اصل عن جميل بن دراج عن
أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن متمتع حلق رأسه بمكة قال إن كان جاهلاً فليس عليه شيء وإن تعمد ذلك
في أول الشهور للحج بثلاثين يوماً فليس عليه شيء وإن تعمد بعد الثلاثين التي يوفر فيها الشعر للحج فإن عليه دماً
يهريقه شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل وفي رواية أخرى فإذا كان يوم
النحر أمر الموسى على رأسه شرح [illegible]
[illegible] هشتم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال ينبغي للمتمتع بالعمرة
إلى الحج إذا أحل أن لا يلبس قميصاً وليتشبه بالمحرمين شرح روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible] باب صد و چهل و نهم اصل باب المتمتع تعرض له الحاجة خارجاً من
مكة بعد الإحلال شرح [illegible]
[illegible] حديث است اول اصل عن حماد بن عيسى عن أبي عبد الله عليه السلام قال من دخل مكة متمتعاً في أشهر الحج لم يكن
له أن يخرج حتى يقضي الحج فإن عرضت له حاجة إلى عسفان أو إلى الطائف أو إلى ذات عرق خرج محرماً
ودخل ملبياً بالحج فلا يزال على إحرامه فإن رجع إلى مكة رجع محرماً ولم يقرب البيت حتى يخرج مع الناس
إلى منى على إحرامه وإن شاء كان وجهه ذلك إلى منى قلت فإن جهل فخرج إلى المدينة أو إلى نحوها
بغير إحرام ثم رجع في إبان الحج في أشهر الحج يريد الحج أيدخلها محرماً أو بغير إحرام فقال إن رجع في
شهره دخل بغير إحرام وإن دخل في غير الشهر دخل محرماً شرح روايت است از حماد بن عيسى از امام جعفر صادق عليه السلام
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

اصل قلت فأي الإحرامين والمتعتين متعة الأولى أو الأخيرة قال الأخيرة هي عمرته وهي المحتبس بها التي وصلت بحجته قلت فما فرق ما بين المفردة وبين عمرة المتعة إذا دخل في أشهر الحج قال أحرم بالعمرة وهو ينوي العمرة ثم أحل منها ولم يكن عليه دم ولم يكن محتبسا بها لأنه لا يكون ينوي الحج **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

دوم اصل سألت أبا الحسن عليه السلام عن المتمتع يجيء فيقضي متعته ثم تبدو له الحاجة فيخرج إلى المدينة وإلى ذات عرق أو إلى بعض المعادن قال يرجع إلى مكة بعمرة إن كان في غير الشهر الذي تمتع فيه لأن لكل شهر عمرة وهو مرتهن بالحج قلت فإنه دخل في الشهر الذي خرج فيه قال كان أبي مجاورا ههنا فخرج يتلقى بعض هؤلاء فلما رجع فبلغ ذات عرق أحرم من ذات عرق بالحج ودخل وهو محرم بالحج **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

چرا که [illegible]

امام

۱۴۸

[illegible] **سیم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الرجل يتمتع بالعمرة إلى الحج يريد الخروج إلى الطائف قال يهل بالحج من مكة وما أحب له أن يخرج منها إلا محرما ولا يتجاوز الطائف إنها قريبة من مكة **شرح** [illegible]

چهارم اصل عن حفص بن البختري عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل قضى متعته ثم عرضت له حاجة أراد أن يخرج إليها قال فقال فليغتسل للإحرام وليهل بالحج وليمض في حاجته وإن لم يقدر على الرجوع إلى مكة مضى إلى عرفات **شرح** [illegible]

پنجم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال المتمتع محتبس لا يخرج من مكة حتى يخرج إلى الحج إلا أن يأبق غلامه أو تضل راحلته فيخرج محرما ولا يجاوز إلا على قدر ما لا تفوته عرفة **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

باب [illegible] الوقت الذي يفوت فيه المتعة [illegible]

اول اصل عن أبي عبد الله عليه السلام في الرجل المتمتع يدخل ليلة عرفة فيطوف ويسعى ثم يحل ثم يحرم ويأتي منى قال لا بأس **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

دوم اصل قدم أبو الحسن عليه السلام متمتعا ليلة عرفة فطاف وأحل وأتى بعض جواريه ثم أحل بالحج وخرج **شرح** [illegible]

سیم اصل عن بعض أصحابنا أنه سأل أبا عبد الله عليه السلام عن المتعة متى تكون قال يتمتع ما ظن أنه يدرك الناس بمنى **شرح** [illegible]

چهارم اصل سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول لا بأس للمتمتع إن لم يحرم من ليلة التروية متى ما تيسر له ما لم يخف فوت الموقفين **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

[illegible]

… عرفه

[illegible] ... وقوف ... [illegible]

... [illegible] **چهارم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في متمتع دخل يوم عرفة قال متعته تامة الى ان تقطع التلبية **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **باب ... احرام الحائض والمستحاضة** ... **اول اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الحائض تريد الاحرام قال تغتسل وتستثفر وتحتشي بالكرسف وتلبس ثوبا دون ثياب احرامها وتستقبل القبلة ولا تدخل المسجد وتهل بالحج بغير صلاة **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **دوم اصل** ... لابي عبد الله عليه السلام النفساء ... فقالت ان اسماء بنت عميس ... ولدت محمد بن ابي بكر بالبيداء وكان في ولادتها البركة للنساء لمن ولدت منهن او طمثت فامرها رسول الله صلى الله عليه وآله فاستثفرت وتمنطقت بمنطقة واحرمت **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **سیم اصل** قلت لابي عبد الله عليه السلام المرأة الحائض تحرم وهي لا تصلي قال نعم اذا اتت الوقت فلتحرم **شرح** [illegible] **چهارم اصل** عن ... عن ابي عبد الله عليه السلام قال سئل عن امرأة حاضت وهي تريد الاحرام فطمثت قال تغتسل وتحتشي بكرسف وتلبس ثياب الاحرام وتحرم فاذا كان الليل خلعتها ولبست ثيابها الاخر حتى تطهر **شرح** [illegible]

[illegible] **باب ... الحائض في اداء المناسك** **شرح** [illegible] **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال المرأة المتمتعة اذا قدمت مكة ثم حاضت تقيم ما بينها وبين التروية فان طهرت طافت بالبيت وسعت بين الصفا والمروة وان لم تطهر الى يوم التروية اغتسلت واحتشت ثم سعت بين الصفا والمروة ثم خرجت الى منى فاذا قضت المناسك وزارت البيت طافت بالبيت طوافا لعمرتها ثم طافت طوافا للحج ثم خرجت فسعت فاذا فعلت ذلك فقد احلت من كل شيء يحل منه المحرم الا فراش زوجها فاذا طافت اسبوعا آخر حل لها فراش زوجها **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **دوم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن امرأة متمتعة قدمت مكة فرأت الدم قال تطوف بين الصفا والمروة ثم تجلس في بيتها فان طهرت طافت بالبيت وان لم تطهر فاذا كان يوم التروية افاضت عليها الماء واهلت بالحج من بيتها وخرجت الى منى وقضت المناسك كلها فاذا قدمت مكة طافت بالبيت طوافين ثم سعت بين الصفا والمروة فاذا فعلت ذلك فقد حل لها كل شيء ما خلا فراش زوجها **شرح** [illegible] **سیم اصل** عن درست بن ابي منصور عن عجلان قال قلت لابي عبد الله عليه السلام متمتعة قدمت مكة فرأت الدم كيف تصنع قال تسعى بين الصفا والمروة وتجلس في بيتها فان طهرت طافت بالبيت وان لم تطهر فاذا كان يوم التروية افاضت عليها الماء واهلت بالحج وخرجت الى منى فقضت المناسك

كلّها فاذا فعلت ذلك فقد حلّ لها كلّ شيء ما عدا فراش زوجها قال وكنت انا وعبيد الله بن صالح سمعنا هذا
الحديث في المسجد فدخل عبيد الله على ابي الحسن عليه السلام فخرج اليّ فقال قد سألت ابا الحسن عليه السلام عن
رواية عجلان فحدّثني بنحو ما سمعنا من عجلان **شرح** ضمير قال راجع است بعجلان و در دوم راجع بامام جعفر صادق عليه السلام
و در سيوم راجع بر است [illegible] موافق حديث اين است **چهارم اصل** عن عبيد الله بن صالح عن ابي
عبد الله عليه السلام قال قلت له امرأة متمتعة تطوف ثم طمثت قال تسعى بين الصفا والمروة وتقضي متعتها
شرح روايت است از عبيد الله بن صالح از امام جعفر صادق عليه السلام گفت گفتم امام را كه زنى متعه بعمره تمتع طواف ميكند ميان صفا و مروه و آخر ميكند عمره
تمتع خود را [illegible] **پنجم اصل** سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول في المرأة المتمتعة اذا احرمت وهي طاهر
ثم حاضت قبل ان تقضي متعتها سعت ولم تطف حتى تطهر ثم تقضي طوافها وقد قضت عمرتها
وان هي احرمت وهي حائض لم تسع ولم تطف حتى تطهر **شرح** [illegible] سيوم [illegible] بجا آوردن تمام عمل است [illegible]
و در دوم يعنى بجا آوردن تمام عمل بعد از وقت [illegible] است **يعنى** شنيدم از امام جعفر صادق عليه السلام ميگفت در زنى كه احرام عمره تمتع ميكند در حالى كه
پاك است بعد از آن حائض شد پيش از آنكه تمام كند عمره تمتع خود را كه سعى ميكند ميان صفا و مروه در حالى كه طواف نكرده است تا آنكه پاك از حيض شود
بعد از آن قضا ميكند طواف عمره خود را و بتحقيق تمام كرده است عمره خود را و اگر احرام عمره تمتع در حالى كه او حائض است سعى نميكند و طواف نميكند
تا آنكه پاك از حيض شود [illegible] **بدانكه** اين يعنى بر خلاف است [illegible]
[illegible] بجا آورد و احرام حج كرده متوجه عرفات شود [illegible]
بعد از ايشان [illegible] **ششم اصل** عن عجلان ابي صالح انه سمع ابا عبد الله عليه السلام
يقول اذا اعتمرت المرأة ثم اعتلّت قبل ان تطوف قدّمت السعي وشهدت المناسك فاذا طهرت وانصرفت
من الحجّ قضت طواف العمرة وطواف الحجّ وطواف النساء ثم احلّت من كلّ شيء **شرح** [illegible]
[illegible] است الاعتلال [illegible] اينجا حائض شدن [illegible] بجا آوردن است [illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عن علي انه سمع ابا عبد الله عليه السلام يقول وسئل
عن امرأة متمتعة طمثت قبل ان تطوف فخرجت مع الناس الى منى اوليس هي على عمرتها وحجّتها فلتطف طوافا
للعمرة وطوافا للحجّ **شرح** [illegible] امام عليه السلام است [illegible]
براى استفهام انكارى است [illegible] **يعنى** روايت
از على كه شنيد از امام جعفر صادق عليه السلام ميگفت در حالى كه [illegible] زنى متعه بعمره تمتع كه حائض شد پيش از آنكه طواف عمره
كند پس بعد از سعى ميان صفا و مروه بيرون رفت [illegible] آن زن بر عمره تمتع و حج [illegible]
عمره بيرون [illegible] طواف عمره [illegible] احرام حج [illegible] بايد كه پاك از حيض شود طواف كند طوافى براى عمره و طوافى
براى حج [illegible] ميان صفا و مروه براى حج [illegible] **هشتم اصل** قلت لابي عبد الله عليه السلام المرأة تجيء
متمتعة فتطمث قبل ان تطوف بالبيت فيكون طهرها ليلة عرفة فقال ان كانت تعلم انها تطهر وتطوف
بالبيت وتحلّ من احرامها وتلحق بالناس فلتفعل **شرح** [illegible] **يعنى** گفتم امام جعفر صادق عليه السلام را كه زنى مى آيد بحالى كه عمره تمتع است [illegible]

[illegible] بعد از طواف عمره كه [illegible] عرفات [illegible] سعى ميكند با مردمان بيرون [illegible] منى [illegible]
[illegible] طواف [illegible] امام گفت كه اگر آن زن [illegible] پاك ميشود از حيض [illegible] طواف عمره ميكند [illegible] بيرون مى آيد از
احرام [illegible] بعد از احرام حج [illegible] عرفات پيش از غروب آفتاب [illegible] مذكور شد [illegible]
[illegible] صورت مختلف [illegible] اول [illegible] پاك ميشود [illegible] طواف و سعى [illegible]
حج [illegible] عرفات [illegible] پيش از غروب آفتاب [illegible] با مردمان [illegible] عرفات شود **نهم اصل**
عن معوية بن عمار قال سألت ابا عبد الله عليه السلام عن امرأة طافت بالبيت ثم حاضت قبل ان تسعى قال
تسعى قال وسألته عن امرأة سعت بين الصفا والمروة فحاضت بينهما قال تتمّ سعيها **شرح** روايت است از معوية بن
عمار گفت پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از زنى عمره تمتع كه طواف كرد كعبه بعد از آن حائض شد پيش از آنكه سعى ميان صفا و مروه كند
امام گفت كه سعى ميكند راوى گفت كه پرسيدم امام را از زنى كه شروع در سعى ميان صفا و مروه كرد پس حائض شد در ميان صفا و مروه امام گفت كه تمام ميكند
سعى [illegible] ساقط [illegible] طاهر [illegible] حائض شود [illegible] سعى قطع ميكند
[illegible] تمام [illegible] قطع [illegible]
[illegible] ايام حيض [illegible] طاهر [illegible]
[illegible] **دهم اصل** سمعت ابا عبد الله عليه السلام
يقول في المرأة المتمتعة اذا احرمت وهي طاهر ثم حاضت قبل ان تقضي متعتها سعت ولم تطف حتى تطهر
ثم تقضي طوافها وقد تمّت متعتها فان هي احرمت وهي حائض لم تسع ولم تطف حتى تطهر **شرح** شنيدم از امام
جعفر صادق عليه السلام ميگفت در زنى كه عمره تمتع ميكند چون احرام كرد بعمره تمتع در حالى كه او پاك از حيض است بعد از آن حائض شد پيش از آنكه پاك
از حيض شود بجا آورد باقى افعال عمره تمتع خود را سعى ميكند ميان صفا و مروه و طواف نميكند تا آنكه پاك از حيض شود بعد از آن قضا كند طواف عمره خود را
و بتحقيق تمام شد افعال عمره تمتع [illegible] احرام حج [illegible] عرفات [illegible] بعد از آن [illegible]
احرام عمره تمتع كند در حالى كه او حائض است سعى نميكند و طواف نميكند تا آنكه پاك شود از حيض [illegible] احرام حج [illegible] عرفات [illegible]
[illegible] **باب سيصد و پنجاه و دوم اصل باب المرأة تحيض بعد ما تدخل في الطواف شرح** اين باب بيان [illegible]
كه حائض شود بعد از دخول و شروع او در طواف و در اين باب چهار حديث است **اول اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن
امرأة طافت بالبيت في حجّ او عمرة ثم حاضت قبل ان تصلّي الركعتين قال اذا طهرت فلتصلّ الركعتين
عند مقام ابراهيم وقد قضت طوافها **شرح** پرسيدم امام جعفر صادق عليه السلام از زنى كه طواف كرد كعبه را در حج يا عمره بعد از آن حائض
شد پيش از آنكه بگزارد دو ركعت نماز طواف را امام گفت كه چون پاك از حيض شود بايد كه بگزارد آن دو ركعت نزد مقام ابراهيم و بتحقيق تمام كرده طواف
خود را [illegible] آن طواف واجب [illegible] **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا حاضت المرأة
وهي في الطواف بالبيت او بين الصفا والمروة فجاوزت النصف فعلّمت ذلك الموضع فاذا طهرت رجعت
فاتمّت بقية طوافها من الموضع الذي علّمته فان هي قطعت طوافها في اقلّ من النصف فعليها ان
تستأنف الطواف من اوّله **شرح** [illegible] بالبيت [illegible] في الطواف [illegible] احتمال [illegible]
آيد [illegible] النصف [illegible]

طواف است و او بنا بر آن گذاشت [illegible] اکثر شیخ مجهول است و بنا بر آن ظاهر است که تقدیر جاوزت الی النصف باشد و راجع بمعنی اول [illegible]
جاوزت من النصف [illegible] مجهول [illegible] آن [illegible] امام [illegible]
[illegible] و اول شرط اتمام طواف
[illegible] است [illegible] صحیح روایت است از امام
[illegible] طواف [illegible] طواف [illegible]
[illegible] طواف [illegible]
پس اگر [illegible] طواف [illegible] سیوم اصل عن احمد بن
عمر الحلال عن ابی الحسن علیه السلام قال سألته عن امرأة طافت خمسة اشواط ثم اعتلت قال اذا حاضت
المرأة وهی فی الطواف بالبیت او بالصفا والمروة وجاوزت النصف علمت ذلک الموضع الذی بلغت
فاذا هی قطعت طوافها فی اقل من النصف فعلیها ان تستأنف الطواف من اوله شرح [illegible]
[illegible] جاوزت النصف ظاهر است که تقدیر جاوزت الی النصف باشد [illegible] صحیح روایت است از احمد بن عمر
حلال [illegible] امام [illegible] طواف [illegible]
[illegible] طواف [illegible] طواف [illegible] امام [illegible]
[illegible] طواف [illegible] چهارم اصل اخبرنی من سمع ابا عبد الله علیه السلام
یقول المرأة المتمتعة اذا طافت بالبیت اربعة اشواط ثم رأت الدم فمتعتها تامة شرح [illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible]
[illegible] طواف [illegible] باب
صد و پنجاه و سیوم اصل [illegible] المستحاضة تطوف بالبیت شرح این باب [illegible] طواف [illegible]
[illegible] اول اصل عن ابی جعفر علیه السلام ان اسماء بنت عمیس نفست بمحمد بن ابی بکر فامرها رسول الله
صلی الله علیه و آله حین ارادت الاحرام من ذی الحلیفة ان تحتشی بالکرسف والخرق وتهل بالحج فلما
قدموا مکة وقد نسکوا المناسک وقد اتی لها ثمانیة عشر یوما فامرها رسول الله صلی الله علیه و آله
ان تطوف بالبیت وتصلی ولم ینقطع عنها الدم ففعلت ذلک شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] صحیح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام [illegible] اسماء بنت عمیس [illegible] محمد بن ابی بکر
[illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible]

بس

پس از آنکه [illegible] طواف [illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] طواف [illegible]
[illegible] دوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال المستحاضة
تطوف بالبیت وتصلی ولا تدخل الکعبة شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] طواف [illegible]
[illegible] طواف [illegible] باب صد و
پنجاه و چهارم اصل [illegible] شرح [illegible] اول اصل سألت ابا الحسن
علیه السلام عن جاریة لم تحض خرجت مع زوجها واهلها فحاضت فاستحیت ان تعلم اهلها وزوجها حتی قضت
المناسک وهی علی تلک الحال فواقعها زوجها ثم رجعت الی الکوفة فقالت لاهلها کان من الامر کذا وکذا قال
علیها سوق بدنة وعلیها الحج من قابل وعلیها [illegible] شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible] دوم اصل سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول اذا طافت
المرأة الحائض ثم ارادت ان تودع البیت فلتقف علی ادنی باب من ابواب المسجد ولتودع البیت شرح [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] طواف [illegible]
[illegible]
[illegible] سیوم اصل عن عبد الرحمن بن الحجاج قال ارسلت الی ابی عبد الله
علیه السلام ان بعض من معنا من صرورة النساء قد اعتللن فکیف نصنع قال تنتظر ما بینها وبین الترویة
فان طهرت فلتهل والا فلا یدخل علیها الترویة الا وهی محرمة شرح روایت است از عبد الرحمن بن حجاج [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال اذا طافت المرأة
طواف النساء وطافت اکثر من النصف فحاضت نفرت ان شاءت شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام [illegible] طواف [illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible] پنجم اصل عن ابی ایوب الخزاز قال کنت عند ابی عبد الله علیه السلام فدخل علیه رجل لیلا فقال
اصلحک الله امرأة معنا حاضت ولم تطف طواف النساء فقال لقد سألت عن هذه المسألة الیوم فقال

لما أتى جمادى فقد أحببت أن أنفع ذلك منك فاطرقي كأنما يناجي نفسه وهو يقول لا يقيم عليها جمالها ولا تستطيع أن تتخلف عن أصحابها تمضي وقد تم حجها شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

باب صد و پنجاه و [illegible] باب علاج الحائض شرح [illegible] اصل

عن الحسن بن علي بن يقطين عن أخيه الحسين قال احتججت مع أبي وحجت معي أختي فلما قدمنا مكة حاضت فجزعت جزعا شديدا خوفا أن يفوتها الحج فقال لي أبي ائت أبا الحسن عليه السلام وقل له إن أبي يقرئك السلام ويقول لك إن قبلي فتحجبه بها وقد حاضت وجزعت جزعا شديدا مخافة أن يفوتها الحج فما تأمرها شرح [illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible]

اصل قال فأتيت أبا الحسن عليه السلام وكان في المسجد الحرام فوقفت حياله فلما نظر إلي أشار إلي فأتيته وقلت له إن أبي يقرئك السلام وأديت إليه ما أمرني به أبي فقال أقرئه السلام وقل له فليأمرها أن تأخذ قطنة بماء اللبن فلتستدخلها فإن الدم سينقطع عنها وتقضي مناسكها كلها قال فانصرفت إلى أبي فأديت إليه ما قال فأمرها بذلك ففعلته فانقطع عنها الدم وشهدت المناسك كلها فلما ارتحلنا من مكة بعد الحج وصارت في المحمل عاد إليها الدم شرح [illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] کریم [illegible]

[illegible] باب صد و پنجاه [illegible]

[illegible]

باب صد و پنجاه و [illegible] اصل باب دعاء الدم شرح این باب بیان دعا برای [illegible] اول اصل

عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا أحرمت المرأة فلتغتسل ولتحتش وتلفف هي وتستثفر ثم تقول في دعائها اللهم إني أسألك بكل اسم هو لك أو تسميت به لأحد من خلقك أو استأثرت به في علم الغيب عندك وأسألك باسمك الأعظم وبكل حرف أنزلته على موسى وبكل حرف أنزلته على عيسى وبكل حرف أنزلته على محمد صلى الله عليه وآله إلا أذهبت عني هذا الدم وإذا أرادت أن تدخل المسجد الحرام أو مسجد الرسول صلى الله عليه وآله فعلت مثل ذلك شرح [illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] اصل قال وتأتي مقام جبرئيل عليه السلام وهو تحت الميزاب فإنه كان مكانه إذا استأذن على النبي صلى الله عليه وآله قال فذلك مقام لا تدعو الله فيه حائض تستقبل القبلة وتدعو بدعاء الدم إلا رأت الطهر إن شاء الله شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن عمر بن يزيد قال حاضت صاحبتي وانا بالمدينة وكان ميعاد جمالنا وابان مقامنا وخروجنا قبل ان
تطهر ولم تقرب المسجد ولا القبر ولا المنبر فذكرت ذلك لابي عبد الله عليه السلام فقال مرها فلتغتسل ولتأت
مقام جبرئيل عليه السلام فان جبرئيل كان يجيء فيستأذن على رسول الله صلى الله عليه وآله وان كان على حال لا
ينبغي ان يأذن له قام في مكانه حتى يخرج اليه وان اذن له دخل عليه فقلت واين المكان فقال حيال الميزاب الذي اذا خرجت
من الباب الذي يقال له باب فاطمة بحذاء القبر اذا رفعت رأسك بحذاء الميزاب والميزاب فوق رأسك والباب
من وراء ظهرك وتجلس في ذلك الموضع وتجلس معها نساء ولتدع ربها ويؤمن على دعائها شرح [illegible]

[illegible]

بیعنی [illegible]

[illegible]

اصل قال فقلت واي شيء تقول
اللهم اني اسألك بانك انت الله ليس كمثلك شيء ان تفعل بي كذا وكذا قال فصنعت صاحبتي الذي امرني
فطهرت ودخلت المسجد قال وكان لنا خادم ايضا فحاضت فقالت يا سيدي الا اذهب انا اذاً فاصنع كما صنعت
سيدتي فقلت لها بلى فذهبت فصنعت مثل ما صنعت مولاتها فطهرت ودخلت المسجد شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

بیعنی [illegible]

[illegible]

سیوم اصل عن بكر بن عبد الله الازدي عن ابي حمزة
الثمالي قال قلت لابي عبد الله عليه السلام جعلت فداك ان امرأة مسلمة صحبتني حتى انتهيت الى بستان
بني عامر فحرمت عليها الصلاة فدخلها من ذلك امر عظيم فخافت ان تذهب متعتها فامرتني ان اذكر ذلك
لك واسألك كيف تصنع شرح [illegible]

[illegible]

بیعنی [illegible]

[illegible]

اصل فقال قل لها فلتغتسل نصف النهار
وتلبس ثيابا نظافا وتجلس في مكان نظيف وتجلس حولها نساء يؤمن اذا دعت وتعاهد لها زوال الشمس
فاذا زالت فمرها فلتدع بهذا الدعاء وليؤمن النساء على دعائها حولها شرح [illegible]

[illegible]

اصل كلما دعت تقول اللهم اني اسألك بكل اسم هو لك وبكل اسم تسميت به لاحد من خلقك وهو مرفوع
مخزون في علم الغيب عندك واسألك باسمك الاعظم الاعظم الذي اذا سئلت به كان حقا عليك ان تجيب
ان تقطع عني هذا الدم شرح [illegible]

بیعنی [illegible]

[illegible]

اصل قال فانقطع الدم
والا دعت بهذا الدعاء الثاني فقل لها فلتقل اللهم اني اسألك بكل حرف انزلته على محمد صلى الله عليه وآله

وبكل حرف أنزلته على موسى عليه السلام وبكل حرف أنزلته على عيسى عليه السلام وبكل حرف أنزلته في كتاب
من كتبك وبكل دعوة دعاك بها ملك من ملائكتك أن تقطع عني هذا الدم شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

اصل وإن انقطع فلم تر منها ذلك شيئا وإلا فلتغتسل من الغد في مثل تلك الساعة التي اغتسلت فيها
بالأمس فإذا رأت الشمس فلتصل ولتدع بالدعاء ولترم من الشرة إذا دعت ففعلت ذلك المرأة فارتفع عنها
الدم حتى قضت متعتها وحجها وانصرفنا راجعين فلما انتهينا إلى بستان بني عامر عاودها الدم فقلت له
أدعو بهذين الدعاءين في دبر صلاتي فقال ادع بالأول إن أحببت وأما الآخر فلا تدع به إلا في الأمر الفظيع
ينزل بك شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] باب [illegible] اصل [illegible] شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

اول اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا كان يوم التروية
إن شاء الله فاغتسل والبس ثوبيك وادخل المسجد حافيا وعليك السكينة والوقار ثم صل ركعتين
عند مقام إبراهيم صلى الله عليه وآله أو في الحجر ثم اقعد حتى تزول الشمس فصل المكتوبة ثم قل في دبر صلاتك
كما قلت حين أحرمت من الشجرة وأحرم بالحج ثم امض وعليك السكينة والوقار فإذا انتهيت إلى فضاء
دون الردم فلب فإذا انتهيت إلى الردم وأشرفت على الأبطح فارفع صوتك بالتلبية حتى تأتي منى شرح
[illegible]

[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] دوم اصل وفي رواية أبي بصير عن أبي
عبد الله عليه السلام قال إذا أردت أن تحرم يوم التروية فاصنع كما صنعت حين أردت أن تحرم وخذ من
شاربك ومن أظفارك وأطل عانتك إن كان لك شعر وانتف إبطيك واغتسل والبس ثوبيك ثم ائت
المسجد الحرام فصل فيه ست ركعات قبل أن تحرم وتدعو الله وتسأله العون شرح [illegible]

[illegible] اصل وتقول
اللهم إني أريد الحج فيسره لي وحلني حيث حبستني لقدرك الذي قدرت علي وتقول أحرم لك شعري وبشري
ولحمي ودمي من النساء والطيب والثياب أريد بذلك وجهك والدار الآخرة وحلني حيث حبستني لقدرك الذي
قدرت علي ثم تلبي من المسجد الحرام كما لبيت حين أحرمت وتقول لبيك بحجة تمامها وبلاغها عليك وإن
قدرت أن يكون رواحك إلى منى زوال الشمس وإلا فمتى ما تيسر لك من يوم التروية شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

[illegible] سیم اصل عن الحلبي قال سألته عن رجل أتى المسجد الحرام وقد
أزمع بالحج يطوف بالبيت قال نعم ما لم يحرم شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] چهارم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام من أين أهل بالحج فقال
إن شئت من رحلك وإن شئت من الكعبة وإن شئت من الطريق شرح گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] افضل است **چهارم اصل** عَنِ الحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الحَجِّ مَاشِياً أَفْضَلُ أَوْ رَاكِباً فَقَالَ بَلْ رَاكِباً فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَجَّ رَاكِباً

شرح [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ مَشْيِ الحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ مَكَّةَ أَوْ مِنَ المَدِينَةِ قَالَ مِنْ مَكَّةَ وَسَأَلْتُهُ إِذَا زُرْنَا البَيْتَ نَرْكَبُ أَوْ نَمْشِي فَقَالَ الحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ [illegible] فَسَأَلْتُهُ عَنِ الرُّكُوبِ أَفْضَلُ أَوِ المَشْيِ فَقَالَ الرُّكُوبُ قُلْتُ الرُّكُوبُ أَفْضَلُ مِنَ المَشْيِ فَقَالَ نَعَمْ لِأَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَكِبَ **شرح** [illegible]

[illegible] **الکوب** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **ششم اصل** عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ مَتَى يَنْقَطِعُ مَشْيُ المَاشِي قَالَ إِذَا رَمَى جَمْرَةَ العَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدِ انْقَطَعَ مَشْيُهُ فَلْيَزُرْ رَاكِباً **شرح** [illegible]

[illegible] **هفتم اصل** قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الَّذِي عَلَيْهِ المَشْيُ فِي الحَجِّ إِذَا رَمَى الجِمَارَ زَارَ البَيْتَ رَاكِباً وَلَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] **باب صد و پنجاه و [illegible] در [illegible] طواف الحج قبل الخروج الى منى شرح** این باب [illegible]

[illegible] **اول اصل** عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ المُتَمَتِّعِ إِذَا كَانَ شَيْخاً كَبِيراً أَوِ امْرَأَةً تَخَافُ الحَيْضَ يُعَجِّلُ طَوَافَ الحَجِّ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ مِنًى فَقَالَ نَعَمْ مَنْ كَانَ هَكَذَا يُعَجِّلُ قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يُحْرِمُ بِالحَجِّ مِنْ مَكَّةَ ثُمَّ يَرَى البَيْتَ خَالِياً فَيَطُوفُ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ عَلَيْهِ شَيْءٌ فَقَالَ لَا قُلْتُ المُفْرِدُ بِالحَجِّ إِذَا طَافَ بِالبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالمَرْوَةِ أَيُعَجِّلُ طَوَافَ النِّسَاءِ قَالَ لَا إِنَّمَا طَوَافُ النِّسَاءِ بَعْدَمَا يَأْتِي مِنًى **شرح**

شرح [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَيِّ المَسْجِدِ أُحْرِمُ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ فَقَالَ مِنْ أَيِّ المَسْجِدِ شِئْتَ **شرح** [illegible]

[illegible] **ششم اصل** قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَتَى أُلَبِّي بِالحَجِّ فَقَالَ إِذَا خَرَجْتَ إِلَى مِنًى ثُمَّ قَالَ إِذَا جَعَلْتَ شِعْبَ الدُّبِّ عَنْ يَمِينِكَ وَالعَقَبَةَ عَنْ يَسَارِكَ فَلَبِّ بِالحَجِّ **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **باب صد و پنجاه و هشتم اصل الحج ماشيا وانقطاع مشي الماشي شرح** این باب [illegible]

[illegible] **اول اصل** عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّا نُرِيدُ أَنْ نَخْرُجَ إِلَى مَكَّةَ مُشَاةً فَقَالَ لَا تَمْشُوا وَاخْرُجُوا رُكْبَاناً فَقُلْتُ أَصْلَحَكَ اللهُ إِنَّهُ بَلَغَنَا عَنِ الحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنَّهُ كَانَ يَحُجُّ مَاشِياً وَتُسَاقُ مَعَهُ المَحَامِلُ وَالرِّحَالُ **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] **دوم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّا كُنَّا نَحُجُّ مُشَاةً فَبَلَغَنَا عَنْكَ شَيْءٌ فَمَا تَرَى فَقَالَ إِنَّ النَّاسَ لَيَحُجُّونَ مُشَاةً وَيَرْكَبُونَ فَقُلْتُ لَيْسَ عَنْ ذَلِكَ أَسْأَلُكَ فَقَالَ عَنْ أَيِّ شَيْءٍ سَأَلْتَ فَقُلْتُ أَيُّهُمَا أَحَبُّ إِلَيْكَ أَنْ نَصْنَعَ قَالَ تَرْكَبُونَ أَحَبُّ إِلَيَّ فَإِنَّ ذَلِكَ أَقْوَى لَكُمْ عَلَى الدُّعَاءِ وَالعِبَادَةِ **شرح** [illegible]

[illegible] **سوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ المَشْيِ أَفْضَلُ أَوِ الرُّكُوبُ فَقَالَ إِذَا كَانَ الرَّجُلُ مُوسِراً فَمَشَى لِيَكُونَ أَقَلَّ لِنَفَقَتِهِ فَالرُّكُوبُ أَفْضَلُ **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

قال كان الحسن بن علي عليهما السلام يحج ماشيا [illegible]

امام گفت که امام حسن [illegible] حج [illegible]

روایت است از اسحق بن عمار که گفت که پرسیدم از امام موسی کاظم علیه السلام از کسی که حج تمتع بکند [illegible]
[illegible] بعرفات [illegible] طواف حج [illegible] پیش از آنکه [illegible] بعرفات [illegible] امام گفت [illegible]
[illegible]
[illegible] بعرفات [illegible] طواف [illegible] کعبه [illegible] بعرفات
[illegible] طواف [illegible] امام گفت [illegible] **دوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عَنْ رَجُلٍ يَدْخُلُ مَكَّةَ وَمَعَهُ نِسَاءٌ قَدْ أَمَرَهُنَّ فَتَمَتَّعْنَ قَبْلَ التَّرْوِيَةِ بِيَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ فَخَشِيَ عَلَى بَعْضِهِنَّ
الْحَيْضَ فَقَالَ إِذَا فَرَغْنَ مِنْ مُتْعَتِهِنَّ وَأَحْلَلْنَ فَلْيَنْظُرْ إِلَى الَّتِي يَخَافُ عَلَيْهَا الْحَيْضَ فَيَأْمُرُهَا فَتَغْتَسِلُ وَتُهِلُّ
بِالْحَجِّ مِنْ مَكَانِهَا ثُمَّ تَطُوفُ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَإِنْ حَدَثَ بِهَا شَيْءٌ قَضَتْ بَقِيَّةَ الْمَنَاسِكِ
وَهِيَ طَامِثٌ **شرح** پرسیدم از امام موسی کاظم علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَقُلْتُ أَلَيْسَ قَدْ بَقِيَ
طَوَافُ النِّسَاءِ قَالَ بَلَى قُلْتُ فَهِيَ مُرْتَهَنَةٌ حَتَّى تَفْرُغَ مِنْهُ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَلِمَ لَا يَتْرُكُهَا حَتَّى تَقْضِيَ مَنَاسِكَهَا
قَالَ يَبْقَى عَلَيْهَا مَنْسَكٌ وَاحِدٌ أَهْوَنُ عَلَيْهَا مِنْ أَنْ يَبْقَى عَلَيْهَا الْمَنَاسِكُ كُلُّهَا مَخَافَةَ الْحِدْثَانِ قُلْتُ أَبَى الْجَمَّالُ
أَنْ يُقِيمَ عَلَيْهَا وَالرُّفْقَةُ قَالَ لَيْسَ لَهُمْ ذَلِكَ تَسْتَعْدِي عَلَيْهِمْ حَتَّى يُقِيمَ عَلَيْهَا حَتَّى تَطْهُرَ وَتَقْضِيَ مَنَاسِكَهَا **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سوم اصل** عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ الْبَخْتَرِيِّ وَمُعَاوِيَةَ
بْنِ عَمَّارٍ وَحَمَّادٍ عَنِ الْحَلَبِيِّ جَمِيعاً عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا بَأْسَ بِتَعْجِيلِ الطَّوَافِ لِلشَّيْخِ الْكَبِيرِ وَالْمَرْأَةِ تَخَافُ
الْحَيْضَ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ إِلَى مِنًى **شرح** [illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ قُلْتُ رَجُلٌ كَانَ مُتَمَتِّعاً وَأَهَلَّ بِالْحَجِّ قَالَ لَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ حَتَّى يَأْتِيَ
عَرَفَاتٍ فَإِنْ هُوَ طَافَ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ مِنًى مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ فَلَا يَعْتَدَّ بِذَلِكَ الطَّوَافِ **شرح** [illegible]
[illegible] **بیان**

روایت

روایت است از ابو بصیر [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لَا بَأْسَ أَنْ يُعَجِّلَ الشَّيْخُ الْكَبِيرُ
وَالْمَرِيضُ وَالْمَرْأَةُ وَالْمَعْلُولُ طَوَافَ الْحَجِّ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى مِنًى **شرح** [illegible]
بیان [illegible]
[illegible] **باب ... اصل باب تقديم الطواف للمفرد شرح** [illegible]
[illegible] **اول اصل** سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُفْرِدِ لِلْحَجِّ يَدْخُلُ
مَكَّةَ يُقَدِّمُ طَوَافَهُ أَوْ يُؤَخِّرُهُ فَقَالَ سَوَاءٌ **شرح** [illegible]
[illegible] **دوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ مُفْرِدِ الْحَجِّ يُقَدِّمُ
طَوَافَهُ أَوْ يُؤَخِّرُهُ فَقَالَ هُوَ وَاللَّهِ سَوَاءٌ عَجَّلَهُ أَوْ أَخَّرَهُ **شرح** [illegible] **سوم اصل** عَنْ زُرَارَةَ
قَالَ سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ مُفْرِدِ الْحَجِّ يُقَدِّمُ طَوَافَهُ أَوْ يُؤَخِّرُهُ قَالَ يُقَدِّمُهُ فَقَالَ رَجُلٌ إِلَى جَنْبِهِ لَكِنَّ شَيْخِي
لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ كَانَ إِذَا قَدِمَ أَقَامَ بِفَخٍّ حَتَّى إِذَا رَجَعَ النَّاسُ إِلَى مِنًى رَاحَ مَعَهُمْ فَقُلْتُ لَهُ مَنْ شَيْخُكَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ
عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَسَأَلْتُ عَنِ الرَّجُلِ فَإِذَا هُوَ أَخُو عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لِأُمِّهِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** روایت است از زراره [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب ... اصل باب الخروج
الى منى شرح** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ
عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَكُونُ شَيْخاً كَبِيراً أَوْ مَرِيضاً يَخَافُ ضِغَاطَ النَّاسِ وَزِحَامَهُمْ يُحْرِمُ
بِالْحَجِّ وَيَخْرُجُ إِلَى مِنًى قَبْلَ يَوْمِ التَّرْوِيَةِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ يَخْرُجُ الرَّجُلُ الصَّحِيحُ يَلْتَمِسُ مَكَاناً وَيَتَرَوَّحُ بِذَلِكَ الْمَكَانِ
قَالَ لَا قُلْتُ يُعَجِّلُ بِيَوْمٍ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ [margin: بِيَوْمَيْنِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ بِثَلَاثَةٍ قَالَ نَعَمْ] قُلْتُ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ قَالَ لَا **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** روایت است از اسحق بن عمار از امام موسی کاظم
علیه السلام [illegible]
[illegible]

بجا امام گفت که گفتم که آیا صاحب ... عمره بجا میکند ... امام گفت که آری گفتم که آیا عمره بجا میکند ... امام گفت که آری گفتم که آیا

عمره بجا میکند ... [illegible] امام گفت که نه **دوم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال على الامام ان يصلي الظهر يوم التروية

بمنى ويبيت بها ويصبح حتى تطلع الشمس ثم يخرج الى عرفات **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که واجب است بر امام ... [illegible]

ظهر روز هشتم ذی الحجه را در منی ... [illegible] ... تا آنکه طلوع کند آفتاب ... روز نهم ذی الحجه ... [illegible]

سوی عرفات **سیوم اصل** عن سماعة عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته هل يخرج الناس الى منى غدوة قال نعم

الى غروب الشمس **شرح** ... [illegible] ... طلوع فجر و طلوع آفتاب **یعنی** روایت است از سماعه ... [illegible]

... [illegible] ... امام جعفر صادق علیه السلام گفت که پرسیدم امام را که آیا بیرون میروند مردمان بسوی منی در اول روز هشتم ذی الحجه امام گفت که آری تا

وقت غروب آفتاب ... [illegible] **چهارم اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا توجهت الى

منى فقل اللهم اياك ارجو واياك ادعو فبلغني املي واصلح لي عملي **شرح** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت

چون روانه شوی بسوی منی پس بگو که خدایا ترا امید دارم ... [illegible] ... عمل مرا **باب**

نزول منی و حدود آن ... [illegible] ... **شرح** این باب بیان فرود آمدن در منی و بیان اطراف منی است و در این باب یک حدیث است **اصل**

عن معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله عليه السلام اذا انتهيت الى منى فقل اللهم هذه منى وهي مما مننت بها

علينا من المناسك فاسالك ان تمن علينا بما مننت به على انبيائك فانما انا عبدك وفي قبضتك ثم تصلي بها

الظهر والعصر والمغرب والعشاء الآخرة والفجر والامام يصلي بها الظهر لا يسعه الا ذلك و

موسع عليك ان تصلي بغيرها ان لم تقدر ثم تدركهم بعرفات قال وحد منى من العقبة الى وادي محسر

شرح ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار گفت که گفت امام جعفر صادق علیه السلام که چون رسیدی بسوی

منی ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... لازم نیست امام گفت که ...

منی

١٥٧

... [illegible] ... روایت است **باب صد و شصت و سیوم الغدو**

الی عرفات و حدودها **شرح** ... [illegible] ... **اصل** ... [illegible] ... این باب بیان رفتن

... [illegible] ... بسوی عرفات ... [illegible] ... **اول اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال

من السنة ان لا يخرج الامام من منى الى عرفة حتى تطلع الشمس **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که از جمله

... [illegible] ... تا آنکه طلوع کند آفتاب ... **دوم اصل** قلت لابي عبد الله

عليه السلام انا مشاة فكيف نصنع قال اما اصحاب الرحال فكانوا يصلون الغداة بمنى واما انتم فامضوا حتى

تصلوا في الطريق **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را ... [illegible] ...

... [illegible] ... **سیوم اصل** عن معوية بن

عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا غدوت الى عرفة فقل وانت متوجه اليها اللهم اليك صمدت

واياك اعتمدت ووجهك اردت فاسالك ان تبارك لي في رحلتي وان تقضي لي حاجتي وان تجعلني اليوم

ممن تباهي به من هو افضل مني ثم تلبي وانت غاد الى عرفات **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار

از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... **اصل** فاذا انتهيت الى عرفات

فاضرب خباءك بنمرة ونمرة هي بطن عرنة دون الموقف ودون عرفة فاذا زالت الشمس يوم عرفة فاغتسل

وصل الظهر والعصر باذان واحد واقامتين وانما تعجل العصر وتجمع بينهما لتفرغ نفسك للدعاء فانه

يوم دعاء ومسألة قال وحد عرفة من بطن عرنة وثوية ونمرة الى ذي المجاز وخلف الجبل موقف **شرح** ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

ظهر الاراک و اراک وقف مرفوع و منصوبست یعنی در مضاف الیه است عبارت است از کوه مشهور که در عرفات است حد عرفات است از آن کوه تا ... شروع باعتبار آنکه کوه در جانب مغرب آن کوه است و وقف مرفوع و مجرور منصوبست **یعنی** پس ... عرفات بین ... روز عرفه ... کوه و میان ... در ... آفتاب در روز عرفه پس غسل کن ... نماز ظهر و نماز عصر با یک اذان و دو اقامت ... بجا آری ... بعد از ... مستحب ... عرفات است ...

چهارم اصل قال ابو عبد الله علیه السلام الغسل یوم عرفة اذا زالت الشمس وتجمع بین الظهر والعصر باذان واقامتین **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام که غسل در روز عرفه وقتی است که زوال کرد آفتاب و جمع بکنی در آن روز میان نماز ظهر و نماز عصر بیک اذان و دو اقامت

پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام انه قیل له ایما افضل الحرم او عرفة فقال الحرم فقیل وکیف لم تکن عرفات فی الحرم فقال هکذا جعلها الله عز وجل **شرح** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که سؤال کرده شد از آنحضرت که ... آیا حرم ... پس امام گفت که حرم افضل است پس گفته شد که چگونه نشد عرفات در حرم یعنی که چرا وقوف در روز نهم ذی الحجه در حرم قرار نیافت ... در زمان جاهلیت چنانچه گذشت در حدیث چهارم باب بیست و هفتم که باب حج النبی صلی الله علیه و آله است پس امام گفت که چنین کرد آنرا خدای عز و جل ... مصلحتی ... در حدیث ... باب ... است

ششم اصل عن ابی بصیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال حد عرفات من المأزمین الی اقصی الموقف **شرح** مأزمین بفتح میم و سکون همزه و کسر زاء معجمه ... بعد ... کوه ... است که ... حرم از خارج ... کوه ... فاصله است میان حرم و عرفات ... در نهایه ... المأزم ... بین ... المعارف ... صاحب قاموس گفته ... ذکر ... در شرح حدیث ... باب حج النبی صلی الله علیه و آله که باب بیست و هفتم است ... عرفات ... مراد ... اقصی الموقف ... شرقی ... **یعنی** روایتست از ابو بصیر از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که طرف عرفات از میان ... جای وقوف ... در روز نهم ذی الحجه

باب صد و شصت و چهارم اصل باب قطع تلبیة الحاج شرح این باب بیان بریده کردن تلبیه حج گزار است در این باب دو حدیث است

اول اصل عن ابی جعفر علیه السلام انه قال الحاج یقطع التلبیة یوم عرفة زوال الشمس **شرح** روایتست از امام محمد باقر علیه السلام که گفت که حج گزار بریده میکند تلبیه را در روز عرفه وقت زوال آفتاب **دوم اصل** عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال قطع رسول الله صلی الله علیه وآله التلبیة حین زاغت الشمس یوم عرفة وکان علی بن الحسین علیهما السلام یقطع التلبیة اذا زاغت الشمس یوم عرفة قال ابو عبد الله علیه السلام فاذا قطعت التلبیة فعلیک بالتهلیل والتحمید والتمجید والثناء علی الله عز وجل **شرح** روایتست از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که بریده کرد رسول صلی الله علیه و آله تلبیه را در وقتی که میل کرد آفتاب بجانب مغرب یعنی که زوال آفتاب شد در روز عرفه و امام زین العابدین علیه السلام بریده میکرد تلبیه را وقتی که ... آفتاب در روز عرفه گفت امام جعفر صادق علیه السلام که پس چون بریده کردی تلبیه را پس بر تو باد بگفتن لا اله الا الله و گفتن الحمد لله و گفتن سبحان الله ... و بعض اسماء حسنی ... خدای تعالی **باب صد و شصت و پنجم اصل باب الوقوف بعرفة وحد الموقف**

شرح این باب بیان ... در روز نهم ذی الحجه و بیان طرف موضع ... است در این باب یازده حدیث است **اول اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال عرفات کلها موقف وافضل الموقف سفح الجبل **شرح** السفح بفتح سین بی نقطه و سکون فاء و حاء بی نقطه دامنه کوه **یعنی**

روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که عرفات همه آن جای وقوف است افضل جای وقوف دامنه کوه عرفاتست **دوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا وقفت بعرفات فادن من الهضاب والهضاب هی الجبال فان النبی صلی الله علیه وآله قال ان اصحاب الاراک لا حج لهم یعنی الذین یقفون عند الاراک **شرح** الهضاب بکسر ها و ضاد با نقطه و با یک نقطه جمع هضبه بفتح ها و سکون ضاد ... کوههای پهن بر روی زمین ... گفته ... الجبل المنبسط علی وجه الارض ... جمع هضب ... مراد اینجا ... کوه ... که در حوالی کوه عرفات واقع شده ... از ... اراک درختی است ... کوچک ... و آنها ... مراد ... جبال ... اسم ... جای ... که ... چنانچه گذشت در حدیث چهارم باب بیست و هفتم که باب حج النبی صلی الله علیه و آله است و خارج است از عرفات ... **یعنی** روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که چون وقوف کردی ... نزدیک شو بکوهها پس ... کوههای پهن که در حوالی کوه عرفات است چه درستی که نبی صلی الله علیه و آله گفت که درستی که ... اراک که ... اراک ... خارج است از عرفات ...

سیوم اصل قال رسول الله صلی الله علیه وآله فی الموقف ارتفعوا عن بطن عرنة وقال اصحاب الاراک لا حج لهم **شرح** گفت رسول صلی الله علیه و آله در جای وقوف در روز نهم ذی الحجه که ... زمین پست ... و گفت که یاران اراک که در ... بطن عرنه ... حج ... نیست ... ان ... در حدیث ... باب ... است

چهارم اصل عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال قف فی میسرة الجبل فان رسول الله صلی الله علیه وآله وقف بعرفات فی میسرة الجبل فلما وقف جعل الناس یبتدرون اخفاف ناقته فیقفون الی جانبها فنحاها ففعلوا مثل ذلک فقال ایها الناس انه لیس موضع اخفاف ناقتی الموقف ولکن هذا کله موقف واشار بیده الی الموقف وفعل مثل ذلک فی المزدلفة فاذا رأیت خللا فسده بنفسک وراحلتک فان الله عز وجل یحب ان تسد تلک الخلال وانتقل عن الهضاب واتق الاراک

شرح در بعض نسخ اصل ... بی نقطه ... و در بعضی ... انتقال است و در بعض نسخ بجای انتقل ... است ... **یعنی** روایتست از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که وقوف کن در جانب چپ کوه عرفات مراد ... است ... که ... جانب ... شمال است ... عرفات چه درستی که رسول صلی الله علیه و آله وقوف کرد در عرفات در جانب چپ آن کوه ... وقوف کرد آنجا شروع کردند مردمان ... بگرفتن پاهای ناقه او پس وقوف ... آن جای ... آنرا ... پس گفت ای مردمان ... درستی که ... جای وقوف ... و اشارت کرد بدست خود ... جای وقوف ... مثل آن در مزدلفه ... در حدیث چهارم باب حج النبی صلی الله علیه و آله که باب بیست و هفتم است ... پس چون خلل ... پر کن ... و ... در حدیث ... باب ... الحج والعمرة ... که باب بیست و هشتم است ... بزرگ ... وقوف ... اراک ...

اصل فاذا وقفت بعرفات فاحمد الله وهلله ومجده واثن علیه وکبره مائة تکبیرة واقرأ قل هو الله احد مائة مرة وتخیر لنفسک من الدعاء ما احببت واجتهد فانه یوم دعاء ومسألة وتعوذ بالله من الشیطان فان الشیطان لن یذهلک فی موضع احب الیه من ان یذهلک فی ذلک الموضع وایاک ان تشتغل بالنظر الی الناس واقبل قبل نفسک **شرح** یعنی چون وقوف کردی در عرفات پس حمد

[illegible]

[illegible] **اصل** وَلْيَكُنْ فِيمَا تَقُولُ اَللّٰهُمَّ رَبَّ الْمَشَاعِرِ كُلِّهَا فُكَّ
رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ الْحَلَالِ وَادْرَأْ عَنِّي شَرَّ فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ اَللّٰهُمَّ لَا تَمْكُرْ بِي وَلَا
تَخْدَعْنِي وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ وَيَا أَبْصَرَ النَّاظِرِينَ وَيَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَسْأَلُكَ
أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** وَلْيَكُنْ فِيمَا تَقُولُ وَأَنْتَ رَافِعٌ يَدَيْكَ إِلَى السَّمَاءِ اَللّٰهُمَّ حَاجَتِي الَّتِي إِنْ أَعْطَيْتَنِيهَا لَمْ يَضُرَّنِي مَا
مَنَعْتَنِي وَإِنْ مَنَعْتَنِيهَا لَمْ يَنْفَعْنِي مَا أَعْطَيْتَنِي أَسْأَلُكَ خَلَاصَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ اَللّٰهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَمِلْكُ يَدِكَ وَنَاصِيَتِي
بِيَدِكَ وَأَجَلِي بِعِلْمِكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُوَفِّقَنِي لِمَا يُرْضِيكَ عَنِّي وَأَنْ تُسَلِّمَ مِنِّي مَنَاسِكِيَ الَّتِي أَرَيْتَهَا خَلِيلَكَ إِبْرَاهِيمَ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَدَلَلْتَ عَلَيْهَا حَبِيبَكَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلْيَكُنْ فِيمَا تَقُولُ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ رَضِيتَ
عَمَلَهُ وَأَطَلْتَ عُمُرَهُ وَأَحْيَيْتَهُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَيَاةً طَيِّبَةً **شرح** [illegible]

[illegible] **نهم اصل** عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
يَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَقَفَ بِعَرَفَاتٍ فَلَمَّا هَمَّتِ الشَّمْسُ أَنْ تَغِيبَ قَبْلَ أَنْ يَنْدَفِعَ قَالَ اَللّٰهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَمِنْ تَشَتُّتِ الْأَمْرِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَحْدُثُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَمْسَى ظُلْمِي مُسْتَجِيرًا بِعَفْوِكَ وَأَمْسَى
ذُلِّي مُسْتَجِيرًا بِعِزِّكَ وَأَمْسَى وَجْهِيَ الْفَانِي مُسْتَجِيرًا بِوَجْهِكَ الْبَاقِي يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ وَيَا أَجْوَدَ مَنْ أَعْطَى جَلِّلْنِي
بِرَحْمَتِكَ وَأَلْبِسْنِي عَافِيَتَكَ وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ قَالَ عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ مَيْمُونٍ وَسَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ يَا خَيْرَ
مَنْ سُئِلَ وَيَا أَوْسَعَ مَنْ أَعْطَى وَيَا أَرْحَمَ مَنِ اسْتُرْحِمَ ثُمَّ سَلْ حَاجَتَكَ **شرح** [illegible]

(margin: بمغفرتك وأمسى خوفي مستجيرا بأمانك)

والمقصود

[illegible]

ششم اصل عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَيْسَ فِي شَيْءٍ مِنَ الدُّعَاءِ
عَشِيَّةَ عَرَفَةَ شَيْءٌ مُوَقَّتٌ **شرح** [illegible]

هفتم اصل رَأَيْتُ عَبْدَ اللّٰهِ بْنَ جُنْدَبٍ بِالْمَوْقِفِ فَلَمْ أَرَ مَوْقِفًا كَانَ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِهِ مَا زَالَ مَادًّا
يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَدُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى خَدَّيْهِ حَتَّى تَبْلُغَ الْأَرْضَ فَلَمَّا انْصَرَفَ النَّاسُ قُلْتُ لَهُ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا رَأَيْتُ مَوْقِفًا
قَطُّ أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِكَ قَالَ وَاللّٰهِ مَا دَعَوْتُ إِلَّا لِإِخْوَانِي وَذَلِكَ أَنَّ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَخْبَرَنِي
أَنَّهُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَلَكَ مِائَةُ أَلْفِ ضِعْفٍ مِثْلِهِ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفِ
ضِعْفٍ مَضْمُونَةً لِوَاحِدٍ لَا أَدْرِي يُسْتَجَابُ أَمْ لَا **شرح** [illegible]

هشتم اصل عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ قَالَ كَانَ
عِيسَى بْنُ أَعْيَنَ إِذَا حَجَّ فَصَارَ إِلَى الْمَوْقِفِ أَقْبَلَ عَلَى الدُّعَاءِ لِإِخْوَانِهِ حَتَّى يُفِيضَ النَّاسُ فَقِيلَ لَهُ تُنْفِقُ مَالَكَ
وَتُتْعِبُ بَدَنَكَ حَتَّى إِذَا صِرْتَ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي تُبَثُّ فِيهِ الْحَوَائِجُ إِلَى اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ أَقْبَلْتَ عَلَى الدُّعَاءِ لِإِخْوَانِكَ
وَتَتْرُكُ نَفْسَكَ قَالَ إِنِّي عَلَى ثِقَةٍ مِنْ دَعْوَةِ الْمَلَكِ لِي وَفِي شَكٍّ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِي **شرح** [illegible]

ازابن ابی عمیر گفت کرده ممی بن ابی ... دیدم که چون حج میکرد پس برفت سوی موقف روی آورد به دعا برای برادران مؤمن خود تا آنکه برگردید مردمان

راوی گفت که پس گفتم ... از جهت یکی ... برادران خود ... که چون رسیدی سوی جایی که رحمت کرده میشود در آن ... سوی

خود ... آوردی به دعا برای برادران خود ... گفت که ... برای من ... از دعای ... برای من که ... مستجاب

و ... از دعای خودم که ... مستجاب ... سیزدهم اصل عَنْ اِبْرٰاهِيمَ بْنِ اَبِي الْبِلَادِ اَوْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ كُنْتُ

فِي الْمَوْقِفِ فَلَمَّا اَفَضْتُ لَقِيتُ اِبْرٰاهِيمَ بْنَ شُعَيْبٍ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَكَانَ مُصَاباً بِاِحْدَى عَيْنَيْهِ وَاِذَا عَيْنُهُ الصَّحِيحَةُ

حَمْرَاءُ كَاَنَّهَا عَلَقَةُ دَمٍ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ اُصِبْتَ بِاِحْدَى عَيْنَيْكَ وَاَنَا وَاللّٰهِ مُشْفِقٌ عَلَى الْاُخْرَى فَلَوْ قَصَرْتَ مِنَ

الْبُكَاءِ قَلِيلاً شرح در تهذیب ... آن این است که ابو محمد ... گیت عبدالله بن جندب است ...

در حدیث ... یعنی روایت است از ابراهیم بن ابی البلاد یا عبدالله بن جندب گفت ... در عرفات ... ابراهیم بن شعیب

پس سلام کردم ... که آن ...

مصیبت ... اصل فَقَالَ لَا وَاللّٰهِ يَا اَبَا مُحَمَّدٍ مَا دَعَوْتُ

لِنَفْسِي الْيَوْمَ بِدَعْوَةٍ فَقُلْتُ فَلِمَنْ دَعَوْتَ قَالَ دَعَوْتُ لِاِخْوَانِي لِاَنِّي سَمِعْتُ اَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ مَنْ دَعَا

لِاَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ وَكَّلَ اللّٰهُ بِهِ مَلَكاً يَقُولُ وَلَكَ مِثْلَاهُ فَاَرَدْتُ اَنْ اَكُونَ اَنَا اَدْعُو لِاِخْوَانِي وَيَكُونَ الْمَلَكُ

يَدْعُو لِي لِاَنِّي فِي شَكٍّ مِنْ دُعَائِي لِنَفْسِي وَلَسْتُ فِي شَكٍّ مِنْ دُعَاءِ الْمَلَكِ لِي شرح ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

از دعای ... بهار ... اختلاف ...

... چهاردهم اصل عَنْ عَمْرِو بْنِ اَبِي الْمِقْدَامِ قَالَ رَاَيْتُ اَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

يَوْمَ عَرَفَةَ بِالْمَوْقِفِ وَهُوَ يُنَادِي بِاَعْلَى صَوْتِهِ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ الْاِمَامَ ثُمَّ

كَانَ عَلِيُّ بْنُ اَبِي طَالِبٍ ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ هَهْ فَيُنَادِي ثَلَاثَ

مَرَّاتٍ لِمَنْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ وَمِنْ خَلْفِهِ اثْنَيْ عَشَرَ صَوْتاً ... فَلَمَّا اَتَيْتُ مِنًى سَاَلْتُ

اَصْحَابَ الْعَرَبِيَّةِ عَنْ تَفْسِيرِ هَهْ فَقَالُوا هَهْ لُغَةُ بَنِي فُلَانٍ اَنَا فَاسْاَلْنِي ثُمَّ سَاَلْتُ غَيْرَهُمْ اَيْضاً

مِنْ اَصْحَابِ الْعَرَبِيَّةِ فَقَالُوا ... شرح ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آن امام ... حسن ... حسین ... علی بن الحسین ... محمد بن علی ...

١٦٠

خود از جانب است چه ... گفت راوی که ... گاه ... با ایشان ...

که ... فلان ... ایشان ... راوی گفت که ... آن سوال ...

... آن ... یازدهم اصل قُلْتُ لِاَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اِذَا اَفَضْتَ مِنْ عَرَفَةَ كَيْفَ يَصْنَعُونَ قَالَ يَقِفُونَ

اِلَى الْجَبَلِ شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را ... در عرفات ... آنجا ...

... باب صد و شصت و هشتم اصل و باب الاافاضة من عرفات شرح

الافاضة ... باب ...

[illegible]

... اینجا یعنی این باب ...

از عرفات ... اول اصل قُلْتُ لِاَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَتَى الْاِفَاضَةُ مِنْ عَرَفَاتٍ قَالَ اِذَا ذَهَبَتِ

الْحُمْرَةُ يَعْنِي مِنَ الْجَانِبِ الشَّرْقِيِّ شرح گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را ...

... دوم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ اَبُو عَبْدِ اللّٰهِ

عَلَيْهِ السَّلَامُ اِنَّ الْمُشْرِكِينَ كَانُوا يُفِيضُونَ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ فَخَالَفَهُمْ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَاَفَاضَ

بَعْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ قَالَ وَقَالَ اَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَاَفِضْ مَعَ النَّاسِ وَعَلَيْكَ السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ

وَاَفِضْ بِالْاِسْتِغْفَارِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ ثُمَّ اَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ

رَحِيمٌ شرح روایت است از معاویة بن عمار ...

[illegible]

[illegible]

... سیم اصل

وَاِذَا انْتَهَيْتَ اِلَى الْكَثِيبِ الْاَحْمَرِ عَنْ يَمِينِ الطَّرِيقِ فَقُلِ اللّٰهُمَّ ارْحَمْ مَوْقِفِي وَزِدْ فِي عَمَلِي وَسَلِّمْ لِي دِينِي وَتَقَبَّلْ مَنَاسِكِي

شرح ...

... اصل

وَاِيَّاكَ وَالْوَجِيفَ الَّذِي يَصْنَعُهُ النَّاسُ فَاِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ الْحَجَّ لَيْسَ بِوَجِيفِ

الْخَيْلِ وَلَا اِيضَاعِ الْاِبِلِ وَلَكِنِ اتَّقُوا اللّٰهَ وَسِيرُوا سَيْراً جَمِيلاً لَا تُوطِئُوا ضَعِيفاً وَلَا تُوطِئُوا مُسْلِماً وَتَوَادُّوا وَاقْتَصِدُوا

فِي السَّيْرِ فَاِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَكُفُّ نَاقَتَهُ حَتَّى يُصِيبَ رَاْسُهَا مُقَدَّمَ الرَّحْلِ وَيَقُولُ

اَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالدَّعَةِ فَسُنَّةُ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تُتَّبَعُ شرح ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٢

و در وادر ... فارسی ... که آنرا مردمان در وقت گذشتن از عرفات بسبب نشاط ادراک آن وقوف چه پرستی که رسول الله صلی الله علیه وآله
گفت در وقت ملاحظه آن که ای مردمان پرستی کردیم نه بشتاب رفتن اسبان و نه شتران ... از ... خدای تعالی و در ...
درشتناک ... بیاورید ... که ضعیف شده ... آهسته ... رو و فارد چه پرستی که رسول
صلی الله علیه وآله ... از بیابان ... گفت که ای مردمان ... بهمواری بر طریقه رسول الله صلی الله علیه وآله
بهموار کرده میشود اصل قال معویة بن عمار سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول اللهم اعتقنی من النار وکررها حتی افاض
فقلت الا تفیض فقد افاض الناس فقال انی اخاف الزحام واخاف ان اشرک فی عنت انسان شرح خبر مشتمل
بر افاضه ... امام ... یعنی گفت معویة
شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ... از عرفات ... آزاد کن مرا از آتش جهنم ... گفت ... و در شد ...
کار ... مردمان ... پرستی که ... گفت مردمان ... ترسم ... شریک شوم در آزار رسانیدن
سیوم اصل سمعت ابا عبد الله علیه السلام یقول فی اخر کلامه حین افاض اللهم انی اعوذ بک ان اظلم او اظلم
او اقطع رحما او اوذی جارا شرح شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت در آخر سخن خود در عرفات ...
که ... ظلم کنم ... ظلم کرده شوم ... قطع صله رحم ... آزار کنم همسایه را چهارم اصل عن ضریس الکناسی عن ابی جعفر علیه السلام
قال سألته عن رجل افاض من عرفات قبل ان تغیب الشمس قال علیه بدنة ینحرها یوم النحر فان لم یقدر صام
ثمانیة عشر یوما بمکة او فی الطریق او فی اهله شرح روایتست از ضریس ... بنقطه کنای ... کاف
... از امام محمد باقر علیه السلام گفت پرسیدم ... از عرفات پیش از آنکه فرو رود آفتاب گفت ... شتری که ...
آنرا ... پس اگر ... روزه ... در راه یا در وطن خود پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال
یوکل الله عز وجل ملکین بمأزمی عرفة فیقولان سلم سلم شرح ... نقطه ... است از ... که میان
دو ... است ... عرفات ... آن ... جمع ... بسیار ... بخلاف ...
که ... است ... سلامت ... واجبست ...
در گذشتن ... که ... تعالی ... یعنی روایتست از امام جعفر صادق
علیه السلام گفت ... ششم اصل
عن ابی عبد الله علیه السلام قال مکانان یتزاحم الناس فیهما لیلة مزدلفة عند المأزمین المضیقین شرح
... بنقطه ... مضیقین ... از ...
... یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که دو
... باب ... هفتم اصل ... مزدلفه والوقوف بالمشعر
والافاضة منه وحد المشعر ... ضم ... بنقطه ... بنقطه ... لام ...
از ... که ... المشعر الحرام ... آنجاست ... آن ... شده ...
... است ... یعنی این باب ...
... اطراف مشعر ... این باب ... اول اصل

عن ابن

161
عن ابن ابی عمیر عن معویة وحماد عن الحلبی عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا تصل المغرب حتی تأتی جمعا
فتصلی بها المغرب والعشاء الآخرة باذان واحد واقامتین وانزل ببطن الوادی عن یمین الطریق قریبا
من المشعر ویستحب للصرورة ان یقف علی المشعر الحرام ویطأه برجله ولا یجاوز الحیاض لیلة المزدلفة
شرح جمع ... بنقطه ... است ... حیاض ... جمع حوض است ...
... در مزدلفه ...
آنها ... یعنی روایتست از ابن ابی عمیر ... روایتست از حماد از حلبی از امام جعفر صادق علیه السلام که
... گفت ... نماز شام را ... نماز شام و نماز خفتن ... اذان ... نماز ...
... است ... از نماز شام ... برای نماز شام ... برای نماز خفتن ...
... مشعر ...
... مستحب است ...
... اصل وتقول اللهم
هذه جمع اللهم انی اسألک ان تجمع لی فیها جوامع الخیر اللهم لا تؤیسنی من الخیر الذی سألتک
ان تجمعه لی فی قلبی واطلب الیک ان تعرفنی ما عرفت اولیاءک فی منزلی هذا وان تقینی جوامع
الشر شرح ...
...
...
... اصل وان استطعت ان تحیی تلک اللیلة فافعل فانه بلغنا ان ابواب
السماء لا تغلق تلک اللیلة لاصوات المؤمنین لهم دوی کدوی النحل یقول الله جل ثناؤه انا ربکم و
انتم عبادی ادیتم حقی وحق علی ان استجیب لکم فیحط تلک اللیلة عمن اراد ان یحط عنه ذنوبه ویغفر
لمن اراد ان یغفر له شرح ...
... یعنی ...
...
...
...
... دوم اصل سألت ابا عبد الله علیه السلام
عن الرکعات التی بعد المغرب لیلة المزدلفة فقال صلها بعد العشاء الآخرة اربع رکعات شرح
پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ...
... چهار رکعت سیوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال یستحب للصرورة ان یطأ المشعر الحرام وان
یدخل البیت شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام گفت مستحب است ...

در شرح حدیث اول این باب گذشته است **چهارم اصل** عَنْ مُعٰاوِيَةَ بْنِ عَمّٰارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ أَصْبِحْ عَلَى طُهْرٍ
بَعْدَ مٰا تُصَلِّي الْفَجْرَ فَقِفْ إِنْ شِئْتَ قَرِيباً مِنَ الْجَبَلِ وَإِنْ شِئْتَ حَيْثُ شِئْتَ فَإِذٰا وَقَفْتَ فَاحْمَدِ اللّٰهَ وَأَثْنِ
عَلَيْهِ وَاذْكُرْ مِنْ آلاٰئِهِ وَبَلاٰئِهِ مٰا قَدَرْتَ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ **شرح** اصبح بصیغه امر است از افعال
و از افعال ناقصه است [illegible] طلوع فجر باشد [illegible] پیش از طلوع فجر
روشنی [illegible] **یعنی** روایت است از معاویه بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که داخل شو در روشنی صبح [illegible]
فجر [illegible] وقوف کن [illegible] پس حمد کن او تعالی را
[illegible] **اصل** وَلْيَكُنْ
مِنْ قَوْلِكَ اللّٰهُمَّ رَبَّ الْمَشْعَرِ الْحَرٰامِ فُكَّ رَقَبَتِي مِنَ النّٰارِ وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلاٰلِ وَادْرَأْ عَنِّي شَرَّ
فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ اللّٰهُمَّ أَنْتَ خَيْرُ مَطْلُوبٍ إِلَيْهِ وَخَيْرُ مَدْعُوٍّ وَخَيْرُ مَسْئُولٍ وَلِكُلِّ وٰافِدٍ جٰائِزَةٌ فَاجْعَلْ جٰائِزَتِي فِي مَوْطِنِي هٰذٰا
أَنْ تُقِيلَنِي عَثْرَتِي وَتَقْبَلَ مَعْذِرَتِي وَأَنْ تَجٰاوَزَ عَنْ خَطِيئَتِي ثُمَّ اجْعَلِ التَّقْوىٰ مِنَ الدُّنْيٰا زٰادِي ثُمَّ أَفِضْ
حِينَ يُشْرِقُ لَكَ ثَبِيرٌ وَتَرَى الْإِبِلَ مَوٰاضِعَ أَخْفٰافِهٰا **شرح** اشرق بصیغه [illegible] از افعال است اشراق روشن
شدن [illegible] آفتاب [illegible]
است **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** سَأَلْتُ أَبٰا إِبْرٰاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ أَيُّ سٰاعَةٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ أَنْ أُفِيضَ مِنْ جَمْعٍ فَقٰالَ قَبْلَ أَنْ
تَطْلُعَ الشَّمْسُ بِقَلِيلٍ فَهِيَ أَحَبُّ السّٰاعٰاتِ إِلَيَّ قُلْتُ فَإِنْ مَكَثْنٰا حَتّٰى تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقٰالَ لَيْسَ بِهِ بَأْسٌ
شرح طلوع آفتاب [illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ لاٰ تُجٰاوِزْ وٰادِيَ
مُحَسِّرٍ حَتّٰى تَطْلُعَ الشَّمْسُ **شرح** وادی محسر [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است
از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **باب صد و شصت و هشتم اصل باب السعی فی وادی محسر**
شرح [illegible] **اول اصل** عَنْ حَفْصِ بْنِ الْبَخْتَرِيِّ
وَغَيْرِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ أَنَّهُ قٰالَ لِبَعْضِ وُلْدِهِ هَلْ سَعَيْتَ فِي وٰادِي مُحَسِّرٍ فَقٰالَ لاٰ فَأَمَرَهُ أَنْ يَرْجِعَ حَتّٰى
يَسْعىٰ قٰالَ فَقٰالَ لَهُ ابْنُهُ لاٰ أَعْرِفُهُ فَقٰالَ لَهُ سَلِ النّٰاسَ **شرح** روایت است از حفص بن بختری و غیر او از امام جعفر صادق علیه السلام
[illegible]

وادی محسر [illegible] **دوم اصل** عَنْ بَعْضِ أَصْحٰابِنٰا قٰالَ مَرَّ رَجُلٌ بِوٰادِي مُحَسِّرٍ فَأَمَرَهُ أَبُو عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ
بَعْدَ الْاِنْصِرٰافِ إِلىٰ مَكَّةَ أَنْ يَرْجِعَ فَيَسْعىٰ **شرح** روایت است از بعض [illegible]
[illegible] **سوم اصل** عَنْ
مُعٰاوِيَةَ بْنِ عَمّٰارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ إِذٰا مَرَرْتَ بِوٰادِي مُحَسِّرٍ وَهُوَ وٰادٍ عَظِيمٌ بَيْنَ جَمْعٍ وَمِنًى وَهُوَ
إِلىٰ مِنًى أَقْرَبُ فَاسْعَ فِيهِ حَتّٰى تُجٰاوِزَهُ فَإِنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَرَّكَ نٰاقَتَهُ وَقٰالَ اللّٰهُمَّ
سَلِّمْ لِي عَهْدِي وَاقْبَلْ تَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَاخْلُفْنِي فِيمَنْ تَرَكْتُ بَعْدِي **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معاویه بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ الْحَرَكَةُ
فِي وٰادِي مُحَسِّرٍ مِائَةُ خُطْوَةٍ **شرح** روایت است از امام رضا علیه السلام [illegible]
[illegible] **پنجم اصل** عَنْ إِسْحٰاقَ بْنِ عَمّٰارٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ سَأَلْتُهُ
عَنْ حَدِّ جَمْعٍ فَقٰالَ مٰا بَيْنَ الْمَأْزِمَيْنِ إِلىٰ وٰادِي مُحَسِّرٍ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از اسحق بن عمار از امام [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنْ
أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ قٰالَ حَدُّ الْمُزْدَلِفَةِ مِنْ مُحَسِّرٍ إِلَى الْمَأْزِمَيْنِ **شرح** [illegible] **هفتم اصل**
قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ إِذٰا كَثُرَ النّٰاسُ بِجَمْعٍ وَضٰاقَتْ عَلَيْهِمْ كَيْفَ يَصْنَعُونَ قٰالَ يَرْتَفِعُونَ إِلَى الْمَأْزِمَيْنِ
یعنی گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل** عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قٰالَ الرَّمَلُ فِي وٰادِي مُحَسِّرٍ قَدْرُ مِائَةِ ذِرٰاعٍ **شرح** [illegible]
[illegible] **باب صد و شصت و نهم اصل باب من جهل أن يقف بالمشعر شرح** این باب
[illegible] **اول اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلاٰمُ الرَّجُلُ الْأَعْجَمِيُّ
وَالْمَرْأَةُ الضَّعِيفَةُ يَكُونٰانِ مَعَ الْجَمّٰالِ الْأَعْرٰابِيِّ فَإِذٰا أَفٰاضَ بِهِمْ مِنْ عَرَفٰاتٍ مَرَّ بِهِمْ كَمٰا هُمْ إِلىٰ مِنًى
لَمْ يَنْزِلْ بِهِمْ جَمْعاً فَقٰالَ أَلَيْسَ قَدْ صَلَّوْا بِهٰا فَقَدْ أَجْزَأَهُمْ قُلْتُ فَإِنْ لَمْ يُصَلُّوا بِهٰا قٰالَ ذَكَرُوا اللّٰهَ فِيهٰا
فَإِنْ كٰانُوا ذَكَرُوا اللّٰهَ فِيهٰا فَقَدْ أَجْزَأَهُمْ **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]
[illegible]

[illegible]

دوم اصل عن ابي بصير قال قلت لابي عبد الله عليه السلام جعلت فداك ان صاحبيّ هذين جهلا ان يقفا بالمزدلفة فقال يرجعان مكانهما فيقفان بالمشعر ساعة قلت فانه لم يخبرهما احد حتى كان اليوم وقد نفر الناس قال فنكس رأسه ساعة ثم قال أليسا قد صليا الغداة بالمزدلفة قلت بلى فقال أليس قد قنتا في صلاتهما قلت بلى فقال تم حجهما ثم قال المشعر من المزدلفة والمزدلفة من المشعر وانما يكفيهما اليسير من الدعاء شرح [illegible]

[illegible]

سوم اصل عن معاوية بن عمار قال قلت لابي عبد الله عليه السلام ما تقول في رجل افاض من عرفات فاتى منى قال فليرجع فيأتي جمعا فيقف بها وان كان الناس قد افاضوا من جمع شرح [illegible]

[illegible]

چهارم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام رجل افاض من عرفات فمرّ بالمشعر فلم يقف حتى انتهى الى منى فرمى الجمرة ولم يعلم حتى ارتفع النهار قال يرجع الى المشعر فيقف به ثم يرجع ويرمي الجمرة شرح [illegible]

[illegible]

پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام انه قال في رجل لم يقف بالمزدلفة ولم يبت بها حتى اتى منى فقال ألم ير الناس لم يكن بمنى حين دخلها قلت فانه جهل ذلك قال يرجع قلت ان ذلك قد فاته قال لا بأس شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال من افاض من عرفات مع الناس فلم يلبث معهم بجمع ومضى الى منى متعمدا او مستخفا فعليه بدنة شرح [illegible]

[illegible]

باب من تعجل من المزدلفة قبل الفجر

اول اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل وقف مع الناس بجمع ثم افاض قبل ان يفيض الناس قال ان كان جاهلا فلا شيء عليه وان كان افاض قبل طلوع الفجر فعليه دم شاة شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول ان رسول الله صلى الله عليه وآله عجّل النساء ليلا من المزدلفة الى منى وامر من كان منهن عليها هدي ان ترمي ولا تبرح حتى تذبح ومن لم يكن عليها منهن هدي ان تمضي الى مكة حتى تزور شرح [illegible]

[illegible]

سوم اصل عن احدهما عليهما السلام قال لا بأس بان يقدم النساء اذا زال الليل [illegible] شرح [illegible]

[illegible]

چهارم اصل عن احدهما عليهما السلام قال اي امرأة او رجل خائف افاض من المشعر الحرام ليلا فلا بأس فليرم الجمرة ثم ليمض وليأمر من يذبح عنه وتقصر المرأة ويحلق الرجل ثم ليطف بالبيت وبالصفا والمروة ثم ليرجع الى منى فان اتى منى ولم يذبح عنه فلا بأس ان يذبح هو وليحمل الشعر اذا حلق بمكة الى منى وان شاء قصّر ان كان قد حج قبل ذلك شرح [illegible]

[illegible]

پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال رخص رسول الله صلى الله عليه وآله للنساء والصبيان ان يفيضوا بليل ويرموا الجمار بليل وان يصلوا الغداة في منازلهم فان خفن الحيض مضين الى مكة ووكّلن من يضحي عنهن شرح [illegible]

[illegible]

کرده‌ای که از جانب ایشان کرده‌ای برای ایشان رد شد **ششم اصل** سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لَا بَأْسَ بِأَنْ تُقَدِّمَ النِّسَاءَ
إِذَا زَالَ اللَّيْلُ فَيَقِفْنَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ سَاعَةً ثُمَّ يُنْطَلَقُ بِهِنَّ إِلَى مِنًى فَيَرْمِينَ الْجَمْرَةَ ثُمَّ يَصْبِرْنَ سَاعَةً ثُمَّ يُقَصِّرْنَ
وَيَنْطَلِقْنَ إِلَى مَكَّةَ فَيَطُفْنَ إِلَّا أَنْ يَكُنَّ يُرِدْنَ أَنْ يُذْبَحَ عَنْهُنَّ فَإِنَّهُنَّ يُوَكِّلْنَ مَنْ يَذْبَحُ عَنْهُنَّ **شرح** تقدیم صیغه
خواهد مجهول معلوم باب تفعیل و معلوم باب تفعیل بحذف یکی از دو تا است **یعنی** شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام میگفت که باکی نیست در آنکه جلو فرستاده شوند زنان
چون نصف شب شد و نیز بیش از وقت کنند زمانی که مشعر الحرام است ساعتی بعد از آن روانه کرده شود زنان پس می کنند جمره عقبه را بعد از آن درنگ
کنند ساعتی بعد از آن مو کوتاه کنند و روانه شوند سوی که پس طواف کنند مگر آنکه باشند که خواهش اراده کنند ابتدا که قربانی کرده شود از جانب ایشان چه پس
که ایشان در وقت بفرستند کسی را که وکیل بکند کسی را که قربانی کند از جانب ایشان **هفتم اصل** عَنْ سَعِيدٍ الْأَعْرَجِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَعَنَا نِسَاءٌ فَأُفِيضُ بِهِنَّ بِلَيْلٍ قَالَ نَعَمْ تُرِيدُ أَنْ تَصْنَعَ كَمَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ أَفِضْ بِهِنَّ بِلَيْلٍ وَلَا تُفِضْ بِهِنَّ حَتَّى تَقِفَ بِهِنَّ بِجَمْعٍ ثُمَّ أَفِضْ بِهِنَّ حَتَّى
تَأْتِيَ بِهِنَّ الْجَمْرَةَ الْعُظْمَى فَيَرْمِينَ الْجَمْرَةَ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِنَّ ذَبْحٌ فَلْيَأْخُذْنَ مِنْ شُعُورِهِنَّ وَيُقَصِّرْنَ مِنْ أَظْفَارِهِنَّ
وَيَمْضِينَ إِلَى مَكَّةَ فِي وُجُوهِهِنَّ وَيَطُفْنَ بِالْبَيْتِ وَيَسْعَيْنَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ثُمَّ يَرْجِعْنَ إِلَى الْبَيْتِ
فَيَطُفْنَ أُسْبُوعاً ثُمَّ يَرْجِعْنَ إِلَى مِنًى وَقَدْ فَرَغْنَ مِنْ حَجِّهِنَّ وَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَرْسَلَ
مَعَهُنَّ أُسَامَةَ **شرح** فأفیض بتقدیر استفهام است و در نعم ترید ان تصنع ... استفهام
باشد ... و سکون ... و فتح ... تقدیر استفهام است ... بنقطه و سکون ... با نقطه و الف ...
اعظم است ... الجمرة العظمی ... آید ... عقبه ... جمره ...
بجمع ... **یعنی** روایت است از سعید اعرج که گفت گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که قربانت شوم با ما هستند زنانی آیا پس ...
ایشان را در شب گفت آری آیا میخواهی که بکنی چنانچه کرد رسول الله صلی الله علیه و آله در حجة الوداع ... گفتم آری پس امام گفت که ...
در شب ... ایشان را ... ایشان را ... جمره عقبه است ...
آن جمره ... طواف کنند کعبه
و سعی کنند میان صفا و مروه ... طواف کنند ... فارغ شده از حج ... ایشان ...
گفت که ... رسول الله صلی الله علیه و آله ... فرستاد با زنان اسامة بن زید ... ایشان ...
هشتم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ رَخَّصَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِلنِّسَاءِ وَالضُّعَفَاءِ أَنْ يُفِيضُوا
مِنْ جَمْعٍ بِلَيْلٍ وَأَنْ يَرْمُوا الْجَمْرَةَ بِلَيْلٍ فَإِنْ أَرَادُوا أَنْ يَزُورُوا الْبَيْتَ وَكَّلُوا مَنْ يَذْبَحُ عَنْهُمْ **شرح**
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که رخصت داد رسول الله صلی الله علیه و آله برای زنان و ضعیفان ... و ... روانه شوند از مزدلفه
در شب ... جمره ... و ... در شب ... اراده کنند که زیارت کنند کعبه ... وکیل کنند کسی که قربانی کند از جانب ایشان
باب من فاته الحج این باب بیان کسی است که فوت شد از او حج و در این باب شش حدیث است **اول اصل** عَنْ
دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمِنًى إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ إِنَّ قَوْماً قَدِمُوا يَوْمَ النَّحْرِ وَقَدْ فَاتَهُمُ الْحَجُّ
فَقَالَ نَسْأَلُ اللَّهَ الْعَافِيَةَ أَرَى أَنْ يُهَرِيقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ دَمَ شَاةٍ وَيَحِلُّونَ وَعَلَيْهِمُ الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ إِنِ انْصَرَفُوا
إِلَى بِلَادِهِمْ وَإِنْ أَقَامُوا حَتَّى تَمْضِيَ أَيَّامُ التَّشْرِيقِ بِمَكَّةَ ثُمَّ خَرَجُوا إِلَى وَقْتِ أَهْلِ مَكَّةَ فَأَحْرَمُوا مِنْهُ
وَاعْتَمَرُوا فَلَيْسَ عَلَيْهِمُ الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ **شرح** روایت است ... بفتح ... گفت که بودم با امام جعفر صادق ...

قال لهم ... رسول الله صلی الله علیه و آله ... قال ثلث ثم قال افیضوا ...

باب ... و ...

ورسی ... آمده ... پس گفت که ... که آمدند ... در روز ... هرگاه فوت شد از ایشان حج ... امام گفت که طلب میکنیم از خدای تعالی عافیت را
... اگر ... ایشان ... در سال آینده ... ایشان ... حج در سال آینده اگر برگردند سوی شهرهای خود
... در ایام تشریق ... بعد از آن بیرون روند سوی میقات اهل مکه
... احرام کنند ... پس ... ایشان حج در سال آینده **دوم اصل** عَنْ أَبَانٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قَالَ مَنْ أَدْرَكَ جَمْعاً فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ وَقَالَ أَيُّمَا قَارِنٍ أَوْ مُفْرِدٍ أَوْ مُتَمَتِّعٍ قَدِمَ وَقَدْ فَاتَهُ الْحَجُّ فَلْيُحِلَّ بِعُمْرَةٍ وَعَلَيْهِ
الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ قَالَ وَقَالَ فِي رَجُلٍ أَدْرَكَ الْإِمَامَ وَهُوَ بِجَمْعٍ فَقَالَ إِنْ ظَنَّ أَنَّهُ يَأْتِي عَرَفَاتٍ فَيَقِفُ بِهَا قَلِيلًا
ثُمَّ يُدْرِكُ جَمْعاً قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَلْيَأْتِهَا وَإِنْ ظَنَّ أَنَّهُ لَا يَأْتِيهَا حَتَّى يُفِيضُوا فَلَا يَأْتِهَا وَلْيُقِمْ بِجَمْعٍ
فَقَدْ تَمَّ حَجُّهُ **شرح** ... روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که ... وقوف ... مزدلفه ... بتحقیق ... در یافت
حج را ... گفت ... حج قران ... حج افراد ... حج تمتع ... بتحقیق فوت شد از او حج ... از احرام بیرون آید بعمره
... و بر او است حج در سال آینده ... گفت ... امام ... مزدلفه است ... امام گفت که اگر ظن کرد ...
... عرفات ... وقوف کند ... بعد از آن ... مزدلفه پیش از طلوع آفتاب ... عرفات ... و اگر ظن کرد ...
... ایشان ... مزدلفه ... بتحقیق تمام
شد حج او ... **سیوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ
يَوْمَ النَّحْرِ مِنْ قَبْلِ زَوَالِ الشَّمْسِ فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که هر که در یافت ...
... مشعر الحرام است ... پیش از زوال آفتاب ... در یافت حج را **چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ
أَدْرَكَ الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ وَعَلَيْهِ خَمْسَةٌ مِنَ النَّاسِ قَبْلَ أَنْ تَزُولَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ **شرح** ... جمع ...
... بنقطه و سکون ... بنقطه ... سکون ... و سین بی نقطه
... زوال است ...
... زوال ... ایشان ...
... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که ... دریافت ... مشعر الحرام است ...
... از آن ... پیش از زوال آفتاب ... حج ... اگر ...
... در یافت ... **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ وَعَلَيْهِ خَمْسَةٌ
مِنَ النَّاسِ فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ **شرح** این ظاهر است ... **ششم اصل** عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ لِي تَدْرِي لِمَ جُعِلَ ثَلَاثٌ هُنَا قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ فَمَنْ أَدْرَكَ شَيْئاً مِنْهَا فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ **شرح** ...
... استفهام ... صیغه مجهول ... **اول** آنچه برای زنان
و ضعیفان ... **دوم** آنچه برای ...
... آنکه ... طلوع ... باب ...
... **سیوم** آنچه ... زوال آفتاب ... از مجموع ... دوم و حدیث سیوم
این باب ... مشعر الحرام ... گذشت ... حدیث ... **مجمل** ... روایت است از ...

حسن تربیت الناس

از ... امام جعفر صادق علیه السلام گفت که امام گفت که آیا ... [illegible]

... [illegible] ... باب صد و هفتاد و دوم

اصل باب حصى الجمار من اين تؤخذ ومقدارها شرح الحصى ... سنگریزه الجمار ... [illegible]

... [illegible] ... یعنی این باب بیان سنگریزه‌ای ... [illegible]

... [illegible] ... اول اصل عن معوية بن عمار قال خذ حصى الجمار من جمع وان اخذته من رحلك بمنى اجزاك شرح ... [illegible] ... یعنی

روایت است از معویة بن عمار ... از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... دوم اصل عن زرارة عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الحصى التي يرمى بها الجمار فقال تؤخذ من جمع وتؤخذ بعد ذلك من منى شرح ... [illegible]

... [illegible] ... یعنی روایت است از زراره از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... سیوم اصل عن ... ابي عبد الله عليه السلام قال خذ حصى الجمار من جمع وان اخذته من رحلك بمنى اجزاك شرح ... [illegible]

... سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول التقط الحصى ولا تكسرن منهن شيئا شرح ... [illegible] ... یعنی ... [illegible]

... [illegible] ... پنجم اصل عن زرارة عن ابي عبد الله عليه السلام قال حصى الجمار ان اخذته من الحرم اجزاك وان اخذته من غير الحرم لم يجزئك قال وقال لا ترمي الجمار الا بالحصى شرح ... [illegible] ... یعنی روایت است از زراره از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که سنگریزه ... [illegible]

... [illegible] ... ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في حصى الجمار قال كره الصم منها وقال خذ البرش شرح ... [illegible] ... یعنی روایت است ... [illegible]

... [illegible] ... هفتم اصل عن ابي الحسن عليه السلام قال حصى الجمار تكون مثل الانملة ولا تأخذها سوداء ولا بيضاء ولا حمراء خذها كحلية منقطة تخذفهن خذفا وتضعها على الابهام وتدفعها بظفر السبابة قال وارمها من بطن الوادي واجعلهن عن يمينك كلهن ولا ترم على الجمرة وتقف عند الجمرتين الاوليين ولا تقف عند جمرة العقبة

شرح

شرح ... [illegible] ... یعنی روایت است از امام رضا علیه السلام گفت که سنگریزه ... [illegible]

... [illegible]

... ششم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال يجوز اخذ حصى الجمار من جميع الحرم الا من المسجد الحرام ومسجد الخيف شرح ... [illegible]

... یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... هفتم اصل عن حريز عمن اخبره عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته من اين ينبغي اخذ حصى الجمار قال لا تأخذه من موضعين من خارج الحرم ومن حصى الجمار ولا بأس باخذه من سائر الحرم شرح ... [illegible] ... یعنی

روایت است ... از امام جعفر صادق علیه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... باب صد و هفتاد و سیوم اصل باب يوم النحر ومبتدا الرمي وفضله شرح ... [illegible] ... یعنی این باب بیان ... [illegible] ... اول اصل

عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال خذ حصى الجمار ثم ائت الجمرة القصوى التي عند العقبة فارمها من قبل وجهها ولا ترمها من اعلاها وتقول والحصى في يدك اللهم هؤلاء حصياتي فاحصهن لي وارفعهن في عملي ثم ترمي وتقول مع كل حصاة الله اكبر اللهم ادحر عني الشيطان اللهم تصديقا بكتابك وعلى سنة نبيك صلى الله عليه وآله اللهم اجعله حجا مبرورا وعملا مقبولا وسعيا مشكورا وذنبا مغفورا شرح ... [illegible]

... [illegible]

[illegible]

اصل ولکن فیما بینک وبین الجمرة قذفة حصاة او ربع او خمسة عشر ذراعا واذا اتیت رحالک ورجعت من الرمی فقل اللهم بک وثقت وعلیک توکلت فنعم الرب ونعم المولی ونعم النصیر قال ویستحب ان ترمی الجمار علی طهر شرح [illegible] یعنی [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن زرارة عن احدهما علیهما السلام قال سألته عن رمی الجمرة یوم النحر ما لها ترمی وحدها ولا ترمی الجمار غیرها یوم النحر فقال قد کن یرمین کلهن ولکنهم ترکوا ذلک فقلت له جعلت فداک فارمیهن قال لا ترمیهن اما ترضی ان تصنع مثل ما نصنع شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

امام محمد باقر ام

[illegible]

سیوم اصل عن حمران قال سألت ابا جعفر علیه السلام عن رمی الجمار فقال کن یرمین جمیعا بعد الفجر فرمیتها جمیعا بعد ذلک ثم حدثته فقال لی اما ترضی ان تصنع کما کان علی علیه السلام یصنع فترکته شرح روایت از حمران [illegible]

[illegible]

چهارم اصل عن ابن ابی عمیر عن جمیل عن زرارة عن احدهما علیهما السلام

وعن ابن

وعن ابن اذینة عن ابن بکیر قال کانت الجمار ترمی جمیعا قلت فارمیها فقال لا اما ترضی ان تصنع کما اصنع شرح ابن اذینه بضم همزه و فتح ذال [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

پنجم اصل عن سعید الرومی قال رمی ابو عبد الله علیه السلام الجمرة العظمی فرأی الناس وقوفا فقام وسطهم ثم نادی باعلی صوته ایها الناس ان هذا لیس بموقف ثلاث مرات ففعلت شرح الجمرة العظمی [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

ششم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله لرجل من الانصار اذا رمیت الجمار کان لک بکل حصاة عشر حسنات تکتب لک لما تستقبل من عمرک شرح [illegible] یعنی [illegible]

هفتم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام فی رمی الجمار قال له بکل حصاة یرمی بها تحط عنه کبیرة موبقة شرح [illegible] یعنی [illegible]

باب [illegible] چهار اصل باب رمی الجمار فی ایام التشریق شرح التشریق بشین [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

اول اصل عن معویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال ارم فی کل یوم عند زوال الشمس وقل کما قلت حین رمیت جمرة العقبة فابدأ بالجمرة الاولی فارمها عن یسارها فی بطن المسیل وقل کما قلت یوم النحر ثم تقدم قلیلا ثم قم عن یسار الطریق فاستقبل القبلة واحمد الله واثن علیه وصل علی النبی صلی الله علیه

ثم تقدم قليلا فتدعو وتسأله أن يتقبل منك ثم تقدم أيضا ثم افعل ذلك عند الثانية واصنع كما صنعت
بالأولى تقف وتدعو الله كما دعوت ثم تمضي إلى الثالثة وعليك السكينة والوقار فارم ولا تقف عندها

شرح [illegible]

بیان روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

دوم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رمي الجمار فقال قم عند الجمرتين ولا تقم عند جمرة العقبة قلت هذا من السنة قال نعم قلت ما أقول إذا رميت فقال كبر مع كل حصاة

شرح [illegible]

سیوم اصل قال أبو عبد الله عليه السلام خذ حصى الجمار بيدك اليسرى وارم باليمنى

شرح گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

چهارم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال رمي الجمار من طلوع الشمس إلى غروبها

شرح [illegible]

پنجم اصل عن أبي جعفر عليه السلام أنه قال للحكم بن عتيبة ما حد رمي الجمار فقال الحكم عند زوال الشمس فقال أبو جعفر عليه السلام أرأيت لو أنهما كانا رجلين فقال أحدهما لصاحبه احفظ علينا متاعنا حتى أرجع أكان يفوته الرمي هو والله ما بين طلوع الشمس إلى غروبها

شرح [illegible]

بیان روایت است از امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

ششم اصل قال أبو عبد الله عليه السلام رخص رسول الله صلى الله عليه وآله لرعاة الإبل إذا جاؤوا بالليل أن يرموا

شرح گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

هفتم اصل سمعت أبا الحسن الرضا عليه السلام يقول لا ترم الجمرة يوم

النحر

النحر حتى تطلع الشمس وقال ارم الجمار من بطن الوادي واجعل كل جمرة عن يمينك ثم تنفتل في الشق الآخر إذا رميت جمرة العقبة

شرح [illegible]

بیان [illegible]

هشتم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الغسل إذا أراد أن يرمي فقال ربما اغتسلت فأما من السنة فلا

شرح [illegible]

بیان [illegible]

نهم اصل عن الحلبي عن أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الغسل إذا رمى الجمار فقال ربما فعلت وأما من السنة فلا ولكن من الحر والعرق

شرح [illegible]

دهم اصل سألت أبا جعفر عليه السلام عن الجمار فقال لا ترم الجمار إلا وأنت على طهر

شرح [illegible]

فقال لا ترم الجمار

[illegible]

[illegible] اصل عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل نسي رمي الجمار يوم الثاني فبدأ بجمرة العقبة ثم الوسطى ثم الأولى يؤخر ما رمى بما رمى بجمرة الوسطى ثم جمرة العقبة

شرح [illegible]

بیان روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوازدهم اصل عن ابن أبي عمير عن معاوية بن عمار وحماد عن الحلبي جميعا عن أبي عبد الله عليه السلام في رجل رمى الجمار منكوسة قال يعيد على الوسطى وجمرة العقبة

شرح [illegible]

سیزدهم اصل عن عبد الأعلى عن أبي عبد الله عليه السلام قال قلت له رجل رمى الجمرة بست حصيات ووقعت واحدة في الحصى قال يعيدها إن شاء من ساعته وإن شاء من الغد إذا أراد الرمي ولا يأخذ من حصى الجمار قال وسألته عن رجل رمى جمرة العقبة بست حصيات

وَوَقَعَتْ وَاحِدَةٌ فِي الْمَحْمِلِ قَالَ يُعِيدُهَا **شرح** ... یعنی روایت است از عبدالاعلی از امام جعفر صادق ع

[illegible]

... **چهارم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ذَهَبْتُ أَرْمِي فَإِذَا فِي يَدِي سِتُّ حَصَيَاتٍ فَقَالَ خُذْ وَاحِدَةً مِنْ تَحْتِ رِجْلِكَ **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را ...

[illegible]

... **پنجم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ فَإِنْ رَمَيْتَ بِكُلِّ وَاحِدَةٍ بِحَصَاةٍ فَإِنْ سَقَطَتْ مِنْ رَجُلٍ حَصَاةٌ فَلَمْ يَدْرِ أَيَّتُهُنَّ هِيَ قَالَ يَأْخُذُ مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْهِ حَصَاةً فَيَرْمِي بِهَا قَالَ وَإِنْ رَمَيْتَ بِحَصَاةٍ فَوَقَعَتْ فِي مَحْمِلٍ فَأَعِدْ مَكَانَهَا فَإِنْ هِيَ أَصَابَتْ إِنْسَاناً أَوْ جَمَلًا ثُمَّ وَقَعَتْ عَلَى الْجِمَارِ أَجْزَأَكَ **شرح** ...

[illegible]

... **ششم اصل** ...

[illegible]

اصل وَقَالَ فِي رَجُلٍ رَمَى الْأُولَى بِأَرْبَعٍ وَالْأَخِيرَتَيْنِ بِسَبْعٍ سَبْعٍ قَالَ يَعُودُ فَيَرْمِي الْأُولَى بِثَلَاثٍ وَقَدْ فَرَغَ وَإِنْ كَانَ رَمَى الْأُولَى بِثَلَاثٍ وَرَمَى الْأَخِيرَتَيْنِ بِسَبْعٍ سَبْعٍ فَلْيُعِدْ وَلْيَرْمِهِنَّ جَمِيعاً بِسَبْعٍ سَبْعٍ وَإِنْ كَانَ رَمَى الْوُسْطَى بِثَلَاثٍ ثُمَّ رَمَى الْأُخْرَى فَلْيَرْمِ الْوُسْطَى بِسَبْعٍ وَإِنْ كَانَ رَمَى الْوُسْطَى بِأَرْبَعٍ رَجَعَ فَرَمَى بِثَلَاثٍ قَالَ قُلْتُ الرَّجُلُ يَنْكُسُ فِي رَمْيِ الْجِمَارِ فَيَبْدَأُ بِجَمْرَةِ الْعَقَبَةِ ثُمَّ الْوُسْطَى ثُمَّ الْعُظْمَى قَالَ يَعُودُ فَيَرْمِي الْوُسْطَى ثُمَّ يَرْمِي جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَإِنْ كَانَ مِنَ الْغَدِ **شرح** ...

[illegible]

باب

باب ... اصل ... شرح ...

[illegible]

... **اول اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ لَهُ رَجُلٌ نَسِيَ أَنْ يَرْمِيَ الْجِمَارَ حَتَّى أَتَى مَكَّةَ قَالَ يَرْجِعُ فَيَرْمِيهَا يَفْصِلُ بَيْنَ كُلِّ رَمْيَتَيْنِ بِسَاعَةٍ قُلْتُ فَاتَهُ ذَلِكَ وَخَرَجَ قَالَ لَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ قَالَ قُلْتُ فَرَجُلٌ نَسِيَ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَقَالَ يُعِيدُ السَّعْيَ قُلْتُ فَاتَهُ ذَلِكَ حَتَّى خَرَجَ قَالَ يَرْجِعُ فَيُعِيدُ السَّعْيَ إِنَّ هَذَا لَيْسَ كَرَمْيِ الْجِمَارِ إِنَّ الرَّمْيَ سُنَّةٌ وَالسَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَرِيضَةٌ **شرح** ...

[illegible]

... **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ أَفَاضَ مِنْ جَمْعٍ حَتَّى انْتَهَى إِلَى مِنًى فَعَرَضَ لَهُ عَارِضٌ فَلَمْ يَرْمِ الْجَمْرَةَ حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ قَالَ يَرْمِي إِذَا أَصْبَحَ مَرَّتَيْنِ إِحْدَاهُمَا بُكْرَةً وَهِيَ لِلْأَمْسِ وَالْأُخْرَى عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ وَهِيَ لِيَوْمِهِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ...

[illegible]

... **سیوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا تَقُولُ فِي امْرَأَةٍ جَهِلَتْ أَنْ تَرْمِيَ الْجِمَارَ حَتَّى نَفَرَتْ إِلَى مَكَّةَ قَالَ فَلْتَرْجِعْ وَلْتَرْمِ الْجِمَارَ كَمَا كَانَتْ تَرْمِي وَالرَّجُلُ كَذَلِكَ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را که چه میگویی در زنی که ...

[illegible]

... **چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ لِلْخَائِفِ لَا بَأْسَ بِأَنْ يَرْمِيَ الْجِمَارَ بِاللَّيْلِ وَيُضَحِّيَ بِاللَّيْلِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ...

[illegible]

... **پنجم اصل** عَنْ أَبِي ... عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ كَرِهَ رَمْيَ الْجِمَارِ بِاللَّيْلِ وَرَخَّصَ لِلْعَبْدِ وَالرَّاعِي فِي رَمْيِ الْجِمَارِ لَيْلًا **شرح** ...

[illegible] يعنى روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] باب [illegible] اصل باب الرمى عن العليل والصبيان والرمى راكبا شرح اين باب بيان [illegible]

[illegible] اول اصل عن معاوية بن عمار عن ابى عبد الله عليه السلام قال الكسير والمبطون يرمى عنهما قال والصبيان يرمى عنهم شرح روايت است از معاوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] دوم اصل سألت ابا ابراهيم عليه السلام عن المريض يرمى عنه الجمار قال نعم يحمل الى الجمرة ويرمى عنه شرح پرسيدم از امام موسى كاظم عليه السلام [illegible]

سيوم اصل عن عنبسة بن مصعب قال رأيت ابا عبد الله عليه السلام بمنى يمشى ويركب فحدثت نفسى ان اسأله حين ادخل عليه فابتدأنى هو بالحديث فقال ان على بن الحسين صلوات الله عليه كان يخرج من منزله ماشيا اذا رمى الجمار ومنزلى اليوم انفس من منزله فاركب حتى آتى الى منزله فاذا انتهيت الى منزله مشيت حتى ارمى الجمار شرح [illegible]

يعنى روايت است از عنبسة بن مصعب [illegible]

چهارم اصل عن ابى عبد الله عليه السلام عن ابيه عليه السلام ان رسول الله صلى الله عليه وآله كان يرمى الجمار ماشيا شرح روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

پنجم اصل عن على بن مهزيار قال رأيت ابا جعفر عليه السلام يمشى بعد يوم النحر حتى يرمى الجمرة ثم ينصرف راكبا وكنت اراه ماشيا بعد ما يحاذى المسجد بمنى قال وحدثنى على بن محمد بن سليمان النوفلى عن الحسن بن صالح عن بعض اصحابه قال نزل ابو جعفر عليه السلام فوق المسجد بمنى قليلا عن دابته حتى توجه ليرمى الجمرة عند مضرب على بن الحسين عليه السلام فقلت له جعلت فداك لم نزلت ههنا فقال ان هذا مضرب على بن الحسين ومضرب بنى هاشم وانا احب ان امشى فى منازل بنى هاشم شرح روايت است [illegible]

[illegible] باب ايام النحر شرح اين باب بيان روزهاى قربان كردن است [illegible]

[illegible] اول اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الاضحى فقال اما بمنى فثلاثة ايام واما فى البلدان فيوم واحد شرح پرسيدم از امام جعفر صادق عليه السلام از وقت قربان كردن [illegible]

[illegible] دوم اصل عن ابى جعفر عليه السلام قال الاضحى يومان بعد يوم النحر ويوم واحد بالامصار شرح روايت است از امام محمد باقر عليه السلام [illegible]

[illegible] باب [illegible] اصل باب ادنى ما يجزى من الهدى شرح اين باب بيان [illegible]

[illegible] اول اصل عن ابى عبد الله عليه السلام فى قول الله تعالى فمن تمتع بالعمرة الى الحج فما استيسر من الهدى قال شاة شرح بيان اين آيت [illegible] يعنى روايت است از امام جعفر صادق [illegible]

[illegible] دوم اصل عن معاوية بن عمار عن ابى عبد الله عليه السلام قال يجزيه فى المتعة شاة شرح روايت است از معاوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible] باب [illegible] اصل باب من يجب عليه الهدى واين يذبحه شرح [illegible]

يعنى اين باب بيان [illegible]

[illegible] اول اصل قال ابو عبد الله عليه السلام من تمتع فى اشهر الحج ثم اقام بمكة حتى يحضر الحج من قابل فعليه شاة ومن تمتع فى غير اشهر الحج ثم جاور حتى يحضر الحج فليس عليه دم انما هى حجة مفردة وانما الاضحى على اهل الامصار شرح گفت امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] دوم اصل عن عبد الله بن سنان عن ابى عبد الله عليه السلام قال سئل عن الاضحى اواجب على من وجد لنفسه وعياله فقال اما لنفسه فلا يدعه واما لعياله ان شاء تركه شرح [illegible]

يعنى روايت است از عبد الله بن سنان از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

نحر کرده باشند و قربانی برای ایشان جایز باشد **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل قدم بهدیه مکة فی العشر فقال
ان کان هدیا واجبا فلا ینحره الا بمنی وان کان لیس بواجب فلینحره بمکة ان شاء وان کان قد اشعره وقلده
فلا ینحره الا یوم الاضحی **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام در مردی که آورد هدی خود را در دهه ذی الحجه پس امام گفت که اگر باشد هدی
واجب بسبب نذر نحر نمی کند مگر در منی و اگر باشد واجب بسبب نذر نحر کند در مکه اگر خواهد و اگر باشد اشعار کرده
اشعار کرده باشد آنرا و تقلید کرده باشد آنرا وقت احرام در بحثها چنانچه گذشت در حدیث باب صفة الاشعار والتقلید کتاب حج و جماعت است پس
قربان نکند آنرا مگر روز قربان که روز دهم است **چهارم اصل** عن اسحق بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام
قال قلت له الرجل یخرج من حجته شیئا یلزمه منه دم یجزئه ان یذبحه اذا رجع الی اهله فقال نعم وقال فیما اعلم
یتصدق به قال اسحق وقلت لابی ابرهیم علیه السلام الرجل یخرج من حجته ما یجب علیه الدم ولا یهریقه
حتی یرجع الی اهله فقال یهریقه فی اهله ویاکل منه الشیء **شرح** یخرج و یجترح ... صیغه مضارع معلوم
معلوم باب ... است ... یخرج ... یجترح ... باب افتعال است ...
اجتماعی افعال است **یعنی** روایت است از اسحق بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که گفتم امام را که مرد ... کفاره ...
آن چون قربانی ... کفاره ... آیا کافی میشود ... گفت آری ...
گفت ... گمان میبرم ... آن قربان ... امام ... علیه السلام ...
خون قربان ... آن ... پس امام گفت ... آن قربان ... بیت ...
این ... گذشت در حدیث سیوم و چهارم باب ... کفاره ... قربان میشود ...
ربع است ... قربان میشود ... آن ... **پنجم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام سقت
فی العمرة بدنة فاین انحرها قال بمکة قلت ای شیء اعطی منها قال کل ثلثا واهد ثلثا وتصدق بثلث **شرح**
گفتم امام جعفر صادق علیه السلام ... قربان ... گفت ... آن گفت ...
... **ششم اصل** قلت لابی عبد الله علیه السلام ان اهل مکة انکروا علیک انک
ذبحت هدیک فی منزلک بمکة فقال ان مکة کلها منحر **شرح** منحر ... بسکون نون ...
... است **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام که ... منزل خود ... پس امام گفت
که ... **باب صد و هشتاد و دوم اصل باب ما یستحب من الهدی وما یجوز منه وما لا یجوز شرح** این باب
... است ... **اول اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام
عن ادنی ما یجزی من اسنان الغنم فی الهدی فقال الجذع من الضان قلت فالمعز قال لا یجوز الجذع من المعز
قلت ولم قال لان الجذع من الضان یلقح والجذع من المعز لا یلقح **شرح** ...
...
...
...
...

باشد

باشد ای آبد ... **یعنی**
پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ...
... **دوم اصل** سألت
ابا عبد الله علیه السلام عن الابل والبقر ایهما افضل ان یضحی بها قال ذوات الارحام فسألته عن اسنانها
فقال اما البقر فلا یضرک بای اسنانها ضحیت واما الابل فلا یصلح الا الثنی فما فوق **شرح** ...
...
...
...
...
...
... **یعنی** پرسیدم امام
جعفر صادق علیه السلام ...
...
... **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال اسنان البقر تبیعها و
مسنها فی الذبح سواء **شرح** ...
...
... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ...
چهارم اصل حدثنی من سمع ابا عبد الله علیه السلام یقول ضح بکبش اسود اقرن فحل فان لم تجد اسود فاقرن فحل
یاکل فی سواد ویشرب فی سواد وینظر فی سواد **شرح** ...
...
...
روایت کرده ام از ... امام جعفر صادق علیه السلام ...
...
... **پنجم اصل** عن ابی بصیر قال سألت ابا جعفر علیه السلام عن النعجة احب
الیک ام الماعز قال ان کان الماعز ذکرا فهو احب الی وان کان الماعز انثی فالنعجة احب الی قال قلت
فالخصی یضحی به قال لا الا ان لا یکون غیره وقال یصلح الجذع من الضان فاما الماعز فلا یصلح قلت
الخصی احب الیک ام النعجة قال المرضوض احب الی من النعجة وان کان خصیا فالنعجة **شرح** ...
...
... **یعنی** روایت است از ابو بصیر

گذشت در کتاب زکوة ... ابیض ... اسود ... الکبش ...

گفت که پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از میش ماده که آیا آن مجوز است یعنی قربانی کردن گفت که اگر نر باشد پس آن مجوز است یعنی اگر
باشد نر ماده و میش ماده مجوز است یعنی قربانی کردن گفت که راوی گفت که گفتم که پس آیا جایز کشیده قربان کرده میشود آن گفت که
که اگر نبود راست جز آن امام گفت که خوب است گوسفند ماده میش پیدا کن پس گوسفند نر آن گفتم که آیا جایز کشیده مجوز است یعنی
یا میش ماده گفت که جایز که مجوز است یعنی از میش ماده اگر باشد جایز کشیده پس میش ماده مجوز است ششم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام
قال اذا اشترى الرجل البدنة مهزولة فوجدها سمينة فقد اجزأت عنه وان اشتراها مهزولة فوجدها
مهزولة فانها لا تجزئ عنه شرح ایجاد مضمون مذکور است می آید در کتاب الوصایا و در حدیث پنجم باب الوادی که باب یعنی اشتم
کردن جمل اشتری اضحیة علی انها سمینة فوجدها مهزولة فقد اجزأت عنه و این مضمون ظاهر میشود از نقد حدیث شانزدهم این باب یعنی روایت از
امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون خرید مرد ... یعنی که از نقصانش ... و در حدیث شانزدهم
این باب ... هفتم اصل عن
ابی عبد الله علیه السلام عن ابیه قال کان علی علیه السلام یکره التشریم فی الاذان والخرم ولا یری
به بأسا ان کان ثقب فی موضع الوسم وکان یقول یجزئ من البدن الثنی ومن المعز الثنی ومن الضأن
الجذع شرح التشریم بشین نقطه دار و بنقطه ... شکاف کردن ... گوش ... الخرم
بفتح خاء با نقطه و سکون راء بی نقطه ... سوراخ کردن ... راجع است بسوی
کسی ... الوسم ...
الوسم بفتح واو و سکون سین بی نقطه ... نشان کردن حیوان ... و سکون نون
... دو نقطه ... و نون ... و تشدید یاء ... چنانچه گذشت در شرح حدیث ... این باب ...
و تشدید یاء است ... و سکون نون ... الف است ... یعنی ...
در شرح حدیث اول این باب یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ... که امیر علیه السلام ... گوش ...
... سوراخ کردن ... اگر ... هشتم اصل عن عبد الرحمن
علیه السلام ... که ... هشتم اصل عن عبد الرحمن
عن ابی عبد الله علیه السلام انه قال الكبش فی ارضكم افضل من الجزور شرح عبد الرحمن بن حجاج ...
... یعنی روایت است از عبد الرحمن از امام جعفر صادق علیه السلام ...
... نهم اصل عن معوية بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام فی رجل یشتری هدیا وكان
به عیب عور او غیره فقال ان كان نقد ثمنه فقد اجزأ عنه وان لم یكن نقد ثمنه رده واشترى غیره
قال وقال ابو عبد الله علیه السلام اشتر فحلا سمینا للمتعة فان لم تجد فموجوءا فان لم تجد فمن فحولة المعز
فان لم تجد فنعجة فان لم تجد فما استیسر من الهدی شرح الموجوء بمیم ... و ... بنقطه ...
... یعنی روایت است
از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام ... که ... امام گفت که اگر ...
باشد ... راوی گفت که گفتم امام جعفر

علیه السلام ... که ... پس ... اگر ... پس ...
... پس ... پس ... سوم اصل قال یجزئ
فی المتعة الجذع من الضأن ولا یجزئ جذع المعز قال ابو عبد الله علیه السلام فی رجل اشترى
شاة ثم اراد ان یشتری اسمن منها قال یشتریها فاذا اشتراها باع الاولى قال ولا ادری شاة قال
او بقرة شرح تفسیر ... گذشت در شرح حدیث اول این باب یعنی امام گفت که ... میش ...
... امام جعفر صادق علیه السلام ... که ...
... در رجل اشترى شاة ...
... چهارم اصل قال رسول الله صلى الله علیه وآله لصدقة
رغیف خیر من نسك مهزولة شرح ...
... پنجم اصل سألت ابا عبد الله
علیه السلام عن الضحیة تكون الاذن مشقوقة قال ان كان شقها وسما فلا بأس وان كان شقا فلا یصلح
شرح ... یعنی روایت است از امام
جعفر صادق علیه السلام ...
... ششم اصل قال النبی صلى الله علیه وآله لا یضحى بالعرجاء
بین عرجها ولا بالعوراء ولا بالعجفاء ولا بالخرماء ولا بالجذعاء ولا بالعضباء شرح العرجاء بفتح عین بی نقطه
... و جیم و الف ممدوده مؤنث ...
... مرفوع ... العرجاء ...
آن برای ... العجفاء بفتح عین بی نقطه و سکون جیم ... و الف ممدوده مؤنث ...
... الجذعاء بفتح جیم و سکون ...
... الخرقاء ... و الف ممدوده مؤنث ...
و الف ممدوده مؤنث ... العضباء بفتح عین بی نقطه و سکون ضاد با نقطه ... و الف ممدوده مؤنث ... یعنی
...
هفتم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام فی الاضحیة یكسر قرنها قال اذا كان القرن الداخل صحیحا فهو
یجزئ شرح الاضحیة بضم همزه و سکون ضاد با نقطه و کسر حاء بی نقطه و تشدید یاء ... یعنی روایت است
از امام جعفر صادق علیه السلام ... هشتم اصل
عن معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله علیه السلام اذا رمیت الجمرة فاشتر هدیك ان كان من البدن او من
البقر والا فاجعل كبشا سمینا فحلا فان لم تجد فموجوءا من الضأن فان لم تجد فتیسا فحلا فان لم تجد فما تیسر
علیك وعظم شعائر الله عز وجل فان رسول الله صلى الله علیه وآله ذبح عن امهات المؤمنین بقرة
بقرة ونحر بدنة شرح ... چنانچه ... در شرح حدیث ... باب ...

[illegible]

اصل عن ابی عبد الله علیه السلام في المحرم التي قد وقع ... انه لا بأس به في الاضاحي وان اشتريته سمينا ولا فوجدته سمينا اجزأك وان اشتريته مهزولا فوجدته مهزولا فلا يجزي

شرح [illegible]

اصل وفي رواية اخرى ان حد الهزال اذا لم يكن على كليتيه شيء من الشحم رواه محمد بن ... عن الفضيل قال حججت باهلي سنة فعزت الاضاحي فانطلقت فاشتريت شاتين بغلاء فلما القيت اهابيهما ندمت ندامة شديدة لما رأيت بهما من الهزال فاتيته فاخبرته ذلك فقال ان كان على كليتيهما شيء من الشحم اجزأتا

شرح [illegible]

اصل عن داود الرقي قال سألني بعض الخوارج عن هذه الآية من الضأن اثنين ومن المعز اثنين قل آلذكرين حرم ام الانثيين ومن الابل اثنين ومن البقر اثنين ما الذي احل الله من ذلك وما الذي حرم فلم يكن عندي فيه شيء فدخلت على ابي عبد الله عليه السلام وانا حاج فاخبرته بما كان

شرح [illegible]

[illegible]

اصل فقال ان الله عز وجل احل في الاضحية بمنى الضأن والمعز الاهلية وحرم ان يضحى بالجبلية واما قوله ومن الابل اثنين ومن البقر اثنين فان الله تبارك وتعالى احل في الاضحية الابل العراب وحرم فيها البخاتي واحل البقر الاهلية ان يضحى بها وحرم الجبلية فانصرفت الى الرجل فاخبرته بهذا الجواب فقال هذا شيء حملته الابل من الحجاز

شرح [illegible]

[illegible]

اول اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في قول الله عز وجل لكم فيها منافع الى اجل مسمى قال ان احتاج الى ظهرها ركبها من غير ان يعنف عليها وان كان لها لبن حلبها حلاباً لا ينهكها شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن سليمان بن خالد عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان نتجت بدنتك فاحلبها ما لا يضر بولدها ثم انحرهما جميعاً قلت اشرب من لبنها واسقي قال نعم وقال ان علياً امير المؤمنين عليه السلام كان اذا رأى ناساً يمشون قد جهدهم المشي حملهم على بدنه وقال ان ضلت راحلة الرجل او هلكت ومعه هدي فليركب على هديه شرح [illegible]

[illegible]

سيوم اصل عن محمد بن مسلم عن ابي جعفر عليه السلام قال سألته عن البدنة تنتج أنحلبها قال احلبها حلباً غير مضر بالولد ثم انحرهما جميعاً قلت نشرب من لبنها قال نعم وتسقي ان شاء شرح [illegible]

باب [illegible] الهدي يعطب او يهلك قبل ان يبلغ محله والاكل منه شرح [illegible]

اول اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال كل من ساق هدياً تطوعاً فعطب هديه فلا شيء عليه ينحره ويأخذ نعل التقليد فيغمسها في الدم فيضرب بها صفحة سنامه ولا بدل عليه وما كان من جزاء صيد او نذر فعطب فعل مثل ذلك وعليه البدل وكل شيء اذا دخل الحرم فعطب فلا بدل على صاحبه تطوعاً او غيره شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل عن معاوية بن عمار قال سألت ابا عبد الله عليه السلام عن رجل اشترى اضحية فماتت او سرقت قبل ان يذبحها قال لا بأس وان ابدلها فهو افضل وان لم يشتر فليس عليه شيء شرح [illegible]

سيوم اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الهدي الذي يقلد او يشعر ثم يعطب قال ان كان تطوعاً فليس عليه غيره وان كان جزاء او نذراً فعليه بدله [illegible] ان كان هدياً مضموناً فان عليه مكانه وان لم يكن مضموناً فليس عليه شيء قلت أيأكل منه قال نعم شرح [illegible]

چهارم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الهدي الواجب اذا اصابه كسر او عطب أيبيعه صاحبه ويستعين بثمنه على هدي آخر قال يبيعه ويتصدق بثمنه ويهدي هدياً آخر شرح [illegible]

پنجم اصل عن احدهما عليهما السلام قال اذا ذبح الرجل هدياً [illegible] يوم النحر واليوم الثاني واليوم الثالث ثم يتصدق عن صاحبه عشية يوم الثالث وقال في الرجل يبعث بالهدي الواجب فيهلك

الهدي في الطريق قبل أن يبلغ وليس له سعة أن يُهدي فقال الله سبحانه أولى بالعذر إلا أن يكون
يعلم أنه إذا سأل أُعطي **شرح** [illegible]
[illegible] **يعني** روايت است از [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **ششم اصل** سألت أبا إبراهيم عليه السلام عن رجل اشترى هديًا لمتعته فأتى به أهله
ثم انحلّ فهلك هل يجزيه أو يعيد ~~فقال لا يجزيه أو يعيد~~ قال لا يجزيه إلا أن يكون لا قوة به عليه **شرح**
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** عن أبي بصير عن أبي
عبد الله عليه السلام قال سألته عن رجل اشترى كبشًا فهلك منه قال يشتري مكانه آخر قلت فإن اشترى
مكانه آخر ثم وجد الأول قال إن كانا جميعًا قائمين فليذبح الأول وليبع الآخر وإن شاء ذبحه وإن كان
قد ذبح الآخر فليذبح الأول معه **شرح** روايت است از ابو بصير از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **هشتم اصل**
عن أبي عبد الله عليه السلام في الرجل يضلّ هديه فيجده رجل آخر فينحره فقال إن كان نحره بمنى فقد أجزأ
عن صاحبه الذي ضلّ منه وإن كان نحره في غير منى لم يجز عن صاحبه **شرح** [illegible]
[illegible] **يعني** روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **نهم اصل** عن أحدهما عليهما السلام في رجل اشترى
هديًا فنحره فمرّ به رجل فعرفه فقال هذه بدنتي ضلّت مني بالأمس وشهد له رجلان بذلك فقال له
لحمها ولا يجزي عن واحد منهما ثم قال ولذلك جرت السنة بإشعارها وتقليدها إذا عرفت **شرح**
روايت است از امام محمد باقر و امام جعفر صادق عليهما السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب صد و هشتاد و چهارم**
اضاحي باب البدنة والبقرة عمّن تجزي شرح اين باب [illegible] **اول اصل**
عن عبد الله بن سنان قال كان رسول الله صلى الله عليه وآله يذبح يوم الأضحى كبشين أحدهما عن نفسه

والآخر

١٧٤

والآخر عمّن لم يجد من أمته وكان أمير المؤمنين عليه السلام يذبح كبشين أحدهما عن رسول الله صلى الله
عليه وآله والآخر عن نفسه **شرح** [illegible]
[illegible] **يعني** روايت است از عبد الله بن سنان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** سألت أبا إبراهيم عليه السلام عن قوم غلت عليهم الأضاحي وهم متمتّعون وهم مترافقون
وليسوا بأهل بيت واحد وقد اجتمعوا في مسيرهم ومضربهم واحد ألهم أن يذبحوا بقرة فقال
لا أحبّ ذلك إلا من ضرورة **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **سيم اصل** كنا جماعة بمنى فعزّت الأضاحي فنظرنا فإذا أبو عبد الله عليه السلام واقف
على قطيع يساوم بغنم ويماكسهم مكاسًا شديدًا فوقفنا ننتظر فلما فرغ أقبل علينا فقال أظنكم قد تعجبتم من
مكاسي فقلنا نعم فقال إن المغبون لا محمود ولا مأجور ألكم حاجة فقلنا نعم أصلحك الله إن الأضاحي
قد عزّت علينا قال فاجتمعوا فاشتروا بقرة فيما بينكم قلنا ولا تبلغ نفقتنا قال فاجتمعوا فاشتروا فيما
بينكم شاة فاذبحوها فيما بينكم قلنا تجزي عن سبعة قال نعم وعن سبعين **شرح** [illegible]

جزورًا [illegible] ولا تبلغ نفقتنا قال فاجتمعوا فاشتروا

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عن حمران قال عزّت البدن سنة بمنى حتى بلغت البدنة مائة دينار
فسئل أبو جعفر عليه السلام عن ذلك فقال اشتركوا فيها قال قلت كم قال ما خفّ فهو أفضل قلت عن كم تجزي
قال عن سبعين **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** قلت لأبي عبد الله عليه السلام متمتّع
لم يجد هديًا فقال أما كان معه درهم يأتي به قومه فيقول أشركوني بهذا الدرهم **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **باب صد و هشتاد و پنجم** [illegible] **شرح** [illegible]
[illegible]

یعنی این باب بیان کشتن برای قربان کردن شتر و گاو و گوسفند است و در این باب شش حدیث است اول اصل عن ابی عبد الله علیه السلام
فی قول الله عز وجل فاذکروا اسم الله علیها صواف قال ذلک حین تصف للنحر تربط یدیها ما بین الخف الی
الرکبة ووجوب جنوبها اذا وقعت علی الارض شرح [illegible]

منسوب [illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] قربانی [illegible] شتران [illegible]
[illegible] شتران [illegible]
[illegible] دوم اصل سألنا ابا عبد الله علیه السلام کیف تنحر البدنة فقال تنحر وهی قائمة من قبل الیمین
شرح [illegible] یعنی [illegible]
امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] شتر قربانی [illegible]
[illegible] سیوم اصل عن معاویة بن عمار
قال قال ابو عبد الله علیه السلام النحر فی اللبة والذبح فی الحلق شرح [illegible]
روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] چهارم اصل
عن الحلبی قال لا یذبح لک الیهودی ولا النصرانی اضحیتک فان کانت امرأة فلتذبح لنفسها وتستقبل
القبلة وتقول وجهت وجهی للذی فطر السماوات والارض حنیفا اللهم منک ولک شرح یعنی [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله
علیه السلام قال کان علی بن الحسین علیهما السلام یجعل السکین فی ید الصبی ثم یقبض الرجل
علی ید الصبی فیذبح شرح این ظاهر است [illegible]
ششم اصل قال ابو عبد الله علیه السلام اذا اشتریت هدیک فاستقبل به القبلة وانحره او اذبحه وقل
وجهت وجهی للذی فطر السماوات والارض حنیفا مسلما وما انا من المشرکین ان صلاتی ونسکی
ومحیای ومماتی لله رب العالمین لا شریک له وبذلک امرت وانا من المسلمین اللهم منک ولک بسم
الله والله اکبر اللهم تقبل منی ثم امر السکین ولا تنخعها حتی تموت شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]

باذبح

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] هفتم اصل عن
ابی عبد الله علیه السلام قال تبدأ بمنی بالذبح قبل الحلق وفی العقیقة بالحلق قبل الذبح شرح [illegible]
[illegible] هشتم اصل
رأیت ابا عبد الله علیه السلام وهو ینحر بدنته معقولة یدها الیسری ثم یقوم من جانب یدها الیمنی ویقول بسم
الله والله اکبر اللهم هذا منک ولک اللهم تقبله منی ثم یطعن فی لبتها ثم یخرج السکین بیده فاذا
وجبت قطع موضع الذبح بیده شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
یعنی [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] باب [illegible]
[illegible] شرح [illegible]
[illegible] اول اصل عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال امر رسول الله صلی الله علیه وآله حین
نحر ان یؤخذ من کل بدنة حذوة من لحمها ثم تطرح فی برمة ثم تطبخ فاکل رسول الله صلی الله علیه وآله
وعلی علیه السلام منها وحسیا من مرقها شرح [illegible]
[illegible] دوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام فی قول الله جل ثناؤه فاذا وجبت جنوبها قال اذا
وقعت علی الارض فکلوا منها واطعموا القانع والمعتر قال القانع الذی یرضی بما اعطیته ولا یسخط ولا یکلح ولا
یلوی شدقه غضبا والمعتر المار بک لتطعمه شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سیوم اصل

سألت أبا عبد الله عليه السلام عن لحوم الأضاحي فقال كان علي بن الحسين وأبو جعفر عليهما السلام يتصدقان بثلث على جيرانهم وثلث على السؤال وثلث يمسكونه لأهل البيت **شرح** [illegible]

چهارم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الهدي ما يأكل منه الذي يهديه في متعته وغير ذلك فقال كما يأكل من هديه **شرح** [illegible]

پنجم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن فداء الصيد يأكل صاحبه من لحمه فقال يأكل من أضحيته ويتصدق بالفداء **شرح** [illegible]

ششم اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام في قول الله عز وجل فإذا وجبت جنوبها فكلوا منها وأطعموا القانع والمعتر قال القانع الذي يقنع بما أعطيته والمعتر الذي يعتريك **شرح** [illegible]

اصل والسائل الذي يسألك في يديه والبائس هو الفقير **شرح** [illegible]

هفتم اصل عن محمد بن مسلم عن أبي عبد الله عليه السلام قال سألته عن إخراج لحوم الأضاحي من منى فقال كنا نقول لا يخرج منها شيء لحاجة الناس إليها فأما اليوم

فقد

فقد كثر الناس فلا بأس بإخراجه **شرح** [illegible]

نهم اصل عن أبي بصير قال سألته عن رجل أهدى هديا فانكسر فقال إن كان مضمونا والمضمون ما كان في يمين يعني نذرا أو جزاء فعليه فداؤه قلت أيأكل منه فقال لا إنما هو للمساكين فإن لم يكن مضمونا فليس عليه شيء قلت أيأكل منه قال يأكل منه وروي أيضا أنه يأكل منه مضمونا كان أو غير مضمون **شرح** [illegible]

دهم اصل رأيت أبا الحسن الأول عليه السلام دعا ببدنة فنحرها فلما ضرب الجزارون عراقيبها فوقعت إلى الأرض وكشفوا شيئا من سنامها قال اقطعوا منها وكلوا منها وأطعموا فإن الله عز وجل يقول فإذا وجبت جنوبها فكلوا منها وأطعموا **شرح** [illegible]

یازدهم اصل عن حسان بن سدير عن أبي جعفر عليه السلام

وعن محمد بن الفضيل عن ابي الصباح الكناني عن ابي عبد الله عليه السلام قال نهانا رسول الله صلى الله عليه وآله عن لحوم الاضاحي بعد ثلث ثم اذن فيها فقال كلوا من لحوم الاضاحي بعد ثلث وادخروا شرح [illegible]

[illegible] يعني [illegible]

باب [illegible] الهدی شرح [illegible]

يعني [illegible] اول اصل عن حفص بن البختري عن ابي عبد الله عليه السلام قال نهى رسول الله صلى الله عليه وآله ان يعطى الجزار من جلود الهدي وجلالها شيئا شرح [illegible]

يعني [illegible] دوم اصل وفي رواية معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال ينتفع بجلد الاضحية ويشترى به المتاع وان تصدق به فهو افضل وقال نحر رسول الله صلى الله عليه وآله بدنة ولم يعط الجزار من جلودها ولا قلائدها ولا جلالها ولكن تصدق به ولا تعط السلاخ منها شيئا ولكن اعطه من غير ذلك شرح [illegible]

يعني [illegible]

باب [illegible] در باب الحلق والتقصير شرح [illegible]

اول اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان المؤمن اذا حلق راسه بمنى ثم دفنه جاء يوم القيمة وكل شعرة لها لسان طلق تلبي باسم صاحبها شرح [illegible]

دوم

١٧٧

دوم اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام الرجل يغسل راسه بالخطمي قبل ان يحلقه قال يقصر ويغسله

شرح [illegible]

سيوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال كان رسول الله صلى الله عليه وآله يوم النحر يحلق راسه ويقلم اظفاره ويأخذ من شاربه ومن اطراف لحيته

شرح [illegible]

چهارم اصل عن ابي الحسن عليه السلام قال اذا اشتريت اضحيتك ووزنت ثمنها وصارت في رحلك فقد بلغ الهدي محله فان احببت ان تحلق فاحلق شرح [illegible]

يعني [illegible]

پنجم اصل عن ابي بصير قال سألته عن رجل جهل ان يقصر من راسه او يحلق حتى ارتحل من منى قال فليرجع الى منى حتى يحلق بها شعره او يقصر وعلى الصرورة ان يحلق شرح [illegible]

ششم اصل عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال ينبغي للصرورة ان يحلق وان كان قد حج فان شاء قصر وان شاء حلق قال واذا لبد شعره او عقصه فان عليه الحلق وليس له التقصير شرح [illegible]

يعني [illegible]

هفتم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال على الصرورة ان يحلق راسه ولا يقصر وانما التقصير لمن قد حج حجة الاسلام شرح [illegible]

يعني [illegible]

هشتم اصل سألنا ابا عبد الله عليه السلام عن رجل نسي ان يقصر من شعره

وهو حاج حتى تحلّ من منى فقال كما يعجبني ان يلقي شعره الا بمنى وقال في قول الله عزّ وجلّ ثم ليقضوا
تفثهم قال هو الحلق وما في جلد الانسان **شرح** يعني بعينه سماع غائب بعلم [illegible]

[illegible]

نهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في الرجل يحلق رأسه بمكّة قال يردّ الشعر الى منى **شرح** روايت از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] **دهم اصل** عن علي عليه السلام قال السنّة في الحلق ان يبلغ العظمين **شرح** روايت [illegible]

[illegible] **يازدهم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال تقصّر المرأة من شعرها لعمرتها مقدار انملة **شرح** روايت از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] **دوازدهم اصل** عن ابن ابي نصر قال قلت لابي الحسن عليه السلام اني حين قصّرنا من منى اتينا ابانا ثم حلقت رأسي طلب التلذّذ فتخلّص من ذلك شيء فقال كان ابو الحسن صلوات الله عليه اذا خرج من مكّة فأتى بثياب يحلق رأسه قال وقال في قول الله عزّ وجلّ ثم ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم قال التفث تقليم الاظفار وطرح الوسخ وطرح الاحرام **شرح** [illegible]

[illegible]

سیزدهم

سیزدهم اصل عن زرارة ان رجلا من اهل خراسان قدم حاجا وكان اقرع الرأس لا يحسن ان يلبّي فاستفتي له ابو عبد الله عليه السلام فامر ان يلبّى عنه ويمرّ الموسى على رأسه فان ذلك يجزي عنه **شرح** [illegible]

[illegible]

باب من قدّم شيئا او اخّره من مناسكه **شرح** [illegible]

[illegible] **اول اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الرجل يزور البيت قبل ان يحلق قال لا ينبغي الا ان يكون ناسيا ثم قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله اتاه اناس يوم النحر فقال بعضهم يا رسول الله حلقت قبل ان اذبح وقال بعضهم حلقت قبل ان ارمي فلم يتركوا شيئا كان ينبغي لهم ان يؤخّروه الا قدّموه فقال لا حرج **شرح** [illegible]

[illegible]

دوم اصل قلت لابي جعفر الثاني عليه السلام جعلت فداك ان رجلا من اصحابنا رمى الجمرة يوم النحر وحلق قبل ان يذبح فقال ان رسول الله صلى الله عليه وآله لما كان يوم النحر اتاه طوائف من المسلمين فقالوا يا رسول الله ذبحنا من قبل ان نرمي وحلقنا من قبل ان نذبح ولم يبق شيء مما ينبغي لهم ان يقدّموه الا اخّروه ولا شيء مما ينبغي لهم ان يؤخّروه الا قدّموه فقال رسول الله صلى الله عليه وآله لا حرج لا حرج **شرح** [illegible]

[illegible]

سیوم اصل عن ابي جعفر عليه السلام في رجل زار البيت قبل ان يحلق فقال ان كان زار البيت قبل ان يحلق وهو عالم ان ذلك لا ينبغي له فان عليه دم شاة **شرح** روايت از امام محمد باقر عليه السلام [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل نسي ان يذبح بمنى حتى زار البيت فاشترى بمكّة ثم ذبح قال لا بأس قد اجزأ عنه **شرح** روايت [illegible]

[illegible] **باب ما يحلّ للرجل من اللباس والطيب اذا حلق قبل ان يزور** **شرح** [illegible]

از حروف استفهام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... یحیی ... [illegible]

[illegible]

... خامس اصل سَأَلْتُ

أَبَا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُتَمَتِّعِ إِذَا حَلَقَ رَأْسَهُ مَا يَحِلُّ لَهُ فَقَالَ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النِّسَاءَ شرح پرسیدم ... [illegible]

... [illegible] ... باب صوم المتمتع

اصل باب صوم المتمتع اذا لم یجد الهدی شرح این باب ... اول اصل

عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ مُوسَى قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُتَمَتِّعِ لَا يَجِدُ الْهَدْيَ قَالَ يَصُومُ قَبْلَ التَّرْوِيَةِ بِيَوْمٍ وَيَوْمَ

التَّرْوِيَةِ وَيَوْمَ عَرَفَةَ قُلْتُ فَإِنَّهُ قَدِمَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ قَالَ يَصُومُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ بَعْدَ التَّشْرِيقِ شرح التروية ... [illegible]

[illegible]

... یحیی ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... اصل قُلْتُ لَهُ

يَقُومُ عَلَيْهِ حَجَّالُهُ قَالَ يَصُومُ يَوْمَ الْحَصْبَةِ وَبَعْدَهُ يَوْمَيْنِ قَالَ قُلْتُ وَمَا الْحَصْبَةُ قَالَ يَوْمُ نَفْرِهِ قُلْتُ يَصُومُ وَهُوَ

مُسَافِرٌ قَالَ نَعَمْ أَلَيْسَ هُوَ يَوْمَ عَرَفَةَ مُسَافِراً إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ نَقُولُ ذَلِكَ لِقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ

فِي الْحَجِّ يَقُولُ فِي ذِي الْحِجَّةِ شرح ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... یحیی ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

چون ... [illegible] ... باب ... ضرب ... است

اول اصل عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمُتَمَتِّعِ إِذَا حَلَقَ رَأْسَهُ قَبْلَ أَنْ يَزُورَ الْبَيْتَ يَطْلِيهِ

بِالْحِنَّاءِ قَالَ نَعَمْ الْحِنَّاءُ وَالثِّيَابُ وَالطِّيبُ وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النِّسَاءَ رَدَّدَهَا عَلَيَّ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثاً قَالَ وَسَأَلْتُ

أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْهَا فَقَالَ نَعَمْ الْحِنَّاءُ وَالثِّيَابُ وَالطِّيبُ وَكُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النِّسَاءَ شرح ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... یحیی ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... دوم اصل عَنْ يُونُسَ بْنِ

يَعْقُوبَ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلْتُ الْمُتَمَتِّعُ يُغَطِّي رَأْسَهُ إِذَا حَلَقَ فَقَالَ يَا بُنَيَّ حَلَقَ رَأْسَهُ أَعْظَمُ مِنْ

تَغْطِيَتِهِ إِيَّاهُ شرح روایت است از یونس بن یعقوب ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... سیم اصل رَأَيْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بَعْدَ مَا ذَبَحَ حَلَقَ ثُمَّ ضَمَّدَ رَأْسَهُ بِمِسْكٍ وَزَارَ الْبَيْتَ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ وَكَانَ مُتَمَتِّعاً شرح ... [illegible]

[illegible]

... یحیی ... [illegible]

[illegible]

... چهارم اصل عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ قَالَ وُلِدَ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَوْلُودٌ بِمِنًى فَأَرْسَلَ إِلَيْنَا يَوْمَ النَّحْرِ

بِخَبِيصٍ فِيهِ زَعْفَرَانٌ وَكُنَّا قَدْ حَلَقْنَا قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَأَكَلْتُ أَنَا وَأَبَى الْكَاهِلِيُّ وَمُرَازِمٌ أَنْ يَأْكُلَا مِنْهُ وَقَالَا لَمْ نَزُرِ

الْبَيْتَ فَسَمِعَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَلَامَنَا فَقَالَ لِمُصَادِفٍ وَكَانَ هُوَ الرَّسُولَ الَّذِي جَاءَنَا بِهِ فِي أَيِّ شَيْءٍ كَانُوا

يَتَكَلَّمُونَ قَالَ أَكَلَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَأَبَى الْآخَرَانِ وَقَالَا لَمْ نَزُرْ بَعْدُ شرح الخبیص ... [illegible]

... یحیی روایت است از عبد الرحمن

بن حجاج ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... اصل فَقَالَ لِمُصَادِفٍ ... عَبْدُ الرَّحْمَنِ ثُمَّ قَالَ أَمَا يَذْكُرُ حِينَ أَتَيْنَا بِهِ

فِي مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ فَأَكَلْتُ أَنَا مِنْهُ وَأَبَى عَبْدُ اللَّهِ أَخِي أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ فَلَمَّا جَاءَ أَبِي حَرَّشَهُ عَلَيَّ فَقَالَ يَا أَبَهْ إِنَّ

مُوسَى أَكَلَ خَبِيصاً فِيهِ زَعْفَرَانٌ وَلَمْ يَزُرْ بَعْدُ فَقَالَ أَبِي هُوَ أَفْقَهُ مِنْكَ أَلَيْسَ قَدْ حَلَقْتُمْ رُءُوسَكُمْ شرح ... [illegible]

آنرا که گذشت در تعجیل این صوم [illegible]

در حدیث [illegible]

[illegible] **دوم اصل** عن احدهما عليهما السلام انه قال من لم يجد هديا واحب ان يقدم الثلثة الايام في اول العشر فلا بأس **شرح** روايت است از امام محمد باقر و امام جعفر صادق عليهما السلام [illegible]

[illegible] **سيوم اصل** عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن متمتع لم يجد هديا قال يصوم ثلثة ايام في الحج يوما قبل التروية ويوم التروية ويوم عرفة قال قلت فان فاته ذلك قال يتسحر ليلة الحصبة ويصوم ذلك اليوم ويومين بعده قلت فان لم يقم عليه جماله ايصومها في الطريق قال ان شاء صامها في الطريق وان شاء اذا رجع الى اهله **شرح** ليلة الحصبة [illegible]

[illegible] **يمني** روايت است از معوية بن عمار [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن عيص بن القاسم عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن متمتع يدخل يوم التروية وليس معه هدي قال فلا يصوم ذلك اليوم ولا يوم عرفة ويتسحر ليلة الحصبة فيصبح صائما وهو يوم النفر ويصوم يومين بعده **شرح** روايت است از عيص [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن ابي الحسن الرضا عليه السلام قال قلت له رجل تمتع بالعمرة الى الحج في عيبته ثياب له يبيع من ثيابه ويشتري هديه قال لا هذا يتزين به المؤمن يصوم ولا يأخذ شيئا من ثيابه **شرح** العيبة [illegible] **يمني** روايت است از امام رضا عليه السلام [illegible]

[illegible] **ششم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام في متمتع يجد الثمن ولا يجد الغنم قال يخلف الثمن عند بعض اهل مكة ويأمر من يشتري له ويذبح عنه وهو يجزي عنه فان مضى ذو الحجة اخر ذلك الى قابل من ذي الحجة **شرح** [illegible] **يمني** روايت است از امام [illegible]

هفتم

[illegible] **هفتم اصل** سألت ابا الحسن عليه السلام عن متمتع كان معه ثمن هدي وهو يجد بمثل الذي معه هديا

فلم

فلم يزل يتوانى ويؤخر ذلك حتى اذا كان اخر النهار غلت الغنم فلم يقدر ان يشتري بالذي معه هديا قال يصوم ثلثة ايام بعد ايام التشريق **شرح** [illegible] **يمني** [illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عن ابي بصير قال سألته عن رجل تمتع فلم يجد هديا فصام الثلثة الايام فلما قضى نسكه بدا له ان يقيم بمكة قال ينتظر مقدم اهل بلاده فاذا ظن انهم قد دخلوا فليصم السبعة الايام **شرح** [illegible] **يمني** روايت است از ابو بصير [illegible]

پس هرگاه که [illegible]

[illegible] **نهم اصل** عن ابي بصير عن احدهما عليهما السلام قال سألته عن رجل تمتع فلم يجد ما يهدي حتى اذا كان يوم النفر وجد ثمن شاة ايذبح او يصوم قال بل يصوم فان ايام الذبح قد مضت **شرح** [illegible] **يمني** روايت است از ابو بصير [illegible]

[illegible] **دهم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال من لم يصم في ذي الحجة حتى يهل هلال المحرم فعليه دم شاة وليس له صوم ويذبحه بمنى **شرح** [illegible] **يمني** روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible] **يازدهم اصل** سألنا ابا عبد الله عليه السلام عن متمتع صام ثلثة ايام في الحج ثم اصاب هديا يوم خرج

من منی فقال الجزاء صیامه **یعنی** پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از حج تمتع کرده ای که صوم قربان روز دارد در روز ترویه روزه دار شد در هشتم ذی الحجه

و هشتم و نهم ذی الحجه از آن عیادت عید است پس روزه گرفت که بیرون آمد از منی ... روزه او تمام است امام گفت که کافی است ... روز دیگر

از ایام تشریق ... گرفت ... **دوازدهم اصل** عن معویة بن عمار قال من مات ولم یکن له هدی لمتعته فلیصم عنه

ولیه **شرح** روایت است از معویة بن عمار که راوی از امام جعفر صادق علیه السلام است گفت هر که بمیرد ... تمتع ... برای او قربانی ...

... **سیزدهم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام انه سئل عن رجل تمتع

بالعمرة الی الحج ولم یکن له هدی فصام ثلثة ایام فی الحج ثم مات بعد ما رجع الی اهله قبل ان یصوم السبعة

الایام اعلی ولیه ان یقضی عنه قال ما اری علیه قضاء **شرح** ...

... **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام

...

...

... **چهاردهم اصل**

سألت ابا عبد الله علیه السلام عن رجل تمتع ولیس معه ما یشتری به هدیا فلما ان صام ثلثة ایام فی الحج ایسر

ایشتری هدیا فینحره او یدع ذلک ویصوم سبعة ایام اذا رجع الی اهله قال یشتری هدیا فینحره ویکون

صیامه الذی صامه نافلة له **شرح** پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که حج تمتع کرده ...

...

...

...

... **پانزدهم اصل** علی بن ابراهیم عن ابیه رفعه

فی قوله عز وجل فمن لم یجد فصیام ثلثة ایام فی الحج وسبعة اذا رجعتم تلک عشرة کاملة قال کما لها کمال الاضحیة

شرح روایت است ...

...

...

...

شانزدهم اصل قلت للرضا علیه السلام المتمتع یقدم ولیس معه هدی أیصوم ما لم یجب علیه قال یصبر الی یوم

النحر فان لم یصب فهو ممن لم یجد **شرح** ...

...

...

... **یعنی** ...

...

در کتاب حج

در آخر آن پس او از جمله کسی است که یافت ... که بعد از ایام التشریق ... روزه دارد ...

باب هفدهم و دو وم اصل باب الزیارة والغسل فیها شرح این باب بیان طواف زیارت است ...

حج ... **اول اصل** سألت ابا عبد الله علیه السلام عن الغسل اذا اتی البیت

من منی فقال انا اغتسل من منی ثم ازور البیت **شرح** پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام از غسل ...

زیارت ... **دوم اصل** سألت ابا الحسن علیه السلام

عن غسل الزیارة یغتسل الرجل باللیل ویزور فی اللیل بغسل واحد یجزیه ذلک قال یجزیه ما لم یحدث ما ینقض الوضوء فان احدث

فلیعد غسله باللیل **شرح** ...

...

... **یعنی** پرسیدم ...

...

... **سیوم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال ینبغی للمتمتع ان یزور البیت یوم النحر او من

لیلته ولا یؤخر ذلک **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام ...

... **چهارم اصل** عن معویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام

فی زیارة البیت یوم النحر قال زره فان شغلت فلا یضرک ان تزور البیت من الغد ولا تؤخر ان تزور من

یومک فانه یکره للمتمتع ان یؤخره وموسع للمفرد ان یؤخره فاذا اتیت البیت یوم النحر فقمت علی باب المسجد

قلت اللهم اعنی علی نسکک وسلمنی له وسلمه لی اسألک مسألة القلیل الذلیل المعترف بذنبه

ان تغفر لی ذنوبی وان ترجعنی بحاجتی اللهم انی عبدک والبلد بلدک والبیت بیتک جئت اطلب

رحمتک وأؤم طاعتک متبعا لامرک راضیا بقدرک اسألک مسألة المضطر الیک المطیع لامرک المشفق

من عذابک الخائف لعقوبتک ان تبلغنی عفوک وتجیرنی من النار برحمتک **شرح** ...

...

...

...

...

...

...

... **یعنی** روایت است از معویة بن عمار

از امام جعفر صادق علیه السلام ... طواف زیارت ...

... طواف زیارت ...

... طواف زیارت ...

[illegible] بعد از آن [illegible] کعبه [illegible] از برای آن
[illegible] از برای من [illegible] گناهان مرا [illegible]
[illegible] رحمت [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل ثُمَّ ائْتِ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ فَاسْتَلِمْهُ وَ قَبِّلْهُ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَاسْتَلِمْهُ بِيَدِكَ وَ قَبِّلْ
يَدَكَ فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَاسْتَقْبِلْهُ وَ كَبِّرْ وَ قُلْ كَمَا قُلْتَ حِينَ طُفْتَ بِالْبَيْتِ يَوْمَ قَدِمْتَ مَكَّةَ ثُمَّ طُفْ بِالْبَيْتِ سَبْعَةَ
أَشْوَاطٍ كَمَا وَصَفْتُ لَكَ يَوْمَ قَدِمْتَ مَكَّةَ ثُمَّ صَلِّ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ رَكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ
فِيهِمَا بِقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ثُمَّ ارْجِعْ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَقَبِّلْهُ إِنِ اسْتَطَعْتَ وَ اسْتَقْبِلْهُ
وَ كَبِّرْ شرح [illegible] باب الطواف و استلام الارکان [illegible]
[illegible] یعنی بعد از آن [illegible]
[illegible]
[illegible] طواف [illegible]
[illegible] بعد از [illegible] مقام ابراهیم [illegible] سوره [illegible]
[illegible] قل یا ایها الکافرون [illegible] حجر اسود [illegible]
[illegible] اصل ثُمَّ اخْرُجْ إِلَى الصَّفَا فَاصْعَدْ عَلَيْهِ وَ اصْنَعْ كَمَا صَنَعْتَ يَوْمَ دَخَلْتَ مَكَّةَ ثُمَّ ائْتِ
الْمَرْوَةَ فَاصْعَدْ عَلَيْهَا وَ طُفْ بَيْنَهُمَا سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ تَبْدَأُ بِالصَّفَا وَ تَخْتِمُ بِالْمَرْوَةِ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ أَحْلَلْتَ
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ أَحْرَمْتَ مِنْهُ إِلَّا النِّسَاءَ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی بعد از آن [illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل ثُمَّ ارْجِعْ إِلَى الْبَيْتِ فَطُفْ بِهِ أُسْبُوعاً آخَرَ ثُمَّ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ
ثُمَّ قَدْ أَحْلَلْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَ فَرَغْتَ مِنْ حَجِّكَ كُلِّهِ وَ كُلِّ شَيْءٍ أَحْرَمْتَ مِنْهُ شرح بعد از آن [illegible]
[illegible] مقام ابراهیم [illegible]
[illegible] پنجم اصل قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مُتَمَتِّعٌ زَارَ الْبَيْتَ فَطَافَ
طَوَافَ الْحَجِّ ثُمَّ طَافَ طَوَافَ النِّسَاءِ ثُمَّ سَعَى فَقَالَ لَا يَكُونُ السَّعْيُ إِلَّا مِنْ قَبْلِ طَوَافِ النِّسَاءِ فَقُلْتُ عَلَيْهِ شَيْءٌ
فَقَالَ لَا يَكُونُ السَّعْيُ إِلَّا قَبْلَ طَوَافِ النِّسَاءِ شرح [illegible] طواف نساء
[illegible] طواف نساء [illegible] یعنی [illegible]

گزاشت

گذاشت [illegible] طواف زیارت [illegible] بعد از آن طواف [illegible] بعد از آن سعی
[illegible] طواف نساء [illegible]
[illegible] باب طواف النساء شرح [illegible]
[illegible] اول اصل قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لْيَطَّوَّفُوا
بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ قَالَ الطَّوَافُ الْفَرِيضَةُ طَوَافُ النِّسَاءِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] دوم اصل عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَ لْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ قَالَ الطَّوَافُ النِّسَاءِ
شرح [illegible] طواف النساء [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] سوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَوْ لَا مَا مَنَّ
اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ عَلَى النَّاسِ مِنْ طَوَافِ النِّسَاءِ لَرَجَعَ الرَّجُلُ إِلَى أَهْلِهِ وَ لَيْسَ يَحِلُّ لَهُ أَهْلُهُ شرح [illegible]
[illegible] طواف نساء [illegible]
[illegible] طواف نساء [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] طواف نساء [illegible]
[illegible] چهارم اصل سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْخِصْيَانِ وَ الْمَرْأَةِ الْكَبِيرَةِ أَ عَلَيْهِمْ طَوَافُ النِّسَاءِ قَالَ
نَعَمْ عَلَيْهِمُ الطَّوَافُ كُلُّهُمْ شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible] طواف نساء
[illegible] پنجم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
رَجُلٌ نَسِيَ طَوَافَ النِّسَاءِ حَتَّى دَخَلَ أَهْلَهُ قَالَ لَا تَحِلُّ لَهُ النِّسَاءُ حَتَّى يَزُورَ الْبَيْتَ وَ قَالَ يَأْمُرُ أَنْ
يُقْضَى عَنْهُ إِنْ لَمْ يَحُجَّ فَإِنْ تُوُفِّيَ قَبْلَ أَنْ يُطَافَ عَنْهُ فَلْيَقْضِ عَنْهُ وَلِيُّهُ أَوْ غَيْرُهُ شرح [illegible]

غایب مجهول از جمله است و فی بعینه‌ا یعنی غایب مجهول معلوم باب تفعیل است اول یعنی آنست که ملک الموت باز یافت او را و مثل قوله تعالی قل یتوفاکم ملک
الموت و دوم یعنی آنست که او را باز یافت تمام و روح او گرفته یعنی روایتست از معویة بن عمار که گفت گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که اگر مردی
که طواف نسا نکرده اگر وفات یابد او را یعنی که طواف نسا کنند از جانب او امام گفت که عیال خود بنشیند برای او زنان که بایست
که یعنی که طواف نسا کند امام گفت که اگر نکند یکی قضا کرده شود طواف نسا از جانب او اگر وارث قضا نکند پس اگر بمیرد
طواف کرده شود از جانب او یعنی که مستحب است برای قضای آن نیز مخصوص باشد یعنی قضا کند از جانب او ولی و یا غیر ولی با ستیجار
ششم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَنِ الْمَرْأَةِ الْمُتَمَتِّعَةِ تَطُوفُ بِالْبَیْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لِلْحَجِّ ثُمَّ
تَرْجِعُ إِلَی مِنًی قَبْلَ أَنْ تَطُوفَ بِالْبَیْتِ فَقَالَ أَلَیْسَ تَزُورُ الْبَیْتَ قُلْتُ بَلَی قَالَ فَلْتَطُفْ شرح پرسیدم امام جعفر
صادق علیه السلام را از زن حج تمتع گزار که طواف زیارت بکند کعبه را و سعی صفا و مروه برای حج پس رود بمنی بعد از آن پیش از آنکه
طواف نسا کند کعبه را پس امام گفت که بر او که طواف نسا کند در آن وقت هفتم اصل عَنْ سَمَاعَةَ عَنْ أَبِی إِبْرَاهِیمَ عَلَیْهِ السَّلَامُ
قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ طَافَ طَوَافَ الْحَجِّ وَطَوَافَ النِّسَاءِ قَبْلَ أَنْ یَسْعَی بَیْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَقَدْ فَرَغَ
مِنْ حَجِّهِ شرح روایتست از سماعه از امام موسی کاظم علیه السلام که گفت که پرسیدم امام را از مردی که طواف کرد طواف حج و طواف نسا پیش از آنکه
سعی کند میان صفا و مروه پس امام گفت که ضرر نیست مر او را یعنی که فارغ شده و میان این که سعی بکند میان صفا و مروه و بتحقیق فارغ شده از حج خود
یا بمنی که او ده طواف نسا باد لازم نیست جا که در مقامات متعدد بیان نمایند حدیث صحیح آخر باب این و در آن چیزی بجمل این حدیث
بر جاهل مسئله حمل حدیث آخر باب این بر عالم بمسئله که گذشته اندر باب صد و دو و چهارم اصل باب من بات عن منی فی لیالیها
شرح این باب بیان کسی است که شب گذراند بجز از منی در شبهای که در روز منی ماند و در این باب شش حدیث است اول اصل
عَنْ مُعَاوِیَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا تَبِتْ لَیَالِیَ أَیَّامِ التَّشْرِیقِ إِلَّا بِمِنًی فَإِنْ بِتَّ فِی غَیْرِهَا
فَعَلَیْکَ دَمٌ وَإِنْ خَرَجْتَ أَوَّلَ اللَّیْلِ فَلَا یَنْتَصِفُ لَکَ اللَّیْلُ إِلَّا وَأَنْتَ بِمِنًی إِلَّا أَنْ یَکُونَ شُغْلُکَ بِنُسُکِکَ
أَوْ قَدْ خَرَجْتَ مِنْ مَکَّةَ وَإِنْ خَرَجْتَ نِصْفَ اللَّیْلِ فَلَا یَضُرُّکَ أَنْ تُصْبِحَ بِغَیْرِهَا قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ
زَارَ عِشَاءً فَلَمْ یَزَلْ فِی طَوَافِهِ وَدُعَائِهِ وَفِی السَّعْیِ بَیْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ حَتَّی طَلَعَ الْفَجْرُ قَالَ لَیْسَ عَلَیْهِ شَیْءٌ
کَانَ فِی طَاعَةِ اللّهِ شرح لا تبت نهی است و اگر لفظ بت بکسر است یعنی صیغه ماضی متکلم است از باب ضرب یا ایام التشریق
عبارتست از روز یازدهم و دوازدهم و سیزدهم ماه ذی الحجه که روز عید قربان بود و روز دهم بعد از آنکه دو روز گذشته باشد معلوم است که وجوب
بیتوته در منی در شب یازدهم و شب دوازدهم است این حدیث که بلفظ دال تشدید است یعنی صیغه مخاطب معلوم مثل الیمن از باب ضرب است
لا ینتصف بنون و صاد یعنی لفظ و لا ینتصف یعنی غایب معلوم از باب افعال است انتصاف لیل عبارتست از وقت رسیدن مرکز آفتاب
بدایره نصف النهار در تحت الارض یا بدایره ای که میان طلوع فجر و رسیدن مرکز آفتاب بافق جنوبی در جانب مشرق است و اول شب
بعد از آنکه انتصاف نهار کرد اول وقت ظهر است عبارتست از وقت رسیدن مرکز آفتاب بدایره نصف النهار در فوق الارض بقرینه جمهور
و بقرینه قول بجبار و الا آن روز و انعقل لیلها این ساعات دارد یا آنکه یعنی آخر لیل حکم نماید شد و در صوم شهر رمضان و ما قد آن یعنی روایتست
از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که شب گذرانی در شبهای ایام تشریق مگر در منی پس اگر شب گذرانی در غیر منی پس واجبست
کفاره قربانی و اگر بیرون آمدی از منی در اول شب پس بگذر نصف شب برای تو آن شب مگر بحالی که در منی باشی مگر آنکه باشد کار قربانی
تو عبادات مناسک حج مثل طواف نسا و سعی طواف نسا با همچنین بیرون آمده باشی از مکه و بمنی و پیش از نصف شب رسیده باشی اگر بیرون

یعنی

آیا جایز است اینکه زن بعد گشتن طواف زیارت پیش از آنکه کعبه را طواف نسا نکرده بمنی مرود یا نه در منی که امام گفت که بلی
قَالَ لَا یَضُرُّهُ یَطُوفُ بَیْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

باشد و هر یک از علوما سعی و طواف نسا و بعد از آن که حکم ما با جاهل باشد و مناسک او کرده
که معلوم کرده لازم

لی از منی در نصف شب بعد از آن نیست و پیش از آنکه روزی در غیر منی مراد است که حرم تا بیرون رود که بکوه نزدیک آن کند او را امام گفت که آیا بیرون در آنجا در وقت انتصاف لیل از
او را گفت که پرسیدم امام را از مردی که زیارت کعبه کرده در وقت نصف شب از منی پیش بود که طواف خود و سعی خود را بجای صفا و مروه تمام
آنجا و سعی میان صفا و مروه تمام کرده و طواف نسا کرده امام گفت که نیست بر او چیزی از کفاره و گناه و بیان این که مراد مصنف از مناسک مراد است که این سعی
در استثنای که ذکر شده و الا کلیه چون متمتع ممکن نیست دوم اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَنِ الزِّیَارَةِ مِنْ مِنًی قَالَ إِنْ
زَارَ بِالنَّهَارِ أَوْ عِشَاءً فَلَا یَنْفَجِرِ الْفَجْرُ إِلَّا وَهُوَ بِمِنًی وَإِنْ زَارَ بَعْدَ نِصْفِ اللَّیْلِ أَوِ السَّحَرِ فَلَا بَأْسَ أَنْ یَنْفَجِرَ الْفَجْرُ وَهُوَ بِمَکَّةَ شرح
لا ینفجر بجیم و را یعنی لفظ صیغه نفی غایب باب انفعال است و اگر وارد است برای النقاء ساکنین این نهی بر غالب است زیرا که غالب است که این قسم
کسی زود فارغ شود از مناسک خود و بعد از آن وقت نیمه شب فجر زود طلوع نمی‌شود و ساعت پس از فجر نیز دارد یا آنکه اگر حال طول و وداع کند مکه خود را ذکر و جایز
گذشت در حدیث سابق این حدیث بجهت و ما لفظ نیز یعنی صیغه نفی غایب معلوم باب افعال است الا که بمعنی بیان زمانی کنم پیش طلوع فجر است یعنی که
پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از رفتن برای طواف زیارت که بمنی امام گفت که اگر رفت برای طواف زیارت در روز یا در وقت نماز خفتن پس باید
در روز مناسب بگذارد تا نشود فجر صادق مگر در حالی که او در منی باشد و اگر رفت برای طواف زیارت بعد از نصف شب یا وقت سحر آن شب پس
نیست برای باکی که گشوده شود فجر در حالی که او در مکه باشد و بجهت حالی که در میان که منی شد سوم اصل عَنْ جَمِیلٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا فِی رَجُلٍ
زَارَ الْبَیْتَ فَنَامَ فِی الطَّرِیقِ قَالَ إِنْ بَاتَ بِمَکَّةَ فَعَلَیْهِ دَمٌ وَإِنْ کَانَ قَدْ خَرَجَ مِنْهَا فَلَیْسَ عَلَیْهِ شَیْءٌ وَإِنْ أَصْبَحَ دُونَ مِنًی شرح
جمیل بن دراج از اصحاب امام جعفر صادق و امام موسی کاظم علیه السلام است از جهت جمیع گشتن ایشان که از اصحاب اجماع یعنی صحیح از احادیث
لما یصح عن او از و فقها شیعه که بعضی اصحاب ما یا جماعتی از امام موسی کاظم علیه السلام شده و مرجح برای ثبت تعیین آن زمان باشد یعنی روایتست از
جمیل از بعضی یاران او در مردی که طواف زیارت کرده باشد در شب و هم بعد از آنکه میان مسجد الحرام و منی است گفت که اگر شب گذرانید که بمنی که شد
منی نرسیده و خوابید که بیرون بیاید و بخوابید جمع بین حدیث و بین این روایت چون او در مکه است که قربان کند اگر شب بمانند پس بخشش که همچنین بیرون آمده
باشد از مکه پس نیست بر او چیزی از کفاره و هر چند که صبح کرده باشد پیش از رسیدن به منی چهارم اصل وَفِی رِوَایَةٍ أُخْرَی عَنْ أَبِی عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
فِی الرَّجُلِ یَزُورُ فَیَنَامُ دُونَ مِنًی قَالَ إِذَا جَازَ عَقَبَةَ الْمَدَنِیِّینَ فَلَا بَأْسَ أَنْ یَنَامَ شرح عقبة المدنیین منزلی است بطرف که
جا که گذشت در حدیث اول باب قطع تلبیه المتمتع که باب صد و هفتم است و در شرح حدیث شانزدهم باب الاحرام یوم الترویه که باب صد و چهارم است یعنی
روایتی دیگر از جمیل که از امام جعفر صادق علیه السلام است در مردی که طواف زیارت بجا آورد در شب پس بخوابد پیش از رسیدن بمنی امام گفت که چون گذشت از عقبه
مدنیین پس نیست بر او باکی اینکه او بخوابد یعنی که گفتند در روز بخلاف کلام آن گذشت باشد و اشاره به آنچه بیان شد در حدیث سابق پنجم اصل عَنْ
أَبِی عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا زَارَ الْحَاجُّ مِنْ مِنًی فَخَرَجَ مِنْ مَکَّةَ فَجَاوَزَ بُیُوتَ مَکَّةَ فَنَامَ ثُمَّ أَصْبَحَ قَبْلَ أَنْ یَأْتِیَ
مِنًی فَلَا شَیْءَ عَلَیْهِ شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که چون طواف زیارت کند حج گزار از منی پس بیرون آید از مکه پس بگذرد از خانه‌های
که بگذرد از خانه‌های مکه پس بخوابد بعد از آن صبح کند پیش از آنکه بمنی بیاید پس نیست بر او چیزی از کفاره ششم اصل عَنْ أَبِی عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
أَنَّهُ قَالَ لَا تَدْخُلُوا مَنَازِلَکُمْ بِمَکَّةَ إِذَا زُرْتُمْ یَعْنِی أَهْلَ مَکَّةَ شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت که داخل مشوید
خانه‌های خود را در مکه چون قصد طواف زیارت کعبه کرده باشید این خطاب با کسانی است که اهل مکه باشند و در خانه در مکه دارند باب صد و دو و پنجم اصل باب ان
... بعد الزیارة للطواف شرح این باب بیان آن است که مکروه است بعد از آنکه طواف زیارت واقع شده باشد برای طواف مستحبی این باب دو حدیث است
اول اصل سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللّهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ یَأْتِی مَکَّةَ أَیَّامَ مِنًی بَعْدَ فَرَاغِهِ مِنْ زِیَارَةِ الْبَیْتِ فَیَطُوفُ بِالْبَیْتِ
تَطَوُّعًا فَقَالَ الْمُقَامُ بِمِنًی أَفْضَلُ وَأَحَبُّ إِلَیَّ شرح پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از مردی که می‌آید بمکه در روزهای که در منی باید بماند

فرع شدن از طواف زیارت [illegible]

سوم اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن الزيارة بعد زيارة الحج في أيام التشريق فقال لا شرح پرسیدم امام جعفر صادق

علیه السلام از زیارت [illegible]

باب صلوة [illegible] التكبير أيام التشريق

[illegible] اول اصل سألت أبا عبد الله عليه السلام عن قول

الله عز وجل واذكروا الله في أيام معدودات قال التكبير في أيام التشريق صلوة الظهر من يوم النحر إلى صلوة الفجر

من يوم الثالث وفي الأمصار عشر صلوات فإذا نفر بعد الأولى أمسك أهل الأمصار ومن أقام بمنى فصلى

بها الظهر والعصر فليكبر شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل قلت لأبي جعفر عليه السلام التكبير في أيام التشريق في دبر الصلوات فقال التكبير بمنى في دبر خمس عشرة

صلوة وفي سائر الأمصار في دبر عشر صلوات وأول التكبير في دبر صلوة الظهر يوم النحر تقول فيه

الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر ولله الحمد الله أكبر على ما هدانا الله أكبر

على ما رزقنا من بهيمة الأنعام وإنما جعل في سائر الأمصار في دبر عشر صلوات لأنه إذا نفر الناس

في النفر الأول أمسك أهل الأمصار عن التكبير وكبر أهل منى ما داموا بمنى إلى النفر الأخير شرح

[illegible]

في أيام معلومات على ما رزقهم من بهيمة الأنعام [illegible]

[illegible]

سوم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام في قول الله

عز وجل واذكروا الله في أيام معدودات قال هي أيام التشريق كانوا إذا أقاموا بمنى بعد النحر تفاخروا فقال

الرجل منهم كان أبي يفعل كذا وكذا فقال الله جل ثناؤه فإذا أفضتم من عرفات فاذكروا الله كذكركم آباءكم

أو أشد ذكرا قال والتكبير الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر ولله الحمد الله أكبر على ما

هدانا الله أكبر على ما رزقنا من بهيمة الأنعام شرح [illegible]

صح فإذا قضيتم مناسككم

[illegible]

چهارم اصل عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال التكبير أيام التشريق من صلوة الظهر يوم النحر

إلى صلوة العصر من آخر أيام التشريق إن أنت أقمت بمنى وإن أنت خرجت فليس عليك التكبير والتكبير أن تقول

الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر ولله الحمد الله أكبر على ما هدانا الله أكبر على ما رزقنا

من بهيمة الأنعام والحمد لله على ما أبلانا **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** روايت است از معوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **پنجم اصل** عن محمد بن

مسلم عن أحدهما عليهما السلام قال سألته عن رجل فاتته ركعة مع الامام من الصلوة أيام التشريق قال يتم

صلاته ثم يكبر قال وسألته عن التكبير بعد كل صلوة فقال كم شئت إنه ليس بمفروض يعني في الكلام **شرح**

[illegible] **يعني** روايت است از محمد بن مسلم از

امام محمد باقر يا امام جعفر صادق عليهما السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **باب صلوة در منى از آن**

الصلوة في مسجد منى ومن يجب عليه التقصير والتمام بمنى شرح [illegible] **يعني** [illegible]

[illegible] **اول اصل** عن معوية بن عمار عن أبي عبد الله

عليه السلام قال إن أهل مكة إذا زاروا البيت ودخلوا منازلهم أتموا وإذا لم يدخلوا منازلهم قصروا **شرح**

روايت است از معوية بن عمار از امام جعفر صادق عليه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام قال إن أهل مكة إذا خرجوا حجاجا قصروا وإذا زاروا ورجعوا

إلى منازلهم أتموا **شرح** [illegible] **سيم اصل** عن أبي جعفر عليه السلام قال حج النبي صلى الله عليه وآله

فأقام بمنى ثلاثا يصلي ركعتين ثم صنع ذلك أبو بكر وصنع ذلك عمر ثم صنع ذلك عثمان ست سنين

ثم أكملها عثمان أربعا فصلى الظهر أربعا ثم تمارض ليشد بذلك بدعته فقال للمؤذن اذهب

إلى علي فقل له فليصل بالناس العصر **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** روايت است از امام محمد باقر عليه السلام گفت

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** فأتى

المؤذن

خبر او رجع بعد ما تكبيرات المرقت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

فأتى المؤذن عليا عليه السلام فقال له إن أمير المؤمنين يأمرك أن تصلي بالناس العصر فقال إذن لا أصلي إلا

ركعتين كما صلى رسول الله صلى الله عليه وآله فذهب المؤذن فأخبر عثمان بما قال علي عليه السلام فقال

اذهب إليه وقل له إنك لست من هذا في شيء اذهب فصل كما تؤمر فقال علي عليه السلام لا والله لا أفعل فخرج

عثمان فصلى بهم أربعا **شرح** [illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل**

فلما كان في خلافة معوية واجتمع الناس عليه وقتل أمير المؤمنين عليه السلام حج معوية فصلى بالناس

بمنى ركعتين الظهر ثم سلم فنظرت بنو أمية بعضهم إلى بعض وثقيف ومن كان من شيعة عثمان ثم

قالوا قد قضى على صاحبكم وخالف وأشمت به عدوه ورغبتم عن صنيعه وسنته فقاموا فدخلوا عليه فقالوا له

ما صنعت ما زدت على أن قضيت على صاحبنا وأشمت به عدوه ورغبت عن صنيعه وسنته **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **يعني** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** فقال ويلكم أما تعلمون أن رسول الله

صلى الله عليه وآله صلى في هذا المكان ركعتين وأبو بكر وعمر وصلى صاحبكم ست سنين كذلك فتأمروني

أن أدع سنة رسول الله صلى الله عليه وآله وما صنع أبو بكر وعمر وعثمان قبل أن يحدث فقالوا له

لا والله ما نرضى عنك إلا بذلك قال فأقيلوا فإني مشفعكم وراجع إلى سنة صاحبكم فصلى العصر

أربعا فلم يزل الخلفاء والأمراء على ذلك إلى اليوم **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] فقال شفاعت کنی **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **چهارم اصل**

عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال صلّ في مسجد الخيف وهو مسجد منى وكان مسجد رسول الله صلى الله عليه وآله على عهده عند المنارة التي في وسط المسجد وفوقها الى القبلة نحواً من ثلثين ذراعاً وعن يمينها وعن يسارها وخلفها نحواً من ذلك قال فتحرّ ذلك فان استطعت ان يكون مصلاك فيه فافعل فانه قد صلى فيه الف نبي وانما سمي الخيف لانه مرتفع عن الوادي وما ارتفع عن الوادي يسمى خيفاً **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

مجرای سیلاب [illegible] **پنجم اصل** معوية بن عمار قال قلت لابي عبد الله عليه السلام ان اهل مكة يتمّون الصلوة بعرفات فقال ويلهم او ويحهم واي سفر اشدّ منه لا لا يتمّ **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** معوية بن عمار گفت [illegible]

[illegible] **ششم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال صلّ ست ركعات

فی مسجد

في مسجد منى في اصل الصومعة **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

باب صد و دو و هشتم اصل باب النفر من منى الاول والآخر **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اول اصل** عن ابي ايوب قال قلت لابي عبد الله عليه السلام انا نريد ان نتعجل السير وكانت ليلة النفر حين سألته فاي ساعة ننفر فقال لي اما اليوم الثاني فلا تنفر حتى تزول الشمس وكانت ليلة النفر واما اليوم الثالث فاذا ابيضّت الشمس فانفر على بركة الله فان الله جل ثناؤه يقول فمن تعجل في يومين فلا اثم عليه ومن تأخر فلا اثم عليه فلو سكت لم يبق احد الا تعجل ولكنه قال ومن تأخر فلا اثم عليه **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **دوم** [illegible]

اشارت باین دو جمله کرده که گفته ککتاب [illegible] است اگر [illegible] بر معنی اول که متعدی است و لازم می آید که [illegible]
نفر از منی کند و نفر از منی در روز سیزدهم جایز باشد و این باطل است چنانچه وجه دیگر برای آنکه [illegible] از این آیت معنی لازم است و آن روز دوم است
می آید و شرح صحیح [illegible] در حدیث [illegible] باب فضل الحج والعمرة و ثواب [illegible]
یعنی روایت است از ابو ایوب که گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] که ما اراده داریم [illegible]
[illegible] که سوال کردم امام را [illegible] بیرون [illegible] آنکه زوال کند آفتاب
[illegible] آفتاب [illegible] بیرون [illegible]
[illegible]
[illegible]
می آورد نفر از منی را [illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ سَأَلْتُهُ أَيُقَدِّمُ الرَّجُلُ
رَحْلَهُ وَثَقَلَهُ قَبْلَ النَّفْرِ فَقَالَ لَا أَمَا يَخَافُ الَّذِي يُقَدِّمُ ثَقَلَهُ أَنْ يَحْبِسَهُ اللّٰهُ تَعَالَى قَالَ وَلَكِنْ يُخَلِّفُ مِنْهُ
مَا شَاءَ لَا يَدْخُلُ مَكَّةَ قُلْتُ أَفَأَتَعَجَّلُ مِنَ الصِّبْيَانِ أَقْضِي مَنَاسِكِي أَنَا أُبَادِرُ بِهِ أَهْلًا [illegible] قَالَ
فَقَالَ لَا بَأْسَ **شرح** يقدم بقاف [illegible] بصیغه مضارع غایب معلوم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بدانکه** این اشارت است برای فایده برای [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از ابان بن تغلب [illegible] امام زین العابدین و امام محمد باقر
و امام جعفر صادق علیه السلام است گفت که پرسیدم امام را [illegible]
[illegible]

بجار [illegible]

[illegible] از منی [illegible] آورد [illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ
إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَنْفِرَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَيْسَ لَكَ أَنْ تَنْفِرَ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ وَإِنْ تَأَخَّرْتَ إِلَى آخِرِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ وَهُوَ
يَوْمُ النَّفْرِ الْأَخِيرِ فَلَا عَلَيْكَ أَيَّ سَاعَةٍ نَفَرْتَ وَرَمَيْتَ قَبْلَ الزَّوَالِ أَوْ بَعْدَهُ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر
صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فَإِذَا نَفَرْتَ وَانْتَهَيْتَ إِلَى
الْحَصْبَةِ وَهِيَ الْبَطْحَاءُ فَشِئْتَ أَنْ تَنْزِلَ قَلِيلًا فَإِنَّ أَبَا عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ أَبِي يَنْزِلُهَا ثُمَّ
يَحْمِلُ فَيَدْخُلُ مَكَّةَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنَامَ بِهَا **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ
عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا يَنْفِرْ حَتَّى تَزُولَ
الشَّمْسُ فَإِنْ أَدْرَكَهُ الْمَسَاءُ بَاتَ وَلَمْ يَنْفِرْ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ يُصَلِّي الْإِمَامُ
الظُّهْرَ يَوْمَ النَّفْرِ بِمَكَّةَ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ
بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا نَفَرْتَ فِي النَّفْرِ الْأَوَّلِ فَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُقِيمَ بِمَكَّةَ وَتَبِيتَ بِهَا فَلَا
بَأْسَ بِذَلِكَ قَالَ وَقَالَ إِذَا جَاءَ اللَّيْلُ بَعْدَ النَّفْرِ الْأَوَّلِ فَبِتْ بِمِنًى وَلَيْسَ لَكَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْهَا حَتَّى تُصْبِحَ **شرح**
روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون نفر از منی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **هشتم اصل** عَنْ اَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ قَالَ كَتَبْتُ اِلَيْهِ اَنَّ اَصْحَابَنَا

قَدِ اخْتَلَفُوا عَلَيْنَا فَقَالَ بَعْضُهُمْ اِنَّ النَّفْرَ يَوْمَ الْاَخِيرِ بَعْدَ الزَّوَالِ اَفْضَلُ وَقَالَ بَعْضُهُمْ قَبْلَ الزَّوَالِ فَكَتَبَ اَمَا

عَلِمْتَ اَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ بِمَكَّةَ وَلَا يَكُونُ ذٰلِكَ اِلَّا وَقَدْ نَفَرَ قَبْلَ الزَّوَالِ

شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **ازکوبان** [illegible]

[illegible] **کویم** [illegible]

[illegible]

[illegible] **نهم اصل** عَنْ اَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ اَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لَوْ كَانَ لِي طَرِيقٌ اِلَى مَنْزِلِي

مِنْ مِنًى مَا دَخَلْتُ مَكَّةَ **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **دهم اصل** عَنْ اَبِي عَبْدِ اللّٰهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَاَلَ رَجُلٌ اَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ مُنْصَرَفِهِ

مِنَ الْمَوْقِفِ فَقَالَ اَتَرَى يُخَيِّبُ اللّٰهُ هٰذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ فَقَالَ اَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا وَقَفَ بِهٰذَا الْمَوْقِفِ اَحَدٌ

اِلَّا غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ مُؤْمِنًا كَانَ اَوْ كَافِرًا اِلَّا اَنَّهُمْ فِي مَغْفِرَتِهِمْ عَلَى ثَلَاثِ مَنَازِلَ مُؤْمِنٌ غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ

ذَنْبِهِ وَمَا تَاَخَّرَ وَاَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ وَذٰلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اُولٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شرح

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اول** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** وَمِنْهُمْ مَنْ غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَقِيلَ لَهُ اَحْسِنْ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمُرِكَ

وَذٰلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ يَعْنِي مَنْ مَاتَ قَبْلَ اَنْ يَمْضِيَ فَلَا

اِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى الْكَبَائِرَ **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** وَاَمَّا الْعَامَّةُ فَيَقُولُونَ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ يَعْنِي فِي النَّفْرِ الْاَوَّلِ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَا اِثْمَ

عَلَيْهِ يَعْنِي لِمَنِ اتَّقَى الصَّيْدَ يُحَرِّمُهُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ مَا اَحَلَّهُ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَفِي تَفْسِيرِ

الْعَامَّةِ مَعْنَاهُ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاتَّقُوا الصَّيْدَ **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اصل و کان فی وقف هذا الموقف بنیة الحیوة الدنیا غفر الله له ما تقدم من ذنبه ان تاب من الشرک فیما بقی من عمره وان لم یتب وفاه اجره ولم یحرمه اجر هذا الموقف وذلک قوله عز وجل من کان یرید الحیوة الدنیا وزینتها نوف الیهم اعمالهم فیها وهم فیها لا یبخسون اولئک الذین لیس لهم فی الاخرة الا النار وحبط ما صنعوا فیها وباطل ما کانوا یعملون شرح [illegible]

[illegible]

یازدهم اصل عن محمد بن المستنیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال من اتی النساء فی احرامه لم یکن له ان ینفر فی النفر الاول [illegible] الصید ایضا شرح [illegible] بیان [illegible]

دوازدهم اصل عن اسمعیل بن نجیح الرماح قال کنا عند ابی عبد الله علیه السلام بمنی لیلة من اللیالی فقال ما یقول هؤلاء فیمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تاخر فلا اثم علیه قلنا ما ندری قال بلی یقولون من تعجل من اهل البادیة فلا اثم علیه ومن تاخر من اهل الحضر فلا اثم علیه ولیس کما یقولون قال الله جل ثناؤه فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه الا لا اثم علیه ومن تاخر فلا اثم علیه الا لا اثم

علیه

علیه لمن اتقى انما هی لکم والناس سواد وانتم الحاج شرح [illegible]

[illegible]

باب [illegible] اصل باب نزول المحصب شرح [illegible]

[illegible] اصل عن ابی مریم عن ابی عبد الله علیه السلام انه سئل عن الحصبة فقال کان ابی ینزل الابطح قلیلا ثم یجیء ویدخل البیوت من غیر ان ینام بالابطح فقلت له ارایت ان تعجل فی یومین ان کان من اهل الیمن علیه ان یحصب قال لا شرح [illegible]

[illegible]

باب بیستم اصل باب اتمام الصلوة فی الحرمین شرح [illegible]

[illegible] اول اصل کتبت الی ابی جعفر علیه السلام اسأله عن اتمام الصلوة فی الحرمین فکتب الی کان

رسولُ اللهِ صلّى اللهُ عليه وآله يُحِبُّ إكثارَ الصلوةِ في الحرمَين فأكثِر فيهما وأتِمَّ شرح مراد با تمام اینجا چهار رکعت
گزاردن فریضه رباعیه است [illegible] اشارت است بترغیب بر قصد طول اقامت در حرمین [illegible] آن چهار رکعت
گزاردن فریضه [illegible] در شرح حدیث [illegible] یعنی نوشتم بامام محمد تقی علیه السلام [illegible] چهار رکعت گزاردن نماز
در حرم [illegible] رسول الله صلی الله علیه و آله [illegible] گزاردن نماز در حرم [illegible]
گزاردن نماز در آن دو حرم چهار رکعت [illegible] صحت چهار رکعت [illegible] بعد از قصد آن در رکعت
اتمام کن دوم اصل سألتُ أبا الحسن عليه السلام عن إتمام الصلوة والصيام في الحرمين فقال أتِمَّهما ولو صلوةً
واحدةً شرح مراد با تمام اینجا [illegible] در شرح حدیث [illegible] امام علیه السلام [illegible] تمام
کن یعنی [illegible] امام موسی کاظم علیه السلام [illegible] سیم اصل
عن عليّ بن يقطين قال سألتُ أبا إبراهيم عليه السلام عن التقصير بمكّة فقال أتِمَّ وليس بواجبٍ إلّا أنّي
أُحِبُّ لك ما أُحِبُّ لنفسي شرح مراد با تمام اینجا چهار رکعت گزاردن فریضه [illegible] علی بن یقطین [illegible]
[illegible] فی مسجد منی [illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از علی بن یقطین گفت [illegible] امام موسی
[illegible] چهار رکعت [illegible]
[illegible] چهارم اصل عن زياد بن مروان قال
سألتُ أبا إبراهيم عليه السلام عن إتمام الصلوة في الحرمين فقال أُحِبُّ لك ما أُحِبُّ لنفسي أَتِمَّ الصلوةَ
شرح مراد با تمام اینجا چهار رکعت گزاردن فریضه [illegible] زیاد بن مروان [illegible] امام موسی کاظم علیه السلام [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از زیاد بن مروان گفت [illegible] امام موسی کاظم علیه السلام [illegible] چهار رکعت گزاردن
نماز در حرم [illegible] پنجم اصل عن معاوية بن
عمّار عن أبي عبد الله عليه السلام أنّه من المذخور الإتمام في الحرمين شرح مراد با تمام اینجا [illegible]
[illegible] یعنی روایت است از معاویة بن عمار [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
گزاردن نماز در حرم [illegible] ششم اصل عن الحسين بن المختار عن أبي إبراهيم عليه السلام قال قلت
له إذا دخلنا مكّة والمدينة نُتِمّ أو نقصر قال إن قصرت فذاك وإن أتممت فهو خير تزداد شرح روایت
از حسین بن مختار [illegible] امام موسی کاظم علیه السلام [illegible]
[illegible]
آن [illegible] هفتم اصل عن أبي إبراهيم عليه السلام قال كان أبي يرى لهذين الحرمين
ما لا يراه لغيرهما ويقول إنّ الإتمام فيهما من الأمر المذخور شرح روایت است از امام موسی کاظم علیه السلام گفت که بود
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] هشتم اصل عن عليّ بن مهزيار قال كتبتُ إلى أبي جعفر عليه السلام

اتمام

إنّ الرواية قد اختلفت عن آبائك عليهم السلام في الإتمام والتقصير في الحرمين فمنها بأن يُتِمّ الصلوة ولو
صلوةً واحدةً ومنها أن يقصر ما لم ينوِ مقام عشرة أيّام ولم أزل على الإتمام فيهما إلى أن صدرنا في حجّنا
في عامنا هذا فإنّ فقهاء أصحابنا أشاروا عليّ بالتقصير إذ كنتُ لا أنوي مقام عشرة أيّام فصرتُ إلى
التقصير وقد ضقتُ بذلك حتّى أعرف رأيك شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] یعنی روایت است از علی بن مهزیار گفت [illegible] امام محمد تقی علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
رأی تو اصل فكتب إليه بخطّه قد علمتَ يرحمك الله فضلَ الصلوة في الحرمين على غيرهما فأنا أُحِبُّ
لك إذا دخلتهما أن لا تقصر وتكثر فيهما الصلوة فقلت له بعد ذلك بسنتين مشافهةً إنّي
كتبتُ إليك بكذا وأجبتني بكذا فقال نعم فقلت أيّ شيء تعني بالحرمين فقال مكّة والمدينة شرح
[illegible]
[illegible]
[illegible]
در [illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] مؤلف این جواب [illegible]
[illegible]
[illegible] کتاب الصلوة [illegible]
[illegible]

[illegible]

باب [illegible] باب فضل الصلوة في المسجد الحرام وافضل بقعة فيه

شرح [illegible] اول اصل

سألت ابا الحسن الرضا عليه السلام عن افضل موضع في المسجد يصلّى فيه قال الحطيم ما بين الحجر وباب البيت قلت والذي يلي ذلك في الفضل فذكر انه عند مقام ابراهيم صلى الله عليه قلت ثم الذي يليه في الفضل قال في الحجر قلت ثم الذي يلي ذلك قال كل ما دنى من البيت شرح [illegible]

دوم اصل عن ابي عبيدة قال قلت لابي عبد الله عليه السلام الصلوة في الحرم كله سواء فقال يا ابا عبيدة ما الصلوة في المسجد الحرام كله سواء فكيف تكون في الحرم كله سواء قلت فاي بقاعها افضل قال ما بين الباب الى الحجر الاسود شرح [illegible]

سیوم اصل سألت ابا عبد الله عليه السلام عن الملتزم لاي شيء يلتزم واي شيء يذكر فيه فقال عنده نهر من انهار الجنة تلقى فيه اعمال العباد عند كل خميس شرح الملتزم [illegible]

[illegible]

چهارم اصل عن الكاهلي قال كنا عند ابي عبد الله عليه السلام فقال اكثروا من الصلوة والدعاء في هذا المسجد اما ان لكل عبد رزقا يجاز اليه حوزا شرح [illegible]

پنجم اصل عن صامت عن ابي عبد الله عليه السلام عن آبائه عليهم السلام قال الصلوة في المسجد الحرام تعدل مائة الف صلوة

ششم اصل شرح [illegible]

عن السكوني عن ابي عبد الله عليه السلام عن آبائه عليهم السلام قال الصلوة في المسجد الحرام تعدل مائة الف صلوة شرح [illegible]

هفتم اصل عن معوية بن عمار قال قلت لابي عبد الله عليه السلام اقوم اصلي بمكة والمرأة بين يدي جالسة او مارة فقال لا بأس انما سميت بكة لانه تبك فيها الرجال والنساء شرح [illegible]

[illegible] اصل علي بن ابراهيم عن ابيه عن ابن ابي عمير عن جميل بن دراج قال قال له الطيار وانا حاضر هذا الذي زيد هو من المسجد فقال نعم انهم لم يبلغوا بعد مسجد ابراهيم واسمعيل صلى الله عليهما شرح [illegible]

[illegible] اصل عن زرارة قال سألته عن الرجل يصلي بمكة يجعل المقام خلف ظهره وهو مستقبل الكعبة فقال لا بأس يصلي حيث شاء من المسجد بين يديه المقام او خلفه وافضله الحطيم والحجر وعند المقام والحطيم حذاء الباب شرح ظاهر آنچه گذشت از

حدیث الا ابن ابی عمیر که او را حجام راوی باشد بار شک در عمر [illegible] و حطیم [illegible] الباب [illegible] راوی باشد بار غلط
و چون از اوّل که او را انجا از غلط کاتبان باشد و بجای آن [illegible] بوده [illegible] شرح [illegible] باشد و مراد او موضعی باشد که از حطیم است یا جزو او یا حطیم نزد اهل
باشد [illegible] حطیم [illegible] حدیث اوّل آخر این باب است [illegible] زیرا که جزو او بود که حطیم [illegible] استعمال [illegible] باشد بنابر آن چنان مراد از حطیم [illegible] این
حدیث شده باشد **یعنی** روایت است از زراره که از او پرسیدم از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام است گفت که پرسیدم او را از مردی که نماز بگزارد
در مکه [illegible] از مقام ابراهیم [illegible] پس پشت خود [illegible] که او را [illegible] است پس امام گفت که بایست برای نماز بگزارد [illegible] که از مسجد الحرام
در پیش مقام ابراهیم [illegible] پس مقام ابراهیم [illegible] حطیم است [illegible] اسمعیل است [illegible] مقام ابراهیم است [illegible] حطیم [illegible] **سوم اصل**
عن ابی عبد الله علیه السلام قال کان خطّ ابراهیم صلی الله علیه وآله بمکة ما بین الحزورة الی المسعی فذلک الذی
کان خطّ ابراهیم صلی الله علیه وآله یعنی المسجد **شرح** [illegible] آنچه گذشت در شرح حدیث [illegible] باب
حج ابراهیم واسمعیل وبنائهما البیت است [illegible] یعنی حزوره بفتح حا [illegible] و آن [illegible] است از
کردن [illegible] برای بیان [illegible] آن [illegible] است [illegible] بجای [illegible] آنچه گذشت در
حدیث [illegible] باب [illegible] مسجد الحرام [illegible] ابراهیم [illegible]
نامی [illegible] این باب **دوم اصل** عن احمد بن محمد بن ابی نصر عن ابی الحسن علیه السلام قال سألته
عن الرجل یصلّی فی جماعة فی منزله بمکة افضل او وحده فی المسجد الحرام فقال وحده **شرح** یعنی [illegible]
ان [illegible] است [illegible] **یعنی** روایت است از احمد بن محمد بن ابی نصر از امام رضا علیه السلام گفت پرسیدم امام را از مردی که آیا اینکه نماز
گزارد در منزل خود [illegible] افضل است یا اینکه نماز گزارد [illegible] در مسجد الحرام پس امام گفت که اینکه تنها گزارد در مسجد الحرام افضل است [illegible]
که نماز جماعت [illegible] نماز [illegible] است [illegible] چنانچه گذشت در کتاب الصلوة در حدیث [illegible] باب فضل الصلوة فی الجماعة [illegible]
[illegible] در مسجد الحرام [illegible] نماز [illegible] چنانچه گذشت در حدیث [illegible] **پنجم اصل** عن معاویة بن عمار قال
قال سألت ابا عبد الله علیه السلام عن الحطیم فقال هو ما بین الحجر الاسود وبین الباب وسألته لم سمّی الحطیم
فقال لان الناس یحطم بعضهم بعضا هنالک **شرح** الحطیم [illegible] است زیرا که [illegible] فعیل [illegible] الحطیم
[illegible] حطم [illegible] شکستن [illegible] مراد اینجا [illegible]
چنانچه [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار گفت که پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام را از حطیم که افضل مواضع
مسجد الحرام است پس امام گفت که آن موضعی است که میان حجر الاسود و میان [illegible] پرسیدم امام را که چرا آن موضع نام کرده شده حطیم پس
امام گفت که برای اینکه [illegible] بعضی ایشان [illegible] **باب دخول الکعبة** [illegible]
شرح [illegible] **اوّل اصل** عن علی بن خالد عمّن حدّثه عن
ابی جعفر علیه السلام قال کان یقول الداخل الکعبة یدخل والله راض عنه ویخرج عطلا من الذنوب
شرح العطل [illegible] **یعنی** روایت است از علی بن خالد [illegible]
[illegible] امام محمد باقر علیه السلام [illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن ابن القدّاح عن جعفر عن ابیه علیهما السلام قال
سألته عن دخول الکعبة قال الدخول فیها دخول فی رحمة الله والخروج منها خروج من الذنوب

معصوم

۱۹۲

معصوم فیما بقی من عمره مغفور له ما سلف من ذنوبه **شرح** حاصل [illegible] باب [illegible] است
[illegible] است [illegible] یا [illegible] از [illegible] معصوم [illegible]
[illegible] معصوم [illegible] این جمله [illegible] است [illegible] **یعنی**
[illegible] **یعنی** روایت است [illegible] از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] گفت که
[illegible] آمدن از آن [illegible] آمدن از گناهان است
[illegible] آنچه گذشت [illegible] **سوم اصل**
عن معاویة بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا اردت دخول الکعبة فاغتسل قبل ان تدخلها ولا
تدخلها بحذاء وتقول اذا دخلت اللهم انک قلت ومن دخله کان آمنا فآمنّی من عذاب النار ثم تصلّی
رکعتین بین الاسطوانتین علی الرخامة الحمراء تقرأ فی الرکعة الاولی حم السجدة وفی الثانیة
عدد آیاتها من القرآن وتصلّی فی زوایاه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که چون اراده
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** وتقول اللهم من تهیّأ او تعبّأ او اعدّ
او استعدّ لوفادة الی مخلوق رجاء رفده وجائزته ونوافله وفواضله فالیک یا سیدی تهیئتی وتعبئتی
واعدادی واستعدادی رجاء رفدک ونوافلک وجائزتک **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] بفتح همزه [illegible] باب تفعیل است یعنی آورده [illegible] از [illegible] و رفیقان خود [illegible]

[illegible]

[illegible] فی المجمع [illegible]

[illegible] فی المجمع [illegible]

[illegible] **اصل** فلا تخيبني اليوم رجائي يا من لا يخيب عليه سائل ولا ينقصه نائل فإني لم آتك اليوم بعمل صالح قدمته ولا شفاعة مخلوق رجوته ولكني أتيتك مقرا بالظلم والإساءة على نفسي فإنه لا حجة لي ولا عذر **شرح** لا تخيبني [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **اصل** فأسألك يا من هو كذلك أن تعطيني مسألتي وتقيلني عثرتي وتقلبني برغبتي ولا تردني مجبوها ممنوعا ولا خائبا يا عظيم يا عظيم يا عظيم أرجوك للعظيم أسألك يا عظيم أن تغفر لي الذنب العظيم لا إله إلا أنت **شرح** تقيلني [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **اصل** قال ولا تدخلها بحذاء ولا تبزق فيها ولا تمتخط فيها ولم يدخلها رسول الله صلى الله عليه وآله إلا يوم فتح مكة **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible] **چهاردهم اصل** سألت أبا عبد الله عليه السلام وذكرنا الصلاة في الكعبة قال بين العمودين تقوم على البلاطة الحمراء فإن رسول الله صلى الله عليه وآله صلى عليها ثم أقبل على أركان البيت وكبر إلى كل ركن منه **شرح** البلاطة [illegible]

[illegible]

۱۹۳

[illegible] **یعنی** پرسیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] **پنجم اصل** عن معاوية قال رأيت العبد الصالح عليه السلام دخل الكعبة فصلى ركعتين على الرخامة الحمراء ثم قام فاستقبل الحائط بين الركن اليماني والغربي فرفع يده عليه ولزق به ودعا ثم تحول إلى الركن اليماني فلصق به ودعا ثم أتى الركن الغربي ثم خرج **شرح** [illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار [illegible]

ششم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال لا بد للصرورة أن يدخل البيت قبل أن يرجع فإذا دخلته فادخله بسكينة ووقار ثم ائت كل زاوية من زواياه ثم قل اللهم إنك قلت ومن دخله كان آمنا فآمني من عذاب يوم القيامة وصل بين العمودين اللذين يليان الباب على الرخامة الحمراء وإن كثر الناس فاستقبل كل زاوية في مقامك حيث صليت وادع الله واسأله **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

هفتم اصل سمعت أبا عبد الله عليه السلام وهو خارج من الكعبة وهو يقول الله أكبر الله أكبر حتى قالها ثلاثا ثم قال اللهم لا تجهد بلاءنا ربنا ولا تشمت بنا أعداءنا فإنك أنت الضار النافع ثم هبط فصلى إلى جانب الدرجة جعل الدرجة عن يساره مستقبل الكعبة ليس بينها وبينه أحد ثم خرج إلى منزله **شرح** لا تجهد [illegible] **یعنی** [illegible]

هشتم اصل قال أبو الحسن عليه السلام دخل النبي صلى الله عليه وآله الكعبة فصلى في زواياها الأربع صلى في كل زاوية ركعتين **شرح** [illegible] **نهم اصل** رأيت أبا عبد الله عليه السلام قد دخل الكعبة ثم أراد بين العمودين فلم يقدر عليه فصلى دونه ثم خرج فمضى حتى خرج من المسجد الحرام **شرح** [illegible]

دهم اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام إذا دخلت الكعبة كيف أصنع قال خذ بحلقتي الباب إذا دخلت ثم امض حتى تأتي العمودين فصل على الرخامة الحمراء ثم إذا خرجت من البيت فنزلت من الدرجة فصل عن يمينك ركعتين **شرح** گفت امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

یعنی پس نماز کن [illegible] شرح [illegible] آبی از [illegible] است [illegible]

[illegible] باب [illegible] **اصل** عن معاوية بن عمار في دعاء الولد قال أفض عليك دلوا من ماء زمزم ثم ادخل البيت فإذا قمت على باب البيت فخذ بحلقة الباب ثم قل اللهم إن البيت بيتك والعبد عبدك وقد قلت ومن دخله كان آمنا فآمني من عذابك وأجرني من سخطك ثم ادخل البيت فصل على الرخامة الحمراء ركعتين **شرح** روایت است از معاوية بن عمار [illegible]

[illegible] آل عمران [illegible]

[illegible] **اصل** ثم قم إلى الأسطوانة التي بحذاء الحجر وألصق بها صدرك ثم قل يا واحد يا أحد يا ماجد يا قريب يا بعيد يا عزيز يا حكيم لا تذرني فردا وأنت خير الوارثين هب لي من لدنك ذرية طيبة إنك سميع الدعاء ثم در بالأسطوانة فألصق بها ظهرك وبطنك وتدعو بهذا الدعاء فإن يرد الله شيئا كان **شرح** [illegible] سوره آل عمران **یعنی** [illegible]

[illegible]

باب وداع البيت [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible] **اول اصل** عن معاوية بن عمار عن أبي عبد الله عليه السلام قال إذا أردت أن تخرج من مكة وتأتي أهلك فودع البيت وطف بالبيت أسبوعا وإن استطعت أن تستلم الحجر الأسود والركن اليماني في كل شوط فافعل وإلا فافتتح به واختم به فإن لم تستطع ذلك فموسع عليك

شرح روایت است از معاوية بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** ثم تأتي المستجار فتصنع عنده كما صنعت يوم قدمت مكة وتخير لنفسك من الدعاء ثم استلم الحجر الأسود ثم ألصق بطنك بالبيت تضع يدك على الحجر والأخرى مما يلي الباب واحمد الله وأثن عليه وصل على النبي صلى الله عليه وآله **شرح** المستجار [illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** ثم قل اللهم صل على محمد عبدك ورسولك ونبيك وأمينك وحبيبك ونجيبك وخيرتك من خلقك اللهم كما بلغ رسالاتك وجاهد في سبيلك وصدع بأمرك وأوذي في جنبك وعبدك حتى أتاه اليقين اللهم اقلبني مفلحا منجحا مستجابا لي بأفضل ما يرجع به أحد من وفدك من المغفرة والبركة والرحمة والرضوان والعافية **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** اللهم إن أمتني فاغفر لي وإن أحييتني فارزقنيه من قابل اللهم لا تجعله آخر العهد من بيتك اللهم إني عبدك وابن عبدك وابن أمتك حملتني على دوابك وسيرتني في بلادك حتى أقدمتني حرمك وأمنك وقد كان في حسن ظني بك أن تغفر لي ذنوبي فإن كنت قد غفرت لي ذنوبي فازدد عني رضا وقربني إليك زلفى ولا تباعدني وإن كنت لم تغفر لي فمن الآن فاغفر لي قبل أن تنأى عن بيتك داري **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** فهذا أوان انصرافي إن كنت أذنت لي غير راغب عنك ولا عن بيتك ولا مستبدل بك ولا به اللهم احفظني من بين يدي ومن خلفي وعن يميني وعن شمالي حتى تبلغني أهلي فإذا بلغتني أهلي فاكفني مؤونة عبادك وعيالي فإنك ولي ذلك من خلقك ومني **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

اصل ثم ائت زمزم فاشرب من مائها ثم اخرج وقل آئبون تائبون عابدون لربنا حامدون الى ربنا راغبون الى الله راجعون ان شاء الله قال وان ابا عبد الله عليه السلام لما ودعها واراد ان يخرج من المسجد الحرام خر ساجدا عند باب المسجد طويلا ثم قام فخرج **شرح** [illegible]

دوم اصل رأيت ابا الحسن عليه السلام ودع البيت فلما اراد ان يخرج من باب المسجد خر ساجدا ثم قام فاستقبل الكعبة فقال اللهم اني انقلب على لا اله الا انت **شرح** [illegible]

سیوم اصل عن علي بن مهزيار قال رأيت ابا جعفر الثاني عليه السلام في سنة خمس وعشرين ومائتين ودع البيت بعد ارتفاع الشمس وطاف بالبيت يستلم الركن اليماني في كل شوط فلما كان في الشوط السابع استلمه واستلم الحجر ومسح بيده ثم مسح وجهه بيده ثم اتى المقام فصلى خلفه ركعتين ثم خرج الى دبر الكعبة الى الملتزم فالتزم البيت وكشف الثوب عن بطنه ثم وقف عليه طويلا يدعو ثم خرج من باب الحناطين وتوجه **شرح** [illegible]

[illegible]

اصل قال رأيته في سنة سبع عشرة ومائتين ودع البيت ليلا يستلم الركن اليماني والحجر الاسود في كل شوط فلما كان في الشوط السابع التزم البيت في دبر الكعبة قريبا من الركن اليماني وفوق الحجر المستطيل وكشف الثوب عن بطنه ثم اتى الحجر فقبله ومسحه وخرج الى المقام فصلى خلفه ثم مضى ولم يعد الى البيت وكان وقوفه على الملتزم بقدر ما طاف بعض اصحابنا سبعة اشواط وبعضهم ثمانية **شرح** [illegible]

چهارم اصل عن ابي اسماعيل قال قلت لابي عبد الله عليه السلام هو ذا اخرج جعلت فداك فمن اين اودع البيت قال تأتي المستجار بين الحجر والباب فتودعه من ثم ثم تخرج فتشرب من زمزم ثم تمضي فقلت اصب على رأسي فقال لا تقرب الصب **شرح** [illegible]

پنجم اصل عن قثم بن كعب قال قال لي ابو عبد الله عليه السلام انك لتدمن الحج قلت اجل قال فليكن آخر عهدك بالبيت ان تضع يدك على الباب وتقول المسكين على بابك فتصدق عليه بالجنة **شرح** [illegible]

باب دویست و چهارم

اصل و باب یستحب من الصدقة بمقدار الموزع من مکة شرح این باب بیان آن است که سنت است که صدقه دهند بعد از بیرون آمدن از مکه و در این باب دو حدیث است

اول اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ وَحَفْصِ بْنِ الْبَخْتَرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ يَنْبَغِي لِلْحَاجِّ إِذَا قَضَى نُسُكَهُ وَأَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ أَنْ يَبْتَاعَ بِدِرْهَمٍ تَمْراً يَتَصَدَّقُ بِهِ فَيَكُونُ كَفَّارَةً لِمَا لَعَلَّهُ دَخَلَ عَلَيْهِ فِي حَجِّهِ مِنْ حَكٍّ أَوْ قَمْلَةٍ سَقَطَتْ أَوْ نَحْوِ ذَلِكَ شرح [illegible]

یعنی روایت است از معاویة بن عمار و حفص بن البختری از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوم اصل قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْ مَكَّةَ فَاشْتَرِ بِدِرْهَمٍ تَمْراً فَتَصَدَّقْ بِهِ قَبْضَةً قَبْضَةً فَيَكُونُ لِكُلِّ مَا كَانَ مِنْكَ فِي إِحْرَامِكَ وَمَا كَانَ مِنْكَ بِمَكَّةَ شرح قبضه بفتح قاف و سکون با [illegible]

یعنی گفت امام جعفر صادق علیه السلام که چون اراده کردی که بیرون روی از مکه [illegible]

باب نهم اصل و باب یجزی من العمرة المفروضة شرح این باب بیان آن است که کافی میبود از عمرهٔ مفروضه [illegible] و در این باب دو حدیث است

اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِذَا اسْتَمْتَعَ الرَّجُلُ بِالْعُمْرَةِ فَقَدْ قَضَى مَا عَلَيْهِ مِنْ فَرِيضَةِ الْعُمْرَةِ شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوم اصل سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْعُمْرَةِ أَوَاجِبَةٌ هِيَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَمَنْ تَمَتَّعَ يُجْزِي عَنْهُ قَالَ نَعَمْ شرح پرسیدم از امام رضا علیه السلام از عمره [illegible]

باب دهم اصل و باب العمرة المبتولة شرح المبتولة [illegible]

یعنی [illegible] این باب بیان عمرهٔ مفرده است و در این باب سه حدیث است

اول اصل سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِنَّ عَلِيّاً عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَقُولُ فِي كُلِّ شَهْرٍ عُمْرَةٌ شرح شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ فِي كِتَابِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي كُلِّ شَهْرٍ عُمْرَةٌ شرح [illegible]

سیوم اصل سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ يَدْخُلُ مَكَّةَ فِي السَّنَةِ الْمَرَّةَ أَوِ الْمَرَّتَيْنِ أَوِ الْأَرْبَعَةَ كَيْفَ يَصْنَعُ قَالَ إِذَا دَخَلَ فَلْيَدْخُلْ مُلَبِّياً وَإِذَا خَرَجَ فَلْيَخْرُجْ مُحِلًّا قَالَ وَلِكُلِّ شَهْرٍ عُمْرَةٌ فَقُلْتُ يَكُونُ أَقَلَّ فَقَالَ لِكُلِّ عَشَرَةِ أَيَّامٍ عُمْرَةٌ ثُمَّ قَالَ وَحَقِّكَ لَقَدْ كَانَ فِي عَامِي هَذِهِ السَّنَةَ سِتُّ عُمَرٍ قُلْتُ لِمَ ذَاكَ فَقَالَ كُنْتُ مَعَ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بِالطَّائِفِ فَكَانَ كُلَّمَا دَخَلَ دَخَلْتُ مَعَهُ شرح

او الاربعة

١٩٦

[illegible]

در این باب چهار حدیث است

اول اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا بَأْسَ بِالْعُمْرَةِ الْمُفْرَدَةِ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى أَهْلِهِ شرح [illegible] یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا بَأْسَ بِالْعُمْرَةِ الْمُفْرَدَةِ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى أَهْلِهِ إِنْ شَاءَ شرح [illegible]

سیوم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ خَرَجَ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ مُعْتَمِراً ثُمَّ رَجَعَ إِلَى بِلَادِهِ قَالَ لَا بَأْسَ وَإِنْ حَجَّ مِنْ عَامِهِ ذَلِكَ وَأَفْرَدَ الْحَجَّ فَلَيْسَ عَلَيْهِ دَمٌ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ خَرَجَ قَبْلَ التَّرْوِيَةِ بِيَوْمٍ إِلَى الْعِرَاقِ وَقَدْ كَانَ مُعْتَمِراً شرح [illegible]

یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

چهارم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَيْنَ افْتَرَقَ الْمُتَمَتِّعُ وَالْمُعْتَمِرُ فَقَالَ إِنَّ الْمُتَمَتِّعَ مُرْتَبِطٌ بِالْحَجِّ وَالْمُعْتَمِرَ إِذَا فَرَغَ مِنْهَا ذَهَبَ حَيْثُ شَاءَ وَقَدِ اعْتَمَرَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي ذِي الْحِجَّةِ ثُمَّ رَاحَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ إِلَى الْعِرَاقِ وَالنَّاسُ يَرُوحُونَ إِلَى مِنًى وَلَا بَأْسَ بِالْعُمْرَةِ فِي ذِي الْحِجَّةِ لِمَنْ لَا يُرِيدُ الْحَجَّ شرح [illegible]

یعنی روایت است از معاویة بن عمار که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible]

باب دوازدهم اصل و باب [illegible]

الشهور التي تستحب فيها العمرة ومن احرم في شهر واحل في شهر اخر شرح این باب بیان ماهها است که مستحب است در آنها عمره مفرده و بیان کسی که احرام عمره [illegible]

[illegible] اول اصل قلت لابي عبد الله عليه السلام بلغنا ان عمرة في شهر رمضان تعدل حجة فقال انما كان ذلك في امرأة وعدها رسول الله صلى الله عليه وآله فقال لها اعتمري في شهر رمضان فهي لك حجة شرح [illegible]

[illegible]

دوم اصل كنت معتمرا بالمدينة في شهر رمضان سنة ثلاث عشرة ومائتين فلما قرب الفطر كتبت الى ابي جعفر عليه السلام اسأله عن الخروج في عمرة شهر رمضان افضل او اقيم حتى ينقضي الشهر واتم صومي فكتب الي كتابا قرأته بخطه سألت رحمك الله عن اي العمرة افضل عمرة شهر رمضان افضل يرحمك الله شرح [illegible]

[illegible]

سیوم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا اهل بالعمرة في رجب واحل في غيره كانت عمرته لرجب واذا اهل في غير رجب وطاف في رجب فعمرته لرجب شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] چهارم اصل كان ابو عبد الله عليه السلام اذا اراد العمرة انتظر الى صبيحة ثلاث وعشرين من شهر رمضان ثم يخرج مهلا في ذلك اليوم شرح [illegible]

یعنی بود امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

[illegible] پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل احرم في شهر واحل في آخر فقال يكتب له في الذي قد نوى او يكتب له في افضلهما شرح [illegible]

یعنی روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] ششم اصل عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال المعتمر يعتمر في اي شهور السنة شاء وافضل العمرة عمرة رجب شرح روایت است از معویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

هفتم اصل عن عبد الرحمن بن ابي عبد الله عليه السلام قال قلت له العمرة بعد الحج قال اذا امكن الموسى من الرأس شرح [illegible]

عن ابی عبد الله

قطع تلبیه

باب وقت [illegible] شرح [illegible] یعنی این باب بیان [illegible]

اول اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال يقطع صاحب العمرة المفردة التلبية اذا وضعت الابل اخفافها في الحرم شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

دوم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال يقطع تلبية المعتمر اذا دخل الحرم شرح روایت است از امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

سیوم اصل عن معوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال من اعتمر من التنعيم فلا يقطع التلبية حتى ينظر الى المسجد شرح [illegible]

یعنی [illegible]

چهارم اصل [illegible] سمعت ابا جعفر عليه السلام يقول اذا قدم المعتمر مكة فطاف وسعى فان شاء فليمض على راحلته وليلحق باهله شرح [illegible]

پنجم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال العمرة المبتولة يطوف بالبيت وبالصفا والمروة ثم يحل فان شاء ان يرتحل من ساعته ارتحل شرح [illegible]

عمره که معلوم است از سابق **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که عمره مفرده واجب است بر کسی که بی احرام طواف کند بجا نگرده سعی صفا و مروه را بعد از آن
بیرون آید از احرام پس اگر خواهد که روانه شود در همان ساعت می تواند روانه شود و سعی را بخش **ششم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرَّجُلِ
يَجِيءُ مُعْتَمِراً عُمْرَةً مَبْتُولَةً قَالَ يُجْزِيهِ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَحَلَقَ أَنْ يَطُوفَ طَوَافاً وَاحِداً
بِالْبَيْتِ وَمَنْ شَاءَ أَنْ يُقَصِّرَ قَصَّرَ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام در مردی که می آید بمکه حالی که عمره گزار است عمره مفرده
گفت که کافیست او را چون طواف کند بخانه کعبه و سعی کند میان صفا و مروه و سر تراشد اینکه طواف کند یک طواف که طواف نساء است بخانه کعبه و هر کس
خواهد که موی کوتاه کند کوتاه می کند روا است که اکتفا بعمره نماید شود طواف نساء واجب است و اگر موی کوتاه کرد طواف نساء بر او واجب نیست
هفتم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُعْتَمِرُ يَطُوفُ وَيَسْعَى وَيَحْلِقُ قَالَ وَلَا بُدَّ لَهُ بَعْدَ الْحَلْقِ مِنْ طَوَافٍ
آخَرَ **شرح** یطوف تقدیره یطوف است اخبار بمعطوف بر آن زیرا که معنی بر معنی واجب است **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام گفت
که عمره مفرده گزار دیگر طواف می کند و سعی می کند میان صفا و مروه و سر میتراشد و گفت که واجب است او را برای آن عمره بعد از سر تراشیدن
از طوافی دیگر که طواف نساء است **هشتم اصل** عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ رِيَاحٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلْتُهُ عَنْ
مُفْرَدِ الْعُمْرَةِ عَلَيْهِ طَوَافُ النِّسَاءِ قَالَ نَعَمْ **شرح** ریاح بکسر راء بی نقطه و تخفیف یاء دو نقطه زیرین و الف و حاء بی نقطه است در نسخ
و رباح بتخفیف با یک نقطه هم ذکر کرده است **یعنی** روایت است از اسمعیل بن ریاح از امام موسی کاظم علیه السلام گفت که پرسیدم او را از کسی که عمره
مفرده گزارد آیا بر او واجب است طواف نساء گفت که آری یعنی او را واجب است که طواف نساء بکند بعد از آنکه سر تراشیده باشد **نهم اصل** كَتَبَ أَبُو الْقَاسِمِ مُخَلَّدُ بْنُ
مُوسَى الرَّازِيُّ إِلَى الرَّجُلِ يَسْأَلُهُ عَنِ الْعُمْرَةِ الْمَبْتُولَةِ هَلْ عَلَى صَاحِبِهَا طَوَافُ النِّسَاءِ وَالْعُمْرَةِ الَّتِي يُتَمَتَّعُ
بِهَا إِلَى الْحَجِّ فَكَتَبَ أَمَّا الْعُمْرَةُ الْمَبْتُولَةُ فَعَلَى صَاحِبِهَا طَوَافُ النِّسَاءِ وَأَمَّا الَّتِي يُتَمَتَّعُ بِهَا إِلَى الْحَجِّ فَلَيْسَ عَلَى
صَاحِبِهَا طَوَافُ النِّسَاءِ **شرح** مخلد بضم میم و فتح خاء با نقطه و لام مشدده مفتوحه و دال بی نقطه است و بفتح میم و سکون خاء با نقطه و تخفیف لام
هم روایت شده و مراد از رجل امام علی نقی علیه السلام است و احتمال دارد که امام علی نقی یا امام حسن عسکری علیهما السلام باشد **یعنی** نوشت ابو القاسم مخلد بن موسی
الرازی بسوی امام علی نقی علیه السلام می پرسید او را از عمره مفرده که آیا بر صاحب آن واجب باشد طواف نساء و می پرسید از عمره که بجا آورده میشود با آن
بسوی حج پس نوشت در جواب که بر صاحب آن طواف نساء واجب است که صاحب عمره مفرده اگر بجا آرد سعی میان صفا و مروه و سر تراشیده باشد واجب است
بر او طواف نساء و اگر تقصیر کرده باشد واجب است بر او طواف نساء و بر صاحب عمره تمتع واجب نیست طواف نساء اصلا زیرا که جایز نیست
او را سر تراشیدن و واجب است بر او تقصیر **باب ... اصل باب المعتمر يطأ أهله وهو محرم والكفارة في ذلك شرح** يطأ بطاء بی نقطه
و همزه بصیغه مضارع غائب معلوم مثل الخاء ... این باب ... است و مشهور این است که ابواب ... دو ... و بعد از آن نقل باب ... شده
برای نقل ... **یعنی** این باب بیان عمره مفرده گزار است که جماع بکند زن خود را حال آنکه او محرم باشد و بیان کفاره در آن
در این باب پنج حدیث است **اول اصل** عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ اعْتَمَرَ عُمْرَةً مُفْرَدَةً فَوَطِئَ أَهْلَهُ وَهُوَ
مُحْرِمٌ قَبْلَ أَنْ يَفْرُغَ مِنْ طَوَافِهِ وَسَعْيِهِ قَالَ عَلَيْهِ بَدَنَةٌ لِفَسَادِ عُمْرَتِهِ وَعَلَيْهِ أَنْ يُقِيمَ بِمَكَّةَ حَتَّى يَدْخُلَ
شَهْرٌ آخَرُ فَيَخْرُجَ إِلَى بَعْضِ الْمَوَاقِيتِ فَيُحْرِمَ مِنْهُ ثُمَّ يَعْتَمِرَ **شرح** وجوب در نگ کردن تا ماه دیگر بنا بر ... است
... آنچه گذشت در حدیث سیوم باب العمرة المبتولة که باب ... است که در هر ماه عمره **یعنی** روایت است از امام محمد باقر
علیه السلام در مردی که شروع کرده در عمره مفرده پس جماع کرده زن خود را ... حال آنکه او محرم است پیش از آنکه فارغ شود از طواف خود و سعی خود در
میان صفا و مروه گفت که بر او است شتری که قربان کند برای باطل شدن عمره او و بر او است اینکه در نگ کند در مکه تا آنکه داخل شود ماهی دیگر ... که اول ماه

امام نوشته که با علی عمره مفرده لیس بر صاحب آن
آن عمره طواف نساء و آنچه ...
میشود تا آن ...

... احرام ... و بعد از ... **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
فِي رَجُلٍ يَعْتَمِرُ عُمْرَةً مُفْرَدَةً فَيَطُوفُ بِالْبَيْتِ طَوَافَ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ يَغْشَى أَهْلَهُ قَبْلَ أَنْ يَسْعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ قَالَ
قَدْ أَفْسَدَ عُمْرَتَهُ وَعَلَيْهِ بَدَنَةٌ وَيُقِيمُ بِمَكَّةَ مُحِلّاً حَتَّى يَخْرُجَ الشَّهْرُ الَّذِي اعْتَمَرَ فِيهِ ثُمَّ يَخْرُجُ إِلَى الْوَقْتِ الَّذِي وَقَّتَهُ
رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِأَهْلِ بِلَادِهِ فَيُحْرِمُ مِنْهُ وَيَعْتَمِرُ **شرح** طواف الفریضه عبارتست از طوافی که سبب احرام عمره
فرض شده ... یحل بضم یاء دو نقطه زیرین ... و کسر حاء بی نقطه ... بصیغه مضارع غائب معلوم
است ... **یعنی**
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام در مردی که ... عمره مفرده پس طواف می کند بخانه کعبه طواف فرض پس جماع می کند
... پیش از آنکه سعی کند میان صفا و مروه ... گفت که بتحقیق باطل کرده عمره خود را و بر او است شتری که قربان کند ... و در نگ کند در مکه حالی که از احرام بیرون
آمده باشد ... تا آنکه بیرون رود ماهی که عمره کرده در آن ... بعد از آن بیرون رود بسوی میقات
که تعیین کرده آنرا رسول الله صلی الله علیه و آله ... پس احرام بندد از آن میقات و عمره کند **سوم اصل** عَنْ زُرَارَةَ
قَالَ قَالَ مَنْ جَاءَ بِهَدْيٍ فِي عُمْرَةٍ فِي غَيْرِ حَجٍّ فَلْيَنْحَرْهُ قَبْلَ أَنْ يَحْلِقَ رَأْسَهُ **شرح** عمرة في غير حج عبارتست از عمره مفرده
... روایت است ... که صاحب عمره مفرده ... اشارت است ... بآیت ...
... در شرح حدیث ... باب ...
... و مراد ...
... است زیرا که آن ... **یعنی** ...
... این باب ... آنچه گذشت در حدیث اول باب ... و سیوم است ...
... روایت است از ... امام محمد ... امام جعفر صادق علیهما السلام
گفت که ... **چهارم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ الْمُعْتَمِرُ إِذَا سَاقَ الْهَدْيَ يَحْلِقُ قَبْلَ أَنْ يَذْبَحَ **شرح** معنی این ظاهر است ... حدیث ...
پنجم اصل عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ سَاقَ هَدْياً فِي عُمْرَةٍ فَلْيَنْحَرْهُ قَبْلَ أَنْ يَحْلِقَ
شرح معنی این ... از شرح حدیث سیوم این باب **اصل** وَمَنْ سَاقَ هَدْياً وَهُوَ مُعْتَمِرٌ نَحَرَ هَدْيَهُ بِالْمَنْحَرِ وَهُوَ بَيْنَ الصَّفَا
وَالْمَرْوَةِ وَهِيَ الْحَزْوَرَةُ قَالَ وَسَأَلْتُهُ عَنْ كَفَّارَةِ الْعُمْرَةِ أَيْنَ تَكُونُ فَقَالَ بِمَكَّةَ إِلَّا أَنْ يُؤَخِّرَهَا
إِلَى الْحَجِّ فَيَكُونُ بِمِنًى وَتَعْجِيلُهَا أَفْضَلُ وَأَحَبُّ إِلَيَّ **شرح** ... بصیغه ... مجهول معلوم
... است ... است ...
... آن ...
... میان صفا و مروه ... است ... که ...
... در میان صفا و مروه ... سعی ... پیش از اتمام آن ... از میان صفا و مروه
برای ... است ...

یا باعتبار آنست که عمره مفرده است و در پیش آنست که بیرون مسجد الحرام است و در برابر رکن یمانی است و میان آن و مسعی بقعه‌ای است که مرده است
جائیکه بیان شد در شرح حدیث اول باب هفتم که از ابراهیم الحسین و بناها البیت است یعنی [illegible] کرده او که [illegible]
و مجزی است عمره سیم بین الصفا و المروة مثل فوت و مما الحق ای بطرح المسجد بین الصفا و المروة و هی افضل مواضع الذبح بمکة
و الا فکمه با جمعها محل الذبح فی العمرة یعنی [illegible] میان صفا و مروه [illegible] **یعنی** هر که [illegible] قربانی را برای حاجی که او صاحب عمره است
[illegible] آن شتر او [illegible] که برای عمره است [illegible] میان صفا و مروه است [illegible] که در [illegible] امام را
از کفاره که در اثنای احرام عمره واجب شده بسبب صید [illegible] آن که در آن [illegible] یعنی [illegible] قربان [illegible] پس امام گفت که [illegible]
[illegible] آن کفاره را [illegible] بیرون رفتن از مکه بسوی عرفات برای حج [illegible] قربان [illegible] آن در منی [illegible] آن کفاره [illegible]
حج ما [illegible] **باب دویست و دوازدهم اصل باب الرجل یبعث بالهدی تطوعا و یقیم فی اهله شرح** این باب بیان
[illegible] که بیرون [illegible] شتر قربانی [illegible] از این باب چهار حدیث است **اول اصل**
سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ بَعَثَ بِهَدْيٍ مَعَ قَوْمٍ وَوَاعَدَهُمْ يَوْماً يُقَلِّدُونَ فِيهِ هَدْيَهُمْ وَيُحْرِمُونَ
فِيهِ فَقَالَ يَحْرُمُ عَلَيْهِ مَا يَحْرُمُ عَلَى الْمُحْرِمِ فِي الْيَوْمِ الَّذِي وَاعَدَهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَقُلْتُ أَرَأَيْتَ
إِنِ اخْتَلَفُوا فِي مِيعَادِهِمْ وَأَبْطَئُوا فِي السَّيْرِ عَلَيْهِ جُنَاحٌ فِي الْيَوْمِ الَّذِي وَاعَدَهُمْ قَالَ لَا وَيُحِلُّ فِي الْيَوْمِ
الَّذِي وَاعَدَهُمْ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام از مردی که فرستاد [illegible] روزی [illegible]
[illegible] قربان [illegible] احرام [illegible] پس امام گفت
که احرام [illegible] آنچه [illegible] محرم [illegible] روزی که وعده کرده [illegible] قربان [illegible] پس گفتم [illegible]
[illegible] روزی که وعده کرده [illegible] میقات [illegible] روزی که وعده کرده [illegible]
احرام [illegible] از احرام ایشان [illegible] روزی که وعده کرده [illegible]
هرچند که [illegible] **دوم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ عَلِيّاً عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَبْعَثُ بِهَدْيِهِ
ثُمَّ يُمْسِكُ فِيمَا يُمْسِكُ عَنْهُ الْمُحْرِمُ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يُلَبِّي وَيُوَاعِدُهُمْ يَوْمَ يَنْحَرُ بُدْنَهُ فَيَحِلُّ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **سوم اصل** عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الرَّجُلِ يَبْعَثُ بِالْهَدْيِ
تَطَوُّعاً لَيْسَ بِوَاجِبٍ قَالَ يُوَاعِدُ أَصْحَابَهُ يَوْماً فَيُقَلِّدُونَهُ فَإِذَا كَانَ تِلْكَ السَّاعَةُ اجْتَنَبَ مَا يَجْتَنِبُ الْمُحْرِمُ
إِلَى يَوْمِ النَّحْرِ أَجْزَأَ عَنْهُ **شرح** روایت است از معویة بن عمار گفت که پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] فَإِذَا كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ
[illegible]
[illegible]

که حاجت

که حاجت [illegible] **چهارم اصل** عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ
قَالَ إِنَّ مُرَاداً بَعَثَ بِبَدَنَةٍ وَأَمَرَ أَنْ تُقَلَّدَ وَتُشْعَرَ فِي يَوْمِ كَذَا وَكَذَا فَقُلْتُ لَهُ إِنَّهُ يَنْبَغِي أَنْ لَا تَلْبَسَ الثِّيَابَ
فَبَعَثَنِي إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالْحِيرَةِ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ مُرَاداً صَنَعَ كَذَا وَكَذَا وَإِنَّهُ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَتْرُكَ
الثِّيَابَ لِمَكَانِ زِيَادٍ فَقَالَ مُرْهُ فَلْيَلْبَسِ الثِّيَابَ وَلْيَذْبَحْ بَقَرَةً يَوْمَ الْأَضْحَى عَنْ نَفْسِهِ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
یعنی روایت است از هرون بن خارجه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب دویست و سیزدهم**
اصل باب النوادر شرح این باب بیان [illegible] **اول اصل** عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ
قَالَ أَدْوِيَةُ الْحَرَمِ تُبْتَلُ فِي الْحِلِّ وَأَدْوِيَةُ الْحِلِّ لَا تُبْتَلُ فِي الْحَرَمِ **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** كُنْتُ مَعَ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي نَاحِيَةٍ مِنَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَقَوْمٌ يُلَبُّونَ حَوْلَ الْكَعْبَةِ فَقَالَ أَتَرَى هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُلَبُّونَ وَاللَّهِ لَأَصْوَاتُهُمْ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
مِنْ أَصْوَاتِ الْحَمِيرِ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
که صاحب عمره [illegible] **سوم اصل** سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَجُلٍ لَمْ يَحُجَّ قَطُّ أَتَى بِعُمْرَةٍ
وَلَيْسَ يُرِيدُ الْحَجَّ قَالَ لَيْسَ يَنْبَغِي وَلَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَفْعَلَ **شرح** پرسیدم امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ فِي هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُفْرِدُونَ الْحَجَّ إِذَا قَدِمُوا مَكَّةَ وَطَافُوا بِالْبَيْتِ
أَحَلُّوا وَإِذَا لَبَّوْا أَحْرَمُوا فَلَا يَزَالُ يُحِلُّ وَيَعْقِدُ حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى مِنًى بِلَا حَجٍّ وَلَا عُمْرَةٍ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ

عَلَى النَّاسِ سَنَةَ أَرْبَعِينَ وَمِائَةٍ فَسَقَطَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ بَغْلَتِهِ فَوَقَفَ عَلَيْهِ إِسْمَاعِيلُ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ سِرْ فَإِنَّ الْإِمَامَ لَا يَقِفُ شرح اسمعیل بن علی [illegible] از شیعه بوده [illegible] بنی العباس [illegible]
[illegible]
[illegible] معنی [illegible] اسمعیل بن علی [illegible] بنی العباس [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] ششم اصل عَنِ الْحَسَنِ بْنِ السَّرِيِّ قَالَ قُلْتُ
لَهُ مَا تَقُولُ فِي الْمُقَامِ بِمِنًى بَعْدَ مَا يَنْفِرُ النَّاسُ قَالَ إِذَا قَضَى نُسُكَهُ فَلْيُقِمْ مَا شَاءَ وَلْيَذْهَبْ حَيْثُ شَاءَ شرح
روایت است از حسن بن سری [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] گفت [illegible]
[illegible]
[illegible] هفتم اصل عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَأَلَهُ رَجُلٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
مَنْ أَعْظَمُ النَّاسِ وِزْراً فَقَالَ مَنْ يَقِفُ بِهَذَيْنِ الْمَوْقِفَيْنِ عَرَفَةَ وَالْمُزْدَلِفَةِ وَسَعَى بَيْنَ هَذَيْنِ الْجَبَلَيْنِ
ثُمَّ طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى خَلْفَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ ثُمَّ قَالَ فِي نَفْسِهِ أَوْ ظَنَّ أَنَّ اللَّهَ لَمْ يَغْفِرْ لَهُ فَهُوَ مِنْ أَعْظَمِ
النَّاسِ وِزْراً شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] یستغفرون [illegible]
[illegible] معنی روایت است از بعضی یاران ما از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible]
[illegible] مقام ابراهیم [illegible]
[illegible]
[illegible] هشتم
اصل عَنْ صَالِحِ بْنِ السِّنْدِيِّ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كُنَّا عِنْدَهُ فَذَكَرُوا الْمَاءَ فِي طَرِيقِ
مَكَّةَ وَثِقَلَهُ فَقَالَ الْمَاءُ لَا يَثْقُلُ إِلَّا أَنْ يَنْفَرِدَ بِهِ الْجَمَلُ فَلَا يَكُونَ عَلَيْهِ إِلَّا الْمَاءُ شرح روایت است از صالح بن سندی
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] نهم اصل عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ مَنْ حَجَّ ثَلَاثَ سِنِينَ مُتَوَالِيَةً
ثُمَّ حَجَّ أَوْ لَمْ يَحُجَّ فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ مُدْمِنِ الْحَجِّ وَرُوِيَ أَنَّ مُدْمِنَ الْحَجِّ الَّذِي إِذَا وَجَدَ الْحَجَّ حَجَّ كَمَا أَنَّ مُدْمِنَ الْخَمْرِ
الَّذِي إِذَا وَجَدَهُ شَرِبَهُ شرح [illegible] معنی روایت است از امام محمد باقر یا امام جعفر صادق
علیهما السلام [illegible]
[illegible]

[illegible] دهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ رَكِبَ رَاحِلَةً فَلْيُوصِ
شرح روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] یازدهم اصل عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَتْ قُرَيْشٌ تُلَطِّخُ الْأَصْنَامَ الَّتِي كَانَتْ حَوْلَ
الْكَعْبَةِ بِالْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ وَكَانَ يَغُوثُ قِبَالَ الْبَابِ وَكَانَ يَعُوقُ عَنْ يَمِينِ الْكَعْبَةِ وَكَانَ نَسْرٌ عَنْ يَسَارِهَا
وَكَانُوا إِذَا دَخَلُوا خَرُّوا سُجَّداً لِيَغُوثَ وَلَا يَنْحَنُونَ ثُمَّ يَسْتَدِيرُونَ بِحِيَالِهِمْ إِلَى يَعُوقَ ثُمَّ يَسْتَدِيرُونَ بِحِيَالِهِمْ
إِلَى نَسْرٍ ثُمَّ يُلَبُّونَ فَيَقُولُونَ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ إِلَّا شَرِيكٌ هُوَ لَكَ تَمْلِكُهُ وَمَا مَلَكَ شرح
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] معنی
روایت است [illegible]
روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] مسجد الحرام [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل قَالَ فَبَعَثَ
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذُبَاباً أَخْضَرَ لَهُ أَرْبَعَةُ أَجْنِحَةٍ فَلَمْ يُبْقِ مِنْ ذَلِكَ الْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ شَيْئاً إِلَّا أَكَلَهُ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَاباً وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ
يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئاً لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

مخفف

[illegible]

ودر هر تقدير ... مراد ... يعني ... گفت که ... [illegible]

چهار ... [illegible] ... جميع آنها ... [illegible] ... در اين است بکمال آن

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... از آن کس ... [illegible]

... [illegible] ... دوازدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال لا يلي الموسم مكي شرح ...

... [illegible] ... يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام گفت که ... [illegible]

مراد ... [illegible] ... مقام ابراهيم ... سيزدهم اصل عن

جعفر عن آبائه عليهم السلام ان عليا عليه السلام كان يكره الحج والعمرة على الابل الجلالات شرح روايت

از امام جعفر صادق ... [illegible] ... چهاردهم اصل عن علي بن سليمان

قال كتبت اليه اسأله عن الميت يموت بعرفات يدفن بعرفات او ينقل الى الحرم فايهما افضل فكتب يحمل

الى الحرم ويدفن فهو افضل شرح علي بن سليمان ... [illegible] ... صاحب الزمان عليه السلام است

... [illegible] ... يعني

روايت است از علي بن سليمان ... [illegible] ... در عرفات ... [illegible]

... [illegible] ... پانزدهم اصل عن ابي عبد الله

عليه السلام في قول الله جل ثناؤه ثم ليقضوا تفثهم قال هو ما يكون من الرجل في احرامه فاذا دخل

فتكلم بكلام طيب كان ذلك كفارة لذلك الذي كان منه شرح ... [illegible]

... [illegible] ...

در حديث چهارم ... [illegible] ... يعني روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ... شانزدهم اصل عن ابي بصير عن ابي عبد الله

عليه السلام قال ان القائم عليه السلام اذا قام رد البيت الحرام الى اساسه ومسجد الرسول صلى الله عليه

وآله الى اساسه ومسجد الكوفة الى اساسه وقال ابو بصير الى موضع التمارين من المسجد شرح

مراد بالبيت الحرام ... [illegible] ... چنانچه گذشت در حديث ... [illegible]

... [illegible] ... چنانچه گذشت در شرح حديث

... [illegible] ... در باب فضل مسجد الاعظم

بالكوفة ... [illegible] ... يعني روايت است از ابو بصير از امام جعفر صادق عليه السلام گفت که ... آل محمد عليهم السلام ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... هفدهم اصل

عن ابراهيم

عن ابراهيم بن عبد الحميد قال سمعته يقول من خرج من الحرمين بعد ارتفاع النهار قبل ان يصلي الظهر

والعصر نودي من خلفه لا صحبك الله شرح مراد بحرمين ... چنانچه گذشت در حديث ... باب اتمام الصلوة في الحرمين ...

... يعني روايت است از ابراهيم بن عبد الحميد که از راويان امام جعفر صادق ... امام موسى کاظم عليه السلام است گفت که شنيدم از امام ...

... [illegible] ...

... هجدهم اصل عن علي بن جعفر عن اخيه ابي الحسن عليه السلام قال سألته عن رجل جعل

جاريته هديا للكعبة كيف يصنع فقال ان ابي اتاه رجل قد جعل جاريته هديا للكعبة فقال له قوم

الجارية او بعها ثم مر مناديا يقوم على الحجر فينادي الا من قصرت به نفقته او قطع به او نفد طعامه

فليأت فلان بن فلان ومره ان يعطي اولا فاولا حتى ينفد ثمن الجارية شرح ... [illegible]

... [illegible] ... نوزدهم اصل عن ابي عبد الله عليه السلام في المرأة تلد يوم عرفة كيف

تصنع بولدها ايطاف عنه ام كيف يصنع به قال ليس عليه شيء شرح ... [illegible] ... يعني

روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام ... [illegible]

... [illegible] ... بيستم اصل

عن محمد بن الفضيل عن ابي الحسن عليه السلام قال قلت له جعلت فداك كان عندي كبش سمين لاضحي

به فلما اخذته واضجعته نظر الى رحله ثم وقف عليه ثم الى ذبحه فقال لي ما كنت احب

لك ان تفعل لا تربين شيئا من هذا ثم تذبحه شرح ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... يعني روايت است از محمد بن فضيل ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... بيست ويكم اصل عن داود الرقي قال دخلت على ابي عبد الله عليه السلام ولي على

رجل مال قد خفت تواه فشكوت اليه ذلك فقال لي اذا صرت بمكة فطف عن عبد المطلب طوافا وصل

ركعتين عنه وطف عن ابي طالب طوافا وصل عنه ركعتين وطف عن عبد الله طوافا وصل عنه ركعتين وطف

ركعتين م

عن آمنة طوافا وصل عنها ركعتين وطف عن فاطمة بنت اسد طوافا وصل عنها ركعتين ثم ادع الله ان يرد

عليك مالك قال ففعلت ذلك ثم خرجت من باب الصفا واذا غريمي واقف يقول يا داود حبستني

تعال اقبض مالك شرح ... [illegible]

... [illegible] ... يعني روايت است از داود ... [illegible]

... [illegible] ... امام جعفر صادق عليه السلام ... [illegible]

که چون شوی رکن ... طواف کن از جانب عبدالمطلب طواف دیگر و دو رکعت از جانب ... و طواف کن از جانب ابوطالب طواف دیگر و دو رکعت از جانب ... [illegible]

حدیث دوم اصل: كنا بمكة فأصابنا غلاء من الأضاحي فاشترينا بدينار ثم بدينارين ثم لم نجد بقليل ولا كثير فرقع هشام المكاري رقعة إلى أبي الحسن عليه السلام وأخبره بما اشترينا ثم لم نجد بقليل ولا كثير فوقع انظروا الثمن الأول والثاني والثالث ثم تصدقوا بمثل ثلثه شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

حدیث سیوم اصل: عن أبي عبد الله عليه السلام في الرجل يحج عن آخر فاجترح في حجه شيئاً يلزمه فيه الحج من قابل أو كفارة قال هي للأول تامة وعلى هذا ما اجترح شرح [illegible] یعنی [illegible]

حدیث چهارم اصل: عن أبي عبد الله عليه السلام قال جاء رجل إلى أبي جعفر عليه السلام فقال إني أهديت جارية إلى الكعبة فأعطيت خمسمائة دينار فما ترى قال بعها ثم خذ ثمنها ثم قم على هذا الحائط حائط الحجر ثم ناد وأعط كل منقطع به وكل محتاج من الحاج شرح [illegible]

حدیث پنجم اصل: عن عبد الخالق الصيقل قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن قول الله عز وجل ومن دخله كان آمنا فقال لقد سألتني عن شيء ما سألني أحد إلا من شاء الله ثم قال من أم هذا البيت وهو يعلم أنه البيت الذي أمر الله عز وجل به وعرفنا أهل البيت حق معرفتنا كان آمنا في الدنيا والآخرة شرح [illegible]

کرداند

۲۰۳

[illegible]

حدیث ششم اصل: قلت لأبي عبد الله عليه السلام إنا إذا قدمنا مكة ذهب أصحابنا يطوفون ويتركوني أحفظ متاعهم قال أنت أعظمهم أجرا شرح [illegible]

حدیث هفتم اصل: عن مرازم بن حكيم قال زاملت محمد بن مصادف فلما دخلنا المدينة اعتللت فكان يمضي إلى المسجد ويدعني وحدي فشكوت ذلك إلى مصادف فأخبر به أبا عبد الله عليه السلام فأرسل إليه قعودك عنده أفضل من صلاتك في المسجد شرح [illegible]

حدیث هشتم اصل: عن أبي جعفر عليه السلام قال كنت دخلت مع أبي الكعبة فصلى على الرخامة الحمراء بين العمودين فقال في هذا الموضع تعاقد القوم إن مات رسول الله صلى الله عليه وآله أو قتل ألا يردوا هذا الأمر في أحد من أهل بيته أبدا قال قلت ومن كان قال كان الأول والثاني وأبو عبيدة بن الجراح وسالم بن الحبيبة شرح [illegible]

حدیث نهم اصل: عن أبي عبد الله عليه السلام قال سئل أمير المؤمنين عليه السلام عن إساف ونائلة وعبادة قريش لهما فقال نعم كانا شابين صبيحين وكان بأحدهما تأنيث وكانا يطوفان بالبيت فصادفا من البيت خلوة فأراد أحدهما صاحبه ففعل فمسخهما الله فقالت قريش لولا أن الله رضي أن يعبد هذان معه ما حولهما عن حالهما شرح [illegible] یعنی [illegible]

حدیث دهم اصل: عن الحسين بن يزيد قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول وقد قال له أبو حنيفة عجب الناس منك أمس وأنت بعرفة تماكس ببدنك أشد مكاس يكون قال فقال له أبو عبد الله عليه السلام وما لله من الرضا أن أغبن في مالي قال فقال أبو حنيفة لا والله ما لله في هذا من الرضا قليل ولا كثير وما نجيئك بشيء إلا جئتنا بما لا مخرج لنا منه شرح [illegible]

یعنی [illegible]

ببدنك

[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

سی و یکم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا ینبغی لاحد ان یحتبی قبالة الکعبة شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

سی و دوم اصل عن ابی جعفر علیه السلام قال شکت الکعبة الی الله عز وجل ما تلقی من انفاس المشرکین فاوحی الله الیها قری کعبة فانی مبدلک بهم قوما یتنظفون بقضبان الشجر فلما بعث الله محمدا صلی الله علیه واله اوحی الیه مع جبرئیل علیه السلام بالسواک والخلال شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از امام محمد باقر علیه السلام [illegible]

سی و سوم اصل عن محمد بن اسمعیل عن بعض اصحابه عن ابی عبد الله علیه السلام قال قلت نکون بمکة او بالمدینة او الحیرة او المواضع التی یرجی فیها الفضل فربما خرج الرجل یتوضأ فیجیء آخر فیصیر مکانه قال من سبق الی موضع فهو احق به یومه ولیلته شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از محمد بن اسمعیل [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

سی و چهارم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال من اماط اذی عن طریق مکة کتب الله له حسنة ومن کتب له حسنة لم یعذبه شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

سی و پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال لا یزال العبد فی حد الطواف بالکعبة ما دام حلق الرأس علیه شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

سی و ششم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا کان ایام الموسم بعث الله عز وجل ملائکة فی صور الآدمیین یشترون متاع الحاج والتجار قلت فما یصنعون به قال یلقونه فی البحر شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

سی و هفتم اصل عن ابی الحسن علیه السلام قال یوم الاضحی فی الیوم الذی یصام فیه ویوم العاشوراء فی الیوم الذی یفطر فیه شرح [illegible]

[illegible]

[illegible] روز عاشورا [illegible]

[illegible] اول [illegible] دوم [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از امام رضا علیه السلام [illegible]

باب [illegible] شرح

اول اصل قلت لابی جعفر علیه السلام جعلت فداک ما لمن زار رسول الله صلی الله علیه واله متعمدا قال له الجنة شرح [illegible]

دوم اصل عن فضیل بن یسار قال ان زیارة قبر رسول الله صلی الله علیه واله وزیارة قبور الشهداء وزیارة قبر الحسین صلوات الله علیه تعدل حجة مع رسول الله صلی الله علیه واله شرح [illegible]

[illegible] یعنی روایتست از [illegible]

سوم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال قال رسول الله صلی الله علیه واله من اتانی زائرا کنت شفیعه یوم القیمة شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

چهارم اصل قال الحسین علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه واله یا ابتاه ما لمن زارک فقال رسول الله صلی الله علیه واله یا بنی من زارنی حیا او میتا او زار اباک او زار اخاک او زارک کان حقا علی ان ازوره یوم القیمة فاخلصه من ذنوبه شرح [illegible]

پنجم اصل عن ابی عبد الله علیه السلام قال قال رسول الله صلی الله علیه واله من اتی مکة حاجا ولم یزرنی الی المدینة جفوته یوم القیمة ومن اتانی زائرا وجبت له شفاعتی ومن وجبت له شفاعتی وجبت له الجنة ومن مات فی احد الحرمین مکة او المدینة لم یعرض ولم یحاسب ومن مات مهاجرا الی الله عز وجل حشر یوم القیمة مع اصحاب بدر شرح روایتست از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

اول اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال انما امر الناس ان يأتوا هذه الاحجار فيطوفوا بها ثم يأتونا فيخبرونا بولايتهم ويعرضوا علينا نصرهم شرح [illegible]

دوم اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال تمام الحج لقاء الامام شرح [illegible]

سوم اصل عن يحيى بن يسار قال حججنا فمررنا بابي عبد الله عليه السلام فقال حاج بيت الله وزوار قبر نبيه صلى الله عليه وآله وشيعة آل محمد هنيئا لكم شرح [illegible]

چهارم اصل عن عبد الله بن سنان عن ذريح المحاربي قال قلت لابي عبد الله عليه السلام ان الله امرني في كتابه بامر فاحب ان اعلمه قال وما ذاك قلت قول الله عز وجل ثم ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم قال ليقضوا تفثهم لقاء الامام وليوفوا نذورهم تلك المناسك قال عبد الله بن سنان فاتيت ابا عبد الله عليه السلام فقلت جعلت فداك قول الله عز وجل ثم ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم قال اخذ الشارب وقص الاظفار وما اشبه ذلك قال قلت جعلت فداك ان ذريح المحاربي حدثني عنك بانك قلت له ليقضوا تفثهم لقاء الامام وليوفوا نذورهم تلك المناسك فقال صدق ذريح وصدقت ان للقرآن ظاهرا وباطنا ومن يحتمل ما يحتمل ذريح شرح [illegible]

۲۰۴

[illegible]

اول اصل عن ابي جعفر عليه السلام قال ابدأوا بمكة واختموا بنا شرح [illegible]

دوم اصل سألت ابا جعفر عليه السلام أبدأ بالمدينة او بمكة قال ابدأ بمكة واختم بالمدينة فانه افضل شرح [illegible]

اول اصل عن معاوية بن عمار عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا دخلت المدينة فاغتسل قبل ان تدخلها او حين تدخلها ثم تأتي قبر النبي صلى الله عليه وآله ثم تقوم فتسلم على رسول الله صلى الله عليه وآله شرح [illegible]

دوم اصل ثم تقوم عند الاسطوانة المقدمة من جانب القبر الايمن عند رأس القبر عند زاوية القبر وانت مستقبل القبلة ومنكبك الايسر الى جانب القبر ومنكبك الايمن مما يلي المنبر فانه موضع رأس رسول الله صلى الله عليه وآله شرح [illegible]

امیر المؤمنین [illegible]

[illegible]

[illegible]

وعن النبی صلی الله علیه وآله [illegible]

[illegible]

اصل وتقول اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله اشهد انك رسول الله واشهد انك محمد بن عبد الله

شرح این فقرات [illegible]

[illegible]

اصل واشهد انك قد بلغت رسالات ربك ونصحت لامتك وجاهدت في سبيل الله وعبدت الله حتى اتاك اليقين بالحكمة والموعظة الحسنة واديت الذي عليك من الحق وانك قد رؤفت بالمؤمنين وغلظت على الكافرين فبلغ الله بك افضل شرف محل المكرمين الحمد لله الذي استنقذنا بك من الشرك والضلالة

شرح [illegible]

[illegible]

اصل اللهم فاجعل صلواتك وصلوات ملائكتك المقربين وعبادك الصالحين وانبيائك المرسلين واهل السماوات والارضين ومن سبح لك يا رب العالمين

من الاولين

٢٠٩

من الاولين والآخرين على محمد عبدك ورسولك ونبيك وامينك ونجيك وحبيبك وصفيك وخاصتك وصفوتك وخيرتك من خلقك اللهم اعطه الدرجة والوسيلة من الجنة وابعثه مقاما محمودا يغبطه به الاولون والآخرون

شرح [illegible]

اصل اللهم انك قلت ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحيما واني اتيتك مستغفرا تائبا من ذنوبي واني اتوجه بك الى الله ربي وربك ليغفر لي ذنوبي

شرح [illegible]

اصل وان كانت لك حاجة فاجعل قبر النبي صلى الله عليه وآله خلف كتفيك واستقبل القبلة وارفع يديك وسل حاجتك فانك احرى ان تقضى ان شاء الله

شرح [illegible]

دوم اصل عن علي بن جعفر عن اخيه ابي الحسن موسى عن ابيه عن جده عليهم السلام قال كان ابي علي بن الحسين صلوات الله عليه يقف على قبر النبي صلى الله عليه وآله فيسلم عليه ويشهد له بالبلاغ ويدعو بما حضره ثم يسند ظهره الى المروة الخضراء الدقيقة العرض مما يلي القبر ويلتزق بالقبر ويسند ظهره الى القبر ويستقبل القبلة

شرح المروة الخضراء الدقيقة العرض [illegible]

[illegible]

اصل فيقول اللهم اليك الجأت ظهري والى قبر محمد عبدك ورسولك اسندت

ظهرك والقبلة التي نصبت لمحمد صلى الله عليه وآله استقبلت اللهم إني أصبحت لا أملك لنفسي خير ما
أرجو ولا أدفع عنها شر ما أحذر عليها وأصبحت الأمور بيدك فلا فقير أفقر مني إني لما أنزلت إلي من
خير فقير **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
عيني [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** اللهم ارددني منك بخير فإنه لا راد لفضلك اللهم إني أعوذ بك من أن
تبدل اسمي وتغير جسمي أو تزيل نعمتك عني اللهم كرمني بالتقوى وجملني بالنعم واعمرني بالعافية
وارزقني شكر العافية **شرح** [illegible]
[illegible]
يعني [illegible]
[illegible]
[illegible] **سوم اصل** قلت لأبي الحسن عليه السلام كيف السلام على
رسول الله صلى الله عليه وآله عند قبره فقال قل السلام على رسول الله صلى الله عليه وآله السلام
عليك يا حبيب الله السلام عليك يا صفوة الله السلام عليك يا أمين الله أشهد أنك قد نصحت لأمتك
وجاهدت في سبيل الله وعبدته حتى أتاك اليقين فجزاك الله أفضل ما جزى نبيا عن أمته اللهم
صل على محمد وآل محمد أفضل ما صليت على إبراهيم وآل إبراهيم إنك حميد مجيد **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** رأيت أبا عبد الله عليه السلام أتى إلى قبر رسول الله صلى الله عليه وآله

فوضع

فوضع يده عليه فقال أسأل الله الذي اجتباك واختارك وهداك وهدى بك أن يصلي عليك ثم قال
إن الله تبارك وتعالى وملائكته يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **پنجم اصل** عن إسحاق بن عمار قال قال أبو عبد الله
عليه السلام قال لهم مررتم بالمدينة فسلموا على رسول الله صلى الله عليه وآله من قريب وإن كانت الصلاة
تبلغه من بعيد **شرح** [illegible]
[illegible] **ششم اصل** سألت أبا الحسن عليه السلام عن المر في مؤخر مسجد رسول
الله صلى الله عليه وآله ولا أسلم على النبي صلى الله عليه وآله فقال لم يكن أبو الحسن عليه السلام يصنع ذلك
قلت فيدخل المسجد فيسلم من بعيد لا يدنو من القبر فقال لا قال سلم عليه حين تدخل وحين تخرج ومن بعيد
شرح [illegible]
[illegible] **يعني** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **هفتم اصل** قال أبو عبد الله عليه السلام صلوا الى جانب قبر النبي
صلى الله عليه وآله وإن كانت صلاة المؤمنين تبلغه أين ما كانوا **شرح** [illegible]
[illegible] **يعني** [illegible]
[illegible] **هشتم اصل** حضرت أبا الحسن الأول عليه السلام وهرون الخليفة وعيسى بن جعفر وجعفر بن يحيى
بالمدينة قد جاؤوا إلى قبر النبي صلى الله عليه وآله فقال هرون لأبي الحسن تقدم فأبى فتقدم هرون فسلم
وقام ناحية وقال عيسى بن جعفر لأبي الحسن عليه السلام تقدم فأبى فتقدم عيسى فسلم ووقف مع هرون
فتقدم أبو الحسن عليه السلام فقال السلام عليك يا أبه أسأل الله الذي اصطفاك واجتباك وهداك
وهدى بك أن يصلي عليك فقال هرون لعيسى سمعت ما قال قال نعم فقال هرون أشهد أنه أبوه حقا **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وقال جعفر لأبي الحسن عليه السلام تقدم
فأبى فتقدم جعفر فسلم ووقف
مع هرون

[illegible] المنبر والروضة ومقام النبي صلى الله عليه وآله

این باب بیان منبر و روضه و جای نبی صلی الله علیه و آله [illegible]

باب [illegible] **اول اصل** عن معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله عليه السلام اذا فرغت من الدعاء عند قبر النبي صلى الله عليه وآله فأت المنبر فامسحه بيدك وخذ برمانتيه وهما السفلاوان وامسح عينيك ووجهك به فانه يقال انه شفاء العين وقم عنده فاحمد الله واثن عليه وسل حاجتك فان رسول الله صلى الله عليه وآله قال ما بين منبري وبيتي روضة من رياض الجنة ومنبري على ترعة من ترع الجنة والترعة هي الباب الصغير **شرح** [illegible]

[illegible]

معنی [illegible]

[illegible] **اصل** ثم تأتي مقام النبي صلى الله عليه وآله فتصلي فيه ما بدا لك فاذا دخلت المسجد فصل على النبي صلى الله عليه وآله واذا خرجت فاصنع مثل ذلك واكثر من الصلاة في مسجد الرسول صلى الله عليه وآله **شرح** [illegible]

[illegible] **دوم اصل** سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول لما كان سنة احدى واربعين اراد معوية الحج فارسل نجارا وارسل بالآلة وكتب الى صاحب المدينة ان يقلع منبر رسول الله صلى الله عليه وآله ويجعلوه على قدر منبره بالشام فلما نهضوا ليقلعوه انكسفت الشمس وزلزلت الارض فكفوا وكتبوا بذلك الى معوية فكتب اليهم يعزم عليهم لما فعلوه ففعلوا ذلك فمنبر رسول الله صلى الله عليه وآله المدخل الذي رأيت **شرح** [illegible]

[illegible] **معنی** [illegible]

[illegible] **سوم اصل** عن ابي بكر الحضرمي عن ابي عبد الله عليه السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ما بين بيتي ومنبري روضة من رياض الجنة ومنبري على ترعة من ترع الجنة وقوائم منبري في الجنة قال قلت هي روضة اليوم قال نعم انه لو كشف الغطاء لرأيتم **شرح** [illegible]

[illegible] **چهارم اصل** عن محمد بن مسلم قال سألته عن حد مسجد الرسول صلى الله عليه وآله فقال الاسطوانة التي عند رأس القبر الى الاسطوانتين من وراء المنبر عن يمين القبلة وكان من وراء المنبر طريق تمر فيه الشاة ويمر الرجل منحرفا وكان ساحة المسجد من البلاط الى الصحن **شرح** [illegible]

المنبر عن يمين القبلة وكان من وراء المنبر

[illegible] **معنی** [illegible]

[illegible] **پنجم اصل** سألت ابا عبد الله عليه السلام عما يقول الناس في الروضة فقال قال رسول الله صلى الله عليه وآله فيما بين بيتي ومنبري روضة من رياض الجنة ومنبري على ترعة من ترع الجنة فقلت له جعلت فداك فما حد الروضة فقال بعد اربع اساطين من المنبر الى الظلال فقلت جعلت فداك من الصحن فيها شيء فقال لا **شرح** [illegible]

[illegible] **معنی** [illegible]

شرف و مقدار این [illegible] گفت [illegible] رسول صلی الله علیه و آله که آنچه میان خانهٔ من و منبر من است بستانی است از بستانهای بهشت [illegible]
[illegible] منبر بستانی از بستانهای [illegible]
[illegible] **ششم اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ حَدُّ الرَّوْضَةِ فِي مَسْجِدِ الرَّسُولِ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَى طَرَفِ الظِّلَالِ وَحَدُّ الْمَسْجِدِ إِلَى الْأُسْطُوَانَتَيْنِ عَنْ يَمِينِ الْمِنْبَرِ إِلَى الطَّرِيقِ مِمَّا يَلِي سُوقَ اللَّيْلِ **شرح**
الی الاسطوانتین [illegible] الی الطریق [illegible] سوق اللیل [illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] گفت که مقدار [illegible] مسجد رسول صلی الله علیه و آله [illegible]
از خانهٔ رسول است [illegible]
اللیل است **هفتم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَمْ كَانَ مَسْجِدُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ كَانَ
ثَلَاثَةَ آلَافٍ وَسِتَّمِائَةِ ذِرَاعٍ مُكَسَّراً **شرح** این حدیث گذشت در کتاب الصلوة [illegible]
صلی الله علیه و آله است **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که چه مقدار بود مسجد رسول صلی الله علیه و آله [illegible] رسول صلی الله علیه و آله گفت
[illegible] **هشتم اصل**
قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَلْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ
رِيَاضِ الْجَنَّةِ فَقَالَ نَعَمْ وَقَالَ وَبَيْتُ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مَا بَيْنَ الْبَيْتِ الَّذِي فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَى الْبَابِ الَّذِي يُحَاذِي الزُّقَاقَ إِلَى الْبَقِيعِ قَالَ فَلَوْ دَخَلْتَ مِنْ ذَلِكَ الْبَابِ وَالْحَائِطُ مَكَانَهُ أَصَابَ
مَنْكِبَكَ الْأَيْسَرَ ثُمَّ سَمَّى سَائِرَ الْبُيُوتِ وَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِي
تَعْدِلُ أَلْفَ صَلَاةٍ فِي غَيْرِهِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَهُوَ أَفْضَلُ **شرح** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که آیا گفت رسول صلی الله علیه و آله
که آنچه میان خانهٔ من و منبر من است بستانی است از بستانهای بهشت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **نهم اصل**
سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِذَا دَخَلْتَ مِنْ بَابِ الْبَقِيعِ فَبَيْتُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَيْهِ عَلَى يَسَارِكَ قَدْرَ
مَمَرِّ عَنْزٍ مِنَ الْبَابِ وَهُوَ إِلَى جَانِبِ بَيْتِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَبَابَاهُمَا جَمِيعاً مَقْرُونَانِ **شرح** باب
البقیع [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
صادق علیه السلام [illegible]

الخ

[illegible] **دهم اصل** عَنْ جَمِيلِ بْنِ
دَرَّاجٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا بَيْنَ مِنْبَرِي وَبُيُوتِي رَوْضَةٌ
مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْبَرِي عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرَعِ الْجَنَّةِ وَصَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي تَعْدِلُ أَلْفَ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ
الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ **شرح** [illegible] **اصل** قَالَ جَمِيلٌ قُلْتُ لَهُ بُيُوتُ النَّبِيِّ صَلَّى
اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَبَيْتُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مِنْهَا قَالَ نَعَمْ وَأَفْضَلُ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یازدهم اصل** عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ قَالَ الصَّلَاةُ فِي مَسْجِدِ الرَّسُولِ تَعْدِلُ عَشَرَةَ آلَافِ صَلَاةٍ **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
دوازدهم اصل عَنْ أَبِي الصَّامِتِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَعْدِلُ
بِعَشَرَةِ آلَافِ صَلَاةٍ **شرح** [illegible] **سیزدهم اصل** قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ الصَّلَاةُ فِي بَيْتِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ أَفْضَلُ أَوْ فِي الرَّوْضَةِ قَالَ فِي بَيْتِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را [illegible] **چهاردهم**
اصل قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الصَّلَاةُ فِي بَيْتِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ مِثْلُ الصَّلَاةِ فِي الرَّوْضَةِ قَالَ وَأَفْضَلُ
شرح [illegible] **باب بیست و دوم در بیان مقام جبرئیل علیه السلام شرح** [illegible]
[illegible] **اصل** عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ وَمُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ
عَمَّارٍ جَمِيعاً قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ائْتِ مَقَامَ جَبْرَئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ تَحْتَ الْمِيزَابِ فَإِنَّهُ كَانَ مَقَامَهُ
إِذَا اسْتَأْذَنَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَقُلْ أَيْ جَوَادُ أَيْ كَرِيمُ أَيْ قَرِيبُ أَيْ بَعِيدُ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَرُدَّ عَلَيَّ نِعْمَتَكَ قَالَ وَذَلِكَ مَقَامٌ لَا تَدْعُو فِيهِ حَائِضٌ تَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ
ثُمَّ تَدْعُو بِدُعَاءِ الدَّمِ إِلَّا رَأَتِ الطُّهْرَ إِنْ شَاءَ اللهُ **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible] شرح [illegible]

[illegible] یعنی [illegible]

اول اصل عن الحسن بن الجهم قال سألت أبا الحسن عليه السلام أيّما أفضل المقام بمكة أو بالمدينة فقال أيّ شيء تقول أنت قال قلت وما قولي مع قولك قال إن قولك يردك إلى قولي قال فقلت له أما أنا فأزعم أن المقام بالمدينة أفضل من المقام بمكة قال فقال أما لئن قلت ذلك لقد قال أبو عبد الله عليه السلام ذاك يوم فطر وجاء إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فسلّم عليه في المسجد ثم قال قد فضلنا الناس اليوم بسلامنا على رسول الله صلى الله عليه وآله

شرح [illegible]

یعنی [illegible]

دوم اصل عن مرازم قال دخلت أنا وعمار وجماعة على أبي عبد الله عليه السلام بالمدينة فقال ما مقامكم فقال عمار قد سرّحنا ظهرنا وأمرنا أن نؤتى به إلى خمسة عشر يوما فقال أصبتم المقام في بلد رسول الله صلى الله عليه وآله والصلاة في مسجده واعملوا لآخرتكم وأكثروا لأنفسكم إن الرجل قد يكون كيّسا في الدنيا فيقال ما أكيس فلانا وإنما الكيّس كيّس الآخرة شرح [illegible]

یعنی [illegible]

سیوم اصل عن محمد بن عمرو الزيات عمن ذكره عن أبي عبد الله عليه السلام قال من مات في المدينة بعثه الله في الآمنين يوم القيامة منهم يحيى بن حبيب وأبو عبيدة الحذاء وعبد الرحمن بن الحجاج شرح [illegible]

یعنی [illegible]

چهارم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال إن استطعت أن تصوم ثلاثة أيام الأربعاء والخميس والجمعة فصلّ ما بين القبر والمنبر يوم الأربعاء عند الأسطوانة التي

تلي القبر

تلي القبر فتدعو الله عندها وتسأله كل حاجة تريدها في آخرة أو دنيا واليوم الثاني عند أسطوانة التوبة ويوم الجمعة عند مقام النبي صلى الله عليه وآله مقابل الأسطوانة الكثيرة الخلوق فتدعو الله عندهن لكل حاجة وتصوم تلك الثلاثة الأيام شرح [illegible]

یعنی [illegible]

پنجم اصل عن معاوية بن عمار قال قال أبو عبد الله عليه السلام صم الأربعاء والخميس والجمعة وصلّ ليلة الأربعاء ويوم الأربعاء عند الأسطوانة التي تلي رأس النبي صلى الله عليه وآله وليلة الخميس ويوم الخميس عند أسطوانة أبي لبابة وليلة الجمعة ويوم الجمعة عند الأسطوانة التي تلي مقام النبي صلى الله عليه وآله وادع بهذا الدعاء لحاجتك وهو اللهم إني أسألك بعزتك وقوتك وقدرتك وجميع ما أحاط به علمك أن تصلي على محمد وآل محمد وأن تفعل بي كذا وكذا شرح [illegible]

یعنی [illegible]

باب [illegible]

شرح [illegible]

اول اصل إذا أتيت القبر الذي بالبقيع فاجعله بين يديك ثم تقول السلام عليكم أئمة الهدى السلام عليكم أهل البر والتقوى السلام عليكم الحجج على أهل الدنيا السلام عليكم القوّام في البرية بالقسط السلام عليكم أهل الصفوة السلام عليكم أهل النجوى أشهد أنكم قد بلّغتم ونصحتم وصبرتم في ذات الله وكُذّبتم وأُسيء إليكم فغفرتم شرح [illegible]

[illegible] عبارتست از [illegible] مقبول است [illegible] انظار آن [illegible]

[illegible]

[illegible] روایت معاویة بن عمار از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible] سلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل وأشهد أنّكم الأئمّة الرّاشدون المهديّون

وأنّ طاعتكم مفترضة وأنّ قولكم الصّدق وأنّكم دعوتم فلم تجابوا وأمرتم فلم تطاعوا وأنّكم دعائم

الدّين وأركان الأرض لم تزالوا بعين الله ينسخكم في أصلاب كلّ مطهّر وينقلكم في أرحام المطهّرات

لم تدنّسكم الجاهليّة الجهلاء ولم تشرك فيكم فتن الأهواء طبتم وطاب منبتكم شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل منّ بكم علينا ديّان الدّين فجعلكم في بيوت أذن الله أن ترفع ويذكر

فيها اسمه وجعل صلواتنا عليكم رحمة لنا وكفّارة لذنوبنا إذ اختاركم لنا وطيّب خلقنا بما منّ به علينا

من ولايتكم وكنّا عنده مسمّين بفضلكم معروفين بتصديقنا إيّاكم شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

المهديون

علیه السلام

پرسیده

٢١٠

پرسید [illegible]

[illegible] اصل وبعد

إفحام مقام من أسرف وأخطأ واستكان وأقرّ بما جنى ورجا بمقامه الخلاص وأن يستنقذه بكم مستنقذ الهلكى من الرّدى

فكونوا لي شفعاء فقد وفدت إليكم إذ رغب عنكم أهل الدّنيا واتّخذوا آيات الله هزوا واستكبروا عنها شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل يا من هو قائم لا يسهو

ودائم لا يلهو ومحيط بكلّ شيء لك المنّ بما وفّقتني وعرّفتني بما أقمتني عليه إذ صدّ عنه عبادك وجهلوا

معرفته واستخفّوا بحقّه ومالوا إلى سواه فكانت المنّة منك عليّ مع أقوام خصصتهم بما خصصتني

به فلك الحمد إذ كنت عندك في مقامي هذا مذكورا مكتوبا فلا تحرمني ما رجوت ولا تخيّبني فيما دعوت

وادع لنفسك بما أحببت شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible] اول اصل عن معاوية بن عمّار قال قال أبو عبد الله عليه السّلام لا تدع إتيان

المشاهد كلّها مسجد قبا فإنّه المسجد الّذي أسّس على التّقوى من أوّل يوم ومشربة أمّ إبراهيم ومسجد الفضيخ

وقبور الشّهداء ومسجد الأحزاب وهو مسجد الفتح شرح [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] روایت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اصل قال وبلغنا أنّ النّبيّ صلّى الله عليه وآله كان إذا أتى قبور الشّهداء قال السّلام عليكم بما صبرتم فنعم

مسجد

عقبی الدار ولکن فیما تقول عند مسجد الفتح یا صریخ المکروبین ویا مجیب دعوة المضطرین اکشف غمی وهمی وکربی کما کشفت عن نبیک همه وغمه وکربه وکفیته هول عدوه فی هذا المکان **شرح** [illegible] **بیان** [illegible]

دوم اصل سألت أبا عبد الله علیه السلام إنا نأتی المساجد التی حول المدینة فبأیها أبدأ فقال ابدأ بقبا فصل فیه وأکثر فإنه أول مسجد صلی فیه رسول الله صلی الله علیه وآله فی هذه العرصة ثم ائت مشربة أم إبراهیم فصل فیها وهی مسکن رسول الله صلی الله علیه وآله ومصلاه ثم تأتی مسجد الفضیخ فتصلی فیه فقد صلی فیه نبیک صلی الله علیه وآله فإذا قضیت هذا الجانب أتیت جانب أحد فبدأت بالمسجد الذی دون الحرة فصلیت فیه **شرح** [illegible]

اصل ثم مررت بقبر حمزة بن عبد المطلب فسلمت علیه ثم مررت بقبور الشهداء فقمت عندهم فقلت السلام علیکم یا أهل الدیار أنتم لنا فرط وإنا بکم لاحقون **شرح** [illegible] **بیان** [illegible]

اصل ثم تأتی المسجد الذی کان فی المکان الواسع الی جنب الجبل عن یمینک حین تدخل أحدا فتصلی فیه فعنده خرج النبی صلی الله علیه وآله الی أحد حین لقی المشرکین فلم یبرحوا حتی حضرت الصلاة فصلی فیه **شرح** [illegible] **بیان** [illegible]

اصل ثم مر أیضا حتی ترجع فتصلی عند قبور الشهداء ما کتب الله لک ثم امض علی وجهک حتی تأتی مسجد الأحزاب فتصلی فیه وتدعو الله فیه فإن رسول

صلی

صلی الله علیه وآله دعا فیه یوم الأحزاب وقال یا صریخ المکروبین ویا مجیب دعوة المضطرین ویا مغیث المهمومین اکشف همی وکربی وغمی فقد تری حالی وحال أصحابی **شرح** [illegible]

سیوم اصل عن هشام بن سالم عن أبی عبد الله علیه السلام قال سمعته یقول عاشت فاطمة علیها السلام بعد رسول الله صلی الله علیه وآله خمسة وسبعین یوما لم تر کاشرة ولا ضاحکة تأتی قبور الشهداء فی کل جمعة مرتین الاثنین والخمیس فتقول ههنا کان رسول الله صلی الله علیه وآله وههنا کان المشرکون وفی روایة أخری أبان عمن أخبره عن أبی عبد الله علیه السلام أنها کانت تصلی هناک وتدعو حتی ماتت علیها السلام **شرح** [illegible] **بیان** [illegible]

چهارم اصل سألت أبا عبد الله علیه السلام عن مسجد الفضیخ لم سمی مسجد الفضیخ قال لنخل یسمی الفضیخ فلذلک سمی مسجد الفضیخ **شرح** [illegible] **بیان** [illegible]

پنجم اصل عن الحلبی قال قال أبو عبد الله علیه السلام هل أتیتم مسجد قبا أو مسجد الفضیخ أو مشربة أم إبراهیم قلت نعم قال أما إنه لم یبق من آثار رسول الله صلی الله علیه وآله شیء إلا وقد غیر غیر هذا **شرح** [illegible]

ششم اصل

عن عمار بن موسى قال دخلت انا وابو عبد الله عليه السلام مسجد الفضيخ فقال يا عمار ترى هذه الوهدة قلت نعم
قال كانت امراة جعفر التي خلف عليها امير المؤمنين عليه السلام قاعدة في هذا الموضع ومعها ابناها من جعفر
فبكت فقال لها ابناها ما يبكيك يا امه قالت بكيت لامير المؤمنين عليه السلام **شرح** اسماء بنت عميس زن جعفر بن
ابی طالب بوده [illegible] امیر المؤمنین علیه السلام شده **یعنی** [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible] مسجد فضیخ [illegible]
[illegible] امیر المؤمنین علیه السلام [illegible]
[illegible] امیر المؤمنین علیه السلام **اصل** فقالا لها تبكين لامير المؤمنين عليه السلام
ولا تبكين لابينا قالت ليس هذا هكذا ولكن ذكرت حديثا حدثني به امير المؤمنين عليه السلام
في هذا الموضع فابكاني قالا وما هو قالت كنت انا وامير المؤمنين عليه السلام في هذا المسجد فقال
لي ترين هذه الوهدة قلت نعم **شرح** [illegible] امیر المؤمنین علیه السلام [illegible]
[illegible] امیر المؤمنین علیه السلام [illegible]
[illegible] امیر المؤمنین علیه السلام [illegible] **اصل**
قال كنت انا ورسول الله صلى الله عليه واله قاعدين فيها اذ وضع راسه في حجري ثم خفق حتى
غط وحضرت صلاة العصر فكرهت ان احرك راسه عن فخذي فاكون قد اذيت رسول الله صلى الله
عليه واله حتى ذهب الوقت وفاتت فانتبه رسول الله صلى الله عليه واله فقال يا علي صليت قلت
لا قال ولم ذاك قلت كرهت ان اوذيك قال فقام واستقبل القبلة ومد يديه كلتيهما وقال اللهم رد
الشمس الى وقتها حتى يصلي علي فرجعت الشمس الى وقت الصلاة حتى صليت العصر ثم انقضت
انقضاض الكوكب **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **و اکثر** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]

بابرادرانی

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **و اکثر** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] **اول اصل** عن معوية بن عمار قال قال ابو عبد الله عليه السلام اذا اردت ان تخرج من المدينة
فاغتسل ثم ائت قبر النبي صلى الله عليه واله بعدما تفرغ من حوائجك واصنع مثل ما صنعت عند دخولك
وقل اللهم لا تجعله اخر العهد من زيارة قبر نبيك فان توفيتني قبل ذلك فاني اشهد في مماتي
على ما شهدت عليه في حياتي ان لا اله الا انت وان محمدا عبدك ورسولك **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** سالت ابا عبد الله عليه السلام عن وداع قبر النبي صلى الله عليه واله قال تقول صلى الله عليك
السلام عليك لا جعله الله اخر تسليمي عليك **شرح** [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible] **باب** [illegible] این باب بیان [illegible]
[illegible] **اول اصل** سمعت ابا عبد الله عليه السلام يقول قال امير المؤمنين صلوات
الله عليه مكة حرم الله والمدينة حرم رسول الله صلى الله عليه واله والكوفة حرمي لا يريدها جبار بحادثة
الا قصمه الله **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible] امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
امیر المؤمنین [illegible]

[illegible] دوم اصل عَنْ أبي العبّاس قال قلتُ لأبي عبد الله عليه السلام حَرَّمَ
رسولُ الله صلّى الله عليه وآله المدينةَ قال نعم حرّم بَريداً في بريدٍ عِضاهَها قال قلتُ صيدَها قال لا
يكذبُ الناسُ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] روایتست از ابو العباس [illegible]
[illegible]
[illegible] سیوم اصل عَنْ صفوان بن يحيى عن ابن
مُسكان عن الحسن الصيقل قال قال أبو عبد الله عليه السلام كنتُ عند زياد بن عبيد الله وعنده ربيعةُ الرأي
فقال له زياد ما الذي حرّم رسولُ الله صلّى الله عليه وآله من المدينة فقال له بريدٌ في بريدٍ فقال لربيعة
وكان على عهد رسول الله صلّى الله عليه وآله أميالٌ فسكتَ ولم يُجِبْه شرح روایتست [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل ما فعل على زياد فقال يا أبا عبد الله ما تقول أنت فقلتُ حرّم
رسولُ الله صلّى الله عليه وآله من المدينة ما بين لابتيها قال وما بين لابتيها قلتُ ما أحاطت به الحرّة
قال وما حرّم من الشجر قلتُ من عَيرٍ إلى وُعَيرٍ قال صفوان قال ابن مسكان قال الحسن فسأله إنسانٌ وأنا
جالسٌ فقال له وما بين لابتيها فقال ما بين الصَّورين إلى الثنيّة شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

عبید الله

[illegible] اشارت [illegible] جمیع انواع [illegible]

لحمی

٢١٣

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل وفي رواية ابن مسكان عن أبي بصير عن أبي عبد الله عليه السلام قال حدُّ ما حرّم رسولُ الله
صلّى الله عليه وآله من المدينة من ذُبابٍ إلى واقمٍ والعُريضِ والنَّقبِ من قِبَلِ مكّة شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] پنجم اصل عَنْ معاوية بن عمّار عن أبي عبد الله عليه السلام قال قال رسولُ الله صلّى الله
عليه وآله إنّ مكّة حرمُ الله حرّمها إبراهيم صلّى الله عليه وإنّ المدينة حرمي ما بين لابتيها حرمٌ
لا يُعضَد شجرُها وهو ما بين ظلّ عائرٍ إلى ظلّ وُعَيرٍ ليس صيدُها كصيد مكّة يُؤكَل هذا ولا يُؤكَل ذلك
وهو بريد شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ششم اصل عَنْ جميل بن درّاج قال سمعتُ أبا عبد الله عليه السلام يقول قال
رسولُ الله صلّى الله عليه وآله من أحدث بالمدينة حدثاً أو آوى مُحدِثاً فعليه لعنة الله قلتُ وما الحدث
قال القتل شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] باب [illegible] النبي صلى الله عليه وآله [illegible]

پس از وصول به منزل معرس اولی است [illegible] آنکه شب برای استراحت در آن معرس النبی [illegible] سنت است در ذو الحلیفه که رسول
صلی الله علیه وآله در حجة الوداع در وقت رجوع از مکه بسوی مدینه در آنجا فرود آمد [illegible] بعضی اصحاب امیرالمؤمنین علیه السلام [illegible] **یعنی** این باب چهار
[illegible] پس از وصول به منزل معرس در این باب چهار حدیث است **اول اصل** عن معاوية بن عمار قال قال أبو
عبد الله عليه السلام إذا انصرفت من مكة إلى المدينة وانتهيت إلى ذي الحليفة وأنت راجع إلى المدينة
من مكة فائت معرس النبي صلى الله عليه وآله فإن كنت في وقت صلاة مكتوبة أو نافلة فصل فيه
وإن كان في غير وقت صلاة مكتوبة فانزل فيه فإذا أتيت رسول الله صلى الله عليه وآله قد كان يعرس
فيه ويصلي **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** روایت است از معاویة بن عمار که گفت
امام جعفر صادق علیه السلام که چون برگشتی از مکه بسوی مدینه و رسیدی به ذو الحلیفه [illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن علي بن أسباط
عن بعض أصحابنا أنه لم يعرس فأمره الرضا عليه السلام أن ينصرف فيعرس **شرح** روایت است از علی بن اسباط از بعض
[illegible] **سیوم اصل** قلت لأبي الحسن عليه السلام
جعلت فداك إن جمالنا مر بنا ولم ينزل المعرس فقال لا بد أن ترجعوا إليه فرجعت إليه **شرح** گفتم امام رضا علیه السلام
[illegible] **چهارم اصل**
عن ابن فضال قال قال علي بن أسباط لأبي الحسن عليه السلام ونحن نسمع إنا لم نكن عرسنا فأخبرنا ابن القاسم
بن الفضيل أنه لم يكن عرس وأنه سألك فأمرته بالعود إلى المعرس فيعرس فيه فقال له نعم فقال له فإنا
انصرفنا فعرسنا فأي شيء نصنع قال تصلي فيه وتضطجع وكان أبو الحسن عليه السلام يصلي بعد العتمة
فيه **شرح** روایت است از ابن فضال که گفت علی بن اسباط امام رضا علیه السلام را [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فقال
له محمد فإن مر به في غير وقت صلاة مكتوبة قال بعد العصر قال سئل أبو الحسن عليه السلام عن ذا فقال
ما رخص في هذا إلا في ركعتي الطواف فإن الحسن بن علي عليهما السلام فعله وقال يقيم حتى يدخل
وقت الصلاة قال فقلت له جعلت فداك فمن مر به بليل أو نهار يعرس فيه أو إنما التعريس بالليل
فقال إن مر به بليل أو نهار فليعرس فيه **شرح** [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **باب صلاة در مسجد غدیر خم** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** این باب [illegible] غدیر خم است
[illegible] در این باب سه حدیث است **اول اصل** سألت أبا إبراهيم عليه السلام عن الصلاة في مسجد غدير خم بالنهار
وأنا مسافر فقال صل فيه فإن فيه فضلا وقد كان أبي عليه السلام يأمر بذلك **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن حسان الجمال قال حملت أبا عبد الله عليه السلام
من المدينة إلى مكة فلما انتهينا إلى مسجد الغدير نظر إلى ميسرة المسجد فقال ذاك موضع قدم
رسول الله صلى الله عليه وآله حيث قال من كنت مولاه فعلي مولاه ثم نظر إلى الجانب الآخر
فقال ذاك موضع فسطاط أبي فلان وفلان وسالم مولى أبي حذيفة وأبي عبيدة بن الجراح فلما أن
رأوه رافعا يده قال بعضهم لبعض انظروا إلى عينيه تدوران كأنهما عينا مجنون **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** فنزل جبرئيل عليه السلام بهذه
الآية وإن يكاد الذين كفروا ليزلقونك بأبصارهم لما سمعوا الذكر ويقولون إنه لمجنون وما هو إلا ذكر للعالمين
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible] **الخ** [illegible]
گوییم [illegible] **اول** [illegible]
[illegible] **دوم** [illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عن أبي عبد الله عليه السلام

قال يستحب الصلاة في مسجد الغدير لأن النبي صلى الله عليه وآله أقام فيه أمير المؤمنين عليه السلام وهو موضع أظهر الله عز وجل فيه الحق **شرح** روایت شده از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت مستحب است نماز گزاردن در مسجد غدیر [illegible] برپای داشت [illegible] امیر المؤمنین علیه السلام [illegible]

[illegible]

باب [illegible] اصل باب شرح [illegible]

اول اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال ما من نبي ولا وصي نبي يبقى في الأرض أكثر من ثلاثة أيام حتى ترفع روحه ولحمه وعظمه إلى السماء وإنما يؤتى مواضع آثارهم ويبلغونهم من بعيد السلام ويسمعونهم في مواضع آثارهم من قريب **شرح** [illegible]

[illegible] **بیان** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]

[illegible]

دوم اصل سمعت الرضا عليه السلام يقول إن لكل إمام عهداً في عنق أوليائه وشيعته وإن من تمام الوفاء بالعهد وحسن الأداء زيارة قبورهم فمن زارهم رغبة في زيارتهم وتصديقاً بما رغبوا فيه كان أئمتهم شفعاءهم يوم القيامة **شرح** [illegible] امام رضا علیه السلام [illegible]

[illegible]

سیوم اصل عدة من أصحابنا عن سهل بن زياد عن أبي هاشم الجعفري قال بعث إليّ أبو الحسن عليه السلام في مرضه وإلى محمد بن حمزة فسبقني إليه محمد بن حمزة فأخبرني محمد ما زال يقول ابعثوا إلى الحير ابعثوا إلى الحير فقلت لمحمد ألا قلت له أنا أذهب إلى الحير ثم دخلت عليه فقلت له جعلت فداك أنا أذهب إلى الحير فقال انظروا في ذاك ثم قال إن محمداً ليس له سر من زيد بن علي وأنا أكره أن يسمع ذلك **شرح** [illegible]

[illegible] **بیان** [illegible]

[illegible]

کرمن

[illegible] **اصل** قال فذكرت ذلك لعلي بن بلال فقال ما كان يصنع بالحير فقدمت العسكر فدخلت عليه فقال لي اجلس حين أردت القيام فلما رأيته أنس بي ذكرت له قول علي بن بلال فقال لي ألا قلت له إن رسول الله صلى الله عليه وآله كان يطوف بالبيت ويقبل الحجر وحرمة النبي والمؤمن أعظم من حرمة البيت وأمره الله عز وجل أن يقف بعرفة وإنما هي مواطن يحب الله أن يذكر فيها فأنا أحب أن يدعى لي حيث يحب الله أن يدعى فيها **شرح** [illegible]

[illegible] **بیان** [illegible]

[illegible]

اصل وذكر عنه أنه قال ولم أحفظ عنه قال إنما هذه مواضع يحب الله أن يتعبد فيها فأنا أحب أن يدعى لي حيث يحب الله أن يعبد هلا قلت له كذا **شرح** [illegible]

[illegible] **بیان** [illegible]

[illegible] **اصل** قال قلت جعلت فداك لو كنت أحسن مثل هذا لم أرد الأمر عليك هذه ألفاظ أبي هاشم ليست ألفاظه **شرح** [illegible]

[illegible]

[Margin notes: [illegible]]

دعوای او احتمال دارد **یعنی** ابو هاشم گفت که گفتم [illegible]

مراد اوست که امثال این جواب [illegible] این کلمات که در آخر حدیث گذشت الفاظ ابو هاشم است [illegible]

باب [illegible] اصل باب ما یقال عند قبر امیر المؤمنین علیه السلام شرح این باب بیان چیزی است که گفته میشود نزد قبر امیر المؤمنین علیه السلام

در این باب دو حدیث است **اول اصل** عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنِ الصَّادِقِ أَبِي الْحَسَنِ الثَّالِثِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ أَنْتَ أَوَّلُ مَظْلُومٍ وَأَوَّلُ مَنْ غُصِبَ حَقُّهُ صَبَرْتَ وَاحْتَسَبْتَ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ فَأَشْهَدُ أَنَّكَ لَقِيتَ اللَّهَ وَأَنْتَ شَهِيدٌ عَذَّبَ اللَّهُ قَاتِلَكَ بِأَنْوَاعِ الْعَذَابِ وَجَدَّدَ عَلَيْهِ الْعَذَابَ جِئْتُكَ عَارِفاً بِحَقِّكَ مُسْتَبْصِراً بِشَأْنِكَ مُعَادِياً لِأَعْدَائِكَ وَمَنْ ظَلَمَكَ أَلْقَى عَلَى ذَلِكَ رَبِّي إِنْ شَاءَ اللَّهُ

شرح الثالث [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** يَا وَلِيَّ اللَّهِ إِنَّ لِي ذُنُوباً كَثِيرَةً فَاشْفَعْ لِي إِلَى رَبِّكَ فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ مَقَاماً مَعْلُوماً وَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ جَاهاً وَشَفَاعَةً وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى **شرح** ظاهر [illegible] است که ضمیر لا یشفعون راجع است [illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

ادعوه

[illegible] **دوم اصل** عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الثَّالِثِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِثْلَهُ وَدُعَاءٌ آخَرُ عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَسِيمَ النَّارِ وَصَاحِبَ الْعَصَا وَالْمِيسَمِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** أَشْهَدُ أَنَّكَ كَلِمَةُ التَّقْوَى وَبَابُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحَبْلُ الْمَتِينُ وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَشَاهِدُهُ عَلَى عِبَادِهِ وَأَمِينُهُ عَلَى عِلْمِهِ وَخَازِنُ سِرِّهِ وَمَوْضِعُ حِكْمَتِهِ وَأَخُو رَسُولِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ **شرح** کلمة التقوى اشارت است [illegible]

[illegible]

یعنی [illegible] **اصل** وَأَشْهَدُ أَنَّ دَعْوَتَكَ حَقٌّ وَكُلَّ دَاعٍ مَنْصُوبٍ دُونَكَ بَاطِلٌ مَدْحُوضٌ أَنْتَ أَوَّلُ مَظْلُومٍ وَأَوَّلُ مَغْصُوبٍ حَقُّهُ فَصَبَرْتَ وَاحْتَسَبْتَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ وَتَقَدَّمَ عَلَيْكَ وَصَدَّ عَنْكَ لَعْناً كَثِيراً يَلْعَنُهُمْ بِهِ كُلُّ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَكُلُّ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَكُلُّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ مُمْتَحَنٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

مظلومی اول کسی که غصب کرد [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل اَشْهَدُ اَنَّكَ عَبْدُ اللهِ وَاَمِينُهُ بَلَّغْتَ نَاصِحاً وَاَدَّيْتَ اَمِيناً وَقُتِلْتَ صِدِّيقاً وَمَضَيْتَ عَلَى يَقِينٍ لَمْ تُؤْثِرْ عَمًى عَلَى هُدًى وَلَمْ تَمِلْ مِنْ حَقٍّ اِلَى بَاطِلٍ اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَقَمْتَ الصَّلٰوةَ وَآتَيْتَ الزَّكٰوةَ وَاَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاتَّبَعْتَ الرَّسُولَ وَتَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَجَاهَدْتَ فِي اللهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَدَعَوْتَ اِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ حَتّٰى اَتَاكَ الْيَقِينُ شرح [illegible]
[illegible] در کتاب فضل القرآن [illegible]
[illegible] بیعی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل اَشْهَدُ اَنَّكَ كُنْتَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَدَعَوْتَ اِلَيْهِ عَلَى بَصِيرَةٍ وَبَلَّغْتَ مَا اُمِرْتَ بِهِ وَقُمْتَ بِحَقِّ اللهِ غَيْرَ وَاهِنٍ وَلَا مُوهِنٍ فَصَلَّى اللهُ عَلَيْكَ صَلٰوةً مُتَتَابِعَةً مُتَوَاصِلَةً مُتَرَادِفَةً يَتْبَعُ بَعْضُهَا بَعْضاً لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَلَا اَمَدَ وَلَا اَجَلَ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ وَجَزَاكَ اللهُ مِنْ صِدِّيقٍ خَيْراً عَنْ رَعِيَّتِهِ شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] اصل اَشْهَدُ اَنَّ الْجِهَادَ مَعَكَ جِهَادٌ وَاَنَّ الْحَقَّ مَعَكَ وَاِلَيْكَ وَاَنْتَ اَهْلُهُ وَمَعْدِنُهُ وَمِيرَاثُ النُّبُوَّةِ عِنْدَكَ فَصَلَّى اللهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ تَسْلِيماً وَعَذَّبَ اللهُ قَاتِلَكَ بِاَنْوَاعِ الْعَذَابِ اَتَيْتُكَ يَا اَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَارِفاً بِحَقِّكَ مُسْتَبْصِراً بِشَأْنِكَ مُعَادِياً لِاَعْدَائِكَ مُوَالِياً لِاَوْلِيَائِكَ شرح [illegible]

[illegible] اصل بِاَبِي اَنْتَ وَاُمِّي اَتَيْتُكَ عَائِذاً بِكَ مِنْ نَارٍ اسْتَحَقَّهَا مِثْلِي بِمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي اَتَيْتُكَ زَائِراً اَبْتَغِي بِزِيَارَتِكَ فَكَاكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ اَتَيْتُكَ هَارِباً مِنْ ذُنُوبِيَ الَّتِي احْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي اَتَيْتُكَ وَافِداً لِعَظِيمِ حَالِكَ وَمَنْزِلَتِكَ عِنْدَ رَبِّي فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ فَاِنَّ لِي ذُنُوباً كَثِيرَةً وَاِنَّ لَكَ عِنْدَ اللهِ مَقَاماً مَعْلُوماً وَجَاهاً عَظِيماً وَشَأْناً كَبِيراً وَشَفَاعَةً مَقْبُولَةً وَقَدْ قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ وَلَا يَشْفَعُونَ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل اَللّٰهُمَّ رَبَّ الْاَرْبَابِ صَرِيخَ الْاَحْبَابِ اِنِّي عُذْتُ بِاَخِي رَسُولِكَ مَعَاذاً فَفُكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ آمَنْتُ بِاللهِ وَبِمَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَتَوَلَّيْتُ آخِرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ اَوَّلَكُمْ وَكَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَاللَّاتِ وَالْعُزّٰى شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
باب [illegible] [illegible]
بريد [illegible] اصل عَنْ يَزِيدَ بْنِ عُمَرَ بْنِ طَلْحَةَ قَالَ قَالَ لِي اَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ بِالْحِيرَةِ اَمَا تُرِيدُ مَا وَعَدْتُكَ قُلْتُ بَلٰى يَعْنِي الذَّهَابَ اِلَى قَبْرِ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ فَرَكِبَ وَرَكِبَ اِسْمٰعِيلُ وَرَكِبْتُ

نقلنا الی الحسین ع

مَعَهُمَا حَتَّى إِذَا حَاذَى الثَّوِيَّةَ وَكَانَ بَيْنَ الْحِيرَةِ وَالنَّجَفِ عِنْدَ ذَكَوَاتٍ بِيضٍ نَزَلَ وَنَزَلَ إِسْمَاعِيلُ وَنَزَلْتُ مَعَهُمَا

فَصَلَّى وَصَلَّى إِسْمَاعِيلُ وَصَلَّيْتُ فَقَالَ لِإِسْمَاعِيلَ قُمْ فَسَلِّمْ عَلَى جَدِّكَ الْحُسَيْنِ [illegible] بِكَرْبَلَاءَ فَقَالَ

وَلَكِنْ لَمَّا حُمِلَ رَأْسُهُ إِلَى الشَّامِ سَرَقَهُ مَوْلًى لَنَا فَدَفَنَهُ بِجَنْبِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ **ش** [illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible] **اصل**

عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَرَّ بِظَهْرِ الْكُوفَةِ فَنَزَلَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ تَقَدَّمَ

قَلِيلًا فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَارَ قَلِيلًا فَنَزَلَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قَالَ هَذَا مَوْضِعُ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَالْمَوْضِعَيْنِ اللَّذَيْنِ صَلَّيْتَ قَالَ مَوْضِعُ رَأْسِ الْحُسَيْنِ وَمَوْضِعُ مَنْزِلِ الْقَائِمِ

ش [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

ش [illegible] **باب زیارة قبر ابی عبد الله الحسین علیه السلام**

ش [illegible] **اصل** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

قَالَ إِذَا أَتَيْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأْتِ الْفُرَاتَ وَاغْتَسِلْ بِحِيَالِ قَبْرِهِ وَتَوَجَّهْ إِلَيْهِ وَعَلَيْكَ السَّكِينَةُ وَ

الْوَقَارُ حَتَّى تَدْخُلَ إِلَى الْقَبْرِ مِنَ الْجَانِبِ الشَّرْقِيِّ وَقُلْ حِينَ تَدْخُلُ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الْمُنْزَلِينَ السَّلَامُ

عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الْمُرْدِفِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الْمُسَوِّمِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الَّذِينَ هُمْ

فِي هَذَا الْحَرَمِ مُقِيمُونَ **ش** [illegible]

[illegible]

۱۱۸

[illegible]

[illegible]

یعنی [illegible]

[illegible]

عِلَیْهِمْ [illegible] **اصل** فَإِذَا اسْتَقْبَلْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلِ السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَى أَمِينِ اللَّهِ عَلَى رُسُلِهِ

وَعَزَائِمِ أَمْرِهِ وَالْخَاتِمِ لِمَا اسْتُقْبِلَ وَالْمُهَيْمِنِ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ **ش** [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ وَأَخِي رَسُولِكَ الَّذِي

انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِياً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَاتِكَ وَدَيَّانَ الدِّينِ

بِعَدْلِكَ وَفَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ثُمَّ تُصَلِّي

عَلَى الْحَسَنِ وَسَائِرِ الْأَئِمَّةِ كَمَا صَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ عَلَى الْحُسَيْنِ **ش** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سبق ان اتقانه

[illegible]

وامیرالمؤمنین است [illegible]

[illegible] **بیتی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** ثُمَّ تأتي قبرَ الحسين عليه السلام فتقول السلام عليك يا ابن رسول الله السلام عليك يا ابن امير المؤمنين صلى الله عليك يا ابا عبد الله اشهد انك قد بلّغت عن الله عزّ وجلّ ما اُمرت به ولم تخش احدًا غيره وجاهدت في سبيله وعبدته صادقا حتّى اتاك اليقين اشهد انك كلمة التقوى وباب الهدى والعروة الوثقى والحجة على من يبقى ومن تحت الثرى اشهد ان ذلك سابق في ما مضى وذلك لكم فاتح فيما بقي اشهد ان ارواحكم وطينتكم طيبة طابت وطهرت هي بعضها من بعض منًّا من الله ورحمة **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **بیتی** [illegible]

[illegible]

[illegible] **اصل** واُشهد الله واُشهدكم انّي بكم مؤمن ولكم تابع في ذات نفسي وشرائع ديني وخاتمة عملي ومنقلبي ومثواي واسأل الله البرّ الرحيم ان يتمّم لي ذلك اشهد انكم قد بلّغتم عن الله ما امركم به ولم تخشوا احدًا غيره وجاهدتم في سبيله وعبدتموه حتّى اتاكم اليقين لعن الله من قتلكم ولعن الله من امر به ولعن الله من بلغه ذلك منهم فرضي به اشهد ان الذين انتهكوا حرمتكم وسفكوا دمكم ملعونون على لسان النبي الامّي صلى الله عليه وآله **شرح** [illegible]

ومنکم دمکم

وصیغت

[illegible]

[illegible] **بیتی** [illegible]

[illegible] **اصل** ثُمَّ تقول اللّهم العن الذين بدّلوا نعمتك وخالفوا ملّتك ورغبوا عن امرك واتّهموا رسولك وصدّوا عن سبيلك اللّهم احش قبورهم نارا واجوافهم نارا واحشرهم واشياعهم الى جهنّم زرقا **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible] **بیتی** [illegible]

[illegible] **اصل** اللّهم العنهم لعنا يلعنهم به كلّ ملك مقرّب وكلّ نبيّ مرسل وكلّ عبد مؤمن امتحنت قلبه للايمان اللّهم العنهم في مستسرّ السرّ وفي ظاهر العلانية اللّهم العن جوابيت هذه الامّة وطواغيتها والعن فراعنتها **شرح** [illegible]

[illegible] **بیتی** [illegible]

احوال ایشان و در جمیع احوال است [illegible] **اصل** وَالعَن قَتَلَةَ أَمِيرِ المُؤمِنِينَ وَالعَن قَتَلَةَ الحُسَينِ وَعَذِّبهُم عَذَاباً لَا تُعَذِّبُ بِهِ أَحَداً مِنَ العَالَمِينَ اَللّٰهُمَّ اجعَلنَا مِمَّن تَنصُرُهُ وَتَنتَصِرُ بِهِ وَتَمُنُّ عَلَيهِ بِنَصرِكَ لِدِينِكَ فِي الدُّنيَا وَالآخِرَةِ **شرح** [illegible]

اصل ثُمَّ اجلِس عِندَ رَأسِهِ فَقُل صَلَّى اللّٰهُ عَلَيكَ أَشهَدُ أَنَّكَ عَبدُ اللّٰهِ وَأَمِينُهُ بَلَّغتَ نَاصِحاً وَأَدَّيتَ أَمِيناً وَقُتِلتَ صِدِّيقاً وَمَضَيتَ عَلَى يَقِينٍ لَم تُؤثِر عَمًى عَلَى هُدًى وَلَم تَمِل مِن حَقٍّ إِلَى بَاطِلٍ أَشهَدُ أَنَّكَ قَد أَقَمتَ الصَّلَاةَ وَآتَيتَ الزَّكَاةَ وَأَمَرتَ بِالمَعرُوفِ وَنَهَيتَ عَنِ المُنكَرِ وَاتَّبَعتَ الرَّسُولَ وَتَلَوتَ الكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَدَعَوتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالحِكمَةِ وَالمَوعِظَةِ الحَسَنَةِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيكَ وَسَلَّمَ تَسلِيماً وَجَزَاكَ اللّٰهُ مِن صِدِّيقٍ خَيراً عَن رَعِيَّتِكَ **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** أَشهَدُ أَنَّ الجِهَادَ مَعَكَ جِهَادٌ وَأَنَّ الحَقَّ مَعَكَ وَإِلَيكَ وَأَنتَ أَهلُهُ وَمَعدِنُهُ وَمِيرَاثُ النُّبُوَّةِ عِندَكَ وَعِندَ أَهلِ بَيتِكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيكَ وَسَلَّمَ تَسلِيماً أَشهَدُ أَنَّكَ صِدِّيقٌ عِندَ اللّٰهِ وَحُجَّتُهُ عَلَى خَلقِهِ وَأَشهَدُ أَنَّ دَعوَتَكَ حَقٌّ وَكُلُّ دَاعٍ مَنصُوبٍ غَيرَكَ فَهُوَ بَاطِلٌ مَدحُوضٌ وَأَشهَدُ أَنَّ اللّٰهَ هُوَ الحَقُّ المُبِينُ ثُمَّ تَحَوَّل عِندَ رِجلَيهِ وَتَخَيَّر مِنَ الدُّعَاءِ وَتَدعُو لِنَفسِكَ **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** ثُمَّ تَحَوَّل عِندَ رَأسِ عَلِيِّ بنِ الحُسَينِ عَلَيهِ السَّلَامُ وَتَقُولُ سَلَامُ اللّٰهِ وَسَلَامُ مَلَائِكَتِهِ المُقَرَّبِينَ وَأَنبِيَائِهِ المُرسَلِينَ يَا مَولَايَ وَابنَ مَولَايَ وَرَحمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيكَ وَعَلَى أَهلِ بَيتِكَ وَعِترَةِ آبَائِكَ الأَخيَارِ الأَبرَارِ الَّذِينَ أَذهَبَ اللّٰهُ عَنهُمُ الرِّجسَ وَطَهَّرَهُم تَطهِيراً **شرح** بعد از آن [illegible]

و در کربلا

و در کربلا شهید شد [illegible]

[illegible] **اصل** ثُمَّ تَأتِي قُبُورَ الشُّهَدَاءِ وَتُسَلِّمُ عَلَيهِم وَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَيكُم أَيُّهَا الرَّبَّانِيُّونَ أَنتُم لَنَا فَرَطٌ وَنَحنُ لَكُم تَبَعٌ وَنَحنُ لَكُم خَلَفٌ وَأَنصَارٌ أَشهَدُ أَنَّكُم أَنصَارُ اللّٰهِ وَسَادَةُ الشُّهَدَاءِ فِي الدُّنيَا وَالآخِرَةِ فَإِنَّكُم أَنصَارُ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ كَمَا قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ وَكَأَيِّن مِن نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُم فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا استَكَانُوا وَمَا ضَعُفتُم وَمَا استَكَنتُم حَتَّى لَقِيتُمُ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى سَبِيلِ الحَقِّ وَنُصرَةِ كَلِمَةِ اللّٰهِ التَّامَّةِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَى أَروَاحِكُم وَأَبدَانِكُم وَسَلَّمَ تَسلِيماً **شرح** [illegible]

وسادات

[illegible] **اول** [illegible] **دوم** [illegible] **سیوم** [illegible] **چهارم** [illegible] **پنجم** [illegible]

[illegible]

و آن نیز سهل است نسبت بثواب آخرت شاکران که صفت ربوبیت اثبات است بلکه ثواب جهاد در زمان نبی و کثرت عدد اهل اسلام بسیار [illegible]
شده که اشکال این جهاد کرده اند و سعی کرده از برای آزادی کردن ایشان [illegible] بنا بر اینکه معجزات انبیا بسیار قوی بوده [illegible]
[illegible] آسمان و مانند آنها [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ثواب مجاهدان [illegible]
اینجا همان مراد است [illegible] **یعنی** [illegible] سلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** أبشروا بموعد الله الذي لا خُلف له إنّه
لا يُخلف الميعاد والله مُدرِكٌ لكم بثأر ما وعدكم أنتم سادة الشهداء في الدنيا والآخرة أنتم السابقون
والمهاجرون والأنصار أشهد أنكم قد جاهدتم في سبيل الله وقُتلتم على منهاج رسول الله صلى الله عليه
وآله ومنهاج ابن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم تسليما الحمد لله الذي صدقكم وعده وأراكم ما تحبّون
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] السابقون والمهاجرون والأنصار [illegible] السابقون الأولون من المهاجرين والأنصار [illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثمّ ترجع إلى القبر فتقول أتيتك يا حبيب رسول الله

وابن

وابن رسوله وإنّي بك عارف وبحقّك مُقرّ وبفضلك مستبصر بضلالة من خالفك عارف بالهدى الذي
أنتم عليه بأبي أنت وأمّي ونفسي **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی**
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** اللهمّ إنّي أُصلّي عليه كما صلّيت عليه أنت ورسولك صلّى الله
عليه وآله وأمير المؤمنين صلاةً متتابعة متواصلة مترادفة يتبع بعضها بعضا لا انقطاع لها ولا أمد ولا أجل
في محضرنا هذا وإذا غبنا وشهدنا والسلام عليك ورحمة الله وبركاته **شرح** [illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل وإذا أردت أن تودّعه فقل السلام عليك ورحمة الله وبركاته أستودعك الله وأقرأ عليك السلام آمنّا
بالله وبالرسول وبما جئت به ودللت عليه واتّبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين اللهمّ لا تجعله آخر
العهد منّا ومنه اللهمّ إنّي أسألك أن تنفعنا بحبّه **شرح** [illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل اللهمّ ابعثه مقاما محمودا تنتصر به لدينك وتقتل به عدوّك وتُبير به من نصب حربا لآل محمّد
فإنّك وعدت ذلك وأنت لا تُخلف الميعاد والسلام عليك ورحمة الله وبركاته أشهد أنّكم شهداء نجباء
جاهدتم في سبيل الله وقُتلتم على منهاج رسول الله صلّى الله عليه وآله وسلّم تسليما كثيرا **شرح**
[illegible]
[illegible]
[illegible] **یعنی** [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن الحسين بن ثُوير قال كنت أنا ويونس بن ظبيان والمفضّل بن عمر وأبو سلمة
السرّاج جلوسا عند أبي عبد الله عليه السلام فكان المتكلّم منّا يونس وكان أكبرنا سنّا فقال له جعلت فداك
إنّي أحضر مجلس هؤلاء القوم يعني ولد العبّاس فما أقول فقال إذا حضرت فذكرتنا فقل اللهمّ أرنا الرخاء

والسرور فإنك تأتي على ما تريد **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** قلت جعلت فداك إني كثيراً ما أذكر الحسين عليه السلام فأي شيء أقول فقال قل صلى الله عليك يا أبا عبد الله تعيد ذلك ثلاثاً فإن السلام يصل إليه من قريب ومن بعيد **شرح** [illegible]

[illegible] **اصل** ثم قال إن أبا عبد الله الحسين عليه السلام لما قضى بكت عليه السماوات السبع والأرضون السبع وما فيهن وما بينهن ومن ينقلب في الجنة والنار من خلق ربنا وما يرى وما لا يرى بكى على أبي عبد الله عليه السلام إلا ثلاثة أشياء لم تبك عليه قلت جعلت فداك وما هذه الثلاثة الأشياء قال لم تبك عليه البصرة ولا دمشق ولا آل عثمان عليهم لعنة الله **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** قلت جعلت فداك إني أريد أن أزوره فكيف أقول وكيف أصنع قال إذا أتيت أبا عبد الله عليه السلام فاغتسل على شاطئ الفرات ثم البس ثيابك الطاهرة ثم امش حافياً فإنك في حرم من حرم الله وحرم رسوله وعليك بالتكبير والتهليل والتسبيح والتحميد والتعظيم لله عز وجل كثيراً والصلاة على محمد وأهل بيته حتى تصير إلى باب الحير **شرح** [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** السلام عليك يا حجة الله وابن حجته السلام عليكم يا ملائكة الله وزوار قبر ابن نبي الله ثم اخط عشر خطا ثم قف وكبر ثلاثين

التحمید

التکبیر

[illegible]

تکبیرة

تكبيرة ثم امش إليه حتى تأتيه من قبل وجهه واستقبل بوجهك وجهه وتجعل القبلة بين كتفيك **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** ثم قل السلام عليك يا حجة الله وابن حجته السلام عليك يا قتيل الله وابن قتيله السلام عليك يا ثار الله وابن ثاره السلام عليك يا وتر الله الموتور في السماوات والأرض أشهد أن دمك سكن في الخلد واقشعرت له أظلة العرش وبكى له جميع الخلائق وبكت له السماوات السبع والأرضون السبع وما فيهن وما بينهن ومن يتقلب في الجنة والنار ومن خلق ربنا ما يرى وما لا يرى **شرح** [illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible] **اصل** أشهد أنك حجة الله وابن حجته وأشهد أنك قتيل الله وابن قتيله وأشهد أنك ثار الله وابن ثاره وأشهد أنك وتر الله الموتور في السماوات والأرض **شرح** [illegible]

اصل وأشهد أنك قد بلغت ونصحت ووفيت وأوفيت وجاهدت في سبيل الله ومضيت للذي كنت عليه شهيداً ومستشهداً وشاهداً ومشهوداً أنا عبد الله ومولاك وفي طاعتك والوافد إليك ألتمس كمال المنزلة عند الله وثبات القدم في الهجرة إليك والسبيل الذي لا يختلج دونك من الدخول في كفالتك التي أمرت بها **شرح** [illegible]

[illegible]

مثل [illegible] الغو [illegible] و سکون میم [illegible] اسم [illegible] [illegible] صیغه [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] صیغه [illegible] مخاطب مجهول [illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اسن** مَنْ اَرَادَ اللّٰهُ بَدْءًا بِکُمْ بِکُمْ یُبَیِّنُ اللّٰهُ الْکَذِبَ وَبِکُمْ یُبَاعِدُ اللّٰهُ الزَّمَانَ الْکَلِبَ وَبِکُمْ فَتَحَ اللّٰهُ وَبِکُمْ یَخْتِمُ اللّٰهُ وَبِکُمْ یَمْحُو مَا یَشَاءُ وَبِکُمْ یُثْبِتُ وَبِکُمْ یَفُکُّ الذُّلَّ مِنْ رِقَابِنَا وَبِکُمْ یُدْرِکُ اللّٰهُ تِرَةَ کُلِّ مُؤْمِنٍ یُطْلَبُ وَبِکُمْ تُنْبِتُ الْاَرْضُ اَشْجَارَهَا وَبِکُمْ تُخْرِجُ الْاَشْجَارُ اَثْمَارَهَا وَبِکُمْ تُنْزِلُ السَّمَاءُ قَطْرَهَا وَرِزْقَهَا وَبِکُمْ یَکْشِفُ اللّٰهُ الْکَرْبَ وَبِکُمْ یُنَزِّلُ اللّٰهُ الْغَیْثَ وَبِکُمْ تَسِیخُ الْاَرْضُ الَّتِی تَحْمِلُ اَبْدَانَکُمْ وَتَسْتَقِرُّ جِبَالُهَا عَنْ مَرَاسِیهَا **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

ضرب [illegible] ثابت بودن و [illegible] صیغه [illegible] با غایب معلوم [illegible]

ابروان

ابروان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **اسن** اِرَادَةُ الرَّبِّ فِی مَقَادِیرِ اُمُورِهِ تَهْبِطُ اِلَیْکُمْ وَتَصْدُرُ مِنْ بُیُوتِکُمْ وَالصَّادِرُ عَمَّا فُصِّلَ مِنْ اَحْکَامِ الْعِبَادِ لَعَنَ اللّٰهُ اُمَّةً قَتَلَتْکُمْ وَاُمَّةً خَالَفَتْکُمْ وَاُمَّةً جَحَدَتْ وِلَایَتَکُمْ وَاُمَّةً ظَاهَرَتْ عَلَیْکُمْ وَاُمَّةً شَهِدَتْ وَلَمْ تُسْتَشْهَدْ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی جَعَلَ النَّارَ مَاْوَاهُمْ وَبِئْسَ وِرْدُ الْوَارِدِینَ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ وَصَلَّی اللّٰهُ عَلَیْکَ یَا اَبَا عَبْدِ اللّٰهِ اَنَا اِلَی اللّٰهِ مِمَّنْ خَالَفَکَ بَرِیءٌ اَنَا اِلَی اللّٰهِ مِمَّنْ خَالَفَکَ بَرِیءٌ ثَلَاثًا **شرح** [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] **یعنی** [illegible]

[illegible]

[illegible]

گر اورا شفیعان شمار آرد [illegible] بوی ایشان را سب
[illegible] آتش [illegible] ایشان [illegible] صاحب کل [illegible]
[illegible] **اصل** ثم تحول
فتأتي ابنه عليا وهو عند رجليه فتقول السلام عليك يا ابن رسول الله السلام عليك يا ابن امير المؤمنين
السلام عليك يا ابن الحسن والحسين السلام عليك يا ابن خديجة وفاطمة صلى الله عليك لعن الله من قتلك
تقولها ثلاثا انا الى الله منهم بريء ثلاثا **شرح** [illegible]
بعد از آن [illegible] سلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم تحول فتوجه بنفسك الى الشهداء وتقول السلام عليكم ثلاثا فزتم والله فزتم والله فليت
اني معكم فافوز فوزا عظيما ثم تدور فتجعل قبر ابي عبد الله عليه السلام بين يديك فتصلي ست ركعات وقد تمت
زيارتك فان شئت فانصرف **شرح** [illegible]
[illegible]
بعد از آن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **سیوم اصل** عن ابي الحسن صاحب العسكر قال تقول عند الحسين عليه السلام السلام عليك يا ابا عبد الله
السلام عليك يا حجة الله في ارضه وشاهده على خلقه السلام عليك يا ابن رسول الله السلام عليك يا ابن
علي المرتضى السلام عليك يا ابن فاطمة الزهراء اشهد انك قد اقمت الصلوة وآتيت الزكوة وامرت
بالمعروف ونهيت عن المنكر وجاهدت في سبيل الله حتى اتاك اليقين فصلى الله عليك حيا وميتا
شرح روایت از امام علی نقی علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** ثم تضع خدك الايمن على القبر وقل اشهد انك
على بينة من ربك جئت مقرا بالذنوب لتشفع لي عند ربك يا ابن رسول الله صلى الله عليه وآله ثم اذكر
الائمة باسمائهم واحدا واحدا وقل اشهد انهم حجة الله ثم قل اكتب لي عندك ميثاقا وعهدا اني اتيتك
اجدد الميثاق فاشهد لي عند ربك انك انت الشاهد **شرح** [illegible]
[illegible]
آن [illegible] **بیان** بعد از آن [illegible]
[illegible]

بعد از آن

بعد از آن [illegible]
[illegible]
[illegible] **چهارم اصل** عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا
فرغت من السلام على الشهداء فائت قبر ابي عبد الله عليه السلام فاجعله بين يديك ثم تصل ما بدا لك **شرح**
روایت از امام جعفر صادق علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible] **شرح** [illegible]
اول اصل عن ابي الحسن عليه السلام قال تقول ببغداد السلام عليك يا ولي الله السلام
عليك يا حجة الله السلام عليك يا نور الله في ظلمات الارض السلام عليك يا من بدا لله في شانه اتيتك عارفا
بحقك معاديا لاعدائك فاشفع لي عند ربك وادع الله وسل حاجتك قال وتسلم بهذا على ابي جعفر عليه السلام
شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **بیان** روایت از امام علی نقی علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **دوم اصل** عن الرضا عليه السلام قال سئل
ابي عليه السلام عن اتيان قبر الحسين عليه السلام فقال صلوا في المساجد حوله ويجزي في المواضع
كلها ان تقول السلام على اولياء الله واصفيائه السلام على امناء الله واحبائه السلام على انصار
الله وخلفائه السلام على محال معرفة الله السلام على مساكن ذكر الله السلام على مظاهري امر الله
ونهيه **شرح** [illegible] **بیان** روایت از امام رضا علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **اصل** السلام على الدعاة الى الله السلام على المستقرين
في مرضات الله السلام على المخلصين في طاعة الله السلام على الادلاء على الله السلام على الذين من والاهم
فقد والى الله ومن عاداهم فقد عادى الله ومن عرفهم فقد عرف الله ومن جهلهم فقد جهل الله ومن اعتصم بهم فقد اعتصم

مرتاضان گفتم که فرقست میان [illegible] ثواب [illegible]
[illegible]
[illegible] باب بیست و دوم در بیان فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام شرح [illegible] بیان فضیلت زیارت [illegible]
[illegible] اول اصل عن بشير الدهّان قال قلت لأبي عبد الله عليه السلام
ربما فاتني الحج فأعرّف عند قبر الحسين عليه السلام فقال أحسنت يا بشير أيما مؤمن أتى قبر الحسين عليه السلام
عارفاً بحقه في غير يوم عيد كتب الله له عشرين حجة وعشرين عمرة مبرورات مقبولات وعشرين حجة وعمرة
مع نبي مرسل أو إمام عدل ومن أتاه في يوم عيد كتب الله له مائة حجة ومائة عمرة ومائة غزوة مع نبي مرسل
أو إمام عدل شرح [illegible] ذكره
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل قال فقلت له كيف لي بمثل
الموقف قال فنظر إليّ شبه المغضب ثم قال يا بشير إن المؤمن إذا أتى قبر الحسين عليه السلام يوم عرفة واغتسل
من الفرات ثم توجّه إليه كتب الله له بكل خطوة حجة بمناسكها ولا أعلمه إلا قال وغزوة شرح [illegible] وعمرة
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible] و بالجمله [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
دوم اصل عن أبي عبد الله عليه السلام قال زيارة قبر الحسين عليه السلام تعدل عشرين حجة وأفضل ومن عشرين عمرة وحجة
شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] سیوم اصل عن يزيد بن عبد الملك قال كنت مع أبي عبد الله عليه السلام فمرّ قوم على
حمير فقال أين يريد هؤلاء قلت قبور الشهداء قال فما يمنعهم من زيارة الشهيد الغريب فقال رجل من أهل العراق وزيارته
واجبة فقال زيارته خير من حجة وعمرة وعمرة وحجة حتى عدّ عشرين حجة وعمرة ثم قال مبرورات متقبلات قال فوالله ما قمت
ثم

بالله ومن تخلّف منهم فقد تخلّف عن الله شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل أشهد الله
أني سلم لمن سالمتم وحرب لمن حاربتم مؤمن بسرّكم وعلانيتكم مفوّض في ذلك كله إليكم لعن الله عدوّ
آل محمد من الجن والإنس وأبرأ إلى الله منهم وصلى الله على محمد وآله هذا يجزي في الزيارات كلها
وتكثر من الصلاة على محمد وآله وتسمّي واحداً واحداً بأسمائهم وتبرأ إلى الله من أعدائهم وتخيّر
لنفسك من الدعاء ما أحببت وللمؤمنين والمؤمنات شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب بیست و سیوم
در فضل زیارات و ثواب آنها شرح [illegible]
اول اصل قلت لأبي عبد الله عليه السلام ما لمن زار أحداً منكم قال كمن زار رسول الله صلى الله عليه وآله
شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible] دوم اصل قال رسول الله صلى الله عليه وآله يا علي من زارني في
حياتي أو بعد موتي أو زارك في حياتك أو بعد موتك أو زار ابنيك في حياتهما أو بعد موتهما ضمنت له
يوم القيامة أن أخلّصه من أهوالها وشدائدها حتى أصيّره معي في درجتي شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
سیوم اصل عن يونس بن أبي وهب القصري قال دخلت المدينة فأتيت أبا عبد الله عليه السلام فقلت جعلت
فداك أتيتك ولم أزر أمير المؤمنين عليه السلام قال بئس ما صنعت لولا أنك من شيعتنا ما نظرت
إليك ألا تزور من يزوره الله عز وجل مع ملائكته ويزوره الأنبياء ويزوره المؤمنون قلت
جعلت فداك ما علمت ذلك قال اعلم أن أمير المؤمنين أفضل عند الله من الأئمة كلهم وله ثواب
أعمالهم وعلى قدر أعمالهم فضّلوا شرح [illegible]
[illegible] یعنی [illegible]
[illegible]
[illegible]

الملائكة

عشرین

حتی اتاه رجل فقال له انی قد حججت تسع عشرة حجة فادع الله ان یرزقنی تمام العشرین حجة قال هل زرت
قبر الحسین علیه السلام قال لا قال لزیارته خیر من عشرین حجة **شرح** روایت است از زید بن عبد الملک گفت که بودم با امام جعفر صادق
علیه السلام در مدینه پس گذشته شخصی ... گفت که حج کرده ام ... پس گفت که حج ... شهدا ... گفت که پس چه چیز باز نمیدارد
ایشان را از زیارت شهید غریب ... پس گفته ... زیارت حسین کرد ... پس گفت
از امام ... که آیا زیارت او واجب است امام گفت که زیارت آن حضرت ... حج ... عمره ...
داده ... پس گفت ... امام ... که حق ... پس دعا
کن ... گفت که آیا زیارت کردی قبر حسین علیه السلام گفت نه ... گفت که آنکه زیارت ... حضرت ... امام
بیست حج ... **چهارم اصل** عن سعید المکاری قال دخلت علی ابی عبد الله علیه السلام
فقلت له جعلت فداک انی قبر الحسین علیه السلام قال نعم یا سعید فانه قبر ابن رسول الله صلی الله علیه
وآله اطیب الطیبین واطهر الطاهرین وابر الابرار فاذا زرته کتب الله لک به حجة وعشرین حجة **شرح** روایت
از ابو سعید ... گفت که ... امام جعفر صادق علیه السلام ... قبر حسین علیه السلام گفت ...
قبر پسر رسول ... زیارت ... کردی ... بیست حج ...
بیست حج ... **پنجم اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام من اتی قبر الحسین علیه السلام صلوات الله علیه عارفا بحقه کتب الله
له اجر من اعتق الف نسمة وکمن حمل علی الف فرس مسرجة ملجمة فی سبیل الله **شرح** ... پس ...
کسی ... بر ... و ... جهاد ... در ...
... **یعنی** ...
... **ششم اصل** سمعت ابا عبد الله علیه السلام
یقول وکل الله بقبر الحسین علیه السلام اربعة آلاف ملک شعثا غبرا یبکونه الی یوم القیمة فمن زاره عارفا بحقه
شیعوه حتی یبلغوه مأمنه وان مرض عادوه غدوة وعشیة وان مات شهدوا جنازته واستغفروا له
الی یوم القیمة **شرح** ... شعث ... غبر ...
... آنست ...
...
...
... **یعنی** ... شنیدم از امام جعفر صادق علیه السلام ... حسین علیه السلام ...
...
... قیامت
هفتم اصل قال ابو عبد الله علیه السلام ان اربعة آلاف ملک عند قبر الحسین علیه السلام شعثا غبرا یبکونه
الی یوم القیمة رئیسهم ملک یقال له منصور فلا یزوره زائر الا استقبلوه ولا یودعه مودع الا شیعوه ولا یمرض

لا

الافاده ... ولا یموت الا صلوا علی جنازته واستغفروا له بعد موته **شرح** ... است ...
... **یعنی** گفت امام جعفر صادق علیه السلام ...
... حسین علیه السلام ... ایشان ...
... حسین ... زیارت ...
... **هشتم اصل** عن مثنی الحناط عن ابی الحسن الاول
علیه السلام قال سمعته یقول من اتی الحسین علیه السلام عارفا بحقه غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر **شرح**
... آنست ...
... **یعنی** روایت
...
... امام موسی کاظم علیه السلام گفت ... حسین علیه السلام ...
...
... **نهم اصل** قال ابو الحسن موسی علیه السلام ادنی ما یثاب به زائر ابی عبد الله علیه السلام بشط الفرات اذا
عرف حقه وحرمته وولایته ان یغفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر **شرح** ...
... **یعنی** گفت امام
... حسین علیه السلام ...
... **دهم اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال من اتی قبر الحسین
علیه السلام عارفا بحقه غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر **شرح** ... **یازدهم اصل** عن
معاویة بن وهب قال استاذنت علی ابی عبد الله علیه السلام فقیل لی ادخل فدخلت فوجدته فی مصلاه فی
بیته فجلست حتی قضی صلاته فسمعته وهو یناجی ربه وهو یقول یا من خصنا بالکرامة وخصنا بالوصیة
ووعدنا الشفاعة واعطانا علم ما مضی وما بقی وجعل افئدة من الناس تهوی الینا اغفر لی ولاخوانی
ولزوار قبر ابی الحسین علیه السلام **شرح** روایت از معاویة بن وهب گفت ... امام جعفر صادق علیه السلام ...
...
...
...
... حسین علیه السلام ... **اصل** الذین انفقوا اموالهم
واشخصوا ابدانهم رغبة فی برنا ورجاء لما عندک فی صلتنا وسرورا ادخلوه علی نبیک صلواتک علیه وآله
منهم لامرنا وغیظا ادخلوه علی عدونا ارادوا بذلک رضاک فکافهم عنا بالرضوان واکلاهم باللیل والنهار
واخلف علی اهالیهم واولادهم الذین خلفوا باحسن الخلف **شرح** ...
...
...

[illegible]

اصل: وَانتَجَبهُم وَاَکفِهِم شَرَّ کُلِّ جَبّارٍ عَنیدٍ وَکُلِّ ضَعیفٍ مِن خَلقِکَ اَو شَدیدٍ وَشَرَّ شَیاطینِ الاِنسِ وَالجِنِّ وَاَعطِهِم اَفضَلَ ما اَمَّلوا مِنکَ فی غُربَتِهِم عَن اَوطانِهِم وَما آثَرونا بِهِ عَلی اَبنائِهِم وَاَهالیهِم وَقَراباتِهِم

شرح: [illegible]

اصل: اَللّهُمَّ اِنَّ اَعداءَنا عابوا عَلَیهِم خُروجَهُم فَلَم یَنهَهُم ذلِکَ عَنِ الشُّخوصِ اِلَینا خِلافاً مِنهُم عَلی مَن خالَفَنا فَارحَم تِلکَ الوُجوهَ الَّتی غَیَّرَتها الشَّمسُ وَارحَم تِلکَ الخُدودَ الَّتی تَقَلَّبَت عَلی حُفرَةِ اَبی عَبدِاللهِ علیه السلام وَارحَم تِلکَ الاَعیُنَ الَّتی جَرَت دُموعُها رَحمَةً لَنا وَارحَم تِلکَ القُلوبَ الَّتی جَزِعَت وَاحتَرَقَت لَنا وَارحَم الصَّرخَةَ الَّتی کانَت لَنا اَللّهُمَّ اِنّی اَستَودِعُکَ تِلکَ الاَنفُسَ وَتِلکَ الاَبدانَ حَتّی تُوافِیَهُم عَلَی الحَوضِ یَومَ العَطَشِ

شرح: [illegible]

[illegible] اصل: فَما زالَ وَهُوَ ساجِدٌ یَدعو بِهذَا الدُّعاءِ فَلَمّا انصَرَفَ قُلتُ جُعِلتُ فِداکَ لَو اَنَّ هذَا الَّذی سَمِعتُ مِنکَ کانَ لِمَن لا یَعرِفُ اللهَ لَظَنَنتُ اَنَّ النّارَ لا تَطعَمُ مِنهُ شَیئاً وَاللهِ لَقَد تَمَنَّیتُ اَن کُنتُ زُرتُهُ وَلَم اَحُجَّ فَقالَ لی ما اَقرَبَکَ مِنهُ فَمَا الَّذی یَمنَعُکَ مِن اِتیانِهِ ثُمَّ قالَ یا مُعاوِیَةُ لِمَ تَدَعُ ذلِکَ قُلتُ جُعِلتُ فِداکَ لَم اَدرِ اَنَّ الاَمرَ یَبلُغُ هذا کُلَّهُ قالَ یا مُعاوِیَةُ مَن یَدعو لِزُوّارِهِ فِی السَّماءِ اَکثَرُ مِمَّن یَدعو لَهُم فِی الاَرضِ

شرح: [illegible]

باب [illegible] فضل زیارة [illegible]

[illegible] اول اصل: عَنِ الحَکَمِ [illegible] بنِ مُحَمَّدٍ القُمِّیِّ قالَ قالَ لِیَ الرِّضا علیه السلام مَن زارَ قَبرَ اَبی بِبَغدادَ کانَ کَمَن زارَ قَبرَ رَسولِ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیهِ وَآلِهِ وَقَبرَ اَمیرِ المُؤمِنینَ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِ اِلّا اَنَّ لِرَسولِ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیهِ وَآلِهِ وَلِاَمیرِ المُؤمِنینَ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِما فَضلَهُما

شرح: [illegible]

دوم اصل: عَنِ الحَسَنِ بنِ عَلِیٍّ الوَشّاءِ عَنِ الرِّضا علیه السلام قالَ سَأَلتُهُ عَن زِیارَةِ قَبرِ اَبِی الحَسَنِ موسی علیه السلام مِثلُ زِیارَةِ قَبرِ الحُسَینِ علیه السلام قالَ نَعَم

شرح: [illegible]

سوم اصل: کَتَبتُ اِلی اَبِی الحَسَنِ الثّالِثِ علیه السلام اَسأَلُهُ عَن زِیارَةِ اَبی عَبدِاللهِ الحُسَینِ وَعَن زِیارَةِ اَبِی الحَسَنِ وَاَبی جَعفَرٍ عَلَیهِمُ السَّلامُ اَجمَعینَ فَکَتَبَ اِلَیَّ اَبو عَبدِاللهِ علیه السلام المُقَدَّمُ وَهذا اَجمَعُ وَاَعظَمُ اَجراً

شرح: [illegible]

زیارت ابی الحسن امام رضا علیه السلام است [illegible] اول اصل قلت لابی جعفر علیه السلام جعلت فداک زیارة
الرضا علیه السلام افضل ام زیارة ابی عبد الله الحسین علیه السلام فقال زیارة ابی علیه السلام افضل و
ذلک ان ابا عبد الله علیه السلام یزوره الناس وابی لا یزوره الا الخواص من الشیعة شرح گفتم امام محمد تقی
علیه السلام که آیا زیارت امام رضا علیه السلام افضل است یا زیارت امام حسین علیه السلام پس گفت که زیارت پدرم علیه السلام افضل است و آن برای اینست
که امام حسین علیه السلام را زیارت میکنند [illegible]
[illegible] دوم اصل سألت ابا جعفر علیه السلام عن رجل حج حجة الاسلام
فدخل متمتعا بالعمرة الی الحج فاعانه الله علی عمرته وحجه ثم اتی المدینة فسلم علی النبی صلی الله علیه
وآله ثم اتاک عارفا بحقک یعلم انک حجة الله علی خلقه وبابه الذی یؤتی منه فسلم علیک ثم
اتی ابا عبد الله الحسین علیه السلام فسلم علیه ثم اتی بغداد وسلم علی ابی الحسن علیه السلام ثم انصرف الی بلاده
شرح پرسیدم امام محمد تقی علیه السلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اصل فلما کان فی وقت الحج رزقه الله الحج
فایهما افضل هذا الذی قد حج حجة الاسلام یرجع ایضا فیحج او یخرج الی خراسان الی ابیک علی بن موسی
الرضا علیه السلام فیسلم علیه قال بل یأتی خراسان فیسلم علی ابی الحسن علیه السلام افضل ولیکن ذلک فی رجب ولا
ینبغی ان تفعلوا هذا الیوم فان علینا وعلیکم من السلطان شنعة شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] سیم اصل محمد بن یحیی عن علی بن ابراهیم

الجعفری

الجعفری عن اسحاق بن حمدان بن اسحاق قال سمعت ابا جعفر علیه السلام او حکی لی عن رجل عن ابی جعفر
علیه السلام الشک من علی بن ابراهیم قال قال ابو جعفر علیه السلام من زار قبر ابی بطوس غفر الله له ما
تقدم من ذنبه وما تأخر شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ابی عبد الحسین علیه السلام اصل قال حججت بعد الزیارة فلقیت ایوب بن نوح فقال لی قال ابو جعفر الثانی علیه السلام
من زار قبر ابی بطوس غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر وبنی الله له منبرا حذاء منبر محمد وعلی علیهما السلام
حتی یفرغ الله من حساب الخلائق فرأیته وقد زار فقال جئت اطلب المنبر شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چهارم اصل عن یحیی بن سلیمان
المازنی عن ابی الحسن موسی علیه السلام قال من زار قبر ولدی علی کان له عند الله کسبعین حجة مبرورة
قال قلت سبعین حجة قال نعم وسبعین الف حجة قال قلت سبعین الف حجة قال رب حجة لا تقبل
من زاره او بات عنده لیلة کان کمن زار الله فی عرشه فقلت کمن زار الله فی عرشه شرح [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
اصل قال نعم اذا کان یوم القیامة کان علی عرش الرحمن اربعة من الاولین واربعة من الاخرین فاما
الاربعة الذین هم من الاولین فنوح وابراهیم وموسی وعیسی علیهم السلام واما الاربعة من الاخرین
محمد وعلی والحسن والحسین علیهم السلام ثم یمد المضمار فیقعد معنا من زار قبور الائمة علیهم السلام
الا ان اعلاهم درجة واقربهم حبوة زوار قبر ولدی علی شرح [illegible]

در کتاب الزهد و در حدیث ششم باب الورع که باب سیم است بیان شد **بیان** امام گفت که آدمی چنانچه بنا کرده باشد ... و در رفات بجا شود بر
در بعضی جهان چهار کس از پیشینیان و چهار کس از پسینیان بود و چهار کسی که ایشان از پیشینیانند پس نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام اند که چهار
صاحب شریعت مجدد و اولوا العزم اند و چهار کس از پسینیان پس محمد و علی و حسن و حسین علیهم السلام اند بعد از آن کشیده شود ... پس می‌نشیند
بنا بر کسی که زیارت کرد قبور ائمه معصومین علیهم السلام را آگاه باش ... با ایشان ...

پنجم اصل عن زید الشحام قال قلت لابی عبد الله علیه السلام ما لمن زار رسول الله صلی الله علیه و اله قال کمن
زار الله عز و جل فوق عرشه قال قلت فما لمن زار احدا منکم قال کمن زار رسول الله صلی الله علیه و اله **شرح**
روایت است از زید شحام که گفت گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که چه ثواب است برای کسی که زیارت کرد رسول را ... گفت که او مثل کسی
که زیارت کرده باشد خدا را ... پس گفتم که چه ثواب است برای کسی که زیارت کرد یکی از شما را ... گفت که او مثل کسی
که زیارت کرد رسول را ... **باب ... پنجم اصل باب ... شرح** این باب بعنوان ... بعضی نسخ لفظ باب ...
پیش از حدیث ... این باب شش حدیث است **اول اصل** عن ابی عبد الله علیه السلام قال مکة حرم
الله و حرم رسوله و حرم امیر المؤمنین علیهما السلام الصلوة فیها بمائة الف صلوة و الدرهم فیها بمائة الف
درهم و المدینة حرم الله و حرم رسوله و حرم امیر المؤمنین علیهما السلام الصلوة فیها بعشرة آلاف صلوة
و الدرهم فیها بعشرة آلاف درهم و الکوفة حرم الله و حرم رسوله و حرم امیر المؤمنین علیهما السلام الصلوة فیها بالف
صلوة و الدرهم فیها بالف درهم **شرح** روایت است از امام جعفر صادق علیه السلام که گفت ...
... امیر المؤمنین علیه السلام است ...
... کتاب ... **دوم اصل** عن ابی بصیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال سمعته یقول تتم الصلوة فی اربع
مواطن فی المسجد الحرام و مسجد الرسول علیه السلام و مسجد الکوفة و حرم الحسین علیه السلام **شرح** روایت است از ابو بصیر
از امام جعفر صادق علیه السلام گفت که شنیدم ...
... آداب ... **سیم اصل** عن حذیفة بن منصور قال حدثنی من سمع ابا عبد الله علیه السلام یقول تتم
الصلوة فی المسجد الحرام و مسجد الرسول علیه السلام و مسجد الکوفة و حرم الحسین علیه السلام **شرح** ابن ظاهر است
از شرح سابق **چهارم اصل** عن رجل من اصحابنا یقال له حسین عن ابی عبد الله علیه السلام قال تتم الصلوة فی ثلثة
مواطن فی المسجد الحرام و مسجد الرسول علیه السلام و عند قبر الحسین علیه السلام **شرح** روایت است ...
... **پنجم اصل**

عن ابی عبد الله علیه السلام قال تتم الصلوة فی اربعة مواطن فی المسجد الحرام و مسجد الرسول صلی الله علیه و اله و
مسجد الکوفة و حرم الحسین علیه السلام **شرح** ابن ظاهر است از شرح حدیث دوم این باب **ششم اصل** عن ابی شبل قال قلت
لابی عبد الله علیه السلام ازور قبر الحسین علیه السلام قال نعم زر الطیب و اتم الصلوة عنده قلت فان
بعض اصحابنا یرون التقصیر قال انما یفعل ذلک الضعفة **شرح** ابو شبل ...
... **بیان** روایت است از ابو شبل که گفت که گفتم امام جعفر صادق علیه السلام را که آیا زیارت
کنم قبر حسین علیه السلام را گفت که آری زیارت کن ...
گفت که جواب ...
... **باب ... ششم اصل ... باب النوادر ... شرح** این باب ...
در این باب ... حدیث است **اول اصل** قال ابو عبد الله علیه السلام اذا بعدت باحدکم الشقة و نات به الدار فلیعل
اعلی منزل له فلیصل رکعتین و لیؤم بالسلام الی قبورنا فان ذلک یصل الینا **شرح** ...
...
... **دوم اصل** عن بعض اصحابنا
عن ابی عبد الله علیه السلام قال اذا اردت زیارة الحسین علیه السلام فزره و انت حزین مکروب شعث مغبر
جائع عطشان و سله الحوائج و انصرف عنه و لا تتخذه وطنا **شرح** ...
... روایت است ... از امام جعفر صادق علیه السلام گفت ...
...
سیم اصل قلت لابی عبد الله علیه السلام یاخذ الانسان من طین قبر الحسین علیه السلام فینتفع به و یاخذ غیره
فلا ینتفع به فقال لا و الله الذی لا اله الا هو ما یاخذه احد و هو یری ان الله ینفعه به الا نفعه به **شرح** ...

الا نفعه به

...
... **چهارم اصل** عن یونس بن الربیع عن ابی عبد الله
علیه السلام قال ان عند راس الحسین علیه السلام لتربة حمراء فیها شفاء من کل داء الا السام قال فاتینا القبر بعد ما
سمعنا هذا الحدیث فاحتفرنا عند راس القبر فلما حفرنا قدر ذراع انحدرت علینا من راس القبر مثل السهلة حمراء

سهلة

تقدمنا التربة حملناها الى الكوفة فرجاناً وأقبلنا نعطي الناس يتداوون به **شرح** [illegible]

[illegible]

پنجم اصل عن بعض أصحابنا قال يؤخذ طين قبر الحسين عليه السلام من عند القبر على قدر سبعين ذراعاً **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

ششم اصل عن إسحاق بن عمار قال سمعته يقول لموضع قبر الحسين عليه السلام حرمة معلومة من عرفها واستجار بها أجير قلت صف لي موضعها قال امسح من موضع قبره اليوم خمسة وعشرين ذراعاً من قدامه وخمسة وعشرين ذراعاً من عند رأسه وخمسة وعشرين ذراعاً من خلفه وموضع قبره من يوم دفن روضة من رياض الجنة ومنه معراج يعرج منه بأعمال زواره الى السماء وليس من ملك ولا نبي في السماوات الا وهم يسألون الله أن يأذن لهم في زيارة قبر الحسين عليه السلام ففوج ينزل وفوج يعرج **شرح** [illegible]

من ناحية رجليه وخمسة وعشرين ذراعاً

یعنی [illegible]

آسمان

آسمان [illegible]

هفتم اصل علي بن محمد رفعه قال قال الختم على طين قبر الحسين عليه السلام أن يقرأ عليها إنا أنزلناه في ليلة القدر ويروى اذا أخذته فقل بسم الله اللهم بحق هذه التربة الطاهرة وبحق البقعة الطيبة وبحق الوصي الذي تواريه وبحق جده وأبيه وأخيه والملائكة الذين يحفون به والملائكة العكوف على قبر وليك ينتظرون نصره صلى الله عليه وعليهم أجمعين اجعل لي فيه شفاء من كل داء وأماناً من كل خوف وعزاً من كل ذل وأوسع به علي في رزقي وأصح به جسمي **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

هشتم اصل عن حنان عن أبيه قال قال لي أبو عبد الله عليه السلام يا سدير تزور قبر الحسين عليه السلام في كل يوم قلت جعلت فداك لا قال فما أجفاكم — قال م
فتزورونه في كل جمعة قلت لا قال فتزورونه في كل شهر قلت لا قال فتزورونه في كل سنة قلت قد يكون ذلك فقال يا سدير ما أجفاكم للحسين عليه السلام أما علمت أن لله عز وجل ألفي ألف ملك شعث غبر يبكون ويزورون ولا يفترون **شرح** [illegible]

یعنی [illegible]

اصل ما عليك يا سدير أن تزور قبر الحسين عليه السلام في كل جمعة خمس مرات

وفي كل يوم مرة قلت جعلت فداك ان بيننا وبينه فراسخ كثيرة فقال لي اصعد فوق سطحك ثم تلتفت يمنة

ويسرة ثم ترفع رأسك الى السماء ثم تنحو نحو القبر وتقول السلام عليك يا ابا عبد الله السلام عليك ورحمة

الله وبركاته يكتب لك زورة والزورة حجة وعمرة **شرح** استفهام [illegible]

[illegible]

اصل عن ابي عبد الله عليه السلام قال اذا كان النصف من شعبان نادى مناد من الافق الاعلى زائري قبر الحسين عليه السلام

ارجعوا مغفورا لكم وثوابكم على ربكم ومحمد نبيكم صلى الله عليه وآله **شرح** [illegible]

[illegible] **يعني** روايت است از امام جعفر صادق عليه السلام گفت كه چون شود نصف از ماه شعبان [illegible]

[illegible]

اصل تم كتاب الحج بعون الله وحسن توفيقه ويتلوه كتاب الجهاد ان شاء الله تعالى **شرح** تمام شد كتاب حج [illegible]

[illegible] كتاب جهاد ان شاء الله تعالى [illegible]

والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات [illegible] الكتاب [illegible] محمد بن يعقوب

بن اسحق الرازي الكليني رضي الله عنه في يوم السبت [illegible] شهر شعبان المعظم من شهور سنة

اربع وستين والف هجرية [illegible] مصليا مسلما

هزاران درود وهزاران سلام

ز ما بر محمد و آلش تمام

[illegible]

[illegible]